

Suomenkielinen laitos

Lainsäädäntö

61. vuosikerta

26. tammikuuta 2018

Sisältö

II Muut kuin lainsäätämismääräyksessä hyväksyttävät säädökset

KANSAINVÄLISET SOPIMUKSET

- ★ Neuvoston päätös (EU) 2018/104, annettu 20 päivänä marraskuuta 2017, Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välisen kokonaisvaltaisen ja tehostetun kumppanuussopimuksen allekirjoittamisesta unionin puolesta ja sen väliaikaisesta soveltamisesta 1
- ★ Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välinen kokonaisvaltainen ja tehostettu kumppanuussopimus 4

FI

Säädökset, joiden otsikot on painettu laihalla kirjasintyyppillä, ovat maatalouspolitiikan alaan kuuluvia juoksevien asioiden hoitoon liittyviä säädöksiä, joiden voimassaoloaika on yleensä rajoitettu.

Kaikkien muiden säädösten otsikot on painettu lihavalla kirjasintyyppillä ja merkitty tähdellä.

II

(Muut kuin lainsäätämismääräyksessä hyväksyttävät säädökset)

KANSAINVÄLISET SOPIMUKSET

NEUVOSTON PÄÄTÖS (EU) 2018/104,

annettu 20 päivänä marraskuuta 2017,

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välisen kokonaisvaltaisen ja tehostetun kumppanuussopimuksen allekirjoittamisesta unionin puolesta ja sen väliaikaisesta soveltamisesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 37 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 91 artiklan, 100 artiklan 2 kohdan ja 207 ja 209 artiklan yhdessä sen 218 artiklan 5 ja 7 kohdan ja 218 artiklan 8 kohdan toisen alakohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Neuvosto valtuutti 29 päivänä syyskuuta 2015 komission ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan aloittamaan neuvottelut Armenian tasavallan kanssa tehtävästä puitesopimuksesta.
- (2) Kyseiset neuvottelut on saatu menestyksekkäästi päätökseen, ja Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välinen kokonaisvaltainen ja tehostettu kumppanuussopimus, jäljempänä ”sopimus”, parafoitiin 21 päivänä maaliskuuta 2017.
- (3) Sopimuksen 385 artiklassa määrätään sopimuksen tai sen osien väliaikaisesta soveltamisesta ennen sopimuksen voimaantuloa.
- (4) Sopimus olisi allekirjoitettava unionin puolesta ja sitä olisi sovellettava osittain väliaikaisesti, kunnes sen voimaantuloa varten tarvittavat menettelyt on saatettu päätökseen.
- (5) Sopimuksen allekirjoittaminen unionin puolesta sekä sopimuksen osien väliaikainen soveltaminen unionin ja Armenian tasavallan välillä ei vaikuta perussopimusten mukaiseen unionin ja sen jäsenvaltioiden väliseen toimivallan jakoon,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Annetaan lupa allekirjoittaa Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välinen kokonaisvaltainen ja tehostettu kumppanuussopimus unionin puolesta sillä varauksella, että mainitun sopimuksen tekeminen saatetaan päätökseen.

Sopimuksen teksti on liitetty tähän päätökseen.

2 artikla

Neuvoston puheenjohtaja valtuutetaan nimeämään yksi tai useampi henkilö, jolla on oikeus allekirjoittaa sopimus unionin puolesta.

3 artikla

Ennen sopimuksen voimaantuloa varten tarvittavien menettelyjen saattamista päätökseen⁽¹⁾, unionin ja Armenian tasavallan välillä sovelletaan väliaikaisesti sopimuksen seuraavia osia sen 385 artiklan mukaisesti ja edellyttäen, että siinä määrätty ilmoitus on annettu, mutta vain siltä osin kuin ne kattavat unionin toimivaltaan kuuluvia kysymyksiä, mukaan lukien ne, jotka kuuluvat unionin toimivaltaan määritellä ja toteuttaa yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa:

- a) I osasto;
- b) II osasto: 3, 4, 7 ja 8 artikla;
- c) III osasto: 12 artikla, 14 artiklan 1 kohta ja 15 artikla;
- d) V osasto:
 - i) 1 luku lukuun ottamatta 38 artiklan 3 kohdan a alakohtaa;
 - ii) 2 luku lukuun ottamatta viittausta ydinturvallisuuteen 42 artiklan 2 kohdan f alakohdassa ja 42 artiklan 2 kohdan g alakohdassa;
 - iii) 3 luku lukuun ottamatta 46 artiklan 1 kohdan a, c ja e alakohtaa; ja
 - iv) 7, 10, 14 ja 21 luku;
- e) VI osasto lukuun ottamatta 205 artiklan 2 kohdan b ja c alakohtaa; 203 artiklaa sovelletaan väliaikaisesti ainoastaan siltä osin kuin se koskee suoria sijoituksia;
- f) VII osasto;
- g) VIII osasto lukuun ottamatta 380 artiklan 1 kohtaa, siltä osin kuin tämän osaston määräykset rajoittuvat sopimuksen väliaikaisen soveltamisen turvaamiseen; ja
- h) liite I, liite II lukuun ottamatta infrastruktuuriin, täytäntöönpanoasetuksiin ja ydinvoimaan liittyviä viittauksia Euratomiin, liitteet III, VI, VIII, IX, X, XI ja XII sekä pöytäkirja I VII osaston (Rahoitustukea, petosten torjuntaa ja valvontaa koskevat määräykset) 2 lukuun (Petosten torjuntaa ja valvontaa koskevat määräykset).

4 artikla

1. Sopimuksen 240 artiklan soveltamiseksi komissio hyväksyy unionin puolesta sopimuksen muutokset, jotka johtuvat maantieteellisten merkintöjen alakomitean päätöksistä. Jos asianomaiset osapuolet eivät maantieteellistä merkintää koskevien vastaväitteiden esittämisen jälkeen pääse keskenään sopimukseen, komissio vahvistaa asiaa koskevan kannan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1151/2012⁽²⁾ 57 artiklassa säädetyin menettelyin mukaisesti.

2. Sopimuksen 270 artiklan 2 kohdan ensimmäisen virkkeen soveltamiseksi komissio valtuutetaan hyväksymään unionin kanta sopimuksen liitteeseen XI tehtäviin muutoksiin.

Sopimuksen 270 artiklan 2 kohdan toisen virkkeen soveltamiseksi komissio valtuutetaan esittämään vastaväitteitä Armenian tasavallan ehdottamaa liitteen XI muuttamista tai oikaisua vastaan.

5 artikla

Sopimusta ei saa tulkita siten, että sillä myönnettäisiin oikeuksia tai asetettaisiin velvoitteita, joihin voidaan suoraan vedota unionin tai jäsenvaltioiden tuomioistuimissa.

⁽¹⁾ Neuvoston pääsihteeristö julkaisee *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* päivämäärän, josta alkaen sopimusta sovelletaan väliaikaisesti.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1151/2012, annettu 21 päivänä marraskuuta 2012, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä (EUVL L 343, 14.12.2012, s. 1).

6 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

Tehty Brysselissä 20 päivänä marraskuuta 2017.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. REPS

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välinen

KOKONAISVALTAINEN JA TEHOSTETTU KUMPPANUUSSOPIMUS

JOHDANTO-OSA

BELGIAN KUNINGASKUNTA,
BULGARIAN TASAVALTA,
TŠEKKIN TASAVALTA,
TANSKAN KUNINGASKUNTA,
SAKSAN LIITTOTASAVALTA,
VIRON TASAVALTA,
IRLANTI,
HELLEENIEN TASAVALTA,
ESPANJAN KUNINGASKUNTA,
RANSKAN TASAVALTA,
KROATIAN TASAVALTA,
ITALIAN TASAVALTA,
KYPROKSEN TASAVALTA,
LATVIAN TASAVALTA,
LIETTUAN TASAVALTA,
LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,
UNKARI,
MALTAN TASAVALTA,
ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,
ITÄVALLAN TASAVALTA,
PUOLAN TASAVALTA,
PORTUGALIN TASAVALTA,
ROMANIA,
SLOVENIAN TASAVALTA,
SLOVAKIAN TASAVALTA,
SUOMEN TASAVALTA,
RUOTSIN KUNINGASKUNTA,
ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen sopimuspuolet, jäljempänä ”jäsenvaltiot”,

EUROOPAN UNIONI ja

EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖ, jäljempänä ”Euratom”,

sekä

ARMENIAN TASAVALTA,

jäljempänä yhdessä ”osapuolet”, jotka

OTTAVAT HUOMIOON osapuolten vahvat siteet ja yhteiset arvot sekä halun lujittaa luotuja siteitä, jotka ovat aiemmin perustuneet Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan väliseen kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen, jäljempänä ”kumppanuus- ja yhteistyösopimus”, joka allekirjoitettiin Luxemburgissa 22 päivänä huhtikuuta 1996 ja joka tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1999, ja edistää tasa-arvoiseen kumppanuuteen perustuvaa tiivistä ja tehokasta yhteistyötä Euroopan naapuruuspolitiikan, jäljempänä ”ENP”, ja itäisen kumppanuuden sekä tämän sopimuksen puitteissa;

TUNNUSTAVAT EU:n ja Armenian yhteisen ENP:n toimintaohjelman, myös sen johdantosaännösten, vaikutuksen sekä kumppanuuden painopisteiden merkityksen Euroopan unionin ja Armenian tasavallan välisten suhteiden vahvistamisessa ja jäljempänä tarkoitetun uudistus- ja lähentymisprosessin edistämässä Armenian tasavallassa, osallistuen näin tehostettuun poliittiseen ja taloudelliseen yhteistyöhön;

OVAT SITOUTUNEET lujittamaan edelleen perusvapauksien, ihmisoikeuksien, myös vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksien, demokratian periaatteiden, oikeusvaltion ja hyvän hallintotavan kunnioitusta;

TUNNUSTAVAT, että sisäiset uudistukset toisaalta demokratian ja markkinatalouden vahvistamiseksi sekä toisaalta ristiriitojen ratkaisemiseksi kestäväällä tavalla ovat yhteydessä toisiinsa. Näin ollen Armenian tasavallan kestäväillä demokraattisilla uudistuksilla voidaan osaltaan rakentaa luottamusta ja vakautta koko alueella;

OVAT SITOUTUNEET edistämään edelleen Armenian tasavallan poliittista, sosioekonomista ja institutionaalista kehitystä, kuten kansalaisyhteiskunnan ja instituutioiden kehittämistä, julkishallinnon ja valtionhallinnon uudistamista, korruption torjuntaa sekä kaupallisen ja taloudellisen yhteistyön tiivistämistä, myös hyvän hallintotavan edistämistä verotuksen alalla, köyhyyden vähentämistä sekä laajamittaista yhteistyötä lukuisilla yhteistä etua koskevilla aloilla, myös vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aloilla;

OVAT SITOUTUNEET panemaan täysimääräisesti täytäntöön Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan, Yhdistyneiden kansakuntien vuonna 1948 antaman ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi vuonna 1950 tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen, jäljempänä ”Euroopan ihmisoikeussopimus”, ja vuonna 1975 pidetyn Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen Helsingin päätössiakirjan, jäljempänä ”Etykin Helsingin päätössiakirja”, päämäärät, periaatteet ja määräykset;

PALAUTTAVAT MIELIIN halunsa edistää kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta sekä sitoutuvat tehokkaaseen monenvälisyyteen ja riitojen rauhanomaiseen ratkaisemiseen sovitussa muodoissa, erityisesti tekemällä tämän päämäärän saavuttamiseksi yhteistyötä Yhdistyneiden kansakuntien (YK) ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) puitteissa;

OVAT SITOUTUNEET kansainvälisiin velvoitteisiin joukkotuhoaseiden ja niiden kantolaitteiden leviämisen torjumiseksi ja yhteistyöhön aseriisunnan ja asetusalalla sekä ydinturvallisuuden ja ydinturvajärjestelyjen alalla;

TUNNUSTAVAT, että Armenian tasavallan aktiivinen osallistuminen alueellisen yhteistyön muotoihin, myös Euroopan unionin tukemiin, on tärkeää; tunnustavat, että Armenian tasavalta pitää osallistumisestaan kansainvälisten järjestöjen toimintaan ja kansainvälisen yhteistyön muotoihin sekä sille tästä johtuvia olemassa olevia velvoitteita tärkeinä;

HALUAVAT edelleen kehittää säännöllistä poliittista vuoropuhelua yhteisen edun mukaisista kahdenvälisistä ja kansainvälisistä asioista, myös alueellisista näkökohdista, ottaen huomioon Euroopan unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan, myös yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan, sekä Armenian tasavallan asiaankuuluvat toimintapolitiikat; tunnustavat, että Armenian tasavalta pitää osallistumisestaan kansainvälisten järjestöjen toimintaan ja kansainvälisen yhteistyön muotoihin sekä sille tästä johtuvia olemassa olevia velvoitteita tärkeinä;

TUNNUSTAVAT, että Armenian tasavallan sitoumus Vuoristo-Karabahin konfliktin rauhanomaiseen ja kestäväan ratkaisuun on tärkeää ja että ratkaisuun on päästävä mahdollisimman pian Etyjin Minskin ryhmän puheenjohtajien johtamissa neuvotteluissa; tunnustavat myös, että ratkaisu on saavutettava YK:n peruskirjaan ja Etykin Helsingin päätössiakirjaan kirjattujen päämäärien ja periaatteiden mukaisesti, etenkin niiden, jotka liittyvät voimalla uhkaamisesta ja voiman käytöstä pidättäytymiseen, valtioiden alueelliseen koskemattomuuteen sekä kansojen yhtäläisiin oikeuksiin ja niiden itsemääräämisoikeuteen ja jotka näkyvät Etyjin ministerineuvoston vuonna 2008 pidetyssä 16. kokouksesta lähtien annetuissa Etyjin Minskin ryhmän puheenjohtajien julkilausumissa; panevat myös merkille Euroopan unionin ilmaisevan sitoumuksen tämän ratkaisuprosessin tukemiseksi;

OVAT SITOUTUNEET ehkäisemään ja torjumaan korruptiota, torjumaan järjestäytynyttä rikollisuutta sekä tehostamaan yhteistyötä terrorismin torjumiseksi;

OVAT SITOUTUNEET tehostamaan muuttoliikettä, turvapaikka-asioita sekä rajavalvontaa koskevaa vuoropuhelua ja yhteistyötä noudattaen kokonaisvaltaista lähestymistapaa ja kiinnittäen huomiota lailliseen muuttoliikkeeseen ja yhteistyöhön laittoman muuttoliikkeen ja ihmiskaupan torjumiseksi sekä panemaan tehokkaasti täytäntöön Euroopan unionin ja Armenian tasavallan välisen sopimuksen luvattomasti maassa oleskelevien henkilöiden takaisinottamisesta, jäljempänä ”takaisinottosopimus”, joka tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014;

VAHVISTAVAT UUDELLEEN, että osapuolten kansalaisten liikkuvuuden lisääminen turvallisessa ja asianmukaisesti hallitussa ympäristössä on edelleen keskeinen tavoite ja harkitsevat aikanaan viisumivuoropuhelun käynnistämistä Armenian tasavallan kanssa edellyttäen, että hallitun ja turvallisen liikkuvuuden ehdot, mukaan lukien Euroopan unionin ja Armenian tasavallan välisen viisumien myöntämisen helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä "viisumihelpotussopimus", joka tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014, ja takaisinottosopimuksen tehokas täytäntöönpano osapuolten kesken, ovat käytössä;

OVAT SITOUTUNEET vapaan markkinatalouden periaatteisiin ja Euroopan unionin valmiuteen edistää talouden uudistuksia Armenian tasavallassa;

TUNNUSTAVAT osapuolten halun syventää taloudellista yhteistyötä, myös kauppaan liittyvillä aloilla, osapuolten Maailman kauppajärjestön (WTO) jäsenyydestä johtuvien oikeuksien ja velvoitteiden mukaisesti ja kyseisiä oikeuksia ja velvoitteita avoimesti ja syrjimättömästi soveltaen;

OVAT VAKUUTTUNEITA, että tämä sopimus luo uudenlaisen ilmapiirin osapuolten keskinäisille taloussuhteille ja ennen kaikkea kaupan ja investointien kehitykselle sekä edistää kilpailua, mitkä ovat olennaisen tärkeitä tekijöitä talouden rakenneuudistuksen ja nykyaikaistamisen kannalta;

OVAT SITOUTUNEET noudattamaan kestävän kehityksen periaatteita;

OVAT SITOUTUNEET huolehtimaan ympäristön suojelusta, myös rajat ylittävästä yhteistyöstä ja monenvälisen kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanosta;

OVAT SITOUTUNEET lisäämään energiaturvallisuutta ja energian toimitusvarmuutta, helpottamaan asianmukaisen infrastruktuurin kehittämistä, lisäämään markkinoiden yhdentymistä ja asteittaista lähentämistä suhteessa jäljempänä tarkoitettuihin EU:n säännösten keskeisiin osiin muun muassa edistämällä energiatehokkuutta ja uusiutuvien energialähteiden käyttöä, ottaen huomioon Armenian tasavallan sitoumukset energian toimittaja-, siirto- ja kuluttajamaiden tasapuolisen kohtelun periaatteisiin;

OVAT SITOUTUNEET jäljempänä tarkoitettuun ydinturvallisuuden ja ydinturvajärjestelyjen korkeaan tasoon;

TUNNUSTAVAT tarpeen tehostaa yhteistyötä energia-alalla sekä osapuolten sitoutumisen energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen määräysten täysimääräiseen noudattamiseen;

HALUAVAT parantaa kansanterveyden ja ihmisten terveyden suojelun tasoa kunnioittaen periaatteita kestävän kehityksen, ympäristöön liittyvien tarpeiden ja ilmastonmuutoksen alalla;

OVAT SITOUTUNEET tukemaan ihmisten välisiä yhteyksiä myös tieteen ja tekniikan, koulutuksen ja kulttuurin sekä nuorisotyön ja urheilun alojen yhteistyöllä ja vaihtotoiminnalla;

OVAT SITOUTUNEET edistämään rajat ylittävää ja alueiden välistä yhteistyötä;

TUNNUSTAVAT Armenian tasavallan sitoutumisen sen lainsäädännön asteittaiseen lähentämiseen Euroopan unionin lainsäädäntöön asiaankuuluvilla aloilla, sen tehokkaaseen täytäntöönpanoon osana laajempia uudistuspyrkimyksiä ja sen hallinnollisten ja institutionaalisten valmiuksien kehittämiseen tämän sopimuksen täytäntöönpanon edellyttämässä laajuudessa, sekä tunnustavat Euroopan unionin jatkuvan tuen kaikkien käytettävissä olevien yhteistyön välineiden mukaisesti, mukaan lukien teknisen, rahoituksellisen ja taloudellisen avun välineet, jotka liittyvät tähän sitoumukseen, Armenian tasavallan uudistusten tahdin ja taloudellisten tarpeiden mukaisesti;

PANEVAT MERKILLE, että jos osapuolet päättävät tehdä tämän sopimuksen puitteissa vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alaa koskevia erityisiä sopimuksia, jotka Euroopan unioni tekee Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen kolmannen osan V osaston nojalla, tällaisten tulevaisuudessa tehtävien sopimusten määräykset eivät sido Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja/tai Irlantia, ellei Euroopan unioni samanaikaisesti Yhdistyneen kuningaskunnan ja/tai Irlannin kanssa ilmoita Armenian tasavallalle niiden aiempien kahdenvälisen suhteiden osalta, että tällaiset sopimukset ovat tulleet Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja/tai Irlantia sitoviksi osana Euroopan unionia Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyn, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyn pöytäkirjan N:o 21 mukaisesti. Samalla tavoin mikään Euroopan unionin myöhempi sisäinen toimenpide, joka hyväksytään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen kolmannen osan V osaston nojalla tämän sopimuksen panemiseksi täytäntöön, ei sido Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja/tai Irlantia, jos ne eivät ole ilmoittaneet haluavansa osallistua tällaisiin toimenpiteisiin tai hyväksyä ne pöytäkirjan N:o 21 mukaisesti; panevat lisäksi merkille, että tällaiset tulevaisuudessa tehtävät sopimukset tai myöhemmin toteutettavat Euroopan unionin sisäiset toimenpiteet kuuluvat mainittuihin perussopimukseen liitetyn, Tanskan asemaa koskevan pöytäkirjan N:o 22 soveltamisalaan,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

I OSASTO

TAVOITTEET JA YLEISET PERIAATTEET

1 artikla

Tavoitteet

Tämän sopimuksen tavoitteena on

- a) tehostaa yhteisiin arvoihin ja läheisiin yhteyksiin perustuvaa kokonaisvaltaista poliittista ja taloudellista kumppanuutta ja yhteistyötä osapuolten välillä, myös lisäämällä Armenian tasavallan osallistumista Euroopan unionin politiikkoihin ja ohjelmiin ja sen virastojen toimintaan;
- b) vahvistaa puitteita poliittiselle vuoropuhelulle kaikilla yhteisen edun mukaisilla aloilla, mikä edistää läheisten poliittisten suhteiden kehittymistä osapuolten välillä;
- c) edistää demokratian sekä poliittisen, taloudellisen ja institutionaalisen vakauden lujittamista Armenian tasavallassa;
- d) edistää, ylläpitää ja lujittaa rauhaa ja vakautta sekä alueellisesti että kansainvälisesti, myös toteuttamalla yhteisiä toimia jännitteiden syiden poistamiseksi, parantamalla rajaturvallisuutta sekä edistämällä rajat ylittävää yhteistyötä ja hyviä naapuruussuhteita;
- e) tehostaa yhteistyötä vapaus- ja turvallisuus- ja oikeusasioiden alalla tavoitteena vahvistaa oikeusvaltioperiaatetta ja ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista;
- f) edistää liikkuvuutta ja ihmisten välisiä yhteyksiä;
- g) tukea Armenian tasavallan pyrkimyksiä kehittää taloudellisia mahdollisuuksiaan kansainvälisellä yhteistyöllä myös siten, että se lähentää lainsäädäntöään jäljempänä tarkoitettuun EU:n säännöstöön;
- h) tehostaa kauppayhteistyötä jatkuvalla sääntely-yhteistyöllä asiaankuuluvilla aloilla Maailman kauppajärjestön jäsenyydestä johtuvien oikeuksien ja velvoitteiden mukaisesti; ja
- i) luoda edellytykset yhä tiiviimmälle yhteistyölle muilla yhteisen edun mukaisilla aloilla.

2 artikla

Yleiset periaatteet

1. Osapuolten sisä- ja ulkopolitiikan perustan ja olennaisen osan tätä sopimusta muodostaa YK:n peruskirjassa, Etykin Helsingin päätöksiäkirjassa ja uutta Eurooppaa koskevassa vuoden 1990 Pariisin peruskirjassa sekä muissa asiaankuuluvissa ihmisoikeusvälineissä, kuten YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksessa, määriteltyjen demokratian periaatteiden, oikeusvaltion, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioitus.
2. Osapuolet toistavat sitoutumisensa vapaan markkinatalouden, kestävän kehityksen, alueellisen yhteistyön ja tehokkaan monenvälisyyden periaatteisiin.
3. Osapuolet vahvistavat kunnioittavansa hyvän hallintotavan periaatteita sekä kansainvälisiä velvoitteitaan, erityisesti velvoitteitaan YK:n, Euroopan neuvoston ja Etyjin jäseninä.
4. Osapuolet sitoutuvat korruption torjuntaan, rajat ylittävän järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin eri muotojen torjuntaan, kestävän kehityksen edistämiseen, tehokkaaseen monenvälisyyteen sekä joukkotuhousteiden ja niiden kantolaitteiden leviämisen torjumiseen, myös kemiallisiin, biologisiin ja radioaktiivisiin materiaaleihin sekä ydinmateriaaliin liittyvien riskien vähentämistä koskevan EU:n osaamiskeskusaloitteen kautta. Tämä sitoumus on keskeinen tekijä osapuolten suhteiden ja yhteistyön kehittämisen kannalta ja lisää alueellista rauhaa ja vakautta.

II OSASTO

POLIITTINEN VUOROPUHELU JA UUDISTUKSET; YHTEISTYÖ ULKO- JA TURVALLISUUSPOLITIIKAN ALALLA

3 artikla

Poliittisen vuoropuhelun tavoitteet

1. Osapuolten välistä poliittista vuoropuhelua kaikilla yhteisen edun mukaisilla aloilla, mukaan lukien ulkopoliittikka ja turvallisuusasiat sekä sisäiset uudistukset, kehitetään ja vahvistetaan edelleen. Tällaisella vuoropuhelulla tehostetaan poliittista yhteistyötä ulkopoliitiikan ja turvallisuusasioiden alalla, tunnustaen, että Armenian tasavalta pitää osallistumistaan kansainvälisten järjestöjen toimintaan ja kansainvälisen yhteistyön muotoihin sekä sille tästä johtuvia olemassa olevia velvoitteita tärkeinä.
2. Poliittisen vuoropuhelun tavoitteena on
 - a) kehittää ja vahvistaa edelleen poliittista vuoropuhelua kaikilla yhteisen edun mukaisilla aloilla;
 - b) vahvistaa poliittista kumppanuutta ja tehostaa yhteistyötä ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla;
 - c) edistää kansainvälistä rauhaa, vakautta ja turvallisuutta tehokkaan monenvälisyyden pohjalta;
 - d) lujittaa kansainvälistä turvallisuutta ja kriisinhallintaa koskevaa osapuolten välistä yhteistyötä ja vuoropuhelua, etenkin jotta voidaan käsitellä maailmanlaajuisia ja alueellisia haasteita ja niihin liittyviä uhkia;
 - e) lujittaa yhteistyötä joukkotuhoaseiden ja niiden kantolaitteiden leviämisen torjumiseksi;
 - f) edistää osapuolten välistä tulossuuntautunutta ja käytännön yhteistyötä rauhan, turvallisuuden ja vakauden saavuttamiseksi Euroopan mantereella;
 - g) lujittaa demokratian periaatteiden, oikeusvaltion, hyvän hallinnon sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista, mukaan lukien lehdistönvapaus ja vähemmistöihin kuuluvien oikeudet, sekä edistää kansallisten poliittisten uudistusten lujittamista;
 - h) kehittää vuoropuhelua ja syventää osapuolten yhteistyötä turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alalla;
 - i) edistää konfliktien rauhanomaista ratkaisemista;
 - j) edistää YK:n peruskirjan mukaisia päämääriä ja periaatteita sekä osallistuvien valtioiden välisiä suhteita ohjaavia periaatteita Etykin Helsingin päätössiakirjaan kirjatun mukaisesti; ja
 - k) edistää alueellista yhteistyötä, kehittää hyvät naapurussuhteet ja parantaa alueellista turvallisuutta, myös edistämällä asteittain avoimia rajoja ja lisäämällä siten alueellista kauppaa ja rajat ylittävää liikkumista.

4 artikla

Sisäiset uudistukset

Osapuolet tekevät yhteistyötä seuraavilla aloilla:

- a) demokraattisten instituutioiden ja oikeusvaltion vakauden ja tehokkuuden kehittäminen, vakiinnuttaminen ja lisääminen;
- b) ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioituksen takaaminen;
- c) edistymisen oikeuslaitoksen ja lainsäädännön uudistamisessa, jotta voidaan varmistaa oikeuslaitoksen sekä syyttäjä- ja lainvalvontaviranomaisten riippumattomuus, laatu ja tehokkuus;
- d) hallinnollisten valmiuksien vahvistaminen ja lainvalvontaviranomaisten puolueettomuuden ja tehokkuuden takaaminen;
- e) julkishallinnon uudistamisen jatkaminen sekä vastuullisen, tehokkaan, avoimen ja ammattimaisen virkamieskunnan kehittäminen; ja

- f) korruption torjunnan tehokkuuden varmistaminen erityisesti kansainvälisen yhteistyön tehostamiseksi korruption torjunnan alalla, ja asiaankuuluvien kansainvälisten oikeudellisten välineiden, kuten vuoden 2003 korruption vastaisen YK:n yleissopimuksen, tehokkaan täytäntöönpanon varmistaminen.

5 artikla

Ulko- ja turvallisuuspolitiikka

1. Osapuolet tehostavat vuoropuheluaan ja yhteistyötään ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla, myös yhteisessä turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa, tunnustaen, että Armenian tasavalta pitää osallistumistaan kansainvälisten järjestöjen toimintaan ja kansainvälisen yhteistyön muotoihin sekä sille tästä johtuvia olemassa olevia veloitteita tärkeinä, ja käsittelevät erityisesti konfliktien ehkäisemiseen ja kriisinhallintaan, riskien vähentämiseen, kyberturvallisuuteen, turvallisuusalan uudistamiseen, alueelliseen vakauteen, aseriisuntaan, asensulkuun sekä aseiden ja niiden viennin valvontaan liittyviä kysymyksiä. Yhteistyö perustuu yhteisiin arvoihin ja etuihin, ja sen tarkoituksena on lisätä toiminnan tehokkuutta hyödyntäen kahdenvälisiä, kansainvälisiä ja alueellisia foorumeja, etenkin Etyjiä.
2. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa noudattaa kansainvälisen oikeuden periaatteita ja normeja, mukaan lukien YK:n peruskirjaan ja Etykin Helsingin päätösasiakirjaan kirjatut periaatteet ja normit, ja edistää näitä periaatteita kahdenvälisissä ja monenvälisissä suhteissaan.

6 artikla

Kansainvälistä yhteisöä koskettavat vakavat rikokset ja Kansainvälinen rikostuomioistuin

1. Osapuolet vahvistavat, että vakavimmat kansainvälistä yhteisöä koskettavat rikokset eivät saa jäädä rankaisematta ja niiden osalta on varmistettava tehokkaat syytetoimet kansallisen ja kansainvälisen tason toimenpitein, myös Kansainvälisessä rikostuomioistuimessa.
2. Osapuolet katsovat, että Kansainvälisen rikostuomioistuimen perustaminen ja tehokas toiminta edistävät merkittäväällä tavalla kansainvälistä rauhaa ja oikeutta. Osapuolet pyrkivät parantamaan rauhan ja kansainvälisen oikeuden edistämiseksi tehtävää yhteistyötä ratifioimalla ja panemalla täytäntöön Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön ja siihen liittyvät asiakirjat, ottaen huomioon niiden oikeudelliset ja perustuslailliset puitteet.
3. Osapuolet sopivat tekensä tiivistä yhteistyötä estääkseen kansanmurhia, ihmisyyttä vastaan tehtyjä rikoksia ja sotarikoksia hyödyntäen asianmukaisia kahdenvälisiä ja monenvälisiä puitteita.

7 artikla

Konfliktien estäminen ja kriisinhallinta

Osapuolet tehostavat käytännön yhteistyötä konfliktien estämisen ja kriisinhallinnan alalla, erityisesti tarjotakseen Armenian tasavallalle mahdollisuuden osallistua EU:n johdolla toteutettaviin siviili- ja sotilaskriisinhallintaoperaatioihin sekä tähän liittyviin harjoituksiin ja koulutukseen tapauskohtaisesti.

8 artikla

Alueellinen vakaus ja konfliktien rauhanomainen ratkaiseminen

1. Osapuolet tehostavat yhteisiä toimiaan alueellisen yhteistyön edellytysten parantamiseksi edistämällä avoimia rajoja ja rajat ylittävää liikkumista, hyviä naapurisuhteita ja demokraattista kehitystä, lisäten näin vakautta ja turvallisuutta, sekä tekevät työtä konfliktien rauhanomaisen ratkaisemisen puolesta.
2. Edellä olevassa 1 kohdassa mainituissa toimissa noudatetaan kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseen tähtääviä yhteisiä periaatteita, sellaisina kuin ne on vahvistettu YK:n peruskirjassa, Etykin Helsingin päätösasiakirjassa ja muissa asiaa koskevissa monenvälisissä asiakirjoissa, joihin osapuolet ovat yhtyneet. Osapuolet tähdentävät olemassa olevien riitojen rauhanomaiseksi ratkaisemiseksi sovittujen muotojen merkitystä.
3. Osapuolet painottavat, että aseiden valvonta sekä luottamusta ja turvallisuutta lisäävät toimet ovat edelleen erittäin tärkeitä Euroopan turvallisuuden, ennakoitavuuden ja vakauden kannalta.

*9 artikla***Joukkotuhoukset, asetus ja aseriisunta**

1. Osapuolet katsovat, että joukkotuhoukset ja niiden kantolaitteiden leviäminen niin valtiollisille kuin valtioista riippumattomille toimijoille, kuten terroristeille ja muille rikollisille ryhmille, on yksi vakavimmista kansainvälisen rauhan ja vakauden uhkatekijöistä. Tästä syystä osapuolet sopivat tekemänsä yhteistyötä ja osallistuvansa joukkotuhoukset ja niiden kantolaitteiden leviämisen estämiseen noudattaen täysimääräisesti ja kansainvälisistä aseriisunta- ja asetus sopimuksista johtuvia velvoitteitansa sekä muita asiaa koskevia kansainvälisiä velvoitteitansa ja panemalla ne kansallisella tasolla täytäntöön. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että tämä määräys on tämän sopimuksen olennainen osa.
2. Osapuolet sopivat tekemänsä yhteistyötä ja osallistuvansa joukkotuhoukset ja niiden kantolaitteiden leviämisen estämiseen
 - a) toteuttamalla toimia kaikkien muiden asiaa koskevien kansainvälisten asiakirjojen allekirjoittamiseksi, ratifioimiseksi tai niihin liittymiseksi, tapauksesta riippuen, ja niiden panemiseksi täysimääräisesti täytäntöön; ja
 - b) kehittämällä edelleen tehokasta kansallista vientivalvontajärjestelmää, mukaan luettuna joukkotuhouksetiin liittyvien tavaroiden viennin ja kauttakulun valvonta sekä joukkotuhouksetin kaksikäyttöteknologian loppukäytön valvonta.
3. Osapuolet sopivat käyvänsä säännöllistä poliittista vuoropuhelua, jolla täydennetään ja vahvistetaan tässä artiklassa tarkoitettuja asiaa.

*10 artikla***Pienaset ja kevyet aseet sekä tavanomaisten aseiden vientivalvonta**

1. Osapuolet tunnustavat, että pienaseiden ja kevyiden aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laitton tuotanto ja kauppa sekä niiden liiallinen keskittyminen, huono hallinnointi, riittämättömästi turvatut varastot ja valvomaton leviäminen ovat edelleen vakava uhka kansainväliselle rauhalle ja turvallisuudelle.
2. Osapuolet sopivat noudattavansa olemassa olevista kansainvälisistä sopimuksista, joiden osapuolina ne ovat, ja YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmista johtuvia velvoitteitaan pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman kaupan torjumiseksi sekä muihin alan kansainvälisiin välineisiin, kuten pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan kaikkien osa-alueiden ehkäisemistä, torjumista ja poistamista koskevaan YK:n toimintaohjelmaan, perustuvia sitoumuksiaan ja panevansa ne täysimääräisesti täytäntöön.
3. Osapuolet sitoutuvat tekemään yhteistyötä ja huolehtimaan toimiansa yhteensovittamisesta, täydentävyydestä ja yhteisvaikutuksesta pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman kaupan torjumiseksi sekä liiallisten varastojen hävittämiseksi maailmanlaajuisella, alueellisella, osa-alueellisella ja tarpeen mukaan kansallisella tasolla.
4. Lisäksi osapuolet sopivat jatkavansa yhteistyötä tavanomaisten aseiden valvonnan alalla sotilasteknologian ja puolustustarvikkeiden viennin valvontaa koskevien yhteisten sääntöjen määrittämisestä 8 päivänä joulukuuta 2008 vahvistetun neuvoston yhteisen kannan 2008/944/YUTP ja Armenian tasavallan asiaankuuluvan kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
5. Osapuolet sopivat käyvänsä säännöllistä poliittista vuoropuhelua, jolla täydennetään ja vahvistetaan tässä artiklassa tarkoitettuja asiaa.

*11 artikla***Terrorismin torjunta**

1. Osapuolet vahvistavat terrorismin torjumisen ja ehkäisemisen merkityksen ja sopivat tekemänsä yhteistyötä kahdenvälisellä, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla ehkäistäkseen ja torjuakseen terrorismia kaikissa sen ilmenemis-
muodoissa.

2. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että terrorismin torjunnassa on erittäin tärkeää kunnioittaa täysimääräisesti oikeusvaltioperiaatetta ja noudattaa täysimääräisesti kansainvälistä oikeutta, myös kansainvälistä ihmisoikeuslainsäädäntöä, kansainvälistä pakolaislainsäädäntöä ja kansainvälistä humanitaarista lainsäädäntöä, YK:n peruskirjan periaatteita ja kaikkia asianmukaisia terrorismin torjuntaan liittyviä kansainvälisiä välineitä.

3. Osapuolet korostavat kaikkien terrorismin torjuntaan liittyvien YK:n yleissopimusten ja pöytäkirjojen yleismaailmallisen ratifioinnin ja täysimääräisen täytäntöönpanon merkitystä. Osapuolet sopivat jatkavansa kansainvälistä terrorismia koskevan kattavan yleissopimuksen luonnosta koskevan vuoropuhelun edistämistä sekä yhteistyötä YK:n maailmanlaajuisten terrorisminvastaisen strategian sekä YK:n turvallisuusneuvoston asiaa koskevien päätöslauselmien ja Euroopan neuvoston yleissopimusten täytäntöönpanemiseksi. Osapuolet sopivat myös tekevänsä yhteistyötä edistääkseen kansainvälistä yhteisymmärrystä terrorismin ehkäisemisestä ja torjumisesta.

III OSASTO

OIKEUS, VAPAAUS JA TURVALLISUUS

12 artikla

Oikeusvaltioperiaate sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittaminen

1. Yhteistyössään vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alalla osapuolet pyrkivät erityisesti vahvistamaan oikeusvaltioperiaatetta, johon kuuluvat oikeuslaitoksen riippumattomuus, oikeussuojan toteutuminen, oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaisesti sekä rikosasioissa sovellettavat menettelytakeet ja uhrien oikeudet.

2. Osapuolet tekevät täysimääräistä yhteistyötä, jotta lainvalvonnan, korruption torjunnan ja oikeudenkäytön alalla toimivat instituutiot toimisivat tehokkaasti.

3. Kaikenlaisen vapaus-, turvallisuus- ja oikeusasioiden alalla tehtävän yhteistyön johtajatuksena on ihmisoikeuksien, syrjimättömyyden ja perusvapauksien kunnioittaminen.

13 artikla

Henkilötietojen suoja

Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä varmistaakseen henkilötietojen korkeatasoisen suojan Euroopan unionin, Euroopan neuvoston ja muiden kansainvälisten elinten kansainvälisten oikeudellisten välineiden ja normien mukaisesti.

14 artikla

Yhteistyö muuttoliike- ja turvapaikka-asioiden sekä rajaturvallisuuden alalla

1. Osapuolet vahvistavat, että ne pitävät alueidensa välisten muuttovirtojen yhteistä hallintaa tärkeänä ja käyvät kattavaa vuoropuhelua kaikista muuttoliikettä koskevista kysymyksistä, joihin kuuluvat laillinen maahanmuutto, kansainvälinen suojelu sekä laittoman maahanmuuton, ihmisalakuljetuksen ja ihmiskaupan torjunta.

2. Yhteistyö perustuu osapuolten keskinäisiin neuvotteluihin tehtävään tarvearviointiin, ja sitä tehdään osapuolten asiaan liittyvän lainsäädännön mukaisesti. Keskeisiä yhteistyöaloja ovat erityisesti

a) muuttovirtojen perimmäisiin syihin puuttuminen;

b) kansainvälistä suojelua koskevan kansallisen lainsäädännön ja kansallisten käytäntöjen kehittäminen ja täytäntöönpano pakolaisten oikeusasemasta vuonna 1951 tehdyn Geneven yleissopimuksen ja pakolaisten oikeusasemasta vuonna 1967 tehdyn pöytäkirjan sekä muiden asiaankuuluvien kansainvälisten sopimusten, kuten Euroopan ihmisoikeussopimuksen, määräysten noudattamiseksi ja palauttamiskieltoa koskevan periaatteen noudattamisen varmistamiseksi;

c) maahanpääsyä koskevat säännöt ja maahantuloluvan saaneiden henkilöiden oikeudet ja asema, maassa laillisesti asuvien ulkomaalaisten oikeudenmukainen kohtelu ja heidän kotouttamisensa, yleissivistävä ja ammatillinen koulutus sekä syrjinnän ja muukalaisvihan vastaiset toimenpiteet;

- d) tuloksellisten ja ennalta ehkäisevien toimintaperiaatteiden vahvistaminen laitonta maahanmuuttoa, ihmissalakuljetusta ja ihmiskauppaa vastaan kiinnittäen huomiota myös siihen, millä tavoin ihmissalakuljettajien ja ihmiskauppioiden verkostoja voidaan torjua ja toiminnan uhreja suojella asianmukaisilla kansainvälisillä välineillä;
- e) organisointia, koulutusta, parhaita käytäntöjä ja muita operationaalisia toimenpiteitä koskevat kysymykset muutto-liikkeen hallinnan, asiakirjojen turvallisuuden, viisumipolitiikan, rajaturvallisuuden ja muuttoliikkeen tietojärjestelmien alalla.
3. Yhteistyöllä voidaan myös helpottaa kehitystä hyödyttävää kiertomuuttoa.

15 artikla

Henkilöiden liikkuvuus ja takaisinotto

1. Osapuolet, joita seuraavat sopimukset sitovat, varmistavat, että seuraavat sopimukset pannaan täysimääräisesti täytäntöön:
- a) Euroopan unionin ja Armenian tasavallan välinen sopimus luvattomasti maassa oleskelevien henkilöiden takaisinottamisesta; ja
- b) Euroopan unionin ja Armenian tasavallan välinen viisumien myöntämisen helpottamista koskeva sopimus.
2. Osapuolet edistävät edelleen kansalaisten liikkuvuutta viisumihelpotussopimuksen myötä ja harkitsevat aikanaan viisumivapautta koskevan vuoropuhelun käynnistämistä edellyttäen, että hallitun ja turvallisen liikkuvuuden ehdot täyttyvät. Ne tekevät yhteistyötä laittoman muuttoliikkeen torjumiseksi, myös panemalla takaisinottosopimus täytäntöön, ja rajaturvallisuuspolitiikan sekä lainsäädäntö- ja toimintakehyksen edistämiseksi.

16 artikla

Järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption torjunta

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä rikollisten ja laittomien toimien, myös kansainvälisten toimien, torjumiseksi ja estämiseksi, riippumatta siitä, liittyvätkö ne järjestäytyneeseen rikollisuuteen, kuten
- a) ihmissalakuljetus ja ihmiskauppa;
- b) ampuma-aseiden, myös pienaseiden ja kevyiden aseiden, salakuljetus ja kauppa;
- c) laittomien huumausaineiden salakuljetus ja kauppa;
- d) tavaroiden salakuljetus ja laiton kauppa;
- e) laitton toiminta talous- ja rahoitusallalla, kuten väärentäminen, veropetokset ja julkisiin hankintoihin liittyvät petokset;
- f) kavallukset kansainvälisten avunantajien rahoittamissa hankkeissa;
- g) yksityisen ja julkisen sektorin aktiivinen ja passiivinen korruptio;
- h) asiakirjojen väärentäminen ja väärien lausuntojen antaminen; ja
- i) kyberrikollisuus.
2. Osapuolet tehostavat lainvalvontaelinten kahdenvälistä, alueellista ja kansainvälistä yhteistyötä, mukaan luettuna Euroopan unionin lainvalvontayhteistyöviraston (Europol) ja Armenian tasavallan asianomaisten viranomaisten välisen yhteistyön mahdollinen kehittäminen. Osapuolet ovat sitoutuneet panemaan tehokkaasti täytäntöön kansainväliset normit ja etenkin vuonna 2000 tehtyyn kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaiseen YK:n yleissopimukseen ja sen kolmeen pöytäkirjaan kirjatut normit. Osapuolet tekevät yhteistyötä ehkäistäkseen ja torjuakseen korruptiota vuoden 2003 korruption vastaisen YK:n yleissopimuksen, Euroopan neuvoston lahjonnan vastaisen valtioiden ryhmän (GRECO) ja OECD:n antamien suositusten mukaisesti, ja tässä ne noudattavat avoimuutta varallisuutta koskevien ilmoitusten suhteen, suojaavat väärinkäytösten paljastajia ja julkistavat tiedot, jotka koskevat oikeushenkilöiden lopullisia edunsaajia.

*17 artikla***Laittomat huumausaineet**

1. Osapuolet tekevät valtuuksiensa ja toimivaltojensa rajoissa yhteistyötä varmistaakseen, että niiden laittomien huumausaineiden ja uusien psykoaktiivisten aineiden ehkäisemistä ja torjumista koskeva lähestymistapa on tasapainoinen ja yhtenäistetty. Huumeepoliitikkojen ja huumeita koskevien toimien tavoitteena on lujittaa laittomien huumausaineiden ehkäisemisen ja torjunnan rakenteita, vähentää laittomien huumausaineiden tarjontaa, kauppaa ja kysyntää, selviytyä huumausaineiden väärinkäytöstä aiheutuvista terveydellisistä ja sosiaalisista seurauksista vahinkojen vähentämiseksi sekä ehkäistä tehokkaammin huumausaineiden lähtöaineiden kulkeutumista huumausaineiden ja psykotrooppisten tai psykoaktiivisten aineiden laittomaan valmistukseen.

2. Osapuolet sopivat 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi tarvittavista yhteistyömenetelmistä. Toimien perustana ovat yhteisesti sovitut, alan kansainvälisten yleissopimusten mukaiset periaatteet, ja niiden tavoitteena on panna täytäntöön huhtikuussa 2016 pidetyn YK:n yleiskokouksen maailman huumeongelmaa käsitelleen erityisistunnon päätössiakirjassa esitetyt suositukset.

*18 artikla***Rahanpesu ja terrorismin rahoitus**

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä estääkseen rahoitusjärjestelmiensä ja muiden asiaan liittyvien järjestelmiensä käytön ylipäättään rikollisen toiminnan ja erityisesti huumausainerikosten tuottaman hyödyn rahanpesuun sekä terrorismin rahoittamiseen. Yhteistyö kattaa myös rikosten tuottoon perustuvan omaisuuden tai varojen takaisinperinnän.

2. Tämän alan yhteistyöllä mahdollistetaan asiaan liittyvien tietojen vaihto osapuolten lainsäädännön ja asiaankuuluvien kansainvälisten välineiden mukaisesti sekä alan kansainvälisten elinten, kuten rahanpesunvastaisen toimintaryhmän, hyväksymiä vaatimuksia vastaavien asianmukaisten rahanpesun ja terrorismin rahoituksen ehkäisyä ja torjuntaa koskevien vaatimusten hyväksyminen.

*19 artikla***Yhteistyö terrorismin torjunnassa**

1. Edellä olevassa 11 artiklassa esitettyjen terrorismin torjuntaa koskevien periaatteiden mukaisesti osapuolet vahvistavat lainvalvontaan ja oikeuslaitukseen liittyvän lähestymistavan merkityksen terrorismin torjunnassa ja sopivat tekevänsä yhteistyötä terrorismin ehkäisemiseksi ja tukahduttamiseksi erityisesti

- a) vaihtamalla tietoa terroristiryhmistä ja terroristeista sekä tukiverkostoista (etenkin tietosuojaa ja yksityisyyden suojelua koskevan) kansainvälisen ja kansallisen oikeuden mukaisesti;
- b) vaihtamalla kokemuksia terrorismin ehkäisemisestä ja tukahduttamisesta, keinoista ja menetelmistä ja niihin liittyvistä teknisistä näkökohdista sekä koulutuksesta sovellettavan oikeuden mukaisesti;
- c) vaihtamalla näkemyksiä radikalisoitumisesta ja värväyksestä sekä tavoista torjua radikalisoitumista ja edistää sopeuttamista;
- d) vaihtamalla näkemyksiä ja kokemuksia terrorismista epäiltyjen henkilöiden rajat ylittävistä liikkumisesta ja matkustamisesta sekä terroriuhista;
- e) jakamalla parhaita käytäntöjä, jotka koskevat ihmisoikeuksien suojelua terrorismin torjunnassa, etenkin rikos-oikeudellisten menettelyjen osalta;
- f) huolehtimalla, että terrorismirikokset kriminalisoidaan; ja
- g) toteuttamalla toimenpiteitä kemiallisen, biologisen, säteily- ja ydinterrorismin uhkaa vastaan ja toteuttamalla tarvittavat toimenpiteet, joilla estetään kemiallisten, biologisten, radioaktiivisten ja ydinainesten hankinta, siirto ja käyttö terroristarkoituksiin sekä suuren riskin kemiallisten, biologisten, radioaktiivisten ja ydinlaitosten vastaiset laittomat teot.

2. Yhteistyö perustuu saatavilla oleviin asiaankuuluviin arviointeihin ja se toteutetaan osapuolten keskinäisin neuvotteluin.

20 artikla

Oikeudellinen yhteistyö

1. Osapuolet sopivat kehittävänsä siviili- ja kauppaoikeuden alan yhteistyötä siviilioikeudellista yhteistyötä koskevien monenvälisten yleissopimusten neuvottelemisessa, ratifioinnissa ja täytäntöönpanossa, mukaan lukien etenkin kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevän Haagin konferenssin yleissopimukset kansainvälisen oikeudellisen yhteistyön ja kansainvälisten oikeudenkäyntien alalla sekä lastensuojelun alalla.
2. Rikosasioita koskevassa oikeudellisessa yhteistyössä osapuolet pyrkivät tehostamaan keskinäiseen oikeusapuun liittyvää yhteistyötä asiaa koskevien monenvälisten sopimusten mukaisesti. Tähän yhteistyöhön kuuluu tarpeen mukaan liittyminen YK:n ja Euroopan neuvoston asiaa koskeviin kansainvälisiin välineisiin ja niiden täytäntöönpano sekä tiiviimpi yhteistyö Eurojustin ja Armenian tasavallan toimivaltaisten viranomaisten kanssa.

21 artikla

Diplomaatti- ja konsuliviranomaisten antama suojelu

Armenian tasavalta suostuu siihen, että sen alueella edustettujen jäsenvaltioiden diplomaatti- ja konsuliviranomaiset tarjoavat suojelua myös sellaisten jäsenvaltioiden kansalaisille, joilla ei ole Armenian tasavallassa pysyvää edustustoa, joka pystyisi tietyssä tapauksessa tosiasiaa antamaan diplomaatti- ja konsuliviranomaisten suojelua, samoin edellytyksin kuin kyseisen jäsenvaltion omille kansalaisille.

IV OSASTO

TALOUDELLINEN YHTEISTYÖ

1 LUKU

Taloudellinen vuoropuhelu

22 artikla

1. Euroopan unioni ja Armenian tasavalta helpottavat talousuudistusprosessia parantamalla yhteistä ymmärrystä molempien talouksien perusteista sekä talouspolitiikkojen laatimisesta ja täytäntöönpanosta.
2. Armenian tasavalta ryhtyy lisätoimiin toimivan markkinatalouden kehittämiseksi sekä talous- ja rahoitussäännöstensä ja -politiikkojensa lähentämiseksi asteittain Euroopan unionin säännöksiin ja politiikkoihin, siten kuin tässä sopimuksessa määrätään. Euroopan unioni tukee Armenian tasavaltaa vakaiden makrotalous- ja finanssipolitiikkojen varmistamisessa, mukaan lukien keskuspankin riippumattomuus ja hintojen vakaus, terve julkistalous sekä kestävä valuuttakurssijärjestelmä ja maksutase.

23 artikla

Tätä varten osapuolet sopivat säännöllisestä taloudellisesta vuoropuhelusta, jolla pyritään

- a) vaihtamaan tietoja makrotaloudellisista suuntauksista ja politiikoista sekä rakenteellisista uudistuksista, mukaan lukien taloudellisen kehityksen strategiat;
- b) vaihtamaan asiantuntemusta ja parhaita käytäntöjä muun muassa julkisen talouden, raha- ja valuuttakurssipolitiikan puitteiden, rahoitusalan koskevan politiikan ja tilastojen alalla;
- c) vaihtamaan tietoja ja kokemuksia alueellisesta taloudellisesta yhdentymisestä, mukaan lukien Euroopan talous- ja rahaliiton toiminta;
- d) tarkastelemaan kahdenvälisen yhteistyön asemaa talouden, rahoituksen ja tilastoinnin alalla.

24 artikla

Julkisen sektorin sisäiset valvonta- ja tarkastusjärjestelyt

Osapuolet tekevät yhteistyötä julkisen sektorin sisäisen valvonnan sekä ulkoisten tarkastusten alalla tavoitteenaan

- a) kehittää edelleen ja toteuttaa julkisen sektorin sisäistä valvontajärjestelmää johdon hajautetun vastuuvollisuuden periaatteen mukaisesti, mukaan lukien itsenäinen sisäinen tarkastus koko Armenian tasavallan julkisella sektorilla, lähentämällä se yleisesti hyväksytyjen kansainvälisten normien, puitteiden ja ohjeiden sekä Euroopan unionin hyvien käytäntöjen kanssa, Armenian tasavallan hallituksen hyväksymän julkisen sektorin varainhoidon sisäistä valvontaa koskevan uudistusohjelman perusteella;
- b) kehittää riittävä talouden tarkastusjärjestelmä Armenian tasavallassa sisäisen tarkastustoiminnon täydentämiseksi päällekkäisyyttä välttäten;
- c) tukea julkisen sektorin varainhoidon sisäisen valvonnan yhdenmukaistamisesta vastaavan keskusyksikön toimintaa Armenian tasavallassa ja lujittaa sen valmiuksia ohjata uudistusprosessia;
- d) vahvistaa edelleen tilintarkastuskamarin asemaa Armenian tasavallan ylimpänä tarkastuselimenä, erityisesti sen taloudellisen, organisatorisen ja toiminnallisen riippumattomuuden osalta, kansainvälisesti hyväksytyjen ulkoista tarkastusta koskevien standardien (INTOSAI) mukaisesti; ja
- e) vaihtaa tietoja, kokemuksia ja hyviä käytäntöjä.

2 LUKU

Verotus

25 artikla

Osapuolet tekevät yhteistyötä tehostakseen hyvää hallintoa verotuksen alalla tarkoituksenaan parantaa edelleen taloussuhteitaan, kauppaa, investointeja ja tasapuolista yhteistyötä.

26 artikla

Viitaten 25 artiklaan osapuolet tunnustavat verotusalan hyvän hallintotavan periaatteet eli avoimuutta, tietojenvaihtoa ja oikeudenmukaista verokilpailua koskevat jäsenvaltioiden Euroopan unionin tasolla vahvistamat periaatteet, ja sitoutuvat noudattamaan niitä. Osapuolet parantavat tätä varten kansainvälistä yhteistyötä verotuksen alalla, helpottavat verotulojen keräämistä ja laativat toimenpiteitä edellä mainittujen hyvän hallintotavan periaatteiden tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi, sanotun kuitenkin vaikuttamatta Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden toimivaltaan.

27 artikla

Osapuolet tehostavat ja lujittavat yhteistyötään, jonka tarkoituksena on parantaa ja kehittää Armenian tasavallan verojärjestelmää ja -hallintoa, mukaan lukien veronkanto- ja valvontavalmiuksien tehostaminen, varmistaa tehokas veronkanto ja lujittaa veropetosten ja veronkierron torjuntaa. Osapuolet eivät harjoita syrjintää tuontituotteiden ja vastaavien kotimaisten tuotteiden välillä vuonna 1994 tehdyn tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen, jäljempänä "GATT 1994 -sopimus", I ja III artiklan mukaisesti. Osapuolet pyrkivät tehostamaan yhteistyötä ja jakamaan kokemuksia veropetosten ja veronkierron torjunnasta ja erityisesti karusellipetoksista sekä siirtöhinnittelusta ja offshore-toimintaa ehkäisevään sääntelyyn liittyvistä kysymyksistä.

28 artikla

Osapuolet kehittävät yhteistyötään saadakseen aikaan yhdenmukaiset toimintatavat, joilla ehkäistään ja torjutaan petoksia ja valmisteveron alaisten tuotteiden salakuljetusta. Yhteistyöhön liittyy tietojen vaihtoa. Osapuolet pyrkivät sen vuoksi lujittamaan yhteistyötään alueellisessa toimintaympäristössä tupakoinnin torjuntaa koskevan Maailman terveysjärjestön vuoden 2003 puitesopimuksen mukaisesti.

29 artikla

Tämän luvun soveltamisalaan kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

3 LUKU

Tilastotiedot

30 artikla

Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään tilastotietoihin liittyvissä kysymyksissä ja edistävät näin pitkän aikavälin tavoitetta tuottaa oikea-aikaisesti kansainvälisesti vertailukelpoista ja luotettavaa tilastotietoa. Kestävän, tehokkaan ja ammatillisesti riippumattoman kansallisen tilastojärjestelmän odotetaan tuottavan kansalaisten, yritysten ja päättäjien Euroopan unionissa ja Armenian tasavallassa tarvitsemia tietoja, jotta nämä pystyvät tekemään tietoon perustuvia päätöksiä. Kansallinen tilastojärjestelmä noudattaa YK:n hyväksymiä virallisen tilaston peruseriaatteita, ja siinä on otettava huomioon tilastotietoja koskeva EU:n säännöstö, mukaan lukien Euroopan tilastoja koskevat käytäntösäännöt, jotta kansallinen tilastojärjestelmä saataisiin yhdenmukaiseksi eurooppalaisten normien ja standardien kanssa.

31 artikla

Tilastotietojen alalla tehtävän yhteistyön tarkoituksena on

- a) vahvistaa edelleen kansallisen tilastojärjestelmän valmiuksia, myös oikeusperustaa, laadukkaiden tietojen ja metatietojen tuottamista, tietojen levittämistä koskevaa politiikkaa ja käyttäjäystävällisyyttä, ottaen huomioon käyttäjät julkisella ja yksityisellä sektorilla, akateemisen yhteisön ja koko yhteiskunnan;
- b) saattaa Armenian tasavallan tilastojärjestelmä asteittain Euroopan tilastojärjestelmään sovellettavien normien ja käytäntöjen mukaiseksi;
- c) hienosäätää tietojen toimittamista Euroopan unionille, ottaen huomioon asiaa koskevien kansainvälisten ja eurooppalaisten menetelmien soveltaminen, luokittelut mukaan lukien;
- d) parantaa kansallisten tilastotyöntekijöiden ammatillisia ja hallinnollisia valmiuksia, jotta voidaan helpottaa Euroopan unionin tilastostandardien soveltamista ja edistää Armenian tasavallan tilastojärjestelmän kehittämistä;
- e) vaihtaa osapuolten välillä kokemuksia tilastoalan osaamisen kehittämisestä; ja
- f) edistää kaikkien tilastojen tuotantoon liittyvien prosessien ja tilastojen levittämisen kokonaisvaltaista laadunvarmistusta ja -hallintaa.

32 artikla

Osapuolet tekevät yhteistyötä Euroopan tilastojärjestelmän puitteissa, jossa Eurostat on Euroopan unionin tilastoviranomainen. Yhteistyöllä varmistetaan tilastoviranomaisen ammatillinen riippumattomuus sekä huolehditaan, että Euroopan tilastoja koskevia käytäntösääntöjä sovelletaan; yhteistyön painopisteitä ovat

- a) väestötilastot, mukaan lukien väestölaskennat ja sosiaalitalastot;
- b) maataloustilastot, mukaan lukien maatalouslaskennat;
- c) liiketoimintatilastot, mukaan lukien yritysrekisterit ja hallintolähteiden käyttö tilastotarkoituksiin;
- d) makrotaloudelliset tilastot, mukaan lukien kansantalouden tilinpito, ulkomaankauppatilastot, maksutasetilastot ja suoria ulkomaisia sijoituksia koskevat tilastot;

- e) energiatilastot, mukaan lukien energiataseet;
- f) ympäristötilastot;
- g) aluetilastot; ja
- h) monialaiset toimet, mukaan lukien laadunvarmistus ja -hallinta, tilastoluokitukset, koulutus, tilastotietojen levittäminen sekä ajanmukaisen tietotekniikan käyttö.

33 artikla

Osapuolet muun muassa vaihtavat tietoja ja asiantuntemusta ja kehittävät yhteistyötään ottaen huomioon eri avustusohjelmissa käynnistetystä tilastojärjestelmän uudistuksesta kertyneet kokemukset. Tavoitteena on jatkaa lähentymistä tilastoja koskevaan EU:n säännöstöön Armenian tasavallan tilastointijärjestelmän kehittämistä koskevan kansallisen strategian pohjalta ja Euroopan tilastojärjestelmän kehitys huomioon ottaen. Tilastotietojen tuottamisessa painotetaan hallinnollisten tietojen aiempaa tehokkaampaa hyödyntämistä ja otantatutkimusten virtaviivaistamista, ja samalla otetaan huomioon tarve vähentää vastausrasitetta. Tuotettujen tietojen on oltava politiikan suunnittelun ja seurannan kannalta tarkoituksenmukaisia kaikilla yhteiskunta- ja talouselämän keskeisillä aloilla.

34 artikla

Tämän luvun soveltamisalaan kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua. Armenian tasavallan on mahdollisuuksien mukaan voitava osallistua Euroopan tilastojärjestelmän puitteissa toteutettaviin toimiin, myös koulutukseen.

35 artikla

Armenian tasavallan lainsäädäntöä lähennetään asteittain EU:n tilastoalan säännöstöön Eurostatin vuosittain päivittämän tilastotietoja koskevien vaatimusten yhteenvedon mukaisesti, jonka osapuolet katsovat olevan tämän sopimuksen liitteenä.

V OSASTO

MUUT YHTEISTYÖPOLITIIKAT

1 LUKU

Liikenne

36 artikla

Osapuolet

- a) laajentavat ja lujittavat yhteistyötään liikenteen alalla edistääkseen kestävien liikennejärjestelmien kehittämistä;
- b) edistävät tehokkaita, turvallisia ja varmoja liikennepalveluja sekä intermodaaliliikennettä ja liikennejärjestelmien yhteentoimivuutta; ja
- c) pyrkivät parantamaan tärkeimpiä liikenneyhteyksiä alueidensa välillä.

37 artikla

Liikennealan yhteistyö kattaa seuraavat alat:

- a) kestävä, kaikki liikennemuodot kattavan kansallisen liikennepolitiikan kehittäminen, jonka tarkoituksena on erityisesti varmistaa ympäristöystävälliset, tehokkaat, turvalliset ja varmat liikennejärjestelmät ja edistää liikenteeseen liittyvien näkökohtien huomioon ottamista muilla politiikanaloilla;
- b) kansalliseen liikennepolitiikkaan perustuvien alakohtaisten strategioiden laatiminen (mukaan lukien oikeudelliset vaatimukset teknisten laitteiden ja välineiden sekä kuljetuskaluston tason nostamiseksi korkeimpien kansainvälisten standardien mukaiseksi) tie-, rautatie-, sisävesi-, meri- ja lentoliikenteelle sekä intermodaaliliikenteelle; tämä käsittää myös täytäntöönpanon aikataulut ja välitavoitteet, hallintovastuun määrittämisen sekä rahoitussuunnitelmat;

- c) infrastruktuuripolitiikan tehostaminen tavoitteena eri liikennemuotoihin liittyvien infrastruktuurihankkeiden määrittelyn ja arvioinnin parantaminen;
- d) sellaisten rahoitusstrategioiden laatiminen, joissa painotetaan kunnossapitoa, kapasiteettiongelmia ja puuttuvia infrastruktuuriyhteyksiä ja joissa edistetään yksityisen sektorin aktiivista osallistumista liikennehankkeisiin;
- e) liittyminen asiaa koskeviin kansainvälisiin liikennejärjestöihin ja -sopimuksiin, myös menettelyihin, joiden avulla varmistetaan kansainvälisten liikennesopimusten täysimääräinen täytäntöönpano ja tehokas valvonta;
- f) yhteistyö ja tietojenvaihto liikenteen alan teknologioiden, esimerkiksi älykkäiden liikennejärjestelmien, kehittämistä ja parantamista varten; ja
- g) älykkäiden liikennejärjestelmien ja tietotekniikan käytön edistäminen kaikkien liikennemuotojen hallinnoinnissa ja toiminnassa sekä intermodaalisuuden ja yhteistyön tukeminen liikennettä helpottavien avaruusjärjestelmien ja kaupallisten sovellusten käytössä.

38 artikla

1. Yhteistyön tarkoituksena on myös helpottaa matkustaja- ja tavaraliikennettä ja lisätä liikennevirtojen sujuvuutta Armenian tasavallan, Euroopan unionin ja alueen kolmansien maiden välillä sekä edistää avoimia rajoja ja rajat ylittävää liikkumista poistamalla hallinnolliset, tekniset ja muut esteet, parantamalla olemassa olevia liikenneverkkoja ja kehittämällä infrastruktuuria erityisesti osapuolia yhdistävillä pääväylillä.
2. Yhteistyöhön kuuluu toimia rajanylitysten helpottamiseksi, ottaen huomioon asiaa koskevissa kansainvälisissä välineissä tarkoitetut sisämaavaltioiden erityispiirteet.
3. Yhteistyöhön kuuluu tietojenvaihtoa ja yhteisiä toimia
 - a) alueellisella tasolla, erityisesti ottaen huomioon edistys, jota on tapahtunut alueellista liikenneyhteistyötä koskevien järjestelyjen, kuten liikenneväylän Eurooppa-Kaukasus-Aasia (TRACECA) ja muiden kansainvälisten liikennealan aloitteiden, ansiosta, myös kansainvälisten liikennejärjestöjen ja osapuolten ratifioimien kansainvälisten sopimusten ja yleissopimusten puitteissa; ja
 - b) Euroopan unionin eri liikennevirastojen ja itäisen kumppanuuden puitteissa.

39 artikla

1. Jotta voitaisiin varmistaa osapuolten välisten ilmakuljetusten koordinoitu kehitys ja asteittainen vapauttaminen osapuolten kaupallisten tarpeiden mukaisesti, vastavuoroista markkinoillepääsyä koskevista edellytyksistä lentoliikenteen alalla olisi sovittava Euroopan unionin ja Armenian tasavallan välisen yhteistä ilmailualueutta koskevan sopimuksen puitteissa.
2. Ennen yhteistä ilmailualueutta koskevan sopimuksen tekemistä osapuolet eivät toteuta mitään toimenpiteitä eivätkä toimia, jotka ovat rajoittavampia tai syrjivämpiä kuin ennen tämän sopimuksen voimaantuloa käytössä olleet toimenpiteet tai toimet.

40 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

41 artikla

1. Armenian tasavalta toteuttaa lainsäädäntönsä lähentämisen liitteessä I tarkoitettuihin Euroopan unionin säädöksiin kyseisen liitteen määräysten mukaisesti.
2. Lähentäminen voi myös tapahtua alakohtaisilla sopimuksilla.

2 LUKU

Energia-alan yhteistyö, myös ydinturvallisuuteen liittyvät kysymykset

42 artikla

1. Osapuolet tekevät energia-alan yhteistyötä kumppanuuden, yhteisen edun, avoimuuden ja ennakoitavuuden periaatteiden pohjalta. Yhteistyöllä pyritään energia-alan sääntelyn lähentämiseen jäljempänä tarkoitetuilla energia-alan alueilla, ottaen huomioon, että on tarpeen varmistaa turvallisen, ympäristöystävällisen ja kohtuuhintaisen energian saanti.
2. Yhteistyö koskee muun muassa seuraavia aloja:
 - a) energiastrategiat ja -politiikat, myös energiaturvallisuutta ja monipuolista energiahuoltoa ja sähköntuotantoa edistävät;
 - b) energiaturvallisuuden lisääminen, myös edistämällä energialähteiden ja energian toimitusreittien monipuolistamista;
 - c) kilpailukykyisten energiamarkkinoiden kehittäminen;
 - d) uusiutuvien energialähteiden käytön, energiatehokkuuden ja energiansäästön edistäminen;
 - e) alueellisen yhteistyön edistäminen energia-alalla ja markkinoiden alueellisen yhdentymisen alalla;
 - f) yhteisten sääntelykehysten edistäminen öljytuotteiden ja sähkön kaupan sekä mahdollisten muiden energiahyödykkeiden kaupan helpottamiseksi sekä tasapuolisten toimintaedellytysten edistämiseksi ydinturvallisuuden osalta, jotta saavutetaan turvallisuuden korkea taso;
 - g) ydinvoiman siviilikäyttö, ottaen huomioon Armenian tasavallan erityispiirteet ja painottaen erityisesti ydinturvallisuuden korkeaa tasoa Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) standardien ja jäljempänä tarkoitettujen Euroopan unionin standardien ja käytäntöjen pohjalta sekä ydinvoima-alan korkeatasoisia turvajärjestelyjä kansainvälisten suuntaviivojen ja käytäntöjen pohjalta. Tällä alueella yhteistyöhön sisältyvät
 - i) teknologioiden, parhaiden käytäntöjen ja koulutuksen vaihto turvallisuuden ja jätehuollon alalla ydinvoimalaitosten turvallisen toiminnan varmistamiseksi;
 - ii) Metsamorin ydinvoimalan sulkeminen ja turvallinen käytöstä poistaminen sekä tätä koskevan etenemis- tai toimintasuunnitelman varhainen hyväksyminen, ottaen huomioon tarve korvata se uudella kapasiteetilla Armenian tasavallan energiaturvallisuuden ja kestävä kehityksen edellytysten varmistamiseksi;
 - h) energiavarojen siirtoon tarvittavat hinnoittelupolitiikat, kauttakulku ja kuljetukset, etenkin yleiset kustannuspohjaiset järjestelmät sekä tarvittaessa hiilivetyjen käyttöä koskevat tarkennukset;
 - i) energiamarkkinoiden sääntelyn keskeisiä periaatteita koskevien sääntelykysymysten sekä syrjimättömän energiaverkkoihin ja infrastruktuureihin pääsyn edistäminen kilpailukykyisin, avoimin ja kustannustehokkain hinnoin sekä riittävän ja riippumattoman valvonnan edistäminen;
 - j) tieteellinen ja tekninen yhteistyö, mukaan luettuna tietojenvaihto teknologioiden kehittämiseksi ja parantamiseksi energian tuotannossa, siirrossa, jakelussa ja loppukäytössä kiinnittäen erityistä huomiota energiatehokkaiisiin ja ympäristöystävällisiin teknologioihin.

43 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

44 artikla

Armenian tasavalta toteuttaa lainsäädäntönsä lähentämisen liitteessä II tarkoitettuihin oikeusvälineisiin kyseisen liitteen määräysten mukaisesti.

3 LUKU

Ympäristö

45 artikla

Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään ympäristöön liittyvissä kysymyksissä ja edistävät näin kestävästä kehityksestä ja vihreää taloutta koskevaa pitkän aikavälin tavoitetta. Ympäristönsuojelun tehostamisen odotetaan tuovan etuja kansalaisille ja yrityksille Euroopan unionissa ja Armenian tasavallassa, muun muassa kansanterveyden kohenemisen, luonnonvarojen säilymisen ja taloudellisen ja ympäristötehokkuuden paranemisen ansiosta sekä siksi, että käytetään uudenaikaisia, puhtaampia teknologioita, joilla edistetään kestävämpiä tuotantotapoja. Yhteistyön toteuttamisessa otetaan huomioon osapuolten edut tasavertaisuuden ja vastavuoroisen hyödyn pohjalta, osapuolten keskinäinen riippuvuus ympäristönsuojelun alalla ja alan monenväliset sopimukset.

46 artikla

1. Yhteistyön tarkoituksena on ympäristön laadun säilyttäminen, suojeleminen, parantaminen ja palauttaminen, ihmisten terveyden suojeleminen, luonnonvarojen kestävä käyttö ja sellaisten toimenpiteiden edistäminen kansainvälisellä tasolla, joilla puututaan alueellisiin tai maailmanlaajuisiin ympäristöongelmiin, muun muassa seuraavilla aloilla:

- a) ympäristöhallinto ja monialaiset kysymykset, mukaan lukien strateginen suunnittelu, ympäristövaikutusten arviointi ja strateginen ympäristöarviointi, koulutus, seuranta- ja ympäristötietojärjestelmät, tarkastus ja täytäntöönpano, ympäristövahinkovastuu, ympäristöriskosten torjunta, valtioiden rajat ylittävä yhteistyö, ympäristötiedon julkinen saatavuus, päätöksentekoprosessit sekä tehokkaat hallinnolliset ja tuomioistuimissa tapahtuvat muutoksenhakumenettelyt;
- b) ilman laatu;
- c) veden laatu ja vesivarojen hoito, mukaan lukien tulvariskien hallinta, veden niukkuus ja kuivuus;
- d) jätehuolto;
- e) luonnonsuojelu, mukaan lukien metsätalous ja biologisen monimuotoisuuden suojeleminen;
- f) teollisuuden päästöt ja teollisuusonnettomuudet;
- g) kemikaalien käsittely.

2. Yhteistyöllä pyritään myös ympäristönäkökohtien huomioon ottamiseen muilla politiikan aloilla kuin ympäristöpolitiikassa.

47 artikla

Osapuolet muun muassa

- a) vaihtavat tietoja ja kokemuksia;
- b) tekevät yhteistyötä alueellisella ja kansainvälisellä tasolla, erityisesti osapuolten ratifioimien monenvälisten ympäristösopimusten puitteissa; ja
- c) tekevät tarvittaessa yhteistyötä alalla toimivien virastojen puitteissa.

48 artikla

Yhteistyö kattaa muun muassa seuraavat tavoitteet:

- a) Armenian tasavallan yleisen kansallisen ympäristöstrategian kehittäminen seuraavien kattamiseksi:
 - i) suunnitellut institutionaaliset uudistukset (aikatauluineen) ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon ja täytäntöönpanon valvonnan varmistamiseksi;

- ii) toimivallanjako kansallisen, alueellisen ja kunnallisen ympäristöhallinnon välillä;
 - iii) päätöksentekoa ja päätösten täytäntöönpanoa koskevat menettelyt;
 - iv) menettelyt ympäristönäkökohtien ottamiseksi huomioon muilla politiikan aloilla;
 - v) vihreän talouden toimenpiteiden ja ekoinnovoinnin edistäminen, tarvittavien henkilöstöresurssien ja rahoituksen sekä tarkastelumenettelyn määrittäminen; ja
- b) alakohtaisten strategioiden laatiminen Armenian tasavallalle (mukaan lukien selkeästi määritellyt täytäntöönpanon aikataulut ja välitavoitteet, hallintovastuut sekä infrastruktuuri- ja teknologiainvestointeja koskevat rahoitusstrategiat) seuraavilla aloilla:
- i) ilman laatu;
 - ii) veden laatu ja vesivarojen hoito;
 - iii) jätehuolto;
 - iv) biologinen monimuotoisuus, luonnonsuojelu ja metsätalous;
 - v) teollisuuden päästöt ja teollisuusonnettomuudet; ja
 - vi) kemikaalit.

49 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

artikla 50

Armenian tasavalta toteuttaa lainsäädäntönsä lähentämisen liitteessä III tarkoitettuihin Euroopan unionin säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin kyseisen liitteen määräysten mukaisesti.

4 LUKU

Ilmastotoimet

51 artikla

Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään ilmastonmuutoksen torjumiseksi. Yhteistyön toteuttamisessa otetaan huomioon osapuolten edut tasavertaisuuden ja vastavuoroisen hyödyn pohjalta sekä kyseisellä alalla olemassa olevien kahdenvälisen ja monenvälisen sitoumusten keskinäinen riippuvuus.

52 artikla

Yhteistyöllä edistetään toimenpiteitä osapuolten sisäisellä, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla muun muassa seuraavilla aloilla:

- a) ilmastonmuutoksen hillitseminen;
- b) ilmastonmuutokseen sopeutuminen;
- c) markkinamekanismit ja muut kuin markkinamekanismit, joilla puututaan ilmastonmuutokseen;
- d) uusien, innovatiivisten, turvallisten ja kestävien vähähiilisten teknologioiden ja sopeutumisteknologioiden tutkimus, kehittäminen, esittely, käyttöönotto, siirto ja levitys;
- e) ilmastonäkökohtien sisällyttäminen yleisiin ja alakohtaisiin politiikkoihin; ja
- f) tietoisuuden lisäämiseen tähtäävät toimet ja koulutus.

53 artikla

1. Osapuolet muun muassa
 - a) vaihtavat tietoja ja kokemuksia;
 - b) toteuttavat yhteisiä tutkimustoimia ja vaihtavat tietoja puhtaammista ja ympäristön kannalta kestävästä teknologioista;
 - c) toteuttavat yhteisiä toimia alueellisella ja kansainvälisellä tasolla, muun muassa osapuolten ratifioimien monenvälisen ympäristösopimusten, kuten ilmastonmuutosta koskevan vuoden 1992 Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen (UNFCCC) ja vuoden 2015 Pariisin sopimuksen puitteissa, ja tarvittaessa alalla toimivien virastojen yhteisin toimin.
2. Osapuolet kiinnittävät erityistä huomiota rajat ylittäviin kysymyksiin ja alueelliseen yhteistyöhön.

54 artikla

Yhteistyö kattaa muun muassa seuraavat tavoitteet:

- a) toimenpiteet Pariisin sopimuksen täytäntöönpanemiseksi tässä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti;
- b) toimenpiteet, joilla parannetaan valmiuksia ryhtyä tehokkaisiin ilmastotoimiin;
- c) kokonaisvaltaisen ilmastostrategian ja toimintasuunnitelman kehittäminen ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi pitkällä aikavälillä;
- d) haavoittuvuus- ja sopeutumisarviointien kehittäminen;
- e) vähähiilistä kehitystä koskevan suunnitelman laatiminen;
- f) pitkän aikavälin toimenpiteiden kehittäminen ja täytäntöönpano ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi puuttamalla kasvihuonekaasupäästöihin;
- g) hiilidioksidipäästöjen kauppaan valmistautumiseen tähtäävät toimenpiteet;
- h) toimenpiteet teknologian siirron edistämiseksi;
- i) toimenpiteet, joilla sisällytetään ilmastonäkökohdat alakohtaisiin politiikkoihin; ja
- j) otsonikerrosta heikentäviä aineita ja fluorattuja kaasuja koskevat toimenpiteet.

55 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

56 artikla

Armenian tasavalta toteuttaa lainsäädäntönsä lähentämisen liitteessä IV tarkoitettuihin Euroopan unionin säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin kyseisen liitteen määräysten mukaisesti.

*5 LUKU****Teollisuus- ja yrityspolitiikka****57 artikla*

Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään teollisuus- ja yrityspolitiikan alalla parantaakseen liiketoimintaympäristöä kaikkien talouden toimijoiden ja erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, jäljempänä "pk-yritykset", kannalta. Tehostetun yhteistyön pitäisi parantaa hallinnollista kehystä ja sääntelykehystä niin Euroopan unionin yritysten kuin Armenian tasavallan yritysten kannalta sekä Euroopan unionissa että Armenian tasavallassa, ja sen tulisi perustua Euroopan unionin pk-yrityksiä koskevaan politiikkaan ja teollisuuspolitiikkaan ottaen huomioon tämän alan kansainvälisesti tunnustetut periaatteet ja käytännöt.

58 artikla

Osapuolet tekevät yhteistyötä

- a) toteuttaakseen strategioita pk-yritysten kehittämiseksi eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevan Small Business Act -aloitteen periaatteiden pohjalta ja valvoakseen täytäntöönpanoprosessia säännöllisen raportoinnin ja vuoropuhelun avulla. Tässä yhteistyössä keskitytään myös mikroyrityksiin ja käsiteollisuusyrityksiin, jotka ovat erittäin tärkeitä sekä Euroopan unionin että Armenian tasavallan talouden kannalta;
- b) luodakseen paremmat toimintaedellytykset vaihtamalla tietoja ja hyviä käytäntöjä ja edistämällä siten kilpailukyvyyn parantumista. Tämä yhteistyö kattaa rakennemuutosten hallinnoinnin (rakenneuudistus) ja ympäristö- ja energiakysymykset, kuten energiatehokkuuden ja puhtaamman tuotannon;
- c) yksinkertaistaakseen ja järjeittääkseen sääntelyä ja sääntelykäytäntöjä; tässä keskitytään erityisesti sääntelytekniikkaa koskevien hyvien käytäntöjen vaihtoon, Euroopan unionin periaatteet mukaan lukien;
- d) edistääkseen innovaatiopolitiikan kehitystä vaihtamalla tutkimus- ja kehittämistoiminnan kaupallistamiseen (mukaan lukien uutta teknologiaa käyttävän liiketoiminnan perustamiseen tarkoitetut tukivälineet), klustereiden kehittämiseen ja rahoituksen hankintaan liittyviä tietoja ja hyviä käytäntöjä;
- e) edistääkseen suhteiden luomista Euroopan unionin ja Armenian tasavallan yritysten välillä sekä näiden yritysten ja Euroopan unionin ja Armenian tasavallan viranomaisten välillä;
- f) tukeakseen vienninedistämistoimien toteuttamista Armenian tasavallassa;
- g) edistääkseen yrityksille suotuisamman ympäristön luomista kasvu- ja investointimahdollisuuksien lisäämiseksi; ja
- h) helpottaakseen Euroopan unionin ja Armenian tasavallan teollisuuden nykyaikaistamista ja rakennemuutosta tietyillä aloilla.

59 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua. Vuoropuheluun osallistuvat myös Euroopan unionin yritysten ja Armenian tasavallan yritysten edustajat.

6 LUKU

Yhtiöoikeus, kirjanpito ja tilintarkastus ja yritysten hallinto- ja ohjausjärjestelmä

60 artikla

1. Osapuolet tunnustavat yhtiöoikeutta ja yritysten hallinto- ja ohjausjärjestelmää sekä kirjanpitoa ja tilintarkastusta koskevien tehokkaiden sääntöjen ja käytäntöjen merkityksen moitteettomasti toimivassa markkinataloudessa, jossa liiketoimintaympäristö on ennakoitava ja läpinäkyvä, ja korostavat olevan tärkeää edistää tämän alan sääntelyn lähentämistä.
2. Osapuolet tekevät yhteistyötä seuraavissa asioissa:
 - a) rekisteröityjen yhtiöiden organisaatiota ja edustusta koskevien tietojen käytettävissä olon ja saatavuuden varmistamiseen avoimella ja helpokäyttöisellä tavalla liittyvien parhaiden käytäntöjen vaihto;
 - b) yritysten hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevan politiikan kehittäminen edelleen kansainvälisten ja etenkin OECD:n standardien mukaisesti;
 - c) kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) täytäntöönpano ja johdonmukainen soveltaminen julkisesti noteerattujen yhtiöiden konsolidoiduissa tilinpäätöksissä;

- d) tilintarkastajan ja kirjanpitäjän ammatin sääntely ja valvonta;
- e) kansainväliset tilintarkastusstandardit ja kansainvälisen tilintarkastajaliiton (IFAC) eettiset säännöt tavoitteena parantaa tilintarkastajien ammattipätevyyttä noudattamalla ammatillisten järjestöjen, tilintarkastusjärjestöjen ja tilintarkastajien standardeja ja eettisiä normeja.

7 LUKU

Yhteistyö pankki-, vakuutus- ja muiden rahoituspalvelujen alalla

61 artikla

Osapuolet ovat yksimielisiä tehokkaan lainsäädännön ja tehokkaiden käytäntöjen merkityksestä ja sopivat tekevänsä yhteistyötä rahoituspalvelujen alalla tavoitteena

- a) parantaa rahoituspalvelujen sääntelyä;
- b) varmistaa sijoittajien ja rahoituspalvelujen käyttäjien tehokas ja asianmukainen suojele;
- c) edistää globaalin rahoitusjärjestelmän luotettavuutta ja vakautta;
- d) edistää yhteistyötä rahoitusjärjestelmän eri toimijoiden, myös sääntely- ja valvontaviranomaisten, välillä;
- e) varmistaa riippumaton ja tehokas valvonta.

8 LUKU

Yhteistyö tietoyhteiskunnan alalla

62 artikla

Osapuolet edistävät tietoyhteiskunnan kehittämiseen liittyvää yhteistyötä, jotta kansalaiset ja yritykset voivat hyötyä tieto- ja viestintäteknologian laajasta saatavuudesta sekä laadukkaammista ja kohtuuhintaisista palveluista. Tällä yhteistyöllä olisi pyrittävä edistämään pääsyä sähköisen viestinnän markkinoille sekä edistämään kilpailua ja investointeja kyseisellä alalla.

63 artikla

Yhteistyö kattaa muun muassa seuraavat asiat:

- a) kansallisten tietoyhteiskuntastrategioiden täytäntöönpanoa koskevien tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihto, mukaan lukien muun muassa aloitteet, joilla pyritään edistämään laajakaistayhteyksiä, parantamaan verkkoturvallisuutta ja kehittämään sähköisiä julkisia palveluja;
- b) tietojen, parhaiden käytäntöjen ja kokemusten vaihto kattavan sähköisen viestinnän sääntelyjärjestelmän kehittämisen edistämiseksi ja erityisesti kansallisen riippumattoman sääntelyelimen hallinnollisten valmiuksien vahvistamiseksi, taajuuksien käytön tehostamiseksi ja verkkojen yhteentoimivuuden edistämiseksi Armenian tasavallassa sekä Armenian tasavallan ja Euroopan unionin välillä.

64 artikla

Osapuolet edistävät Euroopan unionin sääntelyelinten ja Armenian tasavallan kansallisten sääntelyviranomaisten välistä yhteistyötä sähköisen viestinnän alalla.

65 artikla

Armenian tasavalta toteuttaa lainsäädäntönsä lähentämisen liitteessä V tarkoitettuihin Euroopan unionin säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin kyseisen liitteen määräysten mukaisesti.

9 LUKU

Matkailu

66 artikla

Osapuolet tekevät yhteistyötä matkailualalla tavoitteenaan lujittaa sellaisen kilpailukykyisen ja kestävä matkailuteollisuuden kehittämistä, joka luo talouskasvua, työllisyyttä sekä tuo uusia mahdollisuuksia ja ulkomaanvaluuttaa.

67 artikla

Yhteistyö kahdensivuisella, alueellisella ja Euroopan tasolla perustuu seuraaviin periaatteisiin:

- a) paikallisyhteisöjen koskemattomuuden ja etujen kunnioittaminen erityisesti maaseutualueilla;
- b) kulttuuriperinnön tärkeys; ja
- c) positiivinen vuorovaikutus matkailun ja ympäristönsuojelun välillä.

68 artikla

Yhteistyössä keskitytään seuraaviin asioihin:

- a) tietojen, parhaiden käytäntöjen ja kokemusten sekä osaamisen vaihto myös Euroopan innovatiivisten teknologioiden osalta;
- b) strategisten kumppanuuksien perustaminen julkisten, yksityisten ja paikallisyhteisön etujen pohjalta matkailun kestävä kehityksen varmistamiseksi;
- c) matkailutuotteiden ja -markkinoiden, infrastruktuurin, henkilöresurssien ja institutionaalisten rakenteiden edistäminen ja kehittäminen sekä matkailupalveluihin liittyvien esteiden kartoittaminen ja poistaminen;
- d) tehokkaiden politiikkojen ja strategioiden kehittäminen ja täytäntöönpano, asianmukaiset oikeudelliset, hallinnolliset ja rahoitusta koskevat näkökohdat mukaan luettuna;
- e) matkailualan koulutuksen ja valmiuksien kehittäminen palvelutason parantamiseksi; ja
- f) yhteisömatkailun kehittäminen ja edistäminen.

69 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

10 LUKU

Maatalous ja maaseudun kehittäminen

70 artikla

Osapuolet tekevät yhteistyötä edistääkseen maataloutta ja maaseudun kehittämistä erityisesti politiikkojen ja lainsäädännön asteittaisen lähentämisen avulla.

71 artikla

Osapuolten yhteistyö maatalouden ja maaseudun kehittämisen alalla kattaa muun muassa seuraavat tavoitteet:

- a) maataloutta ja maaseudun kehittämistä koskeviin politiikkoihin liittyvän keskinäisen ymmärtämyksen helpottaminen;
- b) hallinnollisten valmiuksien parantaminen keskus- ja paikallistasolla politiikkojen suunnittelun, arvioinnin ja täytäntöönpanon osalta Euroopan unionin lainsäädännön ja parhaiden käytäntöjen mukaisesti;
- c) maataloustuotannon nykyaikaistamisen ja kestävyden edistäminen;

- d) maaseudun kehittämissäpolitiikkoihin liittyvän tietämyksen ja parhaiden käytäntöjen jakaminen maaseutuyhteisöjen taloudellisen hyvinvoinnin edistämiseksi;
- e) maatalousalan kilpailukyvyn sekä markkinoiden tehokkuuden ja avoimuuden parantaminen;
- f) laatu- ja ympäristöpolitiikkojen ja niiden valvontajärjestelmien, erityisesti maantieteellisten merkintöjen ja luonnonmukaisen maatalouden, edistäminen;
- g) tietojen levittäminen ja maataloustuottajille tarkoitettujen neuvontapalvelujen edistäminen; ja
- h) pyrkimys näkökantojen yhdenmukaistamiseen kansainvälisissä järjestöissä, joiden jäseniä molemmat osapuolet ovat.

11 LUKU

Kalastus ja meriasioiden hallinto

72 artikla

Osapuolet tekevät yhteistyötä molemmille tärkeissä kalastus- ja meriasioiden hallintaa koskevissa kysymyksissä ja tiivistävät näin kahdenvälisiä, monenvälisiä ja kansainvälisiä yhteistyötä kalastusalalla.

73 artikla

Osapuolet toteuttavat yhteisiä toimia, vaihtavat tietoja ja antavat toisilleen tukea edistääkseen

- a) vastuullista kalastusta ja kalavarojen hoitoa kestävä kehityksen periaatteita noudattaen, jotta kalavarat ja ekosysteemit pysyvät terveinä; ja
- b) yhteistyötä asiaa koskevien monenvälisten ja kansainvälisten järjestöjen kautta, joiden tehtävänä on varmistaa elollisten vesiluonnonvarojen hoito ja säilyttäminen, etenkin lujittamalla asianmukaisia kansainvälisiä seuranta- ja lainvalvontavälineitä.

74 artikla

Osapuolet tukevat aloitteita, kuten vastavuoroista kokemusten vaihtoa ja tuen antamista, varmistaakseen kestävä kalastuspolitiikan täytäntöönpanon, joka kattaa seuraavat toimet:

- a) kala- ja vesiviljelyvarojen hoito;
- b) kalastustoiminnan tarkastus ja valvonta;
- c) pyyntiä, saaliin purkamista sekä biologisia ja taloudellisia seikkoja koskevien tietojen keruu;
- d) markkinoiden tehokkuuden parantaminen erityisesti tukemalla tuottajaorganisaatioita, järjestelmällä kuluttajille tiedotusta sekä edistämällä kaupan pitämistä koskevia vaatimuksia ja jäljitettävyyttä;
- e) kestävä kehitys alueilla, jotka ovat järvien rannalla tai joilla on lampia tai joen suisto ja joilla kalatalousala on merkittävä työllistäjä; ja
- f) institutionaalisten toimijoiden välinen kokemusten vaihto, joka liittyy kestävä vesiviljelyä koskevaan lainsäädäntöön ja sen käytännön täytäntöönpanoon luonnollisilla vesialueilla ja tekojärvisissä.

75 artikla

Ottaen huomioon osapuolten yhteistyön kalastuksen, liikenteen, ympäristön ja muiden mereen liittyvien politiikkojen aloilla, osapuolet tekevät tarvittaessa myös yhteistyötä ja antavat vastavuoroista tukea meriasioissa, erityisesti tukemalla aktiivisesti yhdennetyn lähestymistavan soveltamista meriasioihin ja hyvään hallintoon asiaa koskevilla alueellisilla ja kansainvälisillä foorumeilla.

12 LUKU

Kaivostoiminta

76 artikla

Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään kaivosteollisuuden ja raaka-aineiden tuotannon alalla, pyrkien edistämään molemminpuolista ymmärtämystä, parantamaan liiketoimintaympäristöä sekä vaihtamaan tietoja ja tekemään yhteistyötä muissa kuin energiaa koskeissa kysymyksissä, jotka liittyvät etenkin metallimalmeihin ja teollisuusmineraaleihin.

77 artikla

Osapuolet tekevät yhteistyötä seuraavien osalta:

- a) osapuolten tietojenvaihto niiden kaivostoiminnan ja raaka-ainealan kehityksestä;
- b) tietojenvaihto raaka-aineiden kauppaan liittyvistä kysymyksistä kahdenvälisen vaihtojen edistämiseksi;
- c) tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihto kaivosteollisuuden kestävästä kehityksestä; ja
- d) tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihto kaivosteollisuuteen liittyvästä koulutuksesta, osaamisesta ja turvallisuudesta.

13 LUKU

Yhteistyö tutkimuksen, teknologisen kehittämisen ja innovaatiotoiminnan alalla

78 artikla

Osapuolet edistävät yhteistyötä kaikilla siviilitarkoituksiin suunnatun tieteellisen tutkimuksen, teknologisen kehittämisen ja innovaatiotoiminnan aloilla yhteisen edun mukaisesti ja teollis- ja tekijänoikeudet asianmukaisesti ja tehokkaasti suojaten.

79 artikla

Edellä olevassa 78 artiklassa tarkoitettu yhteistyö kattaa

- a) poliittisen vuoropuhelun sekä tieteellisen ja teknologisen tiedon vaihdon;
- b) osapuolten ohjelmiin osallistumisen helpottamisen;
- c) aloitteet Armenian tasavallan tutkimusyksiköiden tutkimusvalmiuksien lisäämiseksi ja niiden osallistumisen lisäämiseksi Euroopan unionin tutkimuksen puiteohjelmaan;
- d) yhteisten tutkimushankkeiden edistämisen kaikilla tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan aloilla;
- e) molempien osapuolten tutkimus- ja innovaatiotoiminnassa mukana oleville tieteilijöille, tutkijoille ja muulle tutkimushenkilöstölle tarkoitettut koulutustoimet ja vaihto-ohjelmat;
- f) tämän sopimuksen mukaiseen toimintaan osallistuvien tutkijoiden vapaan liikkuvuuden helpottamisen sovellettavan lainsäädännön puitteissa ja tällaisessa toiminnassa käytettäviksi tarkoitettujen tavaroiden rajat ylittävän liikkumisen helpottamisen; ja
- g) muut yhteisesti sovittavat yhteistyömuodot tutkimuksen ja innovointitoiminnan alalla.

80 artikla

Tällaisessa yhteistyötoiminnassa olisi pyrittävä yhteisvaikutukseen kansainvälisen tiede- ja teknologiakeskuksen (ISTC) rahoittamien toimien ja muiden VII osaston 1 luvussa tarkoitettujen Euroopan unionin ja Armenian tasavallan rahoitusyhteistyössä toteutettavien toimien välillä.

14 LUKU

Kuluttajansuoja

81 artikla

Osapuolet tekevät yhteistyötä varmistaakseen kuluttajansuojan korkean tason ja saavuttaakseen kuluttajansuojajärjestelmiensä yhteensopivuuden.

82 artikla

Tätä lukua sovellettaessa yhteistyöhön voi kuulua seuraavaa:

- a) pyrkimys lähentää Armenian tasavallan kuluttajalainsäädäntöä Euroopan unionin kuluttajalainsäädäntöön välttämättä kaupan esteitä;
- b) tiedonvaihdon edistäminen kuluttajansuojajärjestelmistä, myös kuluttajansuojalainsäädännöstä ja sen täytäntöönpanosta, kulutustavaroiden turvallisuudesta, tiedonvaihtojärjestelmistä, kuluttajavalituksesta ja kuluttajien vaikutusvallasta sekä kuluttajan oikeussuojakeinoista;
- c) hallintoviranomaisten ja muiden kuluttajien etua edustavien tahojen koulutus; ja
- d) riippumattomien kuluttajajärjestöjen kehittämisen ja kuluttajien edustajien välisten yhteyksien edistäminen.

83 artikla

Armenian tasavalta toteuttaa lainsäädäntönsä lähentämisen liitteessä VI tarkoitettuihin Euroopan unionin säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin kyseisen liitteen määräysten mukaisesti.

15 LUKU

Työllisyys, sosiaalipolitiikka ja yhtäläiset mahdollisuudet

84 artikla

Osapuolet vahvistavat vuoropuheluaan ja yhteistyötään edistääkseen kansainvälisen työjärjestön (ILO) ihmisarvoista työtä koskevaa ohjelmaa, työllisyyspolitiikkaa, työterveyttä ja -turvallisuutta, työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua, sosiaalista suojelua, sosiaalista osallisuutta, sukupuolten tasa-arvoa ja syrjinnän estämistä sekä edistävät siten uusien ja parempien työpaikkojen luomista, köyhyyden vähentämistä, sosiaalista yhteenkuuluvuutta, kestäväää kehitystä ja parempaa elämänlaatua.

85 artikla

Yhteistyö, joka perustuu tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihtamiseen, voi kattaa tietyt kysymykset muun muassa seuraavilla aloilla:

- a) köyhyyden vähentäminen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lisääminen;
- b) työllisyyspolitiikka, jonka tavoitteena on uusien ja parempien työpaikkojen luominen ja kunnolliset työolosuhteet, muun muassa epävirallisen talouden ja epävirallisen työllisyyden supistamiseksi;
- c) aktiivisten työmarkkinatoimenpiteiden ja tehokkaiden työnvälityspalvelujen edistäminen, jotta voidaan nykyaikaistaa työmarkkinoita ja mukautua työmarkkinoiden tarpeisiin;
- d) osallistavampien työmarkkinoiden ja sosiaaliturvajärjestelmien edistäminen heikommassa asemassa olevien henkilöiden, myös vammaisten ja vähemmistöryhmien, integroimiseksi;
- e) yhtäläiset mahdollisuudet ja syrjimättömyys, joilla pyritään edistämään sukupuolten tasa-arvoa ja naisten ja miesten yhtäläisiä mahdollisuuksia sekä torjumaan sukupuoleen, rodulliseen tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvaa syrjintää;

- f) sosiaalipolitiikka, jolla pyritään parantamaan sosiaaliturvan tasoa sekä nykyaikaistamaan sosiaalisen suojelun järjestelmiä laadun, saatavuuden ja taloudellisen kestävyuden osalta;
- g) työmarkkinaosapuolten osallistumisen lisääminen ja työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun edistäminen muun muassa kaikkien sidosryhmien valmiuksia vahvistamalla;
- h) työterveyden ja -turvallisuuden edistäminen; ja
- i) yritysten yhteiskuntavastuun edistäminen.

86 artikla

Osapuolet tukevat kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien, myös kansalaisjärjestöjen ja erityisesti työmarkkinaosapuolten, osallistumista Armenian tasavallan toimintapolitiikan kehittämiseen ja uudistuksiin sekä tämän sopimuksen mukaiseen yhteistyöhön Euroopan unionin ja Armenian tasavallan välillä.

87 artikla

Osapuolet pyrkivät tehostamaan yhteistyötä työllisyys- ja sosiaalipolitiikan alalla kaikissa asiaankuuluvissa alueellisissa, monenvälisissä ja kansainvälisissä foorumeissa ja organisaatioissa.

88 artikla

Osapuolet edistävät yritysten yhteiskuntavastuuta ja selontekovelvollisuutta ja kannustavat soveltamaan vastuullisia liiketoimintatapoja, esimerkiksi niitä, jotka sisältyvät OECD:n monikansallisille yrityksille antamiin toimintaohjeisiin, YK:n Global Compact -aloitteeseen, monikansallisista yrityksistä ja sosiaalipolitiikasta annettuun ILO:n kolmikantaiseen periaatejulistukseen sekä standardiin ISO 26000.

89 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

90 artikla

Armenian tasavalta toteuttaa lainsäädäntönsä lähentämisen liitteessä VII tarkoitettuihin Euroopan unionin säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin kyseisen liitteen määräysten mukaisesti.

16 LUKU

Yhteistyö terveysalalla

91 artikla

Osapuolet kehittävät yhteistyötään kansanterveyden alalla parantaakseen sen tasoa yhteisten terveyttä koskevien arvojen ja periaatteiden mukaisesti sekä kestäväen kehityksen ja talouskasvun ennakoedellytyksenä.

92 artikla

Yhteistyö koskee tartuntatautien ja ei-tarttuvien tautien ehkäisyä ja hallintaa muun muassa terveyttä koskevan tiedonvaihdon, terveysnäkökohtien huomioon ottamista kaikilla politiikanaloilla koskevan lähestymistavan edistämisen, kansainvälisten järjestöjen ja etenkin Maailman terveysjärjestön kanssa tehtävän yhteistyön sekä terveyttä koskevien kansainvälisten sopimusten, kuten tupakoinnin torjuntaa koskevan Maailman terveysjärjestön vuoden 2003 puitesopimuksen ja kansainvälisen terveysäännösten, täytäntöönpanon edistämisen avulla.

17 LUKU

Koulutus sekä nuoris

93 artikla

Osapuolet tekevät yhteistyötä koulutuksen alalla tiivistääkseen yhteistyötä ja poliittista vuoropuhelua, jolla pyritään lähentämään Armenian tasavallan koulutusjärjestelmiä Euroopan unionin toimintapolitiikkoihin ja käytäntöihin. Osapuolet tekevät yhteistyötä edistääkseen elinikäistä oppimista sekä rohkaistakseen yhteistyötä ja avoimuutta kaikilla koulutuksen tasoilla kiinnittäen erityistä huomiota ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

94 artikla

Yhteistyössä koulutuksen aloilla keskitytään muun muassa seuraaviin asioihin:

- a) elinikäisen oppimisen edistäminen, joka on keskeinen tekijä kasvun ja työllisyyden kannalta ja voi antaa kansalaisille mahdollisuuksia osallistua täysimääräisesti yhteiskuntaan;
- b) koulutusjärjestelmien, myös virkamiesten ja viranhaltijoiden koulutusjärjestelmien, nykyaikaistaminen sekä laadun, hyödyn ja pääsyn parantaminen kaikilla koulutustasoilla varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen;
- c) korkea-asteen koulutuksen lähentymisen edistäminen ja koordinoitut uudistukset Euroopan unionin korkeakoulutuksen nykyaikaistamissuunnitelman ja eurooppalaisen korkeakoulutusalueen, eli ns. Bolognan prosessin mukaisesti;
- d) kansainvälisen akateemisen yhteistyön ja Euroopan unionin yhteistyöohjelmiin osallistumisen sekä opiskelijoiden ja opettajien liikkuvuuden lisääminen;
- e) kannustaminen vieraiden kielten oppimiseen;
- f) kansallisen tutkintojen viitekehyksen kehittäminen tutkintojen ja osaamisen läpinäkyvyyden ja tunnustamisen parantamiseksi kansallisten akateemisen liikkuvuuden ja tutkintojen tunnustamisen tiedotuskeskusten eurooppalaisessa verkostossa (ENIC-NARIC) eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen mukaisesti;
- g) yhteistyön tiivistäminen ammatillisen koulutuksen kehittämiseksi edelleen ottaen huomioon Euroopan unionin hyvät käytännöt; ja
- h) ymmärryksen ja tietämyksen lisääminen Euroopan yhdentymisprosessista, EU:n ja itäisten kumppanimaiden välisiä suhteita koskevan akateemisen vuoropuhelun tehostaminen sekä osallistumisen lisääminen Euroopan unionin asiaankuuluviin ohjelmiin, myös virkamieskunnan osalta.

95 artikla

Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä nuorisosalalla

- a) lisätäkseen yhteistyötä ja vaihtoa nuorisopolitiikan sekä nuorille ja nuorisotyöntekijöille tarkoitetun epävirallisen koulutuksen aloilla;
- b) helpottaakseen kaikkien nuorten aktiivista yhteiskuntaan osallistumista;
- c) tukeakseen nuorten ja nuorisotyöntekijöiden liikkuvuutta keinona edistää kulttuurien välistä vuoropuhelua ja hankkia tietoja, taitoja ja osaamista virallisten koulutusjärjestelmien ulkopuolelta, mukaan lukien vapaaehtoistyön kautta; ja
- d) edistääkseen nuorisojärjestöjen yhteistyötä, jolla tuetaan kansalaisyhteiskuntaa.

18 LUKU

Kulttuurialan yhteistyö

96 artikla

Osapuolet edistävät yhteistyötä kulttuurin alalla Yhdistyneiden kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön (Unesco) kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevassa vuoden 2005 yleissopimuksessa esitettyjen periaatteiden mukaisesti. Osapuolet pyrkivät säännölliseen poliittiseen vuoropuheluun yhteisen edun mukaisilla aloilla, mukaan lukien Euroopan unionin ja Armenian tasavallan kulttuuriteollisuuden kehittäminen. Osapuolten välisen yhteistyön tarkoituksena on edistää kulttuurienvälistä vuoropuhelua, mukaan lukien Euroopan unionin ja Armenian tasavallan kulttuurialan ja kansalaisyhteiskunnan osallistumisen kautta.

97 artikla

Yhteistyössä keskitytään muun muassa seuraaviin asioihin:

- a) kulttuuriyhteistyö ja -vaihto;
- b) taiteen ja taiteilijoiden liikkuvuus ja kulttuurialan valmiuksien parantaminen;
- c) kulttuurien välinen vuoropuhelu;
- d) vuoropuhelu kulttuuripolitiikasta;
- e) Luova Eurooppa -ohjelma; ja
- f) yhteistyö kansainvälisillä foorumeilla, esimerkiksi Unescossa ja Euroopan neuvostossa kulttuurisen monimuotoisuuden tukemiseksi ja historiallisen ja kulttuuriperinnön säilyttämiseksi ja hyödyntämiseksi.

*19 LUKU****Audiovisuaalialaan ja tiedotusvälineisiin liittyvä yhteistyö****98 artikla*

Osapuolet edistävät yhteistyötä audiovisuaalialalla. Yhteistyöllä lujitetaan audiovisuaaliteollisuutta Euroopan unionissa ja Armenian tasavallassa, erityisesti kouluttamalla ammattilaisia ja vaihtamalla tietoja.

99 artikla

1. Osapuolet kehittävät säännöllistä vuoropuhelua audiovisuaalialaa ja tiedotusvälineitä koskevien politiikkojen alalla ja tekevät yhteistyötä lisätäkseen tiedotusvälineiden riippumattomuutta ja ammattimaisuutta sekä yhteyksiä Euroopan unionin tiedotusvälineiden kanssa asiaa koskevien eurooppalaisten normien, myös Euroopan neuvoston sekä Unescon kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemisesta ja edistämistä tehdyn Unescon vuoden 2005 yleissopimuksen normien mukaisesti.
2. Yhteistyö voi käsittää muun muassa toimittajien ja muiden viestintäalan ammattilaisten koulutuksen sekä tiedotusvälineille annettavan tuen.

100 artikla

Yhteistyössä keskitytään muun muassa seuraaviin asioihin:

- a) poliittinen vuoropuhelu audiovisuaalialaa ja tiedotusvälineitä koskevistä politiikoista;
- b) yhteistyö kansainvälisillä foorumeilla (kuten Unescossa ja WTO:ssa); ja
- c) audiovisuaalialan ja tiedotusvälineiden yhteistyö, mukaan lukien elokuva-alan yhteistyö.

*20 LUKU****Yhteistyö urheilun ja liikunnan alalla****101 artikla*

Osapuolet edistävät yhteistyötä urheilun ja liikunnan alalla erityisesti vaihtamalla tietoja ja hyviä käytäntöjä edistääkseen terveellisiä elämäntapoja, hyvää hallintotapaa ja urheilun sosiaalisia ja kasvatuksellisia arvoja sekä torjuakseen urheiluun kohdistuvia uhkia, kuten dopingia, urheilutulosten manipulointia, rasismia ja väkivaltaa Euroopan unionissa ja Armenian tasavallassa.

*21 LUKU****Kansalaisyhteiskuntaan liittyvä yhteistyö****102 artikla*

Osapuolet käyvät kansalaisyhteiskunnan yhteistyötä koskevaa vuoropuhelua, jolla on seuraavat tavoitteet:

- a) vahvistaa yhteyksiä sekä tietojen ja kokemusten vaihtoa kansalaisyhteiskunnan kaikkien alojen välillä Euroopan unionissa ja Armenian tasavallassa;

- b) parantaa Armenian tasavallan ja sen historian ja kulttuurin tuntemusta ja ymmärtämystä Euroopan unionissa ja erityisesti jäsenvaltioissa toimivissa kansalaisjärjestöissä, jotta tulevien suhteiden mahdollisuudet ja haasteet tunnettaisiin paremmin; ja
- c) parantaa Euroopan unionin tuntemusta ja ymmärtämystä Armenian tasavallassa ja erityisesti Armenian tasavallassa olevissa kansalaisjärjestöissä niin, että painotetaan muun muassa Euroopan unionin perusarvoja, politiikkoja ja toimintaa.

103 artikla

1. Osapuolet edistävät vuoropuhelua ja yhteistyötä kummankin osapuolen kansalaisyhteiskuntien sidosryhmien välillä olennaisena osana Euroopan unionin ja Armenian tasavallan välisiä suhteita.
2. Kyseisen vuoropuhelun ja yhteistyön tavoitteena on
 - a) varmistaa kansalaisyhteiskunnan osallistuminen Euroopan unionin ja Armenian tasavallan välisiin suhteisiin;
 - b) tehostaa kansalaisyhteiskunnan osallistumista julkiseen päätöksentekoon erityisesti ottamalla käyttöön avoin, läpinäkyvä ja säännöllinen vuoropuhelu toisaalta julkisten laitosten ja toisaalta etujärjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan välillä;
 - c) helpottaa instituutioiden kehittämisprosessia ja kansalaisjärjestöjen vahvistamista eri tavoin, mukaan lukien muun muassa neuvontapalvelut, epämuodollinen ja muodollinen verkostoituminen, vastavuoroiset vierailut ja työpajat, erityisesti kansalaisyhteiskunnan oikeudellisen kehityksen parantamiseksi; ja
 - d) mahdollistaa kummankin osapuolen kansalaisyhteiskunnan edustajien tutustuminen toisen osapuolen siviili- ja työmarkkinaosapuolten välisiin neuvottelu- ja vuoropuheluprosesseihin erityisesti kansalaisyhteiskunnan integroimiseksi paremmin Armenian tasavallan julkiseen päätöksentekoon.

104 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään osapuolten välillä säännöllistä vuoropuhelua.

22 LUKU

Aluekehitys sekä rajat ylittävä ja alueellinen yhteistyö

105 artikla

1. Osapuolet edistävät keskinäistä ymmärtämystä ja kahdenvälistä yhteistyötä aluekehityspolitiikan, mukaan lukien aluepolitiikkojen muotoilua ja täytäntöönpanoa koskevat menettelyt, monitasoisen hallinnon ja kumppanuuden aloilla kiinnittäen erityistä huomiota epäsuotuisten alueiden kehittämiseen ja alueelliseen yhteistyöhön tavoitteenaan luoda yhteydenpitoväyliä ja tehostaa tietojen ja kokemusten vaihtoa kansallisten sekä alue- ja paikallisviranomaisten, sosioekonomisten toimijoiden ja kansalaisyhteiskunnan välillä.
2. Osapuolet tekevät yhteistyötä erityisesti yhdenmukaistaakseen Armenian tasavallan käytäntöjä seuraavien periaatteiden mukaisiksi:
 - a) monitasoisen hallinnon lujittaminen siltä osin kuin se vaikuttaa keskushallinnon tasolla tai alueellisella tai paikallisella tasolla, painottaen erityisesti tapoja, joilla lisätään alueellisten ja paikallisten sidosryhmien osallistumista;
 - b) kumppanuuden lujittaminen kaikkien aluekehitykseen osallistuvien sidosryhmien välillä; ja
 - c) alueellisten kehitysohjelmien ja -hankkeiden täytäntöönpanoon osallistuvien osapuolten rahoitusosuuksista koostuva yhteisrahoitus.

106 artikla

1. Osapuolet tukevat ja lujittavat paikallisten ja alueellisten viranomaisten osallistumista aluepolitiikkaa koskevaan yhteistyöhön, mukaan lukien rajat ylittävä yhteistyö ja siihen liittyvät hallintorakenteet, tehostavat yhteistyötä luomalla mahdollistavan lainsäädäntökehityksen, tukevat ja kehittävät valmiuksien parantamiseen tähtäviä toimenpiteitä sekä edistävät rajat ylittävien ja alueellisten talouden ja liike-elämän verkostojen lujittamista.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä lujittaakseen Armenian tasavallan instituutioiden institutionaalisia ja toiminnallisia valmiuksia aluekehityksen ja maankäytön suunnittelun aloilla muun muassa
- parantamalla instituutioiden välistä koordinoitua, etenkin keskus- ja paikallishallinnon vertikaalisen ja horisontaalisen vuorovaikutuksen mekanisme, alueellisten politiikkojen kehittämis- ja täytäntöönpanoprosessissa;
 - kehittämällä paikallisten ja alueellisten viranomaisten valmiuksia edistää rajat ylittävää yhteistyötä ottaen huomioon Euroopan unionin säädökset ja käytännöt; ja
 - jakamalla tietämystä, tietoa ja parhaita käytäntöjä alueellisista kehityspolitiikoista paikallisyhteisöjen taloudellisen hyvinvoinnin ja alueiden yhtenäisen kehityksen edistämiseksi.

107 artikla

1. Osapuolet tehostavat rajat ylittävän yhteistyön kehittämistä muilla tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla, joita ovat muun muassa liikenne, energia, ympäristö, viestintäverkot, kulttuuri, koulutus, matkailu ja terveys, ja kannustavat siihen.
2. Osapuolet tiivistävät yhteistyötä alueidensa välillä kansainvälisten ja alueiden välisten ohjelmien muodossa, tukevat Armenian tasavallan alueiden osallistumista Euroopan alueellisiin rakenteisiin ja organisaatioihin ja edistävät niiden taloudellista ja institutionaalista kehitystä toteuttamalla yhteistä etua koskevia hankkeita.
3. Edellä olevassa 2 kohdassa tarkoitettut toimet toteutetaan yhteistyössä seuraavasti:
- jatkuva alueellinen yhteistyö Euroopan alueiden kanssa (mukaan lukien kansainvälisten ja rajat ylittävien ohjelmien kautta);
 - yhteistyö itäisen kumppanuuden puitteissa ja Euroopan unionin elinten, mukaan lukien alueiden komitea, kanssa sekä osallistuminen eurooppalaisiin alueellisiin hankkeisiin ja aloitteisiin; ja
 - yhteistyö muun muassa Euroopan talous- ja sosiaalikomitean (ETSK) ja Euroopan aluekehittämisen seurantaverkoston (ESPON) kanssa.

108 artikla

Tämän luvun piiriin kuuluvista kysymyksistä käydään säännöllistä vuoropuhelua.

23 LUKU

Pelastuspalvelu

109 artikla

Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään luonnonkatastrofien ja ihmisten aiheuttamien katastrofien torjumiseksi. Yhteistyön toteuttamisessa otetaan huomioon osapuolten edut tasavertaisuuden ja vastavuoroisen hyödyn pohjalta sekä osapuolten ja monenvälisten alalla olemassa olevien toimien keskinäinen riippuvuus.

110 artikla

Yhteistyön tavoitteena on tehostaa luonnonkatastrofien ja ihmisen aiheuttamien katastrofien ehkäisyä, niihin valmistautumista ja niihin reagoitua.

111 artikla

Osapuolet muun muassa vaihtavat tietoja ja asiantuntemusta sekä toteuttavat yhteisiä toimia kahdenvälisesti ja/tai monenvälisten ohjelmien puitteissa. Yhteistyötä voidaan tehdä muun muassa panemalla täytäntöön osapuolten pelastuspalvelualalla tekemiä erillisiä sopimuksia ja/tai sopimia hallinnollisia järjestelyjä. Osapuolet voivat päättää yhdessä erityisistä suuntaviivoista ja/tai työsuunnitelmista, jotka koskevat tämän sopimuksen puitteissa harkittavia tai suunniteltavia toimia.

112 artikla

Yhteistyö voi kattaa seuraavat tavoitteet:

- a) yhteistietojen vaihto ja jatkuva päivitys, jotta voidaan varmistaa vuoropuhelun jatkuvuus ja jotta yhteydenotot ovat mahdollisia ympäri vuorokauden;
- b) vastavuoroisen avun helpottaminen vakavissa hätätilanteissa tarpeen mukaan ja edellyttäen, että käytettävissä on riittävät voimavarat;
- c) Euroopan unionia tai Armenian tasavaltaa koskevia suuren mittaluokan hätätilanteita koskevien ennakkovaroitusten ja ajan tasalle saatetun tiedon ympärivuorokautinen vaihto, mukaan lukien avunpyynnöt ja -tarjoukset;
- d) tiedon vaihto osapuolten kolmansille maille antamasta avusta hätätilanteissa, joissa aktivoidaan EU:n pelastuspalvelumekanismi;
- e) isäntämaatukea koskeva yhteistyö apua pyydettyä tai annettaessa;
- f) katastrofien ehkäisyä sekä niihin valmistautumista ja reagointia koskevien parhaiden käytäntöjen ja ohjeiden vaihto;
- g) yhteistyö katastrofiriskien vähentämiseksi hyödyntämällä muun muassa institutionaalisia yhteyksiä ja neuvontaa; tiedotusta, koulutusta ja viestintää; ja parhaita käytäntöjä, joilla pyritään ehkäisemään tai lievittämään luonnonkatastrofien vaikutuksia;
- h) yhteistyö katastrofeja sekä vaaran ja riskien arviointia koskevan tietopohjan parantamiseksi katastrofinhallintaa varten;
- i) yhteistyö katastrofien ympäristöön ja kansanterveyteen kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa;
- j) asiantuntijoiden kutsuminen erityisiin pelastuspalveluun liittyviä kysymyksiä käsitteleviin teknisiin työpajoihin ja seminaareihin;
- k) tarkkailijoiden kutsuminen tapauskohtaisesti Euroopan unionin ja/tai Armenian tasavallan järjestämiin erityis-harjoituksiin ja -koulutustilaisuuksiin; ja
- l) yhteistyön lujittaminen käytettävissä olevien pelastuspalveluvalmiuksien mahdollisimman tehokkaasta hyödyntämisestä.

VI OSASTO

KAUPPA JA KAUPAN LIITÄNNÄISTOIMENPITEET

1 LUKU

Tavarakauppa*113 artikla***Suosituimmuuskohtelu**

1. Kumpikin osapuoli myöntää suosituimmuuskohtelun toisen osapuolen tavaroille GATT 1994 -sopimuksen I artiklan, joka sisältyy 15 päivänä huhtikuuta 1994 Maailman kauppajärjestön perustamisesta tehdyn Marrakeshin sopimuksen, jäljempänä "WTO-sopimus", liitteeseen 1A, ja niiden sen tulkintaan liittyvien huomautusten mukaisesti, jotka soveltuvin osin liitetään tähän sopimukseen ja otetaan osaksi sitä.

2. Tämän artiklan 1 kohtaa ei sovelleta suhteessa etuuskohteluun, jonka jompikumpi osapuoli on myöntänyt toisen maan tavaroille GATT 1994 -sopimuksen mukaisesti.

*114 artikla***Kansallinen kohtelu**

Kumpikin osapuoli myöntää kansallisen kohtelun toisen osapuolen tavaroille GATT 1994 -sopimuksen III artiklan ja niiden sen tulkintaan liittyvien huomautusten mukaisesti, jotka soveltuvin osin liitetään tähän sopimukseen ja otetaan osaksi sitä.

*115 artikla***Tuontitullit ja -maksut**

Kumpikin osapuoli soveltaa tuontitulleja ja -maksuja WTO-sopimuksesta johtuvien velvoitteidensa mukaisesti.

*116 artikla***Vientitullit, -verot ja muut maksut**

Kumpikaan osapuoli ei ota käyttöön tai pidä voimassa toisen osapuolen alueelle suuntautuvaan tavarantiin sovellettavia tai siihen liittyviä tulleja, veroja tai muita maksuja, jotka ovat suurempia kuin kotimarkkinoille tarkoitetuille vastaaville tuotteille määrättyt tullit, verot tai muut maksut.

*117 artikla***Tuonti- ja vientirajoitukset**

1. GATT 1994 -sopimuksen XI artiklan ja sen tulkintaan liittyvien huomautusten mukaisesti kumpikaan osapuoli ei ota käyttöön tai pidä voimassa tullien, verojen tai muiden maksujen lisäksi mitään kieltoja tai rajoituksia, jotka toimeenpannaan kiintiöiden, tuonti- tai vientilisenssien tai muiden toimenpiteiden muodossa, kun on kyseessä toisen osapuolen tavarantiin tuonti tai toisen osapuolen alueelle tarkoitettu vienti tai vientiä varten tapahtuva myynti. Tätä varten GATT 1994:n XI artikla ja sen tulkintaan liittyvät huomautukset liitetään soveltuvin osin tähän sopimukseen ja otetaan osaksi sitä.

2. Osapuolet vaihtavat kaksikäyttötuotteiden vientivalvontaa koskevia tietoja ja hyviä käytäntöjä tarkoituksenaan edistää Armenian tasavallan ja Euroopan unionin vientivalvonnan lähentymistä.

*118 artikla***Uudelleenvalmistetut tuotteet**

1. Osapuolet myöntävät uudelleenvalmistetuille tuotteille saman kohtelun kuin vastaaville uusille tuotteille. Osapuoli voi edellyttää erityisiä tuotemerkintöjä uudelleenvalmistetuille tuotteille kuluttajien harhauttamisen estämiseksi.

2. Selvennyksenä todetaan, että 117 artiklan 1 kohtaa sovelletaan uudelleenvalmistettuja tuotteita koskeviin kieltoihin ja rajoituksiin.

3. Tästä sopimuksesta ja WTO-sopimuksesta johtuvien velvoitteidensa mukaisesti osapuoli voi edellyttää, että uudelleenvalmistetut tuotteet

a) ovat tunnistettavissa sellaisiksi kuin ne on tarkoitettu jakeluun tai myyntiin sen alueella; ja

b) täyttävät kaikki niihin sovellettavat tekniset vaatimukset, joita sovelletaan vastaaviin uusiin tuotteisiin.

4. Jos osapuoli ottaa käyttöön tai ylläpitää kieltoja tai rajoituksia käytetyille tuotteille, se ei sovelle kyseisiä toimia uudelleenvalmistettuihin tuotteisiin.

5. Tässä artiklassa uudelleenvalmistetulla tuotteella tarkoitetaan tuotetta, joka

a) koostuu kokonaan tai osittain aiemmin käytetyistä tuotteista otetuista osista; ja

b) vastaa suoritus- ja toimintakyvyltään alkuperäistä uutta tuotetta ja jolla on samanlainen takuu kuin uudella tuotteella.

*119 artikla***Tavaroiden väliaikainen maahantuonti**

Kumpikin osapuoli myöntää toiselle osapuolelle vapautuksen väliaikaisesti tuotujen tavaroiden tuontimaksuista ja -tulleista niissä tapauksissa ja niiden menettelyjen mukaisesti, joista määrätään sitä sitovissa tavaroiden väliaikaista maahantuontia koskeissa kansainvälisissä sopimuksissa. Tätä vapautusta sovelletaan kummankin osapuolen lainsäädännön mukaisesti.

*120 artikla***Kauttakulku**

Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että kauttakulun vapauden periaate on olennainen edellytys tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Tässä yhteydessä kumpikin osapuoli sallii sellaisten tavaroiden vapaan kauttakulun alueensa läpi, jotka on lähetetty toisen osapuolen alueelta tai tarkoitettu sen alueelle, GATT 1994 -sopimuksen V artiklan ja niiden sen tulkintaan liittyvien huomautusten mukaisesti, jotka soveltuvin osin liitetään tähän sopimukseen ja otetaan osaksi sitä.

*121 artikla***Kauppan suojatoimet**

1. Tämän sopimuksen määräykset eivät rajoita osapuolten oikeuksia ja velvoitteita tai vaikuta oikeuksiin ja velvoitteisiin, jotka johtuvat seuraavista määräyksistä:

- a) WTO-sopimuksen liitteeseen 1A sisältyvät GATT 1994 -sopimuksen XIX artikla ja suojalausekesopimus;
- b) WTO-sopimuksen liitteeseen 1A sisältyvän maataloussopimuksen erityisiä suojalausekemääräyksiä koskeva 5 artikla; ja
- c) GATT 1994 -sopimuksen VI artikla, tullitariffeja ja kauppaa koskevan vuoden 1994 yleissopimuksen VI artiklan soveltamisesta tehty sopimus, joka sisältyy WTO-sopimuksen liitteeseen 1A, sekä WTO-sopimuksen liitteessä 1A oleva tukia ja tasoitustulleja koskeva sopimus.

2. Tämän artiklan kohdassa 1 tarkoitettuihin oikeuksiin ja velvoitteisiin tai niistä johtuviin toimenpiteisiin ei sovelleta riitojenratkaisua koskevia tämän sopimuksen määräyksiä.

*122 artikla***Poikkeukset**

1. Osapuolet vahvistavat, että niiden oikeuksia ja velvoitteita, jotka ovat GATT 1994 -sopimuksen XX artiklan ja sen tulkintaan liittyvien huomautusten mukaisia, sovelletaan tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaan tavarakauppaan. Tätä varten GATT 1994 -sopimuksen XX artikla ja sen tulkintaan liittyvät huomautukset liitetään soveltuvin osin tähän sopimukseen ja otetaan osaksi sitä.

2. Osapuolet ymmärtävät, että ennen GATT 1994 -sopimuksen XX artiklan i ja j alakohdassa määrättyjen toimenpiteiden toteuttamista on sen osapuolen, joka aikoo toteuttaa toimenpiteet, toimitettava toiselle osapuolelle kaikki merkitykselliset tiedot, jotta voidaan pyrkiä osapuolten hyväksyttävissä olevaan ratkaisuun. Osapuolet voivat sopia mistä tahansa tarvittavista keinoista ongelmien ratkaisemiseksi. Jos sopimukseen ei päästä 30 päivän kuluessa tällaisten tietojen toimittamisesta, asianomainen osapuoli voi soveltaa tämän artiklan mukaisia toimenpiteitä kyseiseen tavaraan. Kun ennakkoon tiedottaminen tai tarkastelu ei ole mahdollista välitöntä toimintaa edellyttävien poikkeuksellisten ja kriittisten olosuhteiden vuoksi, toimenpiteiden toteuttamista suunnitteleva osapuoli voi soveltaa viipymättä tilanteen vaatimia varotoimenpiteitä, ja sen on ilmoitettava tästä välittömästi toiselle osapuolelle.

*2 LUKU***Tulli***123 artikla***Tulliyhteistyö**

1. Osapuolet tiivistävät tullialan yhteistyötään helpottaakseen kauppaa, varmistaakseen avoimen kaupankäyntiympäristön, parantaakseen toimitusketjun turvallisuutta, edistääkseen kuluttajien turvallisuutta, pysäyttääkseen sellaisten tavaroiden virran, jotka loukkaavat teollis- ja tekijänoikeuksia, ja torjuakseen salakuljetusta ja petoksia.

2. Toteuttaakseen 1 kohdassa tarkoitettut tavoitteet saatavilla olevilla voimavaroilla osapuolet tekevät yhteistyötä, jonka päämääränä on muun muassa

- a) parantaa tullilainsäädäntöä, määräyksiä, käytäntöjä ja niihin liittyviä sitovia päätöksiä ja yksinkertaistaa tullimenettelyjä niiden kansainvälisten yleissopimusten ja normien mukaisesti, joita sovelletaan tullimenettelyjen ja kaupan helpottamisen alalla, mukaan lukien ne, jotka Maailman kauppajärjestö ja Maailman tullijärjestö ovat laatineet, etenkin tullimenettelyjen yksinkertaistamista ja yhdenmukaistamista koskeva kansainvälinen yleissopimus, sellaisena kuin se on muutettuna, jäljempänä ”tarkistettu Kioton yleissopimus”, sekä ottaa huomioon Euroopan unionin kehittämät välineet ja parhaat käytännöt, mukaan lukien tullitoiminnan ohjeet;
- b) ottaa käyttöön nykyaikaisia tullijärjestelmiä, joihin sisältyy nykyaikaista tulliselvitysteknologiaa, määräyksiä valtuutetuista talouden toimijoista, automaattisia riskiperusteisia analyyseja ja tarkistuksia, yksinkertaistettuja tavaroiden luovutusmenettelyjä, luovutuksen jälkeisiä tarkastuksia, läpinäkyvää tullausarvon määrittämistä ja määräyksiä tullin ja liike-elämän kumppanuuksista;
- c) edistää mahdollisimman korkeatasoisten rehellisyysvaatimusten noudattamista tullialalla ja erityisesti rajoilla soveltamalla niiden periaatteiden mukaisia toimenpiteitä, jotka sisältyvät Maailman tullijärjestön julistukseen tullialan hyvästä hallintotavasta ja rehellisyydestä, sellaisena kuin se on tarkistettuna kesäkuussa 2003 (Maailman tullijärjestön tarkistettu Arushan julistus);
- d) vaihtaa parhaita käytäntöjä ja antaa koulutusta ja teknistä tukea suunnitteluun ja valmiuksien kehittämiseen sekä mahdollisimman korkeatasoisten rehellisyysvaatimusten noudattamisen varmistamiseen;
- e) vaihtaa tarvittaessa asiaankuuluvia tietoja kunnioittaen arkaluonteisten tietojen luottamuksellisuutta ja henkilötietojen suojaamista koskevia osapuolten oikeudellisia vaatimuksia;
- f) toteuttaa tarvittaessa aiheellisilta osin osapuolten tulliviranomaisten välisiä koordinoituja toimia;
- g) tunnustaa tarvittaessa aiheellisilta osin vastavuoroisesti valtuutettujen talouden toimijoiden ohjelmat ja tullitarkastukset, mukaan lukien niitä vastaavat kauppaa helpottavat toimenpiteet;
- h) tutkia tarvittaessa aiheellisilta osin mahdollisuuksia osapuolten tullipassitusjärjestelmien yhteenliittämiseen; sekä
- i) parantaa tullialaan liittyvien velvoitteiden toteuttamista, myös tuotteiden alkuperää koskevaa yhteistyötä, Euroopan unionin ja Armenian tasavallan välisissä kauppasuhteissa.

124 artikla

Keskinäinen hallinnollinen avunanto

Osapuolet antavat toisilleen tämän sopimuksen keskinäistä hallinnollista avunantoa tulliasioissa koskevan pöytäkirjan II määräysten mukaisesti keskinäistä hallinnollista apua tulliasioissa, sanotun kuitenkin rajoittamatta muita tämän sopimuksen ja erityisesti sen 123 artiklan mukaisia yhteistyömuotoja.

125 artikla

Tullausarvon määrittäminen

1. Osapuolet noudattavat tavaroiden tullausarvon määrittämisessä osapuolten välisessä kaupassa GATT 1994 -sopimuksen VII artiklan soveltamisesta tehdyn sopimuksen määräyksiä ja niiden mahdollisia myöhempiä muutoksia. Kyseiset määräykset liitetään soveltuvin osin tähän sopimukseen ja otetaan osaksi sitä.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä, jotta päästäisiin yhteiseen toimintatapaan tullausarvon määrittämiseen liittyvissä kysymyksissä.

126 artikla

Tulliasioiden alakomitea

1. Perustetaan tulliasioiden alakomitea.

2. Tulliasioiden alakomitea kokoontuu säännöllisesti ja valvoo tämän luvun täytäntöönpanoa, mukaan lukien tulliyhteistyöhön, kaupan helpottamiseen, rajat ylittävään tulliyhteistyöhön ja sen hallinnointiin, tullialan tekniseen apuun, alkuperäsääntöihin, teollis- ja tekijänoikeuksien tullivalvontaan ja keskinäiseen hallinnolliseen avunantoon tulliasioissa liittyvät seikat.
3. Tulliasioiden alakomitea muun muassa
 - a) huolehtii siitä, että tämän luvun ja tämän sopimuksen keskinäistä hallinnollista avunantoa tulliasioissa koskevan pöytäkirjan II määräyksiä sovelletaan asianmukaisesti;
 - b) hyväksyy tämän luvun ja tämän sopimuksen keskinäistä hallinnollista avunantoa tulliasioissa koskevan pöytäkirjan II täytäntöönpanon edellyttämät käytännön järjestelyt ja toimenpiteet, mukaan lukien tietojen vaihto, tullitarkastusten ja kauppakumppanuusohjelmien vastavuoroinen tunnustaminen ja vastavuoroisesti hyväksytyt etuudet;
 - c) vaihtaa näkemyksiä kaikista yhteistä etua koskevista kysymyksistä, myös tulevista toimenpiteistä ja niiden täytäntöönpanemiseksi ja soveltamiseksi tarvittavista voimavaroista; ja
 - d) antaa tarvittaessa suosituksia kumppanuuskomitealle.

3 LUKU

Kaupan tekniset esteet

127 artikla

Tavoite

Tämän luvun tavoitteena on helpottaa osapuolten välistä tavarakauppaa luomalla puitteet kaupan tarpeettomien esteiden ehkäisemiseksi, tunnistamiseksi ja poistamiseksi WTO-sopimuksen liitteeseen 1A sisältyvän kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen, jäljempänä "kaupan teknisiä esteitä koskeva sopimus", puitteissa.

128 artikla

Soveltamisala ja määritelmät

1. Kumpikin osapuoli soveltaa tätä lukua kaupan teknisiä esteitä koskevassa sopimuksessa määriteltyjen standardien, teknisten määräyksien ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyiden valmisteluun, hyväksymiseen ja soveltamiseen, kun ne vaikuttavat tai voivat vaikuttaa osapuolten väliseen tavarakauppaan.
2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, tätä lukua ei sovelleta terveys- ja kasvinsuojelutoimiin, sellaisina kuin ne on määritelty WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevan terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskevan sopimuksen, jäljempänä "terveys- ja kasvinsuojelusopimus", liitteessä A, eikä julkisten viranomaisten omia tuotanto- tai kulutusvaatimuksiaan varten laatimiin hankintaeritelmiin.
3. Tähän lukuun sovelletaan kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen liitteen 1 määritelmiä.

129 artikla

Kaupan teknisiä esteitä koskeva sopimus

Osapuolet vahvistavat voimassa olevat kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen mukaiset oikeutensa ja velvoitteensa toisiaan kohtaan; mainittu sopimus liitetään tähän sopimukseen ja otetaan osaksi sitä.

130 artikla

Yhteistyö kaupan teknisten esteiden alalla

1. Osapuolet tehostavat yhteistyötään standardien, teknisten määräysten, metrologian, markkinavalvonnan, akkreditoinnin ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyiden alalla, jotta ne voisivat lisätä toistensa järjestelmien tuntemusta ja helpottaa pääsyä toistensa markkinoille. Osapuolten pyrkivät tätä varten tunnistamaan ja kehittämään erityiskysymyksiin tai erityisalueille soveltuvia sääntely-yhteistyömekanismeja ja -aloitteita, joihin voi sisältyä muun muassa

- a) teknisten määräysten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen valmistelua ja soveltamista koskevien tietojen ja kokemusten vaihtoa;
- b) työtä teknisten määräysten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen lähentämisen tai yhdenmukaistamisen mahdollistamiseksi;
- c) yhteistyön edistämistä metrologian, standardoinnin, vaatimustenmukaisuuden arvioinnin ja akkreditoinnin aloilla toimivien osapuolten elinten välillä; ja
- d) tietojen vaihtoa asiaankuuluvilla alueellisilla ja monenvälisillä foorumeilla tapahtuneesta kehityksestä standardien, teknisten määräysten, vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyiden ja akkreditoinnin alalla.

2. Edistääkseen keskinäistä kauppaa osapuolet

- a) pyrkivät vähentämään eroja, joita niiden välillä on teknisten määräysten, metrologian, standardoinnin, markkina-valvonnan, akkreditoinnin ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyiden aloilla, myös edistämällä kansainvälisesti sovitujen asiaankuuluvien välineiden käyttöä;
- b) edistävät akkreditoinnin käyttöä kansainvälisten sääntöjen mukaisesti vaatimuksenmukaisuuden arviointielinten teknisten valmiuksien arvioinnin ja niiden toiminnan tukemiseksi; ja
- c) edistävät Armenian tasavallan ja sen asiaankuuluvien kansallisten elinten osallistumista standardien, vaatimustenmukaisuuden arvioinnin, akkreditoinnin, metrologian ja näihin liittyvien tehtävien alalla toimivien eurooppalaisten ja kansainvälisten järjestöjen toimintaan sekä mahdollisuuksien mukaan niiden liittymistä kyseisiin järjestöihin.

3. Osapuolet pyrkivät luomaan prosessin, jolla voidaan saavuttaa Armenian tasavallan teknisten määräysten, standardien ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyiden asteittainen lähentäminen Euroopan unionin vastaaviin, sekä ylläpitämään tätä prosessia.

4. Aloilla, joilla yhdenmukaistamista on jo tapahtunut, osapuolet voivat harkita teollisuustuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä ja hyväksymistä koskevien sopimusten neuvottelemista.

131 artikla

Merkinnät

1. Osapuolet vahvistavat merkintöihin liittyviä vaatimuksia koskevien teknisten määräysten osalta kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2 artiklan 2 kohtaan sisältyvät periaatteet, joiden mukaan tällaisia vaatimuksia ei pitäisi laatia, hyväksyä tai soveltaa siten, että niiden avulla tai vaikutuksesta luodaan tarpeettomia esteitä kansainväliselle kaupalle, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 129 artiklan soveltamista. Tämän vuoksi tällaiset merkintöihin liittyvät vaatimukset eivät saa rajoittaa kauppaa enemmän kuin on tarpeen oikeutettujen tarkoitusten täyttämiseksi, ottaen huomioon riskit, jotka niiden täyttämättä jättäminen aiheuttaisi. Osapuolet edistävät kansainvälisesti yhdenmukaistettujen merkintöjä koskevien vaatimusten käyttöä. Osapuolet pyrkivät tarvittaessa hyväksymään irrotettavat tai tilapäiset merkinnät.

2. Etenkin pakollisten merkintöjen vaatimusten osalta osapuolet

- a) pyrkivät minimoimaan merkintöjä koskevat vaatimuksensa keskinäisessä kaupassa lukuun ottamatta tapauksia, joissa ne ovat tarpeen terveyden, turvallisuuden tai ympäristön suojelemiseksi taikka muiden kohtuullisten yleisten etujen vuoksi; ja
- b) säilyttävät oikeutensa edellyttäen, että merkintöjen tiedot annetaan osapuolen määrittämällä kielellä.

132 artikla

Avoimuus

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen teknisten määräysten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen kehittämistä koskevat menettelyt mahdollistavat asianomaisten osapuolten julkisen kuulemisen asianmukaisen varhaisessa vaiheessa, jolloin julkisen kuulemisen tuloksena saadut huomiot voidaan vielä esittää ja ottaa huomioon, paitsi jos tämä ei ole mahdollista turvallisuutta, terveyttä, ympäristösuojelua tai kansallista turvallisuutta koskevan hätätilanteen tai sen uhkan vuoksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 12 luvun määräysten soveltamista.

2. Kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2 artiklan 9 kohdan mukaisesti kumpikin osapuoli varaa asianmukaisen varhaisessa vaiheessa aikaa huomioiden esittämiseen sen jälkeen, kun ehdotetuista teknisistä määräyksistä tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä on ilmoitettu. Jos ehdotettuja teknisiä määräyksiä tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä koskeva kuuleminen on julkinen, kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen tai toisen osapuolen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön osallistumisen julkiseen kuulemiseen ehdoin, jotka ovat yhtä suotuisat kuin kyseisen osapuolen omille luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille myönnetty ehdot.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen hyväksymät tekniset määräykset ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt ovat julkisesti saatavilla.

4 LUKU

Terveys- ja kasvinsuojeluasiat

133 artikla

Tavoite

Tämän luvun tavoitteena on määrittää periaatteet, joita sovelletaan terveys- ja kasvinsuojelutoimiin ja eläinten hyvinvointia koskevaan yhteistyöhön. Osapuolet soveltavat näitä periaatteita tavalla, jolla helpotetaan kauppaa säilyttäen kuitenkin kummankin osapuolen soveltama ihmisten, eläinten ja kasvien elämän tai terveyden suojelun taso.

134 artikla

Monenväliset velvoitteet

Osapuolet vahvistavat terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen mukaiset oikeutensa ja velvoitteensa.

135 artikla

Periaatteet

1. Osapuolet varmistavat, että terveys- ja kasvinsuojelutoimien kehittäminen ja soveltaminen perustuu suhteellisuuden, avoimuuden, syrjimättömyyden ja tieteellisen perustelemisen periaatteisiin, ja ottavat huomioon kansainväliset standardit, kuten vuoden 1951 kansainvälisessä kasvinsuojeluyleissopimuksessa, jäljempänä "IPPC", vahvistetut sekä Maailman eläintautijärjestön (OIE) ja Codex Alimentarius -komission, jäljempänä "Codex", vahvistamat.

2. Kummankin osapuolen on varmistettava, että sen terveys- ja kasvinsuojelutoimet eivät aiheuta mielivaltaista tai perusteetonta syrjintää sen oman ja toisen osapuolen alueen välillä, jos alueilla on voimassa samanlaiset tai samankaltaiset olosuhteet. Terveys- ja kasvinsuojelutoimia ei saa soveltaa tavalla, joka johtaisi kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

3. Kumpikin osapuoli huolehtii terveys- ja kasvinsuojelutoimien, -menettelyjen ja -tarkastusten toteuttamisesta.

4. Kumpikin osapuoli vastaa toisen osapuolen toimivaltaisten viranomaisten tekemiin tietopyyntöihin viimeistään kahden kuukauden kuluessa tietopyynnön vastaanottamisesta ja siten, että tuontituotteille myönnetään yhtä suotuisa kohtelu kuin vastaaville kotimaisille tuotteille.

136 artikla

Tuontiin liittyvät vaatimukset

1. Tuojaosapuolen tuontiin liittyviä vaatimuksia sovelletaan viejäosapuolen koko alueeseen, jollei tämän luvun 137 artiklasta muuta johdu.

2. Sertifikaateissa esitetyt tuontiin liittyvät vaatimukset perustuvat Codexin, OIE:n ja IPPC:n periaatteisiin, jollei tuontiin liittyvien vaatimusten tukena ole terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen määräysten mukaisesti toteutettua tieteellistä riskinarviointia.

3. Tuontiluvissa esitetyt vaatimukset eivät saa sisältää tiukempia terveys- ja eläinlääkintäalan ehtoja kuin ne, jotka on esitetty tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa sertifikaateissa.

*137 artikla***Eläinten ja kasvien terveyteen liittyvät toimenpiteet**

1. Osapuolet tunnustavat käsitteinä tuholaisista tai taudeista vapaat alueet sekä alueet, joissa esiintyy vain vähän tuholaisia tai tauteja, terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen sekä Codexin, OIE:n ja IPPC:n asiaankuuluvien standardien, suuntaviivojen ja suositusten mukaisesti.
2. Määrittäessään tuholaisista tai taudeista vapaita alueita tai alueita, joilla esiintyy vain vähän tuholaisia tai tauteja, osapuolten on otettava huomioon sellaiset tekijät kuten maantieteellinen sijainti, ekosysteemit, epidemiologinen seuranta sekä terveys- ja kasvinsuojeluvalvonnan tehokkuus tällaisilla alueilla.

*138 artikla***Tarkastukset ja auditoinnit**

Tuojaosapuoli voi tehdä omalla kustannuksellaan tarkastuksia ja auditointeja viejäosapuolen alueella arvioidakseen tämän tarkastus- ja sertifiointijärjestelmiä. Tarkastukset ja auditoinnit toteutetaan asiaankuuluvien kansainvälisten standardien, suuntaviivojen ja suositusten mukaisesti.

*139 artikla***Tietojenvaihto ja yhteistyö**

1. Osapuolet keskustelevat ja vaihtavat tietoja olemassa olevista terveys- ja kasvinsuojelutoimista ja eläinten hyvinvointia edistävästä toimista sekä niiden kehittamisestä ja täytäntöönpanosta. Tällaisissa keskusteluissa ja tietojenvaihdoissa on otettava tarpeen mukaan huomioon terveys- ja kasvinsuojelusopimus sekä asiaankuuluvat Codexin, OIE:n ja IPPC:n standardit, suuntaviivat ja suositukset.
2. Osapuolet tekevät yhteistyötä eläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä kasvien terveyttä koskevissa kysymyksissä vaihtamalla tietoja, asiantuntemusta ja kokemuksia valmiuksien kehittämiseksi kyseisillä aloilla.
3. Osapuolet aloittavat ajoissa terveys- ja kasvinsuojeluasioita koskevan vuoropuhelun, kun jompikumpi osapuoli pyytää tarkastelemaan terveyteen ja kasvinsuojeluun liittyviä tai muita tässä luvussa käsiteltyjä kiireellisiä kysymyksiä. Kumppanuuskomitea voi hyväksyä tällaista vuoropuhelua koskevan työjärjestyksen.
4. Osapuolet nimeävät tässä luvussa käsiteltyjä kysymyksiä koskevaa yhteydenpitoa varten yhteyspisteet, joita koskevat tiedot ne pitävät ajan tasalla.

*140 artikla***Avoimuus**

Kumpikin osapuoli

- a) pyrkii kauppaan sovellettavien terveys- ja kasvinsuojelutoimien avoimuuteen ja erityisesti toisen osapuolen tuontiin sovellettaviin terveys- ja kasvinsuojelutoimiin liittyvien vaatimusten avoimuuteen;
- b) ilmoittaa toisen osapuolen pyynnöstä ja kahden kuukauden kuluessa pyynnön esittämispäivästä terveys- ja kasvinsuojelukysymyksiä koskevat vaatimuksensa, joita sovelletaan tiettyjen tuotteiden tuontiin, sekä mahdollisen riskinarvioinnin tarpeen; ja
- c) ilmoittaa toiselle osapuolelle kaikista vakavista tai merkittävistä riskeistä kansanterveydelle tai eläinten tai kasvien terveydelle, mukaan lukien elintarviketurvallisuutta koskeva hätätila. Ilmoitus tehdään kirjallisesti kahden työpäivän kuluessa kyseisen riskin havaitsemisesta.

5 LUKU

Palvelukauppa, sijoittautuminen ja sähköinen kauppa

A jakso

Yleiset määräykset

141 artikla

Tavoite ja soveltamisala

1. Osapuolet vahvistavat WTO-sopimuksen mukaiset sitoumuksensa ja vahvistavat täten tarvittavat järjestelyt, jotta sijoittautuminen ja palvelukauppa voidaan vapauttaa asteittain ja vastavuoroisesti ja jotta sähköisessä kaupassa voidaan tehdä yhteistyötä.
2. Tämän luvun määräysten ei voida tulkita johtavan minkäänlaisiin julkisia hankintoja koskeviin osapuolten velvoitteisiin, jollei 8 luvun määräyksistä muuta johdu.
3. Tätä lukua ei sovelleta osapuolten myöntämiin tukiin, joihin sovelletaan 10 luvun määräyksiä.
4. Osapuolet säilyttävät tämän luvun määräysten kanssa yhteensopivalla tavalla oikeutensa ottaa käyttöön ja pitää voimassa toimenpiteitä oikeutettujen poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
5. Tätä lukua ei sovelleta osapuolen työmarkkinoille pyrkiviä luonnollisia henkilöitä koskeviin toimenpiteisiin eikä kansalaisuutta taikka vakituista asumista tai työpaikkaa koskeviin toimenpiteisiin.
6. Tämä luku ei estä osapuolta soveltamasta toimenpiteitä, joilla säännellään luonnollisten henkilöiden pääsyä sen alueelle tai heidän väliaikaista oleskeluaan sen alueella, mukaan lukien toimenpiteet, joita tarvitaan sen rajojen koskemattomuuden suojelemiseksi ja joilla varmistetaan luonnollisten henkilöiden asianmukainen liikkuvuus sen rajojen yli, sillä edellytyksellä, että näitä toimenpiteitä ei sovelleta siten, että ne tekisivät tyhjäksi ne edut, joita kumpi tahansa osapuoli saa tähän lukuun ja tämän sopimuksen liitteisiin sisältyvän erityisen sitoumuksen ehtojen mukaisesti, tai heikentäisivät näitä etuja.

142 artikla

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan

- a) "toimenpiteellä" mitä tahansa osapuolen toimenpidettä, joka voi olla lain, säännöksen tai määräyksen, säännön, menettelyn, päätöksen tai hallinnollisen toimen muodossa tai missä tahansa muussa muodossa;
- b) "osapuolen käyttöön ottamalla tai voimassa pitämällä toimenpiteellä" toimenpidettä, jonka toteuttavat
 - i) osapuolen keskus-, alue- tai paikallistason hallintoelimet tai viranomaiset ja
 - ii) osapuolen julkishallinnon ulkopuoliset elimet käyttäessään osapuolen keskus-, alue- tai paikallistason hallintoelinten tai viranomaisten niille siirtämiä valtuuksia;
- c) "osapuolen luonnollisella henkilöllä" jonkin jäsenvaltion tai Armenian tasavallan kansalaista niiden lainsäädännön mukaisesti;
- d) "oikeushenkilöllä" sovellettavan lainsäädännön mukaan joko voiton tuottamiseksi tai muuta tarkoitusta varten asianmukaisesti perustettua tai muulla tavoin järjestettyä, yksityisessä tai julkisessa omistuksessa olevaa mitä tahansa oikeussubjektia, kuten yrityksiä, säätiöitä, henkilöyhtiöitä, yhteisyrityksiä, yksityisiä elinkeinonharjoittajia tai yhdistyksiä;
- e) "osapuolen oikeushenkilöllä" jonkin jäsenvaltion ja Euroopan unionin tai Armenian tasavallan lainsäädännön mukaisesti perustettua oikeushenkilöä, jolla on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka alueella, jolla sovelletaan Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta, tai Armenian tasavallan alueella;

jos tällaisella oikeushenkilöllä on ainoastaan sääntömääräinen kotipaikka tai keskushallinto alueella, johon sovelletaan Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta, tai Armenian tasavallan alueella, sitä ei katsota Euroopan unionin tai Armenian tasavallan oikeushenkilöksi, ellei sen toiminnalla ole tosiasiallista ja jatkuvaa yhteyttä Euroopan unionin tai Armenian tasavallan talouteen;

- f) sen estämättä, mitä edellisissä alakohdissa määrätään, myös ne Euroopan unionin tai Armenian tasavallan ulkopuolelle sijoittautuneet laivanvarustamot, jotka ovat jonkin jäsenvaltion tai Armenian tasavallan kansalaisten määräysvallassa, hyötyvät tämän sopimuksen määräyksistä, jos niiden alukset on rekisteröity kyseisen jäsenvaltion tai Armenian tasavallan lainsäädännön mukaisesti ja ne purjehtivat tämän jäsenvaltion tai Armenian tasavallan lipun alla;
- g) "osapuolen oikeushenkilön tytäryhtiöllä" kyseisen osapuolen toisen oikeushenkilön määräysvallassa tosiasiallisesti olevaa oikeushenkilöä ⁽¹⁾;
- h) oikeushenkilön "sivuliikkeellä" liiketoimintayksikköä, jolla ei ole oikeushenkilön asemaa mutta jonka toiminta on luonteeltaan pysyvää, kuten emoyhtiön sivutoimipaikkaa, jolla on oma johto ja käytännön valmiudet käydä liikeneuvotteluja kolmansien osapuolten kanssa siten, että näiden kolmansien osapuolten ei tarvitse olla suoraan yhteydessä emoyhtiöön, vaikka ne ovatkin tietoisia tarvittaessa syntyvästä oikeussuhteesta emoyhtiöön, jonka pääkonttori on ulkomailla, vaan ne voivat harjoittaa liiketoimintaa tämän sivutoimipaikan muodostavan liiketoimintayksikön kanssa;
- i) "sijoittautumisella"
- i) osapuolten oikeushenkilöiden osalta oikeushenkilöiden oikeutta ryhtyä harjoittamaan taloudellista toimintaa perustamalla myös hankkimalla, oikeushenkilö tai perustamalla sivuliike tai edustusto Euroopan unionissa tai Armenian tasavallassa;
- ii) osapuolten luonnollisten henkilöiden osalta luonnollisten henkilöiden oikeutta ryhtyä harjoittamaan ja harjoittaa taloudellista toimintaa itsenäisinä ammatinharjoittajina ja perustaa yrityksiä, erityisesti yhtiöitä, jotka ovat heidän tosiasiallisessa määräysvallassaan;
- j) "taloudellinen toiminta" kattaa teollisen, kaupallisen ja ammatillisen toiminnan sekä käsityöläistoiminnan mutta ei julkista valtaa käytettäessä harjoitettua toimintaa;
- k) "toiminnalla" taloudellisen toiminnan harjoittamista;
- l) "palveluilla" kaikkien alojen kaikkia palveluja lukuun ottamatta julkista valtaa käytettäessä tarjottavia palveluja;
- m) "julkista valtaa käytettäessä tarjottavilla palveluilla ja muulla toiminnalla" palveluja tai toimintaa, joita ei tarjota kaupallisesti eikä kilpailtaessa yhden tai useamman talouden toimijan kanssa;
- n) "rajat ylittävällä palvelujen tarjonnalla" palvelujen tarjontaa
- i) osapuolen alueelta toisen osapuolen alueelle; tai
- ii) osapuolen alueella toisen osapuolen palvelunkäyttäjälle;
- o) osapuolen "palveluntarjoajalla" osapuolen kaikkia luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka tarjoavat tai aikovat tarjota palveluja; ja
- p) "yrittäjällä" kaikkia osapuolen luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka harjoittavat tai aikovat harjoittaa taloudellista toimintaa sijoittautumalla.

⁽¹⁾ Oikeushenkilö on toisen oikeushenkilön määräysvallassa, jos viimeksi mainitulla on valta nimittää enemmistö sen johtajista tai muutoin laillisesti ohjata sen toimintaa.

B jakso

Sijoittautuminen

143 artikla

Soveltamisala

Tätä jaksoa sovelletaan osapuolten käyttöön ottamiin tai voimassa pitämiin toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat sijoittautumiseen kaikilla taloudellisen toiminnan alalla, lukuun ottamatta seuraavia:

- a) ydinaineiden louhinta, valmistus ja jalostus ⁽¹⁾;
- b) aseiden ja ampuma- ja sotatarvikkeiden tuotanto ja kauppa;
- c) audiovisuaalialan palvelut;
- d) kansallinen meriliikenteen kabotaasi ⁽²⁾; ja
- e) kotimaan ja kansainväliset lentoliikennepalvelut ⁽³⁾, sekä säännöllinen että muu lentoliikenne, ja suoraan liikenneoikeuksien käyttöön liittyvät palvelut, eivät kuitenkaan seuraavat:
 - i) ilma-alusten korjaus- ja huoltopalvelut, joiden ajaksi ilma-alus poistetaan liikenteestä;
 - ii) lentoliikennepalvelujen myynti ja markkinointi;
 - iii) tietokonepohjaiseen paikanvarausjärjestelmään (TPJ) liittyvät palvelut;
 - iv) maahuolintapalvelut; ja
 - v) lentokenttäpalvelut.

144 artikla

Kansallinen kohtelu ja suosituimmuuskohtelu

1. Jollei tämän sopimuksen liitteessä VIII-E luetelluista varaumista muuta johdu, Armenian tasavalta myöntää tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen
 - a) Euroopan unionin luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden tytäryhtiöille, sivuliikkeille ja edustustoille sijoittautumisen osalta yhtä edullisen kohtelun kuin sen omille oikeushenkilöille, sivuliikkeille ja edustustoille tai minkä tahansa kolmannen maan oikeushenkilöille, sivuliikkeille ja edustustoille sen mukaan, kumpi näistä kohteluista on edullisempi; ja
 - b) Euroopan unionin luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden tytäryhtiöille, sivuliikkeille ja edustustoille Armenian tasavaltaan sijoittautumisen jälkeen näiden toiminnan osalta yhtä edullisen kohtelun kuin Armenian tasavallan omille oikeushenkilöille, sivuliikkeille ja edustustoille tai minkä tahansa kolmannen maan oikeushenkilöille, tytäryhtiöille, sivuliikkeille ja edustustoille sen mukaan, kumpi näistä kohteluista on edullisempi ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Selvennyksenä todetaan, että ydinaineiden jalostukseen kuuluu kaikki toiminta, joka sisältyy YK:n kansainvälisen toimialaluokitusstandardin (ISIC REV 3.1) koodiin 2330.

⁽²⁾ Tässä luvussa kansallinen meriliikenteen kabotaasi käsittää matkustajien tai tavaroiden kuljettamisen Armenian tasavallassa tai jäsenvaltiossa sijaitsevan sataman tai paikan ja Armenian tasavallassa tai jäsenvaltiossa sijaitsevan toisen sataman tai paikan välillä, mukaan lukien mannerjalusta YK:n merioikeusyleissopimuksen mukaisesti, sekä jostakin Armenian tasavallassa tai jäsenvaltiossa sijaitsevasta satamasta tai paikasta lähtevän ja samaan satamaan tai paikkaan päättyvän liikenteen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sitä, mitä asiaa koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti voidaan pitää kabotaasina.

⁽³⁾ Vastavuoroista markkinoillepääsyä koskevista edellytyksistä lentoliikenteen alalla sovitaan tulevassa yhteisen ilmailualueen perustamista koskevassa osapuolten välisessä sopimuksessa.

⁽⁴⁾ Tämä velvoite ei koske tämän jakson soveltamisalaan kuulumatonta sijoitusten suojaa, ei myöskään investoijien ja valtion välistä riitojenratkaisua, josta määrätään muissa sopimuksissa.

2. Jollei tämän sopimuksen liitteessä VIII-A luetelluista varaumista muuta johdu, Euroopan unioni myöntää tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen

- a) Armenian tasavallan luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden tytäryhtiöille, sivuliikkeille ja edustustoille sijoittautumisen osalta yhtä edullisen kohtelun kuin sen omille oikeushenkilöille, sivuliikkeille ja edustustoille tai minkä tahansa kolmannen maan oikeushenkilöille, sivuliikkeille ja edustustoille sen mukaan, kumpi näistä kohteluista on edullisempi; ja
- b) Armenian tasavallan luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden tytäryhtiöille, sivuliikkeille ja edustustoille Euroopan unioniin sijoittautumisen jälkeen näiden toiminnan osalta yhtä edullisen kohtelun kuin Armenian tasavallan omille oikeushenkilöille, sivuliikkeille ja edustustoille; tai minkä tahansa kolmannen maan oikeushenkilöille, tytäryhtiöille, sivuliikkeille ja edustustoille sen mukaan, kumpi näistä kohteluista on edullisempi ⁽¹⁾.

3. Jollei tämän sopimuksen liitteissä VIII-A ja VIII-E luetelluista varaumista muuta johdu, osapuolet eivät ota käyttöön uusia toimenpiteitä, joilla olisi syrjivä vaikutus toisen osapuolen oikeushenkilöiden sijoittautumiseen niiden alueelle tai niiden toimintaan sijoittautumisen jälkeen osapuolen omiin oikeushenkilöihin verrattuna.

145 artikla

Uudelleentarkastelu

Jotta sijoittautumista koskevat edellytykset voitaisiin vapauttaa asteittain, kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevä kumppanuuskomitea tarkastelee säännöllisesti sijoittautumista koskevaa oikeudellista kehystä ⁽²⁾ ja sijoittautumisympäristöä.

146 artikla

Muut sopimukset

Tämän luvun ei voida tulkita rajoittavan osapuolten sijoittajien oikeuksia hyötyä sellaisesta mahdollisesti edullisemmasta kohtelusta, joka voidaan myöntää sellaisten nykyisten tai tulevien sijoituksia koskevien kansainvälisten sopimusten perusteella, joiden osapuolena on jokin jäsenvaltio ja Armenian tasavalta.

147 artikla

Sivuliikkeiden ja edustustojen kohtelu

1. Tämän sopimuksen 144 artiklan määräykset eivät estä osapuolta soveltamasta erityisiä toimenpiteitä sellaisten toisen osapuolen oikeushenkilöiden sivuliikkeiden ja edustustojen sijoittautumiseen ja toimintaan sen alueella, joita ei ole perustettu ensiksi mainitun osapuolen alueella, jos nämä erityiset toimenpiteet ovat perusteltuja sen vuoksi, että näissä sivuliikkeissä ja edustustoissa on oikeudellisia tai teknisiä eroja verrattuna ensiksi mainitun osapuolen alueella perustettujen oikeushenkilöiden sivuliikkeisiin ja edustustoihin; rahoituspalveluihin voidaan soveltaa tällaisia erityisiä toimenpiteitä vakavaraisuussyistä.

2. Kohtelun ero ei saa olla suurempi kuin mikä on ehdottomasti tarpeen tällaisten oikeudellisten tai teknisten erojen vuoksi tai rahoituspalvelujen osalta vakavaraisuussyistä.

⁽¹⁾ Tämä velvoite ei koske tämän jakson soveltamisalaan kuulumatonta sijoitusten suoja, ei myöskään investoijien ja valtion välistä riitojenratkaisua, josta määrätään muissa sopimuksissa.

⁽²⁾ Tähän sisältyvät tämä luku sekä liitteet VIII-A ja VIII-E.

C jakso

Rajat ylittävä palvelujen tarjonta

148 artikla

Soveltamisala

Tätä jaksoa sovelletaan osapuolten toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat rajat ylittävään palveluiden tarjontaan kaikilla palvelualoilla lukuun ottamatta seuraavia:

- a) audiovisuaalialan palvelut;
- b) kansallinen meriliikenteen kabotaasi ⁽¹⁾; ja
- c) kotimaan ja kansainväliset lentoliikennepalvelut ⁽²⁾, sekä säännöllinen että muu lentoliikenne, ja suoraan liikenneoikeuksien käyttöön liittyvät palvelut, eivät kuitenkaan seuraavat:
 - i) ilma-alusten korjaus- ja huoltopalvelut, joiden ajaksi ilma-alus poistetaan liikenteestä;
 - ii) lentoliikennepalvelujen myynti ja markkinointi;
 - iii) tietokonepohjaiseen paikanvarausjärjestelmään (TPJ) liittyvät palvelut;
 - iv) maahuolintapalvelut; ja
 - v) lentokenttäpalvelut.

149 artikla

Markkinoille pääsy

1. Kun kyse on markkinoillepääsystä rajat ylittävän palvelujen tarjonnan muodossa, kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen palveluille ja palveluntarjoajille kohtelun, joka on vähintään yhtä edullinen kuin liitteissä VIII-B ja VIII-F olevien erityisten sitoumusten mukainen kohtelu.

2. Aloilla, joilla on tehty markkinoillepääsytoumuksia, kumpikaan osapuoli ei saa, ellei liitteissä VIII-B ja VIII-F toisin mainita, ottaa käyttöön tai pitää voimassa alueellisesti tai koko alueellaan seuraavia toimenpiteitä:

- a) palveluntarjoajien määrän rajoitukset lukumääräisten kiintiöiden, monopolien, yksinomaisten palveluntarjoajien tai taloudellista tarveharkintaa koskevien vaatimusten muodossa;
- b) palvelujen kaupan tai varojen kokonaisarvoa koskevat rajoitukset lukumääräisten kiintiöiden tai taloudellista tarveharkintaa koskevien vaatimusten muodossa; tai
- c) palveluliiketoimien kokonaismäärää tai palvelutuotannon kokonaismäärää koskevat rajoitukset määrättyinä lukumääräisinä yksikköinä kiintiöiden tai taloudellista tarveharkintaa koskevien vaatimusten muodossa.

150 artikla

Kansallinen kohtelu

1. Aloilla, joiden osalta liitteissä VIII-B ja VIII-F on esitetty markkinoillepääsytoumuksia, ja näissä sitoumuksissa asetettujen edellytysten ja kelpoisuusehtojen mukaisesti, kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen palveluille ja palveluntarjoajille kaikkien rajat ylittävään palvelujen tarjontaan vaikuttavien toimenpiteiden osalta yhtä edullisen kohtelun kuin omille vastaaville palveluilleen ja palveluntarjoajilleen.

⁽¹⁾ Tässä luvussa kansallinen meriliikenteen kabotaasi käsittää matkustajien tai tavaroiden kuljettamisen Armenian tasavallassa tai jäsenvaltiossa sijaitsevan sataman tai paikan ja Armenian tasavallassa tai jäsenvaltiossa sijaitsevan toisen sataman tai paikan välillä, mukaan lukien mannerjalusta YK:n merioikeusyleissopimuksen mukaisesti, sekä jostakin Armenian tasavallassa tai jäsenvaltiossa sijaitsevasta satamasta tai paikasta lähtevän ja samaan satamaan tai paikkaan päättyvän liikenteen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sitä, mitä asiaa koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti voidaan pitää kabotaasina.

⁽²⁾ Vastavuoroista markkinoillepääsyä koskevista edellytyksistä lentoliikenteen alalla sovitaan tulevassa yhteisen ilmailualueen perustamista koskevassa osapuolten välisessä sopimuksessa.

2. Osapuoli voi täyttää 1 kohdan vaatimuksen myöntämällä toisen osapuolen palveluille ja palveluntarjoajille joko muodollisesti samanlaisen tai muodollisesti erilaisen kohtelun kuin se myöntää omille vastaaville palveluilleen ja palveluntarjoajilleen.
3. Muodollisesti samanlaisen tai muodollisesti erilaisen kohtelun katsotaan olevan vähemmän edullista, jos se muuttaa kilpailuedellytyksiä osapuolen palvelujen tai palveluntarjoajien eduksi verrattuna vastaaviin toisen osapuolen palveluihin tai palveluntarjoajiin.
4. Tämän artiklan nojalla annettujen erityisten sitoumusten ei voida tulkita velvoittavan osapuolta korvaamaan luontaista kilpailuhaittaa, joka johtuu asianomaisten palvelujen tai palveluntarjoajien ulkomaalaisuudesta.

151 artikla

Sitomusluettelot

1. Kummankin osapuolen tämän luvun mukaisesti vapauttamat alat sekä ne markkinoille pääsyn ja kansallisen kohtelun rajoitukset, joita näillä aloilla varaumien muodossa sovelletaan toisen osapuolen palveluihin ja palveluntarjoajiin, luetellaan liitteisiin VIII-B ja VIII-F sisältyvissä sitomusluetteloissa.
2. Liitteiden VIII-B ja VIII-F sitomusluetteloissa ei ole audiovisuaalialan palveluja koskevia sitoumuksia, sanotun kuitenkin rajoittamatta rajat ylittävistä televisiolähetyksistä vuonna 1989 tehtyyn eurooppalaisen yleissopimukseen ja elokuvien yhteistuotannosta vuonna 1992 tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen perustuvien tai niistä mahdollisesti johtuvien osapuolten oikeuksien ja velvoitteiden soveltamista.

152 artikla

Uudelleentarkastelu

Jotta osapuolten välinen rajat ylittävä palvelujen tarjonta voitaisiin asteittain vapauttaa, kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevä kumppanuuskomitea tarkastelee säännöllisesti tämän sopimuksen 149, 150 ja 151 artiklassa tarkoitettuja sitomusluetteloita. Tässä tarkastelussa otetaan huomioon muun muassa 169, 180 ja 192 artiklassa tarkoitettu asteittaisen lähentymisen prosessi ja sen vaikutus jäljellä olevien esteiden poistamiseen rajat ylittävissä palvelujen tarjonnassa osapuolten välillä.

D jakso

Luonnollisten henkilöiden tilapäinen oleskelu liiketoimintaa varten

153 artikla

Soveltamisala ja määritelmät

1. Tätä jaksoa sovelletaan osapuolten toimenpiteisiin, jotka koskevat avainhenkilöstön, korkeakoulututkinnon suorittaneiden harjoittelijoiden, yritysmyyjien, sopimusperusteisten palveluntarjoajien ja itsenäisten ammatinharjoittajien saapumista ja tilapäistä oleskelua niiden alueella, sanotun kuitenkin rajoittamatta 141 artiklan 5 kohdan soveltamista.
2. Tässä jaksossa tarkoitetaan
 - a) "avainhenkilöstöllä" luonnollisia henkilöitä, jotka työskentelevät osapuolen sellaisen oikeushenkilön palveluksessa, joka ei ole voittoa tavoittelematon organisaatio⁽¹⁾, ja jotka ovat vastuussa sijoittautuneen yksikön perustamisesta tai sen asianmukaisesta valvonnasta, hallinnosta ja toiminnasta ja ovat joko sijoittautumisen vuoksi matkustavia liikematkustajia tai sisäisen siirron saaneita työntekijöitä;
 - b) "sijoittautumisen vuoksi matkustavilla liikematkustajilla" luonnollisia henkilöitä, jotka työskentelevät johtavassa asemassa ja jotka ovat vastuussa sijoittautumisen toteuttamisesta ja jotka eivät tarjoa palveluja eivätkä suorita muuta taloudellista toimintaa kuin se, mitä sijoittautuminen edellyttää, eivätkä saa korvausta isäntämaana olevan osapuolen alueella sijaitsevasta lähteestä;

⁽¹⁾ Ilmaisia "ei ole voittoa tavoittelematon organisaatio" sovelletaan ainoastaan Belgiaan, Tšekkiin, Tanskaan, Saksaan, Irlantiin, Kreikkaan, Espanjaan, Ranskaan, Italiaan, Kyprokseen, Latviaan, Liettuaan, Luxemburgiin, Maltaan, Alankomaihin, Itävaltaan, Portugaliin, Sloveniaan, Suomeen ja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

- c) ”sisäisen siirron saaneilla työntekijöillä” luonnollisia henkilöitä, jotka ovat johtajia tai asiantuntijoita ja ovat olleet osapuolen jonkin oikeushenkilön palveluksessa taikka sen yhtiömiehenä tai osakkaana vähintään yhden vuoden ajan ja jotka on tilapäisesti siirretty toisen osapuolen alueelle sijoittautuneeseen yksikköön, joka voi olla osapuolen oikeushenkilön tytäryhtiö, sivuliike tai emoyritys;
- d) ”johtajilla” oikeushenkilön palveluksessa johtotehtävissä työskenteleviä luonnollisia henkilöitä, jotka ensisijaisesti vastaavat yksikön johtamisesta ja työskentelevät pääasiassa yrityksen johtokunnan tai osakkeenomistajien tai vastaavan elimen yleisen valvonnan alaisuudessa ja joiden toimenkuvaan kuuluvat ainakin seuraavat:
- i) sijoittautuneen yksikön tai sen osaston tai alaosaston johtaminen;
 - ii) muun valvonta-, asiantuntija- tai johtotehtävissä toimivan henkilöstön työn ohjaus ja valvonta; ja
 - iii) henkilökohtainen toimivalta palkata ja irtisanoa työntekijöitä taikka antaa palkkaamista, irtisanomista tai muita henkilöstöä koskevia suosituksia;
- e) ”asiantuntijoilla” oikeushenkilön palveluksessa työskenteleviä henkilöitä, joilla on sijoittautuneen yksikön tuotannon, tutkimuslaitteiden, tekniikan, prosessien, menetelmien tai hallinnon kannalta olennaista erityisosaamista;

tätä osaamista arvioitaessa otetaan huomioon paitsi yksikön sisäinen tieto myös henkilön huomattava pätevyys, mukaan lukien riittävä ammattikokemus erityistä teknistä osaamista vaativassa työssä tai ammatissa, samoin kuin henkilön kuuluminen luvanvaraisten ammattien harjoittajiin;

- f) ”korkeakoulututkinnon suorittaneilla harjoittelijoilla” luonnollisia henkilöitä, jotka ovat olleet osapuolen jonkin oikeushenkilön tai sen sivuliikkeen palveluksessa vähintään yhden vuoden ajan, joilla on korkeakoulututkinto ja jotka tilapäisesti siirretään oikeushenkilön toisen osapuolen alueelle sijoittautuneeseen yksikköön urakehitystä varten tai liiketoiminnan tekniikoita tai menetelmiä koskevan koulutuksen saamiseksi ⁽¹⁾;
- g) ”yritysmyyjillä” ⁽²⁾ luonnollisia henkilöitä, jotka edustavat osapuolen palveluntarjoajaa tai tavarantoimittajaa ja hakevat lupaa maahanpääsyyn ja tilapäiseen oleskeluun toisen osapuolen alueella palveluja tai tavaroita koskevien myyntineuvottelujen käymiseksi tai palvelujen tai tavaroiden myyntiä koskevan sopimuksen tekemiseksi kyseisen palveluntarjoajan tai tavarantoimittajan puolesta ja jotka eivät osallistu suoraan myyntiin suurelle yleisölle, eivät saa korvausta isäntämaana olevan osapuolen alueella sijaitsevasta lähteestä eivätkä ole komissionäärejä;
- h) ”sopimusperusteisilla palveluntarjoajilla” luonnollisia henkilöitä, jotka ovat osapuolen jonkin sellaisen oikeushenkilön palveluksessa, joka ei ole työnvälitys- ja henkilöstönhankintapalvelujen toimisto eikä toimi tällaisen toimiston kautta, jolla ei ole sijoittautunutta yksikköä toisen osapuolen alueella ja joka on tehnyt vilpittömässä mielessä sopimuksen palvelujen tarjoamisesta toisen osapuolen alueella olevalle lopulliselle kuluttajalle, mikä edellyttää sen työntekijöiden tilapäistä läsnäoloa mainitun osapuolen alueella palveluiden tarjontaa koskevan sopimuksen täytäntöön panemiseksi ⁽³⁾;
- i) ”itsenäisillä ammatinharjoittajilla” osapuolen alueelle itsenäisiksi ammatinharjoittajiksi sijoittautuneita luonnollisia henkilöitä, jotka harjoittavat jonkin palvelun tarjontaa, joilla ei ole sijoittautunutta yksikköä toisen osapuolen alueella ja jotka ovat tehneet vilpittömässä mielessä sopimuksen (muu kuin työnvälitys- ja henkilöstönhankintapalvelujen toimiston kautta tehty sopimus) palvelujen tarjoamisesta viimeksi mainitun osapuolen alueella olevalle lopulliselle kuluttajalle, mikä edellyttää heidän tilapäistä läsnäoloaan mainitun osapuolen alueella palveluiden tarjontaa koskevan sopimuksen täytäntöön panemiseksi ⁽⁴⁾; ja

⁽¹⁾ Vastaanottavalta sijoittautuneelta yksiköltä voidaan edellyttää oleskeluajan kattavan koulutusohjelman esittämistä ennakkohyväksyntää varten; koulutusohjelmasta on käytävä ilmi, että oleskelun tarkoituksena on koulutus. Tšekin, Saksan, Espanjan, Ranskan, Liettuan, Unkarin ja Itävallan osalta koulutuksen on liityttävä suoritettuun korkeakoulututkintoon.

⁽²⁾ Yhdistynyt kuningaskunta: yritysmyyjiksi tunnustetaan ainoastaan palvelujen myyjät.

⁽³⁾ h ja i alakohdassa tarkoitetun palvelusopimuksen on oltava sen osapuolen lainsäädännön, asetusten ja vaatimusten mukainen, jossa sopimus pannaan täytäntöön.

⁽⁴⁾ h ja i alakohdassa tarkoitetun palvelusopimuksen on oltava sen osapuolen lainsäädännön, asetusten ja vaatimusten mukainen, jossa sopimus pannaan täytäntöön.

- j) ”tutkinnoilla” tutkinto- ja muita todistuksia ja muuta näyttöä virallisesta tutkinnosta, jonka oikeudellisten, hallinnollisten tai muiden määräysten mukaisesti nimetty viranomainen on antanut ja jolla osoitetaan ammatillisen koulutuksen suorittaminen.

154 artikla

Avainhenkilöstö ja korkeakoulututkinnon suorittaneet harjoittelijat

1. Kaikilla aloilla, joiden osalta on B jakson mukaisesti tehty sitoumuksia, ja jollei liitteessä VIII-C luetelluista varaumista muuta johdu, kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen yrittäjien palkata sijoittautuneisiin yksikköihinsä kyseisen toisen osapuolen luonnollisia henkilöitä sillä edellytyksellä, että työntekijät ovat 153 artiklassa määriteltyä avainhenkilöstöä tai korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita. Avainhenkilöstön ja korkeakoulututkinnon suorittaneiden harjoittelijoiden tilapäinen maahantulo ja oleskelu saa kestää enintään kolme vuotta sisäisen siirron saaneiden työntekijöiden osalta, 90 päivää minkä tahansa 12 kuukauden jakson aikana sijoittautumisen vuoksi matkustavien liikematkustajien osalta ja yhden vuoden korkeakoulututkinnon suorittaneiden harjoittelijoiden osalta.

2. Ellei liitteessä VIII-C toisin todeta, osapuoli ei saa millään alalla, jonka osalta on B jakson mukaisesti annettu sitoumuksia, ottaa käyttöön tai pitää voimassa alueellisesti tai koko alueellaan toimenpiteitä, jotka määrittellään lukumäärien kiintiöiden tai taloudellista tarveharkintaa koskevien vaatimusten muodossa oleviksi rajoituksiksi niiden luonnollisten henkilöiden kokonaismäärään, jotka yrittäjä voi ottaa palvelukseen avainhenkilöstönä ja korkeakoulututkinnon suorittaneina harjoittelijoina tietyllä alalla, ja syrjiviksi rajoituksiksi.

155 artikla

Yritysmyyjät

Kaikilla aloilla, joiden osalta on B tai C jakson mukaisesti annettu sitoumuksia, ja jollei liitteessä VIII-C luetelluista varaumista muuta johdu, kumpikin osapuoli sallii yritysmyyjien maahantulon ja tilapäisen oleskelun enintään 90 päivän ajan minkä tahansa 12 kuukauden jakson aikana.

156 artikla

Sopimusperusteiset palveluntarjoajat

1. Osapuolet vahvistavat WTO-sopimukseen sisältyvän palvelukaupan yleissopimuksen mukaisista sitoumuksistaan johtuvat velvoitteensa, jotka koskevat sopimusperusteisten palveluntarjoajien maahantuloa ja tilapäistä oleskelua.

2. Liitteiden VIII-D ja VIII-G mukaisesti kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen sopimusperusteisten palveluntarjoajien tarjota palveluita alueellaan seuraavin edellytyksin:

- a) luonnolliset henkilöt tarjoavat palveluja väliaikaisesti sellaisen oikeushenkilön työntekijöinä, joka on saanut palvelusopimuksen enintään 12 kuukauden ajaksi;
- b) toisen osapuolen alueelle tulevat luonnolliset henkilöt tarjoavat kyseisiä palveluja sellaisen oikeushenkilön työntekijöinä, joka on tarjonnut kyseisiä palveluja vähintään vuoden ajan välittömästi ennen päivää, jona toisen osapuolen alueelle tuloa koskeva hakemus esitetään; lisäksi luonnollisilla henkilöillä on päivänä, jona toisen osapuolen alueelle tuloa koskeva hakemus esitetään, vähintään kolmivuotinen ammattikokemus⁽¹⁾ toimialalta, jota sopimus koskee;
- c) toisen osapuolen alueelle tulevilla luonnollisilla henkilöillä on oltava
 - i) korkeakoulututkinto tai vastaavan osaamistason osoittava tutkinto⁽²⁾; ja
 - ii) sen osapuolen, jonka alueella palvelua tarjotaan, lakien, asetusten tai muiden toimenpiteiden mukaisen toiminnan harjoittamiseen vaadittava ammattipätevyys;

⁽¹⁾ Hankittu täysi-ikäisenä.

⁽²⁾ Jos tutkintoa ei ole suoritettu tai kelpoisuutta hankittu sen osapuolen alueella, jossa palvelu tarjotaan, kyseinen osapuoli voi arvioida, vastaako tutkinto tai kelpoisuus sen alueella vaadittavaa korkeakoulututkintoa.

- d) luonnolliset henkilöt eivät saa palvelujen tarjoamisesta toisen osapuolen alueella muuta korvausta kuin sen, jonka hänen työnantajanaan oleva oikeushenkilö hänelle maksaa;
- e) luonnollisten henkilöiden maahantulo ja tilapäinen oleskelu kyseisen osapuolen alueella kestää enintään kuusi kuukautta tai Luxemburgin osalta 25 viikkoa minkä tahansa 12 kuukauden jakson aikana tai sopimuksen keston aikana, sen mukaan kumpi on lyhyempi;
- f) tämän artiklan määräysten nojalla myönnetty pääsy koskee ainoastaan sopimuksen kohteena olevaa palvelutoimintaa eikä luo oikeutta käyttää sen osapuolen ammattinimikettä, jonka alueella palvelu tarjotaan; ja
- g) palvelusopimuksen kattamien henkilöiden määrä ei ole suurempi kuin on tarpeen sopimuksen täytäntöön panemiseksi sen osapuolen, jonka alueella palvelua tarjotaan, lakien, asetusten tai muiden toimenpiteiden mukaisesti.

157 artikla

Itsenäiset ammatinharjoittajat

Liitteiden VIII-D ja VIII-G mukaisesti kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen itsenäisten ammatinharjoittajien tarjota palveluita alueellaan seuraavin edellytyksin:

- a) luonnolliset henkilöt tarjoavat palveluja väliaikaisesti toisen osapuolen alueelle sijoittautuneina itsenäisinä ammatinharjoittajina, ja heillä on palvelusopimus enintään 12 kuukauden ajaksi;
- b) luonnollisilla henkilöillä, jotka saapuvat toisen osapuolen alueelle, on päivänä, jona toisen osapuolen alueelle tuloa koskeva hakemus esitetään, vähintään kuusivuotinen ammattikokemus toimialalta, jota sopimus koskee;
- c) toisen osapuolen alueelle tulevilla luonnollisilla henkilöillä on oltava
 - i) korkeakoulututkinto tai vastaavan osaamistason osoittava tutkinto ⁽¹⁾; ja
 - ii) sen osapuolen, jonka alueella palvelua tarjotaan, lakien, asetusten tai muiden toimenpiteiden mukaisen toiminnan harjoittamiseen vaadittava ammattipätevyys.
- d) luonnollisten henkilöiden maahantulo ja tilapäinen oleskelu kyseisen osapuolen alueella kestää enintään kuusi kuukautta tai Luxemburgin osalta 25 viikkoa minkä tahansa 12 kuukauden jakson aikana tai sopimuksen keston aikana, sen mukaan kumpi on lyhyempi; ja
- e) tämän artiklan määräysten nojalla myönnetty pääsy koskee ainoastaan sopimuksen kohteena olevaa palvelutoimintaa eikä luo oikeutta käyttää sen osapuolen ammattinimikettä, jonka alueella palvelu tarjotaan.

E jakso

Sääntelykehys

I alajakso

Sisäinen sääntely

158 artikla

Soveltamisala ja määritelmät

1. Tätä jaksoa sovelletaan sellaisiin lupavaatimuksiin ja -menettelyihin sekä pätevyysvaatimuksiin ja -menettelyihin osapuolten toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat

- a) rajat ylittävään palvelujen tarjontaan;

⁽¹⁾ Jos tutkintoa ei ole suoritettu tai kelpoisuutta hankittu sen osapuolen alueella, jossa palvelu tarjotaan, kyseinen osapuoli voi arvioida, vastaako tutkinto tai kelpoisuus sen alueella vaadittavaa korkeakoulututkintoa.

- b) osapuolen luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden sijoittautumiseen niiden alueelle; ja
- c) 153 artiklassa määriteltyihin luokkiin kuuluvien luonnollisten henkilöiden tilapäiseen oleskeluun niiden alueella.
2. Rajat ylittävän palvelujen tarjonnan osalta tätä jaksoa sovelletaan vain aloihin, joilla osapuoli on antanut erityissitoumuksia, ja niiltä osin kuin näitä sitoumuksia sovelletaan. Sijoittautumisen osalta tätä jaksoa ei sovelleta aloihin, joita koskee liitteissä VIII-A ja VIII-E ilmoitettu varauma. Luonnollisten henkilöiden tilapäisen oleskelun osalta tätä jaksoa ei sovelleta aloihin, joita koskee liitteissä VIII-C, VIII-D ja VIII-G ilmoitettu varauma.
3. Tätä jaksoa ei sovelleta toimenpiteisiin, jotka on kirjattava luetteloihin aikatauluja koskevin rajoituksina.
4. Tässä jaksossa tarkoitetaan
- a) ”lupavaatimuksilla” muita kuin pätevyyttä koskevia sisällöllisiä vaatimuksia, jotka luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on täytettävä saadakseen tai uusiakseen luvan tai muuttaakseen lupaa 1 kohdassa tarkoitettuun toimintaan;
- b) ”lupamenettelyillä” hallinnollisia tai menettelyä koskevia sääntöjä, joita lupaa 1 kohdassa tarkoitettuun toimintaan hakevan, myös lupaa muuttavan tai uusivan, luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on noudatettava lupavaatimukset täyttääkseen;
- c) ”pätevyysvaatimuksilla” sisällöllisiä vaatimuksia, jotka koskevat luonnollisen henkilön pätevyyttä tarjota palvelua ja joiden täytyminen on osoitettava luvan saamiseksi palvelun tarjoamiseen;
- d) ”pätevyysmenettelyillä” hallinnollisia tai menettelyä koskevia sääntöjä, joita luonnollisen henkilön on noudatettava osoittaakseen pätevyysvaatimusten täyttymisen ja saadakseen luvan palvelun tarjoamiseen; ja
- e) ”toimivaltaisella viranomaisella” keskus-, alue- tai paikallistason hallintoelintä ja viranomaista tai julkishallinnon ulkopuolista elintä, joka käyttää keskus-, alue- tai paikallistason hallintoelinten tai viranomaisten sille siirtämiä valtuuksia, joka tekee palvelun tarjoamista, myös sijoittautuneen yksikön kautta, koskevat lupapäätökset tai muun taloudellisen toiminnan kuin palvelujen tarjoamisen aloittamista koskevat lupapäätökset.

159 artikla

Lupia ja pätevyyttä koskevat edellytykset

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että lupavaatimuksia ja -menettelyjä sekä pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä koskevat toimenpiteet perustuvat kriteereihin, joilla toimivaltaisia viranomaisia estetään käyttämästä harkintavaltaansa mielivaltaisesti.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen kriteerien on oltava
- a) oikeassa suhteessa poliittisiin tavoitteisiin nähden;
- b) selkeitä ja yksiselitteisiä;
- c) objektiivisia;
- d) ennalta vahvistettuja;
- e) ennakkoon julkaistuja; ja
- f) avoimia ja saatavilla.
3. Lupa on myönnettävä heti, kun asianmukaisen tarkastelun perusteella on todettu, että luvan saamisen edellytykset täyttyvät.

4. Kumpikin osapuoli pitää yllä tai perustaa oikeudellisia, välitys- tai hallinnollisia tuomioistuimia tai -menettelyitä, jotka mahdollistavat asianosaisen yrittäjän tai palveluntarjoajan pyynnöstä nopean uudelleen käsittelyn ja tarvittaessa asianmukaiset oikaisukeinot, kun on kyse hallinnollisista päätöksistä, jotka koskevat sijoittautumista, rajat ylittävää palveluntarjoantaa tai luonnollisten henkilöiden tilapäistä oleskelua liiketoimintaa varten. Siinä tapauksessa, että edellä mainitut menettelyt eivät ole riippumattomia elimestä, jolle on uskottu asianomaisen hallinnollisen päätöksen tekeminen, kummankin osapuolen on taattava, että menettelyt tosiasiallisesti mahdollistavat asian objektiivisen ja puolueettoman tarkastelun.

5. Jos tiettyyn toimintaan saatavilla olevien lupien määrää on rajoitettu vähäisistä luonnonvaroista tai teknisistä valmiuksista johtuvista syistä, kumpikin osapuoli soveltaa mahdollisten ehdokkaiden valintaan menettelyä, jolla varmistetaan tasapuolisuus ja avoimuus, erityisesti saattamalla menettelyn aloittaminen, toteuttaminen ja päättäminen riittävän laajalti tiedoksi.

6. Jollei tämän artiklan vaatimuksista muuta johdu, kumpikin osapuoli voi valintamenettelyä koskevia sääntöjä vahvistaessaan ottaa huomioon perusteltuja poliittisia tavoitteita, mukaan lukien terveyttä, turvallisuutta, ympäristönsuojelua ja kulttuuriperinnön säilyttämistä koskevia näkökohtia.

160 artikla

Lupia ja pätevyyttä koskevat menettelyt

1. Lupia ja pätevyyttä koskevien menettelyjen ja muodollisuuksien on oltava selkeitä, ne on julkaistava ennakkoon ja niiden on oltava omiaan takaamaan hakijoille, että hakemukset käsitellään objektiivisesti ja tasapuolisesti.

2. Lupia ja pätevyyttä koskevien menettelyjen ja muodollisuuksien on oltava mahdollisimman yksinkertaisia, eivätkä ne saa tehdä palvelun tarjoamisesta kohtuuttoman mutkikasta tai viivästyttää sitä aiheettomasti. Hakijoille hakemuksesta mahdollisesti aiheutuvien lupamaksujen⁽¹⁾ on oltava kohtuullisia ja oikeasuhteisia lupamenettelyjen kustannuksiin nähden.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toimivaltaisen viranomaisen lupaprosessissa käyttämät menettelyt ja tekemät päätökset ovat puolueettomia kaikkien hakijoiden suhteen. Toimivaltainen viranomainen tekee päätöksensä itsenäisesti, eikä se saa olla selontekovastuussa millekään niiden palvelujen tarjoajalle, joita varten lupa vaaditaan.

4. Jos hakemuksille on erityisiä määräaikoja, hakijalle on jätettävä kohtuullisesti aikaa hakemuksen tekemiseen. Toimivaltaisen viranomaisen on aloitettava hakemuksen käsittely ilman aiheetonta viivytystä. Sähköiset hakemukset hyväksytään mahdollisuuksien mukaan samoin aitousa koskevin edellytyksin kuin paperihakemukset.

5. Kumpikin osapuoli varmistaa, että hakemusten käsittely, mukaan lukien lopullisen päätöksen tekeminen, saadaan päätökseen kohtuullisessa ajassa täydellisen hakemuksen toimittamisesta. Kumpikin osapuoli pyrkii vahvistamaan hakemusten käsittelyä varten tavanomaiset käsittelyajat.

6. Toimivaltainen viranomainen ilmoittaa hakijalle kohtuullisessa ajassa hakemuksen vastaanottamisesta, jos se katsoo hakemuksen epätäydelliseksi, tarjoaa mahdollisuuden korjata puutteet ja yksilöi mahdollisuuksien mukaan hakemuksen täydentämiseksi vaadittavat lisätiedot.

7. Oikeaksi todistetut jäljennökset hyväksytään mahdollisuuksien mukaan alkuperäisten asiakirjojen sijasta.

8. Toimivaltainen viranomainen ilmoittaa hakijalle kirjallisesti ja ilman aiheetonta viivästystä hakemuksen mahdollisesta hylkäämisestä. Pääsääntöisesti hakijalle on tämän pyynnöstä ilmoitettava myös hakemuksen hylkäämisen syyt ja määräaika, jonka kuluessa päätökseen voi hakea muutosta.

9. Kumpikin osapuoli varmistaa, että myönnetty lupa tulee voimaan ilman aiheetonta viivytystä luvassa määriteltyjen ehtojen ja edellytysten mukaisesti.

⁽¹⁾ Lupamaksuihin eivät sisälly huutokaupasta, tarjouskilpailusta tai muusta syrjittämättömästä toimiluvan myöntämistavasta johtuvat maksut eivätkä pakolliset suoritukset yleispalvelun tarjoamiseksi.

II alajakso

Yleisesti sovellettavat määräykset

161 artikla

Vastavuoroinen tunnustaminen

1. Tämän luvun määräykset eivät estä osapuolta vaatimasta, että luonnollisilla henkilöillä on sellainen tarvittava pätevyys ja ammattikokemus, jota edellytetään asianomaisen toimialan osalta sillä alueella, jolla palvelua tarjotaan.
2. Kumpikin osapuoli rohkaisee alueellaan toimivia asiaankuuluvia ammattialajärjestöjä antamaan kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle kumppanuuskomitealle pätevyyksien vastavuoroista tunnustamista ja ammattikokemusta koskevia suosituksia, jotta yrittäjät ja palveluntarjoajat voisivat kokonaan tai osittain täyttää kummankin osapuolen soveltamat kriteerit, jotka koskevat yrittäjien ja palveluntarjoajien, erityisesti asiantuntijapalvelujen, lupia, toimintaa ja todistuksia.
3. Edellä 2 kohdassa tarkoitetun suosituksen vastaanotettuaan kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevä kumppanuuskomitea tarkastelee suositusta kohtuullisessa ajassa selvittääkseen, onko se tämän sopimuksen mukainen, ja arvioi suosituksen sisältyvien tietojen perusteella erityisesti
 - a) missä määrin kummankin osapuolen soveltamat normit ja kriteerit, jotka koskevat palveluntarjoajien ja yrittäjien lupia, toimintaa ja todistuksia, ovat samankaltaisia; ja
 - b) pätevyyksien vastavuoroista tunnustamista ja ammattikokemusta koskevan sopimuksen mahdollista taloudellista arvoa.
4. Jos 3 kohdassa esitetyt vaatimukset täyttyvät, kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevä kumppanuuskomitea määrittelee tarvittavat vaiheet vastavuoroista tunnustamista koskevan sopimuksen neuvotteluja varten ja antaa sen jälkeen osapuolten toimivaltaisille viranomaisille suosituksen neuvottelujen käynnistämisestä.
5. Tällaisen sopimuksen on oltava WTO-sopimuksen asiaa koskevien määräysten ja erityisesti sen 1B liitteeseen sisältyvän palvelukaupan yleissopimuksen, jäljempänä "GATS-sopimus", VII artiklan mukainen.

162 artikla

Avoimuus ja luottamuksellisten tietojen luovuttaminen

1. Kumpikin osapuoli vastaa viipymättä toisen osapuolen pyyntöihin saada siltä tietoja sen yleisesti soveltamista toimenpiteistä tai kansainvälisistä sopimuksista, jotka liittyvät tai vaikuttavat tähän sopimukseen. Kumpikin osapuoli perustaa lisäksi yhden tai useamman tiedotuskeskuksen, joka toimittaa pyynnöstä tietoja kaikista tällaisista seikoista toisen osapuolen yrittäjille ja palveluntarjoajille. Osapuolet ilmoittavat toisilleen tiedotuskeskustensa yhteystiedot kolmen kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta. Tiedotuskeskusten ei tarvitse olla lakien ja säännösten tallettajia.
2. Tämän sopimuksen määräykset eivät velvoita osapuolta antamaan luottamuksellisia tietoja, joiden luovuttaminen estäisi lain noudattamisen tai olisi muutoin yleisen edun vastaista tai vaarantaisi yksittäisen julkisen tai yksityisen yrityksen oikeudet kaupalliset edut.

III alajakso

Tietokonepalvelut

163 artikla

Tietokonepalveluja koskeva yhteisymmärrys

1. Osapuolet noudattavat 2–4 kohdan määräyksiä niiltä osin kuin tietokonepalvelujen kauppa vapautetaan B, C ja D jakson mukaisesti.

2. Yhdistyneiden kansakuntien yhteisen tavaraluokituksen koodi, jäljempänä ”CPC”⁽¹⁾, 84, jolla kuvataan tietokonepalveluita ja niihin liittyviä palveluita, kattaa perustoiminnot, joita käytetään kaikkien tietokonepalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen tarjoamiseen: tietokoneohjelmat, jotka määrittellään ohjekokonaisuuksiksi, joita tietokoneiden toiminta ja viestintä (niiden kehittäminen ja toteuttaminen mukaan luettuina) edellyttävät, tietojenkäsittely ja tietojen tallentaminen sekä näihin liittyvät palvelut, kuten konsulttipalvelut ja asiakkaiden henkilöstön koulutus. Tekniikan kehitys on johtanut siihen, että näitä palveluita tarjotaan yhä useammin toisiinsa liittyvien palveluiden kokonaisuutena tai pakettina, johon voivat sisältyä kaikki tällaiset perustoiminnot tai joitain niistä. Esimerkiksi verkkosivujen tai verkkoalueen isännöinti, tietojen louhintapalvelut ja grid-laskenta koostuvat tietokonepalveluiden perustoimintojen yhdistelmästä.

3. Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut, riippumatta siitä, tarjotaanko niitä verkon, myös internetin, kautta, sisältävät kaikki palvelut, joissa tarjotaan

- a) tietokoneita tai tietokonejärjestelmiä koskevaa tai niitä varten tehtävää konsultointia, strategioita, analyysia, suunnittelua, määrittelyä, tuotesuunnittelua, kehittämistä, asentamista, toteuttamista, integrointia, testausta, vianetsintää, päivitystä, tukea, teknistä apua tai hallinnointia;
- b) tietokoneohjelmia, jotka määrittellään ohjekokonaisuuksiksi, joita tietokoneiden toiminta ja (sekä sisäinen että keskinäinen) viestintä edellyttävät, sekä tietokoneohjelmia koskevaa tai niitä varten tehtävää konsultointia, strategioita, analyysia, suunnittelua, erittelyä, tuotesuunnittelua, kehittämistä, asentamista, toteuttamista, integrointia, testausta, vianetsintää, päivitystä, muuntamista, ylläpitoa, tukea, teknistä apua, hallinnointia tai käyttöä;
- c) tietojen käsittelyä, tietojen tallennusta, tietojen isännöintiä tai tietokantapalveluja;
- d) toimistokoneiden ja -laitteiden, myös tietokoneiden, huolto- ja korjauspalveluja; tai
- e) tietokoneohjelmiin, tietokoneisiin tai tietokonejärjestelmiin liittyviä, muualle luokittelemattomia asiakkaiden henkilöstön koulutuspalveluja.

4. Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut mahdollistavat muiden palveluiden, kuten pankkipalveluiden, tarjoamisen sähköisesti ja muulla tavoin. Näissä tapauksissa on tärkeää erottaa toisistaan mahdollistava palvelu, kuten verkko- tai sovellusisännöinti, ja sisältö- tai ydinpalvelu, jota tarjotaan sähköisesti, kuten pankkipalvelu. Näissä tapauksissa sisältö- tai ydinpalvelu ei kuulu CPC 84:ään.

IV alajakso

Postipalvelut⁽²⁾

164 artikla

Soveltamisala ja määritelmät

1. Tässä alajaksossa vahvistetaan sääntelykehyksen periaatteet kaikille postipalveluille.
2. Tässä alajaksossa sekä B, C ja D jaksossa tarkoitetaan
 - a) ”toimiluvalla” lupaa, jonka sääntelyviranomaisen on myöntänyt yksittäiselle palveluntarjoajalle ja jota tietyn palvelun tarjoaminen edellyttää; ja

⁽¹⁾ Yhteinen tavaraluokitus sellaisena kuin Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, N^o77, CPC prov, 1991).

⁽²⁾ Tätä jaksoa sovelletaan sekä CPC 7511:een että CPC 7512:een.

- b) ”yleispalvelulla” tiettyä laatutasoa edustavien vähimmäispostipalveluiden pysyvää tarjontaa osapuolen koko alueella.

165 artikla

Markkinoita vääristävien käytäntöjen ehkäiseminen

Kumpikin osapuoli varmistaa, että yleispalveluvelvoitteen tai postimonopolin piiriin kuuluvien postipalvelujen tarjoajat eivät toimi markkinoilla vääristävällä tavalla esimerkiksi

- a) käyttämällä kyseisen palvelun tarjoamisesta saatavia tuloja pikälähetyspalvelun tai jonkin yleispalveluvelvoitteen ulkopuolisen jakelupalvelun ristiintukemiseen; tai
- b) jaottelemalla asiakkaita perusteettomasti esimerkiksi yritysasiakkaisiin, lähetyspalvelujen suurkuluttajiin tai yhteisrahtilähetysten kokoajiin soveltamalla eri hintoja tai muita ehtoja niille tarjottuun palveluun, joka kuuluu yleispalveluvelvoitteen tai postimonopolin piiriin.

166 artikla

Yleispalvelu

1. Kummallakin osapuolella on oikeus määritellä, minkälaisen yleispalveluvelvoitteen se haluaa pitää voimassa. Tällaisia velvoitteita ei sinänsä katsota kilpailun vastaisiksi, jos niitä hallinnoidaan avoimesti, ketään syrjimättä ja kilpailun kannalta puolueettomalla tavalla eivätkä ne aiheuta suurempaa rasitetta kuin mitä osapuolen määrittelemä yleispalvelu edellyttää.
2. Yleispalveluita tarjotaan kohtuuhintaan, jotta vastataan käyttäjien tarpeisiin.

167 artikla

Toimiluvat

1. Kummankin osapuolen tulisi pyrkiä korvaamaan sellaisia palveluita koskevat toimiluvat, jotka eivät kuulu yleispalveluvelvoitteen piiriin, yksinkertaisella rekisteröinnillä.
2. Jos toimilupa vaaditaan,
- a) sen ehdot on asetettava yleisesti saataville, eivätkä ne saa aiheuttaa suurempaa rasitetta kuin on tarpeen niiden tavoitteiden saavuttamiseksi;
- b) toimiluvan epäämisperusteet on pyynnöstä ilmoitettava hakijalle; ja
- c) kumpikin osapuoli vahvistaa riippumattoman elimen välityksellä tapahtuvan muutoksenhakumenettelyn, joka on avoin ja syrjimätön ja joka perustuu objektiivisiin perusteisiin.

168 artikla

Sääntelyelimen riippumattomuus

Sääntelyelimen on oltava oikeudellisesti erillinen kaikista posti- ja kuriiripalveluiden tarjoajista, eikä se ole niille selontekovelvollinen. Sääntelyelimen päätösten ja menettelyjen on oltava tasapuoliset kaikkien markkinaosapuolten kannalta.

169 artikla

Asteittainen lähentäminen

Osapuolet tunnustavat, että Armenian tasavallan postipalveluita koskevan lainsäädännön asteittainen lähentyminen Euroopan unionin lainsäädäntöön on tärkeää.

V alajakso

Sähköisen viestinnän verkot ja palvelut

170 artikla

Soveltamisala ja määritelmät

1. Tässä alajaksossa vahvistetaan sääntelykehysten periaatteet, jotka koskevat kaikkia sähköisen viestinnän verkkoja ja palveluja, jotka on vapautettu B, C ja D jakson mukaisesti.
2. Tässä alajaksossa tarkoitetaan
 - a) "sähköisellä viestintäverkolla" siirtojärjestelmiä sekä soveltuvin osin kytkentä- tai reitityslaitteistoa ja muita välineitä, joilla voidaan siirtää signaaleja johtojen välityksellä, radioteitse, optisesti tai muulla sähkömagneettisella tavalla, mukaan luettuina verkkoelementit, jotka eivät ole aktiivisia;
 - b) "sähköisellä viestintäpalvelulla" palvelua, joka koostuu kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä sähköisissä viestintäverkoissa, mukaan luettuina televiestintäpalvelut ja siirtopalvelut radio- ja televisiotoiminnassa käytetyissä verkoissa, mutta jättäen ulkopuolelle sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen avulla siirretyt sisältöpalvelut tai sisältöä toimituksellisessa valvonnassaan pitävät palvelut;
 - c) "yleisellä sähköisellä viestintäpalvelulla" mitä tahansa sähköistä viestintäpalvelua, jonka osapuoli on nimenomaisesti tai käytännössä vaatinut tarjottavaksi yleisesti;
 - d) "yleisellä sähköisellä viestintäverkolla" sähköistä viestintäverkkoa, jota käytetään ainoastaan tai pääasiallisesti yleisön saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjontaan ja jotka tukevat tiedonsiirtoa verkon liityntäpisteiden välillä;
 - e) "yleisellä televiestintäpalvelulla" mitä tahansa televiestinnän siirtopalveluita, jotka osapuoli on nimenomaisesti tai käytännössä vaatinut tarjottavaksi yleisesti, muun muassa sähkö-, puhelin-, teleksi- ja tiedonsiirtopalvelut, ja joihin liittyy yleensä asiakkaan antamien tietojen reaaliaikainen siirto kahden tai useamman pisteen välillä siten, että asiakkaan antamien tietojen muoto ja sisältö säilyvät muuttumattomina;
 - f) "sääntelyviranomaisella" sähköisen viestinnän alalla yhtä tai useampaa elintä, jonka tehtäväksi osapuoli on määrännyt tässä alajaksossa tarkoitettua sähköisen viestinnän sääntelyä;
 - g) "välttämättömillä resursseilla" julkisen viestintäverkon ja palvelun resursseja,
 - i) jotka tarjoaa ainoastaan tai pääasiassa yksi tarjoaja tai rajallinen määrä tarjoajia; ja
 - ii) joiden korvaaminen palvelun tarjoamista varten ei ole taloudellisesti tai teknisesti mahdollista;
 - h) "liitännäistoiminnolla" liitännäispalveluja, fyysisiä infrastruktuureja ja muita toimintoja tai elementtejä, jotka liittyvät sähköiseen viestintäverkkoon tai -palveluun ja jotka mahdollistavat palvelujen tarjoamisen tai tukevat palvelujen tarjoamista kyseisen verkon tai palvelun kautta tai joilla on mahdollisuus toimia näin ja joihin sisältyy muun muassa rakennuksia tai rakennusten sisääntuloja, rakennusten kaapelointia, antennejä, tornejä ja muita tukirakennelmia, kaapelikanavia, tyhjiä putkia, mastoja, kaapelikaivoja ja jakomoja;
 - i) "suurella palveluntarjoajalla"⁽¹⁾ sähköisen viestinnän alalla toimittajaa, joka voi sähköisen viestinnän palvelumarkkinoilla olennaisesti vaikuttaa osallistumisehtoihin hinnan ja tarjonnan osalta, koska välttämättömät resurssit ovat sen hallinnassa tai se voi hyödyntää asemaansa markkinoilla;

⁽¹⁾ Osapuolet sopivat, että 'suuri palveluntarjoaja' vastaa sitä, että palveluntarjoajalla on huomattavaa markkinavoimaa.

- j) "käyttöoikeudella" järjestelmien tai palvelujen asettamista toisen palveluntarjoajan saataville määritellyin ehdoin sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamista varten, ja se kattaa muun muassa käyttöoikeudet seuraaviin:
- i) verkkoelementit ja niihin liittyvät toiminnot, joihin saattaa sisältyä laitteiden liittäminen kiinteää tai muuta kuin kiinteää tapaa käyttäen, mukaan lukien erityisesti tilaajayhteyksien sekä sellaisten toimintojen ja palvelujen käyttöoikeus, joita tarvitaan palvelujen tarjoamiseksi tilaajayhteyksien kautta;
 - ii) fyysiset perusrakenteet, mukaan lukien rakennukset, kaapelikanavat ja mastot;
 - iii) asiaan kuuluvat ohjelmistot, mukaan lukien käyttötukijärjestelmät;
 - iv) ennakkotilauksia, palvelun toimittamista, tilauksia, ylläpitoa, korjauspyyntöjä ja laskutusta koskevat tietojärjestelmät tai tietokannat;
 - v) numeronmuunto tai vastaavia toimintoja tarjoavat järjestelmät;
 - vi) kiinteät ja matkaviestintäverkot erityisesti verkkovierailua varten; ja
 - vii) virtuaaliverkkopalvelut;
- k) "yhteenliittämisellä" saman tai eri palveluntarjoajan käyttämien yleisten viestintäverkkojen fyysistä ja loogista yhdistämistä, jotta yhden tarjoajan palveluja käyttävät voivat olla yhteydessä saman tai toisen tarjoajan käyttäjien kanssa tai käyttää toisen tarjoajan tarjoamia palveluja, ja näitä palveluja voivat tarjota yhteenliitetyt osapuolet tai muut osapuolet, joilla on verkon käyttöoikeus;
- l) "yleispalvelulla" tietyn laatuisten palvelujen vähimmäiskokonaisuutta, joka on kaikkien käyttäjien saatavilla osapuolen alueella maantieteellisestä sijainnista riippumatta ja kohtuuhintaan; osapuolet päättävät itse sen laajuudesta ja täytäntöönpanosta; ja
- m) "numeron siirrettävyydellä" kaikille yleisten sähköisten viestintäpalveluiden tilaajille niiden pyynnöstä tarjottavaa mahdollisuutta säilyttää puhelinnumerosa vaihtaessaan samantasoisten yleisten sähköisten viestintäpalveluiden tarjoajaa samassa sijaintipaikassa ilman palvelun laatuun, luotettavuuteen tai käyttömukavuuteen kohdistuvaa haittaa.

171 artikla

Sääntelyviranomainen

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen sääntelyviranomaiset ovat oikeudellisesti erillisiä ja toiminnallisesti riippumattomia kaikista yleisten sähköisten viestintäverkkojen, -palveluiden tai -laitteistojen tarjoajista.
2. Jos osapuolella on omistusosuuksia tai määräysvaltaa sähköisiä viestintäverkkoja tai -palveluja tarjoavassa palveluntarjoajassa, sen on varmistettava, että sääntelytoiminta ja omistajuuteen tai määräysvaltaan liittyvä toiminta erotetaan rakenteellisesti tehokkaasti toisistaan. Sääntelyviranomaisen on toimittava riippumattomasti, eikä se saa pyytää tai ottaa vastaan miltään muulta elimeltä ohjeita sellaisten tehtävien hoitamisessa, jotka sille on annettu kansallisen lainsäädännön nojalla.
3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että niiden sääntelyviranomaisilla on riittävä toimivalta toimialan sääntelyyn sekä riittävät taloudelliset resurssit ja henkilöstöresurssit niille annetun tehtävän hoitamiseen. Vain 7 kohdassa tarkoitetuilla muutoksenhakuelimillä on toimivalta keskeyttää sääntelyviranomaisten tekemien päätösten soveltaminen tai kumota ne.

Sääntelyviranomaiselle annetut tehtävät on julkaistava helposti saatavilla olevassa ja selkeässä muodossa, erityisesti jos tehtävät on annettu useammalle kuin yhdelle elimelle. Kumpikin osapuoli varmistaa, että niiden sääntelyviranomaisilla on erilliset vuosibudjetit. Niiden budjetit on julkistettava.

4. Sääntelyviranomaisten päätösten ja niiden käyttämien menettelyjen on oltava tasapuolisia kaikkien markkina-osapuolten kannalta.

5. Säätelyviranomaiset käyttävät toimivaltuuksiaan avoimesti ja viivytyksittä.
6. Säätelyviranomaisilla on oltava valtuudet varmistaa, että sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen tarjoajat toimittavat niiden pyynnöstä viivymättä kaikki tarvittavat tiedot, taloudelliset tiedot mukaan lukien, jotta säätelyviranomaiset voivat hoitaa niille annetut tehtävät tämän alajakson mukaisesti. Pyydettyjen tietojen on oltava oikeasuhteisia säätelyviranomaisten tehtävien suorittamiseen nähden, ja niitä on käsiteltävä luottamuksellisuusvaatimusten mukaisesti.
7. Käyttäjällä tai palveluntarjoajalla, johon säätelyviranomaisen päätös vaikuttaa, on oltava oikeus valittaa päätöksestä muutoksenhakuelimeen, joka on riippumaton kaikista asianomaisista osapuolista. Tällä elimellä, joka voi olla tuomioistuin, on oltava tehtäviensä tehokkaan hoitamisen edellyttämä asiantuntemus. Tapaukseen liittyvät tosiseikat on otettava asianmukaisesti huomioon, ja muutoksenhakujärjestelmän on oltava tehokas. Jos muutoksenhakuelin ei ole luonteeltaan tuomioistuin, osapuolet varmistavat, että sen päätökset on aina perusteltava kirjallisesti ja sen päätöksistä on lisäksi voitava valittaa puolueettomalle ja riippumattomalle oikeusviranomaiselle. Muutoksenhakuelinten päätökset on pantava tehokkaasti täytäntöön. Säätelyviranomaisen päätös on voimassa, kunnes muutoksenhakuprosessissa on annettu ratkaisu, jolle määrätään tilapäisiä toimenpiteitä kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
8. Kumpikin osapuoli varmistaa, että säätelyviranomaisen johtaja tai tarvittaessa tätä tehtävää hoitavan kollegiaalisen elimen jäsenet tai hänen tai heidän sijaisensa voidaan irtisanoa ainoastaan, jos asianomainen henkilö ei enää täytä tehtäviensä suorittamiseen vaadittavia kansallisessa lainsäädännössä ennalta säädettyjä ehtoja. Irtisanomisesta tehty päätös julkistetaan irtisanomishetkellä. Säätelyviranomaisen irtisanotulle johtajalle tai tarvittaessa tätä tehtävää hoitavan kollegiaalisen elimen jäsenille on annettava perustelut, ja asianomaisella henkilöllä on oltava oikeus pyytää irtisanomisesta tehdyn päätöksen julkaisemista, jollei niin muuten tehtäisi, missä tapauksessa päätös julkaistaan.

172 artikla

Sähköisten viestintäverkkojen ja -palveluiden tarjoamista koskeva valtuutus

1. Kumpikin osapuoli myöntää valtuutuksen sähköisten viestintäverkkojen ja -palveluiden tarjoamiseen mahdollisuuksien mukaan yksinkertaisella ilmoitusmenettelyllä. Ilmoituksen tehneeltä palveluntarjoajalta ei voida edellyttää säätelyviranomaisen nimenomaisen päätöksen tai muun hallinnollisen toimenpiteen saamista ennen kuin valtuutukseen perustuvia oikeuksia voidaan käyttää. Valtuutukseen perustuvat oikeudet ja velvoitteet on julkaistava helposti saatavilla olevassa muodossa. Velvoitteiden olisi oltava oikeasuhteisia palveluun nähden.
2. Osapuoli voi tarvittaessa edellyttää toimilupaa radiotaajuuksien ja numeroiden käyttöoikeudesta
 - a) haitallisten häiriöiden välttämiseksi;
 - b) palvelun teknisen laadun varmistamiseksi;
 - c) taajuuksien tehokkaan käytön varmistamiseksi; tai
 - d) muiden yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
3. Kun osapuoli edellyttää toimilupaa, se
 - a) asettaa julkisesti saataville kaikki toimiluvan myöntämiseen liittyvät perusteet sekä ajan, joka yleensä tarvitaan toimilupahakemusta koskevan päätöksen tekemiseen;
 - b) ilmoittaa pyynnöstä hakijalle kirjallisesti toimiluvan epäämisperusteet; ja
 - c) antaa hakijalle mahdollisuuden tehdä valituksen muutoksenhakuelimeen, jos toimilupa on evätty.
4. Hallinnolliset kustannukset on määrättävä palveluntarjoajille puolueettomalla, avoimella, oikeasuhteisella ja kustannukset minimoivalla tavalla. Osapuolten 1 kohdassa tarkoitetun valtuutuksen tai 2 kohdassa tarkoitetun toimiluvan saaneille palvelun tai verkon tarjoajille asettamat hallinnolliset kustannukset saavat kattaa ainoastaan sovellettävien valtuutusten ja toimilupien hallinnoinnista, valvonnasta ja voimaan saattamisesta aiheutuvat todelliset hallinnolliset kustannukset. Kyseisiin hallinnollisiin kustannuksiin voivat sisältyä kustannukset kansainvälisestä yhteistyöstä, yhdenmu-kaistamisesta ja standardisoinnista, markkina-analyyseista, ehtojen ja velvollisuuksien noudattamisen seurannasta sekä muusta markkinoiden valvonnasta, samoin kuin hallinnollisten päätösten, kuten käyttöoikeuksia ja yhteenliittämistä koskevien päätösten valmistelusta ja voimaan saattamisesta.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuihin hallinnollisiin kustannuksiin eivät sisälly huutokaupasta, tarjouskilpailusta tai muusta syrjittämättömästä luvan myöntämistavasta johtuvat maksut eivätkä pakolliset suoritukset yleispalvelun tarjoamiseksi.

173 artikla

Rajalliset voimavarat

1. Rajallisten voimavarojen, myös radiotaajuuksien, numeroiden ja asennusoikeuksien, osoittaminen ja myöntäminen toteutetaan viivytyksettä avoimella, puolueettomalla, selkeällä, syrjimättömällä ja oikeasuhteisella tavalla. Kumpikin osapuoli soveltaa menettelyihinsä puolueettomia, avoimia, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia perusteita.
2. Myönnettyjen taajuuskaistojen kulloinenkin tilanne on oltava julkisesti saatavilla, mutta yksityiskohtaisia tietoja julkishallinnon erityisiin käyttötarkoituksiin myönnettyistä radiotaajuuksista ei edellytetä.
3. Osapuolet säilyttävät oikeutensa ottaa käyttöön ja soveltaa spektrin ja taajuuksien hallintatoimia, jotka voivat rajoittaa sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien määrää, edellyttäen, että tässä noudatetaan tämän sopimuksen määräyksiä. Tähän oikeuteen sisältyy mahdollisuus jakaa taajuusalueita ottaen huomioon nykyiset ja tulevat tarpeet sekä taajuuksien saatavuuden. Spektrin jakamiseen ja myöntämiseen sekä taajuuksien hallintaan liittyvien osapuolen toimenpiteiden ei sinänsä katsota olevan ristiriidassa 144, 149 ja 150 artiklan kanssa.

174 artikla

Käyttöoikeudet ja yhteenliittäminen

1. Käyttöoikeuksista ja yhteenliittämisestä on periaatteessa sovittava asiaankuuluvien palveluntarjoajien välisten kaupallisten neuvottelujen pohjalta.
2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kaikilla sähköisten viestintäpalveluiden tarjoajilla on oikeus ja toisen palveluntarjoajan pyynnöstä velvollisuus neuvotella muiden tarjoajien kanssa yhteenliittämisestä yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäverkkojen ja -palveluiden tarjoamista varten. Osapuolet eivät saa pitää voimassa oikeudellisia tai hallinnollisia toimenpiteitä, joiden johdosta palveluntarjoajien on käyttöoikeuden tai yhteenliittämisen myöntämisen yhteydessä tarjottava eri palveluntarjoajille samankaltaisia palveluja erilaisin ehdoin ja edellytyksin tai joilla asetetaan velvoitteita, jotka eivät liity tarjottaviin palveluihin.
3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että tarjoajat, jotka verkkojen käyttöoikeus- tai yhteenliittämisjärjestelyjä koskevien neuvottelujen myötä saavat tietoja toiselta tarjoajalta, voivat käyttää tällaisia tietoja ainoastaan siihen tarkoitukseen, johon ne on annettu, ja huolehtivat aina toimitettujen tai tallennettujen tietojen luottamuksellisuudesta.
4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen alueella toimiva suuri palveluntarjoaja myöntää sähköisten viestintäpalveluiden tarjoajille kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin⁽¹⁾ käyttöoikeuden välttämättömiin resursseihinsa, joihin kuuluvat muun muassa verkkoelementit, liitännäistoiminnot ja niihin liittyvät palvelut.
5. Yleisten televiestintäpalveluiden osalta varmistetaan, että suuri palveluntarjoaja tarjoaa yhteenliittämismahdollisuuden missä tahansa verkon teknisesti mahdollisessa pisteessä. Yhteenliittäminen toteutetaan
a) syrjimättömin ehdoin (mukaan luettuina tekniset standardit, eritelvät, laatu ja ylläpito) ja hinnoin sekä laatuvaatimuksin, jotka ovat yhtä korkeatasoiset kuin ne, joita sovelletaan tällaisen suuren palveluntarjoajan omiin vastaaviin palveluihin tai siihen vailla sidosyhteyttä olevien palveluntarjoajien taikka sen tytäryhtiön tai muun sidosyrityksen tarjoamiin palveluihin;

⁽¹⁾ Tässä alakohdassa syrjimättömyydellä tarkoitetaan kansallista kohtelua siten kuin 150 artiklassa määritetään, samoin kuin käsitteen palvelualakohtaista käyttöä tarkoittaen "ehtoja, jotka ovat vähintään yhtä edulliset kuin mille tahansa vastaavien yleisten sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen käyttäjälle on myönnetty vastaavissa olosuhteissa".

- b) viivytyksittä ja soveltaen ehtoja (mukaan luettuina tekniset standardit, eritelvät, laatu ja ylläpito) ja kustannusperustaisia maksuja, jotka ovat avoimia, taloudelliseen toteutettavuuteen nähden kohtuullisia ja riittävän eriteltyjä, jotta palveluntarjoajan ei tarvitse maksaa sellaisista verkon osista tai toiminneista, joita se ei tarvitse palvelunsa tarjoamiseen; ja
- c) käyttäjien enemmistölle tarjottujen verkon liityntäpisteiden lisäksi pyynnöstä myös muissa pisteissä sellaista maksua vastaan, joka perustuu tarvittavien lisätoimintojen rakentamiskustannuksiin.
6. Kumpikin osapuoli varmistaa, että suuren palveluntarjoajan yhteenliittämiseen sovellettavat menettelyt ovat julkisesti saatavilla ja että suuri palveluntarjoaja julkistaa joko omat yhteenliittämissopimuksensa tai tarvittaessa yhteenliittämistä koskevan viitetarjouksen.

175 artikla

Suurille palveluntarjoajille asetettavat kilpailua edistävät toimenpiteet

Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa asianmukaisia toimenpiteitä sen estämiseksi, etteivät palveluntarjoajat, jotka joko yksin tai yhdessä ovat suuria palveluntarjoajia, ota käyttöön kilpailunvastaisia käytäntöjä tai jatka sellaisten soveltamista. Tällaisia kilpailunvastaisia käytäntöjä ovat erityisesti

- a) kilpailunvastaisen ristiintukemisen harjoittaminen;
- b) kilpailijoilta saatujen tietojen käyttö kilpailua rajoittavasti; ja
- c) se, ettei muiden palveluntarjoajien käyttöön anneta viivytyksettä teknisiä tietoja välttämättömistä resursseista eikä kaupallisesti merkityksellisiä tietoja, joita ne tarvitsevat voidakseen tarjota palveluja.

176 artikla

Yleispalvelut

1. Kummallakin osapuolella on oikeus määrittellä, minkälaiset yleispalveluvelvoitteet se haluaa pitää voimassa.
2. Tällaisia yleispalveluvelvoitteita ei sinänsä pidetä kilpailunvastaisina sillä edellytyksellä, että niitä hallinnoidaan oikeasuhteisesti, avoimesti, objektiivisesti ja syrjimättömästi. Tällaisten velvoitteiden hallinnoinnin on myös oltava kilpailun suhteen neutraalia, eikä se saa olla raskaampaa kuin mikä on tarpeen osapuolen määrittelemää yleispalvelutyypin varten.
3. Kaikkien sähköisiä viestintäverkkoja tai -palveluja tarjoavien palveluntarjoajien on oltava oikeutettuja tarjoamaan yleispalvelua. Yleispalvelun tarjoajien valinta on tehtävä tehokkaalla, avoimella ja syrjimättömällä tavalla. Kumpikin osapuoli arvioi tarvittaessa, muodostaako yleispalvelun tarjoaminen kohtuuttoman rasitteen yhdelle yleispalvelun tarjoajaksi nimetylle palveluntarjoajalle. Jos se tällaisen kustannuslaskelman nojalla on perusteltua ja ottaen huomioon yleispalvelua tarjoavalle palveluntarjoajalle mahdollisesti koituvaa markkinaetu, sääntelyviranomaisten on päätettävä, tarvitaanko kyseistä palveluntarjoajaa koskevaa kompensatiomenettelyä tai yleispalveluvelvoitteiden nettokustannusten jakamismenettelyä.

177 artikla

Numeron siirrettävyys

Kumpikin osapuoli varmistaa, että sähköisten viestintäpalveluiden tarjoajat tarjoavat numeron siirrettävyyttä kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin.

178 artikla

Tietojen luottamuksellisuus

Kumpikin osapuoli varmistaa sähköisen viestinnän ja siihen liittyvien liikennetietojen luottamuksellisuuden sellaisten sähköisten viestintäverkkojen ja julkisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalveluiden avulla rajoittamatta palvelukauppaa.

*179 artikla***Sähköiseen viestintään liittyvien riitojen ratkaiseminen**

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että jos sähköisten viestintäverkkojen tai -palveluiden tarjoajien välillä ilmenee riita, joka liittyy tässä alajaksossa tarkoitettuihin oikeuksiin ja velvoitteisiin, asianomainen sääntelyviranomaisen antaa kumman tahansa asianomaisen osapuolen pyynnöstä sitovan päätöksen, jolla riita ratkaistaan mahdollisimman nopeasti ja joka tapauksessa neljän kuukauden kuluessa, lukuun ottamatta poikkeustapauksia.
2. Jos tällainen riita koskee rajat ylittävää palveluiden tarjontaa, asianomaisten sääntelyviranomaisten on koordinoitava toimintansa, jotta riita voidaan ratkaista.
3. Sääntelyviranomaisen päätös on julkistettava liikesalaisuutta koskevia määräyksiä noudattaen. Asianomaisille osapuolille esitetään päätöksen täydelliset perustelut, ja niillä on oikeus tehdä päätöksestä valitus 171 artiklan 7 kohdan mukaisesti.
4. Tässä artiklassa tarkoitettu menettely ei estä osapuolia saattamasta asiaa tuomioistuimen käsiteltäväksi.

*180 artikla***Asteittainen lähentäminen**

Osapuolet tunnustavat, että Armenian tasavallan sähköisiä viestintäverkkoja koskevan lainsäädännön asteittainen lähentyminen Euroopan unionin lainsäädäntöön on tärkeää.

VI alajakso

Rahoituspalvelut*181 artikla***Soveltamisala ja määritelmät**

1. Tätä alajaksoa sovelletaan sellaisten rahoituspalvelujen tarjoamiseen, jotka on vapautettu B, C ja D jakson nojalla.
2. Tässä luvussa "rahoituspalvelulla" tarkoitetaan mitä tahansa osapuolen rahoituspalvelujen tarjoajan tarjoamaa rahoitusluonteista palvelua. Rahoituspalveluihin sisältyvät vakuutuspalvelut ja vakuutuksiin liittyvät palvelut sekä pankki- ja muut rahoituspalvelut.
3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettut vakuutuspalvelut ja vakuutuksiin liittyvät palvelut sisältävät seuraavat:
 - a) ensivakuutus (mukaan luettuna rinnakkaisvakuutus):
 - i) henkivakuutus; ja
 - ii) vahinkovakuutus;
 - b) jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus;
 - c) vakuutusten välittäminen, kuten vakuutusmeklarien ja -asiamiesten toiminta; ja
 - d) vakuutusten liitännäispalvelut, kuten neuvonta-, aktuaari-, riskinarviointi- ja vahingonkäsittelypalvelut.
4. Edellä 2 kohdassa tarkoitettut pankkipalvelut ja muut rahoituspalvelut (lukuun ottamatta vakuutuspalveluita ja vakuutuksiin liittyviä palveluita) sisältävät seuraavat:
 - a) talletusten ja muiden takaisinmaksettavien varojen vastaanotto yleisöltä;
 - b) kaikenlaisen luotonanto, mukaan luettuina kulutusluotot, kiinnitysluotot, factoring-rahoitus ja liiketoimien rahoitus;

- c) rahoitusleasing;
 - d) kaikki maksu- ja rahansiirtopalvelut, mukaan luettuina luotto- ja maksukortit, matkasekit ja pankkivekselit;
 - e) takaukset ja sitoumukset;
 - f) kaupankäynti omaan tai asiakkaitten lukuun pörssissä, OTC-markkinoilla tai muuten seuraavilla välineillä:
 - i) rahamarkkinavälineet (mukaan lukien sekkit, vekselit ja talletustodistukset);
 - ii) ulkomaanvaluutta;
 - iii) johdannaistuotteet, muun muassa futuurit ja optiot;
 - iv) valuuttakursseihin ja korkoihin liittyvät välineet, mukaan luettuina sellaiset tuotteet kuin swap-sopimukset ja korkotermiinit;
 - v) siirtokelpoiset arvopaperit; ja
 - vi) muut siirtokelpoiset välineet ja rahoitusvarat, mukaan luettuina jalometalliharkot;
 - g) osallistuminen kaikenlaisten arvopapereiden anteihin, mukaan lukien merkintätakuut ja sijoitukset asiamiehenä (julkisesti tai yksityisesti) ja näihin anteihin liittyvien palvelujen tarjonta;
 - h) välitystoiminta rahamarkkinoilla;
 - i) varainhoito, kuten käteisvarojen tai arvopaperisalkun hoito, kaikenlaista yhteissijoitusten hoito, eläkerahastojen hoito, arvopapereiden talletus- ja notariaattipalvelut;
 - j) rahoitusvaroihin, kuten arvopapereihin, johdannaistuotteisiin ja muihin siirtokelpoisiin välineisiin, liittyvät maksu- ja selvityspalvelut;
 - k) rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot; ja
 - l) neuvonta, välitys ja muut tässä kohdassa lueteltuihin erilaisiin toimintoihin liittyvät rahoituspalvelut, mukaan luettuina luottotietotoiminta ja -analyysi, sijoituksiin ja salkunhoitoon liittyvä tutkimus ja neuvonta sekä yritysostoihin sekä yrityksen uudelleenorganisointiin ja toimialastrategiaan liittyvä neuvonta.
5. Tässä alajaksossa tarkoitetaan
- a) "rahoituspalvelujen tarjoajalla" osapuolen luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, lukuun ottamatta julkisia elimiä, joka haluaa tarjota tai tarjoaa rahoituspalveluita;
 - b) "julkisella elimellä"
 - i) osapuolen julkisia viranomaisia, keskuspankkia tai rahaviranomaista taikka osapuolen omistuksessa tai valvonnassa olevaa laitosta, jos sen pääasiallisena tehtävänä on hoitaa julkisia tehtäviä tai suorittaa julkishallintoon kuuluvia toimintoja, ei kuitenkaan laitosta, joka pääasiallisesti tarjoaa rahoituspalveluja kaupallisin ehdoin; tai
 - ii) näiden tehtävien osalta yksityistä elintä, joka hoitaa tehtäviä, joita yleensä hoitaa keskuspankki tai rahaviranomainen; ja
 - c) "uudella rahoituspalvelulla" luonteeltaan rahoitukseen liittyvää palvelua, jota mikään rahoituspalvelujen tarjoaja ei tarjoa osapuolen alueella mutta jota tarjotaan toisen osapuolen alueella, mukaan lukien palvelut, jotka liittyvät olemassa oleviin ja uusiin tuotteisiin tai tuotteen toimitustapaan.

182 artikla

Vakauden ja luotettavuuden turvaamista koskeva poikkeus

1. Tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolta ottamasta käyttöön tai pitämästä voimassa toimenpiteitä toiminnan vakauteen liittyvistä syistä esimerkiksi
 - a) suojellakseen sijoittajia, tallettajia, vakuutuskenottajia tai henkilöitä, joiden omaisuudenhoidosta vastaa rahoituspalvelujen tarjoaja; tai
 - b) varmistaakseen rahoitusjärjestelmänsä luotettavuuden ja vakauden.
2. Nämä toimenpiteet eivät saa olla vaativampia kuin on tarpeen niille asetetun tavoitteen saavuttamiseksi.
3. Tämän sopimuksen määräysten ei voida tulkita velvoittavan osapuolta paljastamaan yksittäisten asiakkaiden liiketoimiin ja tileihin liittyviä tietoja tai julkisten elinten hallussa olevia luottamuksellisia tai yksityisiä tietoja.

183 artikla

Tehokas ja avoin sääntely

1. Kumpikin osapuoli pyrkii parhaansa mukaan ilmoittamaan etukäteen kaikille asianomaisille henkilöille sellaisista yleisesti sovellettaviksi tarkoitetuista toimenpiteistä, joiden käyttöönottoa osapuoli ehdottaa, antaakseen näille henkilöille mahdollisuuden esittää huomautuksia kyseisistä toimenpiteistä. Näistä toimenpiteistä ilmoitetaan
 - a) virallisessa julkaisussa; tai
 - b) muussa kirjallisessa tai sähköisessä muodossa.
2. Kumpikin osapuoli asettaa asianomaisten henkilöiden saataville vaatimukset, joita se soveltaa rahoituspalvelujen tarjoamista koskevien hakemusten laatimiseen.

Asianomainen osapuoli antaa hakijalle tämän pyynnöstä tiedon sen hakemuksen käsittelyvaiheesta. Jos asianomainen osapuoli tarvitsee lisätietoja hakijalta, sen on ilmoitettava tästä hakijalle ilman tarpeetonta viivytystä.
3. Kumpikin osapuoli pyrkii parhaansa mukaan varmistamaan, että rahoituspalvelualan sääntelyä ja valvontaa sekä veropetosten ja veronkierron torjuntaa koskevat kansainvälisesti sovitut normit pannaan täytäntöön ja niitä sovelletaan sen alueella. Tällaisia kansainvälisesti sovittuja normeja ovat muun muassa
 - a) Baselin pankkivalvontakomitean ”Core Principle for Effective Banking Supervision” (pankkivalvonnassa noudatettavat peruseriaatteen);
 - b) kansainvälisen vakuutusvalvojen järjestön ”Insurance Core Principles” (vakuutusalan peruseriaatteen);
 - c) arvopaperipörssiä valvovien viranomaisten kansainvälisen järjestön ”Objectives and Principles of Securities Regulation” (arvopaperikaupan sääntelyn tavoitteet ja periaatteen);
 - d) OECD:n mallisopimus tietojen vaihtamisesta veroasioissa;
 - e) G20-ryhmän antama ”Statement on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes” (lausuma avoimuudesta ja tietojenvaihdosta verotusta varten); ja
 - f) rahanpesunvastaisen kansainvälisen toimintaryhmän ”Forty Recommendations on Money Laundering” (neljäkymmentä rahanpesun vastaista suositusta) ja ”Nine Special Recommendations on Terrorist Financing” (yhdeksän terrorismin rahoituksen vastaista erityissuosituksia).
4. Osapuolet ottavat myös huomioon G7-maiden valtiovarainministerien vahvistamat ”Tietojenvaihdon kymmenen peruseriaatetta” ja pyrkivät parhaansa mukaan soveltamaan niitä keskinäisissä suhteissaan.

*184 artikla***Uudet rahoituspalvelut**

Kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen rahoituspalvelujen tarjoajan tarjota samantyyppisiä uusia rahoituspalveluja kuin ne, joita osapuolen omat rahoituspalvelujen tarjoajat saavat osapuolen sisäisen lainsäädännön nojalla tarjota vastaavissa olosuhteissa. Osapuoli voi määrätä sen oikeudellisen muodon, jonka kautta palvelua voidaan tarjota, ja se voi edellyttää, että palvelun tarjoamiseen hankitaan lupa. Jos lupaa vaaditaan, päätös siitä on tehtävä kohtuullisen ajan kuluessa, ja lupa voidaan evätä vain toiminnan vakauden ja luotettavuuden turvaamiseen liittyvistä 182 artiklan mukaisista syistä.

*185 artikla***Tietojenkäsittely**

1. Kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen rahoituspalvelujen tarjoajan siirtää tietojenkäsittelyssä tarvittavia tietoja sähköisesti tai muussa muodossa alueelleen ja sieltä pois, jos tällainen tietojenkäsittely on tarpeen rahoituspalvelujen tarjoajan tavanomaisessa liiketoiminnassa.
2. Edellä olevan 1 kohdan määräykset eivät rajoita osapuolen oikeutta suojata henkilötietoja ja yksityisyyttä, kunhan tätä oikeutta ei käytetä tämän sopimuksen kiertämiseen.
3. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa riittäviä suojaustoimenpiteitä yksityisyyden ja perusoikeuksien sekä yksilönvapauden suojaamiseksi, erityisesti henkilötietojen siirron osalta.

*186 artikla***Erityiset poikkeukset**

1. Tämän luvun määräysten ei voida tulkita estävän osapuolta tai sen julkisia elimiä harjoittamasta yksinoikeudella alueellaan yleiseen eläkejärjestelmään tai lakisääteiseen sosiaaliturvajärjestelmään kuuluvaa toimintaa tai tarjoamasta siihen liittyviä palveluja, paitsi jos tällaista toimintaa voivat osapuolen sisäisten säännösten mukaisesti harjoittaa myös julkisten elinten tai yksityisten laitosten kanssa kilpailevat rahoituspalvelujen tarjoajat.
2. Tämän sopimuksen määräyksiä ei sovelleta keskuspankin, rahaviranomaisen tai muun julkisen elimen raha- ja valuuttakurssipolitiikan yhteydessä toteuttamiin toimiin.
3. Tämän luvun ei voida tulkita estävän osapuolta, myös sen julkisia elimiä, harjoittamasta toimintaa tai tarjoamasta palveluja yksinoikeudella alueellaan osapuolen tai sen julkisten elinten lukuun taikka niiden takauksella tai niiden myöntämin varoin.

*187 artikla***Itsesääntelyorganisaatiot**

Jos osapuoli edellyttää liittymistä tai osallistumista tai pääsyä johonkin itsesääntelyelimeen, arvopaperi- tai futuuripörssiin tai -markkinoihin, selvitystoimistoon tai muuhun organisaatioon tai yhdistykseen, jotta toisen osapuolen rahoituspalvelujen tarjoaja saisi tarjota rahoituspalveluja samoista lähtökohdista kuin osapuolen omat rahoituspalvelujen tarjoajat, tai jos osapuoli välittömästi tai välillisesti tarjoaa tällaisille elimille oikeuksia tai etuja rahoituspalveluiden tarjonnassa, osapuolen on varmistettava 144 artiklassa ja 150 artiklassa vahvistettujen velvoitteiden noudattaminen.

*188 artikla***Selvitys- ja maksujärjestelmät**

Edellä 144 ja 150 artiklassa määriteltyjen kansallista kohtelua koskevien ehtojen ja edellytysten mukaan kummankin osapuolen on sallittava alueelleen sijoittautuneiden toisen osapuolen rahoituspalvelujen tarjoajien päästä osalliseksi julkisten elinten ylläpitämiin maksu- ja selvitysjärjestelmiin, sekä sellaisiin virallisiin rahoitus- ja jälleenrahoitusmahdollisuuksiin, jotka ovat käytettävissä tavanomaisen liiketoiminnan yhteydessä. Tällä artiklalla ei ole tarkoitus antaa näille rahoituspalveluiden tarjoajille pääsyä osapuolen viimekäden ("lender of last resort") rahoitusmahdollisuuksiin.

189 artikla

Rahoitusvakaus ja rahoituspalveluiden sääntely Armenian tasavallassa

Osapuolet tunnustavat riittävän rahoituspalveluiden sääntelyn merkityksen varmistaa rahoitusvakauden, oikeudenmukaiset ja tehokkaat markkinat sekä suojan sijoittajille, tallettajille, vakuutusottajille ja henkilöille, joiden omaisuudenhoidosta vastaa rahoituspalvelujen tarjoaja. Tällaisten rahoituspalvelujen sääntelyn yleisenä vertailukohtana ovat kansainväliset hyvät käytännöt, etenkin siten kuin ne pannaan täytäntöön Euroopan unionissa. Tässä yhteydessä Armenian tasavalta lähentää tarpeen mukaan rahoituspalveluidensa sääntelyä Euroopan unionin lainsäädäntöön.

II alajakso

Liikennepalvelut

190 artikla

Soveltamisala ja tavoitteet

Tässä alajaksossa vahvistetaan periaatteet, jotka koskevat kansainvälisten liikennepalveluiden vapauttamista B, C ja D jakson nojalla.

191 artikla

Määritelmät

1. Tässä alajaksossa sekä B, C ja D jaksossa tarkoitetaan
 - a) "kansainvälisellä meriliikenteellä" ovelta ovelle -kuljetuksia ja multimodaalikuljetuksia, joilla tarkoitetaan tavaroiden kuljettamista useammalla kuin yhdellä liikennemuodolla, joihin sisältyy meriosuus, ja ainoastaan yhdellä kuljetusasiakirjalla, minkä vuoksi tähän sisältyy oikeus tehdä suoraan sopimuksia muiden liikennemuotojen tarjoajien kanssa;
 - b) "meriliikenteen lastinkäsittelypalveluilla" ahtausrytysten, myös terminaalien operaattoreiden, harjoittamaa toimintaa, mutta siihen ei sisälly satamatyöläisten välitön toiminta, jos tällainen työvoima on järjestetty ahtausrytysistä tai terminaalien operaattoriyrityksistä riippumattomasti. Tähän sisältyvät seuraavien vaiheiden järjestely ja valvonta:
 - i) lastin lastaaminen alukseen tai purkaminen aluksesta;
 - ii) lastin kiinnittäminen tai irrottaminen;
 - iii) lastin vastaanottaminen tai toimittaminen ja säilyttäminen ennen laivausta tai purkamisen jälkeen;
 - c) "tulliselvityspalveluilla" tai vaihtoehtoisesti "tullitoimipaikan asiamiespalveluilla" toimia, jotka koostuvat rahdin tuontiin, vientiin tai kauttakuljetukseen liittyvien tullimuodollisuuksien täyttämisestä toisen osapuolen puolesta riippumatta siitä, onko tämä palvelu kyseisen palvelujen tarjoajan päätoimi vai sen päätoimialaa täydentävä muu toimintamuoto;
 - d) "konttiasema- ja varastopalveluilla" konttien säilyttämistä joko satama-alueilla tai sisämaassa niiden pakkaamiseksi, purkamiseksi ja korjaamiseksi sekä niiden saattamiseksi liikennekelpoiksi;
 - e) "varustamon edustajan palveluilla" yhden tai useamman linja- tai laivanvarustamon kaupallisten etujen edustamista tietyllä maantieteellisellä alueella seuraavissa tarkoituksissa:
 - i) meriliikenteen ja siihen liittyvien oheispalvelujen markkinointiin ja myyntiin liittyvät toimet hinnoittelusta laskutukseen sekä konossementtien laatiminen yhtiöiden puolesta, tarvittavien oheispalvelujen ostaminen ja jälleenmyynti, asiakirjojen laatiminen ja liiketoimintaa koskevien tietojen toimittaminen; ja
 - ii) aluksen satamassakäynnin järjestäminen tai rahdin haltuunotto tarvittaessa varustamon puolesta;

- f) "huolintapalveluilla" laivauksen järjestämistä ja seurantaan laivaajan puolesta hankkimalla kuljetus- ja tarvittavat oheispalvelut, laatimalla tarvittavat asiakirjat ja toimittamalla tarvittavat liiketoimintatiedot; ja
- g) "syöttöliikennepalveluilla" kansainvälisten lastien, erityisesti konttirahdin, kuljetusta meritse osapuolen alueella sijaitsevien satamien välillä ennen kansainvälistä kuljetusosuutta tai sen jälkeen.
2. Kansainvälisen meriliikenteen osalta osapuolet varmistavat lastin vapaata kuljetusoikeutta kaupallisiin ehdoin koskevan periaatteen tosiasiallisen soveltamisen, kansainvälisten meripalvelujen vapaan tarjoamisen sekä kansallisen kohtelun soveltamisen tällaisten palvelujen tarjoamisen yhteydessä.
3. Ottaen huomioon kansainvälisten meriliikennepalvelujen nykyisen vapauttamisasteen osapuolten välillä kumpikin osapuoli
- a) soveltaa tosiasiallisesti periaatetta, jonka mukaan kansainvälisille meriliikennemarkkinoille ja meriliikenteeseen on rajoittamaton pääsy kaupallisiin ehdoin ja syrjimättömästi; ja
- b) myöntää toisen osapuolen lipun alla toimiville tai sen palveluntarjoajien liikennöimille aluksille yhtä edullisen kohtelun kuin omille aluksilleen tai minkä tahansa kolmannen maan aluksille sen mukaan, kumpi näistä kohteluista on edullisempi, muun muassa satamiin pääsyn, satamien infrastruktuurin ja palveluiden ja merenkulun tukipalvelujen käytön ja niistä johtuvien maksujen ja palkkioiden, tullipalvelujen ja laituripaikkojen sekä lastausta ja purkamista varten osoitettavien tilojen ja välineiden osalta.
4. Soveltaessaan 3 kohdassa tarkoitettuja periaatteita osapuolet
- a) eivät ota käyttöön tulevissa, kolmansien maiden kanssa kansainvälisistä meriliikennepalveluista tehtävissä sopimuksissa lastinjakojärjestelyjä, kuivan ja nestemäisen irtolastin kuljetukset ja linjaliikenne mukaan luettuina, ja lopettavat kohtuullisen ajan kuluessa aiempiin sopimuksiin sisältyvät tällaiset lastinjakojärjestelyt; ja
- b) poistavat tämän sopimuksen voimaan tullessa kaikki yksipuoliset toimenpiteet sekä hallinnolliset, tekniset tai muut esteet, jotka voisivat rajoittaa peitellysti kansainvälisten meriliikennepalvelujen vapaata tarjoamista tai vaikuttaa niihin syrjivästi, ja pidättäytyvät ottamasta tällaisia käyttöön.
5. Kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen kansainvälisten meriliikennepalvelujen tarjoajien sijoittautumisen alueelleen yhtä edullisin sijoittautumis- ja toimintaedellytyksin kuin ne, jotka se tarjoaa joko omille tai minkä tahansa kolmannen maan palvelujen tarjoajille sen mukaan, kummat näistä edellytyksistä ovat paremmat.
6. Kumpikin osapuoli tarjoaa toisen osapuolen kansainvälisten meriliikennepalvelujen tarjoajille kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin seuraavat satamapalvelut: luotsaaminen, hinaus ja vetoapu, muonitus, polttoaineen ja veden toimitus, jätehuolto ja painolastin hävittäminen, satamakapteenipalvelut, navigointilaitteet, korjausvälineet hätätapauksia varten, ankkurointi, ankkuripaikka ja ankkurointipalvelut sekä alusten käytön kannalta tärkeät maissa sijaitsevat viestintä-, vesi-, sähkö- ja muut vastaavat palvelut.
7. Kumpikin osapuoli sallii välineistön, kuten tyhjien konttien, kuljetuksen muuna kuin maksua vastaan kuljetettavana rahtina Armenian tasavallan satamien välillä tai jäsenvaltion satamien välillä.
8. Kumpikin osapuoli sallii toimivaltaisen viranomaisen luvalla toisen osapuolen kansainvälisten meriliikennepalvelujen tarjoajien tarjota syöttöliikennepalveluja kansallisten satamiensa välillä.

192 artikla

Asteittainen lähentäminen

Osapuolet tunnustavat, että Armenian tasavallan liikennepalveluita koskevan lainsäädännön asteittainen lähentyminen Euroopan unionin lainsäädäntöön on tärkeää.

F jakso

Sähköinen kaupankäynti

I alajakso

Yleiset määräykset

193 artikla

Tavoite ja periaatteet

1. Osapuolet tunnustavat, että sähköinen kaupankäynti lisää kaupankäynnin mahdollisuuksia monilla aloilla, ja ne pyrkivät edistämään sähköistä kaupankäyntiä välillään tekemällä yhteistyötä erityisesti tämän luvun määräyksiin perustuvissa sähköiseen kaupankäyntiin liittyvissä asioissa.
2. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että sähköisen kaupankäynnin kehityksen on oltava täysin yhteensopivaa korkeatasoisimpien kansainvälisten tietosuojastandardien kanssa, jotta käyttäjien luottamus sähköiseen kaupankäyntiin voidaan varmistaa.
3. Osapuolet pitävät sähköisiä siirtoja C jaksossa tarkoitettuna palveluiden tarjontana, johon ei voida soveltaa tulleja.

194 artikla

Sähköisen kaupan sääntelykysymykset

1. Osapuolet ylläpitävät sähköisen kaupan esille nostamista sääntelykysymyksistä vuoropuhelua. Tässä vuoropuhelussa käsitellään muuan muassa seuraavia seikkoja:
 - a) yleisölle annettujen sähköisten allekirjoitusten varmenteiden tunnustaminen ja rajat ylittävien varmennepalveluiden helpottaminen;
 - b) välittävien palveluntarjoajien vastuu tiedon toimittamisen tai tallentamisen osalta:
 - i) ei-toivotun sähköisen kaupallisen viestinnän käsittely; ja
 - ii) kuluttajansuoja sähköisen kaupan alalla; ja
 - c) kaikki muut sähköisen kaupankäynnin kehityksen kannalta merkitykselliset seikat.
2. Kyseinen vuoropuhelu voidaan toteuttaa vaihtamalla tietoja kummankin osapuolen säädöksistä, jotka koskevat 1 kohdassa tarkoitettuja seikkoja tai kyseisten säädösten täytäntöönpanoa.

II alajakso

Välittäjinä toimivien palveluntarjoajien vastuu

195 artikla

Välittäjien palvelujen käyttö

Osapuolet ovat tietoisia siitä, että kolmannet osapuolet voivat käyttää välittäjien palveluita niiden kansallista lainsäädäntöä loukkaavaan toimintaan. Ottaakseen huomioon tämän mahdollisuuden osapuolet ottavat käyttöön tai pitävät voimassa välittäjinä toimiville palveluntarjoajille tässä alajaksossa tarkoitettua vastuuta koskevat toimenpiteet.

196 artikla

Välittäjinä toimivien palveluntarjoajien vastuu: ”pelkkä siirtotoiminta”

1. Jos tarjottava tietoyhteiskunnan palvelu muodostuu palvelun vastaanottajan toimittamien tietojen siirrosta viestintäverkossa tai viestintäverkkoyhteyden tarjoamisesta, kumpikin osapuoli varmistaa, että palveluntarjoaja ei ole vastuussa siirretyistä tiedoista, edellyttäen, että palveluntarjoaja

- a) ei ole siirron alkuunpanija;
- b) ei valitse siirron vastaanottajaa; ja
- c) ei valitse eikä muuta siirrettäviä tietoja.

2 Edellä 1 kohdassa tarkoitetut siirtoon ja yhteyden tarjoamiseen liittyvät toimet käsittävät siirrettyjen tietojen automaattisen, väliaikaisen ja tilapäisen tallentamisen, sikäli kuin tallentaminen palvelee yksinomaan siirron toimeenpanoa viestintäverkossa eikä sen kesto ylitä siirtoon tarvittavaa kohtuullista aikaa.

3 Tämä artikla ei vaikuta tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen mahdollisuuteen vaatia kummankin osapuolen oikeusjärjestelmän mukaisesti palveluntarjoajaa lopettamaan tai estämään loukkaukset.

197 artikla

Välittäjinä toimivien palveluntarjoajien vastuu: ”välimuistiin tallentaminen”

1. Jos tarjottava tietoyhteiskunnan palvelu muodostuu palvelun vastaanottajan toimittamien tietojen siirrosta viestintäverkossa, kumpikin osapuoli varmistaa, että palveluntarjoaja ei ole vastuussa tämän tiedon sellaisen automaattisen, tilapäisen ja lyhytaikaisen tallentamisen osalta, jonka suorittamisen ainoana tavoitteena on muille palvelun vastaanottajille niiden pyynnöstä tehtävän tiedonsiirron edelleen välittämisen tehostaminen, edellyttäen, että palveluntarjoaja

- a) ei muuta tietoja;
- b) noudattaa tietoihin pääsyä koskevia ehtoja;
- c) noudattaa tiedon päivitystä koskevia sääntöjä, jotka on ilmoitettu toimialalla laajalti hyväksytyllä ja käytetyllä tavalla;
- d) ei puutu toimialalla laajalti hyväksytyyn ja käytetyn teknologian lailliseen käyttöön saadakseen tietoja talletetun tiedon käytöstä; ja
- e) toimii viipymättä tallentamansa tiedon poistamiseksi tai siihen pääsyn estämiseksi heti saatuaan tosiasiallisesti tietoonsa sen, että tieto on poistettu sieltä, missä se alun perin oli verkossa, tai että kyseisen tiedon saanti on estetty taikka tuomioistuin tai hallintoviranomainen on määrännyt poistamaan kyseisen tiedon tai estämään sen saannin.

2. Tämä artikla ei vaikuta tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen mahdollisuuteen vaatia osapuolen oikeusjärjestelmän mukaisesti palveluntarjoajaa lopettamaan tai estämään loukkaukset.

198 artikla

Välittäjien vastuu: ”säilytys” (”hosting”)

1. Jos tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaminen käsittää palvelun vastaanottajan toimittamien tietojen tallentamisen, osapuolet varmistavat, että palveluntarjoaja ei ole vastuussa palvelun vastaanottajan pyynnöstä tallennetuista tiedoista, edellyttäen, että

- a) palveluntarjoajalla ei ole tosiasiallista tietoa laittomasta toiminnasta tai tiedoista eikä hänen tiedossaan vahingonkorvausvaatimuksen kyseessä ollen ole tosiasioita tai olosuhteita, joiden perusteella toiminnan tai tietojen laittomuus on ilmeistä; tai
- b) palveluntarjoaja toimii viipymättä tietojen poistamiseksi tai niiden saannin estämiseksi heti saatuaan tiedon tällaisista seikoista.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta, kun palvelun vastaanottaja toimii palveluntarjoajan johdon tai määräysvallan alaisena.

3. Tämä artikla ei vaikuta tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen mahdollisuuteen vaatia osapuolen oikeusjärjestelmän mukaisesti palveluntarjoajaa lopettamaan tai estämään loukkaukset, eikä se myöskään vaikuta osapuolen mahdollisuuteen vahvistaa menettelyjä, joita sovelletaan tietojen poistamiseen tai niiden saannin estämiseen.

199 artikla

Yleisen valvontavelvoitteen puuttuminen

1. Osapuolet eivät aseta palveluntarjoajille 196, 197 ja 198 artiklassa tarkoitettujen palvelujen toimittamisen osalta yleistä velvoitetta valvoa siirtämiään ja tallentamiaan tietoja eivätkä yleistä velvoitetta pyrkiä aktiivisesti saamaan selville laittomia toimia osoittavia tosiasioita tai olosuhteita.

2. Kumpikin osapuoli voi asettaa tietoyhteiskunnan palveluntarjoajille velvoitteen ilmoittaa välittömästi toimivaltaisille viranomaisille palvelun vastaanottajien laittomiksi väitetyistä toimista tai näiden antamista laittomiksi väitetyistä tiedoista tai velvoitteen ilmoittaa toimivaltaisille viranomaisille niiden pyynnöstä tiedot, joiden avulla voidaan tunnistaa niiden palvelujen vastaanottajat, joiden kanssa niillä on säilytys sopimuksia.

G jakso

Poikkeukset

200 artikla

Yleiset poikkeukset

1. Tämän luvun määräyksiin sovelletaan 2 ja 3 kohdassa vahvistettuja poikkeuksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tässä sopimuksessa vahvistettujen yleisten poikkeusten soveltamista.

2. Edellyttäen, että tällaisia toimenpiteitä ei sovelleta tavalla, joka merkitsisi mielivaltaista tai perusteetonta syrjintää osapuolten kesken samanlaisten olosuhteiden vallitessa, taikka sijoittautumisen tai rajat ylittävän palveluntarjonnan peiteltyyn rajoittamiseen, tämän luvun määräysten ei voida tulkita estävän osapuolta ottamasta käyttöön tai soveltamasta toimenpiteitä, jotka

- a) ovat tarpeen yleisen turvallisuuden tai julkisen moraalien suojelemiseksi tai yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi;
- b) ovat tarpeen ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojelemiseksi;
- c) liittyvät ehtyvien luonnonvarojen suojeluun, jos tällaisten toimenpiteiden toteuttamisen ohella rajoitetaan kotimaisia yrittäjiä tai kotimaista palveluiden tuotantoa tai kulutusta;
- d) ovat tarpeen taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi;
- e) ovat tarpeen sellaisten lakien tai määräysten noudattamisen turvaamiseksi, jotka eivät ole ristiriidassa tämän luvun kanssa, mukaan luettuina seuraavia seikkoja koskevat lait ja määräykset:
 - i) harhaanjohtavien ja vilpillisten toimintatapojen estämiseen tai sopimusten laiminlyöntien seurauksista huolehtimiseen;
 - ii) henkilöiden yksityisyyden suojaamiseen henkilötietojen käsittelyssä ja levittämisessä sekä henkilöä koskevien tiedostojen ja tilitietojen luottamuksellisuuden turvaamiseen; tai
 - iii) turvallisuus; tai

f) eivät ole yhteensopivia 144 ja 150 artiklan kanssa ottaen huomioon, että erilaisen kohtelun tarkoituksena on varmistaa välittömien verojen tehokas tai tasapuolinen määrittäminen tai kantaminen toisen osapuolen taloudellisen toiminnan, yrittäjien tai palveluntarjoajien osalta ⁽¹⁾.

3. Tämän luvun ja liitteen VIII määräyksiä ei sovelleta osapuolten sosiaaliturvajärjestelmiin tai sellaiseen sopimuspuolen alueella harjoitettavaan toimintaan, joka liittyy, vaikkakin vain ajoittain, julkisen vallan käyttöön.

201 artikla

Verotusta koskevat toimenpiteet

Tämän luvun määräysten mukaista suosituimmuuskohtelua ei sovelleta verokohteluun, jonka osapuolet myöntävät tai aikovat tulevaisuudessa myöntää niiden välisten kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien sopimusten perusteella.

202 artikla

Turvallisuuteen perustuvat poikkeukset

Tämä sopimuksen ei voida tulkita

- a) velvoittavan osapuolta toimittamaan tietoja, joiden paljastamista se pitää keskeisten turvallisuussetujensa vastaisina;
- b) estävän osapuolta ryhtymästä toimenpiteisiin, joita se pitää välttämättöminä keskeisten turvallisuussetujensa suojelemiseksi ja jotka
- i) liittyvät aseiden tai ampuma- tai sotatarvikkeiden tuotantoon tai kauppaan,
 - ii) liittyvät taloudelliseen toimintaan, jonka tarkoituksena on suoraan tai välillisesti sotilaskohteen varustaminen;
 - iii) liittyvät fission tuotantoon ja fuusioituvaan ydinmateriaaliin tai materiaaleihin, joista edellä mainitut on johdettu; tai
 - iv) toteutetaan sodan tai muun kansainvälisissä suhteissa ilmenevän hätätilanteen aikana; tai
- c) estävän osapuolta toteuttamasta toimia täyttääkseen velvoitteet, joihin se on sitoutunut kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi.

⁽¹⁾ Toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on turvata välittömien verojen määrittäminen tai kantaminen tehokkaasti tai tasapuolisesti, kuuluvat osapuolen verojärjestelmänsä mukaisesti suorittamat toimenpiteet,

- i) joita sovelletaan sellaisiin yrittäjiin ja palveluntarjoajiin, jotka eivät asu kyseisellä alueella, tunnustaen, että sellaisten henkilöiden, jotka eivät asu kyseisellä alueella, verotukselliset velvoitteet määritetään sellaisten erien perusteella, joiden lähde on tai jotka sijaitsevat osapuolen alueella;
- ii) joita sovelletaan sellaisiin henkilöihin, jotka eivät asu osapuolen alueella, tai verojen määrittämisen tai kantamisen turvaamiseksi osapuolen alueella;
- iii) joita sovelletaan sellaisiin henkilöihin, jotka asuvat tai eivät asu kyseisellä alueella, verojen välttämisen tai kiertämisen estämiseksi, mukaan lukien menettelyyn liittyvien määräysten noudattaminen;
- iv) joita sovelletaan toisen osapuolen alueella tai alueelta hankittujen palvelujen kuluttajiin tarkoituksena turvata osapuolen alueella olevista lähteistä olevien verojen määrittäminen sellaisille kuluttajille tai kantaminen sellaisilta kuluttajilta;
- v) joilla erotetaan toisistaan maailmanlaajuisesti veronalaisista eristäen verovelvolliset yrittäjät ja palveluntarjoajat ja muut yrittäjät ja palveluntarjoajat tunnustaen heidän veropohjansa välisen erilaisuuden; tai
- vi) joilla määrätään, kohdennetaan tai jaetaan osapuolen alueella asuvien henkilöiden tai sivukonttoreiden taikka etuyhteydessä keskenään olevien henkilöiden tai saman henkilön sivukonttoreiden välinen tulo, voitto, tappio, vähennys tai hyvitys tarkoituksena turvata osapuolen veropohja.

Edellä f alakohdassa ja tässä alaviitteessä olevat verotustermit ja -käsitteet määrittyvät toimenpiteen suorittavan osapuolen sisäisen lainsäädännön mukaisten verotuksen määrittelyjen ja käsitteiden tai vastaavien tai samankaltaisten määrittelyjen ja käsitteiden mukaisesti.

H jakso

Sijoitukset

203 artikla

Uudelleentarkastelu

Kahdensivulisten sijoitusten helpottamiseksi osapuolet tarkastelevat sijoituksia koskevaa oikeudellista kehystä ja ympäristöä uudelleen viimeistään kolmen vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta ja sen jälkeen säännöllisesti. Tämän uudelleentarkastelun pohjalta osapuolet harkitsevat mahdollisuutta aloittaa neuvottelut tämän sopimuksen täydentämiseksi määräyksillä, jotka koskevat sijoituksia, mukaan lukien sijoitusten suoja.

6 LUKU

Juoksevat maksut ja pääomanliikkeet

204 artikla

Juoksevat maksut

Osapuolet sitoutuvat Kansainvälistä valuuttarahastoa koskevan sopimuksen artiklojen määräysten mukaisesti siihen, että ne sallivat kaikki vapaasti vaihdettavassa valuutassa suoritettavat vaihtotaseeseen liittyvät maksut ja siirrot Euroopan unionin ja Armenian tasavallan välillä eivätkä rajoita niitä millään tavoin.

205 artikla

Pääomanliikkeet

- Osapuolet varmistavat tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen maksutaseen pääoma- ja rahoitustasetta koskevien suoritusten osalta pääomien vapaan liikkuvuuden suorissa sijoituksissa ⁽¹⁾, jotka on tehty vastaanottajamaan lainsäädännön ja 5 luvun määräysten mukaisesti, sekä näiden sijoitusten ja niistä saatujen voittojen rahaksi muuttamisessa ja kotiuttamisessa.
- Rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista, niiden maksutaseen pääoma- ja rahoitustasetta koskevien suoritusten osalta, jotka eivät kuulu 1 kohdan soveltamisalaan, kumpikin osapuoli varmistaa tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen pääoman vapaan liikkuvuuden, kun on kyse
 - luotoista, jotka liittyvät liiketoimiin, myös sellaisten palveluiden tarjoamiseen, joissa on osallisena henkilö, jonka kotipaikka on jommankumman osapuolen alueella;
 - toisen osapuolen sijoittajien rahoituslainoista ja -luotoista; ja
 - edellä olevassa 142 artiklassa määritellystä oikeushenkilön osakkuudesta, kun tarkoituksena ei ole luoda tai pitää yllä kestäviä taloudellisia yhteyksiä.
- Osapuolet eivät ota käyttöön Euroopan unionin ja Armenian tasavallan asukkaiden välisiin pääomanliikkeisiin ja juokseviin maksuihin liittyviä uusia rajoituksia eivätkä tiukenna olemassa olevia määräyksiä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista.

206 artikla

Poikkeukset

Edellyttäen, että toimenpiteitä ei sovelleta tavalla, joka johtaisi mielivaltaiseen tai perusteettomaan syrjintään sellaisten maiden välillä, joissa vallitsevat samankaltaiset olosuhteet, taikka pääomanliikkeiden peiteltyyn rajoittamiseen, tämän luvun ei voida tulkita estävän kumpaakaan osapuolta ottamasta käyttöön tai soveltamasta toimenpiteitä, jotka

- ovat tarpeen yleisen turvallisuuden tai julkisen moraalien suojelemiseksi tai yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi; tai

⁽¹⁾ Suoriin sijoituksiin liittyvä kiinteän omaisuuden hankinta mukaan luettuna.

- b) ovat tarpeen sellaisten lakien tai määräysten noudattamisen turvaamiseksi, jotka eivät ole ristiriidassa tämän osaston määräysten kanssa, mukaan luettuina seuraavia seikkoja koskevat lait ja määräykset:
- i) rikosten torjunta, harhaanjohtavien ja vilpillisten toimintatapojen ehkäiseminen tai toimenpiteet, jotka ovat tarpeen sopimusten noudattamatta jättämisen seurauksista huolehtimiseksi, kuten konkurssi, maksukyvyttömyys ja velkojien oikeuksien suojeleminen;
 - ii) hyväksytyt tai voimassa pidetyt toimenpiteet, joilla varmistetaan osapuolen rahoitusjärjestelmän luotettavuus ja vakaus;
 - iii) arvopapereiden, optioiden, futuurien tai muiden johdannaisten liikkeeseenlasku, niillä käytävä kauppa tai niiden välittäminen;
 - iv) siirtoja koskevat rahoitustiedot tai kirjanpito, kun se on tarpeen lain täytäntöönpanon valvonnan tai rahoitusalan sääntelyviranomaisten avustamiseksi; tai
 - v) oikeus- tai hallintomenettelyissä annettujen määräysten tai tuomioiden noudattamisen varmistaminen.

207 artikla

Suojatoimenpiteet

Jos maksut tai pääomanliikkeet aiheuttavat poikkeuksellisissa olosuhteissa vakavia ongelmia Armenian tasavallan osalta valuuttakurssi- tai rahapolitiikan toiminnalle tai Euroopan unionin osalta talous- ja rahaliiton toiminnalle tai jos osapuolella on vakavia maksutaseeseen tai ulkoiseen rahoitukseen liittyviä vaikeuksia tai sellaisten uhka on olemassa, se voi ottaa enintään vuoden ajaksi käyttöön suojatoimenpiteitä, jotka ovat ehdottomasti tarpeen Euroopan unionin ja Armenian tasavallan pääoma-, maksu- tai siirtoliikenteen kannalta. Suojatoimenpiteen käyttöön ottavan tai voimassa pitävän osapuolen on ilmoitettava toimenpiteen käyttöönotosta viipymättä toiselle osapuolelle ja esitettävä mahdollisimman pian sen poistamista koskeva aikataulu.

208 artikla

Edistäminen

Osapuolet neuvottelevat keskenään helpottaakseen pääomanliikkeitä välillään ja edistääkseen näin tämän sopimuksen tavoitteita.

7 LUKU

Teollis- ja tekijänoikeudet

A jakso

Tavoitteet ja periaatteet

209 artikla

Tavoitteet

Tämän luvun tavoitteena on

- a) helpottaa innovatiivisten ja luovien tuotteiden tuotantoa ja kaupallistamista osapuolten välillä kestävyys- ja osallistavuuden lisäämiseksi kummankin osapuolen taloudessa; ja
- b) saavuttaa riittävä ja tehokas teollis- ja tekijänoikeuksien suojan taso ja täytäntöönpano.

210 artikla

Velvoitteiden luonne ja soveltamisala

1. Osapuolet varmistavat sellaisten teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien kansainvälisten sopimusten, joiden sopimuspuolia ne ovat, myös teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tehdyn sopimuksen, joka sisältyy WTO-sopimuksen liitteeseen 1C, jäljempänä "TRIPS-sopimus", riittävän ja tehokkaan täytäntöönpanon. Tässä luvussa täydennetään ja täsmennetään osapuolten TRIPS-sopimuksen ja muiden teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien kansainvälisten sopimusten mukaisia oikeuksia ja velvoitteita.
2. Tässä sopimuksessa "teollis- ja tekijänoikeuksilla" tarkoitetaan vähintään kaikkia sellaisia teollis- ja tekijänoikeuksien luokkia, joita tarkoitetaan tämän luvun B jaksossa.
3. Teollis- ja tekijänoikeuksien suoja sisältää myös suojan vilpillistä kilpailua vastaan vuonna 1883 tehdyn teollisoikeuden suojelemista koskevan Pariisin yleissopimuksen, jäljempänä "Pariisin yleissopimus 1967", sellaisena kuin se on viimeksi Tukholmassa tarkistettuna, 10 bis artiklan mukaisesti.

211 artikla

Sammuminen

Kumpikin osapuoli perustaa teollis- ja tekijänoikeuksien kansallista tai alueellista sammumista koskevan järjestelmän.

B jakso

Teollis- ja tekijänoikeuksia koskevat normit

I alajakso

Tekijänoikeus ja lähioikeudet

212 artikla

Annettava suoja

1. Osapuolet noudattavat seuraavien kansainvälisten sopimusten mukaisia oikeuksia ja velvoitteita:
 - a) Bernin yleissopimus kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta, jäljempänä "Bernin yleissopimus";
 - b) esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyhtymien suojaamisesta tehty kansainvälinen yleissopimus, jäljempänä "Rooman yleissopimus";
 - c) TRIPS-sopimus;
 - d) WIPO:n tekijänoikeussopimus, jäljempänä "WCT-sopimus"; ja
 - e) WIPO:n esitys- ja äänitesopimus, jäljempänä "WPPT-sopimus".
2. Osapuolet pyrkivät kaikkiin kohtuullisiin keinoin liittymään audiovisuaalisia esityksiä koskevaan Pekingin sopimukseen.

213 artikla

Tekijät

Kumpikin osapuoli antaa tekijöille yksinoikeuden sallia tai kieltää

- a) teostensa toisintaminen suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä keinolla ja missä muodossa tahansa, kokonaan tai osittain;
- b) teostensa alkuperäiskappaleen tai sen kopion levitys yleisölle myymällä tai millä tahansa muulla tavalla;

- c) teostensa langallinen tai langaton välittäminen yleisölle, mukaan lukien teosten saattaminen yleisön saataviin siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teokset käyttöönsä itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana; ja
- d) teostensa alkuperäiskappaleiden ja jäljennösten vuokraus ja lainaus.

214 artikla

Esittävät taiteilijat

Kumpikin osapuoli antaa esittäville taiteilijoille yksinoikeuden sallia tai kieltää

- a) esitystensä tallenteet ⁽¹⁾;
- b) esitystensä tallentaminen suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä keinolla ja missä muodossa tahansa, kokonaan tai osittain;
- c) esitystensä tallenteiden saattaminen yleisön saataviin joko myymällä tai muulla tavalla;
- d) esitystensä tallenteiden saattaminen yleisön saataviin langallisesti tai langattomasti siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada esitysten tallenteet käyttöönsä itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana;
- e) esitystensä yleisradiointi langattomasti ja niiden välittäminen yleisölle, paitsi jos esitys jo sinänsä on yleisradioitu esitys tai on peräisin tallenteelta; ja
- f) esitystensä tallenteiden vuokraus ja lainaus.

215 artikla

Äänitteiden tuottajat

Kumpikin osapuoli antaa äänitteiden tuottajille yksinoikeuden sallia tai kieltää

- a) äänitteidensä toisintaminen suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä keinolla ja missä muodossa tahansa, kokonaan tai osittain;
- b) äänitteidensä tai niiden kopioiden saattaminen yleisön saataviin joko myymällä tai muulla tavalla;
- c) äänitteidensä saattaminen yleisön saataviin langallisesti tai langattomasti siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada äänitteet käyttöönsä itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana; ja
- d) äänitteidensä vuokraus ja lainaus.

216 artikla

Yleisradio-organisaatiot

Kumpikin osapuoli antaa yleisradio-organisaatioille yksinoikeuden sallia tai kieltää

- a) lähetystensä tallentaminen, riippumatta siitä, tapahtuuko lähetyksen langallisesti vai langattomasti, mukaan luettuina lähetykset kaapelin tai satelliitin välityksellä;
- b) lähetystensä tallentaminen suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä keinolla ja missä muodossa tahansa, kokonaan tai osittain, riippumatta siitä, tapahtuuko lähetyksen langallisesti vai langattomasti, mukaan luettuina lähetykset kaapelin tai satelliitin välityksellä;
- c) lähetystensä tallenteiden saattaminen yleisön saataviin langallisesti tai langattomasti siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada tallenteet käyttöönsä itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana;
- d) lähetystensä tallenteiden saattaminen yleisön saataviin joko myymällä tai muulla tavalla; ja

⁽¹⁾ Tallenteella tarkoitetaan äänien tai kuvien tai niitä edustavien merkkien sisällyttämistä materiaaliseen alustaan, josta ne laitteen avulla voidaan havaita, kopioida tai tuoda julki.

- e) lähetyksensä uudelleen tapahtuva yleisradiointi langattomasti sekä lähetyksensä välittäminen yleisölle, jos tämä välittäminen tapahtuu paikoissa, joihin yleisöllä on pääsy pääsymaksua vastaan.

217 artikla

Yleisradiointi ja välittäminen yleisölle

Kumpikin osapuoli säätää oikeudesta, jolla voidaan varmistaa, että käyttäjä maksaa esittäville taiteilijoille ja äänitteiden tuottajille kohtuullisen kertakorvauksen, jos kaupallisessa tarkoituksessa julkaistua äänitettä tai sen kopiota käytetään langattomasti tapahtuvaan yleisradiointiin tai mihin tahansa välittämiseen yleisölle. Kumpikin osapuoli varmistaa, että tämä korvaus jaetaan asianomaisten esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien kesken. Esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien välisen sopimuksen puuttuessa kumpikin osapuoli voi määrätä ehdot, joiden mukaan tämä korvaus jaetaan näiden kesken.

218 artikla

Suoja-aika

1. Bernin yleissopimuksen 2 artiklassa tarkoitetut esittävien taiteilijoiden kirjallisen tai taiteellisen teoksen taloudelliset oikeudet ovat voimassa koko tekijän elinajan ja vähintään 70 vuotta tämän kuolemasta riippumatta päivästä, jona teos on laillisesti saatettu yleisön saataville.
2. Teoksen yhdessä luoneille tekijöille yhteisesti kuuluvan tekijänoikeuden kohdassa 1 tarkoitettu voimassaoloaika lasketaan viimeksi elossa olleen tekijän kuolemasta.
3. Nimettömänä tai salanimellä julkaistujen teosten suojan voimassaoloaika on vähintään 70 vuotta teoksen saattamisesta laillisesti yleisön saataville. Jos tekijän käyttämä salanimi ei aiheuta epäilystä tämän henkilöllisyydestä tai jos tekijä ilmaisee henkilöllisyytensä ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettuna aikana, on sovellettava 1 kohdassa esitettyä suojan voimassaoloaikaa.
4. Jos osapuoli antaa säännöksiä erityisistä yhteisteosten oikeuksista tai oikeushenkilön nimeämisestä oikeudenhaltijaksi, suojan voimassaoloaika on laskettava 3 kohdan mukaisesti, paitsi jos luonnolliset henkilöt, jotka ovat luoneet teoksen, tunnistetaan teoksen tekijöiksi yleisön saataville saatettavien teoksen toisintojen osalta. Tämän kohdan soveltaminen ei rajoita sellaisten tunnistettujen tekijöiden oikeuksia, joiden tunnistettavat työpanokset sisältyvät näihin teoksiin, jolloin näihin työpanoksiin sovelletaan 1 tai 2 kohtaa.
5. Jos teos julkaistaan niteinä, osina, vihkoina, numeroina tai jaksoina ja jos suojan voimassaoloaika lasketaan alkavaksi siitä ajankohdasta, jona teos on laillisesti saatettu yleisön saataville, suojan voimassaoloaika on laskettava erikseen kullekin teoksen osalle.
6. Jos teosten suojan voimassaoloaikaa ei lasketa tekijän tai tekijöiden kuolemasta ja jos niitä ei ole laillisesti saatettu yleisön saataville 70 vuoden kuluessa niiden luomisesta, suoja päättyy.
7. Elokuvateoksen tai audiovisuaalisen teoksen suojan voimassaoloaika päättyy aikaisintaan 70 vuoden kuluttua seuraavista henkilöistä viimeisenä elossa olleen kuolemasta, riippumatta siitä, onko nämä henkilöt nimetty tekijäkumppaneiksi: pääohjaaja, käsikirjoittaja, vuoropuhelun kirjoittaja ja nimenomaisesti kyseistä elokuvateosta tai audiovisuaalista teosta varten luodun musiikin säveltäjä.
8. Kumpikin osapuoli varmistaa, että jokainen, joka tekijänoikeussuojan sammuttua ensimmäistä kertaa laillisesti julkaisee tai laillisesti saattaa yleisön saataville teoksen, jota ei ole aiemmin julkaistu, saa tekijän taloudellisia oikeuksia vastaavan suojan. Näiden oikeuksien suojan voimassaoloaika on 25 vuotta siitä ajankohdasta, jona teos on ensimmäistä kertaa laillisesti julkaistu tai laillisesti saatettu yleisön saataville.
9. Audiovisuaalisten teosten esittäjien taloudelliset oikeudet lakkaavat aikaisintaan 50 vuoden kuluttua esityksestä. Jos esityksen tallenne kuitenkin julkaistaan laillisesti tai saatetaan laillisesti yleisön saataville kyseisenä määräaikana, oikeudet lakkaavat aikaisintaan 50 vuoden kuluttua näistä tapahtumista ensimmäisestä.

10. Äänitteiden esittäjien ja tuottajien taloudelliset oikeudet sammuvat 70 vuoden kuluttua ensimmäisestä julkaisusta tai ensimmäisestä yleisölle saattamisesta, sen mukaan, kumpi näistä tapahtuu ensin. Osapuoli voi ottaa käyttöön tehokkaita toimenpiteitä varmistaakseen, että suoja-ajan ensimmäisten 50 vuoden jälkeisellä 20 vuoden ajanjaksolla saadut voitot jaetaan tasapuolisesti esiintyjien ja tuottajien kesken.

11. Elokuvan ensimmäisen tallenteen tuottajien oikeudet lakkaavat aikaisintaan 50 vuoden kuluttua tallennuksesta. Jos elokuva kuitenkin julkaistaan laillisesti tai saatetaan laillisesti yleisön saataville kyseisenä määräaikana, oikeudet lakkaavat aikaisintaan 50 vuoden kuluttua näistä tapahtumista ensimmäisestä.

12. Yleisradio-organisaatioiden taloudelliset oikeudet lakkaavat aikaisintaan 50 vuoden kuluttua lähetyksen ensimmäisestä yleisradioinnista, riippumatta siitä, tapahtuuko lähetys johtoa pitkin vai vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä, myös kaapelin tai satelliitin välityksellä.

13. Tässä artikkelissa esitetyt voimassaoloajat lasketaan voimassaoloajan aloittavaa tapahtumaa seuraavan vuoden tammikuun 1 päivästä.

219 artikla

Teknisten toimenpiteiden suojaaminen

1. Kumpikin osapuoli säätää riittävästä oikeudellisesta suojasta, jolla torjutaan sellaista tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertämistä, jota asianomainen henkilö harjoittaa tietoisena siitä, että hän pyrkii tällaiseen tavoitteeseen, tai niin, että hänellä on riittävät perusteet tietää tämä.

2. Kumpikin osapuoli säätää riittävästä oikeudellisesta suojasta, jolla torjutaan sellaista laitteiden, tuotteiden tai komponenttien valmistamista, maahantuontia, jakelua, myyntiä, vuokrausta, myytäväksi tai vuokrattavaksi ilmoittelua taikka kaupallisiin tarkoituksiin omistamista tai sellaisten palvelujen tarjoamista,

- a) joita markkinoidaan, mainostetaan tai pidetään kaupan tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertämiseksi; ja
- b) joiden tarkoituksella tai käytöllä on tehokkaan teknisen toimenpiteen kiertämisen lisäksi vain vähäistä muuta kaupallista merkitystä; tai
- c) jotka on pääasiallisesti suunniteltu, tuotettu, mukautettu tai toteutettu tai niitä käytetään siten, että niiden tarkoituksena on mahdollistaa tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertäminen tai helpottaa sitä.

3. Tässä luvussa "teknisillä toimenpiteillä" tarkoitetaan tekniikkaa, laitetta tai komponenttia, joka on suunniteltu normaalissa käyttötarkoituksessa estämään tai rajoittamaan teoksiin tai muuhun aineistoon kohdistuvia tekoja, joihin ei ole saatu lupaa tekijänoikeuden tai tekijänoikeuden lähioikeuksien haltijalta sisäisessä lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla. Teknisiä toimenpiteitä pidetään "tehokkaina", jos oikeudenhaltijat valvovat suojatun teoksen tai muun aineiston käyttöä jonkin sellaisen pääsynvalvonta- tai suojauskeinon avulla, jolla tavoiteltu suoja saavutetaan ja joita ovat esimerkiksi teoksen tai muun aineiston salaus, muuntaminen tai muunlainen muuttaminen taikka kopioinnin valvontajärjestelmä.

220 artikla

Oikeuksien hallinnointitietojen suoja

1. Kunkin osapuolen on säädettävä riittävästä oikeudellisesta suojasta sellaista henkilöä vastaan, joka tietoisesti suorittaa luvatta jonkin seuraavista teoista:

- a) oikeuksien sähköisten hallinnointitietojen poistaminen tai muuttaminen;
- b) tämän luvun nojalla suojattujen teosten tai muun aineiston levittäminen, maahantuonti levitystä varten, yleisradiointi, yleisölle välittäminen tai yleisön saataviin saattaminen niin, että sähköiset oikeuksien hallinnointitiedot on poistettu tai niitä on muutettu luvatta,

jos henkilö tietää tai hänen voidaan kohtuudella olettaa tietävän aiheuttavansa, mahdollistavansa, helpottavansa tai salaavansa kansallisessa lainsäädännössä säädetyt tekijänoikeuden tai tekijänoikeuden lähioikeuksien loukkaamisen.

2. Tässä luvussa ”oikeuksien hallinnointitiedoilla” tarkoitetaan kaikkia oikeudenhaltijoiden toimittamia tietoja, joilla tunnustetaan tässä luvussa tarkoitettu teos tai muu aineisto tai tekijä tai muu oikeudenhaltija, tai tietoja teoksen tai muun aineiston käyttöehdoista ja -edellytyksistä sekä numeroita tai koodeja, jotka tarkoittavat tällaista tietoa.

3. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan, jos jokin kyseisistä tiedoista on liitetty tässä luvussa tarkoitettun teoksen tai muun aineiston kappaleeseen tai ilmenee mainittua teosta tai muuta aineistoa yleisölle välitettäessä.

221 artikla

Poikkeukset ja rajoitukset

1. Osapuolet voivat niiden yleissopimusten ja kansainvälisten sopimusten mukaisesti, joiden osapuolia ne ovat, määrätä rajoituksia tai poikkeuksia 213–218 artiklassa tarkoitettuihin oikeuksiin vain tietyissä erityistapauksissa, jotka eivät ole ristiriidassa aineiston tavanomaisen hyödyntämisen kanssa eivätkä kohtuuttomasti haittaa oikeudenhaltijan oikeutettuja etuja.

2. Kumpikin osapuoli säätää, että 213–217 artiklassa tarkoitettu tilapäistä kappaleen valmistamista koskeva oikeus ei koske sellaista 213–217 artiklassa tarkoitettua tilapäistä kappaleen valmistamista, joka on väliaikaista tai satunnaista sekä erottamaton ja välttämätön osa teknistä prosessia ja jonka ainoa tarkoitus on mahdollistaa a) välittäjän toimesta tapahtuva teoksen tai muun aineiston siirto verkossa kolmansien osapuolien välillä tai b) teoksen tai muun aineiston laillinen käyttö ja jolla ei ole itsenäistä taloudellista merkitystä.

222 artikla

Taiteilijalla oleva oikeus taideteoksen jälleenmyyntiin

1. Kumpikin osapuoli säätää, että alkuperäisen taideteoksen tekijällä on luovuttamaton oikeus, josta ei voida luopua edes etukäteen, saada rojaltil teoksen sellaisesta jälleenmyynnistä saadusta hinnasta, joka tapahtuu sen jälkeen, kun tekijä on luovuttanut teoksensa ensimmäisen kerran.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua oikeutta sovelletaan kaikkeen jälleenmyyntiin, johon osallistuu myyjinä, ostajina tai välittäjinä taidekaupan ammattilaisia, kuten huutokauppakamareita, taidegallerioita sekä taidekauppiaita yleensä.

3. Kumpikin osapuoli voi säätää, että 1 kohdassa tarkoitettua oikeutta ei sovelleta jälleenmyyntiin, jossa myyjä on hankkinut teoksen suoraan tekijältä alle kolme vuotta ennen tätä jälleenmyyntiä ja joissa jälleenmyyntihinta ei ylitä tiettyä vähimmäismäärää.

4. Rojaltiln suorittamisesta on vastuussa myyjä. Kumpikin osapuoli voi säätää, että 2 kohdassa tarkoitetuista luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä joku muu kuin myyjä on yksin tai yhdessä myyjän kanssa velvollinen maksamaan rojaltiln.

5. Rojaltiln keräämistä koskeva menettely ja niiden määrät määritetään osapuolen sisäisessä lainsäädännössä.

223 artikla

Oikeuksien kollektiivista hallinnointia koskeva yhteistyö

1. Osapuolet pyrkivät lisäämään yhteistyötä yhteisvalvontajärjestöjensä välillä teosten ja muun suojatun aineiston saatavuuden edistämiseksi osapuolten alueella ja tällaisten teosten tai muun suojatun aineiston käytöstä maksettavien rojaltiln siirron edistämiseksi.

2. Osapuolet pyrkivät lisäämään yhteisvalvontajärjestöjensä avoimuutta, etenkin rojaltiln keräämisen, rojalteihin sovellettavien vähennysten, kerättyjen rojaltiln käytön, levityspolitiikan ja kokoelmiensa osalta.

3. Osapuolet sitoutuvat varmistamaan, että osapuolen alueella sijaitsevan yhteisvalvontajärjestön edustaessa toisen osapuolen alueella sijaitsevaa toista yhteisvalvontajärjestöä edustussopimuksen nojalla, se ei kohtele syrjivästi edustamansa yhteisvalvontajärjestön oikeudenhaltijoita.

4. Edustava yhteisvalvontajärjestö maksaa tarkasti, säännöllisesti ja täysimääräisesti rahamäärän, jonka se on velkaa edustamalleen yhteisvalvontajärjestölle, ja antaa edustamalleen yhteisvalvontajärjestölle tiedot sen puolesta keräämiensä rojaltien määristä sekä rojalteihin soveltamistaan vähennyksistä.

II alajakso

Tavaramerkit

224 artikla

Kansainväliset sopimukset

Kumpikin osapuoli

- a) noudattaa tavaramerkkien kansainvälistä rekisteröintiä koskevaan Madridin sopimukseen liittyvän pöytäkirjan määräyksiä;
- b) noudattaa tavaramerkkilainsäädäntöä koskevaa WIPO:n yleissopimusta ja tavaroiden ja palvelujen kansainvälistä luokitusta tavaramerkkien rekisteröimistä varten koskevaa Nizzan sopimusta; sekä
- c) pyrkii kaikkiin kohtuullisiin keinoihin liittymään tavaramerkkilainsäädäntöä koskevaan Singaporen sopimukseen.

225 artikla

Tavaramerkillä myönnettyt oikeudet

Rekisteröidyn tavaramerkin haltijalla on yksinoikeus tavaramerkkiin. Tavaramerkin haltijalla on oikeus kieltää muita ilman hänen suostumustaan käyttämästä elinkeinotoiminnassa:

- a) merkkiä, joka on sama kuin tavaramerkki ja samoja tavaroita tai palveluja varten kuin ne tavarat tai palvelut, joita varten tavaramerkki on rekisteröity; ja
- b) merkkiä, joka sen vuoksi, että se on sama tai samankaltainen kuin samoja tai samankaltaisia tavaroita tai palveluja varten oleva tavaramerkki, aiheuttaa yleisön keskuudessa sekaannusvaaran, joka sisältää myös vaaran merkin ja tavaramerkin välisestä miellelyhtymästä.

226 artikla

Rekisteröintimenettely

1. Kumpikin osapuoli perustaa tavaramerkkien rekisteröintijärjestelmän, jossa jokainen tavaramerkkien hallintoelimen lopullinen kielteinen päätös ilmoitetaan kirjallisesti ja perustellaan asianmukaisesti.
2. Kumpikin osapuoli antaa mahdollisuuden vastustaa tavaramerkkihakemuksia ja hakijalle mahdollisuuden vastata väitteeseen.
3. Kumpikin osapuoli tarjoaa yleisesti saataville sähköisen tietokannan tavaramerkkihakemuksista ja tavaramerkkien rekisteröinneistä. Tavaramerkkihakemusten tietokannan on oltava käytettävissä vähintään väitejakson ajan.

227 artikla

Tunnetut tavaramerkit

Tunnettujen tavaramerkkien suojelua koskevien Pariisin yleissopimuksen 1967 6 bis artiklan ja TRIPS-sopimuksen 16 artiklan 2 ja 3 kohdan täytäntöönpanemiseksi kumpikin osapuoli soveltaa teollis- ja tekijänoikeuksien suojelua käsittelevän Pariisin liiton konferenssin ja maailman henkisen omaisuuden järjestön (WIPO) yleiskokouksen yhteistä suositusta, joka koskee tunnettujen tavaramerkkien suojaan liittyviä määräyksiä ja joka on annettu kolmannessakymmennessäneljännessä WIPO:n jäsenvaltioiden konferenssien kokoussarjassa 20–29 päivänä syyskuuta 1999.

228 artikla

Poikkeukset tavaramerkillä myönnettyihin oikeuksiin

Kumpikin osapuoli

- a) säätää kuvaavien termien, myös maantieteellistä alkuperää kuvaavien termien, oikeudenmukaisesta käytöstä rajoitettuna poikkeuksena tavaramerkkioikeuksiin; ja
- b) voi säätää muista rajoitetuista poikkeuksista tavaramerkillä myönnettyihin oikeuksiin.

Säätäessään tällaisista poikkeuksista kumpikin osapuoli ottaa huomioon tavaramerkin omistajan ja kolmansien osapuolien oikeutetun edun.

229 artikla

Kumoamisperusteet

1. Kummankin osapuolen on säädettävä, että tavaramerkki on julistettava menetetyksi, jollei sitä vähintään kolmen vuoden yhtäjaksoisen määräajan kuluessa ole otettu asianomaisella alueella tosiasialliseen käyttöön tavaroissa tai palveluissa, joita varten se on rekisteröity, eikä hyväksyttävää syytä merkin käyttämättä jättämiseen ole.

Tavaramerkin haltijan oikeuksia tavaramerkkiin ei saa vaatia menetettäväksi, jos tavaramerkkiä on ryhdytty tosiasiallisesti käyttämään tai alettu uudestaan käyttää kolmen vuoden vähimmäisajan päättymisen jälkeen mutta ennen menettämisaatimuksen tekemistä.

Käyttöön ryhtymistä tai käytön uudelleen aloittamista menettämistä koskevan vaatimuksen tekemistä edeltäneen, aikaisintaan vähintään kolmen vuoden yhtäjaksoisen käyttämättä jättämisen määräajan päättyessä alkaneen kolmen kuukauden määräajan kuluessa ei kuitenkaan oteta huomioon, jos käyttöön ryhtymistä tai käytön uudelleen aloittamista koskeviin valmisteluihin on ryhdytty vasta haltijan saatua tiedon siitä, että menettämistä koskeva vaatimus voidaan tehdä.

2. Tavaramerkki on julistettava menetetyksi myös, jos sen rekisteröintipäivän jälkeen:

- a) siitä on tavaramerkin haltijan toiminnan tai toimimatta jättämisen vuoksi tullut elinkeinotoiminnassa sellaisesta tuotteesta tai palvelusta yleisesti käytetty nimitys, jota varten se on rekisteröity; tai
- b) se on käytön seurauksena, kun tavaramerkin haltija tai hänen suostumuksellaan joku muu on käyttänyt tavaramerkkiä, tullut harhaanjohtavaksi, erityisesti tavaroiden tai palvelujen lajin, laadun tai maantieteellisen alkuperän osalta, niissä tavaroissa tai palveluissa, joita varten se on rekisteröity.

III alajakso

Maantieteelliset merkinnät

230 artikla

Soveltamisala

1. Tätä alajaksoa sovelletaan osapuolten alueilta peräisin olevien maantieteellisten merkintöjen suojaan.
2. Yhden osapuolen maantieteellisiin merkintöihin, joita toinen osapuoli suojelee, sovelletaan tätä alajaksoa vain, jos ne kuuluvat 231 artiklassa tarkoitetun lainsäädännön soveltamisalaan.

231 artikla

Vakiintuneet maantieteelliset merkinnät

1. Tarkasteltuaan liitteessä IX olevassa A osassa lueteltua Armenian tasavallan lainsäädäntöä Euroopan unioni päättää, että kyseinen lainsäädäntö täyttää kyseisessä liitteessä olevassa B osassa asetetut vaatimukset.

2. Tarkasteltuaan liitteessä IX olevassa A osassa lueteltua Euroopan unionin lainsäädäntöä Armenian tasavalta päättää, että kyseinen lainsäädäntö täyttää kyseisessä liitteessä olevassa B osassa asetetut vaatimukset.
3. Saatuaan vastaväitemenettelyn päätökseen ja tarkasteltuaan liitteessä X lueteltuja Euroopan unionin maantieteellisiä merkintöjä, jotka unioni on rekisteröinyt tämän liitteessä IX olevassa A osassa luetellun lainsäädännön mukaisesti, Armenian tasavalta suojaa niitä tässä sopimuksessa vahvistetun suojan tason mukaisesti.
4. Saatuaan vastaväitemenettelyn päätökseen ja tarkasteltuaan liitteessä X lueteltuja Armenian tasavallan maantieteellisiä merkintöjä, jotka Armenian tasavalta on rekisteröinyt tämän liitteessä IX olevassa A osassa luetellun lainsäädännön mukaisesti, Euroopan unioni suojaa niitä tässä sopimuksessa vahvistetun suojan tason mukaisesti.

232 artikla

Uusien maantieteellisten merkintöjen lisääminen

1. Osapuolet sopivat mahdollisuudesta lisätä tämän sopimuksen 240 artiklan 3 kohdassa vahvistettua menettelyä noudattaen uusia suojattavia maantieteellisiä merkintöjä tämän sopimuksen liitteessä X olevaan luetteloon sen jälkeen, kun vastaväitemenettely on saatettu päätökseen ja maantieteellisiä merkintöjä on tarkasteltu 231 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti molempia osapuolia tyydyttävällä tavalla.
2. Osapuolilla ei ole velvollisuutta lisätä uutta maantieteellistä merkintää 1 kohdassa tarkoitettuun luetteloon, jos
 - a) maantieteellinen merkintä on ristiriidassa kasvilajikkeen tai eläinrodun nimen kanssa ja voi sen vuoksi johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen todellisen alkuperän osalta;
 - b) maantieteellisen merkinnän suoja voi johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen tunnistamisessa tavaramerkin maineen ja tunnettavuuden vuoksi; tai
 - c) ilmaisin nimi on yleistermi.

233 artikla

Maantieteellisten merkintöjen suojan laajuus

1. Kummankin osapuolen on suojattava liitteessä X luetellut maantieteelliset merkinnät
 - a) suojatun nimen suoralta tai välilliseltä kaupalliselta käytöltä vastaavissa tuotteissa, jotka eivät ole suojattua nimeä koskevan eritelmän mukaisia, tai jos nimen käytöllä hyödynnetään maantieteellisen merkinnän mainetta;
 - b) väärinkäytöltä, jäljittelyltä tai miellelyhtymiltä, vaikka tuotteen oikea alkuperä on merkitty tai vaikka suojattu nimi on käännetty, litteroitu tai translitteroitu tai siihen on liitetty ilmaisu kuten "laatu", "tyyppi", "menetelmä", "tuotettu kuten", "jäljitelmä", "makuinen", "kaltainen" tai muu samankaltainen ilmaisu;
 - c) muilta vääriä tai harhaanjohtavilta merkinnöiltä, mitä tulee tuotteen lähtöpaikkaan, alkuperään, tuotteen luonteeseen tai olennaisiin ominaisuuksiin, jotka ovat omiaan antamaan väärän kuvan sen alkuperästä ja jotka on merkitty sisä- tai ulkopakkaukseen, mainoksiin tai asianomaista tuotetta koskeviin asiakirjoihin tai tuotteen pakkaukseen säiliössä; ja
 - d) muilta käytännöiltä, jotka saattaisivat johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen todellisen alkuperän suhteen.
2. Suojatuista maantieteellisistä merkinnöistä ei saa tulla osapuolten alueilla yleisnimiä.
3. Jos maantieteelliset merkinnät ovat kokonaan tai osittain samannimisiä, suoja myönnetään kullekin tällaiselle maantieteelliselle nimitykselle edellyttäen, että sitä on käytetty vilpittömässä mielessä ja ottaen asianmukaisesti huomioon paikalliset ja perinteiset käytännöt sekä sekaannusten todennäköisyys.

Osapuolten on yhdessä päätettävä niistä käytännön edellytyksistä, joilla samannimiset maantieteelliset merkinnät erotetaan toisistaan, ottaen huomioon tarve varmistaa kyseisten tuottajien tasapuolinen kohtelu ja se, että kuluttajia ei johdeta harhaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta TRIPS-sopimuksen 23 artiklan soveltamista.

Samannimistä nimitystä, joka saa kuluttajat virheellisesti uskomaan, että tuotteet ovat peräisin joltain muulta alueelta, ei saa rekisteröidä, vaikka nimi olisikin oikea sen alueen tai paikan osalta, mistä kyseinen tuote on peräisin.

4. Jos osapuoli kolmannen maan kanssa neuvotellessaan ehdottaa sellaisen kolmannen maan maantieteellisen merkinnän suojaamista, joka on samanniminen toisen osapuolen sellaisen maantieteellisen merkinnän kanssa, joka on suojattu tämän alajakson mukaisesti, toiselle osapuolelle on annettava tästä tieto ja mahdollisuus esittää huomautuksensa ennen kuin nimitys suojataan.

5. Tämä alajakso ei velvoita osapuolta suojaamaan toisen osapuolen maantieteellistä merkintää, joka ei ole suojattu tai jonka suoja lakkaa sen alkuperämaassa.

Osapuolet ilmoittavat toisilleen, jos maantieteellinen merkintä ei ole enää suojattu sen alkuperämaassa. Ilmoitus tehdään 240 artiklan 3 kohdassa vahvistettua menettelyä noudattaen.

6. Tämä sopimus ei missään tapauksessa saa estää kenenkään oikeutta käyttää kaupallisiin tarkoituksiin omaa tai edeltäjänsä nimeä edellyttäen, että tätä nimitystä käytetään tavalla, joka ei johda kuluttajia harhaan.

234 artikla

Maantieteellisten merkintöjen käyttöoikeus

1. Tämän alajakson mukaisesti suojattua maantieteellistä merkintää voivat käyttää kaikki toimijat, jotka pitävät kaupan vastaavien eritelmien mukaisia maataloustuotteita, elintarvikkeita, viinejä, maustettuja viinejä tai väkeviä alkoholijuomia.

2. Kun maantieteellinen merkintä on tämän alajakson mukaisesti suojattu, tällaisen suojatun nimen käyttö ei edellytä käyttäjiltä minkäänlaista rekisteröintiä eikä lisämaksuja.

235 artikla

Suhde tavaramerkkeihin

1. Osapuoli kieltäytyy rekisteröimästä tavaramerkkiä tai mitätöi sen, jos siihen voidaan soveltaa suojattujen maantieteellisten merkintöjen käyttöä vastaavissa tuotteissa koskevia 233 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja olosuhteita edellyttäen, että kyseisen tavaramerkin rekisteröintihakemus on jätetty sen jälkeen, kun maantieteellisen merkinnän suoja osapuolen alueella koskeva hakemus on jätetty.

2. Edellä 231 artiklassa tarkoitettujen maantieteellisten merkintöjen osalta suojan soveltamispäivä on tämän sopimuksen voimaantulopäivä.

3. Edellä 232 artiklassa tarkoitettujen maantieteellisten merkintöjen osalta suojan soveltamispäivä on päivä, jona pyyntö maantieteellisen merkinnän suojaamisesta toimitetaan toiselle osapuolelle.

4. Kumpikin osapuoli suojaaa liitteessä X luetellut maantieteelliset merkinnät myös silloin, kun aiempi tavaramerkki on olemassa, sanotun kuitenkin rajoittamatta 232 artiklan 2 kohdan b alakohdan soveltamista. Aiempi tavaramerkki tarkoittaa tavaramerkkiä, jonka käyttö vastaa jotakin 233 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tapausta ja jota koskeva rekisteröintihakemus on tehty tai joka on rekisteröity tai, jos osapuolen lainsäädännössä säädetään tästä mahdollisuudesta, jota koskeva oikeus on saatu tapahtuneella käytöllä vilpittömässä mielessä toisen osapuolen alueella ennen kuin toinen osapuoli on jättänyt maantieteellisen merkinnän suojaamista koskevan hakemuksen tämän sopimuksen mukaisesti. Tällaisen tavaramerkin käyttöä voidaan jatkaa ja se voidaan uusia maantieteellisen merkinnän suojaamisesta huolimatta, jos kummarkaan osapuolen tavaramerkkilainsäädännössä ei ole kyseisen tavaramerkin mitättömyys- tai menettämisperusteita.

5. Edellä olevasta 4 kohdasta poiketen Armenian tasavallan aiemmissä tavaramerkeissä, jotka muodostuvat Euroopan unionin maantieteellisestä merkinnästä "Cognac" tai "Champagne", mukaan luettuina traskriptio ja käännös, tai jotka sisältävät nämä maantieteelliset merkinnät ja jotka on rekisteröity vastaaville tuotteille, jotka eivät ole suojattua nimeä koskevan eritelmän mukaisia, on julistettava pätemättömäksi, kumottava tai muutettava, jotta tämän nimen muodostama osa poistetaan koko tavaramerkistä viimeistään 14 vuoden kuluttua merkinnän "Cognac" osalta ja kahden vuoden kuluttua merkinnän "Champagne" osalta tämän sopimuksen voimaantulosta.

236 artikla

Suojan täytäntöönpanon valvonta

Kumpikin osapuoli valvoo maantieteellisiä merkintöjä koskevan suojan täytäntöönpanoa 233–235 artiklan mukaisesti julkisten viranomaisten asianmukaisin hallinnollisin toimenpitein. Kumpikin osapuoli valvoo tällaisen suojan täytäntöönpanoa myös jonkin intressitahon pyynnöstä.

237 artikla

Siirtymämääräykset

1. Sellaisia tuotteita, jotka ovat ennen tämän sopimuksen voimaantuloa tuotannon ja merkintöjen osalta kansallisten lainsäädännön mukaisia mutta joiden osalta tämän sopimuksen vaatimuksen eivät täyty, saadaan pitää kaupan tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen varastojen tyhjenemiseen saakka.

2. Merkinnän "Cognac" osalta vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta alkavan 24 vuoden siirtymävaiheen aikana ja merkinnän "Champagne" osalta tämän sopimuksen voimaantulosta alkavan kolmen vuoden siirtymävaiheen aikana tämän sopimuksen johdosta myönnetty Euroopan unionin maantieteellinen merkintä ei estä näiden nimien käyttöä tuotteissa, jotka ovat peräisin Armenian tasavallasta ja jotka viedään kolmansiin maihin, kuvaamaan ja esittelemään tiettyjä vastaavia tuotteita, jotka ovat peräisin Armenian tasavallasta, kun tämä on kyseisen kolmannen maan lakien ja säännösten mukaan sallittua, edellyttäen että

a) merkinnässä on käytetty yksinomaan muuta kuin latinalaista kirjaimistoa;

b) tuotteen todellinen alkuperä on merkitty selkeästi samaan kenttään; ja

c) esittelyssä ei ole mitään, mikä on omiaan johtamaan kuluttajaa harhaan tuotteen todellisen alkuperän suhteen.

3. Merkinnän "Cognac" osalta vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta alkavan 13 vuoden siirtymävaiheen aikana ja merkinnän "Champagne" osalta tämän sopimuksen voimaantulosta alkavan kahden vuoden siirtymävaiheen aikana tämän sopimuksen johdosta myönnetty Euroopan unionin maantieteellinen merkintä ei estä näiden nimien käyttöä tuotteissa, jotka ovat peräisin Armenian tasavallasta, edellyttäen että

a) merkinnässä on käytetty yksinomaan muuta kuin latinalaista kirjaimistoa;

b) tuotteen todellinen alkuperä on merkitty selkeästi samaan kenttään; ja

c) esittelyssä ei ole mitään, mikä on omiaan johtamaan kuluttajaa harhaan tuotteen todellisen alkuperän suhteen.

4. Euroopan unioni tarjoaa Armenian tasavallalle teknistä ja rahoitusapua, jotta Euroopan unionin maantieteellisen merkinnän "Cognac" käytön lopettaminen menisi sujuvasti ja tehokkaasti Armenian tasavallasta peräisin olevissa tuotteissa ja jotta Armenian tasavallan teollisuus voisi säilyttää kilpailuasemansa vientimarkkinoilla. Kyseistä apua on tarjottava EU:n oikeuden sallimissa puitteissa, ja sen on sisällettävä erityisesti toimia, joilla kehitetään uusia nimiä ja niiden edistämistä, mainostamista ja markkinointia sisäisillä markkinoilla ja perinteisillä vientimarkkinoilla.

5. Edellä 4 kohdassa tarkoitettu EU:n myöntämien tukien tarkat määrät, tyypit, mekanismit ja aikavälit on määriteltävä teknisen ja rahoitusavun paketissa, josta sovitaan lopullisesti osapuolten kesken vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta. Osapuolet kehittävät yhdessä avustuspaketin tehtävämäärityksen, joka perustuu niiden tarpeiden kattavaan arviointiin, joihin avulla vastataan. Arvioinnin suorittaa osapuolten yhdessä valitsema kansainvälinen konsulttiyritys.

6. Jos Euroopan unioni ei tarjoa 4 kohdassa tarkoitettua teknistä ja rahoitustukea, Armenian tasavalta voi turvautua 13 luvussa tarkoitettuun riitojenratkaisumenettelyyn ja saattaa keskeyttää 2 ja 3 kohdasta johtuvien velvoitteiden noudattamisen.

7. Euroopan unionin tekninen ja rahoitustuki tarjotaan viimeistään kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

238 artikla

Yleiset säännöt

1. Edellä 231 ja 232 artiklassa tarkoitettuja tuotteita tuodaan, viedään ja pidetään kaupan sen osapuolen alueella sovellettavan lainsäädännön ja määräysten mukaisesti, jossa tuotteet saatetaan markkinoille.

2. Edellä olevalla 240 artiklalla perustettu maantieteellisten merkintöjen alakomitea käsittelee asioita, jotka liittyvät sellaisiin rekisteröityjä maantieteellisiä merkintöjä koskeviin tuote-eritelmiin ja mahdollisiin muutoksiin, jotka sen osapuolen viranomaiset, jonka alueelta tuote on peräisin, ovat hyväksyneet.

3. Tämän alajakson mukaisesti suojatut maantieteelliset merkinnät voi peruuttaa ainoastaan se osapuoli, josta tuote on peräisin.

239 artikla

Yhteistyö ja avoimuus

1. Osapuolet ovat yhteydessä joko suoraan tai 240 artiklalla perustetun maantieteellisten merkintöjen alakomitean välityksellä kaikissa tämän alajakson täytäntöönpanoon ja soveltamiseen liittyvissä asioissa. Osapuoli voi erityisesti pyytää toiselta osapuolelta tietoja tuote-eritelmistä ja niiden muutoksista sekä kansallisten valvontaviranomaisten yhteyspisteistä.

2. Kumpikin osapuoli voi julkistaa tämän alajakson nojalla suojattuja toisen osapuolen maantieteellisiä merkintöjä vastaavien tämän alajakson nojalla suojattujen maantieteellisten merkintöjen eritelmiä tai niiden yhteenvetöä sekä kansallisten valvontaviranomaisten yhteyspisteet.

240 artikla

Maantieteellisten merkintöjen alakomitea

1. Osapuolet perustavat Euroopan unionin ja Armenian tasavallan edustajista koostuvan maantieteellisten merkintöjen alakomitean, jonka tehtävänä on seurata tämän alajakson täytäntöönpanoa sekä tehostaa osapuolten yhteistyötä ja vuoropuhelua maantieteellisten merkintöjen alalla.

2. Maantieteellisten merkintöjen alakomitea tekee päätöksensä yksimielisesti. Se hyväksyy oman työjärjestyksensä. Maantieteellisten merkintöjen alakomitea kokoontuu jommankumman osapuolen pyynnöstä vuorotellen Euroopan unionissa ja Armenian tasavallassa sellaiseen aikaan, sellaisessa paikassa ja sellaisella tavalla, myös videoneuvotteluna, jonka osapuolet ovat keskenään sopineet, kuitenkin viimeistään 90 päivän kuluttua pyynnöstä.

3. Maantieteellisten merkintöjen alakomitea valvoo myös tämän alajakson moitteetonta soveltamista, ja se voi tarkastella kaikkia alajakson täytäntöönpanoon ja toimintaan liittyviä kysymyksiä. Sen tehtävänä on erityisesti

- a) tehdä muutoksia liitteessä IX olevaan A osaan siltä osin kuin kyseessä ovat viittaukset kummankin osapuolen alueella sovellettavaan lainsäädäntöön;
- b) tehdä muutoksia liitteessä IX olevaan B osaan siltä osin kuin kyseessä ovat maantieteellisten merkintöjen rekisteröintiin ja valvontaan liittyvät vaatimukset;
- c) tehdä muutoksia liitteeseen X siltä osin kuin kyseessä ovat maantieteelliset merkinnät;
- d) vaihtaa tietoja maantieteellisiä merkintöjä koskevan lainsäädännön ja politiikan kehityksestä ja mistä tahansa muusta yhteistä etua koskevasta aiheesta maantieteellisten merkintöjen alalla; ja
- e) vaihtaa maantieteellisiä merkintöjä koskevia tietoja, jotta voidaan harkita näiden merkintöjen suojaamista tämän alajakson mukaisesti.

IV alajakso

Mallit

241 artikla

Kansainväliset sopimukset

Osapuolet noudattavat teollismallien kansainvälistä rekisteröintiä koskevaan Haagin sopimukseen liittyvää Geneven asiakirjaa (1999).

242 artikla

Rekisteröityjen mallien suoja

1. Osapuolet säätävät sellaisten itsenäisesti luotujen mallien suojasta, jotka ovat uusia ja omaperäisiä. Tällainen suoja on tarjottava rekisteröinnillä, ja sillä on myönnettävä niiden haltijoille yksinoikeudet tämän alajakson mukaisesti.

Tätä alajaksoa sovellettaessa osapuoli voi pitää omaperäisenä mallia, jonka luonne on yksilöllinen.

2. Sellaista mallia, jota sovelletaan tai joka sisältyy moniosaisen tuotteen osana olevaan tuotteeseen, pidetään uutena ja omaperäisenä vain

a) jos osa, sen jälkeen, kun se on sisällytetty moniosaiseen tuotteeseen, pysyy näkyvässä tuotteen tavanomaisen käytön aikana; ja

b) siltä osin kuin nämä osan näkyvät piirteet itsessään täyttävät uutuuden ja omaperäisyyden vaatimukset.

3. Edellä 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetaan "tavanomaisella käytöllä" loppukäyttäjän toimesta tapahtuvaa käyttöä, paitsi kunnossapito-, huolto- tai korjaustöitä.

4. Rekisteröidyn mallin haltijalla on oltava oikeus estää kolmansia osapuolia ilman hänen suostumustaan ainakaan valmistamasta, tarjoamasta myytäväksi, myymästä, tuomasta maahan, viemästä maasta, varastoimasta tai käyttämästä esineitä, joissa on tai jotka muodostavat suojatun mallin, kun sellaisiin toimiin ryhdytään kaupallisessa tarkoituksessa, toimet haittaavat kohtuuttomasti mallin tavanomaista käyttöä tai ne eivät ole hyvän kauppatavan mukaisia.

5. Suoja-ajan pituus on 25 vuotta.

243 artikla

Rekisteröimättömille malleille myönnettävä suoja

1. Euroopan unioni ja Armenian tasavalta säätävät oikeudellisista keinoista, joilla voidaan estää tuotteen rekisteröimättömän ulkomuodon käyttö vain, jos riitautettu käyttö on seurausta kyseisen tuotteen rekisteröimättömän ulkomuodon kopioimisesta. Tällaiseen käyttöön sisältyy ainakin myyntiin tarjoaminen, markkinoille saattaminen ja tuotteen maahantuonti tai vienti.

2. Tuotteen rekisteröimättömälle ulkomuodolle saatavilla olevan suojan kesto on vähintään kolme vuotta siitä päivästä, jona malli tarjottiin yleisesti saataville jommankumman osapuolen alueella.

244 artikla

Poikkeukset ja rajoitukset

1. Kumpikin osapuoli voi säätää rajoitetuista poikkeuksista mallien suojaan edellyttäen, että poikkeukset eivät ole kohtuuttomasti ristiriidassa suojattujen mallien tavanomaisen hyödyntämisen kanssa eivätkä kohtuuttomasti vahingoita suojatun mallin omistajan oikeutettuja etuja, ottaen huomioon kolmansien osapuolien oikeudet edut.

2. Mallisuoja ei ulotu malleihin, jotka määräytyvät olennaisesti teknisten tai toiminnallisten seikkojen perusteella. Mallioikeutta ei enenkään myönnetä tuotteen ulkoasun niille piirteille, jotka on toisinnettava välttämättä samanmuotoisina ja kokoisina, jotta tuote, johon malli sisältyy tai johon sitä sovelletaan, voidaan mekaanisesti liittää toiseen tuotteeseen tai asentaa siihen, sen ympärille tai sitä vasten siten, että kumpikin tuote toimii tarkoitetulla tavalla.

245 artikla

Suhde tekijänoikeuteen

Malli suojataan myös osapuolen tekijänoikeuslain nojalla siitä päivästä lähtien, jona malli on luotu tai saatettu johonkin muotoon. Kumpikin osapuoli määrää kansallisen lainsäädäntönsä puitteissa näin myönnettävän suojan laajuuden ja edellytykset, myös vaadittavan omaperäisyyden.

V alajakso

Patentit

246 artikla

Kansainväliset sopimukset

Osapuolet noudattavat patenttiyhteistyösopimusta ja pyrkivät kaikkiin kohtuullisiin keinoin noudattamaan patenttilakisopimusta.

247 artikla

Patentit ja kansanterveys

1. Osapuolet tunnustavat 14 päivänä marraskuuta 2001 WTO:n ministerikokouksessa TRIPS-sopimuksesta ja kansanterveydestä annetun julistuksen merkityksen. Tulkitessaan ja pannessaan täytäntöön tämän alajakson mukaisia oikeuksia ja velvollisuuksia osapuolet varmistavat johdonmukaisuuden kyseiseen julistukseen nähden.

2. Osapuolet noudattavat TRIPS-sopimuksesta ja kansanterveydestä annetun Dohan julistuksen 6 kohdan täytäntöönpanosta 30 päivänä elokuuta 2003 annettua WTO:n yleisneuvoston päätöstä ja osallistuvat sen täytäntöönpanoon.

248 artikla

Lisäsuojatodistus

1. Osapuolet tunnustavat, että niiden alueilla patentilla suojattuihin lääkkeisiin ja kasvinsuojelutuotteisiin voidaan soveltaa hallinnollista lupamenettelyä ennen markkinoille saattamista. Osapuolet tunnustavat, että aika, joka kuluu patentin saamista koskevan hakemuksen tekemisen ja tuotteen markkinoille saattamista koskevan luvan myöntämisen välillä asianomaisessa lainsäädännössä määritellyn mukaisesti, voi lyhentää patentin antamaa todellista suojaa.

2. Kumpikin osapuoli säätää patentin suojaamalle lääkkeelle tai kasvinsuojelutuotteelle, johon on sovellettu hallinnollista lupamenettelyä, lisäsuojan, joka on sama kuin 1 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitettu aika vähennettynä viidellä vuodella.

3. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa määrätään, lisäsuojan kesto voi olla enintään viisi vuotta.

Unionissa sellaisten lääkkeiden suojaan, joista on tehty pediatria tutkimuksia, joiden tulokset sisältyvät tuotetietoihin, voidaan myöntää kuuden kuukauden lisäaika.

VI alajakso

Julkistamaton tieto

249 artikla

Liikesalaisuuksien suojan laajuus

1. Osapuolet vahvistavat TRIPS-sopimuksen 39 artiklan 1 ja 2 kohdasta johtuvat sitoumuksensa. Kumpikin osapuoli säätää asianmukaisista oikeudellisista menettelyistä ja oikeussuojakeinoista, joilla liikesalaisuuden haltija voi estää liikesalaisuutensa laittoman hankinnan, käytön tai ilmaisemisen tai saada oikeussuojan tällaista hankintaa, käyttöä tai ilmaisemista vastaan tilanteissa, joissa on toimittu vastoin rehellisiä kaupallisia käytäntöjä.

2. Tässä alajaksossa tarkoitetaan

a) ”liikesalaisuudella” tietoa,

i) joka on salaista siinä mielessä, että se ei ole kokonaisuudessaan tai osiensa täsmällisenä kokoonpanona ja yhdistelmänä sellaisten henkilöiden yleisessä tiedossa tai helposti saatavissa, jotka yleensä käsittelevät tällaista tietoa;

ii) tiedolla on kaupallista arvoa, koska se on salaista; ja

iii) jonka osalta sitä laillisesti hallussaan pitävä henkilö on ryhtynyt kohtuullisiksi katsottaviin toimenpiteisiin pitääkseen tiedon salaisena; ja

b) ”liikesalaisuuden haltijalla” luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka käyttää laillista määräysvaltaa liikesalaisuuteen nähden.

3. Tässä alajaksossa ainakin seuraavat toimintatavat katsotaan rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastaisiksi:

a) liikesalaisuuden hankinta ilman liikesalaisuuden haltijan suostumusta aina, kun se tapahtuu seuraavin keinoin: luvaton pääsy sellaisiin liikesalaisuuden haltijan laillisessa määräysvallassa oleviin asiakirjoihin, esineisiin, materiaaleihin, aineisiin tai sähköisiin tiedostoihin, jotka sisältävät liikesalaisuuden tai joista liikesalaisuus voidaan johtaa, taikka niiden anastus tai kopioiminen;

b) liikesalaisuuden käyttö tai ilmaiseminen aina, kun sen ilman liikesalaisuuden haltijan suostumusta suorittaa henkilö, joka täyttää jonkin seuraavista edellytyksistä:

i) kyseinen henkilö on hankkinut liikesalaisuuden a alakohdassa tarkoitettulla tavalla;

ii) henkilö rikkoo luottamuksellisuutta koskevaa sopimusta tai muuta velvollisuutta olla ilmaisematta liikesalaisuutta; tai

iii) kyseinen henkilö rikkoo sopimusvelvoitetta tai muuta velvoitetta, joka koskee liikesalaisuuden käytön rajoittamista; ja

c) liikesalaisuuden hankinta, käyttö tai ilmaiseminen aina, kun henkilö hankinnan, käytön tai ilmaisemisen aikana tiesi tai hänen olisi vallitsevissa olosuhteissa pitänyt tietää, että liikesalaisuus oli saatu suoraan tai välillisesti toiselta henkilöltä, joka käytti liikesalaisuutta laittomasti tai oli ilmaissut sen laittomasti b alakohdassa tarkoitettulla tavalla, myös kun henkilö on suostutellut toisen henkilön kyseisessä kohdassa mainittuihin toimintatapoihin.

4. Tämän alajakson määräyksiä ei saa tulkita siten, että osapuoli olisi velvoitettu pitämään seuraavia toimintatapoja rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastaisina:

a) henkilö itsenäisesti keksii tai luo asiaan kuuluvat tiedot;

- b) tuotteen käänteismallinnus, jonka on tehnyt tuotteen laillisesti hallussaan pitävä henkilö, jota ei koske oikeudellisesti pätevä velvoite rajoittaa asiaan kuuluvien tietojen hankintaa;
 - c) tiedon hankinta, käyttö tai ilmaiseminen aina, kun sitä edellytetään tai se sallitaan asiaa koskevassa sisäisessä lainsäädännössä; ja
 - d) työntekijöiden sellaisen kokemuksen ja sellaisten taitojen käyttö, jotka he ovat rehellisesti hankineet osana tavanomaista työskentelyä.
5. Tämän alajakson määräyksiä ei saa tulkita siten, että ne rajoittaisivat sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta, ei myöskään kummankaan osapuolen lainsäädännön mukaista tiedotusvälineiden vapautta.

250 artikla

Liikesalaisuuksia koskevat oikeudelliset menettelyt ja oikeussuojakeinot

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että henkilöt, jotka osallistuvat 249 artiklassa tarkoitettuihin oikeudellisiin menettelyihin tai joilla on oikeus tutustua kyseisiin oikeudellisiin menettelyihin liittyviin asiakirjoihin, eivät saa käyttää tai ilmaista liikesalaisuuksia tai väitettyjä liikesalaisuuksia, jotka toimivaltaiset oikeusviranomaiset ovat asiaan osallisen asianmukaisesti perustellun pyynnön nojalla katsoneet luottamuksellisiksi ja joista he ovat saaneet tiedon tällaisen osallistumisen tai asiakirjoihin tutustumisen seurauksena.
2. Kumpikin osapuoli säätää, että edellä 249 artiklassa tarkoitetuissa oikeudellisissa menettelyissä kyseisen osapuolen oikeusviranomaisilla on valtuudet ainakin
 - a) määrätä väliaikaisia toimia estääkseen rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastaista liikesalaisuuksien hankintaa, käyttöä tai ilmaisemista;
 - b) määrätä kieltovaatimuksia estääkseen rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastaista liikesalaisuuksien hankintaa, käyttöä tai ilmaisemista;
 - c) määrätä henkilön, joka tiesi tai jonka olisi pitänyt tietää hankkineensa liikesalaisuuden laittomasti, käyttäneensä sitä laittomasti tai ilmaisseensa sen rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastaisesti, maksamaan liikesalaisuuden haltijalle vahingonkorvauksen, joka vastaa liikesalaisuuden tällaisen hankinnan, käytön tai ilmaisemisen johdosta koitunutta tosiasiallista vahinkoa;
 - d) määrätä erityisiä toimenpiteitä väitettyyn rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastaiseen hankintaan, käyttöön tai ilmaisemiseen liittyvän siviilioikeudellisen oikeudenkäynnin aikana esille tuodun liikesalaisuuden tai väitetyn liikesalaisuuden luottamuksellisuuden säilyttämiseksi; näihin erityisiin toimenpiteisiin voi asianomaisen osapuolen sisäisen lainsäädännön mukaisesti sisältyä mahdollisuus
 - i) rajoittaa kokonaan tai osittain oikeutta tutustua tiettyihin asiakirjoihin;
 - ii) rajoittaa pääsy suulliseen käsittelyyn ja näiden käsittelyjen pöytäkirjoihin tai litteroituun tekstiin; ja
 - iii) asettaa saataville tuomioistuimen ratkaisuihin julkinen toisinto, josta on poistettu kaikki liikesalaisuuksia sisältävät kohdat tai jossa tällaisia kohtia on muutettu; ja
 - e) määrätä seuraamuksia osapuolille tai muille tuomioistuimen toimivallan piiriin kuuluville henkilöille tuomioistuimen 1 kohdan tai tämän kohdan d alakohdan nojalla hyväksymien sellaisten oikeussuojakeinojen tai toimenpiteiden rikkomisesta, jotka koskevat näissä menettelyissä syntyneiden liikesalaisuuksien tai väitettyjen liikesalaisuuksien suojelua.
3. Osapuolten ei edellytetä määräävän 249 artiklassa tarkoitettuja oikeudellisia menettelyjä ja oikeussuojakeinoja, kun rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastainen toiminta toteutetaan sisäisen lainsäädännön puitteissa väärinkäytöksen, tuomittavan toiminnan tai laittoman toiminnan paljastamiseksi tai laissa tunnustettujen oikeutettujen intressien suojaamiseksi.

251 artikla

Lääkkeiden markkinoille saattamista koskevan luvan saamiseksi toimitettujen tietojen suoja

1. Kumpikin osapuoli suojaa luottamuksellisia tietoja, jotka on toimitettu lääkkeiden markkinoille saattamista koskevan luvan saamiseksi, jäljempänä ”myyntilupa”, kolmansilta osapuolilta, jollei pakottavissa kansanterveydellisissä etunäkökohdissa toisin määrätä. Myös kaikki luottamukselliset liiketoimintaa koskevat tiedot suojataan rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastaiselta toiminnalta.
2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kahdeksan vuoden ajan alkaen päivästä, jona ensimmäinen myyntilupa myönnettiin asianomaisen osapuolen alueelle, myyntiluvan myöntämisestä vastaava julkinen elin ei saa ottaa huomioon luottamuksellisia liiketoimintaa koskevia tietoja tai prekliinisten tai kliinisten tutkimusten tuloksia, jotka toimitetaan ensimmäisessä myyntilupahakemuksessa ja jotka henkilö tai julkinen tai yksityinen yhteisö toimittaa myöhemmin toisen lääkkeen markkinoille saattamista koskevan lupahakemuksen tueksi, ilman kyseiset tiedot antaneen henkilön tai yhteisön nimenomaista suostumusta, jollei kummankin osapuolen tunnustamissa kansainvälisissä sopimuksissa toisin määrätä.
3. Kymmenen vuoden ajan alkaen päivästä, jona myyntilupa on myönnetty asianomaisen osapuolen alueelle, prekliinisten tai kliinisten kokeiden tulosten perusteella myönnettyyn ensimmäiseen myyntilupaan perustuvia seuraavia myyntilupahakemuksia ei hyväksytä, ellei hakija esitä omia prekliinisten tai kliinisten kokeiden tuloksia (tai kyseiset tiedot toimittaneen tahon luvalla käytettäviä prekliinisten tai kliinisten kokeiden tuloksia) ja täytä samoja vaatimuksia kuin ensimmäinen hakija.

Tuotteille, jotka eivät täytä tämän kohdan vaatimuksia, ei myönnetä myyntilupaa.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitettua kymmenen vuoden määräaika pidennetään enintään 11 vuoteen, jos haltijalle myönnetään kahdeksan ensimmäisen vuoden aikana ensimmäisen luvan saamisesta lupa, joka koskee yhtä tai useampaa uutta käyttöaihetta, joista katsotaan olevan huomattavaa kliinistä hyötyä verrattuna olemassa oleviin hoitomuotoihin.

252 artikla

Kasvinsuojeluaineiden tietosuoja

1. Kumpikin osapuoli myöntää ensimmäisen kerran esitetyn testi- tai tutkimusraportin omistajalle tilapäisen oikeuden kasvinsuojeluaineen myyntiluvan saamiseksi. Mainitun ajanjakson aikana testi- tai tutkimusraporttia ei käytetä kenenkään muun sellaisen henkilön eduksi, jonka tavoitteena on saada markkinointilupa kasvinsuojeluaineelle, ellei ensimmäinen omistaja ole antanut siihen suostumustaan. Tässä alajaksossa tästä tilapäisestä oikeudesta käytetään nimitystä ”tietosuoja”.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun testi- tai tutkimusraportin on
 - a) oltava välttämätön sellaisen luvan tai luvan muuttamisen kannalta, jolla mahdollistetaan käyttö muilla viljelykasveilla; ja
 - b) todistetusti noudatettava hyvän laboratoriokäytännön tai hyvän koekäytännön periaatteita.
3. Tietosuojan keston on oltava vähintään kymmenen vuotta toimivaltaisen viranomaisen asianomaisen osapuolen alueella myöntämästä ensimmäisestä luvasta. Vähäriskisten kasvinsuojeluaineiden osalta määräaika voidaan pidentää 13 vuoteen.
4. Edellä 3 kohdassa tarkoitettuja määräaikoja pidennetään kolmella kuukaudella jokaisen vähäisiä käyttötarkoituksia koskevan luvan pidennyksen osalta, jos luvan haltija tekee tällaisia lupia koskevat hakemukset viimeistään viiden vuoden kuluessa toimivaltaisen viranomaisen myöntämästä ensimmäisestä luvasta. Tietosuoja voi joka tapauksessa olla voimassa enintään 13 vuotta. Vähäriskisten kasvinsuojeluaineiden tietosuoja voi joka tapauksessa olla voimassa enintään 15 vuotta.

Käsitteellä "vähäinen käyttötarkoitus" tarkoitetaan kasvinuojeluaineiden käyttöä osapuolen alueella sellaisiin kasveihin tai kasvituotteisiin, joita ei kasvateta yleisesti kyseisen osapuolen alueella tai joita kasvatetaan yleisesti poikkeukselliseen kasvinuojelutarpeeseen vastaamiseksi.

5. Testi tai tutkimus on tietosuojaan alainen myös, jos se on ollut välttämätön luvan uusimisen tai uudelleentarkastelun vuoksi. Siinä tapauksessa tietosuoja on voimassa 30 kuukautta.

6. Kumpikin osapuoli vahvistaa toimenpiteet, joilla hakija ja alueelle sijoittautuneet aiempien lupien haltijat velvoitetaan jakamaan yksinoikeudellisia tietoja, siten että voidaan välttää selkärankaisilla eläimillä suoritettavien kokeiden toistaminen.

VII alajakso

Kasvilajikkeet

253 artikla

Kasvilajikkeet

1. Osapuolet suojaavat kasvinjalostajanoikeuksia uusien kasvilajikkeiden suojaamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen, jäljempänä UPOV-yleissopimus, mukaisesti, ottaen huomioon myös kyseisen yleissopimuksen 15 artiklassa tarkoitettut jalostajanoikeuksia koskevat poikkeukset, ja tekevät yhteistyötä edistääkseen ja soveltaakseen näitä oikeuksia.

2. Armenian tasavallan osalta tätä artiklaa sovelletaan viimeistään kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

C jakso

Teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpano

I alajakso

Yleiset määräykset

254 artikla

Yleiset velvollisuudet

1. Osapuolet vahvistavat TRIPS-sopimuksen ja varsinkin sen III osan mukaiset sitoumuksensa. Kumpikin osapuoli säätää tässä jaksossa määrätyistä täydentävistä toimenpiteistä, menettelyistä ja oikeussuojakeinoista, jotka ovat tarpeen teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanon varmistamiseksi. Näiden toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen on oltava oikeudenmukaisia ja tasapuolisia, ne eivät saa olla turhan monimutkaisia tai kalliita eivätkä ne saa sisältää kohtuuttomia määräaikoja tai johtaa aiheettomiin viivytyksiin.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia, ja niitä on sovellettava siten, että vältetään luomasta esteitä lailliselle kaupankäynnille ja säädetään takeista niiden väärinkäytön estämiseksi.

3. Tämän jakson II alajaksossa teollis- ja tekijänoikeuksien käsite kattaa ainakin seuraavat oikeudet:

- a) tekijänoikeus;
- b) tekijänoikeuden lähioikeudet;
- c) tietokannan valmistajan sui generis -oikeus;
- d) puolijohdetuotteiden piirimallien luoja oikeudet;
- e) tavaramerkkioikeudet;
- f) mallioikeudet;

- g) patenttioikeudet, mukaan lukien lisäsuojatodistuksista johtuvat oikeudet;
- h) maantieteelliset merkinnät;
- i) hyödyllisyysmallioikeudet;
- j) kasvinjalostajanoikeudet; ja
- k) toiminimet, kun ne on suojattu yksinoikeudella asianomaisessa kansallisessa oikeudessa.

Liikesalaisuudet eivät kuulu tämän jakson soveltamisalaan. Liikesalaisuuksien täytäntöönpanosta määrätään 250 artiklassa.

255 artikla

Oikeutetut hakijat

Kummankin osapuolen on myönnettävä oikeus pyytää tässä jaksossa ja TRIPS-sopimuksen III osassa tarkoitettujen toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen soveltamista

- a) sovellettavan lainsäädännön mukaisesti teollis- ja tekijänoikeuksien haltijoille;
- b) kaikille muille henkilöille, joilla on oikeus käyttää näitä oikeuksia, erityisesti käyttöluvan haltijoille, jos sovellettava lainsäädäntö sen sallii ja mainitun lainsäädännön mukaisesti;
- c) sovellettavan lainsäädännön mukaisesti teollis- ja tekijänoikeuksia kollektiivisesti hallinnoiville elimille, joilla on säännönmukaisesti tunnustettu oikeus edustaa teollis- ja tekijänoikeuksien haltijoita, jos sovellettava lainsäädäntö sen sallii; ja
- d) sovellettavan lainsäädännön mukaisesti alan edunvalvonnasta vastaaville elimille, joilla on säännönmukaisesti tunnustettu oikeus edustaa teollis- ja tekijänoikeuksien haltijoita, jos sovellettava lainsäädäntö sen sallii.

II alajakso

Yksityisoikeudellinen täytäntöönpano

256 artikla

Toimenpiteet todistusaineiston suojaamiseksi

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että jo ennen pääasiaa koskevan käsittelyn aloittamista toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat sen osapuolen hakemuksesta, joka on esittänyt kohtuullisesti saatavissa olevaa todistusaineistoa tukeakseen väitteitään teollis- tai tekijänoikeutensa loukkaamisesta tai tällaisen loukkaamisen uhasta, määrätä nopeita ja tehokkaita väliaikaisia toimia väitettyyn loukkaamiseen liittyvän asiaankuuluvan todistusaineiston suojaamiseksi edellyttäen, että luottamuksellisten tietojen suoja taataan.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen väliaikaisien toimenpiteiden voi sisältää riidanalaisten tavaroiden yksityiskohtaisen kuvaamisen ja mahdollisen näytteiden oton, tai riidanalaisten tavaroiden ja soveltuviin tapauksiin näiden tavaroiden valmistuksessa tai jakelussa käytettyjen materiaalien ja välineiden sekä tavaroihin liittyvien asiakirjojen haltuunottamisen. Nämä toimenpiteet toteutetaan tarvittaessa toista osapuolta kuulematta, erityisesti jos mahdollisesta viiveestä voi koitua korvaamatonta haittaa oikeudenhaltijalle tai jos todistusaineiston hävittämisen vaara on ilmeinen. Toisella osapuolella on oikeus tulla kuulluksi kohtuullisessa ajassa.

257 artikla

Tiedonsaantioikeus

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat teollis- tai tekijänoikeuden loukkausta koskevan siviilioikeudellisen menettelyn yhteydessä kantajan perustellusta ja oikeasuhteisesta pyynnöstä määrätä, että teollis- tai tekijänoikeuksia loukannut tai kuka tahansa muu henkilö, joka on oikeudenkäynnin osapuoli tai todistaja, antaa tietoja sellaisten tavaroiden tai palvelujen alkuperästä ja jakeluverkosta, jotka loukkaavat teollis- tai tekijänoikeutta.

Tässä kohdassa ”kuka tahansa muu henkilö” tarkoittaa henkilöä,

- a) jonka on todettu pitävän hallussaan riidanalaisia tavaroita kaupallisessa laajuudessa;
- b) joka on tavattu käyttämästä riidanalaisia palveluja kaupallisessa laajuudessa;
- c) jonka on todettu tarjoavan loukkaavassa toiminnassa käytettäviä palveluja kaupallisessa laajuudessa; tai
- d) jonka tässä kohdassa tarkoitettu henkilö on osoittanut osallistuneen kyseisten tavaroiden tuottamiseen, valmistukseen tai jakeluun tai näiden palvelujen tarjoamiseen.

Tässä kohdassa tarkoitettuihin tietoihin sisältyvät tapauksen mukaan

- a) tuotteen tai palvelujen tuottajien, valmistajien, jakelijoiden, toimittajien ja muiden aikaisempien haltijoiden sekä aiottujen tukku- ja vähittäiskauppioiden nimet ja osoitteet; ja
- b) tiedot tuotettujen, valmistettujen, toimitettujen, vastaanotettujen tai tilattujen tavaroiden taikka palveluiden määrästä sekä kyseisistä tavaroista tai palveluista saaduista hinnoista.

2. Tätä artiklaa sovelletaan rajoittamatta soveltamasta muita laissa annettuja säännöksiä, jotka

- a) antavat oikeuden haltijalle oikeuden saaja laajempia tietoja;
- b) koskevat tämän artiklan nojalla ilmoitettujen tietojen käyttöä siviili- tai rikosoikeudellisessa menettelyssä;
- c) koskevat vastuuta tiedonsaantioikeuden väärinkäytöstä;
- d) antavat mahdollisuuden kieltäytyä antamasta sellaisia tietoja, jotka pakottaisivat 1 kohdassa tarkoitettun henkilön myöntämään oman tai lähisukulaisensa osallistumisen teollis- tai tekijänoikeuden loukkaukseen; tai
- e) koskevat tietolähteiden luottamuksellisuuden suojaa tai henkilötietojen käsittelyä.

258 artikla

Turvaamis- ja säilyttämistoimenpiteet

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että oikeusviranomaiset voivat hakijan pyynnöstä määrätä väitetyille oikeudenloukkaajalle osoitetun väliaikaisen kiellon, jonka tarkoituksena on estää teollis- tai tekijänoikeuden välittömät loukkaukset. Oikeusviranomaiset voivat myös kieltää väliaikaisesti ja, jos kansallinen lainsäädäntö sen mahdollistaa, tarvittaessa uhkasakon uhalla kyseisen oikeuden väitettyjen loukkausten jatkamisen tai asettaa jatkamisen ehdoksi oikeudenhaltijalle kuuluvan korvauksen takaamiseen tarkoitettut vakuudet. Väliaikainen kieltäminen voidaan määrätä samoin edellytyksin välittäjälle, jonka palveluja kolmas osapuoli käyttää loukatakseen teollis- tai tekijänoikeutta.

2. Väliaikaisella kiellolla voidaan myös määrätä takavarikoitaviksi tai luovutettaviksi sellaiset tavarat, joiden epäillään loukkaavan teollis- tai tekijänoikeutta, jotta voidaan estää niiden saattaminen markkinointikanaviin tai levittäminen markkinointikanavia pitkin.

3. Kaupallisessa laajuudessa tehtyjen loukkausten osalta kumpikin osapuoli varmistaa, että jos vahingon kärsinyt osapuoli osoittaa olosuhteet, jotka saattavat uhata vahingonkorvauksen maksamista, että oikeusviranomaiset voivat määrätä väitettyn loukkaajan irtainta ja kiinteää omaisuutta asetettavaksi hukkaamiskieltoon sekä myös tämän pankkitilit ja muut varat jäädytettäväksi. Tässä tarkoituksessa toimivaltaiset viranomaiset voivat määrätä esitettäväksi pankki-, rahoitus- tai kaupallisia asiakirjoja tai asianmukaisen pääsyn asiaankuuluviin tietoihin.

259 artikla

Korjaavat toimenpiteet

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat hakijan pyynnöstä, oikeudenhaltijalle loukkauksen johdosta kuuluvia vahingonkorvauksia rajoittamatta ja ilman minkäänlaista korvausta, määrätä sellaiset tavarat, joiden ne ovat todenneet loukkaavan teollis- tai tekijänoikeutta, vähintään poistettavaksi lopullisesti markkinointikanavasta tai hävitettäväksi. Toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat tarvittaessa määrätä hävitettäväksi myös näiden tavaroiden luomisessa tai valmistuksessa pääasiassa käytetyt materiaalit ja välineet.

2. Osapuolten oikeusviranomaisilla on oltava valtuudet määrätä, että 1 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet toteutetaan oikeudenloukkaajan kustannuksella, jollei tämän esteeksi vedota erityisiin syihin.

260 artikla

Kieltotuomiot

Kumpikin osapuoli varmistaa, että kun teollis- tai tekijänoikeuden loukkauksen toteava oikeuden päätös on tehty, oikeusviranomaiset voivat antaa loukkaajaa vastaan sekä sellaista välittäjää vastaan, jonka palveluja kolmas osapuoli käyttää teollis- ja tekijänoikeuden loukkaamiseksi, kieltotuomion, jonka tarkoituksena on kieltää loukkauksen jatkaminen.

261 artikla

Vaihtoehtoiset toimenpiteet

Osapuoli voi säätää, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat soveltuviissa tapauksissa määrätä sen henkilön pyynnöstä, johon 259 tai 260 artiklassa määrätty toimenpiteet voivat kohdistua, että vahingon kärsineelle osapuolelle maksetaan kyseisissä kahdessa artiklassa mainittujen toimenpiteiden soveltamisen sijasta rahallinen hyvitys. Rahallinen hyvitys voidaan maksaa, jos toimenpiteiden kohteena oleva henkilö on toiminut ilman tuottamusta tai laiminlyöntiä ja jos 259 ja 260 artiklassa määrättyjen toimenpiteiden täytäntöönpano aiheuttaisi tälle henkilölle suhteetonta vahinkoa ja jos vahingon kärsineelle osapuolelle maksettavaa rahallista hyvitystä voidaan kohtuudella pitää tyydyttävänä.

262 artikla

Vahingonkorvaukset

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että oikeusviranomaiset määräävät vahingon kärsineen osapuolen hakemuksesta loukkaajan, joka tiesi tai jonka olisi perustellusti pitänyt tietää ryhtyneensä loukkaavaan tekoon, maksamaan oikeudenhaltijalle vahingonkorvauksen, joka vastaa tälle loukkauksen johdosta koitunutta tosiasiallista vahinkoa. Vahvistaessaan vahingonkorvauksen oikeusviranomaisten on

- a) otettava huomioon kaikki asianmukaiset näkökohdat, kuten vahingon kärsineelle osapuolelle aiheutuneet kielteiset taloudelliset seuraukset, saamatta jäänyt voitto mukaan lukien, loukkaajan saama perusteeton etu ja soveltuviissa tapauksissa muita kuin taloudellisia tekijöitä, kuten oikeudenhaltijalle loukkauksen johdosta aiheutunut aineeton vahinko; tai
- b) ne voivat vaihtoehtona a alakohdalle määrittää soveltuviissa tapauksissa vahingonkorvauksen kiinteänä määränä esimerkiksi vähintään niiden rojaltien tai maksujen määrän perusteella, jotka oikeudenloukkaaja olisi joutunut suorittamaan, jos se olisi pyytänyt lupaa kyseisen teollis- tai tekijänoikeuden käyttöön.

2. Jos oikeudenloukkaaja ei ole tietoisesti ryhtynyt loukkaavaan tekoon tai ryhtyi loukkaavaan tekoon ilman, että hänen olisi perustellusti pitänyt tietää ryhtyvänsä siihen, osapuoli voi säätää, että oikeusviranomaiset voivat määrätä voitot perittäviksi takaisin loukatulle osapuolelle tai maksettavaksi vahingonkorvauksen, joka voi olla ennalta määrätty.

263 artikla

Oikeudenkäyntikulut

Kumpikin osapuoli varmistaa, että kohtuulliset ja oikeasuhteiset oikeudenkäyntikulut ja muut oikeudenkäynnin voittaneelle osapuolelle aiheutuneet kulut kuuluvat yleensä oikeudenkäynnin hävinneen maksettaviksi, jollei se ole kohtuutonta.

264 artikla

Tuomioistuinten päätösten julkistaminen

Kumpikin osapuoli varmistaa, että oikeusviranomaiset voivat teollis- tai tekijänoikeuden loukkauksen johdosta nostetun kanteen yhteydessä määrätä kantajan pyynnöstä ja loukkaajan kustannuksella toteutettaviksi soveltuvia toimenpiteitä päätöstä koskevien tietojen levittämiseksi, mukaan lukien päätöksen julkistaminen ja sen julkaiseminen kokonaan tai osittain.

265 artikla

Olettama tekijänoikeudesta

Osapuolet tunnustavat, että tässä jaksossa määrättyjä toimenpiteitä, menettelyjä ja oikeussuojakeinoja sovellettaessa riittää, että kirjallisen tai taiteellisen teoksen tekijän nimi on tavanimukaisella tavalla ilmoitettu teoksessa, jotta häntä voidaan pitää tekijänä ja sen johdosta oikeutettuna ajamaan kannetta tekijänoikeutensa loukkaamisesta, jollei toisin osoiteta.

III alajakso

Tullivalvonta

266 artikla

Tullivalvonta

1. Kun rajatoimenpiteitä sovelletaan teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanoon, kumpikin osapuoli varmistaa toimenpiteiden olevan GATT 1994 -sopimuksen ja TRIPS-sopimuksen velvoitteidensa mukaiset.
2. Teollis- ja tekijänoikeuksien tehokkaan suojan varmistamiseksi kummankin osapuolen tullialueella osapuolten asianomaiset tulliviranomaiset noudattavat erilaisia lähestymistapoja sellaisten lähetysten tunnistamiseksi, jotka sisältävät tavaroita, joiden epäillään loukkaavan 3 ja 4 kohdassa tarkoitettuja teollis- tai tekijänoikeuksia. Näihin lähestymistapoihin sisältyy riskianalyysitekniikoita, jotka perustuvat muun muassa oikeudenhaltijoiden antamiin tietoihin, hankittuun tiedustelutietoon ja rahdin tarkastuksiin.
3. Kummankin osapuolen tulliviranomaiset ryhtyvät oikeudenhaltijan pyynnöstä toimiin keskeyttääkseen tullivalvonnassa olevien tavaroiden luovutuksen tai ottaakseen ne haltuun, jos näiden tavaroiden epäillään loukkaavan tavaramerkkiä, tekijänoikeutta ja lähioikeuksia, maantieteellisiä merkintöjä, patentteja, hyödyllisyysmallioikeuksia, teollismallioikeuksia, integroitujen piirien piirimallia tai kasvinjalostajanoikeuksia.
4. Viimeistään kolmen vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta osapuolet käynnistävät neuvottelut niiden asianomaisten tulliviranomaisten oikeuksista ryhtyä omasta aloitteestaan toimiin keskeyttääkseen tullivalvonnassa olevien tavaroiden luovutuksen tai ottaakseen ne haltuun, jos näiden tavaroiden epäillään loukkaavan tavaramerkkiä, tekijänoikeutta ja lähioikeuksia, maantieteellisiä merkintöjä, patentteja, hyödyllisyysmallioikeuksia, teollismallioikeuksia integroitujen piirien piirimallia tai kasvinjalostajanoikeuksia.
5. Sen estämättä, mitä 3 kohdassa määrätään, osapuoli voi päättää soveltaa tällaisia toimenpiteitä sellaisten tavaroiden tuontiin, jotka oikeudenhaltija saattaa markkinoille toisessa maassa tai jotka saatetaan markkinoille toisessa maassa tämän suostumuksella, mutta osapuolella ei ole velvollisuutta toimia näin.
6. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä sellaisten tavaroiden kansainvälisen kaupan osalta, joiden epäillään loukkaavan teollis- tai tekijänoikeuksia. Osapuolet perustavat tätä varten tullihallintoihinsa yhteyspisteet ja ilmoittavat niistä toiselle osapuolelle. Tällaisen yhteistyön puitteissa vaihdetaan tietoja, jotka koskevat mekanismeja tietojen saamiseksi oikeudenhaltijoilta, sekä parhaita käytäntöjä ja kokemuksia, jotka liittyvät riskinhallintastrategioihin, samoin kuin tietoja, joiden avulla voidaan tunnistaa lähetykset, joiden epäillään sisältävän oikeutta loukkaavia tavaroita. Kaikessa tietojenvaihdossa kunnioitetaan kummankin osapuolen alueella henkilötietojen suojaamiseen sovellettavia määräyksiä kaikilta osin.
7. Teollis- ja tekijänoikeuksien tullivalvontaan sovelletaan keskinäistä hallinnollista avunantoa tulliasioissa koskevaa pöytäkirjaa II, sanotun kuitenkin rajoittamatta muita yhteistyömuotoja.
8. Edellä 126 artiklassa tarkoitettu tulliasioden alakomitea toimii tämän jakson asianmukaisen toiminnan ja täytäntöönpanon varmistamisesta vastaavana komiteana, määrittää painopistealueet ja määrää riittävästä menettelyistä molempien osapuolten toimivaltaisten viranomaisten väliselle yhteistyölle, sanotun kuitenkin rajoittamatta kumppanuuskomitean yleistä toimivaltaa.

IV alajakso

Muut valvontamenettelyt

267 artikla

Käytännösäännöt

1. Kumpikin osapuoli edistää
 - a) teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamiseen tähtäävien käytännösääntöjen laatimista ammattialan tai ammatillisten järjestöjen tai -liittojen toimesta; ja
 - b) käytännösääntöjen luonnosten ja kyseisten käytännösääntöjen soveltamista koskevien arviointien toimittamista kummankin osapuolen toimivaltaisille viranomaisille.

268 artikla

Yhteistyö

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä tukeakseen tämän luvun mukaisten sitoumusten ja velvoitteiden täytäntöönpanoa.
2. Osapuolten välinen yhteistyö koskee muun muassa seuraavia toimintoja:
 - a) tietojen vaihto teollis- ja tekijänoikeuksia sekä suojele- ja täytäntöönpanosääntöjä koskevasta oikeudellisesta kehiksestä sekä kyseisten alojen lainsäädännön kehittämisestä saatujen kokemusten vaihto Euroopan unionin ja Armenian tasavallan välillä;
 - b) teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanosta saatujen kokemusten ja tietojen vaihto;
 - c) tulliviranomaisten, poliisin sekä hallinto- ja oikeuselinten keskushallinnon tasolla ja sen alapuolella suorittamasta teollis- ja tekijänoikeuksien valvonnasta saatujen kokemusten vaihto;
 - d) toimien koordinointi väärennetyjen tavaroiden viennin estämiseksi, myös kolmansien maiden kanssa;
 - e) valmiuksien parantaminen ja henkilöstön vaihto ja koulutus;
 - f) teollis- ja tekijänoikeuksia koskeva tiedotus sekä tietojen levittäminen, myös liike-elämälle ja kansalaisyhteiskunnalle, sekä yleisen tietoisuuden lisääminen teollis- ja tekijänoikeuksiin liittyvistä aiheista kuluttajien ja oikeudenhaltijoiden keskuudessa;
 - g) institutionaalisen yhteistyön kehittäminen esimerkiksi teollis- ja tekijänoikeuksista vastaavien molempien osapuolten virastojen välillä; ja
 - h) suurelle yleisölle suunnattujen teollis- ja tekijänoikeuspolitiikkaa koskevien tiedotus- ja koulutusaloitteiden aktiivinen edistäminen, mukaan lukien tehokkaiden strategioiden laatiminen tärkeimpien kohderyhmien tunnistamiseksi ja tiedotusohjelmien luominen kuluttajien ja tiedotusvälineiden tietoisuuden parantamiseksi teollis- ja tekijänoikeuksien rikkomisen vaikutuksista, kuten terveys- ja turvallisuusriskeistä ja yhteyksistä järjestäytyneeseen rikollisuuteen.
3. Rajoittamatta 1 ja 2 kohdan soveltamista ja niitä täydentäen osapuolet ylläpitävät tarvittaessa teollis- ja tekijänoikeuksia koskevaa tehokasta vuoropuhelua, jonka aiheena ovat tässä luvussa tarkoitettujen teollis- ja tekijänoikeuksien suojelun ja täytäntöönpanon kannalta olennaiset asiat sekä muut olennaiset asiat.

8 LUKU

Julkiset hankinnat

269 artikla

Suhde WTO:n julkisia hankintoja koskevaan sopimukseen

Osapuolet vahvistavat vuoden 2012 tarkistetun julkisia hankintoja koskevan sopimuksen⁽¹⁾, jäljempänä ”WTO:n julkisia hankintoja koskeva sopimus”, mukaiset keskinäiset oikeutensa ja velvollisuutensa. Nämä WTO:n julkisia hankintoja koskevassa sopimuksessa vahvistetut oikeudet ja velvollisuudet, mukaan lukien kumpaakin osapuolta koskevat eritelmät, jotka on esitetty niitä vastaavissa alaliitteen I liitteissä, otetaan osaksi tätä sopimusta, ja niihin sovelletaan 13 luvussa määrättyä kahdenvälistä riitojenratkaisumenettelyä.

270 artikla

Lisäsoveltamisala

1. Osapuolet soveltavat WTO:n julkisia hankintoja koskevan sopimuksen I–IV, VI–XV, XVI.1–XVI.3, XVII ja XVIII artiklan määräyksiä soveltuvin osin tämän sopimuksen liitteeseen XI sisältyviin hankintoihin.
2. Kumppanuuskomitea voi päättää muuttaa tämän sopimuksen liitettä XI. Menettelyssä, jossa osapuoli tekee kyseiseen liitteeseen muutoksia tai oikaisuja, osapuolet soveltavat soveltuvin osin WTO:n julkisia hankintoja koskevan sopimuksen XIX artiklan määräyksiä, ja lisäksi edellytetään, että ilmoitukset tehdään suoraan toiselle osapuolelle ja riitojen ratkaisemisen tulkitaan viittaavan 13 lukuun.

271 artikla

Lisäsäännöt

Osapuolet soveltavat hankintoihin, jotka sisältyvät WTO:n julkisia hankintoja koskevan sopimuksen alaliitteen I niitä koskeviin liitteisiin, ja tämän sopimuksen liitteeseen XI sisältyviin hankintoihin seuraavia lisäsääntöjä:

Hankintailmoitusten sähköinen julkaiseminen

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kaikki aiottua hankintaa koskevat ilmoitukset ovat suoraan saatavilla sähköisesti ja maksutta yhdestä paikasta internetissä. Lisäksi ilmoitukset voidaan myös julkaista soveltuvuudessa paperijulkaisussa. Tällaista julkaisuvälinettä on levitettävä laajasti, ja kyseisten ilmoitusten on oltava helposti yleisön saatavilla ainakin ilmoituksessa ilmoitetun ajanjakson päättymiseen saakka.

Muutoksenhakumenettelyjä koskevat vaatimukset

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että WTO:n julkisia hankintoja koskevan sopimuksen XVIII artiklassa määriteltyjen muutoksenhakumenettelyiden osalta toteutetuilla toimenpiteillä annetaan tarvittavat valtuudet
 - a) toteuttaa mahdollisimman pian väli-toimimenettelyjen avulla väliaikaisia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on korjata väitetty rikkomus tai estää asianomaisiin etuihin kohdistuvat lisävahingot, mukaan lukien toimenpiteet julkisen hankintamenettelyn taikka hankintaviranomaisen tekemän päätöksen täytäntöönpanon keskeyttämiseksi tai keskeyttämisen varmistamiseksi;
 - b) kumota lainvastaisesti tehdyt päätökset tai varmistaa niiden kumoaminen, mukaan lukien aiottua tai suunniteltua hankintaa koskevassa julkaisussa, sopimusasiakirjoissa tai missä tahansa muussa hankintamenettelyyn liittyvässä asiakirjassa olevien syrjintää aiheuttavien teknisten, taloudellisten tai rahoitusta koskevien eritelmien poistaminen; ja
 - c) määrätä virheellisestä menettelystä kärsineelle vahingonkorvausta.
3. Hankintapäätöksen muutoksenhaun osalta kumpikin osapuoli varmistaa, että hankintaviranomainen ei voi tehdä sopimusta ennen kuin muutoksenhakuelin on antanut päätöksensä väliaikaisia toimenpiteitä tai muutoksenhakua koskevasta hakemuksesta. Keskeytystä ei lopeteta ennen 6 kohdassa tarkoitettua odotusajan päättymistä.

⁽¹⁾ Liite julkisia hankintoja koskevan sopimuksen muuttamisesta tehtyyn pöytäkirjaan (GPA/113).

4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että muutoksenhakumenettelyistä vastaavien elinten päätökset voidaan panna täytäntöön tehokkaasti.
5. Riippumattomien muutoksenhakuelinten jäsenistössä ei saa olla hankintaviranomaisten edustajia.

Silloin, kun muutoksenhakumenettelyistä vastaavat elimet eivät ole luonteeltaan tuomioistuimia, kumpikin osapuoli varmistaa seuraavat seikat:

- a) elinten päätökset on aina perusteltava kirjallisesti;
- b) riippumattoman muutoksenhakuelimen väitettyihin laittomiin toimenpiteisiin tai väitettyihin virheisiin sille annettujen valtuuksien käytössä voidaan hakea muutosta oikeusteitse tai toisessa riippumattomassa elimessä, joka on tuomioistuin ja riippumaton hankintaviranomaisesta ja muutoksenhakuelimestä;
- c) tällaisen riippumattoman elimen jäsenet on nimitettävä ja vapautettava tehtävistään samoin ehdoin kuin tuomioistuimen jäsenet niiltä osin kuin ehdot koskevat nimittävää viranomaista, toimikauden pituutta ja erottamista;
- d) ainakin tällaisen riippumattoman elimen puheenjohtajalla on oltava sama oikeudellinen ja ammatillinen pätevyys kuin tuomioistuimen jäsenillä; sekä
- e) riippumaton elin noudattaa päätöksenteossaan menettelyä, jossa molempia osapuolia kuullaan, ja nämä päätökset ovat kummankin osapuolen määrittelemien keinoin oikeudellisesti sitovia.

Odotusaika

6. Hankintaviranomainen ei voi tehdä sopimusta tämän luvun soveltamisalaan kuuluvan hankintapäätöksen perusteella ennen odotusajan päättymistä:
 - a) odotusaika kestää vähintään kymmenen kalenteripäivää ja alkaa seuraavana päivänä siitä, kun hankintapäätös on lähetetty asianomaisille tarjoajille ja ehdokkaille, jos ilmoitus tehdään faksilla taikka sähköisesti; tai
 - b) mikäli viestintään käytetään muita välineitä, odotusaika kestää joko vähintään 15 kalenteripäivää ja alkaa seuraavana päivänä siitä, kun hankintapäätös on lähetetty asianomaisille tarjoajille ja ehdokkaille, tai se kestää vähintään kymmenen kalenteripäivää ja alkaa seuraavana päivänä siitä, kun hankintapäätös on vastaanotettu.

Vaihtoehtoisesti osapuoli voi säätää, että odotusaika alkaa siitä, kun hankintapäätös on julkaistu sähköisesti ja maksutta WTO:n julkisia hankintoja koskevan sopimuksen XVI.2 artiklan mukaisesti.

Tarjoajat on katsottava asianomaisiksi, jos tarjoajia ei ole vielä lopullisesti suljettu pois. Poissulkeminen katsotaan lopulliseksi, jos siitä on ilmoitettu asianomaisille tarjoajille ja jos riippumaton muutoksenhakuelin on todennut poissulkemisen lailliseksi tai jos poissulkemiseen ei voida enää hakea muutosta. Ehdokkaat on katsottava asianomaisiksi, jos hankintaviranomainen ei ole saattanut niiden tekemän hakemuksen hylkäämistä koskevia tietoja asianomaisten tarjoajien saataville ennen hankintapäätöksen ilmoittamista.

7. Osapuoli voi säätää, että 6 kohdan ensimmäisen alakohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuja odotusaikoja ei sovelleta seuraavissa tapauksissa:
 - a) jos ainoa 6 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettu asianomainen tarjoaja on tarjoaja, jolle hankintasopimus on päätetty antaa, ja jos muita asianomaisia ehdokkaita ei ole;
 - b) jos sopimus perustuu puitesopimukseen; ja
 - c) jos tietty sopimus perustuu dynaamiseen hankintajärjestelmään.

Pätemättömyys

8. Mikäli hankintaviranomainen on myöntänyt sopimuksen luvattomasti julkaisematta hankintailmoitusta, kumpikin osapuoli varmistaa, että hankintaviranomaisesta riippumaton muutoksenhakuelin tai tuomioistuin katsoo sopimuksen pätemättömäksi tai sen pätemättömyys perustuu tällaisen elimen tekemään päätökseen.

Sopimuksen pätemättömäksi katsomisesta johtuvat seuraukset on määriteltävä kummankin osapuolen lainsäädännössä, jossa säädetään kaikkien sopimusvelvoitteiden taannehtivasta peruuttamisesta taikka vielä täyttämättömien velvoitteiden peruuttamisesta. Jälkimmäisessä tapauksessa kumpikin osapuoli säätää muiden seuraamusten soveltamisesta.

9. Osapuoli voi säätää, että muutoksenhakuelimen tai tuomioistuimen ei tarvitse katsoa sopimusta pätemättömäksi, vaikka sopimus olisi myönnetty laittomasti, mikäli muutoksenhakuelin tai tuomioistuin kaikki asiaan vaikuttavat seikat tutkittuaan toteaa, että yleiseen etuun liittyvät pakottavat syyt vaativat sopimuksen vaikutusten voimassa pysymistä. Tässä tapauksessa kumpikin osapuoli säätää vaihtoehtoisista seuraamuksista.

Sijoittautuneiden yritysten syrjimättömyys

10. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toisen osapuolen palveluntarjoajat, jotka harjoittavat liiketoimintaa sen alueella perustamansa, hankkimansa tai ylläpitämänsä oikeushenkilön kautta, saavat kansallisen kohtelun kaikissa osapuolen alueellaan toteuttamissa julkisissa hankinnoissa. Tätä velvoitetta sovelletaan riippumatta siitä, sisältyykö hankinta osapuolten WTO:n julkisia hankintoja koskevan sopimuksen alaliitteen I liitteisiin vai tämän sopimuksen liitteeseen XI.

WTO:n julkisia hankintoja koskevan sopimuksen III artiklassa säädettyjä yleisiä poikkeuksia sovelletaan.

9 LUKU

Kauppa ja kestävä kehitys

272 artikla

Tavoitteet ja soveltamisala

1. Osapuolet palauttavat mieliin YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssin Agenda 21 -asiakirjan vuodelta 1992, ILO:n julistuksen työelämän perusperiaatteista ja -oikeuksista vuodelta 1998, kestävästä kehityksestä koskevan Johannesburgin täytäntöönpanosuunnitelman vuodelta 2002, YK:n talous- ja sosiaali-neuvoston kokouksen ministeritason julkilausuman vuodelta 2006, joka koskee tuottavaa täystyöllisyyttä ja ihmisarvoista työtä kaikille edistävän ympäristön luomista kansallisella ja kansainvälisellä tasolla sekä sen vaikutusta kestäväan kehitykseen, ILO:n julistuksen sosiaalisesti oikeudenmukaisesta globalisaatiosta vuodelta 2008, YK:n kestävästä kehityksestä koskevan konferenssin päätöisasiakirjan vuodelta 2012 ("Tulevaisuus, jota tavoittelemme") ja YK:n vuonna 2015 hyväksytyyn kestäväan kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa edistää kansainvälisen kaupan kehittämistä niin, että edistetään pyrkimystä kestäväan kehitykseen ja nykyisten ja tulevien sukupolvien hyvinvointiin, ja varmistaa, että tämä tavoite sisältyy niiden kauppasuhteisiin ja otetaan huomioon kauppasuhteiden kaikilla tasoilla.

2. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa pyrkiä kohti kestävästä kehityksestä, jonka pilarit – taloudellinen ja sosiaalinen kehitys sekä ympäristönsuojelu – ovat toisistaan riippuvaisia ja toisiaan vahvistavia. Ne korostavat, että on hyödyllistä huomioida kauppaan liittyvät työ- ja ympäristökysymykset osana kaupan ja kestäväan kehityksen globaalia lähestymistapaa.

3. Kun tässä luvussa viitataan "työhön", siihen sisältyvät kysymykset, jotka ovat merkityksellisiä ILO:n strategisten tavoitteiden kannalta – ihmisarvoisen työn toimintaohjelma ilmaistaan näissä tavoitteissa, joista on sovittu ILO:n vuoden 2008 julistuksessa sosiaalisesti oikeudenmukaisesta globalisaatiosta.

273 artikla

Oikeus sääntelyyn ja suojelun tasot

Osapuolet tunnustavat kummankin osapuolen oikeuden määritellä kestävästä kehityksestä koskevat politiikkansa ja painopisteensä, vahvistaa omat kansalliset ympäristön- ja työsuojelun tasonsa ja antaa niiden mukaisesti asiaa koskevaa lainsäädäntöä ja ottaa käyttöön asiaa koskevia politiikkoja sekä muuttaa niitä tavalla, joka vastaa sen sitoutumista tämän sopimuksen 274 ja 275 artiklassa tarkoitettuihin kansainvälisesti tunnustettuihin normeihin ja sopimuksiin, ja kumpikin osapuoli pyrkii varmistamaan, että sen lainsäädännössä ja politiikoissa turvataan korkea ympäristön- ja työsuojelun taso ja kannustetaan siihen, ja pyrkii jatkamaan lainsäädäntönsä ja politiikkojensa sekä niihin perustuvien suojelun tasojen parantamista.

274 artikla

Kansainväliset työelämää koskevat normit ja sopimukset

1. Osapuolet tunnustavat, että tuottava täystyöllisyys ja ihmisarvoisen työn tarjoaminen kaikille ovat keskeisiä osatekijöitä globalisaatioprosessin hallitsemisessa, ja vahvistavat sitoumuksensa edistää kansainvälisen kaupan kehitystä tavalla, joka tukee tuottavaa täystyöllisyyttä ja ihmisarvoisen työn tarjoamista kaikille. Osapuolet sitoutuvat tältä osin keskustelemaan keskenään ja tekemään yhteistyötä asianmukaisella tavalla molemmille tärkeissä kauppaan liittyvissä työelämän kysymyksissä.

2. Niiden veloitteiden mukaisesti, jotka niillä on ILO:n jäsenenä, ja työelämän peruseriaatteista ja -oikeuksista vuonna 1998 annetun ILO:n julistuksen ja sen seurantamekanismin mukaisesti osapuolet sitoutuvat noudattamaan, edistämään ja toteuttamaan lainsäädännössään ja menettelytavoissaan ja koko alueellaan keskeisiin ILO:n yleissopimuksiin ja näiden yleissopimusten pöytäkirjoihin kirjattuja kansainvälisesti tunnustettuja työelämän peruseriaatteita, joista mainitaan tässä erityisesti

- a) järjestäytymisoikeus ja kollektiivisen neuvottelu-oikeuden tosiasiallinen tunnustaminen;
- b) kaikenlaisen pakkotyön poistaminen;
- c) lapsityövoiman käytön tosiasiallinen poistaminen; ja
- d) työmarkkinoilla ja ammatin harjoittamisen yhteydessä esiintyvän syrjinnän poistaminen.

3. Osapuolet vahvistavat sitoutuneensa panemaan lainsäädännössään ja menettelytavoissaan tehokkaasti täytäntöön jäsenvaltioiden ja Armenian tasavallan ratifioimat ILO:n keskeiset, tärkeimmät ja muut yleissopimukset sekä näiden yleissopimusten pöytäkirjat.

4. Osapuolten on lisäksi harkittava vielä ratifioimattomien ILO:n ajantasaisiksi luokittelemien tärkeiden ja muiden yleissopimusten ratifioimista. Osapuolet vaihtavat tältä osin säännöllisesti tietoja tilanteestaan ja edistymisestään ratifiointiprosessissa.

5. Osapuolet tunnustavat, että työelämän peruseriaatteiden ja -oikeuksien loukkaamiseen ei voida vedota eikä sitä voida muutenkaan käyttää oikeutettuna kilpailuetuna ja ettei työelämää koskevia normeja saa käyttää kaupassa protektionistisiin tarkoituksiin.

275 artikla

Kansainvälinen ympäristöhallinto ja kansainväliset ympäristösopimukset

1. Osapuolet tunnustavat kansainvälisen ympäristöhallinnon ja sopimusten merkityksen kansainvälisen yhteisön vastauksena maailmanlaajuisiin tai alueellisiin ympäristöongelmiin ja korostavat tarvetta kaupan ja ympäristönäkökohtien keskinäiseen täydentävyyteen. Osapuolet sitoutuvat tältä osin keskustelemaan ja tekemään yhteistyötä asianmukaisella tavalla kauppaan liittyviä ympäristökysymyksiä koskevissa neuvotteluissa ja muissa kauppaan liittyvissä molemmille tärkeissä ympäristöasioissa.

2. Osapuolet vahvistavat sitoutuneensa panemaan tehokkaasti täytäntöön lainsäädännössään ja menettelytavoissaan monenväliset ympäristösopimukset, joiden osapuolia ne ovat.

3. Osapuolet vaihtavat keskenään säännöllisesti tietoja tilanteestaan ja edistymisestään monenvälisten ympäristösopimusten tai tällaisia sopimuksia koskevien muutosten ratifioinnissa.

4. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa panna täytäntöön Yhdistyneiden kansakuntien ilmastomuutosta koskevan vuoden 1992 puitesopimuksen, jäljempänä "UNFCCC", siihen liittyvän vuoden 1998 Kioton pöytäkirjan ja vuoden 2015 Pariisin sopimuksen ja pyrkii saavuttamaan näissä sopimuksissa asetetut tavoitteet. Ne ovat sitoutuneet tekemään yhteistyötä UNFCCC:n monenvälisen sääntöperusteisen järjestelmän vahvistamiseksi ja kansainvälisen ilmastomuutoskehityksen kehittämiseksi edelleen ja panemiseksi täytäntöön UNFCCC:n ja siihen liittyvien sopimusten ja päätösten mukaisesti.

5. Tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolia ottamasta käyttöön tai pitämästä voimassa toimenpiteitä monenvälisten ympäristösopimusten, joiden osapuolia ne ovat, täytäntöönpanemiseksi edellyttäen, että tällaisia toimenpiteitä ei sovelleta tavalla, joka johtaisi mielivaltaiseen tai perusteettomaan syrjintään osapuolten välillä tai kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

276 artikla

Kestävää kehitystä edistävä kauppa ja investointitoiminta

Osapuolet vahvistavat sitoutuneensa edistämään kaupan vaikutusta kestävän kehityksen saavuttamiseen sen taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristönäkökohtien osalta. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi osapuolet

- a) tunnustavat työelämän perusnormien ja ihmisarvoisen työn mahdollisen myönteisen vaikutuksen talouden tehokkuuden, innovaatioiden ja tuottavuuden kannalta ja pyrkivät lisäämään johdonmukaisuutta kauppapolitiikkojen ja työelämää koskevien politiikkojen välillä;
- b) pyrkivät helpottamaan ja edistämään ympäristöhyödykkeiden ja -palvelujen kauppaa sekä niihin tehtäviä investointeja muun muassa pyrkimällä poistamaan niihin liittyviä tullien ulkopuolisia esteitä;
- c) pyrkivät helpottamaan kaupan tai investointien esteiden poistamista sellaisten tavaroiden ja palvelujen osalta, joilla on erityistä merkitystä ilmastomuutoksen hillitsemisen ja siihen sopeutumisen kannalta, kuten esimerkiksi kestäväan ja uusiutuvaan energiaan liittyvien ja energiatehokkaiden tuotteiden ja palveluiden osalta, muun muassa seuraavilla tavoilla:
 - i) parhaiden saatavilla olevien teknologioiden käyttöönottoa edistävien poliittisten toimintakehysten laatiminen;
 - ii) ympäristön ja talouden tarpeita vastaavien normien edistäminen; ja
 - iii) kaupan teknisten esteiden vähentäminen;
- d) sopivat edistävänsä sellaisten tavaroiden kauppaa, jotka parantavat sosiaalisia oloja ja edistävät ympäristön kannalta kestäviä käytäntöjä, mukaan lukien tavarat, jotka kuuluvat kestävyuden takaaviin vapaaehtoisin järjestelmiin, joita ovat esimerkiksi reilun ja eettisen kaupan järjestelmät ja ympäristömerkit; ja
- e) sopivat edistävänsä yritysten sosiaalista vastuuta muun muassa vaihtamalla tietoja ja kokemuksia parhaista toimintatavoista. Osapuolet viittaavat tältä osin asianomaisiin kansainvälisesti tunnustettuihin periaatteisiin ja ohjeisiin, joita ovat muun muassa OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille, YK:n Global Compact -aloite ja ILO:n vuoden 1977 kolmikantainen periaatejulistus, joka koskee monikansallisia yrityksiä ja sosiaalipolitiikkaa.

277 artikla

Biologinen monimuotoisuus

1. Osapuolet tunnustavat, että biologisen monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön varmistaminen on keskeinen tekijä kestävän kehityksen saavuttamisessa, ja vahvistavat sitoutumisensa biologisen monimuotoisuuden suojeluun ja kestäväan käyttöön biologista monimuotoisuutta koskevan vuoden 1992 yleissopimuksen ja siihen liittyvien ratifioitujen pöytäkirjojen, biologista monimuotoisuutta koskevan strategisen suunnitelman, luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan vuoden 1973 yleissopimuksen, jäljempänä "CITES-sopimus", ja muiden sellaisten asiaan kuuluvien kansainvälisten välineiden mukaisesti, joiden sopimuspuolia ne ovat.

2. Tämän vuoksi osapuolet
 - a) edistävät luonnonvarojen kestävää käyttöä ja vaalivat biologisen monimuotoisuuden suojelua kaupankäynnissään;
 - b) vaihtavat tietoja toimista, jotka koskevat sellaisten luonnonvarojen hyödyntävien tuotteiden kauppaa, joilla pyritään pysäyttämään biologisen monimuotoisuuden häviäminen ja vähentämään biologiseen monimuotoisuuteen kohdistuvia paineita, ja tekevät tarvittaessa yhteistyötä politiikkojensa vaikutuksen maksimoimiseksi ja niiden keskinäisen täydentävyyden varmistamiseksi;
 - c) pyrkivät sisällyttämään CITES-sopimuksen alaliitteisiin lajeja, jotka täyttävät CITES-sopimuksessa tällaiselle sisällyttämiselle asetetut kriteerit;
 - d) hyväksyvät ja toteuttavat tehokkaita toimenpiteitä luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin perustuvien tuotteiden, mukaan lukien CITES-sopimuksessa suojellut lajit, laittoman kaupan torjumiseksi ja tekevät yhteistyötä tällaisen laittoman kaupan torjunnassa; ja
 - e) tekevät yhteistyötä alueellisesti ja maailmanlaajuisesti edistääkseen seuraavia tavoitteita:
 - i) luonnon tai maatalouden ekosysteemien biologisen monimuotoisuuden, mukaan lukien uhanalaiset lajit ja niiden elinympäristö, luonnonsuojelualueet ja geneettinen monimuotoisuus, suojelu ja kestävä käyttö;
 - ii) ekosysteemien elvyttäminen sekä elävien ja elottomien luonnonvarojen tai ekosysteemien käytöstä johtuvien kielteisten ympäristövaikutusten poistaminen tai vähentäminen; ja
 - iii) geenivarojen käyttäminen ja niiden käytöstä saatavien hyötyjen oikeudenmukainen ja tasapuolinen jakaminen.

278 artikla

Kestävä metsätalous ja metsätuotteiden kauppa

1. Osapuolet tunnustavat metsien suojelun ja kestävä metsätalouden varmistamisen tärkeyden ja metsien merkityksen osapuolten taloudellisten, ympäristöllisten ja sosiaalisten tavoitteiden kannalta.
2. Tämän vuoksi osapuolet
 - a) edistävät sellaisten metsätuotteiden kauppaa, jotka on saatu kestävästi hoidetuista metsistä ja joiden korjuussa on noudatettu sen maan lainsäädäntöä, jonka metsissä korjuu tapahtuu;
 - b) vaihtavat tietoja toimenpiteistä, joilla edistetään kestävästi hoidetuista metsistä saatavien puun ja puutuotteiden kulutusta, ja tekevät tarvittaessa yhteistyötä tällaisten toimenpiteiden kehittämiseksi;
 - c) ottavat käyttöön toimenpiteitä, joilla edistetään metsäpinta-alan säilyttämistä, sekä torjuvat laittomia hakkuuta ja niihin liittyvää, mahdollisesti kolmansien maiden kanssa käytävää, kauppaa;
 - d) vaihtavat tietoja metsähallinnon parantamista koskevista toimista ja tekevät tarvittaessa yhteistyötä maksimoidakseen sellaisten politiikkojensa vaikutuksen, joiden tavoitteena on jättää laittomasti korjattu puutavara ja laittomat puutuotteet kauppavirtojen ulkopuolelle, sekä varmistaakseen, että niiden nämä politiikat täydentävät toisiaan;
 - e) pyrkivät sisällyttämään CITES-sopimuksen alaliitteisiin puulajeja, jotka täyttävät CITES-sopimuksessa tällaiselle sisällyttämiselle asetetut kriteerit; ja
 - f) tekevät yhteistyötä alueellisesti ja maailmanlaajuisesti metsäpinta-alan säilyttämisen ja kaikenlaisen metsien kestävä hoidon edistämiseksi ja hyödyntävät tässä työssä metsien vastuullista hoitoa edistävää sertifiointia.

279 artikla

Meren elollisten luonnonvarojen kauppa ja kestävä hoito

Osapuolet ottavat huomioon, että on tärkeää varmistaa kalakantojen vastuullinen ja kestävä hoito sekä edistää kaupan alan hyvää hallintoa, ja

- a) edistävät parhaita käytäntöjä kalastuksen hoidossa, jotta voidaan varmistaa kalakantojen säilyttäminen ja hoito kestävällä tavalla ja ekosysteemiin perustuvan lähestymistavan mukaisesti;

- b) toteuttavat tehokkaita toimenpiteitä kalastustoiminnan seuraamiseksi ja valvomiseksi;
- c) edistävät koordinoitujen tietojenkeruujärjestelmien käyttöä ja kahdenvälistä tieteellistä yhteistyötä, jotta kalastuksen hoitoon saataisiin nykyistä parempaa tieteellistä neuvontaa;
- d) tekevät yhteistyötä laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen, jäljempänä "LIS-kalastus", ja tällaiseen kalastukseen liittyvän toiminnan torjumiseksi kokonaisvaltaisilla, tehokkailla ja avoimilla toimenpiteillä; ja
- e) toteuttavat toimintapolitiikkoja ja toimenpiteitä LIS-tuotteiden sulkemiseksi kauppavirtojen ja osapuolten markkinoiden ulkopuolelle Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen ehkäisemiseen, vastustamiseen ja poistamiseen tähtäävän kansainvälisen toimintasuunnitelman mukaisesti.

280 artikla

Suojelun tasojen säilyttäminen

1. Osapuolet tunnustavat, että ei ole asianmukaista edistää kauppaa tai investointeja alentamalla kansallisen ympäristö- tai työolainsäädännön mukaista suojaa.
2. Osapuoli ei jätä soveltamatta ympäristö- tai työolainsäädäntöään tai poikkea siitä taikka tarjoutu jättämään sitä soveltamatta tai poikkeamaan siitä edistääkseen kauppaa tai jonkin investoijan tai investointitoiminnan sijoittautumista, hankkimista, laajentamista tai säilyttämistä alueellaan.
3. Osapuoli ei lyö laimin ympäristö- ja työolainsäädäntönsä tehokasta täytäntöönpanoa jatkuvilla tai toistuvilla toimilla tai toimimattomuudella edistääkseen kauppaa tai investointeja.

281 artikla

Tieteellinen tieto

Valmistellessaan ja toteuttaessaan toimenpiteitä, joilla pyritään suojelemaan ympäristöä tai työoloja ja jotka saattavat vaikuttaa osapuolten väliseen kauppaan tai investointitoimintaan, kumpikin osapuoli ottaa huomioon käytettävissä olevat tieteelliset ja tekniset tiedot sekä asiaankuuluvat kansainväliset normit, suuntaviivat ja mahdolliset suositukset, mukaan lukien varovaisuusperiaate.

282 artikla

Avoimuus

Kumpikin osapuoli varmistaa kansallisen lainsäädäntönsä ja tämän sopimuksen 12 luvun mukaisesti, että kaikki ympäristön ja työolojen suojelemiseen tähtäävät toimenpiteet, jotka voivat vaikuttaa kauppaan ja investointitoimintaan, laaditaan, otetaan käyttöön ja pannaan täytäntöön avoimesti siten, että niistä ilmoitetaan hyvissä ajoin ja niistä järjestetään julkinen kuuleminen ja niistä tiedotetaan asianmukaisesti ja oikea-aikaisesti valtiosta riippumattomille toimijoille ja näille annetaan mahdollisuus tulla kuulluiksi.

283 artikla

Kestävään kehitykseen kohdistuvien vaikutusten uudelleentarkastelu

Osapuolet sitoutuvat tarkastelemaan uudelleen, seuraamaan ja arvioimaan tämän sopimuksen täytäntöönpanon vaikutusta kestävään kehitykseen omien sekä tällä sopimuksella perustettujen osallistumisprosessien ja instituutioiden välityksellä ja esimerkiksi kauppaan liittyvien kestävään kehitykseen kohdistuvien vaikutusten arviointien avulla.

284 artikla

Yhteistyö kaupan ja kestävänsä kehityksen alalla

1. Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää tehdä yhteistyötä kauppaan liittyvien ympäristö- ja työvoimapolitiittisten näkökohtien parissa tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ne voivat tehdä yhteistyötä muun muassa seuraavilla aloilla:
 - a) työhön tai ympäristöön liittyvät kaupan ja kestävänsä kehityksen näkökohdat kansainvälisillä foorumeilla, etenkin WTO:ssa, ILO:ssa, Yhdistyneiden kansakuntien ympäristöohjelmassa, Yhdistyneiden kansakuntien kehitysohjelmassa ja monenvälisissä ympäristösopimuksissa;

- b) menetelmät ja indikaattorit, joita käytetään arvioinneissa, jotka koskevat kaupan vaikutusta kestäväan kehitykseen;
- c) työ- ja ympäristösäännösten, -normien ja -standardien vaikutus kauppaan sekä kauppaan ja investointeja koskevien sääntöjen vaikutukset työelämään ja ympäristöön, myös työ- ja ympäristösäännösten ja -politiikkojen kehittämiseen;
- d) tämän sopimuksen myönteiset ja kielteiset vaikutukset kestäväan kehitykseen ja tavat vahvistaa, ehkäistä tai lievittää niitä, kun otetaan niin ikään huomioon yhden osapuolen taikka molempien osapuolten toteuttamat kestäväan kehitykseen kohdistuvien vaikutusten arvioinnit;
- e) keskeisten, tärkeimpien ja muiden ajantasaisten ILO:n yleissopimusten ja yleissopimusten pöytäkirjojen sekä kaupan kannalta merkittävien monenvälisten ympäristösopimusten ratifiointiin ja tehokkaan täytäntöönpanon edistäminen;
- f) yksityisten ja julkisten sertifiointi-, jäljitettävyyss- ja merkintäjärjestelmien, myös ympäristömerkkijärjestelmän, edistäminen;
- g) yritysten sosiaalisen vastuun edistäminen esimerkiksi toteuttamalla toimia, jotka koskevat kansainvälisesti tunnustetuista suuntaviivoista ja periaatteista tiedottamista, niiden noudattamista, täytäntöönpanoa ja seurantaa;
- h) ILO:n laatiman ihmisarvoisen työn toimintaohjelman kauppaan liittyvät näkökohdat, mukaan lukien kaupan ja tuottavan täystyöllisyyden väliset yhteydet, työmarkkinoiden mukauttaminen, työelämän perusnormit, tehokkaat oikeussuojajärjestelmät (mukaan lukien työsuojeluviranomaiset) työelämäoikeuksien turvaamista varten, työvoimati- lastot, henkilöresurssien kehittäminen ja elinikäinen oppiminen, sosiaalinen suojele ja sosiaalisen osallistaminen, työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu ja sukupuolten tasa-arvo;
- i) monenvälisten ympäristösopimusten kauppaan liittyvät näkökohdat, mukaan lukien tulliyhteistyö;
- j) nykyisen ja tulevan kansainvälisen ilmastonmuutosta koskevan järjestelmän kauppaan liittyvät näkökohdat, mukaan lukien keinot edistää vähähiilisiä teknologioita ja energiatehokkuutta;
- k) kauppaan liittyvät toimenpiteet, joilla edistetään biologisen monimuotoisuuden suojelela ja kestävää käyttöä, mukaan lukien luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin perustuvien tuotteiden laittoman kaupan torjunta;
- l) kauppaan liittyvät toimenpiteet metsien suojelela ja kestäväan hoidon edistämiseksi, jotta voidaan vähentää metsien hävittämistä, myös laittomia hakkuita; ja
- m) kauppaan liittyvät toimenpiteet kestävien kalastuskäytäntöjen ja kestävästi hoidettujen kalastustuotteiden kaupan edistämiseksi.

2. Osapuolet vaihtavat tietoja ja jakavat kokemuksia toimistaan, joilla edistetään kaupallisten, sosiaalisten ja ympäristöllisten tavoitteiden johdonmukaisuutta ja keskinäistä täydentävyyttä. Lisäksi osapuolet lisäävät yhteistyötä ja vuoropuhelua niiden kauppasuhteissa esille nousevissa kestäväan kehitykseen liittyvissä kysymyksissä.

3. Tällaiseen yhteistyöhön ja vuoropuheluun otetaan mukaan asiaan kuuluvat sidosryhmät, etenkin työmarkkina- osapuolet sekä muut kansalaisjärjestöt, erityisesti 366 artiklassa perustetun kansalaisyhteiskuntafoorumia kautta.

4. Kumppanuuskomitea voi hyväksyä tällaista yhteistyötä ja vuoropuhelua koskevia sääntöjä.

285 artikla

Riitojen ratkaiseminen

Tämän osaston 13 luvun C jakson II alajaksoa ei sovelleta tässä luvussa käsiteltäviin riita-asioihin. Tällaisissa riidoissa väliliespaneeli antaa 325 ja 326 artiklan mukaisesti loppuraportin, minkä jälkeen osapuolet keskustelevat ottaen kyseisen raportin huomioon toteutettavista asianmukaisista toimenpiteistä. Kumppanuuskomitea seuraa tällaisten toimenpiteiden toteuttamista ja tarkastelee asian edistymistä, mukaan lukien 284 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua mekanismin avulla.

10 LUKU

Kilpailu

A jakso

286 artikla

Periaatteet

Osapuolet tunnustavat vapaan ja vääristymättömän kilpailun merkityksen kauppa- ja investointisuhteissaan. Osapuolet tunnustavat, että kilpailunvastaiset liiketoimintakäytännöt ja valtiolliset tukitoimet voivat vääristää markkinoiden asianmukaista toimintaa ja vaarantaa kaupan vapauttamisesta saatavat edut.

B jakso

Kilpailunrajoitukset ja yrityskeskittymät

287 artikla

Lainsäädäntökehys

1. Kumpikin osapuoli hyväksyy tai pitää voimassa lainsäädännön, jota sovelletaan talouden kaikilla aloilla⁽¹⁾ ja jolla puututaan tehokkaasti kaikkiin seuraaviin menettelytapoihin:

- a) yritysten väliset horisontaaliset ja vertikaaliset sopimukset, yritysten muodostamien liittojen tekemät päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, joiden tarkoituksena tai seurauksena on kilpailun estäminen, rajoittaminen tai vääristäminen;
- b) yhden tai usean yrityksen määrävän aseman väärinkäytökset; ja
- c) yrityskeskittymät, jotka olennaisesti estävät tehokasta kilpailua erityisesti määrävän aseman syntymisen tai vahvistumisen seurauksena.

Tässä luvussa kyseisestä lainsäädännöstä käytetään jäljempänä ilmaisua "kilpailulainsäädäntö"⁽²⁾.

2. Kaikki yksityiset ja julkiset yritykset kuuluvat 1 kohdassa mainitun kilpailulainsäädännön soveltamisalaan. Kilpailulainsäädännön soveltaminen ei saa oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estää kyseisille yrityksille uskottavien yleisen edun mukaisten erityistehtävien suorittamista. Vapautukset osapuolen kilpailulainsäädännön soveltamisesta rajataan tehtäviin, jotka ovat yleisen edun mukaisia, oikeasuhteisia tavoiteltuun julkisen politiikan tavoitteeseen nähden ja läpinäkyviä.

288 artikla

Täytäntöönpano

1. Kummankin osapuolen on ylläpidettävä toiminnaltaan riippumattomia viranomaisia, jotka vastaavat 287 artiklassa tarkoitetun kilpailulainsäädännön täysimääräisestä soveltamisesta ja tehokkaasta täytäntöönpanosta ja joilla on tehtävien edellyttämät asianmukaiset valtuudet ja resurssit.

2. Osapuolet soveltavat kilpailulainsäädäntöään avoimesti ja syrjimättömästi sekä noudattavat oikeudenmukaisen menettelyn ja asianomaisten yritysten puolustautumisoikeuksien periaatteita yritysten kansallisuudesta tai omistuksesta riippumatta.

⁽¹⁾ Euroopan unionissa kilpailusääntöjä sovelletaan maatalouden alalla Euroopan parlamentin ja neuvoston maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä antaman asetuksen (EU) N:o 1308/2013 ja sen mahdollisten myöhempien muutosten tai korvaavien säädösten mukaisesti (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 671).

⁽²⁾ Tätä jaksoa sovellettaessa Armenia katsoo, että kilpailulainsäädäntö, johon tässä jaksossa viitataan, sisältää sen kilpailunrajoituksia, kartelleja ja sulautumia koskevien kilpailusääntöjen järjestelmän kokonaisuudessaan.

*289 artikla***Yhteistyö**

1. Osapuolet tunnustavat, että tämän sopimuksen tavoitteiden täyttämiseksi ja kilpailulainsäädännön tehokkaan täytäntöönpanon edistämiseksi on osapuolten yhteisen edun mukaista vahvistaa yhteistyötä kilpailupolitiikan kehittämisessä ja kilpailuoikeuden rikkomistapausten ja sulautumatapausten tutkinnassa.
2. Tämän takia osapuolten kilpailuviranomaisten on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan ja tarvittaessa koordinoimaan täytäntöönpanotoimiaan samoissa tai toisiinsa liittyvissä tapauksissa.
3. Osapuolten kilpailuviranomaiset voivat vaihtaa tietoja 1 kohdassa tarkoitetun yhteistyön helpottamiseksi.

C j a k s o**T u e t***290 artikla***Periaatteet**

Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että osapuoli voi myöntää tukia, mikäli ne ovat välttämättömiä julkisen politiikan tavoitteen saavuttamiseksi. Osapuolet kuitenkin tunnustavat, että tietyt tuet voivat vääristää markkinoiden asianmukaista toimintaa ja vaarantaa kaupan vapauttamisesta saatavat edut. Osapuoli ei periaatteessa saa myöntää tukia tavaroita tai palveluita tarjoaville yrityksille, mikäli tällaiset tuet vaikuttavat kielteisesti kilpailuun tai kauppaan tai on luultavaa, että niillä on tällainen vaikutus.

*291 artikla***Määritelmä ja soveltamisala**

1. Tässä luvussa tuella tarkoitetaan toimenpidettä, joka täyttää WTO-sopimuksen liitteeseen 1A sisällytetyn tukia ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen, jäljempänä "tukisopimus", 1.1 artiklassa asetetut ehdot siitä riippumatta, myönnetäänkö tukea yritykselle, joka tarjoaa tavaroita, vai yritykselle, joka tarjoaa palveluita.

Ensimmäisellä alakohdalla ei rajoiteta WTO:n tulevien palveluille annettavien tukien määritelmää koskevien neuvotteluiden tulosta. Sen mukaan, miten keskustelut WTO:n tasolla edistyvät, osapuolet voivat hyväksyä kumppanuuskomiteassa päätöksen tämän sopimuksen päivittämisestä tältä osin.

2. Tuki kuuluu tämän luvun soveltamisalaan vain, mikäli kyseinen tuki määritellään tukisopimuksen 2 artiklan mukaisesti erityiseksi. Kaikki tuet, joihin sovelletaan tämän sopimuksen 295 artiklaa, katsotaan erityisiksi.

3. Kaikille yrityksille, julkiset ja yksityiset yritykset mukaan lukien, myönnettävät tuet kuuluvat tämän luvun soveltamisalaan. Tämän jakson sääntöjen soveltaminen ei saa oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estää kyseisille yrityksille uskottavien yleisen edun mukaisten erityistehtävien suorittamista. Vapautukset tämän jakson sääntöjen soveltamisesta rajataan koskemaan tehtäviä, jotka ovat yleisen edun mukaisia, oikeasuhteisia yrityksille toteutettavaksi annettuihin julkisen politiikan tavoitteisiin nähden ja läpinäkyviä.

4. Tämän sopimuksen 294 artiklaa ei sovelleta tukiin, jotka liittyvät WTO-sopimuksen liitteeseen 1A sisällytetyn maataloussopimuksen, jäljempänä "maataloussopimus", piiriin kuuluvien tavaroiden kauppaan.

5. Tämän sopimuksen 294 ja 295 artiklaa ei sovelleta audiovisuaalialalla.

*292 artikla***Suhde WTO:hon**

Tämän luvun säännöksillä ei rajoiteta kummankin osapuolen GATS-sopimuksen XV artiklan, GATT 1994 -sopimuksen XVI artiklan, tukisopimuksen ja maataloussopimuksen mukaisia oikeuksia ja velvollisuuksia.

*293 artikla***Avoimuus**

1. Osapuolten on ilmoitettava toisilleen kahden vuoden välein raportointijaksolla annettujen tukien oikeusperusta, laji, määrä tai talousarvio ja, mikäli mahdollista, tuensaaja.
2. Tällainen ilmoitus katsotaan tehdyksi, jos osapuoli tai osapuolen puolesta toimiva taho on asettanut asianomaiset tiedot saataville julkisella verkkosivulla seuraavan kalenterivuoden 31 päivään joulukuuta mennessä. Ensimmäinen ilmoitus on asetettava saataville viimeistään silloin, kun tämän sopimuksen voimaantulosta tulee kuluneeksi kaksi vuotta.
3. Tukisopimuksen mukaisesti ilmoitettavien tukien osalta tällainen ilmoitus katsotaan tehdyksi aina, kun osapuoli täyttää tukisopimuksen 25 artiklan mukaiset ilmoitusvelvollisuutensa, edellyttäen, että ilmoitus sisältää kaikki tämän artiklan 1 kohdassa vaaditut tiedot.

*294 artikla***Neuvottelut**

1. Mikäli osapuoli katsoo, että toisen osapuolen myöntämä tuki, joka ei kuulu 295 artiklan soveltamisalaan, voisi vaikuttaa kielteisesti sen etuihin, asianomainen osapuoli voi kertoa huolenaiheestaan tuen myöntäneelle osapuolelle ja pyytää neuvotteluja asiasta. Pyyntöön vastaanottaneen osapuolen on tarkasteltava tällaista pyyntöä kokonaisvaltaisesti ja myötämielisesti.
2. Tämän sopimuksen 293 artiklassa asetettuja avoimuusvaatimuksia rajoittamatta neuvotteluissa tulee asian ratkaisemiseksi erityisesti pyrkiä määrittämään politiikan tavoite tai tarkoitus, johon kyseiset tuet on myönnetty, kyseisen tuen määrä ja tiedot, joiden avulla voidaan arvioida tuen kielteisiä vaikutuksia kauppaan ja investointitoimintaan.
3. Neuvottelujen helpottamiseksi pyynnön vastaanottaneen osapuolen tulee antaa tietoa kyseisestä tuesta 60 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta.
4. Jos pyynnön esittänyt osapuoli katsoo kyseistä tukea koskevat tiedot saatuaan, että kyseinen tuki vaikuttaa tai saattaa vaikuttaa kielteisesti ja kohtuuttomasti pyynnön esittäneen osapuolen kauppaa taikka investointitoimintaa koskeviin etuihin, pyynnön vastaanottaneen osapuolen on pyrittävä parhaansa mukaan poistamaan tämän tuen aiheuttamat kielteiset vaikutukset pyynnön esittäneen osapuolen kauppaa tai investointitoimintaa koskeviin etuihin tai vähentämään niitä.

*295 artikla***Ehdolliset tuet**

Kumpikin osapuoli soveltaa seuraaviin tukiin ehtoja, sikäli kuin nämä tuet vaikuttavat kielteisesti toisen osapuolen kauppaan tai investointitoimintaan tai on luultavaa, että niillä on tällainen vaikutus:

- a) oikeudellinen järjestely, jossa valtio on suorasti tai välillisesti vastuussa tiettyjen yritysten velkojen tai vastuiden kattamisesta, sallitaan sillä edellytyksellä, että velkojen ja vastuiden kattaminen rajoitetaan koskemaan tiettyä asianomaisten velkojen ja vastuiden määrää tai asianomaisten vastuun kesto on rajattu; ja

- b) erilaiset maksukyvyttömille tai huonossa kunnossa oleville yrityksille annettavat tuet (mukaan lukien lainat ja takuut, rahalliset avustukset, pääomanlisäykset, omaisuuserien tarjoaminen alle markkinahintojen ja verovapaudet), jotka kestävät pidempään kuin yhden vuoden, sallitaan edellyttäen, että yrityksille on laadittu uskottava ja realistisiin oletuksiin pohjautuva rakenneuudistussuunnitelma, jolla pyritään varmistamaan maksukyvyttömien tai huonossa kunnossa olevien yritysten pitkän aikavälin elinkelpoisuus kohtuullisessa ajassa, ja edellyttäen, että yritykset osallistuvat rakenneuudistuksen kustannuksiin ⁽¹⁾ ⁽²⁾.

296 artikla

Tukien käyttö

Kumpikin osapuoli varmistaa, että yritykset käyttävät osapuolen antamat tuet yksinomaan siihen julkisen politiikan tavoitteeseen, johon tuet on myönnetty.

D jakso

Yleiset säännökset

297 artikla

Riitojen ratkaiseminen

Osapuolet eivät voi turvautua tämän sopimuksen 13 luvussa tarkoitettuun riidanratkaisumenettelyyn asioissa, jotka kuuluvat tämän luvun B jakson tai 294 artiklan 4 kohdan alaan.

298 artikla

Luottamuksellisuus

1. Kun osapuolet vaihtavat tätä lukua koskevia tietoja, niiden on otettava huomioon rajoitukset, joita niiden lainsäädännössä asetetaan salassapitovelvollisuuden ja liikesalaisuuksien osalta, ja niiden on varmistettava, että liikesalaisuudet ja muut luottamukselliset tiedot suojataan.

2. Vastaanottava osapuoli pitää kaikkia sille tämän luvun nojalla ilmoitettuja tietoja luottamuksellisina, ellei toinen osapuoli ole kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti antanut lupaa tietojen julkistamiseen tai asettanut asianomaisia tietoja suuren yleisön saataville.

299 artikla

Uudelleentarkastelulauseke

Osapuolet tarkastelevat tässä luvussa käsiteltäviä asioita jatkuvasti uudelleen. Kumpikin osapuoli voi kääntyä kyseisissä asioissa kumppanuuskomitean puoleen. Osapuolet tarkastelevat uudelleen tämän luvun täytäntöönpanon edistymistä joka viides vuosi tämän sopimuksen voimaantulosta lukien, jolleivät osapuolet sovi toisin.

11 LUKU

Valtion omistamat yritykset

300 artikla

Valtuutettu viranomainen

Ellei toisin säädetä, kumpikin osapuoli varmistaa, että kaikki yritykset, mukaan lukien valtion omistamat yritykset, yritykset, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, taikka nimetyt monopolit, joille osapuoli on antanut sääntelyyn, hallintoon tai muuhun julkiseen valtaan liittyviä valtuuksia millä tahansa valtionhallinnon tasolla, menettelevät osapuolelle tässä sopimuksessa asetettujen velvoitteiden mukaisesti näitä valtuuksia käyttäessään.

⁽¹⁾ Tämä ei estä osapuolta tarjoamasta tilapäistä maksuvalmiustukea sellaisina lainatakuina tai lainoina, jotka on rajoitettu siihen määrään, joka tarvitaan huonossa kunnossa olevan yrityksen liiketoiminnan jatkamiseen rakenneuudistus- tai selvitystilasuunnitelman hyväksymiseen saakka.

⁽²⁾ Pienten ja keskisuurten yritysten ei tarvitse osallistua rakenneuudistuksen kustannuksiin.

301 artikla

Määritelmät

Tässä luvussa

- a) "valtion omistama yritys" tarkoittaa yritystä, tytäryritykset mukaan lukien, jossa osapuoli suoraan tai välillisesti
- i) omistaa yli 50 prosenttia yrityksen merkitystä pääomasta tai pitää hallussaan yli 50:tä prosenttia yrityksen liikkeeseenlaskemiin osakkeisiin sidotuista äänistä;
 - ii) voi nimittää yli puolet yrityksen hallituksen tai vastaavan elimen jäsenistä; tai
 - iii) voi käyttää yrityksessä määräysvaltaa;
- b) "yritys, jolle on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia" tarkoittaa mitä tahansa julkista tai yksityistä yritystä, tytäryritykset mukaan lukien, jolle osapuoli on oikeudellisesti tai tosiasiallisesti myöntänyt erityisoikeuksia tai erioikeuksia. Osapuoli myöntää erityisoikeuksia tai erioikeuksia silloin, kun se nimeää tietyt yritykset tavarain tai palvelun tarjoajiksi tai rajaa tällaisen valtuutuksen saavien yritysten lukumäärän kahteen taikka useampaan yritykseen ilman, että asiassa sovellettaisiin objektiivisuuteen, oikeasuhteisuuteen ja syrjimättömyyteen perustuvia kriteereitä, tavalla, joka vaikuttaa olennaisesti muiden yritysten mahdollisuuteen tarjota samaa tavaraa tai palvelua samalla maantieteellisellä alueella olennaisilta osiltaan vastaavilla ehdoilla;
- c) "nimetty monopoli" tarkoittaa kaupalliseen toimintaan osallistuvaa yksikköä, mukaan lukien tällaisten yksiköiden muodostama ryhmittymä tai valtion virasto ja näiden tytäryritys, joka on nimetty osapuolen alueen asianomaisilla markkinoilla jonkin tavarain tai palvelun ainoaksi tarjoajaksi tai ostajaksi, mutta tällaiseksi yksiköksi ei katsota yksikköä, jolle on myönnetty yksinomainen immateriaalioikeus, pelkästään tällaisen oikeuden myöntämisen perusteella;
- d) "kaupallinen toiminta" tarkoittaa toimintaa, jonka tuloksena on sellaisen tavarain tuotanto tai sellaisen palvelun tarjoaminen, jota myydään asianomaisilla markkinoilla yrityksen määrittäminä määrinä ja sen määrittämällä hinnoilla, ja jonka harjoittamisella tavoitellaan voittoa, mutta tällaiseksi toiminnaksi ei katsota sellaisen yrityksen harjoittamaa toimintaa, joka
- i) ei tavoittele toiminnastaan voittoa;
 - ii) toimii kustannusvastaavuusperiaatteella; tai
 - iii) tarjoaa julkisia palveluja;
- e) "kaupalliset näkökohdat" tarkoittavat hintaa, laatua, saatavuutta, markkinoitavuutta, kuljetusta ja muita oston tai myynnin ehtoja tai muita tekijöitä, jotka markkinatalouden periaatteiden mukaisesti asianomaisella liiketoiminta-alueella tai alalla toimiva yritys ottaa normaalisti huomioon kaupallisissa päätöksissään; ja
- f) "nimeäminen" tarkoittaa monopolin perustamista tai sallimista tai monopolin alan laajentamista uuteen tavaraan tai palveluun.

302 artikla

Soveltamisala

1. Osapuolet vahvistavat oikeutensa ja velvollisuutensa, jotka perustuvat GATT 1994 -sopimuksen XVII artiklan 1–3 kohtaan, sopimukseen GATT 1994 -sopimuksen XVII artiklan tulkinnasta sekä GATS-sopimuksen VIII artiklan 1, 2 ja 5 kohtaan.
2. Tätä lukua sovelletaan kaikkiin 300 artiklassa määriteltyihin yrityksiin, jotka harjoittavat kaupallista toimintaa. Mikäli yritys harjoittaa sekä kaupallista että epäkaupallista toimintaa ⁽¹⁾, vain yrityksen kaupallinen toiminta kuuluu tämän luvun soveltamisalaan.
3. Tätä lukua sovelletaan kaikkiin 300 artiklassa määriteltyihin yrityksiin keskushallinnossa ja sitä alemmalla hallintotasolla.

⁽¹⁾ Selvennyksenä todetaan, että tässä luvussa julkisten palveluiden tarjoamista ei pidetä 301 artiklan d alakohdassa tarkoitettuna kaupallisena toimintana.

4. Tätä lukua ei sovelleta 278 ja 279 artiklassa tarkoitettuihin osapuolen tai sen hankintayksiköiden tekemiin hankintoihin.
5. Tätä lukua ei sovelleta palveluihin, jotka tarjotaan GATS-sopimuksessa tarkoitettulla tavalla käyttämällä julkista valtaa.
6. Tämän sopimuksen 304 artiklaa
 - a) ei sovelleta 143 ja 148 artiklassa vahvistettuihin aloihin;
 - b) ei sovelleta valtion omistaman yrityksen, yrityksen, jolle on myönnetty erityisoikeuksia taikka erioikeuksia, tai nimetyn monopolin toteuttamaan toimenpiteeseen, mikäli 144 artiklan mukaisesta kansallista kohtelua tai suosituimmuuskohtelua koskevasta velvoitteesta poikkeavaa osapuolen varauksia, joka on vahvistettu osapuolta koskevassa luettelossa, joka sisältyy Euroopan unionin osalta liitteeseen VIII-A ja Armenian tasavallan osalta liitteeseen VIII-E, sovellettaisiin, mikäli asianomainen osapuoli olisi toteuttanut tai pitänyt voimassa saman toimenpiteen; ja
 - c) sovelletaan valtion omistaman yrityksen, yrityksen, jolle on myönnetty erityisoikeuksia taikka erioikeuksia, tai nimetyn monopolin kaupalliseen toimintaan, mikäli tämä sama toiminta vaikuttaisi sellaisten palveluiden kauppaan, joiden osalta osapuoli on antanut 149 ja 150 artiklassa olevat sitoumukset, Euroopan unionin osalta liitteessä VIII-B ja Armenian tasavallan osalta liitteessä VIII-F esitetyissä osapuolia koskevissa luetteloissa asetettujen edellytysten ja kelpoisuusehtojen mukaisesti.

303 artikla

Yleiset säännökset

1. Tässä luvussa esitettyjä osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia rajoittamatta mikään tässä luvussa ei estä osapuolia perustamasta tai ylläpitämästä valtion omistamia yrityksiä, nimeämistä tai ylläpitämästä monopoleja tai myöntämästä yrityksille erityisoikeuksia tai erioikeuksia.
2. Kumpikaan osapuoli ei vaadi tämän luvun soveltamisalaan kuuluvia yrityksiä toimimaan tavalla, joka olisi ristiriidassa tämän sopimuksen kanssa, eikä kannusta yrityksiä tällaiseen toimintaan.

304 artikla

Syrjimättömyys ja kaupalliset näkökohdat

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen valtion omistamat yritykset, nimetyt monopolit ja yritykset, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, menettelevät kaupallisessa toiminnassaan seuraavasti:
 - a) toimivat tavaroiden tai palveluiden ostossa tai myynnissä kaupallisten näkökohtien mukaisesti, paitsi silloin, kun ne täyttävät niille annettulle julkisen palvelun tehtävälle asetettuja ehtoja, jotka eivät ole ristiriidassa b alakohdan kanssa;
 - b) tavaroiden tai palveluiden ostossa:
 - i) myöntävät toisen osapuolen yrityksen tarjoamille tavaroille tai palveluille yhtä edullisen kohtelun kuin ne myöntävät oman osapuolen yritysten tarjoamille vastaaville tavaroille tai vastaaville palveluille; ja
 - ii) myöntävät alueelleen sijoittautuneiden toisen osapuolen yritysten tarjoamille tavaroille tai palveluille yhtä edullisen kohtelun kuin ne myöntävät sellaisten yritysten tarjoamille vastaaville tavaroille tai vastaaville palveluille, jotka toimivat asianomaisilla markkinoilla sen alueelle sijoittautuneina oman osapuolen yrityksinä; ja
 - c) tavaroiden tai palveluiden myynnissä:
 - i) myöntävät toisen osapuolen yrityksille yhtä edullisen kohtelun kuin ne myöntävät oman osapuolen yrityksille; ja
 - ii) myöntävät alueelleen sijoittautuneille toisen osapuolen yrityksille yhtä edullisen kohtelun kuin ne myöntävät yrityksille, jotka toimivat asianomaisilla markkinoilla sen alueelle sijoittautuneina oman osapuolen yrityksinä.

2. Edellä oleva 1 kohta ei estä valtion omistamia yrityksiä, yrityksiä, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, tai nimettyjä monopoleja
- a) ostamasta tai tarjoamasta tavaroita tai palveluita eri ehdoilla, hintaan liittyvät ehdot mukaan lukien, edellyttäen, että tällaisissa poikkeavissa ehdoissa noudatetaan kaupallisia näkökohtia; ja
- b) kieltäytymästä tavaroiden tai palveluiden ostosta tai tarjoamisesta edellyttäen, että tällaisessa kieltäytymisessä noudatetaan kaupallisia näkökohtia.

305 artikla

Säätelyperiaatteet

1. Kumpikin osapuoli pyrkii varmistamaan, että 300 artiklassa tarkoitetut yritykset noudattavat kansainvälisesti tunnustettuja yritysten hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää koskevia normeja.
2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että osapuolen perustama tai ylläpitämä säätelyelin ei vastaa toiminnastaan millekään sääntelemälleen yritykselle, jotta osapuoli kykenee toteuttamaan omaa säätelytehtäväänsä tällaisissa olosuhteissa tehokkaasti ja puolueettomasti suhteessa kaikkiin sen säätelyn alaan kuuluviin yrityksiin, mukaan lukien valtion omistamat yritykset, yritykset, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, ja nimetyt monopolit.

Säätelyelin hoitaa säätelytehtäviään puolueettomasti, ja tätä arvioidaan vertaamalla säätelyelimen toimintaa elimen yleiseen toimintamalliin tai menettelytapaan.

Sellaisilla aloilla, joiden osalta osapuolet ovat muissa luvuissa sopineet noudattavansa säätelyelimeen liittyviä erityisvelvoitteita, sovelletaan asianomaisia muissa luvuissa esitettyjä säännöksiä.

3. Kummankin osapuolen on varmistettava, että lainsäädäntö, mukaan lukien 300 artiklassa tarkoitettuja yrityksiä koskeva lainsäädäntö, pannaan täytäntöön johdonmukaisesti ja syrjimättömästi.

306 artikla

Avoimuus

1. Jos osapuolella on syytä uskoa, että toisen osapuolen 300 artiklassa tarkoitetun yrityksen kaupallinen toiminta vaikuttaa kielteisesti sen tämän luvun mukaisiin etuihin, se voi tämän luvun soveltamisalan puitteissa pyytää kirjallisesti toista osapuolta toimittamaan tiedot kyseisen yrityksen tämän luvun piiriin sisältyvään toimintaan liittyvistä toimista.

Tällaisia tietoja koskevissa pyynnöissä on mainittava kyseinen yritys, asianomaiset tuotteet tai palvelut ja asianomaiset markkinat, ja pyyntöön on sisällytettävä tieto siitä, että yritys harjoittaa käytäntöjä, jotka haittaavat osapuolten välistä kauppaa tai investointeja.

2. Edellisen 1 kohdan mukaisesti toimitettaviin tietoihin on sisällytettävä seuraavat seikat:

- a) yrityksen omistusrakenne ja äänestysjärjestelmä, joiden osalta ilmoitetaan, minkä osuuden osakkeista ja minkä osuuden äänioikeuksista asianomainen osapuoli tai 300 artiklassa tarkoitettu yritys kumulatiivisesti omistaa;
- b) kuvaus osapuolen tai 300 artiklassa tarkoitetun yrityksen hallussa olevista mahdollisista erityisosakkeista tai erityisistä ääni- tai muista oikeuksista, jos tällaiset oikeudet eroavat niistä oikeuksista, jotka liittyvät tällaisen yksikön tavallisiin osakkeisiin;
- c) yrityksen organisaatorakenne; sen hallituksen taikka vastaavan yrityksessä suoraa tai välillistä määräysvaltaa käyttävän elimen kokoonpano; ja ristiinomistukset ja muut yhteydet toisiin yrityksiin tai yritysryhmiin 300 artiklan mukaisesti;
- d) kuvaus siitä, mitkä julkishallinnolliset yksiköt tai julkiset elimet sääntelevät tai valvovat yritystä, kuvaus raportointisuhteista⁽¹⁾ ja oikeudet ja käytännöt, joita julkishallinto tai julkiset elimet käyttävät yrityksen johtajien nimityksissä, irtisanomisissa ja palkkauksessa;

⁽¹⁾ Selvennyksenä todetaan, että osapuoli ei ole velvollinen julkistamaan raporteja tai raporttien sisältöä.

- e) vuositulot tai kokonaisvarat tai molemmat; ja
- f) vapautukset, poikkeavat toimenpiteet, vapaudet ja mitkä tahansa muut toimenpiteet, mukaan lukien edullisempi kohtelu, joita pyynnön vastaanottaneen osapuolen alueella sovelletaan 300 artiklassa tarkoitettuihin yrityksiin.
3. Edellä olevan 2 kohdan a–e alakohtaa ei sovelleta osapuolen lainsäädännössä määriteltyihin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin.
4. Mikään 1 ja 2 kohdan määräyksistä ei velvoita osapuolta julkistamaan luottamuksellisia tietoja, joiden julkistaminen olisi ristiriidassa osapuolen lainsäädännön kanssa, estäisi lakien täytäntöönpanoa tai olisi muutoin vastoin yleistä etua tai loukkaisi tiettyjen yritysten oikeutettuja kaupallisia etuja.

12 LUKU

Avoimuus

307 artikla

Määritelmät

Tässä luvussa

- a) ”yleisesti sovellettavat toimenpiteet” sisältävät yleisesti sovellettavat lait, säädökset, päätökset, menettelyt ja hallinnolliset päätökset, jotka voivat vaikuttaa johonkin tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaan asiaan; ja
- b) ”asianomainen henkilö” tarkoittaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, johon yleisesti sovellettava toimenpide saattaa vaikuttaa.

308 artikla

Tarkoitus ja soveltamisala

Osapuolet ovat tietoisia siitä, millainen vaikutus niiden sääntely-ympäristöllä voi olla niiden väliseen kauppaan ja investointitoimintaan, ja tästä syystä osapuolet tarjoavat talouden toimijoille, erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille, ennakoitavan sääntely-ympäristön ja tehokkaat menettelyt.

309 artikla

Julkistaminen

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen käyttöön otettavat yleisesti sovellettavat toimenpiteet toteutetaan seuraavasti:
- a) toimenpiteet ovat nopeasti ja vaivattomasti saatavilla virallisesti nimetyn välineen kautta, mukaan lukien sähköisesti, niin, että kuka tahansa voi tutustua niihin;
- b) toimenpiteissä ilmoitetaan mahdollisimman selkeästi toimenpiteen tavoite ja perustelut; ja
- c) toimenpiteiden julkaisun ja voimaantulon välille varataan riittävästi aikaa, paitsi tapauksissa, joissa lyhyempi aika on asianmukaisesti perusteltu.
2. Kumpikin osapuoli
- a) pyrkii julkaisemaan asianmukaisen varhaisessa vaiheessa kaikki ehdotukset yleisesti sovellettavien toimenpiteiden hyväksymisestä tai muuttamisesta sekä selvityksen ehdotuksen tavoitteesta ja perusteluista;
- b) antaa asianomaisille henkilöille riittävästi mahdollisuuksia esittää huomautuksia yleisesti sovellettavien toimenpiteiden hyväksymisestä tai muuttamisesta tehdyistä ehdotuksista ja varaa erityisesti riittävästi aikaa tällaisille mahdollisuuksille; ja
- c) pyrkii ottamaan huomioon asianomaisten henkilöiden tällaisesta ehdotuksesta esittämät huomautukset.

310 artikla

Tiedustelut ja yhteyspisteet

1. Tämän sopimuksen voimaan tullessa kumpikin osapuoli nimeää yhteyspisteen, jotta voidaan varmistaa tämän sopimuksen tehokas täytäntöönpano ja helpottaa osapuolten välistä yhteydenpitoa kaikissa tämän sopimuksen soveltamisalaan liittyvissä asioissa.
2. Osapuolen pyynnöstä toisen osapuolen yhteyspiste nimeää asiasta vastaavan elimen tai virkamiehen ja tarvittaessa avustaa yhteydenpidossa pyynnön esittäneen osapuolen kanssa.
3. Kumpikin osapuoli perustaa tai ylläpitää asianmukaisia mekanismeja, joilla vastataan henkilöiden esittämiin tiedusteluihin, jotka koskevat ehdotettua tai voimassa olevaa yleisesti sovellettavaa toimenpidettä sekä tällaisten toimenpiteiden soveltamista. Tiedustelut voidaan tehdä 1 kohdassa tarkoitettujen yhteyspisteiden kautta tai tarpeen mukaan millä tahansa muulla mekanismilla, ellei tässä sopimuksessa ole määritelty mitään tiettyä mekanismia.
4. Kumpikin osapuoli säätää menettelyistä, joita sellaiset henkilöt voivat käyttää, jotka hakevat ratkaisua ongelmiin, jotka ovat syntyneet tämän sopimuksen alaan kuuluvien yleisesti sovellettavien toimenpiteiden soveltamisesta. Tällaisilla menettelyillä ei rajoiteta valitus- tai muutoksenhakumenettelyitä, jotka osapuolet ovat perustaneet tai joita osapuolet ylläpitävät tämän sopimuksen mukaisesti. Niillä ei myöskään rajoiteta osapuolten luvussa 13 vahvistettuja oikeuksia ja velvollisuuksia.
5. Osapuolet tunnustavat, että tämän artiklan mukaisesti annettava vastaus ei välttämättä ole lopullinen tai oikeudellisesti sitova, vaan se annetaan ainoastaan tiedotustarkoitukseen, ellei niiden lainsäädännössä toisin säädetä.
6. Osapuolen pyynnöstä toisen osapuolen tulee ilman aiheetonta viivytystä toimittaa tietoja ja vastata kysymyksiin, jotka koskevat yleisesti sovellettavaa toimenpidettä tai yleisesti sovellettavan toimenpiteen hyväksymisestä tai muuttamisesta tehtyä ehdotusta, joka pyynnön esittäneen osapuolen mukaan voi vaikuttaa tämän sopimuksen toimintaan, riippumatta siitä, onko pyynnön esittäneelle osapuolelle aiemmin ilmoitettu kyseisestä toimenpiteestä.

311 artikla

Yleisesti sovellettavien toimenpiteiden hallinnointi

Kummankin osapuolen on hallinnoitava kaikkia yleisesti sovellettavia toimenpiteitä yhdenmukaisella, objektiivisella, puolueettomalla ja kohtuullisella tavalla. Kun kumpikin osapuoli soveltaa tällaisia toimenpiteitä yksittäistapauksissa toisen osapuolen yksittäisiin henkilöihin, tavaroihin tai palveluihin, osapuolen on näin ollen

- a) pyrittävä ilmoittamaan menettelystä asianomaisille henkilöille, joita menettely suoraan koskee, kohtuullisen hyvissä ajoin kansallisten menettelyjensä mukaisesti menettelyjen aloittamisen jälkeen sekä esitettävä kuvaus menettelyjen luonteesta, selvitys oikeusviranomaisesta, jossa menettely on aloitettu, ja yleinen kuvaus riidan aiheista;
- b) annettava asianomaisille henkilöille kohtuullinen mahdollisuus esittää tosiseikkoja ja väitteitä näkemystensä tueksi ennen lopullista hallinnollista tointa, jos siihen on aikaa ja jos menettelyjen luonne ja yleinen etu sen sallivat; ja
- c) varmistettava, että sen menettelyt perustuvat kansalliseen lainsäädäntöön ja ovat kansallisen lainsäädännön mukaisia.

312 artikla

Uudelleentarkastelu ja muutoksenhaku

1. Kumpikin osapuoli perustaa tai ylläpitää sisäisen lainsäädäntönsä mukaisesti oikeudellisia tuomioistuimia, välitystuomioistuimia tai hallinnollisia tuomioistuimia tai menettelyjä, joiden tarkoituksena on tarkastella pikaisesti uudelleen ja, jos on aihetta, korjata tämän hallintotoimenpiteitä, jotka liittyvät sopimuksen soveltamisalaan kuuluviin asioihin. Tällaisten tuomioistuinten tai menettelyjen on oltava puolueettomia ja riippumattomia hallinnollisesta toimeenpanosta vastaavasta virastosta tai viranomaisesta, ja niistä vastaaville ei saa koitua merkittävää etua asian lopputuloksesta.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että menettelyjen asianosaisilla on tällaisten tuomioistuinten menettelyissä oikeus
 - a) kohtuulliseen mahdollisuuteen tukea tai puolustaa omia kantojaan; ja
 - b) ratkaisuun, joka perustuu näyttöön ja esitettyihin asiakirjoihin tai, jos sen sisäinen lainsäädäntö niin edellyttää, hallintoviranomaisen kokoamiin asiakirjoihin.
3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kyseessä olevasta hallinnollisesta toimesta vastaava virasto tai viranomainen panee kyseisen ratkaisun täytäntöön ja noudattaa sitä, ottaen huomioon mitä kuin sen omassa lainsäädännössä säädetään muutoksenhausta tai uudelleentarkastelusta.

313 artikla

Hyvä sääntelykäytäntö ja hallintotapa

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä sääntelyn laadun ja toimivuuden parantamiseksi muun muassa vaihtamalla tietoja ja parhaita käytäntöjä, jotka koskevat niiden sääntelyn uudistamismenettelyä ja sääntelyn vaikutusten arviointeja.
2. Osapuolet noudattavat hyvän hallintotavan periaatteita ja sopivat tekemänsä yhteistyötä edistääkseen niitä muun muassa tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihdon avulla.

314 artikla

Luottamuksellisuus

Tämän luvun määräykset eivät velvoita mitään osapuolta paljastamaan luottamuksellisia tietoja, jotka estäisivät lakien täytäntöönpanoa tai jotka muutoin olisivat vastoin yleistä etua tai loukkaisivat tiettyjen julkisten tai yksityisten yritysten oikeutettuja kaupallisia etuja.

315 artikla

Erityiset määräykset

Tämän luvun määräysten soveltaminen ei vaikuta tämän sopimuksen muissa luvuissa vahvistettuihin erityisiin sääntöihin.

13 LUKU

Riitojen ratkaiseminen

A jakso

Tavoite ja soveltamisala

316 artikla

Tavoite

Tämän luvun tavoitteena on luoda tehokas ja toimiva järjestelmä osapuolten välisen, tämän sopimuksen tulkintaan ja soveltamiseen liittyvien riitojen välttämiseksi ja ratkaisemiseksi, jotta päästäisiin mahdollisuuksien mukaan yhteisesti sovittuun ratkaisuun.

317 artikla

Soveltamisala

Tätä lukua sovelletaan kaikkiin tämän osaston määräysten tulkintaan ja soveltamiseen liittyviin riitoihin, jollei toisin määrätä.

B jakso

Neuvottelut ja sovittelu

318 artikla

Neuvottelut

1. Osapuolet pyrkivät ratkaisemaan kaikki riidat käymällä neuvotteluja vilpittömässä mielessä ja siten, että tavoitteena on päästä yhteisesti sovittuun ratkaisuun.
2. Osapuoli pyytää neuvottelujen aloittamista esittämällä toiselle sopimuspuolelle kirjallinen pyyntö, jossa nimetään kyseessä oleva toimenpide ja ne tämän osaston määräykset, joiden se katsoo soveltuvan tapaukseen, sekä toimittamalla jäljennös pyynnöstä kumppanuuskomitealle.
3. Neuvottelut on pidettävä 30 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamispäivästä, ja ne on käytävä, jolleivät osapuolet muuta sovi, pyynnön kohteena olevan osapuolen alueella. Neuvottelut katsotaan saatetuiksi päätökseen 30 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamispäivästä, jollei kumpikin osapuoli hyväksy neuvottelujen jatkamista. Neuvottelut ja erityisesti kaikki osapuolten neuvottelujen aikana paljastamat tiedot ja esittämät kannat ovat luottamuksellisia eivätkä vaikuta kumppanuuskomitean oikeuksiin mahdollisessa myöhemmässä menettelyssä.
4. Neuvottelut kiireellisistä asioista, mukaan lukien pilaantuvia tavaroita, kausitavaroita tai -palveluja tai energiaa koskevat asiat, on järjestettävä 15 päivän kuluessa siitä, kun pyynnön kohteena oleva osapuoli on vastaanottanut pyynnön, ja ne katsotaan loppuun käydyiksi kyseisten 15 päivän kuluessa, jollei kumpikin osapuoli hyväksy neuvottelujen jatkamista.
5. Neuvotteluja pyytänyt osapuoli voi viedä asian välimiesmenettelyyn 319 artiklan mukaisesti, jos
 - a) pyynnön kohteena oleva osapuoli ei vastaa neuvottelupyyntöön kymmenen päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta;
 - b) neuvotteluja ei pidetä tämän artiklan 3 tai 4 kohdassa määrättyjen aikarajojen mukaisesti;
 - c) osapuolet sopivat, ettei neuvotteluja käydä; tai
 - d) neuvottelut ovat päättyneet eikä yhteisesti sovittuun ratkaisuun ole päästy.
6. Neuvottelujen aikana kumpikin osapuoli esittää riittävät tosiasioita koskevat tiedot, jotta voidaan arvioida kattavasti tapaa, jolla kyseessä oleva toimenpide saattaa vaikuttaa tämän osaston määräysten toimintaan ja soveltamiseen. Kumpikin osapuoli pyrkii varmistamaan, että neuvotteluihin osallistuu sellaisia toimivaltaisten viranomaisten työntekijöitä, joilla on asiantuntemusta neuvotteluissa käsiteltävästä asiasta.

319 artikla

Sovittelu

1. Kumpikin osapuoli voi milloin tahansa pyytää toista osapuolta aloittamaan sovittelumenettelyn minkä tahansa sellaisen toimenpiteen osalta, joka vaikuttaa haitallisesti osapuolten väliseen kauppaan tai investointeihin.
2. Sovittelumenettely aloitetaan, toteutetaan ja päätetään sovittelumekanismin mukaisesti.
3. Kumppanuuskomitea hyväksyy sovittelumekanismin päätöksellään ensimmäisessä kokouksessa ja voi päättää siihen tehtävistä muutoksista.

C jakso

Riitojen ratkaisumenettely

I alajakso

Välimiesmenettely

320 artikla

Välimiesmenettelyn aloittaminen

1. Jos osapuolet eivät ole onnistuneet ratkaisemaan riitaa 318 artiklassa määrättyjen neuvottelujen avulla, neuvotteluja pyytäneet osapuoli voi pyytää välimiespaneelin asettamista tämän artiklan mukaisesti.
2. Välimiespaneelin asettamista koskeva pyyntö on tehtävä kirjallisesti toiselle osapuolelle sekä kumppanuuskomitealle. Valituksen tehneen osapuolen on pyynnössään nimettävä kohteena oleva toimenpide ja selitettävä, millä tavoin kyseinen toimenpide rikkoo tämän osaston määräyksiä, siten, että selitykseen sisältyy riittävät oikeudelliset perusteet valitusta varten.

321 artikla

Välimiespaneelin asettaminen

1. Välimiespaneeli koostuu kolmesta välimiehestä.
2. Osapuolet kuulevat toisiaan sopiakseen välimiespaneelin kokoonpanosta 14 päivän kuluessa siitä, kun valituksen kohteena olevalle osapuolelle on toimitettu kirjallinen pyyntö välimiespaneelin asettamisesta.
3. Jos osapuolet eivät pysty sopimaan välimiespaneelin kokoonpanosta tämän artiklan 2 kohdassa asetetussa määräajassa, kumpikin osapuoli nimeää 339 artiklan mukaisesti laaditusta alaluettelostaan välimiehen viiden päivän kuluessa tämän artiklan 2 kohdassa asetetun määräajan päättymisestä. Jos jompikumpi osapuoli jättää välimiehen nimeämättä, kumppanuuskomitean puheenjohtaja tai puheenjohtajan valtuuttama henkilö valitsee välimiehen toisen osapuolen pyynnöstä arvalla kyseisen osapuolen alaluettelosta, joka sisältyy 339 artiklan mukaisesti laadittuun luetteloon.
4. Jolleivät osapuolet pääse sopimukseen välimiespaneelin puheenjohtajasta tämän artiklan 2 kohdassa asetetussa määräajassa, kumppanuuskomitean puheenjohtaja tai puheenjohtajan valtuuttama henkilö valitsee kumman tahansa osapuolen pyynnöstä välimiespaneelin puheenjohtajan arvalla puheenjohtajien alaluettelosta, joka sisältyy 339 artiklan mukaisesti laadittuun luetteloon.
5. Kumppanuuskomitean puheenjohtaja tai tämän valtuuttama henkilö valitsee välimiehet viiden päivän kuluessa 3 tai 4 kohdassa tarkoitetun pyynnön esittämisestä.
6. Välimiespaneelin asettamispäivä on päivä, jona kaikki kolme valittua välimiestä ovat hyväksyneet nimeämisiensä työjärjestyksen mukaisesti.
7. Jos jotain 339 artiklassa tarkoitettua luetteloa ei ole laadittu tai jos se ei sisällä riittävästi nimiä silloin, kun tämän artiklan 3 tai 4 kohdassa tarkoitettu pyyntö esitetään, välimiehet valitaan arvalla niiden henkilöiden joukosta, joita joko toinen osapuoli tai molemmat osapuolet ovat virallisesti ehdottaneet.

322 artikla

Toimeksianto

1. Jolleivät osapuolet toisin sovi viiden päivän kuluessa välimiesten valintapäivästä, välimiespaneelin toimeksiantona on ”tarkastella välimiespaneelin perustamista koskevassa pyynnössä tarkoitettua asiaa tämän sopimuksen V osaston mukaisten asiaan liittyvien määräysten pohjalta, joihin riidan osapuolet vetoavat, ja päättää, onko tarkasteltavana oleva toimenpide asiaan liittyvien määräysten mukainen, sekä antaa raportti tämän sopimuksen 324, 325, 326 ja 338 artiklan mukaisesti”.
2. Osapuolten on ilmoitettava sovitusta toimeksiannosta välimiespaneelille kolmen päivän kuluessa siitä, kun siitä on sovittu.

323 artikla

Välimiespaneelin ennakkoratkaisu kiireellisissä asioissa

Jos osapuoli sitä pyytää, välimiespaneelin on kymmenen päivän kuluessa asettamisestaan tehtävä päätös siitä, katsotaanko asia kiireelliseksi. Tällainen pyyntö välimiespaneelille on toimitettava samanaikaisesti myös toiselle osapuolelle.

324 artikla

Välimiespaneelin raportit

1. Välimiespaneeli antaa osapuolille väliraportin, jossa esitetään selvitetty tosiseikat, asiaa koskevien määräysten sovellettavuus sekä sen mahdollisesti tekemien päätelmien ja antamien suositusten perustelut.
2. Kumpikin osapuoli voi 14 päivän kuluessa väliraportin vastaanottamisesta toimittaa välimiespaneelille kirjallisen pyynnön tarkistaa tiettyjä väliraportin kohtia. Tällainen pyyntö on toimitettava samanaikaisesti myös toiselle osapuolelle.
3. Tarkasteltuaan osapuolten väliraportista esittämiä kirjallisia lausumia välimiespaneeli voi muuttaa raporttiaan ja tehdä tarpeelliseksi katsomiaan lisätutkimuksia.
4. Välimiespaneelin loppuraportissa esitetään selvitetty tosiseikat, tämän osaston asiaa koskevien määräysten sovellettavuus sekä selvitettyjen seikkojen ja niihin pohjautuvien välimiespaneelin päätelmien perustelut. Loppuraportissa on käsiteltävä riittävästi välivaiheen tarkastelun yhteydessä esitettyjä väitteitä ja vastattava selkeästi kummankin osapuolen esittämiin kysymyksiin ja havaintoihin.

325 artikla

Välimiespaneelin väliraportti

1. Välimiespaneelin on annettava osapuolille väliraportti 90 päivän kuluessa välimiespaneelin asettamispäivästä. Jos välimiespaneeli katsoo, että tätä määräaika ei pystytä noudattamaan, välimiespaneelin puheenjohtajan on ilmoitettava asiasta kirjallisesti osapuolille ja kumppanuuskomitealle ja mainittava syyt viivästyksen sekä päivä, jona välimiespaneeli aikoo antaa väliraporttinsa. Väliraportti on joka tapauksessa annettava viimeistään 120 päivän kuluttua välimiespaneelin asettamispäivästä.
2. Kiireellisissä 323 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa, mukaan lukien pilaantuvia tavaroita, kausitavaroita tai -palveluja tai energiaa koskevat tapaukset, välimiespaneelin on kaikin keinoin pyrittävä antamaan väliraporttinsa 45 päivän kuluessa ja joka tapauksessa viimeistään 60 päivän kuluttua välimiespaneelin asettamispäivästä.
3. Kumpikin osapuoli voi 14 päivän kuluessa väliraportin vastaanottamisesta toimittaa välimiespaneelille 324 artiklan 2 kohdan mukaisesti kirjallisen pyynnön tarkistaa tiettyjä väliraportin kohtia. Tällainen pyyntö on toimitettava samanaikaisesti myös toiselle osapuolelle. Osapuoli voi tehdä huomautuksia toisen osapuolen pyynnöstä seitsemän päivän kuluessa välimiespaneelille tehdyn kirjallisen pyynnön toimittamisesta.

326 artikla

Välimiespaneelin loppuraportti

1. Välimiespaneeli antaa loppuraporttinsa osapuolille ja kumppanuuskomitealle 120 päivän kuluessa välimiespaneelin asettamispäivästä. Jos välimiespaneeli katsoo, että tätä määräaika ei pystytä noudattamaan, välimiespaneelin puheenjohtajan on ilmoitettava asiasta kirjallisesti osapuolille ja kumppanuuskomitealle ja mainittava syyt viivästyksen sekä päivä, jona välimiespaneeli aikoo antaa loppuraporttinsa. Loppuraportti on joka tapauksessa annettava viimeistään 150 päivän kuluttua välimiespaneelin asettamispäivästä.
2. Kiireellisissä 323 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa, mukaan lukien pilaantuvia tavaroita, kausitavaroita tai -palveluja tai energiaa koskevat tapaukset, välimiespaneelin on kaikin keinoin pyrittävä antamaan loppuraporttinsa 60 päivän kuluessa välimiespaneelin asettamispäivästä. Loppuraportti on joka tapauksessa annettava viimeistään 75 päivän kuluttua välimiespaneelin asettamispäivästä.

II alajakso

Loppuraportin noudattaminen

327 artikla

Välimiespaneelin loppuraportin noudattaminen

Valituksen kohteena olevan osapuolen on ryhdyttävä tarvittaviin toimiin, jotta se noudattaa välimiespaneelin loppuraporttia viipymättä ja vilpittömässä mielessä voidakseen noudattaa tämän osaston määräyksiä.

328 artikla

Loppuraportin noudattamista koskeva kohtuullinen määräaika

1. Jos loppuraportin välitön noudattaminen ei ole mahdollista, osapuolet pyrkivät sopimaan sen noudattamista koskevasta tarvittavasta määräajasta. Tällöin valituksen kohteena olevan osapuolen on ilmoitettava viimeistään 30 päivän kuluttua loppuraportin vastaanottamisesta valituksen tehneelle osapuolelle ja kumppanuuskomitealle, paljonko aikaa se tarvitsee voidakseen noudattaa raporttia, jäljempänä ”kohtuullinen määräaika”.
2. Jos osapuolet ovat eri mieltä kohtuullisen määräajan pituudesta, valituksen tehnyt osapuoli voi 20 päivän kuluessa 1 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta pyytää kirjallisesti, että alkuperäinen välimiespaneeli määrittää kohtuullisen määräajan pituuden. Tällainen pyyntö on toimitettava samanaikaisesti toiselle osapuolelle ja kumppanuuskomitealle. Välimiespaneeli ilmoittaa määrittämänsä kohtuullisen määräajan pituuden osapuolille ja kumppanuuskomitealle 20 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamispäivästä.
3. Valituksen kohteena oleva osapuoli ilmoittaa valituksen tehneelle osapuolelle kirjallisesti loppuraportin noudattamisessa edistymisestään. Tällainen ilmoitus on annettava kirjallisesti vähintään kuukausi ennen kohtuullisen määräajan päättymistä.
4. Kohtuullista määräaika voidaan jatkaa osapuolten yhteisellä sopimuksella.

329 artikla

Välimiespaneelin loppuraportin noudattamiseksi toteutettujen toimenpiteiden tarkastelu

1. Valituksen kohteena oleva osapuoli ilmoittaa valituksen tehneelle osapuolelle ja kumppanuuskomitealle kaikista toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut noudattaakseen loppuraporttia. Tällainen ilmoitus on annettava ennen kohtuullisen määräajan päättymistä.
2. Jos osapuolet ovat erimielisiä jonkin tämän 1 kohdan mukaisesti ilmoitetun toimenpiteen olemassaolosta tai sen johdonmukaisuudesta tämän osaston määräysten kanssa, valituksen tehnyt osapuoli voi pyytää kirjallisesti alkuperäistä välimiespaneelia ratkaisemaan asian. Tällainen pyyntö on toimitettava samanaikaisesti myös valituksen kohteena olevalle osapuolelle. Pyyntöön on nimettävä kyseessä oleva toimenpide ja selitettävä valitusta koskevat selkeät oikeudelliset perusteet ja esitettävä, millä tavoin kyseinen toimenpide on ristiriidassa asiaan liittyvien määräysten kanssa. Välimiespaneeli antaa raporttinsa osapuolille ja kumppanuuskomitealle 45 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamispäivästä.

330 artikla

Loppuraportin noudattamatta jättämisestä seuraavat väliaikaiset korjaavat toimenpiteet

1. Jos valituksen kohteena oleva osapuoli ei ilmoita välimiespaneelin loppuraportin noudattamiseksi toteuttamistaan toimenpiteistä ennen kohtuullisen määräajan päättymistä tai jos välimiespaneeli toteaa, että mitään toimenpiteitä raportin noudattamiseksi ei ole toteutettu tai että 329 artiklan 1 kohdan mukaisesti ilmoitettu toimenpide ei ole tämän osaston mukaisista määräyksistä johtuvien osapuolen velvoitteiden mukainen, valituksen kohteena olevan osapuolen on valituksen tehneen osapuolen tätä vaatiessa ja kyseisen osapuolen kuulemisen jälkeen tarjottava väliaikaista korvausta.
2. Jos valituksen tehnyt osapuoli päättää olla pyytämättä 1 kohdan mukaista tarjousta väliaikaisesta korvauksesta tai jos tällainen pyyntö esitetään mutta korvauksesta ei päästä sopimukseen 30 päivän kuluessa kohtuullisen määräajan päättymisestä tai 329 artiklan 2 kohdan mukaisen välimiespaneelin raportin antamisesta, valituksen tehneellä osapuolella on oikeus keskeyttää tämän osaston määräyksistä johtuvien velvoitteiden täyttäminen ilmoittamalla siitä toiselle osapuolelle ja kumppanuuskomitealle. Ilmoituksessa on määritettävä velvoitteiden keskeytyksen taso, joka ei saa ylittää rikkomisesta johtuvia mitätöiviä tai heikentäviä vaikutuksia. Valituksen tehnyt osapuoli voi aloittaa keskeytyksen kymmenen päivän kuluttua siitä, kun valituksen kohteena oleva osapuoli on vastaanottanut ilmoituksen, ellei valituksen kohteena oleva osapuoli ole pyytänyt välimiesmenettelyä tämän artiklan 3 kohdan mukaisesti.

3. Jos valituksen kohteena oleva osapuoli katsoo, että aiottu velvoitteiden keskeytyksen taso ylittää rikkomisesta johtuvat mitätöivät tai heikentävät vaikutukset, se voi pyytää kirjallisesti alkuperäiseltä välimiespaneelilta ratkaisua asiassa. Tällainen pyyntö on annettava tiedoksi valituksen tehneelle osapuolelle ja kumppanuuskomitealle ennen 2 kohdassa tarkoitetun kymmenen päivän määräajan umpeutumista. Alkuperäisen välimiespaneelin on annettava velvoitteiden keskeyttämisen tasoa koskeva raporttinsa osapuolille ja kumppanuuskomitealle 30 päivän kuluessa pyynnön esittämisestä. Velvoitteita ei saa keskeyttää, ennen kuin alkuperäinen välimiespaneeli on antanut raporttinsa. Keskeytyksessä on noudatettava välimiespaneelin raporttia keskeytyksen tason osalta.

4. Velvoitteiden keskeyttämisen ja tässä artiklassa tarkoitetun korvauksen on oltava tilapäisiä eikä niitä sovelleta sen jälkeen, kun

a) osapuolet ovat päässeet yhteisesti sovittuun ratkaisuun 334 artiklan mukaisesti;

b) osapuolet ovat yksimielisiä siitä, että 329 artiklan 1 kohdan mukaisesti ilmoitettu toimenpide saattaa valituksen kohteena olevan osapuolen toiminnan tämän osaston määräysten mukaiseksi; tai

c) toimenpide, jonka 329 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu välimiespaneeli on katsonut olevan ristiriidassa tämän osaston määräysten kanssa, on peruutettu tai sitä on muutettu sen saattamiseksi mainittujen määräysten mukaiseksi.

331 artikla

Raportin noudattamiseksi toteutettujen toimenpiteiden tarkastelu sen jälkeen, kun raportin noudattamatta jättämisestä seuraavat väliaikaiset korjaavat toimenpiteet on hyväksytty

1. Valituksen kohteena oleva osapuoli ilmoittaa valituksen tehneelle osapuolelle ja kumppanuuskomitealle toimenpiteestä, jonka se on toteuttanut välimiespaneelin raportin noudattamiseksi joko myönnytysten soveltamisen keskeyttämisen tai väliaikaisen korvauksen soveltamisen jälkeen. Tämän artiklan 2 kohdan mukaisia tapauksia lukuun ottamatta valituksen tehnyt osapuoli lopettaa myönnytysten keskeyttämisen 30 päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta. Tapauksissa, joissa on sovellettu korvausta, valituksen kohteena oleva osapuoli voi 2 kohdassa tarkoitettuja tapauksia lukuun ottamatta lopettaa korvauksen soveltamisen 30 päivän kuluessa siitä, kun se on ilmoittanut noudattavansa välimiespaneelin raporttia.

2. Jos osapuolet eivät 30 päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta pääse yhteisymmärrykseen siitä, muuttaako ilmoitettu toimenpide valituksen kohteena olevan osapuolen toiminnan yhteensopivaksi asiaan liittyvien määräysten kanssa, valituksen tehnyt osapuoli pyytää kirjallisesti alkuperäistä välimiespaneelia ratkaisemaan asian. Tällainen pyyntö on toimitettava samanaikaisesti toiselle osapuolelle ja kumppanuuskomitealle. Välimiespaneelin raportti toimitetaan osapuolille ja kumppanuuskomitealle 45 päivän kuluessa pyynnön esittämisestä. Jos välimiespaneeli päättää, että toteutettu toimenpide on tämän osaston määräysten mukainen, joko velvoitteiden keskeytys tai korvausten soveltaminen on lopetettava. Jos välimiespaneeli päättää, että valituksen kohteena olevan osapuolen 1 kohdan mukaisesti ilmoittama toimenpide ei ole tämän osaston määräysten mukainen, velvoitteiden keskeytysten tai korvausten soveltamisen tasoa on tarvittaessa mukautettava välimiespaneelin raportin perusteella.

III alajakso

Yhteiset määräykset

332 artikla

Välimiesten korvaaminen

Jos tämän luvun mukaisessa välimiesmenettelyssä alkuperäinen välimiespaneeli tai jotkut sen jäsenistä eivät pysty osallistumaan paneeliin, vetäytyvät siitä tai heidät on korvattava, koska he eivät täytä käytännesääntöjen vaatimuksia, sovelletaan 321 artiklassa määrättyä menettelyä. Raportin antamisen määräaikaa voidaan jatkaa, kunnes uusi välimies on nimitetty, enintään 20 päivällä.

*333 artikla***Välimiesmenettelyn ja raportin noudattamista koskevan menettelyn keskeyttäminen ja päättäminen**

Molempien osapuolten sitä pyytäessä välimiespaneeli keskeyttää työnsä missä vaiheessa tahansa osapuolten sopimaksi ajaksi, joka on enintään 12 peräkkäistä kuukautta. Välimiespaneeli jatkaa työtään ennen kyseisen ajanjakson päättymistä molempien osapuolten kirjallisesta pyynnöstä tai kyseisen ajanjakson lopussa kumman tahansa osapuolen kirjallisesta pyynnöstä. Pynnön esittävä osapuoli ilmoittaa pyynnöstä kumppanuuskomitean puheenjohtajalle ja toiselle osapuolelle. Jos osapuoli ei pyydä välimiespaneelin työn jatkamista sovitun keskeytysajan päättyessä, menettely päätetään. Jos välimiespaneelin työ keskeytetään, tämän luvun mukaisia määräaikoja pidennetään yhtä pitkäksi aikaa kuin välimiespaneelin työ keskeytyy.

*334 artikla***Yhteisesti sovittu ratkaisu**

1. Osapuolet voivat milloin tahansa päästä yhteisesti sovittuun ratkaisuun tässä luvussa tarkoitettussa riidassa.
2. Jos yhteisesti sovittuun ratkaisuun päästään paneelimenettelyjen tai sovittelumenettelyn aikana, osapuolet ilmoittavat ratkaisusta yhdessä kumppanuuskomitealle sekä välimiespaneelin puheenjohtajalle tai sovittelijalle. Ilmoituksen myötä välimiespaneelimenettelyt tai sovittelumenettelyt päättyvät.
3. Kumpikin osapuoli ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta yhteisesti sovittu ratkaisu pannaan täytäntöön sovitun määräajan kuluessa. Täytäntöönpaneva osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle kirjallisesti viimeistään sovitun määräajan umpeutuessa kaikista toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut yhteisesti sovitun ratkaisun täytäntöönpanemiseksi.

*335 artikla***Työjärjestys ja käytäntesäännöt**

1. Tämän luvun mukaisiin riitojenratkaisumenettelyihin sovelletaan tätä lukua, työjärjestystä ja käytäntesääntöjä.
2. Kumppanuuskomitea hyväksyy työjärjestyksen ja käytäntesäännöt päätöksellään ensimmäisessä kokouksessa ja voi päättää niihin tehtävistä muutoksista.
3. Välimiespaneelin kuulemiset ovat julkisia, ellei työjärjestyksessä toisin määrätä.

*336 artikla***Tiedot ja tekniset neuvot**

1. Välimiespaneeli voi osapuolen pyynnöstä, joka toimitetaan samanaikaisesti välimiespaneelille ja toiselle osapuolelle, tai omasta aloitteestaan pyytää tietoja, joita se pitää tarpeellisena voidakseen hoitaa tehtävänsä, myös riitaan kuuluvilta osapuolilta. Osapuolten on vastattava tällaisiin välimiespaneelin tietopyyntöihin viipymättä ja kattavasti.
2. Välimiespaneeli voi osapuolen pyynnöstä, joka toimitetaan samanaikaisesti välimiespaneelille ja toiselle osapuolelle, tai omasta aloitteestaan hankkia tietoja, joita se pitää tarpeellisena voidakseen hoitaa tehtävänsä. Välimiespaneelilla on myös oikeus hankkia asianmukaisiksi katsomansa asiantuntijalausunnot. Välimiespaneelin on kuultava osapuolia ennen tällaisten asiantuntijoiden valitsemista.
3. Osapuolen alueelle sijoittautuneet luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt voivat toimittaa amicus curiae -lausumia välimiespaneelille työjärjestyksen mukaisesti.
4. Kaikki tämän artiklan mukaisesti saadut tiedot on ilmoitettava kummallekin osapuolelle, ja niiden on voitava esittää huomautuksia niiden johdosta.

*337 artikla***Tulkintasäännöt**

Väl miespaneelin on tulkittava tämän osaston määräyksiä yleisen kansainvälisen julkisoikeuden tavanomaisten tulkintasääntöjen, myös vuonna 1969 tehdyssä valtiosopimus oikeutta koskevassa Wienin yleissopimuksessa määrättyjen tulkintasääntöjen mukaisesti. Väl miespaneelin on lisäksi otettava huomioon WTO:n riitojenratkaisuelimen hyväksymien paneelien ja valituselimen raporteissa annetut asiaan liittyvät tulkinnat. Väl miespaneelin raporteilla ei voida lisätä eikä vähentää tämän sopimuksen mukaisia osapuolten oikeuksia ja velvoitteita.

*338 artikla***Väl miespaneelin päätökset ja raportit**

1. Väl miespaneelin on kaikin keinoin pyrittävä tekemään kaikki päätökset yksimielisesti. Jos päätöstä ei kuitenkaan voida tehdä yhteisymmärryksessä, asiasta on päätettävä äänten enemmistöllä. Välimiesten eriäviä mielipiteitä ei missään tapauksessa julkisteta.
2. Väl miespaneelin raportissa esitetään selvitetty tosiseikat, asiaa koskevien määräysten sovellettavuus sekä selvitettyjen seikkojen ja niihin pohjautuvien väl miespaneelin päätelmien perustelut.
3. Osapuolten on hyväksyttävä väl miespaneelin päätökset ja raportit ehdoitta. Ne eivät luo minkäänlaisia oikeuksia tai velvollisuuksia luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille.
4. Kumppanuuskomitea asettaa väl miespaneelin raportin julkisesti saataville edellyttäen, että työjärjestyksessä määrätty luottamuksellisten tietojen suoja taataan.

D j a k s o**Yleiset säännökset***339 artikla***Välimiesten luettelo**

1. Kumppanuuskomitea laatii kuuden kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta osapuolten tekemien ehdotusten perusteella luettelon vähintään 15 henkilöstä, jotka ovat halukkaita ja kykeneviä toimimaan välimiehinä. Luetteloon sisältyy kolme alaluetteloa: yksi alaluettelo kumpaakin osapuolta kohti ja yksi alaluettelo henkilöistä, jotka eivät ole kummankaan osapuolen kansalaisia ja jotka toimivat väl miespaneelin puheenjohtajana. Kussakin alaluettelossa on oltava vähintään viisi henkilöä. Kumppanuuskomitea varmistaa, että luettelossa on aina tämän verran henkilöitä.
2. Välimiehillä on oltava todistettavaa asiantuntemusta oikeudellisista kysymyksistä, kansainvälisestä kaupasta ja muista tämän osaston määräyksiä koskevista asioista. Välimiesten on oltava riippumattomia ja toimittava yksilöinä, he eivät saa ottaa ohjeita miltään organisaatiolta tai hallitukselta, heillä ei saa olla sidoksia sopimuspuolten hallituksiin ja heidän on noudatettava käytäntönsääntöjä. Puheenjohtajalla on oltava asiantuntemusta myös riitojenratkaisumenettelyistä.
3. Kumppanuuskomitea voi laatia lisäluetteloja, joissa on 15 henkilöä, joilla on tiettyihin tämän osaston määräyksiin kuuluviin aloihin liittyvää asiantuntemusta ja kokemusta. Näitä lisäluetteloja käytetään muodostettaessa väl miespaneelia 321 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti, jos osapuolet niin sopivat.

*340 artikla***Foorumin valinta**

1. Jos syntyy riita, jonka mukaan tietyn toimenpiteen väitetään rikkovan tämän sopimuksen mukaista velvoitetta ja oleellisilta osin vastaavaa sellaiseen toiseen kansainväliseen sopimukseen kuuluvaa velvoitetta, jonka sopimuspuolia kummatkin osapuolet ovat, WTO-sopimus mukaan luettuna, muutosta hakeva osapuoli valitsee foorumin, jossa riita ratkaistaan.

2. Kun osapuoli on valinnut foorumin ja aloittanut tämän luvun tai toisen kansainvälisen sopimuksen mukaiset riitojenratkaisumenettelyt, se ei saa aloittaa riitojenratkaisumenettelyjä toisen sopimuksen nojalla 1 kohdassa tarkoitetun toimenpiteen osalta, ellei ensin valittu foorumi pysty tekemään ratkaisuja menettelyllisten tai oikeudenkäyttöön liittyvien syiden vuoksi.

3. Tämän artiklan mukaan

- a) osapuolen katsotaan aloittaneen tämän luvun mukaiset riitojenratkaisumenettelyt, jos se pyytää paneelin asettamista 320 artiklan mukaisesti;
- b) osapuolen katsotaan aloittaneen WTO-sopimuksen mukaiset riitojenratkaisumenettelyt, jos se pyytää paneelin asettamista WTO:n riitojen ratkaisusta annettuja sääntöjä ja menettelyjä koskevan sopimuksen 6 artiklan mukaisesti; ja
- c) minkä tahansa muun sopimuksen mukaiset riitojenratkaisumenettelyt katsotaan aloitetuksi kyseisen sopimuksen asiaa koskevien määräysten mukaisesti.

4. Rajoittamatta 2 kohdan soveltamista tämän sopimuksen määräykset eivät estä kumpaakaan osapuolta panemasta WTO:n riitojenratkaisuelimen hyväksymää velvoitteiden täyttämisen keskeyttämistä täytäntöön. WTO-sopimukseen ei voida vedota siinä tarkoituksessa, että estetään toista osapuolta keskeyttämästä tämän luvun mukaisia velvoitteitaan.

341 artikla

Määräajat

1. Kaikki tässä luvussa vahvistetut määräajat, mukaan lukien välimiespaneelille raporttien antamista varten asetetut määräajat, lasketaan kalenteripäivinä alkaen sitä toimea tai tosiseikkaa seuraavasta päivästä, johon ne viittaavat, jollei toisin ole määrätty.

2. Riidan osapuolet voivat yhteisellä sopimuksella muuttaa mitä tahansa tässä luvussa mainittua määräaika. Välimiespaneeli voi milloin tahansa ehdottaa osapuolille minkä tahansa tässä luvussa tarkoitetun määräajan muuttamista, ja sen on perusteltava ehdotuksensa.

342 artikla

Asioiden käsittely Euroopan unionin tuomioistuimessa

1. Jäljempänä 2 kohdassa määrättyä menettelyä sovelletaan riitoihin, jotka syntyvät 169, 180, 189 ja 192 artiklassa tarkoitettujen lainsäädännön lähentämistä koskevien määräysten tulkinnasta.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitettusta riidasta syntyy kysymys Euroopan unionin oikeutta koskevan säännöksen tulkinnasta, välimiespaneeli pyytää Euroopan unionin tuomioistuinta ratkaisemaan sen, jos tämä kysymys on tarpeellinen välimiespaneelin päätökselle. Tällöin välimiespaneelin tuomioiden määräaikojen soveltaminen keskeytetään, kunnes Euroopan unionin tuomioistuin on antanut ratkaisunsa. Euroopan unionin tuomioistuimen antama ratkaisu on välimiespaneelia sitova.

VII OSASTO

RAHOITUSTUKEA, PETOSTEN TORJUNTAA JA VALVONTAA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

1 LUKU

Rahoitustuki

343 artikla

Armenian tasavallalle myönnetään rahoitustukea asiaankuuluvista Euroopan unionin rahoitusmekanismeista ja -välineistä. Armenian tasavalta voi saada lainaa myös Euroopan investointipankilta, Euroopan jälleerakennus- ja kehityspankilta ja muilta kansainvälisiltä rahoituslaitoksilta. Rahoitustuella edistetään tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamista, ja se myönnetään tämän luvun mukaisesti.

344 artikla

1. Rahoitustuen pääperiaatteet ovat Euroopan unionin rahoitusvälineitä koskevien asetusten mukaiset.

2. Osapuolten määrittämät Euroopan unionin rahoitustuen painopistealueet vahvistetaan vuotuisissa toimintaohjelmissä, jotka perustuvat aina kun mahdollista sovittuja toimintapoliittisia painopisteitä vastaaviin monivuotisiin kehyksiin. Näissä ohjelmissä vahvistetuissa tuen määrissä otetaan huomioon Armenian tasavallan tarpeet, alakohtaiset valmiudet ja edistyminen uudistuksissa, erityisesti tämän sopimuksen kattamilla aloilla.

3. Jotta käytettävissä olevista varoista saataisiin mahdollisimman suuri hyöty, osapuolet pyrkivät varmistamaan, että Euroopan unionin rahoitustuki pannaan täytäntöön tiiviissä yhteistyössä muiden avunantajamaiden ja -organisaatioiden ja kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa, toimia koordinoiden ja tuen tuloksellisuutta koskevien kansainvälisten periaatteiden mukaisesti.

4. Euroopan unioni voi antaa Armenian tasavallalle makrotaloudellista tukea Armenian tasavallan pyynnöstä ja sovellettavien ehtojen mukaisesti.

345 artikla

Rahoitustukea koskevat oikeudelliset, hallinnolliset ja tekniset perusmääräykset vahvistetaan asiaa koskevien, osapuolten välillä tehtävien sopimusten puitteissa.

346 artikla

Kumppanuusneuvostolle ilmoitetaan rahoitustuen edistymisestä ja täytäntöönpanosta sekä sen vaikutuksesta tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseen. Tätä varten osapuolten asiaankuuluvat elimet toimittavat tarvittavat seuranta- ja arviointitiedot vastavuoroisesti ja jatkuvalta pohjalta.

347 artikla

Osapuolet panevat rahoitustuen täytäntöön moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti ja tekevät yhteistyötä Euroopan unionin ja Armenian tasavallan taloudellisten etujen suojaamiseksi tämän osaston 2 luvussa esitetyllä tavalla.

2 LUKU

Petostentorjuntaa ja valvontaa koskevat määräykset

348 artikla

Määritelmät

Tätä lukua sovellettaessa sovelletaan tämän sopimuksen pöytäkirjassa I vahvistettuja määritelmiä.

349 artikla

Soveltamisala

Tätä lukua sovelletaan kaikkiin osapuolten välillä jatkossa tehtäviin sopimuksiin tai rahoitusvälineisiin ja kaikkiin muihin Euroopan unionin rahoitusvälineisiin, joihin Armenian tasavalta tai muut Armenian tasavallan lainkäyttövaltaan kuuluvat yhteisöt tai henkilöt voivat osallistua, sanotun kuitenkaan rajoittamatta mahdollisia muita lausekkeitä, jotka koskevat tilintarkastuksia, paikalla tehtäviä tarkastuksia, todentamisia, valvontaa ja petostentorjuntatoimenpiteitä, Euroopan tilintarkastustuomioistuimen ja Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) toteuttamat tarkastukset mukaan lukien.

350 artikla

Toimenpiteet petosten, korruption ja muun laittoman toiminnan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi

Osapuolet toteuttavat tehokkaita toimenpiteitä petosten, korruption ja muun EU:n rahoituksen täytäntöönpanoon liittyvän laittoman toiminnan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi, myös osapuolten keskinäisen hallinnollisen avun ja keskinäisen oikeusavun keinoin tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla.

351 artikla

Tietojenvaihto ja muu operatiivisen tason yhteistyö

1. Tämän luvun moitteettoman täytäntöönpanon varmistamiseksi Euroopan unionin ja Armenian tasavallan toimivaltaiset viranomaiset vaihtavat tietoja säännöllisesti ja järjestävät neuvotteluja jommankumman osapuolen niin pyytäessä.
2. Euroopan petostentorjuntavirasto voi sopia Armenian tasavallan vastaavien organisaatioiden kanssa yhteistyön lisäämisestä petostentorjunnan alalla, myös operatiivisista järjestelyistä Armenian tasavallan viranomaisten kanssa.
3. Henkilötietojen siirrossa ja käsittelyssä sovelletaan 13 artiklaa.

352 artikla

Yhteistyö euron ja dramien suojelemiseksi rahanväärennykseltä

Euroopan unionin ja Armenian tasavallan toimivaltaiset viranomaiset tekevät yhteistyötä, jonka tavoitteena on suojella euroa ja dramia tehokkaasti rahanväärennykseltä. Yhteistyö sisältää euron ja dramien rahanväärennyksen ehkäisyssä ja torjunnassa tarvittavan avun, tiedonvaihto mukaan lukien.

353 artikla

Petosten, korruption ja väärinkäytösten ehkäisy

1. Jos vastuu EU:n varojen käytöstä on siirretty Armenian tasavallalle, sen viranomaiset tarkistavat säännöllisesti, että EU:n varoin rahoitetut toimet on pantu täytäntöön asianmukaisesti. Ne toteutettavat tarvittavat toimenpiteet väärinkäytösten ja petosten ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi.
2. Armenian tasavallan viranomaiset toteuttavat kaikki aiheelliset toimenpiteet aktiivisten tai passiivisten korruptiokäytäntöjen estämiseksi ja poistamiseksi sekä missä tahansa menettelyiden vaiheessa esiintyvien, EU:n varojen käyttöön liittyvien eturistiriitojen poistamiseksi.
3. Armenian tasavallan viranomaiset ilmoittavat Euroopan komissiolle kaikista toteutetuista ehkäisytoimenpiteistä.
4. Armenian tasavallan toimivaltaiset viranomaiset sen vuoksi toimittavat Euroopan komissiolle kaikki tiedot EU:n varojen täytäntöönpanosta ja ilmoittavat sille viipymättä kaikista menettelyjensä tai järjestelmiensä merkittävistä muutoksista.

354 artikla

Tutkinta- ja syytetoimet

Armenian tasavallan viranomaiset varmistavat, että kansallisten tai EU:n tarkastusten yhteydessä esiin tulleiden petoksia, lahjontaa tai muita väärinkäytöksiä, myös eturistiriitoja, koskevien epäilyjen ja havaintojen perusteella toteutetaan tutkinta- ja syytetoimet. Tarvittaessa Euroopan petostentorjuntavirasto voi avustaa Armenian tasavallan toimivaltaisia viranomaisia tässä tehtävässä.

355 artikla

Petoksia, lahjontaa ja väärinkäytöksiä koskevien tietojen jakaminen

1. Armenian tasavallan viranomaiset toimittavat Euroopan komissiolle viipymättä kaikki niiden tietoon tulleet EU:n varojen täytäntöönpanoon liittyvät epäilyt tai havainnot petoksia, lahjontaa tai muita väärinkäytöksiä koskevista tapauksista, eturistiriidat mukaan lukien. Petoksiin tai lahjontaan liittyvistä epäilyistä on ilmoitettava myös Euroopan petostentorjuntavirastolle.
2. Armenian tasavallan viranomaiset ilmoittavat myös kaikista tämän artiklan nojalla ilmoitettujen tosiseikkojen perusteella toteutetuista toimenpiteistä. Jos epäilyjä tai havaintoja petoksista, lahjonnasta tai muista väärinkäytöksistä ei ole, Armenian tasavallan viranomaiset ilmoittavat tästä Euroopan komissiolle asianmukaisen alakomitean vuosikokouksessa.

*356 artikla***Tarkastukset**

1. Euroopan komissiolla ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimella on oikeus tarkastaa kaikkien EU:n rahoituksen täytäntöönpanoon liittyvien menojen laillisuus ja asianmukaisuus ja varainhoidon moitteettomuus.
2. Tarkastukset koskevat sekä tehtyjä sitoumuksia että suoritettuja maksuja. Tarkastukset suoritetaan asiakirjojen perusteella ja tarvittaessa paikalla sen yksikön toimitiloissa, joka hallinnoi EU:n varojen täytäntöönpanoa tai osallistuu siihen, mukaan luettuina kaikki tuensaajat, toimeksisaajat ja alihankkijat, jotka ovat saaneet EU:n varoja suoraan tai epäsuorasti. Tarkastuksia voidaan suorittaa ennen kyseisen varainhoitovuoden tilinpäätöstä ja loppumaksun suorittamista seuraavien viiden vuoden aikana.
3. Euroopan komission tarkastajat tai muut Euroopan komission tai Euroopan tilintarkastustuomioistuimen valtuuttamat henkilöt voivat suorittaa asiakirjojen tai paikalla tehtäviä tarkastuksia Armenian tasavallassa sellaisen yksikön tai sen alihankkijan toimitiloissa, joka hallinnoi EU:n rahoituksen täytäntöönpanoa tai osallistuu siihen.
4. Tarkastusten suorittamiseksi Euroopan komissiolla tai muilla Euroopan komission tai Euroopan tilintarkastustuomioistuimen valtuuttamilla henkilöillä on oltava asianmukaiset mahdollisuudet tutustua toimitiloihin, töihin ja asiakirjoihin sekä kaikkiin, myös sähköisessä muodossa oleviin, tietoihin. Tästä oikeudesta on ilmoitettava kaikille Armenian tasavallan julkisille laitoksille ja se on mainittava nimenomaisesti sopimuksissa, jotka tehdään tässä sopimuksessa tarkoitettujen välineiden täytäntöönpanoa varten.
5. Euroopan tilintarkastustuomioistuin ja Armenian tasavallan tilintarkastuselimet tekevät tehtäviään suorittaessaan yhteistyötä luottamuksen hengessä mutta riippumattomuutensa säilyttäen.

*357 artikla***Paikalla tehtävät tarkastukset**

1. Euroopan petostentorjuntavirastolla on tämän sopimuksen puitteissa oikeus tehdä tarkastuksia ja todentamisia paikan päällä Euroopan unionin taloudellisten etujen suojelemiseksi.
2. Euroopan petostentorjuntavirasto valmistelee ja suorittaa paikalla tehtävät tarkastukset ja todentamiset läheisessä yhteistyössä Armenian tasavallan toimivaltaisten viranomaisten kanssa.
3. Armenian tasavallan viranomaisille ilmoitetaan hyvissä ajoin tarkastusten ja todentamisten aihe, tavoite ja oikeusperusta, jotta nämä voivat antaa kaiken tarvittavan avun. Tätä varten Armenian tasavallan toimivaltaisten viranomaisten toimihenkilöillä on oikeus osallistua paikalla tehtäviin tarkastuksiin ja todentamisiin.
4. Jos asianomaiset Armenian tasavallan viranomaiset niin haluavat, ne voivat suorittaa paikalla tehtävät tarkastukset ja todentamiset yhdessä Euroopan petostentorjuntaviraston kanssa.
5. Jos taloudellinen toimija ei suostu paikalla tehtävään tarkastukseen tai todentamiseen, Armenian tasavallan viranomaiset antavat Euroopan petostentorjuntavirastolle sen tarvitseman avun, jotta se kykenisi täyttämään velvollisuutensa suorittaa paikalla tehtävä tarkastus tai todentaminen.

*358 artikla***Hallinnolliset toimenpiteet ja seuraamukset**

Euroopan komissio voi määrätä taloudellisille toimijoille hallinnollisia toimia ja seuraamuksia, Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/95, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä 25 päivänä lokakuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 ja unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 soveltamissäännöistä 29 päivänä lokakuuta 2012 annetun komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 1268/2012 mukaisesti. Armenian tasavallan viranomaiset voivat määrätä edellisessä virkkeessä mainittuja täydentäviä lisätoimia ja -seuraamuksia sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

359 artikla

Takaisinperintä

1. Jos EU:n varojen täytäntöönpano on uskottu Armenian tasavallan viranomaisten tehtäväksi, Euroopan komissiolla on oikeus periä takaisin aiheettomasti maksetut EU:n varat erityisesti tekemällä rahoitusoikaisuja. Armenian tasavallan viranomaiset ryhtyvät kaikkiin asiaankuuluviin toimenpiteisiin periäkseen takaisin aiheettomasti maksetut EU:n varat. Euroopan komissio ottaa huomioon toimenpiteet, joihin Armenian tasavallan viranomaiset ovat ryhtyneet ehkäistäkseen kyseisten EU:n varojen menettämisen.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen tapausten yhteydessä Euroopan komissio kuulee asiasta Armenian tasavaltaa ennen kuin se tekee päätöksen varojen takaisin perimisestä. Takaisinperimistä koskevista erimielisyyksistä keskustellaan kumppanusneuvostossa.

3. Tämän osaston määräykset, joissa määrätään maksuvelvollisuus muille kuin valtiolle, ovat Armenian tasavallassa täytäntöönpanokelpoisia seuraavien periaatteiden mukaisesti:

a) täytäntöönpanoon sovelletaan Armenian tasavallassa voimassa olevia siviiliprosessin sääntöjä. Täytäntöönpanomääräyksen antaa, tutkimatta muita muodollisuuksia kuin täytäntöönpanopäätöksen oikeaperäisyyden, Armenian tasavallan hallituksen tähän tehtävään nimeämä kansallinen viranomainen. Armenian tasavallan hallitus ilmoittaa tämän kansallisen viranomaisen nimen Euroopan komissiolle ja Euroopan unionin tuomioistuimelle;

b) kun a alakohdassa tarkoitettujen muodollisuudet on Euroopan komission vaatimuksesta täytetty, Euroopan komissio voi edetä täytäntöönpanon kanssa Armenian tasavallan lainsäädännön mukaisesti saattamalla asian suoraan toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi;

c) täytäntöönpanomääräystä koskevan päätöksen lainvoimaisuutta valvoo Euroopan unionin tuomioistuin. Täytäntöönpanoa voidaan lykätä vain Euroopan unionin tuomioistuimen päätöksellä. Euroopan komissio ilmoittaa Armenian tasavallan viranomaisille Euroopan unionin tuomioistuimen päätöksestä lykätä täytäntöönpanoa. Armenian tasavallan tuomioistuinten toimivaltaan kuuluu tutkia, onko päätös pantu täytäntöön virheellisesti.

4. Päätökset, jotka Euroopan unionin tuomioistuin antaa tämän luvun soveltamisalaan kuuluviin sopimuksiin sisältyvän välityslausekkeen nojalla, ovat täytäntöönpanokelpoisia samoin edellytyksin.

360 artikla

Luottamuksellisuus

Kaikki tämän luvun nojalla toimitetut ja saadut tiedot, niiden muodosta riippumatta, kuuluvat ammattisalaisuuden piiriin ja niillä on sama tietosuojajoka vastaaville tiedoille on säädetty Armenian tasavallan lainsäädännössä ja Euroopan unionin toimielimiin sovellettavissa vastaavissa säännöksissä. Tällaisia tietoja ei saa antaa muille kuin niille henkilöille Euroopan unionin toimielimissä, jäsenvaltioissa tai Armenian tasavallassa, joiden tehtävät edellyttävät niiden tuntemista, ja niitä saa käyttää vain osapuolten taloudellisten etujen tehokkaan suojaamisen varmistamiseksi.

361 artikla

Lainsäädännön lähentäminen

Armenian tasavalta toteuttaa lainsäädäntönsä lähentäminen liitteessä XII tarkoitettuihin Euroopan unionin säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin kyseisen liitteen määräysten mukaisesti.

VIII OSASTO

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET, YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

1 LUKU

Institutionaalinen kehys

362 artikla

Kumppanuusneuvosto

1. Perustetaan kumppanuusneuvosto. Se valvoo ja tarkastelee säännöllisesti tämän sopimuksen täytäntöönpanoa.
2. Kumppanuusneuvosto kokoontuu ministeritasolla ja säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa, sekä olosuhteiden niin vaatiessa. Kumppanuusneuvosto voi yhteisestä sopimuksesta kokoontua missä tahansa kokoonpanossa.
3. Kumppanuusneuvosto tarkastelee kaikkia tähän sopimukseen liittyviä tärkeitä kysymyksiä sekä kaikkia muita kahdenvälisiä tai kansainvälisiä osapuolten yhteisen edun mukaisia kysymyksiä tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.
4. Kumppanuusneuvosto vahvistaa työjärjestyksensä.
5. Kumppanuusneuvoston puheenjohtajana toimii vuorotellen Euroopan unionin edustaja ja Armenian tasavallan edustaja.
6. Kumppanuusneuvosto käyttää päätösvaltaa tämän sopimuksen soveltamisalalla ja siinä määrätyissä tapauksissa sopimuksessa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Päätökset sitovat osapuolia, joiden on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin päätösten täytäntöönpanemiseksi. Kumppanuusneuvosto voi myös antaa suosituksia. Se tekee päätöksensä ja antaa suosituksensa osapuolten yhteisestä sopimuksesta, ottaen huomioon sen, että kumpikin osapuoli on saattanut päätökseen omat sisäiset menettelynsä.
7. Kumppanuusneuvosto on foorumi, jolla vaihdetaan tietoja Euroopan unionin ja Armenian tasavallan sekä valmisteilla että voimassa olevasta lainsäädännöstä sekä täytäntöönpanoon, valvontaan ja sääntöjenmukaisuuteen liittyvistä toimista.
8. Kumppanuusneuvostolla on valtuudet päivittää tai muuttaa liitteitä, sanotun kuitenkin rajoittamatta VI osaston mukaisten yksittäisten määräysten soveltamista.

363 artikla

Kumppanuuskomitea

1. Perustetaan kumppanuuskomitea. Se avustaa kumppanuusneuvostoa sen tehtävien hoitamisessa.
2. Kumppanuuskomitea muodostuu osapuolten edustajista, jotka ovat yleensä korkeita virkamiehiä.
3. Kumppanuuskomitean puheenjohtajana toimii vuorotellen Euroopan unionin edustaja ja Armenian tasavallan edustaja.
4. Kumppanuusneuvosto määrittää työjärjestyksessään kumppanuuskomitean tehtävät, joihin kuuluu kumppanuusneuvoston kokousten valmistelu, ja päättää komitean työskentelytavat. Kumppanuuskomitea kokoontuu vähintään kerran vuodessa.
5. Kumppanuusneuvosto voi siirtää kumppanuuskomitealle toimivaltaansa, myös valtuudet tehdä sitovia päätöksiä.
6. Kumppanuuskomitealla on valtuudet tehdä päätöksiä aloilla, joilla kumppanuusneuvosto on siirtänyt sille toimivaltaansa, ja tässä sopimuksessa määrätyissä tapauksissa. Nämä päätökset sitovat osapuolia, joiden on ryhdyttävä päätösten täytäntöön panemiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin. Kumppanuuskomitea tekee päätöksensä osapuolten välisen sopimuksen perusteella, ottaen huomioon sen, että kumpikin osapuoli on saattanut päätökseen omat sisäiset menettelynsä.

7. Kumppanuuskomitea kokoontuu tietyssä kokoonpanossa käsittelemään kaikkia VI osastoon liittyviä kysymyksiä. Kumppanuuskomitea kokoontuu tässä kokoonpanossa vähintään kerran vuodessa.

364 artikla

Alakomiteat ja muut elimet

1. Kumppanuuskomiteaa avustavat tämän sopimuksen mukaisesti perustetut alakomiteat ja muut elimet.
2. Kumppanuusneuvosto voi päättää perustaa alakomiteita tai muita elimiä, jotka ovat tietyillä aloilla tarpeen tämän sopimuksen täytäntöönpanoa varten, ja se määrittää niiden kokoonpanon, tehtävät ja työskentelytavat.
3. Alakomiteat raportoivat toimistaan kumppanuuskomitealle säännöllisesti.
4. Alakomiteoiden olemassaolo ei estä kumpaakaan osapuolta saattamasta mitään asiaa suoraan kumppanuuskomitean, mukaan lukien kaupan liittyvien kysymysten kokoonpanossa olevan komitean, käsiteltäväksi.

365 artikla

Parlamentaarinen kumppanuusvaliokunta

1. Perustetaan parlamentaarinen kumppanuusvaliokunta. Se muodostuu Euroopan parlamentin ja Armenian tasavallan parlamentin jäsenistä, ja se on heidän fooruminsa kokoontumista ja näkemysten vaihtoa varten. Se kokoontuu itse määräämnsä väliajoin.
2. Parlamentaarinen kumppanuusvaliokunta vahvistaa oman työjärjestyksensä.
3. Parlamentaarisen kumppanuusvaliokunnan puheenjohtajana toimii sen työjärjestyksessä vahvistettavien määräysten mukaisesti vuorotellen Euroopan parlamentin edustaja ja Armenian parlamentin edustaja.
4. Parlamentaarinen kumppanuusvaliokunta voi pyytää tämän sopimuksen täytäntöönpanoon liittyviä asiaankuuluvia tietoja kumppanuusneuvostolta, joka toimittaa pyydetty tiedot parlamentaariselle kumppanuusvaliokunnalle.
5. Parlamentaariselle kumppanuusvaliokunnalle tiedotetaan kumppanuusneuvoston päätöksistä ja suosituksista.
6. Parlamentaarinen kumppanuusvaliokunta voi antaa suosituksia kumppanuusneuvostolle.
7. Parlamentaarinen kumppanuusvaliokunta voi perustaa parlamentaarisia kumppanuusal valiokuntia.

366 artikla

Kansalaisyhteiskuntafoorumi

1. Osapuolet edistävät kansalaisyhteiskuntiansa edustajien säännöllisiä tapaamisia, jotta nämä pysyvät ajan tasalla tämän sopimuksen täytäntöönpanosta ja voivat antaa siihen oman panoksensa.
2. Perustetaan kansalaisyhteiskuntafoorumi. Se on Euroopan unionin kansalaisyhteiskunnan edustajien, mukaan lukien Euroopan talous- ja sosiaalikomitean jäsenet, sekä Armenian tasavallan kansalaisjärjestöjen, -verkostojen ja -foorumien edustajien, mukaan lukien itäisen kumppanuuden kansalaisyhteiskuntafoorumin kansallinen foorumi, muodostama foorumi, jolla nämä voivat kokoontua ja vaihtaa näkemyksiä. Se kokoontuu itse määräämnsä väliajoin.
3. Kansalaisyhteiskuntafoorumi vahvistaa työjärjestyksensä. Työjärjestys sisältää muun muassa avoimuutta, osallistamista ja vuorottelua koskevat periaatteet.

4. Kansalaisyhteiskuntafoorumin puheenjohtajana toimii sen työjärjestyksessä vahvistettavien määräysten mukaisesti vuorotellen Euroopan unionin kansalaisyhteiskunnan edustaja ja Armenian tasavallan kansalaisyhteiskunnan edustaja.
5. Kansalaisyhteiskuntafoorumille tiedotetaan kumppanuusneuvoston päätöksistä ja suosituksista.
6. Kansalaisyhteiskuntafoorumi voi antaa suosituksia kumppanuusneuvostolle, kumppanuuskomitealle ja parlamentaariseen kumppanuusvaliokunnalle.
7. Kumppanuuskomitea ja parlamentaarinen kumppanuusvaliokunta järjestävät säännöllisen yhteydenpidon kansalaisyhteiskuntafoorumin edustajien kanssa saadakseen näiltä näkemyksiä siitä, miten tämän sopimuksen tavoitteet voidaan saavuttaa.

2 LUKU

Yleiset määräykset ja loppumääräykset

367 artikla

Mahdollisuus saattaa asiansa tuomioistuinten ja hallintoelinten käsiteltäväksi

Kumpikin osapuoli sitoutuu varmistamaan tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, että toisen osapuolen luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat, ilman syrjintää sen omiin kansalaisiin verrattuna, saattaa asiansa sen toimivaltaisten tuomioistuinten ja hallintoelinten käsiteltäväksi puolustaakseen yksilöille kuuluvia oikeuksiaan ja omistusoikeuksiaan.

368 artikla

Turvallisuuteen perustuvat poikkeukset

Tämän sopimuksen ei voida tulkita

- a) velvoittavan osapuolta toimittamaan sellaisia tietoja, joiden paljastaminen olisi vastoin sen keskeisiä turvallisuusasetuksia;
- b) estävän osapuolta toteuttamasta toimenpiteitä, joita se pitää välttämättöminä keskeisten turvallisuusasetujensa suojelemiseksi ja jotka
 - i) liittyvät aseiden, ampuma- tai sotatarvikkeiden tuotantoon tai kauppaan,
 - ii) liittyvät taloudelliseen toimintaan, jonka tarkoituksena on suoraan tai välillisesti sotilaskohteen varustaminen;
 - iii) liittyvät fission tuotantoon ja fuusioituvan ydinmateriaalin tai materiaaleihin, joista edellä mainitut on johdettu; tai
 - iv) toteutetaan sodan tai muun kansainvälisissä suhteissa ilmenevän hätätilanteen aikana;
- c) estävän osapuolta toteuttamasta toimia täyttääkseen YK:n peruskirjan mukaiset velvoitteet, joihin se on sitoutunut rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseksi.

369 artikla

Syrjimättömyys

1. Tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla ja rajoittamatta siihen sisältyviä erityismääräyksiä
 - a) Armenian tasavallan Euroopan unioniin tai sen jäsenvaltioihin soveltamat järjestelyt eivät saa johtaa syrjintään jäsenvaltioiden tai niiden luonnollisten tai oikeushenkilöiden välillä; ja

b) Euroopan unionin tai sen jäsenvaltioiden Armenian tasavaltaan soveltamat järjestelyt eivät saa johtaa syrjintään Armenian tasavallan luonnollisten tai oikeushenkilöiden välillä.

2. Edellä oleva 1 kohta ei rajoita osapuolten oikeutta soveltaa verolainsäädäntönsä asianmukaisia säännöksiä verovelvollisiin, jotka ovat keskenään erilaisessa tilanteessa asuinpaikkansa suhteen.

370 artikla

Asteittainen lähentäminen

Armenian tasavalta lähentää asteittain lainsäädäntönsä tämän sopimuksen liitteissä tarkoitettuun EU:n lainsäädäntöön tässä sopimuksessa yksilöityjen sitoumusten pohjalta ja kyseisten liitteiden määräysten mukaisesti. Tämä artikla ei rajoita VI osaston mukaisten yksittäisten määräysten soveltamista.

371 artikla

Lainsäädännön dynaaminen lähentäminen

Armenian tasavallan lainsäädännön asteittaista lähentämistä EU:n lainsäädäntöön koskevan tavoitteen mukaisesti kumppanusneuvosto tarkistaa ja päivittää säännöllisesti tämän sopimuksen liitteitä, jotta niissä voidaan ottaa huomioon EU:n lainsäädännön kehittyminen ja osapuolten oleellisia pitämässä kansainvälisissä välineissä asetetut sovellettavat vaatimukset, ottaen huomioon sen, että kumpikin osapuoli on saattanut päätökseen omat sisäiset menettelynsä. Tämä artikla ei rajoita VI osaston mukaisten yksittäisten määräysten soveltamista.

372 artikla

Lähentymisen seuranta ja arviointi

1. Seurannalla tarkoitetaan tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien toimenpiteiden täytäntöönpanossa ja soveltamisen valvonnassa tapahtuvan edistymisen jatkuvaa arviointia. Osapuolet toimivat yhteistyössä tällä sopimuksella perustettujen elinten puiteissa toteutettavan seurantaprosessin helpottamiseksi.

2. Euroopan unioni arvioi Armenian tasavallan lainsäädännön lähentämistä EU:n lainsäädäntöön tässä sopimuksessa tarkoitetun mukaisesti. Näihin arviointeihin sisältyy täytäntöönpanoon ja soveltamisen valvontaan liittyviä näkökohtia. Euroopan unioni voi tehdä tällaisia arviointeja joko yksin tai yhteistyössä Armenian tasavallan kanssa. Arvioinnin helpottamiseksi Armenian tasavalta raportoi Euroopan unionille lähentämisessä tapahtuvasta edistymisestä soveltuvin osin ennen tässä sopimuksessa asetettujen siirtymäaikojen päättymistä. Raportoinnin ja arvioinnin yhteydessä, myös arviointeja koskevien yksityiskohtien ja arviointien tiheyden määrittämisessä, otetaan huomioon tässä sopimuksessa määrätyt erityiset yksityiskohtaiset säännöt tai tällä sopimuksella perustettujen elinten päätökset.

3. Lähentämistä koskeva arviointi voi käsittää paikan päällä tehtäviä tarkastuksia, joihin voivat tarpeen mukaan osallistua Euroopan unionin toimielimet, elimet ja virastot, valtiosta riippumattomat elimet, valvontaviranomaiset, riippumattomat asiantuntijat ja muut tahot.

373 artikla

Seurannan tulokset, lähentämistä koskevat arvioinnit mukaan lukien

1. Seurannan tuloksista, 372 artiklan kohdassa tarkoitetut lähentämistä koskevat arvioinnit mukaan lukien, keskustellaan tällä sopimuksella perustetuissa asiaankuuluviissa elimissä. Tällaiset elimet voivat antaa yhteisiä suosituksia, jotka esitetään kumppanusneuvostolle.

2. Jos osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että VI osaston mukaiset tarvittavat toimenpiteet on toteutettu ja että niitä noudatetaan, kumppanusneuvosto päättää sille 319 artiklan 3 kohdassa ja 335 artiklan 2 kohdassa annetuin valtuuksin päättää markkinoiden avaamisen jatkamisesta, jos siitä on määrätty VI osastossa.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun yhteisen suosituksen esittämistä kumppanusneuvostolle tai tällaisen suosituksen esittämättä jättämistä ei käsitellä tämän sopimuksen VI osastossa määritellyssä riitojenratkaisumenettelyssä. Maantieteellisiä merkintöjä käsittelevän alakomitean tekemää päätöstä tai päätöksen tekemättä jättämistä ei käsitellä VI osastossa määritellyssä riitojenratkaisumenettelyssä.

374 artikla

Maksutaseeseen ja ulkoiseen rahoitukseen liittyvien vaikeuksien ilmetessä sovellettavat rajoitukset

1. Jos osapuolella on vakavia maksutaseeseen tai ulkoiseen rahoitukseen liittyviä vaikeuksia tai sellaisten uhka on olemassa, se voi ottaa käyttöön tai pitää voimassa suoja- tai rajoittavia toimenpiteitä, jotka koskevat pääoma-, maksu- tai siirtoliikennettä.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä koskevat seuraavat vaatimukset:
 - a) niissä ei saa kohdella osapuolta vähemmän suotuisasti kuin kolmansiä osapuolia vastaavissa tilanteissa;
 - b) niiden on oltava soveltuvin osin Kansainvälistä valuuttarahastoa koskevan vuoden 1944 sopimuksen mukaisia;
 - c) niissä on vältettävä tarpeettoman vahingon aiheuttamista toisen osapuolen kaupallisille, taloudellisille ja rahoitukseen liittyville eduille;
 - d) niiden tulee olla väliaikaisia ja ne tulee poistaa vähitellen 1 kohdassa määritellyn tilanteen parantuessa.
3. Jos on kyse tavara-kaupasta, osapuoli voi ottaa käyttöön tai pitää voimassa rajoittavia toimenpiteitä turvatakseen maksutaseensa tai ulkoisen rahoitusasemansa. Tällaisten toimenpiteiden on oltava GATT 1994 -sopimuksen ja GATT 1994 -sopimuksen maksutasetta koskevista määräyksistä tehdyn sopimuksen mukaisia.
4. Palvelukaupan osalta osapuoli voi toteuttaa rajoittavia toimenpiteitä suojatakseen maksutasettaan tai ulkoista rahoitusasemaansa. Tällaisten toimenpiteiden on oltava GATS-sopimuksen mukaisia.
5. Osapuolen, joka pitää voimassa tai ottaa käyttöön 1 kohdassa tarkoitettuja rajoittavia toimenpiteitä, on ilmoitettava niistä viipymättä toiselle osapuolelle ja esitettävä mahdollisimman pian aikataulu niiden poistamiselle.
6. Jos tässä artiklassa tarkoitettuja rajoituksia otetaan käyttöön tai pidetään voimassa, asiasta neuvotellaan viipymättä kumppanuuskomiteassa, jollei tällaisia neuvotteluja käydä muulla tavoin tämän sopimuksen soveltamisalan ulkopuolella.
7. Neuvotteluissa käsitellään kyseisiin toimenpiteisiin johtanutta, maksutaseeseen tai ulkoiseen rahoitukseen liittyviä ongelmia ottaen huomioon muun muassa seuraavat tekijät:
 - a) vaikeuksien luonne ja laajuus;
 - b) talouden ja kaupan ulkoinen ympäristö; tai
 - c) mahdollisesti käytettävissä olevat vaihtoehtoiset korjaavat toimenpiteet.
8. Neuvotteluissa käsitellään sitä, ovatko mahdolliset rajoittavat toimenpiteet 1 ja 2 kohdan mukaisia.
9. Osapuolet ottavat neuvotteluissa huomioon kaikki Kansainvälisen valuuttarahaston esittämät ulkomaanvaluuttaan, valuuttavarantoihin ja maksutaseeseen liittyvät tilastolliset ja muut tiedot, ja päätelmien perustana käytetään Kansainvälisen valuuttarahaston arviota kyseisen osapuolen maksutasetta ja ulkoista rahoitusasemaä koskevasta tilanteesta.

375 artikla

Verotus

1. Tätä sopimusta sovelletaan verotusta koskeviin toimenpiteisiin ainoastaan siltä osin kuin tällainen soveltaminen on tarpeen tämän sopimuksen määräysten täytäntöönpanemiseksi.
2. Tämän sopimuksen ei voida tulkita estävän minkään sellaisen toimenpiteen käyttöönottoa tai toteuttamista, jonka tarkoituksena on estää verojen välttäminen tai kiertäminen kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehtyjen sopimusten, muiden verotusjärjestelyjen tai verotusta koskevien osapuolen sisäisen verolainsäädännön verosäännösten mukaisesti.

*376 artikla***Valtuutettu viranomainen**

Ellei tässä sopimuksessa toisin määrätä, kumpikin osapuoli varmistaa, että kaikki henkilöt, mukaan lukien valtion omistama yritys, yritys, jolle on myönnetty erityisoikeuksia tai etuoikeuksia tai nimetty monopoli, jolle osapuoli on siirtänyt sääntelyyn liittyvää, hallinnollista tai muuta valtion toimivaltaa millä tahansa hallinnon tasolla, toimivat tässä sopimuksessa asetettujen osapuolen velvoitteiden mukaisesti tätä toimivaltaa käyttäessään.

*377 artikla***Velvoitteiden täyttäminen**

1. Osapuolet toteuttavat kaikki tarvittavat toimenpiteet täyttääkseen tästä sopimuksesta johtuvat velvoitteensa. Ne varmistavat, että tässä sopimuksessa asetetut tavoitteet saavutetaan.
2. Osapuolet sopivat aloittavansa kumman tahansa osapuolen pyynnöstä viipymättä ja sopivia kanavia käyttäen keskustelut tämän sopimuksen tulkintaa tai täytäntöönpanoa koskevista kysymyksistä tai muista osapuolten välisten suhteiden merkityksellisistä näkökohdista.
3. Kumpikin osapuoli voi saattaa kumppanuusneuvoston käsiteltäväksi kaikki tämän sopimuksen tulkintaa tai täytäntöönpanoa koskevat riidat 378 artiklan mukaisesti.
4. Kumppanuusneuvosto voi ratkaista riidan sitovalla päätöksellä 378 artiklan mukaisesti.

*378 artikla***Riitojen ratkaiseminen**

1. Jos osapuolten välillä syntyy tämän sopimuksen tulkintaa tai täytäntöönpanoa koskeva riita, kumpi tahansa osapuoli esittää toiselle osapuolelle ja kumppanuusneuvostolle riidanalaisen asian ratkaisemista koskevan virallisen pyynnön. Poikkeuksena tästä riitoihin, jotka koskevat VI osaston tulkintaa ja täytäntöönpanoa, sovelletaan yksinomaan VI osaston 13 lukua.
2. Osapuolet pyrkivät ratkaisemaan riidan käymällä kumppanuusneuvostossa neuvotteluja vilpittömässä mielessä ja siten, että tavoitteena on päästä osapuolten hyväksyttävissä olevaan ratkaisuun mahdollisimman nopeasti.
3. Riidasta voidaan neuvotella myös missä tahansa kumppanuuskomitean tai tämän sopimuksen 364 artiklassa tarkoitetun muun elimen kokouksessa osapuolten yhteisestä sopimuksesta tai toisen osapuolen pyynnöstä. Neuvotteluja voidaan käydä myös kirjallisesti.
4. Osapuolet antavat kumppanuusneuvostolle, kumppanuuskomitealle tai muille asiaankuuluville alakomiteoille tai elimille kaikki tilanteen perusteellista käsittelyä varten tarvittavat tiedot.
5. Riita katsotaan ratkaistuksi, kun kumppanuusneuvosto on tehnyt sitovan päätöksen asian ratkaisemiseksi 377 artiklan 4 kohdan mukaisesti tai kun se on vahvistanut, että riitaa ei enää ole.
6. Kaikki neuvottelujen aikana annetut tiedot ovat luottamuksellisia.

*379 artikla***Toimenpiteet siinä tapauksessa, että velvollisuuksia ei täytetä**

1. Jos riidanalaista asiaa ei ole ratkaistu kolmen kuukauden kuluessa päivästä, jona virallinen pyyntö riidan ratkaisemiseksi tämän sopimuksen 378 artiklan mukaisesti on annettu tiedoksi, ja jos valituksen tehnyt osapuoli edelleen katsoo, että toinen osapuoli on jättänyt täyttämättä tämän sopimuksen mukaisen velvoitteensa, osapuoli voi toteuttaa tarvittavat toimenpiteet. Neuvotteluille asetettua kolmen kuukauden määräaikaa ei sovelleta tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitetuissa poikkeustapauksissa.

2. Toimenpiteitä valittaessa on etusijalle asetettava ne, joista on vähiten haittaa tämän sopimuksen toiminnalle. Tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja tapauksia lukuun ottamatta näihin toimenpiteisiin ei saa kuulua minkään tämän sopimuksen VI osaston määräyksissä mainitun oikeuden tai velvollisuuden keskeyttäminen. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava välittömästi kumppanuusneuvostolle ja niitä on käsiteltävä neuvotteluissa 377 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja riitojen ratkaisussa 378 artiklan 2 ja 3 kohdan artiklan mukaisesti.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut poikkeukset koskevat tilanteita, joissa

a) tämä sopimus on sanottu irti tavalla, joka ei ole sallittu kansainvälisen oikeuden yleisten sääntöjen perusteella; tai

b) toinen osapuoli rikkoo 2 artiklan 1 kohdassa ja 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tämän sopimuksen olennaisia osia.

380 artikla

Suhde muihin sopimuksiin

1. Tämä sopimus korvaa kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen. Viittauksia kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen kaikissa muissa osapuolten välisissä sopimuksissa pidetään viittauksina tähän sopimukseen.

2. Tämä sopimus ei vaikuta niihin oikeuksiin, jotka luonnollisille henkilöille ja oikeushenkilöille taataan voimassa olevissa, yhtä tai useampaa jäsenvaltiota ja Armenian tasavaltaa sitovissa sopimuksissa, ennen kuin tämän sopimuksen nojalla on saavutettu samanarvoiset luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä koskevat oikeudet.

3. Olemassa olevat sopimukset, jotka koskevat tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia yhteistyöaloja, katsotaan osaksi tällä sopimuksella säänneltyjä yleisiä kahdenvälisiä suhteita ja osaksi yhteistä institutionaalista kehystä.

4. Osapuolet voivat täydentää tätä sopimusta tekemällä erityissopimuksia millä tahansa tämän sopimuksen kattamalla alalla. Tällaiset erityissopimukset ovat erottamaton osa tällä sopimuksella säänneltyjä yleisiä kahdenvälisiä suhteita, ja ne muodostavat osan yhteistä institutionaalista kehystä.

5. Tämä sopimus ja sen nojalla toteutettavat toimet eivät millään tavoin rajoita jäsenvaltioiden valtuuksia tehdä kahdenvälisiä yhteistyötä Armenian tasavallan kanssa tai tarvittaessa tehdä sen kanssa uusia yhteistyösopimuksia, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen sisältyvien asian kannalta merkityksellisten määräysten soveltamista.

381 artikla

Kesto

1. Tämä sopimus tehdään rajoittamattomaksi ajaksi.

2. Kumpi tahansa osapuoli voi irtisanoa tämän sopimuksen kirjallisella ilmoituksella, joka toimitetaan toiselle osapuolelle diplomaattikanavien kautta. Sopimuksen voimassaolo päättyy kuuden kuukauden kuluttua tällaisen ilmoituksen vastaanottamisesta.

382 artikla

Osapuolten määritelmä

Tätä sopimusta sovellettaessa ”osapuolilla” tarkoitetaan Euroopan unionia tai sen jäsenvaltioita taikka Euroopan unionia ja sen jäsenvaltioita, kutakin niille Euroopan unionista tehdyssä sopimuksessa ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa osoitetun toimivallan mukaisesti, ja tarvittaessa sillä tarkoitetaan myös Euratomia sille Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksessa osoitetun toimivallan mukaisesti, sekä Armenian tasavaltaa.

383 artikla

Alueellinen soveltaminen

Tätä sopimusta sovelletaan alueisiin, joihin sovelletaan Euroopan unionista tehtyä sopimusta, Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimusta niissä määrättyin edellytyksin, sekä Armenian tasavallan alueeseen.

384 artikla

Sopimuksen tallettaja

Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristö on tämän sopimuksen tallettaja.

385 artikla

Voimaantulo, loppumääräykset ja väliaikainen soveltaminen

1. Osapuolet ratifioivat tai hyväksyvät tämän sopimuksen omien menettelyjensä mukaisesti. Ratifioimis- tai hyväksymisasiakirjat talletetaan tallettajan huostaan.
2. Tämä sopimus tulee voimaan viimeisen ratifiointi- tai hyväksymiskirjan talletuspäivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä.
3. Tätä sopimusta voidaan muuttaa kirjallisesti osapuolten yhteisellä suostumuksella. Näin tehdyt muutokset tulevat voimaan tämän artiklan määräysten mukaisesti.
4. Liitteet, pöytäkirjat ja julistus ovat erottamaton osa tätä sopimusta.
5. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa määrätään, Euroopan unioni ja Armenian tasavalta voivat soveltaa tätä sopimusta tai sen osia väliaikaisesti omien sisäisten menettelyjensä mukaisesti.
6. Väliaikainen soveltaminen alkaa sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisestä päivästä, jona tallettaja vastaanottaa seuraavat:
 - a) tarvittavien menettelyjen päätökseen saattamista koskeva Euroopan unionin ilmoitus, jossa määritetään ne tämän sopimuksen osat, joita on sovellettava väliaikaisesti; ja
 - b) Armenian tasavallan sisäisten menettelyjensä mukaisesti tallettama ratifiointiasiakirja.
7. Asianomaisia tämän sopimuksen määräyksiä, myös sen liitteitä ja pöytäkirjoja, sovellettaessa niissä olevilla viittauksilla "tämän sopimuksen voimaantulopäivään" tarkoitetaan 5 kohdan mukaisesti "sopimuksen väliaikaisen soveltamisen aloittamispäivää".
8. Kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen määräysten soveltamista jatketaan väliaikaisen soveltamisen ajan, elleivät ne kuulu tämän sopimuksen väliaikaisen soveltamisen piiriin.
9. Kumpikin osapuoli voi antaa tallettajalle kirjallisen ilmoituksen aikomuksestaan lopettaa tämän sopimuksen väliaikainen soveltaminen. Väliaikaisen soveltamisen päättyminen tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun tallettaja on vastaanottanut tämän ilmoituksen.

386 artikla

Todistusvoimaiset tekstit

Tämä sopimus laaditaan kahtena kappaleena bulgarian, englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, kroaatin, latvian, liettuan, maltaan, portugalin, puolan, ranskan, romanian, ruotsin, saksan, slovakian, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin, viron ja armenian kielellä, ja jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.

TÄMÄN VAKUUDEKSI tätä varten asianmukaisesti valtuutetut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Съставено в Брюксел на двадесет и четвърти ноември през две хиляди и седемнадесета година.

Hecho en Bruselas, el veinticuatro de noviembre de dos mil diecisiete.

V Bruselu dne dvacátého čtvrtého listopadu dva tisíce sedmnáct.

Udfærdiget i Bruxelles den fireogtyvende november to tusind og sytten.

Geschehen zu Brüssel am vierundzwanzigsten November zweitausendsiebzehn.

Kahe tuhande seitsmeteistkümnenda aasta novembrikuu kahekümne neljandal päeval Brüsselis.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις εικοσι τέσσερις Νοεμβρίου δύο χιλιάδες δεκαεπτά.

Done at Brussels on the twenty-fourth day of November in the year two thousand and seventeen.

Fait à Bruxelles, le vingt-quatre novembre deux mille dix-sept.

Sastavljeno u Bruxellesu dvadeset četvrtog studenoga godine dvije tisuće sedamnaeste.

Fatto a Bruxelles, addì ventiquattro novembre duemiladiciassette.

Briselē, divi tūkstoši septiņpadsmitā gada divdesmit ceturtajā novembrī.

Priimta du tūkstančiai septynioliktų metų lapkričio dvidešimt ketvirtą dieną Briuselyje.

Kelt Brüsszelben, a kétézer-tizenhatedik év november havának huszonnegyedik napján.

Magħmul fi Brussell, fl-erbgha u għoxrin jum ta' Novembru fis-sena elfejn u sbatax.

Gedaan te Brussel, vierentwintig november tweeduizend zeventien.

Sporządzono w Brukseli dnia dwudziestego czwartego listopada roku dwa tysiące siedemnastego.

Feito em Bruxelas, em vinte e quatro de novembro de dois mil e dezassete.

Întocmit la Bruxelles la douăzeci și patru noiembrie două mii șaptesprezece.

V Bruseli dvadsiateho štvrtého novembra dvetisícosedemnásť.

V Bruslju, dne štiriindvajsetega novembra leta dva tisoč sedemnajst.

Tehty Brysselissä kahdentenakymmenentenäneljäntenä päivänä marraskuuta vuonna kaksituhattaseitsemäntoista.

Som skedde i Bryssel den tjugofjärde november år tjugohundrasjutton.

Կատարված է Բրյուսելի քաղաքում երկու հազար տասնյոթ թվականի նոյեմբերի քսանչորսին.

Voor het Koninkrijk België
Pour le Royaume de Belgique
Für das Königreich Belgien

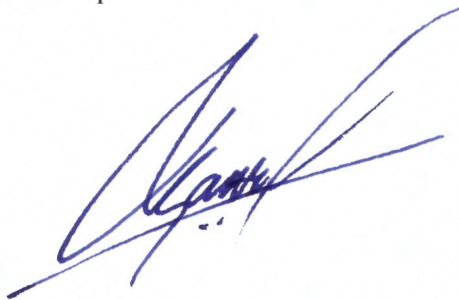

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

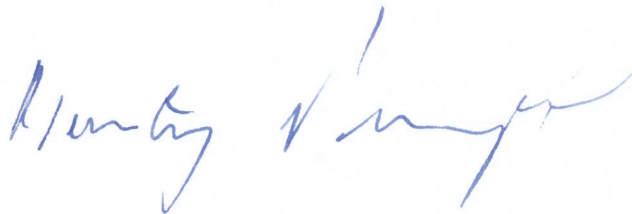
Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

Za Českou republiku

For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

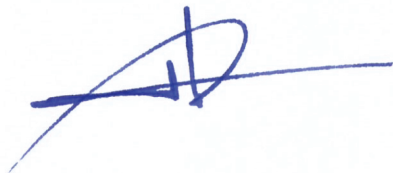
Eesti Vabariigi nimel

Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

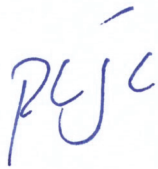
Για την Ελληνική Δημοκρατία

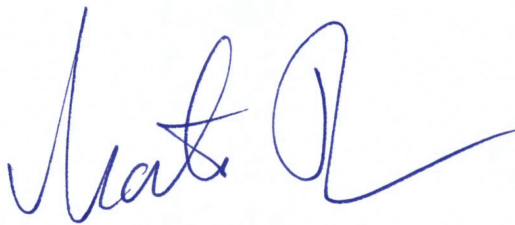
Por el Reino de España

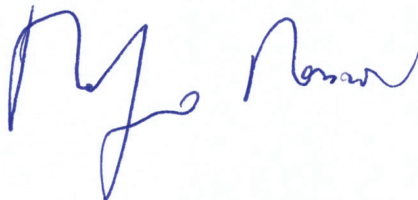
Pour la République française

Za Republiku Hrvatsku

Per la Repubblica italiana

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Ν.γ' Έμμιος :

Latvijas Republikas vārdā –

Lietuvos Respublikos vardu

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

Magyarország részéről

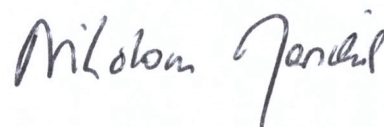
Għar-Repubblika ta' Malta

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Für die Republik Österreich

ad referendum

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Sebastian Biedrzycki

Pela República Portuguesa

Nuno Brito

Pentru România

Lodovico

Za Republiko Slovenijo

Janez Lenarčič

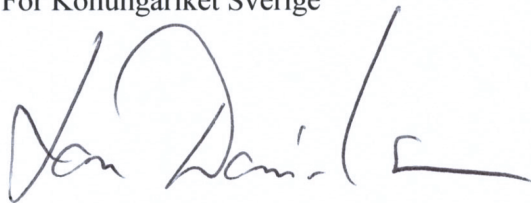
Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta
För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

За Европейския съюз
 Por la Unión Europea
 Za Evropskou unii
 For Den Europæiske Union
 Für die Europäische Union
 Euroopa Liidu nimel
 Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
 For the European Union
 Pour l'Union européenne
 Za Evropsku uniju
 Per l'Unione europea
 Eiropas Savienības vārdā –
 Europos Sąjungos vardu
 Az Európai Unió részéről
 Għall-Unjoni Ewropea
 Voor de Europese Unie
 W imieniu Unii Europejskiej
 Pela União Europeia
 Pentru Uniunea Europeană
 Za Európsku úniu
 Za Evropsko unijo
 Euroopan unionin puolesta
 För Europeiska unionen

За Европейската общност за атомна енергия
 Por la Comunidad Europea de la Energía Atómica
 Za Evropské společenství pro atomovou energii
 For Det Europæiske Atomenergifællesskab
 Für die Europäische Atomgemeinschaft
 Euroopa Aatomienergiaühenduse nimel
 Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας
 For the European Atomic Energy Community
 Pour la Communauté européenne de l'énergie atomique
 Za Evropsku zajednicu za atomsku energiju
 Per la Comunità europea dell'energia atomica
 Eiropas Atomenerģijas Kopienas vārdā –
 Europos atominės energijos bendrijos vardu
 Az Európai Atomenergia-közösség részéről
 F'isem il-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika
 Voor de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie
 W imieniu Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej
 Pela Comunidade Europeia da Energia Atómica
 Pentru Comunitatea Europeană a Energiei Atomice
 Za Európske spoločenstvo pre atómovú energiu
 Za Evropsko skupnost za atomsko energijo
 Euroopan atomienergiajärjestön puolesta
 För Europeiska atomenergigemenskapen

Հայաստանի Հանրապետության կողմից՝

LIITE I

V OSASTON (MUUT YHTEISTYÖPOLITIIKAT) 1 LUKUUN (LIIKENNE)

Armenian tasavalta sitoutuu määrätyn aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraavaan Euroopan unionin lainsäädäntöön ja kansainvälisiin välineisiin:

Tieliikenne

Tekniset vaatimukset

Neuvoston direktiivi 92/6/ETY, annettu 10 päivänä helmikuuta 1992, tiettyjen moottoriajoneuvoluokkien nopeudenrajoittimien asentamisesta ja käytöstä yhteisössä

Aikataulu: Direktiivin 92/6/ETY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 96/53/EY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1996, tiettyjen yhteisössä liikkuvien tieliikenteen ajoneuvojen suurimmista kansallisessa ja kansainvälisessä liikenteessä sallituista mitoista ja suurimmista kansainvälisessä liikenteessä sallituista painoista, sellaisena kuin se on muutettuna

Aikataulu: Direktiivin 96/53/EY säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/719, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2015, tiettyjen yhteisössä liikkuvien tieliikenteen ajoneuvojen suurimmista kansallisessa ja kansainvälisessä liikenteessä sallituista mitoista ja suurimmista kansainvälisessä liikenteessä sallituista painoista annetun neuvoston direktiivin 96/53/EY muuttamisesta

Direktiivillä (EU) 2015/719 käyttöön otettuja muutoksia sovelletaan 7 päivästä toukokuuta 2017

Aikataulu: Direktiivin (EU) 2015/719 säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/47/EU, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014, unionissa liikennöivien hyötyajoneuvojen liikennekelpoisuutta koskevista teknisistä tienvarsitarkastuksista ja direktiivin 2000/30/EY kumoamisesta

Aikataulu: Direktiivin 2014/47/EU säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/40/EY, annettu 6 päivänä toukokuuta 2009, moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen katsastuksesta, sellaisena kuin se on muutettuna, jota sovelletaan 19 päivään toukokuuta 2018

Aikataulu: Direktiivin 2009/40/EY säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/45/EU, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014, moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen määräaikaikatsastuksista sekä direktiivin 2009/40/EY kumoamisesta, jota sovelletaan 20 päivästä toukokuuta 2018

Aikataulu: Direktiivin 2014/45/EU säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/30/EY, annettu 6 päivänä kesäkuuta 2000, Euroopan yhteisössä liikennöivien hyötyajoneuvojen teknisistä tienvarsitarkastuksista, sellaisena kuin se on muutettuna, jota sovelletaan 19 päivään toukokuuta 2018

Aikataulu: Direktiivin 2000/30/EY säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Liikenneturvallisuus

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/126/EY, annettu 20 päivänä joulukuuta 2006, ajokorteista. Seuraavia kyseisen direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- Ajokorttiluokkien käyttöönotto (4 artikla)
- Ajokortin myöntämisedellytykset (4, 5, 6 ja 7 artikla sekä liite III)
- Ajokokeen vaatimukset (liite II)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2006/126/EY säännökset on pantava täytäntöön vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 95/50/EY, annettu 6 päivänä lokakuuta 1995, yhtenäisestä menettelystä vaarallisten aineiden tiekuljetusten tarkastuksissa

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/68/EY, annettu 24 päivänä syyskuuta 2008, vaarallisten aineiden sisämaankuljetuksista

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/35/EU, annettu 16 päivänä kesäkuuta 2010, kuljetettavista painelaitteista sekä neuvoston direktiivien 76/767/ETY, 84/525/ETY, 84/526/ETY, 84/527/ETY ja 1999/36/EY kumoamisesta

Aikataulu: Direktiivien 2008/68/EY, 95/50/EY ja 2010/35/EU säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta (rautateitä koskevat säännökset kahdeksan vuoden kuluessa).

Sosiaaliset vaatimukset

Neuvoston asetus (ETY) N:o 3821/85, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985, tieliikenteen valvontalaitteista, sellaisena kuin se on muutettuna, jota sovelletaan siihen asti kunnes tieliikenteessä käytettävistä ajopiirtureista 4 päivänä helmikuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 165/2014 46 artiklan soveltaminen aloitetaan

Aikataulu: Asetuksen (ETY) N:o 3821/85 säännökset viittaavat ainoastaan kansainväliseen liikenteeseen, ja ne on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 561/2006, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2006, tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 3821/85 ja (EY) N:o 2135/98 muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3820/85 kumoamisesta, sellaisena kuin se on muutettuna

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 561/2006 säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 165/2014, annettu 4 päivänä helmikuuta 2014, tieliikenteessä käytettävistä ajopiirtureista, tieliikenteen valvontalaitteista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 kumoamisesta sekä tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 561/2006 muuttamisesta, jota sovelletaan 20 päivänä joulukuuta 1985 annetun asetuksen (ETY) N:o 3821/85 osalta päivästä, jona asetuksen (EU) N:o 165/2014 46 artiklassa tarkoitettujen täytäntöönpanosäädösten soveltaminen alkaa

Aikataulu: Asetuksen (EU) N:o 165/2014 säännökset kansainvälisestä liikenteestä on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/22/EY, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2006, tieliikenteen sosiaalilainsäädännöstä annettujen neuvoston asetusten (ETY) N:o 3820/85 ja (ETY) N:o 3821/85 täytäntöönpanoa koskevista vähimmäisedellytyksistä ja neuvoston direktiivin 88/599/ETY kumoamisesta

Aikataulu: Direktiivin 2006/22/EY säännökset on pantava kansainvälisen liikenteen osalta täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1071/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, maantieliikenteen harjoittajan ammatin harjoittamisen edellytyksiä koskevista yhteisistä säännöistä ja neuvoston direktiivin 96/26/EY kumoamisesta, sellaisena kuin se on muutettuna

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 1071/2009 säännökset: 3–7 artikla (ilman vakavaraisuuden rahallista arvoa), 8 artikla, 10–15 artikla ja liite I on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/15/EY, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2002, maantieliikenteen liikkuvissa tehtävissä toimivien henkilöiden työajan järjestämisestä

Aikataulu: Direktiivin 2002/15/EY säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/59/EY, annettu 15 päivänä heinäkuuta 2003, maanteiden tavaraja henkilöliikenteeseen tarkoitettujen tiettyjen ajoneuvojen kuljettajien perustason ammattipätevyydestä ja jatkokoulutuksesta, neuvoston asetuksen (ETY) 3820/85 ja neuvoston direktiivin 91/439/ETY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 76/914/ETY kumoamisesta

Aikataulu: Direktiivin 2003/59/EY säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Verotuskohtelu

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/62/EY, annettu 17 päivänä kesäkuuta 1999, verojen ja maksujen kantamisesta raskailta tavaraliikenteen ajoneuvoilta tiettyjen infrastruktuurien käytöstä

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/52/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, sähköisten tiemaksujärjestelmien yhteentoimivuudesta yhteisössä

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/54/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, Euroopan laajuisen tieverkon tunnelien turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/96/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, tieinfrastruktuurin turvallisuuden hallinnasta

Aikataulu: Direktiivien 1999/62/EY, 2004/52/EY, 2004/54/EY ja 2008/96/EY säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Rautatieliikenne

Markkinoille pääsy ja infrastruktuurin käyttö

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/34/EU, annettu 21 päivänä marraskuuta 2012, yhtenäisestä eurooppalaisesta rautatiealueesta

Seuraavia kyseisen direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- hallinnollinen riippumattomuus ja taloudellisen tilanteen parantaminen
- rautateiden infrastruktuurin hallinnon ja kuljetustoiminnan erottaminen
- toimilupien käyttöönotto

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2012/34/EU säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 913/2010, annettu 22 päivänä syyskuuta 2010, kilpailukykyisen tavaraliikenteen eurooppalaisesta rautatieverkosta, sellaisena kuin se on muutettuna

Aikataulu: Kumppanuusneuvosto päättää asetuksen (EU) N:o 913/2010 säännösten täytäntöönpanon aikataulusta kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Tekniset ja turvallisuusolosuhteet, yhteentoimivuus

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/49/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, yhteisön rautateiden turvallisuudesta sekä rautatieyritysten toimiluvista annetun neuvoston direktiivin 95/18/EY ja rautateiden infrastruktuurikapasiteetin käyttöoikeuden myöntämisestä ja rautateiden infrastruktuurin käyttömaksujen perimisestä sekä turvallisuustodistusten antamisesta annetun direktiivin 2001/14/EY muuttamisesta (rautatieturvallisuusedirektiivi)

Aikataulu: Direktiivin 2004/49/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/59/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2007, vetureita ja junia rautateillä yhteisössä ajavien veturinkuljettajien hyväksymisestä

Aikataulu: Direktiivin 2007/59/EY säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/57/EY, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2008, rautatiejärjestelmän yhteentoimivuudesta yhteisössä

Aikataulu: Direktiivin 2008/57/EY säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1370/2007, annettu 23 päivänä lokakuuta 2007, rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista sekä neuvoston asetusten (ETY) N:o 1191/69 ja (ETY) N:o 1107/70 kumoamisesta

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 1370/2007 säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1371/2007, annettu 23 päivänä lokakuuta 2007, rautatieliikenteen matkustajien oikeuksista ja velvollisuuksista

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 1371/2007 säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Yhdistetyt kuljetukset

Neuvoston direktiivi 92/106/ETY, annettu 7 päivänä joulukuuta 1992, tietynlaisia jäsenvaltioiden välisiä tavaroiden yhdistettyjä kuljetuksia koskevista yhteisistä säännöistä

Aikataulu: Direktiivin 92/106/ETY säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Lentoliikenne

- Tehdään ja pannaan täytäntöön kattava sopimus yhteisestä ilmailualueesta.
- Yhteistä ilmailualueetta koskevan sopimuksen tekemistä rajoittamatta varmistetaan, että Armenian tasavallan ja EU:n jäsenvaltioiden välillä tehdyt kahdenväliset lentoliikennesopimukset, sellaisina kuin ne ovat muutettuina ns. horisontaalisella sopimuksella, pannaan täytäntöön ja että niitä kehitetään koordinoitusti.

Meriliikenne

Meriturvallisuus – Lippuvaltio / luokituslaitokset

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/15/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, alusten tarkastamiseen ja katsastamiseen valtuutettuja laitoksia sekä merenkulun viranomaisten asiaan liittyviä toimia koskevista yhteisistä säännöistä ja standardeista, sellaisena kuin se on muutettuna

Aikataulu: Direktiivin 2009/15/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 391/2009, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, alusten tarkastamis- ja katsastamislaitoksia koskevista yhteisistä säännöistä ja standardeista, sellaisena kuin se on muutettuna

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 391/2009 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/54/EU, annettu 20 päivänä marraskuuta 2013, merityötä koskevan vuoden 2006 yleissopimuksen noudattamiseen ja täytäntöönpanon valvontaan liittyvistä tietyistä lippuvaltion velvollisuuksista

Aikataulu: Direktiivin 2013/54/EU säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EU) N:o 788/2014, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2014, sakkojen ja uhkasakkojen määräämistä sekä alusten tarkastamis- ja katsastamislaitosten hyväksynnän peruuttamista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 391/2009 6 ja 7 artiklan mukaisesti koskevista yksityiskohtaisista säännöistä

Aikataulu: Asetuksen (EU) N:o 788/2014 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 789/2004, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, lasti- ja matkustajialusten siirtämisestä yhteisössä rekistereiden välillä ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 613/91 kumoamisesta, sellaisena kuin se on muutettuna

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 789/2004 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Lippuvaltio

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/21/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, lippuvaltiota koskevien vaatimusten noudattamisesta

Aikataulu: Direktiivin 2009/21/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Satamavaltio

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/16/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, satamavaltioiden suorittamasta valvonnasta, sellaisena kuin se on muutettuna

Aikataulu: Direktiivin 2009/16/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EU) N:o 428/2010, annettu 20 päivänä toukokuuta 2010, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/16/EY 14 artiklan täytäntöönpanosta alusten laajennettujen tarkastusten osalta

Aikataulu: Asetuksen (EU) N:o 428/2010 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EU) N:o 801/2010, annettu 13 päivänä syyskuuta 2010, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/16/EY 10 artiklan 3 kohdan täytäntöönpanosta lippuvaltioon liittyvien perusteiden osalta

Aikataulu: Asetuksen (EU) N:o 801/2010 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EU) N:o 802/2010, annettu 13 päivänä syyskuuta 2010, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/16/EY 10 artiklan 3 kohdan ja 27 artiklan täytäntöönpanosta yhtiön toiminnan osalta, sellaisena kuin se on muutettuna

Aikataulu: Asetuksen (EU) N:o 802/2010 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission direktiivi 96/40/EY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1996, yhteisen mallin laatimisesta satamavalvontaa suorittavien tarkastajien henkilötodistusta varten

Aikataulu: Direktiivin 96/40/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Onnettomuuksien tutkinta

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/18/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, meriliikennealan onnettomuuksien tutkinnan peruseräkkeistä ja neuvoston direktiivin 1999/35/EY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/59/EY muuttamisesta

Aikataulu: Direktiivin 2009/18/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 651/2011, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2011, jäsenvaltioiden ja komission yhteistyössä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/18/EY 10 artiklan mukaisesti perustaman pysyvän yhteistyöjärjestelmän työjärjestyksen hyväksymisestä

Aikataulu: Asetuksen (EU) N:o 651/2011 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EU) N:o 1286/2011, annettu 9 päivänä joulukuuta 2011, merionnettomuuksien ja merellä sattuneiden vaaratilanteiden tutkintaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/18/EY 5 artiklan 4 kohdan mukaisesti kehitetyistä yhteisistä menettelytavoista

Aikataulu: Asetuksen (EU) N:o 1286/2011 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Korvausvastuu ja vakuutus

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 392/2009, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, merten matkustajaliikenteen harjoittajan vastuusta onnettomuustapauksessa

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 392/2009 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/20/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, alusten omistajien vakuutuksesta merioikeudellisia vaateita varten

Aikataulu: Direktiivin 2009/20/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 336/2006, annettu 15 päivänä helmikuuta 2006, kansainvälisen turvallisuusjohtamissäännösten täytäntöönpanosta yhteisössä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 3051/95 kumoamisesta, sellaisena kuin se on muutettuna

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 336/2006 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Matkustaja-alukset

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/45/EY, annettu 6 päivänä toukokuuta 2009, matkustaja-alusten turvallisuussäännöistä ja -määräyksistä, sellaisena kuin se on muutettuna

Aikataulu: Direktiivin 2009/45/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/25/EY, annettu 14 päivänä huhtikuuta 2003, ro-ro-matkustaja-alusten erityisistä vakavuusvaatimuksista, sellaisena kuin se on muutettuna

Aikataulu: Direktiivin 2003/25/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 1999/35/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 1999, pakollisesta katsastusjärjestelmästä säännöllisen ro-ro-alusliikenteen ja suurnopeusmatkustaja-alusliikenteen turvallisen harjoittamisen varmistamiseksi, sellaisena kuin se on muutettuna

Aikataulu: Direktiivin 1999/35/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 98/41/EY, annettu 18 päivänä kesäkuuta 1998, yhteisön jäsenvaltioiden satamiin tai satamista liikennöivillä matkustaja-aluksilla olevien henkilöiden rekisteröinnistä

Aikataulu: Direktiivin 98/41/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Alusliikenteen seuranta ja ilmoitusmuodollisuudet

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/59/EY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2002, alusliikennettä koskevan yhteisön seuranta- ja tietojärjestelmän perustamisesta sekä neuvoston direktiivin 93/75/ETY kumoamisesta, sellaisena kuin se on muutettuna

Aikataulu: Direktiivin 2002/59/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/65/EU, annettu 20 päivänä lokakuuta 2010, jäsenvaltioiden satamiin saapuvia ja/tai satamista lähteviä aluksia koskevista ilmoitusmuodollisuuksista ja direktiivin 2002/6/EY kumoamisesta

Aikataulu: Direktiivin 2010/65/EU säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Tekniset turvallisuusvaatimukset

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 530/2012, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2012, yksirunkoisiin öljysäiliöaluksiin sovellettavien kaksoisrunkoa tai vastaavaa rakennetta koskevien rakennevaatimusten nopeutetusta käyttöönnotosta

Yksirunkoisten säiliöalusten asteittaista käytöstä poistoa koskeva aikataulu noudattaa Marpol-yleissopimuksessa määritettyä aikataulua.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/90/EU, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, laivavarusteista ja neuvoston direktiivin 96/98/EY kumoamisesta (18 päivästä syyskuuta 2016)

Aikataulu: Direktiivin 2014/90/EU säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/96/EY, annettu 4 päivänä joulukuuta 2001, irtolastialusten turvallisen lastaamisen ja lastinpurkamisen yhdenmukaistetuista edellytyksistä ja menettelyistä

Aikataulu: Direktiivin 2001/96/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston asetus (EY) N:o 2978/94, annettu 21 päivänä marraskuuta 1994, erillisillä painolastisäiliöillä varustettujen öljysäiliöalusten painolastitilojen vetoisuuden mittaamisesta annetun kansainvälisen merenkulkujärjestön päätöslauselman A.747(18) täytäntöönpanosta, sellaisena kuin se on muutettuna

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 2978/94 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 97/70/EY, annettu 11 päivänä joulukuuta 1997, yhdenmukaistetun turvallisuusjärjestelmän luomisesta kalastusaluksille, joiden pituus on 24 metriä tai enemmän, sellaisena kuin se on muutettuna

Aikataulu: Direktiivin 97/70/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Miehistö

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/106/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, merenkulkijoiden vähimmäiskoulutuksesta, sellaisena kuin se on muutettuna

Aikataulu: Direktiivin 2008/106/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/45/EY, annettu 7 päivänä syyskuuta 2005, jäsenvaltioiden myöntämien merenkulkijoiden pätevyyskirjojen keskinäisestä tunnustamisesta ja direktiivin 2001/25/EY muuttamisesta

Aikataulu: Direktiivin 2005/45/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 79/115/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1978, avomeriluotsien harjoittamasta alusten luotsauksesta Pohjanmerellä ja Englannin kanaalissa

Aikataulu: Direktiivin 79/115/ETY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Ympäristö

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 782/2003, annettu 14 päivänä huhtikuuta 2003, orgaanisten tinayhdisteiden kieltämisestä aluksissa

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 782/2003 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EY) N:o 536/2008, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2008, orgaanisten tinayhdisteiden kieltämisestä aluksissa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 782/2003 6 artiklan 3 kohdan ja 7 artiklan soveltamisesta ja kyseisen asetuksen muuttamisesta

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 536/2008 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/59/EY, annettu 27 päivänä marraskuuta 2000, aluksella syntyvän jätteen ja lastijäämien vastaanottolaitteista satamissa, sellaisena kuin se on muutettuna

Aikataulu: Direktiivin 2000/59/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/35/EY, annettu 7 päivänä syyskuuta 2005, alusten aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta ja pilaamisrikoksista määrättävistä seuraamuksista, myös rikosoikeudellisista seuraamuksista

Aikataulu: Direktiivin 2005/35/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 911/2014, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, Euroopan meriturvallisuusviraston toiminnan monivuotisesta rahoituksesta alusten sekä öljyn- ja kaasunporauslaitteistojen aiheuttaman meren pilaantumisen torjunnan alalla

Aikataulu: Asetuksen (EU) N:o 911/2014 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 1999/32/EY, annettu 26 päivänä huhtikuuta 1999, tiettyjen nestemäisten polttoaineiden rikkipitoisuuden vähentämisestä ja direktiivin 93/12/ETY muuttamisesta

Aikataulu: Direktiivin 1999/32/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/757, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2015, meriliikenteen hiilidioksidipäästöjen tarkkailusta, raportoinnista ja todentamisesta sekä direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta

Aikataulu: Asetuksen (EU) 2015/757 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1257/2013, annettu 20 päivänä marraskuuta 2013, aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta

Aikataulu: Asetuksen (EU) N:o 1257/2013 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan meriturvallisuusvirasto sekä meriturvallisuutta ja alusten aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemistä käsittelevä komitea

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/1625, annettu 14 päivänä syyskuuta 2016, Euroopan meriturvallisuusviraston perustamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 1406/2002 muuttamisesta, sellaisena kuin se on muutettuna

Aikataulu: Asetuksen (EU) 2016/1625 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2099/2002, annettu 5 päivänä marraskuuta 2002, meriturvallisuutta ja alusten aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemistä käsittelevän komitean (COSS-komitea) perustamisesta sekä meriturvallisuutta ja alusten aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemistä koskevien asetusten muuttamisesta, sellaisena kuin se on muutettuna

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 2099/2002 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Sosiaaliset vaatimukset

Neuvoston direktiivi 92/29/ETY, annettu 31 päivänä maaliskuuta 1992, terveydelle ja turvallisuudelle asetettavista vähimmäisvaatimuksista aluksilla tapahtuvan sairaanhoidon parantamiseksi

Aikataulu: Direktiivin 92/29/ETY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 1999/63/EY, annettu 21 päivänä kesäkuuta 1999, Euroopan yhteisön kansallisten varustamoyhdistysten keskusjärjestön (ECSA) ja Euroopan unionin kuljetusalojen ammattiliiton (FST) tekemästä, merenkulkijoiden työajan järjestämistä koskevasta sopimuksesta – Liite: Eurooppalainen sopimus merenkulkijoiden työajan järjestämisestä

Aikataulu: Direktiivin 1999/63/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/95/EY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1999, merenkulkijoiden työajan valvonnasta yhteisön satamissa käyvillä aluksilla

Aikataulu: Direktiivin 1999/95/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

LIITE II

V OSASTON (MUUT YHTEISTYÖPOLITIIKAT) 2 LUKUUN (ENERGIA)

Armenian tasavalta sitoutuu määrätyn aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraavaan Euroopan unionin lainsäädäntöön:

Sähkö

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/72/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta

Aikataulu: Direktiivin 2009/72/EY säännökset on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Kumppanusneuvosto kuitenkin päättää aikanaan direktiivin 3, 6, 13, 15, 33 ja 38 artiklan täytäntöönpanon aikataulusta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 714/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävissä sähkön kaupassa ja asetuksen (EY) N:o 1228/2003 kumoamisesta

Kumppanusneuvosto päättää aikanaan asetuksen (EY) N:o 714/2009 täytäntöönpanon aikataulusta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/89/EY, annettu 18 päivänä tammikuuta 2006, sähkön toimitusvarmuuden ja infrastruktuuri-investointien turvaamiseksi toteutettavista toimenpiteistä

Aikataulu: Direktiivin 2005/89/EY säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Öljy

Neuvoston direktiivi 2009/119/EY, annettu 14 päivänä syyskuuta 2009, jäsenvaltioiden velvollisuudesta ylläpitää raakaöljy- ja/tai öljytuotevarastojen vähimmäistasoa

Aikataulu: Direktiivin 2009/119/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Infrastruktuuri

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 256/2014, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, Euroopan unionin energiainfrastruktuuriin liittyvien investointihankkeiden ilmoittamisesta komissiolle, neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 617/2010 korvaamisesta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 736/96 kumoamisesta

Aikataulu: Asetuksen (EU) N:o 256/2014 säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Täytäntöönpanoasetus:

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1113/2014, annettu 16 päivänä lokakuuta 2014, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 256/2014 3 ja 5 artiklassa tarkoitettujen ilmoitusten muodosta ja teknisistä yksityiskohdista ja komission asetusten (EY) N:o 2386/96 ja (EU, Euratom) N:o 833/2010 kumoamisesta

Aikataulu: Täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1113/2014 säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Hiilivetyjen etsintä ja hyödyntäminen

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 94/22/EY, annettu 30 päivänä toukokuuta 1994, hiilivetyjen etsintään, hyödyntämiseen ja tuotantoon tarkoitettujen lupien antamisen ja käytön edellytyksistä ⁽¹⁾

Aikataulu: Direktiivin 94/22/EY säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Energiatehokkuus

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/27/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta

Aikataulu: Direktiivin 2012/27/EU säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Täytäntöönpanoasetus:

- Komission delegeoitu asetus (EU) 2015/2402, annettu 12 päivänä lokakuuta 2015, sähkön ja lämmön erillisen tuotannon yhdenmukaistettujen hyötysuhteen viitearvojen tarkistamisesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/27/EU mukaisesti ja komission täytäntöönpanopäätöksen 2011/877/EU kumoamisesta

Aikataulu: Delegoidun asetuksen (EU) 2015/2402 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/31/EU, annettu 19 päivänä toukokuuta 2010, rakennusten energiatehokkuudesta

Aikataulu: Direktiivin 2010/31/EU säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Täytäntöönpanoasetus:

- Komission delegeoitu asetus (EU) N:o 244/2012, annettu 16 päivänä tammikuuta 2012, rakennusten energiatehokkuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/31/EU täydentämisestä vahvistamalla vertailumenetelmäkehys rakennusten ja rakennusosien energiatehokkuutta koskevien vähimmäisvaatimusten kustannusoptimaalisten tasojen laskentaa varten

⁽¹⁾ Direktiivin 4 artiklan sisältökohdista, joilla on merkitystä energiaa koskevien ehdotusten yhteydessä vapaakauppasopimusta koskeissa neuvotteluissa, keskustellaan kyseisten neuvottelujen yhteydessä. Jos havaitaan varaumien tarvetta, ne otetaan huomioon tässä liitteessä.

- Ohjeet, jotka liittyvät 16 päivänä tammikuuta 2012 annettuun komission delegoituun asetukseen (EU) N:o 244/2012 rakennusten energiatehokkuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/31/EU täydentämisestä vahvistamalla vertailumenetelmäkehys rakennusten ja rakennusosien energiatehokkuutta koskevien vähimmäisvaatimusten kustannusoptimaalisten tasojen laskentaa varten (2012/C 115/01)

Aikataulu: Delegoidun asetuksen (EU) N:o 244/2012 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/33/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, puhtaiden ja energiatehokkaiden tieliikenteen moottoriajoneuvojen edistämistä

Aikataulu: Direktiivin 2009/33/EY säännökset on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/125/EY, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, energiaan liittyvien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista

Aikataulu: Direktiivin 2009/125/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Täytäntöönpanodirektiivit/-asetukset:

- Komission asetus (EY) N:o 1275/2008, annettu 17 päivänä joulukuuta 2008, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/32/EY täytäntöönpanemisesta kotitalouksissa ja toimistoissa käytettävien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden valmiustilan, pois päältä -tilan ja verkkovalmiustilan tehonkulutuksen ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EY) N:o 107/2009, annettu 4 päivänä helmikuuta 2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/32/EY täytäntöönpanemisesta perusdigisovittimen ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EY) N:o 244/2009, annettu 18 päivänä maaliskuuta 2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/32/EY täytäntöönpanemisesta ympärisäteilevien kotitalouslamppujen ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EY) N:o 278/2009, annettu 6 päivänä huhtikuuta 2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/32/EY täytäntöönpanosta ulkoisten teholähteiden kuormittamattoman tilan sähkönkulutuksen ja aktiivitalan keskimääräisen hyötysuhteen ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EY) N:o 640/2009, annettu 22 päivänä heinäkuuta 2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/32/EY täytäntöönpanemisesta sähkömoottoreiden ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EY) N:o 641/2009, annettu 22 päivänä heinäkuuta 2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/32/EY täytäntöönpanemisesta erillisten ja tuotteisiin integroitujen akselitiivisteettömien kiertovesipumppujen ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EU) N:o 327/2011, annettu 30 päivänä maaliskuuta 2011, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY täytäntöönpanemisesta ottoteholtaan vähintään 125 watin ja enintään 500 kilowatin moottoreilla varustettujen puhaltimien ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta

Aikataulu: Asetusten (EY) N:o 1275/2008, (EY) N:o 107/2009, (EY) N:o 244/2009, (EY) N:o 278/2009, (EY) N:o 640/2009, (EY) N:o 641/2009 ja (EU) N:o 327/2011 säännökset on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- Komission asetus (EY) N:o 643/2009, annettu 22 päivänä heinäkuuta 2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/32/EY täytäntöönpanemisesta kotitalouksien kylmäsäilytyslaitteiden ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 643/2009 säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- Komission asetus (EY) N:o 642/2009, annettu 22 päivänä heinäkuuta 2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/32/EY täytäntöönpanemisesta televisioiden ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 642/2009 säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- Komission asetus (EU) N:o 1015/2010, annettu 10 päivänä marraskuuta 2010, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY täytäntöönpanemisesta kotitalouksien pyykinpesukoneiden ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta

Aikataulu: Asetuksen (EU) N:o 1015/2010 säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- Komission asetus (EU) N:o 1016/2010, annettu 10 päivänä marraskuuta 2010, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY täytäntöönpanemisesta kotitalouksien astianpesukoneiden ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta

Aikataulu: Asetuksen (EU) N:o 1016/2010 säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- Neuvoston direktiivi 92/42/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, uusien nestemäisiä tai kaasumaisia polttoaineita käyttävien kuumavesikattiloiden hyötysuhdevaatimuksista
- Komission asetus (EY) N:o 245/2009, annettu 18 päivänä maaliskuuta 2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/32/EY täytäntöönpanemisesta loistelamppujen, joissa ei ole sisäistä virranrajoitinta, suurpaineipurkauslamppujen sekä virranrajoittimien ja valaisimien, joissa voidaan käyttää tällaisia lamppuja, ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/55/EY kumoamisesta
- Komission asetus (EY) N:o 859/2009, annettu 18 päivänä syyskuuta 2009, asetuksen (EY) N:o 244/2009 muuttamisesta ympärisäteilevien kotitalouslamppujen ultraviolettisäteilyä koskevien ekologisten suunnitteluvaatimusten osalta
- Komission asetus (EU) N:o 347/2010, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2010, asetuksen (EY) N:o 245/2009 muuttamisesta loistelamppujen, joissa ei ole sisäistä virranrajoitinta, suurpaineipurkauslamppujen sekä virranrajoittimien ja valaisimien, joissa voidaan käyttää tällaisia lamppuja, ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EU) N:o 206/2012, annettu 6 päivänä maaliskuuta 2012, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY täytäntöönpanemisesta huoneilmastointilaitteiden ja huonetuuletinten ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EU) N:o 547/2012, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2012, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY täytäntöönpanemisesta vesipumppujen ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EU) N:o 622/2012, annettu 11 päivänä heinäkuuta 2012, asetuksen (EY) N:o 641/2009 muuttamisesta erillisten ja tuotteisiin integroitujen akselitiivisteettömien kiertovesipumppujen ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EU) N:o 932/2012, annettu 3 päivänä lokakuuta 2012, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY täytäntöönpanemisesta kotitalouksien kuivausrumpujen ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta

- Komission asetus (EU) N:o 1194/2012, annettu 12 päivänä joulukuuta 2012, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY täytäntöönpanemisesta suunnattujen lamppujen, loistiodilamppujen ja niihin liittyvien laitteiden ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EU) N:o 617/2013, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY täytäntöönpanemisesta tietokoneiden ja tietokonepalvelinten ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EU) N:o 666/2013, annettu 8 päivänä heinäkuuta 2013, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY täytäntöönpanemisesta pölynimurien ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EU) N:o 801/2013, annettu 22 päivänä elokuuta 2013, asetuksen (EY) N:o 1275/2008 muuttamisesta kotitalouksissa ja toimistoissa käytettävien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden lepovirtakulutuksen ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta ja asetuksen (EY) N:o 642/2009 muuttamisesta televisioiden ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EU) N:o 813/2013, annettu 2 päivänä elokuuta 2013, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY täytäntöönpanemisesta tilalämmittimien ja yhdistelmälämmittimien ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EU) N:o 814/2013, annettu 2 päivänä elokuuta 2013, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY täytäntöönpanemisesta vedenlämmittimien ja kuumavesisäiliöiden ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EU) N:o 4/2014, annettu 6 päivänä tammikuuta 2014, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/32/EY täytäntöönpanemisesta sähkömoottoreiden ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta annetun asetuksen (EY) N:o 640/2009 muuttamisesta
- Komission asetus (EU) N:o 66/2014, annettu 14 päivänä tammikuuta 2014, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY täytäntöönpanemisesta kotitalouksien uunien, keittotasojen ja liesituulettimien ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EU) N:o 548/2014, annettu 21 päivänä toukokuuta 2014, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY täytäntöönpanosta pienten, keskikokoisten ja suurten muuntajien osalta
- Komission asetus (EU) N:o 1253/2014, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2014, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY täytäntöönpanosta ilmanvaihtokoneiden ekologisen suunnittelun vaatimusten osalta
- Komission asetus (EU) 2015/1095, annettu 5 päivänä toukokuuta 2015, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY täytäntöönpanosta ammattikäyttöön tarkoitettujen kylmä- ja pakastesäilytyskaappien, pikajäähdytyskaappien, lauhdutyksiköiden ja prosessijäähdytyslaitteiden ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EU) 2015/1185, annettu 24 päivänä huhtikuuta 2015, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY täytäntöönpanemisesta kiinteää polttoainetta käyttävien paikallisten tilalämmittimien ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EU) 2015/1188, annettu 28 päivänä huhtikuuta 2015, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY täytäntöönpanemisesta paikallisten tilalämmittimien ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta
- Komission asetus (EU) 2015/1189, annettu 28 päivänä huhtikuuta 2015, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY täytäntöönpanemisesta kiinteän polttoaineen kattiloiden ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten osalta

- Komission asetus (EU) 2015/1428, annettu 25 päivänä elokuuta 2015, ympäristötelevien kotitalouslamppujen ekologista suunnittelua koskevia vaatimuksia koskevan komission asetuksen (EY) N:o 244/2009 muuttamisesta sekä loistelamppujen, joissa ei ole sisäistä virranrajoitinta, suurpaineipurkauslamppujen sekä virranrajoittimien ja valaisimien, joissa voidaan käyttää tällaisia lamppuja, ekologista suunnittelua koskevia vaatimuksia sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/55/EY kumoamista koskevan komission asetuksen (EY) N:o 245/2009 muuttamisesta sekä suunnattujen lamppujen, loistediodelamppujen ja niihin liittyvien laitteiden ekologista suunnittelua koskevia vaatimuksia koskevan komission asetuksen (EU) N:o 1194/2012 muuttamisesta

Kumppanuusneuvosto arvioi säännöllisesti mahdollisuuksia määräraajojen asettamiseen näiden asetusten ja direktiivin täytäntöönpanoa varten.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/30/EU, annettu 19 päivänä toukokuuta 2010, energiaan liittyvien tuotteiden energian ja muiden voimavarojen kulutuksen osoittamisesta merkinnöin ja yhdenmukaisin tuotetiedoin

Aikataulu: Direktiivin 2010/30/EU säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Täytäntöönpanodirektiivit/-asetukset:

- Komission direktiivi 96/60/EY, annettu 19 päivänä syyskuuta 1996, neuvoston direktiivin 92/75/ETY täytäntöönpanemisesta kotitalouksien kuivaavien pyykinpesukoneiden energiankulutuksen osoittamisen osalta

Aikataulu: Direktiivin 96/60/EY säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- Komission delegoitu asetus (EU) N:o 1059/2010, annettu 28 päivänä syyskuuta 2010, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/30/EU täydentämisestä kotitalouksien astianpesukoneiden energiamerkinnän osalta

Aikataulu: Delegoidun asetuksen (EU) N:o 1059/2010 säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- Komission delegoitu asetus (EU) N:o 1060/2010, annettu 28 päivänä syyskuuta 2010, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/30/EU täydentämisestä kotitalouksien kylmäsäilytyslaitteiden energiamerkinnän osalta

Aikataulu: Delegoidun asetuksen (EU) N:o 1060/2010 säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- Komission delegoitu asetus (EU) N:o 1061/2010, annettu 28 päivänä syyskuuta 2010, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/30/EU täydentämisestä kotitalouksien pyykinpesukoneiden energiamerkinnän osalta

Aikataulu: Delegoidun asetuksen (EU) N:o 1061/2010 säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- Komission delegoitu asetus (EU) N:o 1062/2010, annettu 28 päivänä syyskuuta 2010, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/30/EU täydentämisestä televisioiden energiamerkin­nän osalta

Aikataulu: Delegoidun asetuksen (EU) N:o 1062/2010 säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- Komission delegoitu asetus (EU) N:o 626/2011, annettu 4 päivänä toukokuuta 2011, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/30/EU täydentämisestä huoneilmastointilaitteiden energiamerkin­nän osalta

Aikataulu: Delegoidun asetuksen (EU) N:o 626/2011 säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- Komission delegoitu asetus (EU) N:o 392/2012, annettu 1 päivänä maaliskuuta 2012, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/30/EU täydentämisestä kotitalouksien kuivausrumpujen energiamerkin­nän osalta

Aikataulu: Delegoidun asetuksen (EU) N:o 392/2012 säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- Komission delegoitu asetus (EU) N:o 874/2012, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2012, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/30/EU täydentämisestä sähkölamp­pujen ja valaisimien energiamerkin­nän osalta

Aikataulu: Delegoidun asetuksen (EU) N:o 874/2012 säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- Komission delegoitu asetus (EU) N:o 665/2013, annettu 3 päivänä toukokuuta 2013, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/30/EU täydentämisestä pölynimurien energiamerkin­nän osalta

- Komission delegoitu asetus (EU) N:o 811/2013, annettu 18 päivänä helmikuuta 2013, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/30/EY täydentämisestä tilalämmittimien, yhdistelmä­lämmittimien, tilalämmittimestä, lämmönsäätölaitteesta ja aurinkolämpö­laitteesta koostuvien kokoonpanojen sekä yhdistelmä­lämmittimestä, lämmön­säätölaitteesta ja aurinkolämpö­laitteesta koostuvien kokoonpanojen energiamerkin­nän osalta

- Komission delegoitu asetus (EU) N:o 812/2013, annettu 18 päivänä helmikuuta 2013, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/30/EU täydentämisestä veden­lämmittimien, kuumavesisäiliöiden ja veden­lämmittimestä ja aurinkolämpö­laitteesta koostuvien kokoonpanojen energiamerkin­nän osalta

- Komission delegoitu asetus (EU) N:o 65/2014, annettu 1 päivänä lokakuuta 2013, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/30/EU täydentämisestä kotitalouksien uunien ja liesituulettimien energiamerkin­kintöjen osalta

- Komission delegoitu asetus (EU) N:o 518/2014, annettu 5 päivänä maaliskuuta 2014, komission delegoitujen asetusten (EU) N:o 1059/2010, (EU) N:o 1060/2010, (EU) N:o 1061/2010, (EU) N:o 1062/2010, (EU) N:o 626/2011, (EU) N:o 392/2012, (EU) N:o 874/2012, (EU) N:o 665/2013, (EU) N:o 811/2013 ja (EU) N:o 812/2013 muuttamisesta energiaan liittyvien tuotteiden merkintöjen internetissä esittämisen osalta

- Komission delegoitu asetus (EU) N:o 1254/2014, annettu 11 päivänä heinäkuuta 2014, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/30/EU täydentämisestä asuinrakennuksiin tarkoitettujen ilmanvaihtokoneiden energiamerkin­nän osalta

- Komission delegoitu asetus (EU) 2015/1094, annettu 5 päivänä toukokuuta 2015, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/30/EU täydentämisestä ammattikäyttöön tarkoitettujen kylmä- ja pakastesäilytyskaappien energiamerkinnän osalta
- Komission delegoitu asetus (EU) 2015/1186, annettu 24 päivänä huhtikuuta 2015, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/30/EU täydentämisestä paikallisten tilälämmittimien energiamerkinnän osalta
- Komission delegoitu asetus (EU) 2015/1187, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2015, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/30/EU täydentämisestä kiinteän polttoaineen kattiloiden sekä kiinteän polttoaineen kattilasta, lisälämmittimistä, lämmönsäätölaitteista ja aurinkolämpölaitteista koostuvien kokoonpanojen energiamerkinnän osalta

Kumppanusneuvosto arvioi säännöllisesti mahdollisuuksia määräaikojen asettamiseen näiden asetusten täytäntöönpanoa varten.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 106/2008, annettu 15 päivänä tammikuuta 2008, toimistolaitteiden energiatehokkuutta osoittavia merkintöjä koskevasta unionin ohjelmasta

- Komission päätös 2014/202/EU, annettu 20 päivänä maaliskuuta 2014, Euroopan unionin kannasta Amerikan yhdysvaltojen hallituksen ja Euroopan unionin välisen toimistolaitteiden energiatehokkuutta osoittavia merkintöjä koskevien ohjelmien yhteensovittamista koskevan sopimuksen mukaiseen hallintoyksikköjen päätökseen tietokonepalvelimia ja keskeytymättömän sähkönsyötön järjestelmiä koskevien vaatimusten lisäämisestä sopimuksen liitteeseen C sekä liitteeseen C sisältyvien näyttöjä ja kuvantamislaitteita koskevien vaatimusten tarkistamisesta
- Komission päätös (EU) 2015/1402, annettu 15 päivänä heinäkuuta 2015, Euroopan unionin kannasta Amerikan yhdysvaltojen hallituksen ja Euroopan unionin välisen toimistolaitteiden energiatehokkuutta osoittavia merkintöjä koskevien ohjelmien yhteensovittamista koskevan sopimuksen mukaiseen hallintoyksikköjen päätökseen, joka koskee sopimuksen liitteeseen C sisältyvien tietokoneita koskevien vaatimusten tarkistamista

Kumppanusneuvosto arvioi säännöllisesti mahdollisuuksia määräaikojen asettamiseen asetuksen (EY) N:o 106/2008 sekä päätösten 2014/202/EU ja (EU) 2015/1402 täytäntöönpanoa varten.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1222/2009, annettu 25 päivänä marraskuuta 2009, renkaiden merkitsemisestä polttoainetaloudellisuuden ja muiden keskeisten ominaisuuksien osalta

- Komission asetus (EU) N:o 228/2011, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2011, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1222/2009 muuttamisesta luokan C1 renkaiden märkäpidon testausmenetelmän osalta
- Komission asetus (EU) N:o 1235/2011, annettu 29 päivänä marraskuuta 2011, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1222/2009 muuttamisesta renkaiden märkäpitoluokituksen, vierintävastuksen mittaamisen ja tarkistusmenettelyn osalta

Kumppanusneuvosto arvioi säännöllisesti mahdollisuuksia määräaikojen asettamiseen asetusten (EY) N:o 1222/2009, (EU) N:o 228/2011 ja (EU) N:o 1235/2011 täytäntöönpanoa varten.

Uusiutuva energia

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/28/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä sekä direktiivien 2001/77/EY ja 2003/30/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta

Aikataulu: Direktiivin 2009/28/EY säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Ydinvoima

Neuvoston direktiivi 2006/117/Euratom, annettu 20 päivänä marraskuuta 2006, radioaktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen siirtojen valvonnasta ja tarkkailusta

Aikataulu: Direktiivin 2006/117/Euratom säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 2009/71/Euratom, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2009, ydinlaitosten ydinturvallisuutta koskevan yhteisön kehyksen perustamisesta, sellaisena kuin se on muutettuna

Aikataulu: Direktiivin 2009/71/Euratom säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 2011/70/Euratom, annettu 19 päivänä heinäkuuta 2011, yhteisön kehyksen perustamisesta käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen vastuullista ja turvallista huoltoa varten

Aikataulu: Direktiivin 2011/70/Euratom säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 2013/51/Euratom, annettu 22 päivänä lokakuuta 2013, väestön terveyden suojelemista ihmisten käyttöön tarkoitettussa vedessä olevilta radioaktiivisilta aineilta koskevista vaatimuksista

Aikataulu: Direktiivin 2013/51/Euratom säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 2013/59/Euratom, annettu 5 päivänä joulukuuta 2013, turvallisuutta koskevien perusnormien vahvistamisesta ionisoivasta säteilystä aiheutuvilta vaaroilta suojelemiseksi ja direktiivien 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom ja 2003/122/Euratom kumoamisesta

Aikataulu: Direktiivin 2013/59/Euratom säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

LIITE III

V OSASTON (MUUT YHTEISTYÖPOLITIIKAT) 3 LUKUUN (YMPÄRISTÖ)

Armenian tasavalta sitoutuu määrätyn aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraavaan Euroopan unionin lainsäädäntöön ja kansainvälisiin välineisiin:

Ympäristöhallinto ja ympäristöpolitiikan huomioon ottaminen muilla politiikan aloilla

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/92/EU, annettu 13 päivänä joulukuuta 2011, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista, sellaisena kuin se on muutettuna

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen
- sellaisten vaatimusten vahvistaminen, joiden mukaan direktiivin liitteen I soveltamisalaan kuuluvista hankkeista on laadittava ympäristövaikutusten arviointi, ja sellaisen menettelyn käyttöönotto, jonka perusteella määritetään, mistä direktiivin liitteen II soveltamisalaan kuuluvista hankkeista on laadittava ympäristövaikutusten arviointi (4 artikla)
- niiden tietojen määrittäminen, jotka hankkeen toteuttajan on toimitettava (5 artikla)
- ympäristöasioista vastaavien viranomaisten kuulemista ja julkista kuulemista koskevan menettelyn vahvistaminen (6 artikla)
- järjestelyjen vahvistaminen tietojen vaihtoa ja kuulemista varten niiden jäsenvaltioiden kanssa, joissa tietyllä hankkeella on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia (7 artikla)
- sellaisten toimenpiteiden vahvistaminen, joiden avulla yleisölle ilmoitetaan hankkeiden suunnittelua koskevien lupahakemusten perusteella tehdyistä päätöksistä (9 artikla)
- sellaisten yleisöä ja valtioista riippumattomia järjestöjä koskevien tehokkaiden ja nopeiden hallinnollisen ja oikeudellisen tason uudelleentutkimismenettelyjen vahvistaminen, jotka eivät ole niin kalliita, että hinta olisi esteenä menettelyyn osallistumiselle (11 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2011/92/EU säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/42/EY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2001, tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen
- sellaisen menettelyn vahvistaminen, jonka perusteella määritetään, mistä suunnitelmista tai ohjelmista on laadittava strateginen ympäristöarviointi, ja sellaisen vaatimuksen vahvistaminen, jonka mukaan niistä suunnitelmista tai ohjelmista, joista vaaditaan strateginen ympäristöarviointi, on laadittava tällainen arviointi (3 artikla)
- ympäristöasioista vastaavien viranomaisten kuulemista ja julkista kuulemista koskevan menettelyn vahvistaminen (6 artikla)
- järjestelyjen vahvistaminen tietojen vaihtoa ja kuulemista varten niiden jäsenvaltioiden kanssa, joissa tietyllä suunnitelmalla tai ohjelmalla on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia (7 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2001/42/EY säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/4/EY, annettu 28 päivänä tammikuuta 2003, ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta ja neuvoston direktiivin 90/313/ETY kumoamisesta

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen
- sellaisten käytännön järjestelyjen laatiminen, joiden mukaan yleisölle annetaan tietoa ympäristöasioista, ja tietojen saatavuutta koskevien poikkeusten vahvistaminen (3 ja 4 artikla)
- sen varmistaminen, että viranomaiset asettavat ympäristötiedot yleisesti saataville (3 artiklan 1 kohta)
- sellaisten menettelyjen vahvistaminen, joiden mukaan päätöksiä kieltäytyä ympäristötietojen toimittamisesta joko kokonaan tai osittain voidaan tutkia uudelleen (6 artikla)
- ympäristötiedon levittämistä yleisölle koskevan menettelyn vahvistaminen (7 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2003/4/EY säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/35/EY, annettu 26 päivänä toukokuuta 2003, yleisön osallistumisesta tiettyjen ympäristöä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen sekä neuvoston direktiivien 85/337/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta yleisön osallistumisen sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden osalta

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen
- tietojen antamista yleisölle koskevan mekanismin vahvistaminen (2 artiklan 2 kohdan a ja d alakohta)
- yleisön kuulemista koskevan mekanismin vahvistaminen (2 artiklan 2 kohdan b alakohta ja 2 artiklan 3 kohta)
- sellaisen mekanismin vahvistaminen, jonka avulla yleisö voi esittää kommentteja ja mielipiteitä otettavaksi huomioon päätöksentekoprosessissa (2 artiklan 2 kohdan c alakohta)
- sellaisen hallinnollisella ja oikeudellisella tasolla tehokkaan ja nopean muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden takaaminen, jota koskeva menettely ei ole niin kallis, että se olisi esteenä menettelyyn osallistumiselle, yleisölle, mukaan lukien valtioista riippumattomille järjestöille (3 artiklan 7 kohta ja 4 artiklan 4 kohta, ympäristövaikutusten arviointi ja yhtenäistetty ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2003/35/EY säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/35/EY, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, ympäristövastuusta ympäristövahinkojen ehkäisemisen ja korjaamisen osalta, sellaisena kuin se on muutettuna

Seuraavia direktiivin 2004/35/EY säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2004/35/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- sellaisten sääntöjen ja menettelyjen vahvistaminen, joilla tähdätään (vesiin, maaperään taikka suojeltaviin lajeihin tai luontotyyppeihin kohdistuvien) ympäristövahinkojen ehkäisemiseen ja korjaamiseen aiheuttamisperiaatteen perusteella (5, 6 ja 7 artikla sekä liite II)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2004/35/EY säännökset on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- vaarallisia ammatillisia toimintoja koskevan ankaran vastuun vahvistaminen (3 artiklan 1 kohta sekä liite III)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2004/35/EY säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- toiminnanharjoittajien velvoittaminen toteuttamaan tarpeelliset ehkäisevät ja korjaavat toimenpiteet, kustannuksista vastaaminen mukaan lukien (5, 6, 7, 8, 9 ja 10 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2004/35/EY säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- sellaisten mekanismien käyttöönotto, joilla henkilöt (valtioista riippumattomat ympäristönsuojelujärjestöt mukaan lukien), joihin ympäristövahinko vaikuttaa, voivat pyytää toimivaltaisia viranomaisia ryhtymään toimenpiteisiin, riippumaton uudelleentutkinta mukaan lukien (12 ja 13 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2004/35/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Ilmanlaatu

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/50/EY, annettu 21 päivänä toukokuuta 2008, ilmanlaadusta ja sen parantamisesta

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2008/50/EY säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- alueiden ja taajamien määrittäminen ja luokittelu (4 ja 5 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2008/50/EY säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- ylempien ja alemmien arviointikynnysten ja raja-arvojen vahvistaminen (5 ja 13 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2008/50/EY säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- järjestelmän laatiminen epäpuhtauksia koskevia ilmanlaadun mittauksia varten (5, 6 ja 9 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2008/50/EY säännökset on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- ilmanlaatusuunnitelmien vahvistaminen sellaisia alueita ja taajamia varten, joissa epäpuhtauksien taso ylittää raja- tai tavoitearvot (23 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2008/50/EY säännökset on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- lyhyen aikavälin toimintasuunnitelmien vahvistaminen sellaisia alueita ja taajamia varten, joissa varoituskynnys on vaarassa ylittyä (24 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2008/50/EY säännökset on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- menettelyn vahvistaminen tiedon levittämiseksi yleisölle (26 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2008/50/EY säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/107/EY, annettu 15 päivänä joulukuuta 2004, ilmassa olevasta arseenista, kadmiumista, elohopeasta, nikkelistä ja polysyklisistä aromaattisista hiilivedyistä

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2004/107/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- ylempien ja alemmien arviointikynnysten (4 artiklan 6 kohta) ja tavoitearvojen (3 artikla) vahvistaminen

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2004/107/EY säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- alueiden ja taajamien määrittäminen ja luokittelu (3 artikla ja 4 artiklan 6 kohta)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2004/107/EY säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- järjestelmän laatiminen epäpuhtauksia koskevia ilmanlaadun mittauksia varten (4 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2004/107/EY säännökset on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- toimenpiteiden toteuttaminen ilmanlaadun ylläpitämiseksi/parantamiseksi asianomaisten epäpuhtauksien osalta (3 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2004/107/EY säännökset on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 1999/32/EY, annettu 26 päivänä huhtikuuta 1999, tiettyjen nestemäisten polttoaineiden rikkipitoisuuden vähentämisestä ja direktiivin 93/12/ETY muuttamisesta, sellaisena kuin se on muutettuna

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen
- tehokkaan polttoainenäytteidenottojärjestelmän ja tarvittavien analysointimenetelmien laatiminen rikkipitoisuuden todentamiseksi (6 artikla)
- sellaisen raskaan polttoöljyn ja kaasuöljyn käytön kieltäminen maapohjaisissa sovelluksissa, joiden enimmäisrikkipitoisuus ylittää vahvistetut raja-arvot (3 artiklan 1 kohta, ellei sovelleta 3 artiklan 2 kohdan poikkeuksia, ja 4 artiklan 1 kohta)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 1999/32/EY säännökset on pantava täytäntöön kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 94/63/EY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1994, bensiinin varastoinnista ja sen jakelusta varastoalueilta huoltoasemille aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden (VOC) päästöjen torjunnasta, sellaisena kuin se on muutettuna

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen
- kaikkien bensiinin varasto- ja lastausalueiden yksilöiminen (2 artikla)
- sellaisten teknisten toimenpiteiden vahvistaminen, joiden avulla voidaan vähentää bensiinin hävikkiä varastosäiliöistä ja huoltoasemilta sekä varastoalueilla tapahtuvan kuljetettavien bensiinisäiliöiden täyttämisen ja tyhjentämisen aikana (3, 4 ja 6 artikla sekä liite III)
- sen edellyttäminen, että kaikki säiliöautojen alatäyttövarustukset ja kuljetettavat säiliöt täyttävät vaatimukset (4 ja 5 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 94/63/EY säännökset on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/42/EY, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, orgaanisten liuottimien käytöstä tietyissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta ja direktiivin 1999/13/EY muuttamisesta

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen
- maalien ja lakkojen VOC-pitoisuuden raja-arvojen vahvistaminen (3 artikla ja liite II)
- vaatimusten vahvistaminen sen varmistamiseksi, että markkinoille saatetut tuotteet merkitään asianmukaisella tavalla ja että ne täyttävät asiaankuuluvat vaatimukset (3 ja 4 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2004/42/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Veden laatu ja vesivarojen hoito

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2000, yhteisön vesipolitiikan puitteista, sellaisena kuin se on muutettuna

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen
- vesipiirien määrittäminen ja kansainvälisten jokien, järvien ja rannikkovesien suojelun asianmukainen yhteensovittaminen (3 artiklan 1–7 kohta)
- vesipiirien ominaispiirteiden analysointi (5 artikla)
- ohjelmien laatiminen veden laadun seurantaan varten (8 artikla)
- vesipiirien hoitosuunnitelmien laatiminen, niitä koskeva kansalaisten kuuleminen ja suunnitelmien julkaiseminen (13 ja 14 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2000/60/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/60/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2007, tulvariskien arvioinnista ja hallinnasta

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen
- alustava tulvariskien arviointi (4 ja 5 artikla)
- tulvavaara- ja tulvariskikarttojen laatiminen (6 artikla)
- tulvariskien hallintasuunnitelmien laatiminen (7 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2007/60/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 91/271/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1991, yhdyskuntajätevesien käsittelystä, sellaisena kuin se on muutettuna

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen
- yhdyskuntajätevesien keräämisen ja käsittelyn tilan arvioiminen
- haavoittumiselle alttiiden alueiden ja taajamien määrittely (5 artiklan 1 kohta ja liite II)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 91/271/ETY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- teknisten ja investointiohjelmien laatiminen taajamien jätevesien käsittelyvaatimusten täytäntöönpanoa varten (17 artiklan 1 kohta)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 91/271/ETY säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 98/83/EY, annettu 3 päivänä marraskuuta 1998, ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadusta, sellaisena kuin se on muutettuna

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen
- juomaveden laatuvaatimusten vahvistaminen (4 ja 5 artikla)
- seurantajärjestelmän laatiminen (6 ja 7 artikla)
- mekanismin laatiminen kuluttajille tiedottamista varten (13 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 98/83/EY säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 91/676/ETY, annettu 12 päivänä joulukuuta 1991, vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta, sellaisena kuin se on muutettuna

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen
- valvontaohjelmien laatiminen (6 artikla)
- pilaantuneiden ja pilaantumisvaarassa olevien vesien sekä nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle alttiiden vyöhykkeiden määrittely (3 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 91/676/ETY säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- nitraattien aiheuttamalle pilaantumiselle alttiita vyöhykkeitä koskevien toimintasuunnitelmien ja hyvän maatalouskäytännön ohjeiden laatiminen (4 ja 5 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 91/676/ETY säännökset on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Jätehuolto

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/98/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen
- viisiportaiseen jätehierarchyaan pohjautuvien jätehuoltosuunnitelmien ja jätteen syntymisen ehkäisemistä koskevien ohjelmien laatiminen (V luku)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2008/98/EY säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- sellaisen aiheuttamisperiaatteeseen ja laajennettua tuottajan vastuuta koskevaan periaatteeseen perustuvan mekanismin laatiminen, jonka tavoitteena on kaikkien kustannusten kattaminen (14 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2008/98/EY säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- sellaisen jätteiden huolehtimis- tai hyödyntämistoimia suorittaviin laitoksiin/yrityksiin sovellettavan lupajärjestelmän laatiminen, jonka perusteella vaarallisten jätteiden käsittelylle asetetaan erityisiä velvoitteita (IV luku)
- rekisterin laatiminen laitoksista ja yrityksistä, jotka keräävät ja kuljettavat jätettä (IV luku)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2008/98/EY säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 1999/31/EY, annettu 26 päivänä huhtikuuta 1999, kaatopaikoista, sellaisena kuin se on muutettuna

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen
- kaatopaikkojen luokittelu (4 artikla)
- kansallisen strategian laatiminen kaatopaikoille sijoitettavan biohajoavan yhdyskuntajätteen määrän vähentämiseksi (5 artikla)
- hakemus- ja lupajärjestelmän ja jätteiden vastaanottomenettelyjen vahvistaminen (5–7, 11, 12 ja 14 artikla)
- valvonta- ja tarkkailumenettelyjen laatiminen käytössä olevia kaatopaikkoja varten sekä käytöstäpoistamis- ja jälkihoitomenettelyjen laatiminen käytöstä poistettavia kaatopaikkoja varten (12 ja 13 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- kunnostussuunnitelmien laatiminen käytössä olevia kaatopaikkoja varten (14 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 1999/31/EY säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- kustannustenkattamismekanismin laatiminen (10 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 1999/31/EY säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- jätteiden esikäsittelyn varmistaminen ennen kaatopaikalle sijoittamista (6 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 1999/31/EY säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/21/EY, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2006, kaivannaisteollisuuden jätehuollosta ja direktiivin 2004/35/EY muuttamisesta, sellaisena kuin se on kehitettynä päätöksillä 2009/335/EY, 2009/337/EY, 2009/359/EY ja 2009/360/EY

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen

- järjestelmän laatiminen sen varmistamiseksi, että kaatopaikkojen pitäjät laativat jätehuoltosuunnitelmat (jätealueiden yksilöinti ja luokittelu, jätteen määrittely) (4 ja 9 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2006/21/EY säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- lupajärjestelmän, rahoitusvakuuksien ja tarkastusjärjestelmän vahvistaminen (7, 14 ja 17 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2006/21/EY säännökset on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- menettelyjen laatiminen tyhjien louhosten hoitoa ja seuranta varten (10 artikla)
- menettelyjen laatiminen jätealueiden käytöstä poistamista ja jälkihoitoa varten (12 artikla)
- käytöstä poistettujen jätealueiden luettelon laatiminen (20 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2006/21/EY säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Luonnonsuojelu

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY, annettu 30 päivänä marraskuuta 2009, luonnonvaraisten lintujen suojelusta

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen
- sellaisten lintulajien, jotka tarvitsevat erityisiä suojelutoimia, ja säännöllisesti esiintyvien muuttavien lintulajien määrittely
- lintulajien erityisten suojelualueiden määrittely ja nimeäminen (4 artiklan 1 ja 4 kohta)
- erityisten suojelutoimenpiteiden määrittely säännöllisesti esiintyvien muuttavien lajien suojelemiseksi (4 artiklan 2 kohta)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2009/147/EY säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- sellaisen kaikkien luonnonvaraisten lintulajien yleisen suojelujärjestelmän laatiminen, jossa metsästetyt lajit ovat oma alaryhmänsä, ja tiettyjen pyydystämisen-/tappamismenetelmien kieltäminen (5 artikla, 6 artiklan 1 ja 2 kohta sekä 8 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2009/147/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 92/43/EY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta, sellaisena kuin se on muutettuna

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen
- suojelualueiden luettelon laatiminen ja niiden nimeäminen suojelualueiksi sekä niiden hallinnoinnissa sovellettavien painopisteiden vahvistaminen (mukaan lukien luettelo mahdollisista Emerald-verkoston kuuluvista alueista sekä suojelu- ja hallinnointitoimenpiteiden vahvistaminen näitä alueita varten) (4 artikla)
- toimenpiteiden vahvistaminen tällaisten alueiden suojelemista varten, osarahoitus mukaan luettuna (6 ja 8 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 92/43/EY säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- järjestelmän laatiminen luontotyyppien ja lajien suojelun tason seuranta varten (11 artikla)
- direktiivin liitteessä IV lueteltuja, Armenian tasavallan kannalta merkityksellisiä lajeja koskevan tiukan suojelujärjestelmän käyttöönotto (12 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 92/43/EY säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- koulutuksen ja yleisen valistuksen antamista yleisölle koskevan mekanismin laatiminen (22 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 92/43/EY säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Teollisuuden päästöt ja teollisuusonnettomuudet

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/75/EU, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, teollisuuden päästöistä (yhdenäistetty ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen)

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2010/75/EU säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- sellaisten laitosten määrittely, jotka tarvitsevat luvan (liite I)
- yhdenmetyt lupajärjestelmän laatiminen (4–6 artikla, 12, 21 ja 24 artikla sekä liite IV)
- vaatimusten noudattamista koskevan seurantajärjestelmän laatiminen (8 artikla, 14 artiklan 1 kohdan d alakohta ja 23 artiklan 1 kohta)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2010/75/EU säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- parhaan käytettävissä olevan tekniikan (BAT) käyttöönotto sitä koskevissa vertailuasiakirjoissa esitetyt BAT-päätelmät huomioon ottaen (14 artiklan 3–6 kohta ja 15 artiklan 2–4 kohta)
- raja-arvojen vahvistaminen polttolaitosten päästöille (30 artikla ja liite V)

- suunnitelmien laatiminen olemassa olevien laitosten kokonaisvuosipäästöjen vähentämiseksi (tai vaihtoehtoisesti raja-arvojen vahvistaminen olemassa olevien laitosten päästöille) (32 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2010/75/EU säännökset on pantava täytäntöön uusien laitosten osalta kuuden vuoden ja käytössä olevien laitosten osalta kolmentoista vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/18/EU, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, vaarallisista aineista aiheutuvien suuronnettomuusvaarojen torjunnasta sekä neuvoston direktiivin 96/82/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen
- toimivaltaisten viranomaisten välisten tehokkaiden koordinoitimekanismien käyttöönotto
- sellaisten järjestelmien käyttöönotto, joiden avulla voidaan tallentaa tiedot asiaankuuluvista laitoksista ja raportoida suuronnettomuuksista (14 ja 16 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2012/18/EU säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Kemikaalien käsittely

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 649/2012, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista

Seuraavia asetuksen säännöksiä on sovellettava:

- vienti-ilmoitusmenettelyn täytäntöönpano (8 artikla)
- muilta mailta vastaanotettujen vienti-ilmoituksien käsittelyä koskevien menettelyjen täytäntöönpano (9 artikla)
- lopullisten sääntelytoimien suunnittelua ja toteuttamista koskevien menettelyjen laatiminen (11 artikla)
- tuontipäätösten suunnittelua ja esittämistä koskevien menettelyjen laatiminen (13 artikla)
- tiettyjen, erityisesti Rotterdamin yleissopimuksen liitteessä III lueteltujen kemikaalien vientiä koskevan PIC-menettelyn täytäntöönpano (14 artikla)
- vientikemikaaleja koskevien merkintä- ja pakkausvaatimusten täytäntöönpano (17 artikla)
- kemikaalien tuontia ja vientiä valvovien kansallisten viranomaisten nimeäminen (18 artikla)

Aikataulu: Kyseiset asetuksen (EU) N:o 649/2012 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1272/2008, annettu 16 päivänä joulukuuta 2008, aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta sekä direktiivien 67/548/ETY ja 1999/45/EY muuttamisesta ja kumoamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1907/2006 muuttamisesta

Seuraavia asetuksen säännöksiä on sovellettava:

- toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen

— aineiden luokittelua, merkitsemistä ja pakkaamista koskevien säännösten täytäntöönpano

Aikataulu: Kyseiset asetuksen (EY) N:o 1272/2008 säännökset on pantava täytäntöön neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

— seosten luokittelua, merkitsemistä ja pakkaamista koskevien säännösten täytäntöönpano

Aikataulu: Kyseiset asetuksen (EY) N:o 1272/2008 säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

LIITE IV

V OSASTON (MUUT YHTEISTYÖPOLITIIKAT) 4 LUKUUN (ILMASTOTOIMET)

Armenian tasavalta sitoutuu määrätyn aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraavaan Euroopan unionin lainsäädäntöön:

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/87/EY, annettu 13 päivänä lokakuuta 2003, kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen
- asiaankuuluvien laitosten ja kasvihuonekaasujen yksilöimistä koskevan järjestelmän käyttöönotto (liitteet I ja II)
- seurantaa, raportointia, todentamista ja täytäntöönpanon valvontaa koskevien järjestelmien sekä julkisten kuulemisten järjestämistä koskevien menettelyjen käyttöönotto (14 ja 15 artikla, 16 artiklan 1 kohta ja 17 artikla)

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2003/87/EY säännökset on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EU) N:o 601/2012, annettu 21 päivänä kesäkuuta 2012, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/87/EY tarkoitetusta kasvihuonekaasupäästöjen tarkkailusta ja raportoinnista

Aikataulu: Asetuksen (EU) N:o 601/2012 säännökset on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission asetus (EU) N:o 600/2012, annettu 21 päivänä kesäkuuta 2012, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/87/EY tarkoitetusta kasvihuonekaasupäästöraporttien ja tonnikipometriraporttien todentamisesta ja todentajien akkreditoinnista

Aikataulu: Asetuksen (EU) N:o 600/2012 säännökset on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Ilmailutoiminnan ja sen aiheuttamien päästöjen osalta sopimuksen mukainen direktiivin 2003/87/EY, asetuksen (EU) N:o 601/2012 ja asetuksen (EU) N:o 600/2012 säännösten täytäntöönpano riippuu Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) puiteissa maailmanlaajuisesta markkinaperusteisesta toimenpiteestä käytävien neuvottelujen tuloksesta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 525/2013, annettu 21 päivänä toukokuuta 2013, järjestelmästä kasvihuonekaasupäästöjen seuraamiseksi ja niistä raportoimiseksi sekä muista ilmastomuutosta koskevista tiedoista raportoimiseksi kansallisella ja unionin tasolla sekä päätöksen N:o 280/2004/EY kumoamisesta

Seuraavia asetuksen säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen inventaariojärjestelmän perustaminen (5 artikla)
- kansallisen järjestelmän perustaminen politiikoista, toimista ja ennusteista raportoimista varten (12 artikla)

Aikataulu: Kyseiset asetuksen (EU) N:o 525/2013 säännökset on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 517/2014, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, fluoratuista kasvihuonekaasuista ja asetuksen (EY) N:o 842/2006 kumoamisesta

Seuraavia asetuksen säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen
- järjestelmän laatiminen päästöjen ehkäisemiseksi (3 artikla), vuototarkastuksia koskevien sääntöjen laatiminen 4 ja 5 artiklan mukaisesti sekä kirjanpitojärjestelmän perustaminen 6 artiklan mukaisesti
- talteenoton toteuttaminen 8 ja 9 artiklan säännösten mukaisesti
- asianomaisen henkilöstön ja yritysten kansallisten koulutusohjelmien ja pätevöintivaatimusten perustaminen tai niiden mukauttaminen (10 artikla)
- merkintäjärjestelmän perustaminen sellaisia tuotteita ja laitteita varten, jotka sisältävät fluorattuja kasvihuonekaasuja tai joiden toiminta perustuu niihin (12 artikla)
- päästötietojen ilmoittamista koskevien raportointijärjestelmien perustaminen asianomaisia aloja varten (19 ja 20 artikla)
- järjestelmän käyttöönotto täytäntöönpanon valvontaa varten (25 artikla)

Aikataulu: Kyseiset asetuksen (EU) N:o 517/2014 säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1005/2009, annettu 16 päivänä syyskuuta 2009, otsonikerrosta heikentävistä aineista

Seuraavia asetuksen säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen lainsäädännön antaminen ja toimivaltaisen viranomaisen / toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen
- valvottavien aineiden tuotannon kieltäminen, lukuun ottamatta erityiskäyttöä sekä, [1 tammikuuta 2019 saakka], osittain halogenoituja kloorifluorihilivetyjä (HCFC) (4 artikla)
- sellaisten edellytysten määrittely, jotka koskevat valvottavien aineiden tuotantoa, markkinoille saattamista ja poikkeuksellisesti sallittua käyttöä (raaka-aineena, prosessireagensseina, välttämättömiin laboratorio- ja analyysitarkoituksiin ja halonien kriittisiin käyttötarkoituksiin) sekä yksittäisiä poikkeuksia, kuten metyylibromidin käyttöä hätätilanteissa (III luku)
- vahvistetaan poikkeuksellisesti sallittuihin käyttötarkoituksiin tarkoitettujen valvottavien aineiden tuontia ja vientiä koskeva lupajärjestelmä (IV luku) sekä yritysten raportointivelvollisuudet (26 ja 27 artikla)
- sellaisten velvoitteiden asettaminen, jotka koskevat käytettyjen valvottavien aineiden talteenottoa, kierrättämistä, regenerointia tai hävittämistä (22 artikla)
- menettelyjen laatiminen valvottavien aineiden vuotojen seuranta ja tarkastamista varten (23 artikla)

Aikataulu: Kyseiset asetuksen (EY) N:o 1005/2009 säännökset on pantava täytäntöön kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

- valvottavien aineiden markkinoille saattamisen ja käytön kieltäminen lukuun ottamatta, 1 päivään tammikuuta 2030 saakka, sellaisia regeneroituja osittain halogenoituja kloorifluorihilivetyjä, joita voitaisiin käyttää jäähdytysaineina (5 ja 11 artikla)

Aikataulu: Kyseiset asetuksen (EY) N:o 1005/2009 säännökset on pantava täytäntöön 1 päivään tammikuuta 2030 mennessä.

LIITE V

V OSASTON (MUUT YHTEISTYÖPOLITIIKAT) 8 LUKUUN (YHTEISTYÖ TIETOYHTEISKUNNAN ALALLA)

Armenian tasavalta sitoutuu määrätyn aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraavaan Euroopan unionin lainsäädäntöön:

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/21/EY, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2002, sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä (puitedirektiivi), sellaisena kuin se on muutettuna

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- kansallisen sääntelyviranomaisen riippumattomuuden ja hallintovalmiuksien lujittaminen sähköisen viestinnän alalla
- uusia sääntelytoimenpiteitä koskevien julkisten kuulemismenettelyjen luominen
- kansallisen sääntelyviranomaisen päätöksiä sähköisen viestinnän alalla koskevien tehokkaiden muutoksenhakumekanismien luominen
- ennakkosääntelyn alaisiksi tulevien merkityksellisten tuote- ja palvelumarkkinoiden määrittely sähköisen viestinnän alalla ja kyseisten markkinoiden analysointi sen määrittämiseksi, onko niillä huomattavaa markkinavoimaa

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2002/21/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/20/EY, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2002, sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja koskevista valtuutuksista (valtuutusdirektiivi), sellaisena kuin se on muutettuna

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- sen sääntelyn täytäntöönpano, joka koskee yleisvaltuutuksia ja jolla rajoitetaan yksittäisten valtuutusten tarve erityisiin, asianmukaisesti perusteltuihin tapauksiin

Aikataulu: Kumppanuusneuvosto päättää täytäntöönpanon aikataulun tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/19/EY, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2002, sähköisten viestintäverkkojen ja niiden liitännäistoimintojen käyttöoikeuksista ja yhteenliittämisestä (käyttöoikeusdirektiivi), sellaisena kuin se on muutettuna

Direktiivin 2002/21/EY mukaisesti toteutetun markkina-analyysin perusteella sähköisen viestinnän alan kansallisen sääntelyviranomaisen on asetettava operaattoreille, joilla katsotaan olevan huomattavaa markkinavoimaa merkityksellisillä markkinoilla, asianmukaisia sääntelyyn liittyviä velvoitteita, jotka liittyvät seuraaviin seikkoihin:

- erityisten verkkotoimintojen käyttöoikeudet ja käyttö
- käyttöoikeus- ja yhteenliittämismaksuja koskeva hintavalvonta, mukaan luettuina hintojen kustannuslähtöisyyttä koskevat velvoitteet
- avoimuus, syrjimättömyys ja erillinen kirjanpito

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2002/19/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/22/EY, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2002, yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen alalla (yleispalveludirektiivi), sellaisena kuin se on muutettuna

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- yleispalveluvollisuuksia koskevan sääntelyn täytäntöönpano, mukaan lukien hinnoittelua ja rahoitusta koskevien mekanismien luominen
- käyttäjien etujen ja oikeuksien kunnioittamisesta huolehtiminen, erityisesti ottamalla käyttöön numeroiden siirrettävyyden ja eurooppalainen hätänumero 112

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2002/22/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/58/EY, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2002, henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi), sellaisena kuin se on muutettuna

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- säännösten täytäntöönpano perusoikeuksien ja -vapauksien, erityisesti yksityisyyttä koskevan suojan varmistamiseksi henkilötietojen käsittelyssä sähköisen viestinnän alalla sekä tällaisten tietojen ja sähköisten viestintälaitteiden ja -palvelujen vapaan liikkuvuuden varmistamiseksi

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2002/58/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 676/2002/EY, tehty 7 päivänä maaliskuuta 2002, Euroopan yhteisön radiotaajuuspolitiikan sääntelyjärjestelmästä

Seuraavia päätöksen säännöksiä on sovellettava:

- sellaisen politiikan ja sääntelyn käyttöönotto, joilla varmistetaan taajuuksien saatavuuden yhdenmukaisuus ja tehokas käyttö

Aikataulu: Päätöksen N:o 676/2002/EY soveltamisesta seuraavat toimenpiteet on toteutettava viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/2120, annettu 25 päivänä marraskuuta 2015, avointa internetyhteyttä koskevista toimenpiteistä ja yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen alalla annetun direktiivin 2002/22/EY sekä verkkovierailuista yleisissä matkaviestinverkoissa unionin alueella annetun asetuksen (EU) N:o 531/2012 muuttamisesta

Aikataulu: Asetuksen (EU) 2015/2120 säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/31/EY, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2000, tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista ("Direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä")

Seuraavia direktiivin säännöksiä on sovellettava:

- sähköisen kaupankäynnin kehityksen edistäminen

- tietoyhteiskunnan palvelujen rajat ylittävään tarjontaan kohdistuvien esteiden poistaminen
- oikeusvarmuuden parantaminen tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajien kannalta
- välittäjinä toimivien palvelun tarjoajien vastuun rajoitusten yhdenmukaistaminen silloin, kun ne harjoittavat pelkkää siirtotoimintaa, välimuistiin tallentamista tai säilytystä (hosting); palveluntarjoajilla ei ole yleistä valvontavelvollisuutta

Aikataulu: Kyseiset direktiivin 2000/31/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 910/2014, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla ja direktiivin 1999/93/EY kumoamisesta

Asetuksen (EU) N:o 910/2014 soveltamisalaa kuuluvia luottamuspalveluja koskevat täytäntöönpanosäädökset:

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/806, annettu 22 päivänä toukokuuta 2015, hyväksytyjä luottamuspalveluja koskevan EU:n luotettavuusmerkin muotoon sovellettavista eritelmistä
- Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2015/1505, annettu 8 päivänä syyskuuta 2015, luotettujen luetteloiden teknisten eritelmien ja muutoseikkojen vahvistamisesta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 910/2014 22 artiklan 5 kohdan mukaisesti
- Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2015/1506, annettu 8 päivänä syyskuuta 2015, eritelmien vahvistamisesta sellaisia kehittyneiden sähköisten allekirjoitusten ja kehittyneiden leimojen muotoja varten, jotka julkisen sektorin elinten on tunnustettava sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 910/2014 27 artiklan 5 kohdan ja 37 artiklan 5 kohdan mukaisesti
- Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2016/650, annettu 25 päivänä huhtikuuta 2016, hyväksytyjen allekirjoituksen ja leiman luontivälineiden tietoturva-arviointia koskevien standardien vahvistamisesta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 910/2014 30 artiklan 3 kohdan ja 39 artiklan 2 kohdan mukaisesti

Asetuksen (EU) N:o 910/2014 sähköistä tunnistamista koskevan luvun täytäntöönpanosäädökset:

- Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2015/296, annettu 24 päivänä helmikuuta 2015, menettelyä koskevien järjestelyjen vahvistamisesta sähköiseen tunnistamiseen liittyvää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä varten sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 910/2014 12 artiklan 7 kohdan mukaisesti
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/1501, annettu 8 päivänä syyskuuta 2015, yhteentoimivuuksjärjestelmän vahvistamisesta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 910/2014 12 artiklan 8 kohdan mukaisesti
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/1502, annettu 8 päivänä syyskuuta 2015, teknisten vähimmäiseritelmien ja -menettelyjen vahvistamisesta sähköisen tunnistamisen menetelmien varmuustasoja varten sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 910/2014 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti
- Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2015/1984, annettu 3 päivänä marraskuuta 2015, olosuhteiden, muutoseikkojen ja menettelyjen määrittelemisestä sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 910/2014 9 artiklan 5 kohdan mukaisesti

Aikataulu: Kumppanusneuvosto päättää täytäntöönpanon aikataulun tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen.

LIITE VI

V OSASTON (MUUT YHTEISTYÖPOLITIIKAT) 14 LUKUUN (KULUTTAJANSUOJA)

Armenian tasavalta sitoutuu määrätyn aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraavaan Euroopan unionin lainsäädäntöön:

Neuvoston direktiivi 87/357/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1987, sellaisia tuotteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä, jotka näyttäessään muulta kuin ovat vaarantavat kuluttajien terveyttä tai turvallisuutta

Aikataulu: Direktiivin 87/357/ETY säännökset, mukaan lukien sen täytäntöönpanosäädökset, on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 93/13/ETY, annettu 5 päivänä huhtikuuta 1993, kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista, sellaisena kuin se on muutettuna

Aikataulu: Direktiivin 93/13/ETY säännökset, mukaan lukien sen täytäntöönpanosäädökset, on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/6/EY, annettu 16 päivänä helmikuuta 1998, kuluttajansuojasta kuluttajille tarjottavien tuotteiden hintojen ilmoittamisessa

Aikataulu: Direktiivin 98/6/EY säännökset, mukaan lukien sen täytäntöönpanosäädökset, on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/44/EY, annettu 25 päivänä toukokuuta 1999, kulutustavaroiden kauppaa ja niihin liittyviä takuita koskevista tietyistä seikoista, sellaisena kuin se on muutettuna

Aikataulu: Direktiivin 1999/44/EY säännökset, mukaan lukien sen täytäntöönpanosäädökset, on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/95/EY, annettu 3 päivänä joulukuuta 2001, yleisestä tuoteturvallisuudesta

Aikataulu: Direktiivin 2001/95/EY säännökset, mukaan lukien sen täytäntöönpanosäädökset, on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/65/EY, annettu 23 päivänä syyskuuta 2002, kuluttajille tarkoitettujen rahoituspalvelujen etämyynnistä ja neuvoston direktiivin 90/619/ETY sekä direktiivien 97/7/EY ja 98/27/EY muuttamisesta

Aikataulu: Direktiivin 2002/65/EY säännökset, mukaan lukien sen täytäntöönpanosäädökset, on pantava täytäntöön Armenian tasavallassa kolmen vuoden kuluessa ja rajat ylittäviltä osin kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/29/EY, annettu 11 päivänä toukokuuta 2005, sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta (sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi)

Aikataulu: Direktiivin 2005/29/EY säännökset, mukaan lukien sen täytäntöönpanosäädökset, on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/114/EY, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006, harhaanjohtavasta ja vertailevasta mainonnasta

Aikataulu: Direktiivin 2006/114/EY säännökset, mukaan lukien sen täytäntöönpanosäädökset, on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2006/2004, annettu 27 päivänä lokakuuta 2004, kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä ("asetus kuluttajansuojaa koskevasta yhteistyöstä")

Aikataulu: Asetuksen (EY) N:o 2006/2004 säännökset, mukaan lukien sen täytäntöönpanosäädökset, on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/48/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2008, kulutusluotosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta

Aikataulu: Direktiivin 2008/48/EY säännökset, mukaan lukien sen täytäntöönpanosäädökset, on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/122/EY, annettu 14 päivänä tammikuuta 2009, kuluttajien suojaamisesta aikaosuuksia, pitkäkestoisia lomatuotteita, jälleenmyyntiä ja vaihtoa koskeviin sopimuksiin liittyvien tiettyjen seikkojen osalta

Aikataulu: Direktiivin 2008/122/EY säännökset, mukaan lukien sen täytäntöönpanosäädökset, on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/22/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, kuluttajien etujen suojaamista tarkoittavista kieltokanteista

Aikataulu: Direktiivin 2009/22/EY säännökset, mukaan lukien sen täytäntöönpanosäädökset, on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/83/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta

Aikataulu: Direktiivin 2011/83/EU säännökset, mukaan lukien sen täytäntöönpanosäädökset, on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 524/2013, annettu 21 päivänä toukokuuta 2013, kuluttajariitojen verkkovälitteisestä riidanratkaisusta sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta (verkkovälitteistä kuluttajariitojen ratkaisua koskeva asetus)

Aikataulu: Asetuksen (EU) N:o 524/2013 säännökset, mukaan lukien sen täytäntöönpanosäädökset, on pantava täytäntöön kahdeksan vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/11/EU, annettu 21 päivänä toukokuuta 2013, kuluttajariitojen vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta (vaihtoehtoista kuluttajariitojen ratkaisua koskeva direktiivi)

Aikataulu: Direktiivin 2013/11/EU säännökset, mukaan lukien sen täytäntöönpanosäädökset, on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Komission suositus, annettu 11 päivänä kesäkuuta 2013, unionin lainsäädäntöön perustuvien oikeuksien loukkauksiin perustuvia kieltokeinoja ja vahingonkorvausvaatimuksia koskeviin jäsenvaltioiden kollektiivisiin oikeussuojakeinoihin sovellettavista yhteisistä periaatteista (2013/396/EU)

Aikataulu: Suositus 2013/396/EU on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/2302, annettu 25 päivänä marraskuuta 2015, matkapaketeista ja yhdistetyistä matkajärjestelyistä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 90/314/ETY kumoamisesta

Aikataulu: Direktiivin (EU) 2015/2302 säännökset, mukaan lukien sen täytäntöönpanosäädökset, on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

LIITE VII

V OSASTON (MUUT YHTEISTYÖPOLITIIKAT) 15 LUKUUN (TYÖLLISYYS, SOSIAALIPOLITIikka JA YHTÄLÄISET MAHDOLLISUUDET)

Armenian tasavalta sitoutuu määrätyn aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraavaan Euroopan unionin lainsäädäntöön ja kansainvälisiin välineisiin:

Työlainsäädäntö

Neuvoston direktiivi 91/533/ETY, annettu 14 päivänä lokakuuta 1991, työnantajan velvollisuudesta ilmoittaa työntekijöille työsopimuksessa tai työsuhteessa sovellettavista ehdoista

Aikataulu: Direktiivin 91/533/ETY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 1999/70/EY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1999, Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY), Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestön (UNICE) ja julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) tekemästä määräaikaista työtä koskevasta puitesopimuksesta

Aikataulu: Direktiivin 1999/70/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 97/81/EY, annettu 15 päivänä joulukuuta 1997, Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestön (UNICE), julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) ja Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY) tekemästä osa-aikatyötä koskevasta puitesopimuksesta – Liite: Osa-aikatyötä koskeva puitesopimus

Aikataulu: Direktiivin 97/81/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 91/383/ETY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 1991, määräaikaaisessa tai tilapäisessä työsuhteessa olevien työntekijöiden työturvallisuuden ja -terveyden parantamisen edistämistä koskevien toimenpiteiden täydentämisestä

Aikataulu: Direktiivin 91/383/ETY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 98/59/EY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 1998, työntekijöiden joukkovähentämistä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä

Aikataulu: Direktiivin 98/59/EY säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 2001/23/EY, annettu 12 päivänä maaliskuuta 2001, työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä

Aikataulu: Direktiivin 2001/23/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/14/EY, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2002, työntekijöille tiedottamista ja heidän kuulemistaan koskevista yleisistä puitteista Euroopan yhteisössä

Aikataulu: Direktiivin 2002/14/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/88/EY, annettu 4 päivänä marraskuuta 2003, tietyistä työajan järjestämistä koskevista seikoista

Aikataulu: Direktiivin 2003/88/EY säännökset on pantava täytäntöön seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Syrjinnän torjunta ja sukupuolten tasa-arvo

Neuvoston direktiivi 2000/43/EY, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2000, rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta

Aikataulu: Direktiivin 2000/43/EY säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 2000/78/EY, annettu 27 päivänä marraskuuta 2000, yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista

Aikataulu: Direktiivin 2000/78/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/54/EY, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2006, miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa

Aikataulu: Direktiivin 2006/54/EY säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 2004/113/EY, annettu 13 päivänä joulukuuta 2004, miesten ja naisten yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta tavaroiden ja palvelujen saatavuuden ja tarjonnan alalla

Aikataulu: Direktiivin 2004/113/EY säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 92/85/ETY, annettu 19 päivänä lokakuuta 1992, toimenpiteistä raskaana olevien ja äskettäin synnyttäneiden tai imettävien työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen kannustamiseksi työssä (kymmenes direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Aikataulu: Direktiivin 92/85/ETYSäännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Neuvoston direktiivi 79/7/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1978, miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen asteittaisesta toteuttamisesta sosiaaliturvaa koskevilla kysymyksillä

Aikataulu: Direktiivin 79/7/ETY säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Työterveys ja työturvallisuus

Neuvoston direktiivi 89/391/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1989, toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä

Neuvoston direktiivi 89/654/ETY, annettu 30 päivänä marraskuuta 1989, työpaikoille asetettavista turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista (ensimmäinen direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/104/EY, annettu 16 päivänä syyskuuta 2009, työntekijöiden työssään käyttämille työvälineille asetettavista turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista (toinen direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi), sellaisena kuin se on muutettuna

Neuvoston direktiivi 89/656/ETY, annettu 30 päivänä marraskuuta 1989, työntekijöiden työpaikalla käyttämille henkilönsuojaimille turvallisuutta ja terveyttä varten asetettavista vähimmäisvaatimuksista (kolmas direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Neuvoston direktiivi 92/57/ETY, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1992, turvallisuutta ja terveyttä koskevien vähimmäisvaatimusten täytäntöönpanosta tilapäisillä tai liikkuvilla rakennustyömailla (kahdeksas direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/148/EY, annettu 30 päivänä marraskuuta 2009, työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät asbestialtistukseen työssä

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/37/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, työntekijöiden suojelemisesta syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille tai perimän muutoksia aiheuttaville aineille altistumiseen työssä liittyviltä vaaroilta (kuudes neuvoston direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/54/EY, annettu 18 päivänä syyskuuta 2000, työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät biologisille tekijöille altistumiseen työssä (seitsemäs direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Neuvoston direktiivi 90/270/ETY, annettu 29 päivänä toukokuuta 1990, turvallisuutta ja terveyttä varten näyttöpäätetyölle asetettavista vähimmäisvaatimuksista (viides direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Neuvoston direktiivi 92/58/ETY, annettu 24 päivänä kesäkuuta 1992, työssä käytettäviä turvallisuus- ja/tai terveystunnuksia koskevista vähimmäisvaatimuksista (yhdeksäs direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Neuvoston direktiivi 92/91/ETY, annettu 3 päivänä marraskuuta 1992, vähimmäisvaatimuksista porausta käyttävän kaivannaisteollisuuden työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun parantamiseksi (yhdeksäs direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Neuvoston direktiivi 92/104/ETY, annettu 3 päivänä joulukuuta 1992, vähimmäisvaatimuksista avo- ja kaivoslouhintateollisuuden työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun parantamiseksi (kahdeksas direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Neuvoston direktiivi 98/24/EY, annettu 7 päivänä huhtikuuta 1998, työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemisesta työpaikalla esiintyviin kemiallisiin tekijöihin liittyviltä riskeiltä (neljästoista direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/92/EY, annettu 16 päivänä joulukuuta 1999, vähimmäisvaatimuksista räjähdyskelpoisten ilmaseosten aiheuttamalle vaaralle mahdollisesti alttiiksi joutuvien työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun parantamiseksi (viidestoista direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/44/EY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2002, terveyttä ja turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista työntekijöiden suojelemiseksi altistumiselta fyysikaalisista tekijöistä (tärinä) aiheutuville riskeille (kuudestoista direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/10/EY, annettu 6 päivänä helmikuuta 2003, terveyttä ja turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista työntekijöiden suojelemiseksi altistumiselta fyysikaalisista tekijöistä (melu) aiheutuville riskeille (seitsemästoista direktiivin 89/391/EY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/25/EY, annettu 5 päivänä huhtikuuta 2006, terveyttä ja turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista työntekijöiden suojelemiseksi altistumiselta fyysikaalisista tekijöistä (keinotekoinen optinen säteily) aiheutuville riskeille (yhdeksästoista direktiivin 89/391/EY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Neuvoston direktiivi 93/103/EY, annettu 23 päivänä marraskuuta 1993, turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista kalastusaluksilla tehtävässä työssä (kolmastoista direktiivin 89/391/EY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Neuvoston direktiivi 92/29/EY, annettu 31 päivänä maaliskuuta 1992, terveydelle ja turvallisuudelle asetettavista vähimmäisvaatimuksista aluksilla tapahtuvan sairaanhoidon parantamiseksi

Neuvoston direktiivi 90/269/EY, annettu 29 päivänä toukokuuta 1990, terveyttä ja turvallisuutta varten asetettavista vähimmäisvaatimuksista sellaisessa käsin tapahtuvassa taakkojen käsittelyssä, johon liittyy erityisesti työntekijän selän vahingoittumisen vaara (neljäs direktiivin 89/391/EY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

Komission direktiivi 91/322/EY, annettu 29 päivänä toukokuuta 1991, viiteraja-arvojen määrittämisestä panemalla työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät altistumiseen kemiallisille, fyysikaalisille ja biologisille tekijöille työssä 27 päivänä marraskuuta 1980 annettu neuvoston direktiivi 80/1107/EY täytäntöön

Komission direktiivi 2000/39/EY, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2000, ensimmäisen työperäisen altistumisen viiteraja-arvojen luettelon laatimisesta työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemisesta työpaikalla esiintyviin kemiallisiin tekijöihin liittyviltä riskeiltä annetun neuvoston direktiivin 98/24/EY täytäntöönpanemiseksi

Komission direktiivi 2006/15/EY, annettu 7 päivänä helmikuuta 2006, toisen työperäisen altistumisen viiteraja-arvojen luettelon laatimisesta neuvoston direktiivin 98/24/EY panemiseksi täytäntöön ja direktiivien 91/322/EY ja 2000/39/EY muuttamisesta

Komission direktiivi 2009/161/EU, annettu 17 päivänä joulukuuta 2009, kolmannen työperäisen altistumisen viiteraja-arvojen luettelon laatimisesta neuvoston direktiivin 98/24/EY panemiseksi täytäntöön ja komission direktiivin 2000/39/EY muuttamisesta

Neuvoston direktiivi 2010/32/EU, annettu 10 päivänä toukokuuta 2010, HOSPEEMin ja EPSUn tekemän terävien instrumenttien aiheuttamien tapaturmien ehkäisemistä terveydenhuoltoalalla koskevan puitesopimuksen täytäntöönpanosta

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/35/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, terveyttä ja turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista työntekijöiden suojelemiseksi altistumiselta fyysikaalisista tekijöistä (sähkömagneettiset kentät) aiheutuville riskeille (kahdeskymmenes direktiivin 89/391/EY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) ja direktiivin 2004/40/EY kumoamisesta

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/27/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, neuvoston direktiivien 92/58/EY, 92/85/EY, 94/33/EY ja 98/24/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/37/EY muuttamisesta niiden mukauttamiseksi aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta annettuun asetukseen (EY) N:o 1272/2008

Aikataulu: Kumppanuusneuvosto päättää edellä mainittujen työterveyttä ja työturvallisuutta koskevien direktiivien täytäntöönpanon aikataulun tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen.

Työlainsäädäntö

— Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/1794, annettu 6 päivänä lokakuuta 2015, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2008/94/EY, 2009/38/EY ja 2002/14/EY sekä neuvoston direktiivien 98/59/EY ja 2001/23/EY muuttamisesta merenkulkijoiden osalta (saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä viimeistään 10 päivänä lokakuuta 2017)

- Neuvoston direktiivi 2014/112/EU, annettu 19 päivänä joulukuuta 2014, tiettyjen työajan järjestämistä koskevien seikkojen sääntelystä sisävesiliikenteessä Euroopan sisävesiliikenneliiton (EBU), Euroopan laivurijärjestön (ESO) ja Euroopan kuljetustyöntekijöiden liiton (ETF) välillä tehdyn eurooppalaisen sopimuksen täytäntöönpanosta (saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2016)
- Nuorten työntekijöiden suojelusta 22 päivänä kesäkuuta 1994 annettu neuvoston direktiivi 94/33/EY ei sisälly alkuperäiseen pakettiin.

Aikataulu: Direktiivien (EU) 2015/1794 ja 2014/112/EU säännökset on pantava täytäntöön viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

LIITE VIII

PALVELUKAUPPA JA SIJOITTAUTUMINEN

1. Tämä liite koostuu seitsemästä liitteestä, joissa eritellään sitoumukset ja varaumat Euroopan unionin ja Armenian tasavallan välistä palvelukauppaa ja sijoittautumista varten tämän sopimuksen VI osaston 5 luvun mukaisesti.
2. Euroopan unionin osalta
 - a) liitteessä VIII-A luetellaan tämän sopimuksen 144 artiklan mukaisesti sijoittautumista koskevat Euroopan unionin varaumat;
 - b) liitteessä VIII-B on tämän sopimuksen 151 artiklan mukaisesti rajat ylittäviä palveluja koskeva Euroopan unionin sitoumusluettelo;
 - c) liitteessä VIII-C luetellaan tämän sopimuksen 154 ja 155 artiklan mukaisesti avainhenkilöstöä, korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita ja yritysmyyjiä koskevat Euroopan unionin varaumat; ja
 - d) liitteessä VIII-D luetellaan tämän sopimuksen 156 ja 157 artiklan mukaisesti sopimusperusteisia palveluntarjoajia ja itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevat Euroopan unionin varaumat.
3. Armenian tasavallan osalta
 - a) liitteessä VIII-E luetellaan tämän sopimuksen 144 artiklan mukaisesti sijoittautumista koskevat Armenian tasavallan varaumat;
 - b) liitteessä VIII-F on tämän sopimuksen 151 artiklan mukaisesti rajat ylittäviä palveluja koskeva Armenian tasavallan sitoumusluettelo; ja
 - c) liitteessä VIII-G luetellaan tämän sopimuksen 156 ja 157 artiklan mukaisesti sopimusperusteisia palveluntarjoajia ja itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevat Armenian tasavallan varaumat.
4. Edellä 2 ja 3 kohdassa tarkoitettut liitteet muodostavat erottamattoman osan tästä liitteestä.
5. Tämän sopimuksen VI osaston 5 luvun käsitteiden määritelmiä sovelletaan myös tähän liitteeseen.
6. Yksittäisten toimialojen ja palveluiden osa-alojen yksilöiminen:
 - a) ”CPC” tarkoittaa yhteistä tavaraluokitusta sellaisena kuin Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt: *Statistical Papers, Series M, N°77, CPC prov, 1991*; sekä
 - b) ”CPC ver. 1.0” tarkoittaa yhteistä tavaraluokitusta sellaisena kuin Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt: *Statistical Papers, Series M, N° 77, CPC ver 1.0, 1998*.
7. Liitteissä VIII-A, VIII-B, VIII-C ja VIII-D käytetään Euroopan unionista ja sen jäsenvaltioista seuraavia lyhenteitä:

EU	Euroopan unioni, mukaan lukien kaikki sen jäsenvaltiot
AT	Itävalta
BE	Belgia
BG	Bulgaria
CY	Kypros
CZ	Tšekki
DE	Saksa
DK	Tanska
EE	Viro
EL	Kreikka
ES	Espanja

FI	Suomi
FR	Ranska
HR	Kroatia
HU	Unkari
IE	Irlanti
IT	Italia
LT	Liettua
LU	Luxemburg
LV	Latvia
MT	Malta
NL	Alankomaat
PL	Puola
PT	Portugali
RO	Romania
SE	Ruotsi
SI	Slovenia
SK	Slovakian tasavalta
UK	Yhdistynyt kuningaskunta

8. Liitteissä VIII-E, VIII-F ja VIII-G käytetään Armenian tasavallasta seuraavaa lyhennettä:

AR	Armenian tasavalta
----	--------------------

LIITE VIII-A

SIJOITTAUTUMISTA KOSKEVAT EUROOPAN UNIONIN VARAUMAT

1. Jäljempänä esitettävässä luettelossa ilmoitetaan taloudellisen toiminnan alat, joilla Euroopan unioni soveltaa tämän sopimuksen 144 artiklan 2 kohdan nojalla kansallista kohtelua tai suosituimmuuskohtelua koskevia varauksia Armenian tasavallan sijoittautumisiin ja yrittäjiin.

Luettelossa on seuraavat osat:

- a) luettelo horisontaalisista varauksista, joita sovelletaan kaikkiin toimialoihin tai osa-aloihin; ja
- b) toimiala- tai osa-alamuotoisia varauksia koskeva luettelo, jossa ilmoitetaan asianomainen toimiala tai osa-ala sekä sovellettavat varaukset.

Varaus, joka koskee toimintaa, jota ei vapauteta (ei sitoumuksia), ilmaistaan seuraavasti: "Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita".

Jos a tai b kohdassa tarkoitettussa varauksessa on ainoastaan jäsenvaltiokohtaisia varauksia, siinä mainitsemattomat jäsenvaltiot täyttävät kyseistä toimialaa koskevat tämän sopimuksen 144 artiklan 2 kohdan mukaiset velvoitteet ilman varauksia. Vaikka tietyllä alalla ei ole jäsenvaltiokohtaisia varauksia, siihen voidaan kuitenkin soveltaa horisontaalisia varauksia tai alakohtaisia Euroopan unionin laajuisia varauksia.

2. Tämän sopimuksen 141 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäljempänä oleva luettelo ei sisällä toimenpiteitä, jotka koskevat osapuolten myöntämiä tukia.
3. Jäljempänä olevaan luetteloon perustuvat oikeudet ja velvoitteet eivät ole sellaisenaan välittömästi sovellettavissa, eivätkä ne näin ollen anna välittömästi oikeuksia luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille.
4. Tämän sopimuksen 144 artiklan mukaisesti syrjimättömät vaatimukset, kuten oikeudellista muotoa tai velvollisuutta hankkia lisenssi tai lupa koskevat vaatimukset, joita sovelletaan kaikkiin alueella toimiviin palveluntarjoajiin kansallisuudesta, asuinpaikasta tai muusta vastaavasta perusteesta riippumatta, eivät sisälly tähän liitteeseen, koska tämä sopimus ei vaikuta niihin.
5. Mikäli Euroopan unioni pitää voimassa varauksen, joka edellyttää palveluntarjoajalta kansalaisuutta, pysyvää asuinpaikkaa tai asumista sen alueella edellytyksenä palvelun tarjoamiselle sen alueella, liitteessä VIII-B olevassa sitoumusluettelossa tai liitteissä VIII-C ja VIII-D mainittuja varauksia pidetään soveltuvuudessa määrin tämän liitteen soveltamisalaa kuuluvaa sijoittautumista koskevana varauksena.
6. Selvyyden vuoksi todetaan, että Euroopan unionin osalta kansallisen kohtelun myöntämisvelvoite ei tarkoita, että toisen osapuolen kansalaisille tai oikeushenkilöille olisi myönnettävä samanlainen kohtelu jäsenvaltiossa kuin mikä myönnetään toisen jäsenvaltion kansalaisille tai oikeushenkilöille Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen nojalla tai minkä tahansa sen johdosta hyväksytyjen toimenpiteiden nojalla, mukaan lukien niiden täytäntöönpano jäsenvaltioissa. Tällainen kansallinen kohtelu myönnetään vain toisen osapuolen oikeushenkilöille, jotka ovat sijoittautuneet jonkin muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja joiden kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on kyseisessä jäsenvaltiossa, mukaan lukien EU:hun sijoittautuneet oikeushenkilöt, jotka ovat toisen osapuolen kansalaisten omistuksessa tai määräysvallassa.

Horizontaaliset varaukset

Yleishyödylliset palvelut

EU: Kansallisen tai paikallisen tason yleishyödyllisiksi palveluiksi katsottava taloudellinen toiminta voidaan varata julkisille monopoleille tai yksinoikeudet saaneille yksityisille palveluntarjoajille ⁽¹⁾.

Sijoittautumismuodot

EU: Jonkin Euroopan unionin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustetuille (armenialaisten yritysten) tytäryhtiöille, joiden kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on unionissa, myönnettyä kohtelua ei laajenneta koskemaan armenialaisten yritysten johonkin Euroopan unionin jäsenvaltioon perustamia sivuliikkeitä tai agenttuureja ⁽²⁾. Tämä ei kuitenkaan estä jäsenvaltiota laajentamasta tätä kohtelua koskemaan kolmannen maan yrityksen toiseen jäsenvaltioon perustamia sivuliikkeitä tai agenttuureja ensimmäisen jäsenvaltion alueella toteutettavien toimien osalta, jollei tällaista laajennusta nimenomaisesti kielletä EU:n lainsäädännössä.

EU: Vähintään yhtä edullisen kohtelun myöntämistä koskevasta periaatteesta voidaan poiketa, kun kyse on jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustetuista (kolmansien maiden yritysten) tytäryhtiöistä, joilla on ainoastaan kotipaikka tai keskushallinto Euroopan unionin alueella, jollei voida osoittaa, että niillä on tosiasiallinen ja jatkuva yhteys jonkin jäsenvaltion talouteen.

AT: Oikeushenkilöiden sivuliikkeiden toimitusjohtajien on asuttava Itävallassa; Itävallan kauppalain noudattamisesta vastaavien, oikeushenkilön tai sivuliikkeen palveluksessa olevien luonnollisten henkilöiden kotipaikan on oltava Itävallassa.

BG: Ulkomainen palvelujen tarjoaja, yhteisyritykset mukaan luettuina, voi olla muodoltaan ainoastaan rajoitetun vastuun yhtiö tai osakeyhtiö, jossa on vähintään kaksi osakasta. Sivuliikkeen perustamiseen tarvitaan lupa. Edustustot on rekisteröitävä Bulgarian kauppaja- ja teollisuuskamarissa, eivätkä ne saa osallistua taloudelliseen toimintaan.

EE: Johtokunnan jäsenistä vähintään puolen on asuttava Euroopan unionissa. Ulkomaisen yhtiön on nimettävä sivuliikkeeseen johtaja tai johtajia. Sivuliikkeen johtajan on oltava luonnollinen henkilö, joka on oikeustoimikelpoinen. Vähintään yhden sivuliikkeen johtajista on asuttava Virossa, Euroopan talousalueen jäsenvaltiossa tai Sveitsissä.

FI: Ulkomaalaisen, joka harjoittaa kauppaa yksityisyrittäjänä, ja vähintään puolen avoimen yhtiön kumppaneista tai kommandiittiyhtiön vastuunalaisista yhtiömiehistä on asuttava vakainaisesti ETA:n alueella. Kaikilla toimialoilla vähintään puolen johtokunnan jäsenistä ja varajäsenistä sekä toimitusjohtajan on asuttava ETA:n alueella; vaatimuksista voidaan kuitenkin myöntää vapautus tietyille yrityksille. Jos armenialainen organisaatio aikoo harjoittaa liiketoimintaa tai kauppaa perustamalla sivuliikkeen Suomeen, sen on hankittava elinkeinolupa.

FR: Teollisen, kaupallisen tai käsiteollisen yrityksen toimitusjohtajalla on oltava erityisvaltuutus, jollei hänellä ole oleskelulupaa.

HU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita valtion omaisuuden hankinnan osalta.

IT: Teollisen, kaupallisen ja käsiteollisen ammatin harjoittaminen saattaa edellyttää oleskelulupaa.

⁽¹⁾ Yleishyödylliset palvelut liittyvät muun muassa seuraaviin aloihin: tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut, yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden tutkimus- ja kehittämissivuliikkeet, tekniset testaus- ja analysointipalvelut, ympäristöön liittyvät palvelut, terveyspalvelut, liikennepalvelut ja eri liikennemuotoihin liittyvät liitännäispalvelut. Yksinoikeudet tällaisiin palveluihin annetaan usein yksityisille toimijoille, esimerkiksi viranomaisilta toimiluvan saaneille toimijoille, sisällyttämällä niihin erityisiä palveluvelvoitteita. Koska yleishyödyllisiä palveluita tarjotaan usein myös keskustasoa alemmalla tasolla, yksityiskohtainen ja tyhjentävä alakohtainen luettelointi ei ole käytännöllistä. Tätä varaumaa ei sovelleta televiestintään eikä tietokonepalveluihin ja niihin liittyviin palveluihin.

⁽²⁾ Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 54 artiklan mukaisesti näitä tytäryhtiöitä pidetään Euroopan unionin oikeushenkilöinä. Siltä osin kuin niillä on jatkuva ja toimiva yhteys Euroopan unionin talouteen, ne ovat sisämarkkinoiden edunsaajia, mikä tarkoittaa muun muassa sijoittautumisvapautta ja vapautta tarjota palveluja Euroopan unionin kaikissa jäsenvaltioissa.

PL: Edustuston toiminta saa käsittää ainoastaan sen edustaman ulkomaisen emoyhtiön mainonnan ja myyninedistämisen. Kaikki toimialat lukuun ottamatta lakiasiainpalveluja ja terveydenhuoltoyksiköiden tarjoamia palveluja: Armenianlaiset sijoittajat voivat harjoittaa taloudellista toimintaa ainoastaan kommandiittiyhtiön, kommandiittiosakeyhtiön, rajoitetun vastuun yhtiön tai osakeyhtiön muodossa (lakiasiainpalvelujen osalta ainoastaan rekisteröidyn avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön muodossa).

RO: Kaupallisten yhtiöiden ainoan johtajan tai hallintoneuvoston puheenjohtajan sekä puolen johtajista on oltava Romanian kansalaisia, jollei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Kaupallisten yhtiöiden tilintarkastajien ja varatilintarkastajien enemmistön on oltava Romanian kansalaisia.

SE: Ulkomaisen yrityksen, joka ei ole rekisteröitynyt oikeushenkilöksi Ruotsissa tai joka harjoittaa toimintaansa kaupallisen asiamiehen välityksellä, on harjoitettava kaupallista toimintaansa sellaisen Ruotsiin rekisteröidyn sivuliikkeen välityksellä, jolla on itsenäinen johto ja erillinen kirjanpito. Sivuliikkeen toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan, mikäli sellainen nimetään, on asuttava ETA:n alueella. Kaupallista toimintaa Ruotsissa harjoittavan luonnollisen henkilön, joka ei asu ETA:n alueella, on nimettävä Ruotsissa tapahtuvasta toiminnasta vastaava maassa asuva edustaja ja ilmoitettava tämä rekisteriin. Ruotsissa tapahtuvasta toiminnasta on pidettävä erillistä kirjanpitoa. Toimivaltainen viranomaislainen voi yksittäistapauksissa myöntää poikkeuksia sivuliike- ja asuinpaikkavaatimuksesta. ETA:n alueen ulkopuolella sijaitsevien yritysten tai sen ulkopuolella asuvien luonnollisten henkilöiden alle vuoden kestävät rakennushankkeet vapautetaan vaatimuksista perustaa sivuliike tai nimetä maassa asuva edustaja. Perustajana voi olla henkilöyhtiö vain, jos kaikki omistajat, joilla on rajaton henkilökohtainen vastuu, asuvat ETA:n alueella. ETA:n ulkopuoliset perustajat voivat hakea lupaa toimivaltaisilta viranomaisilta. Rajoitetun vastuun yhtiöiden ja taloudellisten yhteenliittymien johtokunnan jäsenistä vähintään puolen, toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan, johtokunnan varajäsenten sekä vähintään yhden henkilön, jolla on oikeus allekirjoittaa yhtiön puolesta, jos sellainen on, on asuttava ETA:n alueella. Toimivaltainen viranomaislainen voi myöntää poikkeuksia tästä vaatimuksesta. Jos yksikään yrityksen/yhteisön edustajista ei asu Ruotsissa, johtokunnan on nimettävä Ruotsissa asuva henkilö, jolla on oikeus ottaa vastaan palveluja yrityksen/yhteisön puolesta, ja ilmoitettava tämä henkilö rekisteriin. Kaikkien muuntotyypisten oikeushenkilöiden perustamiseen sovelletaan vastaavia ehtoja. Rekisteröityjen oikeuksien (patentit, tavaramerkit, mallisuoja ja kasvinjalostajanoikeus) haltijalla/hakijalla, joka ei asu Ruotsissa, on oltava Ruotsissa asuva asiamies, joka hoitaa pääasiallisesti menettelyyn ja ilmoituksiin liittyviä palveluita.

SI: Rekisteröityjen oikeuksien (patentit, tavaramerkit, mallisuoja) haltijalla/hakijalla, joka ei asu Sloveniassa, on oltava Sloveniassa rekisteröity patenttiasiamies tai tavaramerkki- ja malliasiamies, jonka päätarkoituksena on hoitaa esimerkiksi menettelyihin ja ilmoituksiin liittyviä palveluita.

SK: Armenianlaisen luonnollisen henkilön, jonka nimi rekisteröidään kaupparekisteriin yrittäjän puolesta toimimaan valtuutettuna henkilönä, on esitettävä Slovakian tasavallan oleskelulupa.

Investoinnit

ES: Ulkomaan hallituksen tai ulkomaisten julkisyhteisöjen joko suoraan tai ulkomaisten hallitusten joko välittömässä tai välillisessä määräysvallassa olevien yritysten tai muiden yhteisöjen välityksellä Espanjaan tekemät investoinnit (jotka tuovat yhteisöille taloudellisten etujen lisäksi yleensä myös muita etuja) edellyttävät hallituksen antamaa etukäteislupaa.

BG: Ulkomaiset sijoittajat eivät voi osallistua yksityistämiseen. Ulkomaiset sijoittajat ja sellaiset bulgarialaiset oikeushenkilöt, joilla on määräävä armenialaisomistus, tarvitsevat luvan a) luonnonvarojen etsintään, käyttöön- tai talteenottoon aluevesiltä, mannerjalustasta tai talousvyöhykkeeltä ja b) määräävän omistuosuuden hankintaan yrityksissä, jotka harjoittavat a kohdassa tarkoitettua toimintaa.

FR: Talous- ja varainhoitolainsäädäntöä koskevan lainsäädännön L151-1 ja R135-1 sec artiklan nojalla varataan oikeus edellyttää talousministerin ennakkohyväksyntää ulkomaisille sijoituksille Ranskaan talous- ja varainhoitolainsäädäntöä koskevan lainsäädännön R153-2 artiklassa tarkoitetuilla aloilla. Varataan oikeus rajoittaa ulkomaalaisomistus hiljattain yksityistetyissä yrityksissä Ranskan hallituksen tapauskohtaisesti määrittelemiin osuuksiin yleisölle tarjottavista osakkeista. Tietyin kaupallisen, teollisen tai käsiteollisen toiminnan käynnistämisen osalta varataan oikeus edellyttää erityisvaltuutusta, jos toimitusjohtajalla ei ole pysyvää oleskelulupaa.

FI: Varataan oikeus rajoittaa Ahvenanmaalla kotiseutu-oikeutta vailla olevien luonnollisten henkilöiden tai minkä tahansa oikeushenkilön sijoittautumisvapautta ja vapautta tarjota palveluja ilman Ahvenanmaan toimivaltaisten viranomaisten antamaa lupaa.

HU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita siltä osin kuin on kyse armenialaisomistuksesta hiljattain yksityistetyissä yrityksissä.

IT: Puolustuksen ja kansallisen turvallisuuden alalla toimivien yritysten suurten omistussuosuuksien hankinta ja kuljetuspalvelujen sekä televiestintä- ja energiapalvelujen alalla toimivien yritysten strategisten omaisuuserien hankinta voivat edellyttää ministeriövaliokunnan puheenjohtajan hyväksyntää.

LT: Kansallisen turvallisuuden kannalta strategisesti merkittäviin yrityksiin, toimialoihin ja toimintoihin kohdistuviin sijoituksiin voidaan soveltaa seulontamenettelyjä.

PL: Ei sitoumuksia, jotka koskevat valtion omaisuuden hankintaa eli yksityistämismuutoksen koskevia säännöksiä.

SE: Varataan oikeus ottaa käyttöön tai pitää voimassa syrjiviä vaatimuksia, jotka koskevat perustajia, ylempää johtoa ja hallituksia, kun Ruotsin lainsäädäntöön sisällytetään uusia oikeusmuotoja.

Kiinteistöt

Maan ja kiinteistöjen hankkimiseen sovelletaan seuraavia rajoituksia ⁽¹⁾:

AT: Ulkomaisten luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden on saatava kiinteistön hankinnalle, ostolle ja vuokraukselle lupa toimivaltaisilta alueviranomaisilta (*Länder*), jotka harkitsevat, onko näillä toimenpiteillä vaikutusta tärkeisiin taloudellisiin, sosiaalisiin tai kulttuurisiin etuihin.

BG: Ulkomaiset luonnolliset ja oikeushenkilöt eivät voi hankkia maaomaisuutta (myöskään sivuliikkeen kautta). Bulgarian oikeushenkilöt, joiden omistuksesta osa on ulkomaista, eivät voi hankkia maatalousmaata. Ulkomaiset oikeushenkilöt ja ulkomaisten kansalaiset, joiden pysyvä asuinpaikka on ulkomailla, voivat hankkia omistukseensa rakennuksia ja rajoitettuja kiinteistöjen omistusoikeuksia (käyttöoikeus, rakennusoikeus, oikeus päällysrakenteiden pystyttämiseen ja rasiin).

CZ: Maatalousmaata ja metsää voivat hankkia vain sellaiset ulkomaiset luonnolliset henkilöt, joilla on pysyvä asuinpaikka Tšekissä, ja oikeushenkilöinä sijoittautuneet yritykset, joilla on pysyvä toimipaikka Tšekissä. Valtion omistuksessa olevaan maatalousmaahan ja metsään sovelletaan erityissääntöjä. Valtion omistamaa maatalousmaata voivat hankkia ainoastaan Tšekin kansalaiset, kunnat ja julkiset yliopistot (koulutusta ja tutkimusta varten). Oikeushenkilöt (oikeudellisesta muodosta ja toimipaikasta riippumatta) voivat ostaa valtion omistamaa maatalousmaata valtiolta vain, jos niiden jo omistama rakennus sijaitsee kyseisellä maa-alueella tai jos kyseinen maa-alue on välttämätön tällaisen rakennuksen käyttämiseksi. Vain kunnat ja julkiset yliopistot voivat hankkia valtion omistamaa metsää.

CY: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita.

DE: Sovelletaan vastavuoroisuusehtoa.

DK: Ulkomaiset luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt voivat yleensä hankkia kiinteistöjä oikeusministeriön luvalla. Luvan edellytykset riippuvat kiinteistön aiotusta käyttötarkoituksesta.

EE: Varataan oikeus edellyttää, että ainoastaan luonnollinen henkilö, jolla on Viron tai ETA-maan kansalaisuus, tai oikeushenkilö, joka on merkitty asianomaiseen virolaiseen rekisteriin, voi hankkia kiinteistön, jota käytetään voittoa tuottavana maa-alueena, joka voi olla luokiteltu maatalous- tai metsämaaksi, ja hankintaan tarvitaan maaherran lupa. Tätä varautta ei sovelleta sellaisen palvelun tarjoamiseen tarkoitettuna maatalousmaan tai metsämaan hankintaan, joka on vapautettu tällä sopimuksella.

⁽¹⁾ Palvelualoja koskevat rajoitukset eivät ole tiukempia kuin nykyiset GATS-sitoumusten mukaiset rajoitukset.

ES: Varataan oikeus edellyttää, että ulkomaiset sijoitukset toimintoihin, jotka liittyvät suoraan sellaisten valtioiden diplomaattisten edustustojen kiinteistöinvestointeihin, jotka eivät ole EU:n jäsenvaltioita, edellyttävät Espanjan ministerineuvoston hallinnollista lupaa, ellei sovelleta vastavuoroista vapauttamista koskevaa sopimusta.

FI: Ahvenanmaan osalta varataan oikeus edellyttää etukäteislupaa.

HU: Ulkomaiset luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt eivät saa hankkia viljelymaata, jollei viljelymaata koskevaan lainsäädäntöön sisältyvistä poikkeuksista muuta johdu. Ulkomaalaisten kiinteistöostoihin on hankittava lupa maan julkishallinnon virastosta, joka on toimivaltainen kiinteistön sijainnin perusteella. Ei sitoumuksia valtion omaisuuden hankinnan osalta.

EL: Lain nro 1892/90 mukaan maata raja-alueilta voi hankkia ainoastaan puolustusministeriön luvalla. Hallintokäytäntöjen mukaan suoria sijoituksia varten on helppo saada lupa.

HR: Ei sitoumuksia sellaisten palveluntarjoajien kiinteistönhankinta-oikeuden osalta, jotka eivät ole sijoittautuneet Kroatiaan tai yhtiöitettyjä siellä. Yhtiöt, jotka ovat sijoittautuneet Kroatiaan tai yhtiöitettyjä siellä oikeushenkilöinä, voivat hankkia palvelujensa tarjoamiseen tarvittavia kiinteistöjä. Sivuliikkeiden palvelujen tarjontaan tarpeellisten kiinteistöjen hankintaan tarvitaan oikeusministeriön hyväksyntä. Ulkomaiset luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt eivät voi hankkia maatalousmaata.

IE: Kotimaisten tai ulkomaisten yritysten tai ulkomaisten kansalaisten on saatava maankäyttöä valvovalta komitealta etukäteen kirjallinen suostumus Irlannissa sijaitsevan maa-alueen hankinnalle. Jos kyseinen maa-alue on tarkoitettu teollisuuden (ei kuitenkaan maatalousteollisuuden) käyttöön, tästä vaatimuksesta voidaan poiketa yritys-, kauppa- ja työministerin tätä tarkoitusta varten antaman todistuksen perusteella. Tätä lakia ei sovelleta kaupunkien rajojen sisällä oleviin maa-alueisiin, joiden osalta varataan oikeus edellyttää etukäteislupaa.

IT: Ulkomaisten luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden kiinteistöostoihin sovelletaan vastavuoroisuusehtoa.

LT: Ulkomaisten henkilöiden, jotka täyttävät Euroopan ja transatlanttisen yhdentymisen kriteerit, on sallittua hankkia omistukseensa maata, sisävesiä ja metsiä. Maan hankintaan sovellettavat menettelyt, ehdot ja rajoitukset on vahvistettava perustuslaissa.

LV: Rajoituksia kolmannen maan kansalaisen suorittamaan maatalousmaan hankintaan, mukaan luettuna maatalousmaan hankintaan liittyvään lupamenettelyyn.

PL: Kiinteistöjen suoraan tai epäsuoraan hankkimiseen tarvitaan lupa. Lupa myönnetään sisäasioissa toimivaltaisen ministerin hallinnollisella päätöksellä ja puolustusministerin suostumuksella sekä maatalouskiinteistöjen osalta myös maataloudesta ja maaseudun kehittämisestä vastaavan ministerin suostumuksella. Ei sitoumuksia, jotka koskevat valtion omaisuuden hankintaa eli yksityistämisprosessia koskevia säännöksiä (3 muoto).

RO: Luonnolliset henkilöt, joilla ei ole Romanian kansalaisuutta eikä asuinpaikkaa Romaniassa, sekä oikeushenkilöt, jotka eivät ole romanialaisia ja joiden päätoimipaikka ei ole Romaniassa, eivät voi hankkia minkäänlaista maaomaisuutta elossa olevien kesken päätetyillä oikeustoimilla.

SI: Varataan oikeus edellyttää, että osittain ulkomaisella pääomalla rahoitetut oikeushenkilöt, jotka ovat sijoittautuneet Sloveniaan, voivat hankkia kiinteistöjä Slovenian alueelta ja että ulkomaisten toimijoiden sivuliikkeet, jotka ovat sijoittautuneet Sloveniaan, voivat hankkia, maata lukuun ottamatta, ainoastaan sellaista kiinteää omaisuutta, jota tarvitaan sen taloudellisen toiminnan harjoittamiseen, jota varten ne on perustettu. Kaupallisia yrityksiä koskevan lain mukaan Sloveniaan perustettua sivuliikettä ei pidetä oikeushenkilönä, vaan sen toimintaa kohdellaan samalla tavalla kuin tytäryhtiön toimintaa, mikä vastaa GATS-sopimuksen XXVIII artiklan g kohtaa.

SK: Ei sitoumuksia maan hankinnan osalta (3 ja 4 muoto); ulkomaiset yritykset tai luonnolliset henkilöt eivät voi hankkia maatalous- tai metsämaata taajamien ulkopuolisilta alueilta tai tietyiltä muilta alueilta (esim. luonnonvarat, järvet, joet, yleiset tiet).

Tunnustaminen

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita siltä osin kuin on kyse tutkintotodistusten vastavuoroisesta tunnustamisesta annetuista EU:n direktiiveistä. Oikeus harjoittaa säännelyä ammattia yhdessä EU:n jäsenvaltiossa ei merkitse oikeutta harjoittaa kyseistä ammattia toisessa jäsenvaltiossa ⁽¹⁾.

Erityisesti suosituimmuuskohtelun osalta

EU varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla myönnetään erilliskohtelu voimassa olevien tai ennen tämän sopimuksen voimaantuloa allekirjoitettujen kansainvälisten investointisopimusten tai muiden kauppasopimusten nojalla.

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla myönnetään kansalaisille tai yrityksille sijoittautumisoikeutta koskeva erilliskohtelu sellaisen voimassa olevan tai tulevan kahdenvälisen sopimuksen nojalla, jonka osapuolia ovat Euroopan unionin jäsenvaltiot Alankomaat, Belgia, Espanja, Irlanti, Italia, Kreikka, Kypros, Luxemburg, Portugali, Ranska, Saksa, Tanska ja Yhdistynyt kuningaskunta sekä mikä tahansa seuraavista maista tai ruhtinaskunnista: Andorra, Monaco, San Marino ja Vatikaanivaltio.

Euroopan unioni varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla myönnetään jollekin maalle erilliskohtelu sellaisen voimassa olevan tai tulevan kahden- tai monenvälisen kansainvälisen sopimuksen nojalla,

- a) jolla luodaan palvelujen ja sijoitusten sisämarkkinat;
- b) jolla myönnetään sijoittautumisoikeus; tai
- c) jossa edellytetään lainsäädännön lähentämistä yhdellä tai useammalla talouden alalla.

Tässä poikkeuksessa

- a) 'palvelujen ja sijoitusten sisämarkkinoilla' tarkoitetaan aluetta, jolla ei ole sisärajoja ja jolla palvelut, pääoma ja henkilöt voivat liikkua vapaasti;
- b) 'sijoittautumisoikeudella' tarkoitetaan velvollisuutta poistaa kaikki olennaiset sijoittautumisen esteet alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolten väliltä kyseisen sopimuksen voimaantuloon mennessä. Sijoittautumisoikeuteen sisältyy alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolten kansalaisten oikeus perustaa ja johtaa yrityksiä samoin edellytyksin kuin sijoittautumismaan kansalaiset voivat kyseisen maan sisäisen lainsäädännön mukaisesti;
- c) 'lainsäädännön lähentämisellä' tarkoitetaan
 - i) alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen yhden tai useamman osapuolen lainsäädännön yhdenmukaistamista kyseisen sopimuksen yhden tai useamman toisen osapuolen lainsäädännön kanssa; tai
 - ii) yhteisen lainsäädännön sisällyttämistä alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolten sisäiseen lainsäädäntöön.

Edellä tarkoitettu lainsäädännön yhdenmukaistaminen tai sisällyttäminen on voimassa ja katsotaan voimassa olevaksi vasta siitä ajankohdasta alkaen, jona lainsäädäntö on vahvistettu alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolen tai osapuolten sisäisessä lainsäädännössä.

Alakohtaiset varaukset

BG: Tiettyyn taloudelliseen toimintaan, joka liittyy valtion omaisuuden tai muun julkisen omaisuuden hyödyntämiseen tai käyttöön, edellytetään toimilupia koskevan lain mukaisesti myönnetty toimilupa.

Kaupallisissa yhtiöissä, joissa valtion tai kunnan pääomaosuus on suurempi kuin 50 prosenttia, transaktioiden toteuttaminen yhtiön käyttöomaisuuden käyttämiseksi sellaisen sopimuksen tekemiseen, joka koskee osakkuuden tai vuokraoikeuden hankkimista, yhteistä toimintaa, luottoa tai saamisten turvaamista taikka aiheuttaa vekseleistä syntyviä velvollisuuksia, edellyttää yksityistämismääräyksen tai muun kansallisen tai alueellisen elimen lupaa sen mukaan, mikä niistä on toimivaltainen viranomainen.

⁽¹⁾ Jotta EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisten tutkinnot voidaan tunnustaa koko EU:ssa, on neuvoteltava tämän sopimuksen 161 artiklan mukainen vastavuoroista tunnustamista koskeva sopimus.

DK, FI ja SE: Tanskan, Ruotsin ja Suomen toteuttamat toimenpiteet pohjoismaisen yhteistyön edistämiseksi, kuten

- a) tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoitustuki (Pohjoismainen teollisuusrahasto);
- b) kansainvälisiä hankkeita koskevien toteutettavuustutkimusten rahoitus (Pohjoismaiden projektivientirahasto, Nopef); sekä
- c) ympäristöteknologiaa käyttäville yrityksille ⁽¹⁾ annettava rahoitustuki (Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö, NEFCO).

Tämä varauma ei vaikuta tämän sopimuksen 141 artiklassa tarkoitettujen osapuolen hankintojen, tukien tai valtion kauppaturvien jättämiseen soveltamisen ulkopuolelle.

PT: Luovutaan tiettyjä toimintoja ja ammatteja koskevasta kansalaisuusvaatimuksesta niiden luonnollisten henkilöiden osalta, jotka tarjoavat palveluja maihin, joissa portugali on virallinen kieli (Angola, Brasilia, Kap Verde, Guinea-Bissau, Mosambik sekä São Tomé ja Príncipe).

Liikennettä koskevan suosituimmuuskohtelun osalta

EU: Toimenpiteet, joilla myönnetään kolmannelle maalle erilliskohtelu voimassa olevien tai tulevien sisävesiliikenteeseen pääsyä koskevien sopimusten nojalla (mukaan lukien Rein-, Main- ja Tonavajoen yhdistämistä toisiinsa koskevat sopimukset), joilla varataan liikenneoikeudet asianomaisiin maihin sijoittautuneille ja kansalaisuusperusteet omistajuuden osalta täyttävälle liikenteenharjoittajille. Reinin vesiliikenteestä tehdyn yleissopimuksen (Mannheimin yleissopimus) täytäntöönpanomääräyksiä sovelletaan. Tätä varauman osaa sovelletaan ainoastaan seuraaviin EU:n jäsenvaltioihin: BE, FR, DE ja NL. Sisävesiliikenne (CPC 722).

FI: Myönnetään tietyille maalle erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisen sopimusten nojalla, joilla vapautetaan vastavuoroisuuden perusteella tietyn muun maan lipun alle rekisteröidyt alukset tai ulkomaille rekisteröidyt ajoneuvot yleisestä kiellosta tarjota kabotaasiliikennepalveluja (myös yhdistettyä liikennettä – tie- ja rautatieliikenne) Suomessa (CPC 711 osittain, CPC 712 osittain, CPC 721 osittain).

SE: Sallitaan vastavuoroiset toimet, joilla sallitaan Armenian lipun alla purjehtivien armenialaisten alusten kabotaasiliikenteen harjoittaminen Ruotsissa siinä määrin kuin Armenia sallii Ruotsin lipun alla purjehtivien alusten kabotaasiliikenteen harjoittamisen Armeniassa. Tämän varauman tarkka tavoite riippuu mahdollisen tulevan Armenian ja Ruotsin välisen sopimuksen sisällöstä (CPC 7211, CPC 7212).

BG: Bulgaria sallii meri- ja jokisatamien lastinkäsittelypalvelujen ja varastointipalvelujen, mukaan lukien kontteihin ja konttitavaraan liittyvät palvelut, tarjoamisen armenialaisille palveluntarjoajille samoin ehdoin ja siinä määrin kuin Armenia sallii meri- ja jokisatamien lastinkäsittelypalvelujen ja varastointipalvelujen, mukaan lukien kontteihin ja konttitavaraan liittyvät palvelut, tarjoamisen bulgarialaisille palveluntarjoajille (CPC 741 osittain, CPC 742 osittain).

DE: Saksassa asuviin kuluttajiin, jotka haluavat vuokrata ulkomaisia aluksia, voidaan soveltaa vastavuoroisuusehtoa (CPC 7213, CPC 7223, CPC 83103).

EU: Varataan oikeus myöntää tietyille maalle erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisen sopimusten nojalla, jotka liittyvät EU:n tai sen jäsenvaltioiden sekä kolmannen maan väliseen maanteiden kansainväliseen tavaraliikenteeseen (mukaan lukien yhdistetty liikenne – tie- tai rautatieliikenne) sekä matkustajaliikenteeseen (CPC 7111, CPC 7112, CPC 7121, CPC 7122, CPC 7123). Tällaisella kohtelulla voidaan

- a) varata sopimuspuolten välinen tai niiden alueen kautta tapahtuva liikennepalvelujen tarjonta kussakin sopimuspuolessa rekisteröidyille ajoneuvoille tai rajoittaa se kyseisiin ajoneuvoihin ⁽²⁾; tai
- b) määrätä kyseisiin ajoneuvoihin sovellettavasta verovapautuksesta.

⁽¹⁾ Sovelletaan itäeurooppalaisiin yrityksiin, jotka tekevät yhteistyötä yhden tai useamman pohjoismaisen yrityksen kanssa.

⁽²⁾ Itävallan osalta suosituimmuuskohtelun poikkeuksen liikenneoikeuksia koskeva osa kattaa kaikki maat, joiden kanssa on tehty tai saatetaan tehdä kahdenvälinen tieliikennesopimus tai muita tieliikenteeseen liittyviä järjestelyjä koskeva kahdenvälinen sopimus.

BG: Nykyisten tai tulevien sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joilla varataan kyseisenlaisten liikennepalvelujen tarjoaminen tai rajoitetaan sitä ja täsmennetään palveluntarjontaan Bulgarian alueella tai Bulgarian rajojen yli kuljettaessa sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulikuluvat tai etuuskohtelun mukaiset tienkäyttöverot (CPC 7111, CPC 7112).

HR: Nykyisten tai tulevien kansainvälistä tieliikennettä koskevien sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joilla liikennepalvelujen tarjoaminen varataan asianomaisille sopimuspuolille tai se rajoitetaan niihin sekä täsmennetään liikenteenharjoittamiseen sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulikuluvat tai etuuskohtelun mukaiset tienkäyttöverot palveluille, jotka koskevat Kroatian alueelle, sen alueella, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvaa liikennettä (CPC 7111, CPC 7112).

CZ: Nykyisten tai tulevien sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joilla liikennepalvelujen tarjoaminen varataan asianomaisille sopimuspuolille tai se rajoitetaan niihin sekä täsmennetään liikenteenharjoittamiseen sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulikuluvat tai etuuskohtelun mukaiset tienkäyttöverot palveluille, jotka koskevat Tšekin alueelle, sen alueella, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvaa liikennettä (CPC 7121, CPC 7122, CPC 7123).

EE: Myönnetään tietyille maalle erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisen sopimusten nojalla, jotka koskevat maanteiden kansainvälistä tavaraliikennettä (mukaan lukien yhdistetyt maantie- ja rautatiekuljetukset), joilla liikennepalvelujen tarjoaminen varataan asianomaisille sopimuspuolille tai se rajoitetaan niihin, jotka koskevat Viron alueelle, sen alueella, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvaa kummankin sopimuspuolen alueella rekisteröityjen ajoneuvojen liikennettä ja verovapautuksen myöntämistä näille ajoneuvoille.

LT: Kahdenvälisen sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joissa vahvistetaan asianomaisille sopimuspuolille liikennepalveluja koskevat määräykset ja täsmennetään liikenteenharjoittamiseen sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulkua ja muuta liikennettä koskevat kahdenväliset luvat Liettuan alueella, sen alueelle, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvan liikenteen palveluille sekä tienkäyttöverot ja -maksut (CPC 7121, CPC 7122 ja CPC 7123).

SK: Nykyisten tai tulevien sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joilla liikennepalvelujen tarjoaminen varataan asianomaisille sopimuspuolille tai se rajoitetaan niihin sekä täsmennetään liikenteenharjoittamiseen sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulikuluvat tai etuuskohtelun mukaiset tienkäyttöverot palveluille, jotka koskevat Slovakian alueelle, sen alueella, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvaa liikennettä (CPC 7121, CPC 7122, CPC 7123).

ES: Lupa kaupallisen läsnäolon perustamiseen Espanjaan voidaan evätä palveluntarjoajilta, joiden lähtömaa ei myönnä espanjalaisille palveluntarjoajille tosiasiallista markkinoille pääsyä (CPC 7123).

BG, CZ ja SK: Nykyisten tai tulevien sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joilla säännellään liikenneoikeuksia ja liikenteenharjoittamiseen sovellettavia ehtoja sekä liikennepalvelujen tarjontaa Bulgarian, Tšekin ja Slovakian alueella ja asianomaisten maiden välillä.

EU: Myönnetään kolmannelle maalle erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisen sopimusten nojalla, jotka liittyvät seuraaviin ilmaliikenteen liitännäispalveluihin:

- a) lentoliikennepalvelujen myynti ja markkinointi;
- b) tietokonepohjaiseen paikanvarausjärjestelmään (TPJ) liittyvät palvelut; sekä
- c) muut lentoliikenteen liitännäispalvelut, kuten maahuolintapalvelut ja lentoasemapalvelut.

Ilma-alusten ja niiden osien korjaus- ja huoltopalvelujen osalta EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla myönnetään kolmannelle maalle erilliskohtelu voimassa olevan tai tulevan GATS-sopimuksen V artiklan mukaisen kauppasopimuksen nojalla.

EU: Varataan oikeus edellyttää, että vain EU:n valtuuttamat organisaatiot saavat suorittaa laivojen lakisääteisiä katsastuksia ja varmuuksia jäsenvaltioiden puolesta. Vaatimuksena voi olla sijoittautuminen.

PL: Puola sallii armenialaisten henkilö- ja tavaraliikenteen palveluntarjoajien tarjota liikennepalveluja Puolaan ja sen alueella samoin ehdoin ja siinä määrin kuin Armenia sallii puolalaisten henkilö- ja tavaraliikenteen palveluntarjoajien tarjota liikennepalveluja Armeniaan ja sen alueella.

A. Maatalous, metsästys, metsätalous ja puunkorjuu

FR: Muut kuin EU:n yhtiöt tarvitsevat luvan maatalousyriyten perustamiseen ja EU:n ulkopuoliset sijoittajat viinitarhojen hankintaan.

AT, HR, HU, MT ja RO: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita maataloustoiminnan osalta.

CY: Sijoittajien osallisuus sallitaan 49 prosenttiin saakka.

FI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita porotalouden osalta.

IE: Armeniassa pysyvästi asuvat tarvitsevat luvan sijoittautumiseen myllytoiminnan alalla.

BG: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita puunkorjuun osalta.

SE: Ainoastaan saamelaiset voivat omistaa poroyrityksiä ja harjoittaa porotaloutta.

B. Kalastus ja vesiviljely

EU: Biologisten resurssien ja kalavesien saatavuus ja käyttö EU:n jäsenvaltioiden suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvilla merialueilla voidaan rajoittaa EU:n alueeseen kuuluvan lipun alla purjehtiville aluksille, jollei toisin määrätä.

CY: EU:n ulkopuoliset omistajat voivat omistaa kalastusaluksista enintään 49 prosenttia ja tarvitsevat luvan.

SE: Aluksen katsotaan olevan ruotsalainen ja se voi purjehtia Ruotsin lipun alla, jos yli puolet pääomasta on Ruotsin kansalaisten tai ruotsalaisten oikeushenkilöiden omistuksessa. Hallitus voi sallia ulkomaisten alusten purjehtivan Ruotsin lipun alla, jos niiden toimintaa valvotaan Ruotsista tai omistaja asuu vakinaisesti Ruotsissa. Ruotsin rekisteriin voidaan merkitä myös alukset, jotka ovat vähintään 50-prosenttisesti ETA-valtioiden kansalaisten tai sellaisten yhtiöiden omistuksessa, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskuhallinto tai päätoimipaikka on ETA:n alueella ja joiden toimintaa valvotaan Ruotsista. Ammattikalastuslupa, joka tarvitaan ammatilliseen kalastukseen, voidaan myöntää vain, jos kalastuksella on yhteys Ruotsin kalateollisuuteen. Yhteys voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että puolet kalenterivuoden saaliista (arvon perusteella) päättyy Ruotsiin, puolet kalastusmatkoista lähtee ruotsalaisesta satamasta tai laivaston kalastajista puolen kotipaikka on Ruotsissa. Yli viiden metrin pituiset alukset tarvitsevat ammattikalastusluvan lisäksi aluskohtaisen luvan. Lupa myönnetään muun muassa, jos alus on rekisteröity kansalliseen rekisteriin ja sillä on tosiasiallinen taloudellinen yhteys Ruotsiin. Kauppa-aluksen tai perinteisen aluksen päällikön on oltava ETA-maan kansalainen. Ruotsin liikennevirasto voi myöntää poikkeuksia.

SI: Slovenian tasavallan aluevesillä tapahtuvan ulkomaisten kalastusalusten kauttakulun aikana kalastus tai muu kalan ja muiden meren organismien pyynti merestä ja merenpohjasta on kielletty. Kielto koskee myös ulkomaisia kalastusaluksia. Laivat saavat purjehtia Slovenian lipun alla, jos niistä yli puolet on Euroopan unionin kansalaisten omistuksessa tai sellaisten oikeushenkilöiden omistuksessa, joiden päätoimipaikka on jossakin Euroopan unionin jäsenvaltiossa. Vesiviljelytilojen, jotka kasvattavat organismeja istutukseen, on rekisteröidyttävä Sloveniassa.

UK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita, jotka koskevat Yhdistyneen kuningaskunnan lipun alla purjehtivien alusten ostoa, jollei vähintään 75 prosenttia sijoitetuista varoista ole Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten ja/tai sellaisten yritysten omistamia, joista vähintään 75 prosenttia on Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten omistamia, ja joilla kaikilla on asuin- tai kotipaikka Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Alusten johdon, ohjauksen ja valvonnan on tapahduttava Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

C. Kaivostoiminta ja louhinta

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sellaisen EU:n ulkopuolisen maan luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden määräysvallassa ⁽¹⁾ olevien oikeushenkilöiden osalta, jonka osuus Euroopan unioniin tulevasta öljyn ja maakaasun tuonnista on yli 5 prosenttia. Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sivuliikkeiden suoran perustamisen osalta (yhtiöittäminen vaaditaan).

D. Valmistus

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sellaisen EU:n ulkopuolisen maan luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden määräysvallassa ⁽²⁾ olevien oikeushenkilöiden osalta, jonka osuus Euroopan unioniin tulevasta öljyn ja maakaasun tuonnista on yli 5 prosenttia. Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sivuliikkeiden suoran perustamisen osalta (yhtiöittäminen vaaditaan).

IT: Julkaisu- tai painoyrityksen omistajien ja kustantajien on oltava jonkin EU:n jäsenvaltion kansalaisia. Yritysten päätoimipaikan on oltava jossakin jäsenvaltiossa.

HR: Julkaisemista, painamista ja tallenteiden jäljentämistä koskee asuinpaikkavaatimus.

SE: Ruotsissa painettavien ja julkaistavien aikakauslehtien omistajien on asuttava Ruotsissa tai oltava ETA-valtion kansalaisia, jos ne ovat luonnollisia henkilöitä. Jos tällaisten aikakauslehtien omistajat ovat oikeushenkilöitä, niiden on oltava sijoittautuneita ETA-alueelle. Ruotsissa painettavilla ja julkaistavilla aikakauslehdillä sekä teknisillä tallenteilla on oltava vastaava päätoimittaja, jolla on oltava kotipaikka Ruotsissa.

Sähkön, kaasun, höyryn ja lämpimän veden ⁽³⁾ tuotanto, siirto ja jakelu omaan lukuun (lukuun ottamatta ydinvoimaan perustuvaa sähköntuotantoa):

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sähkön tuotannon, omaan lukuun tapahtuvan sähkön siirron ja jakelun, kaasun tuotannon ja kaasumaisten polttoaineiden jakelun osalta.

Höyryn ja lämpimän veden tuotanto, siirto ja jakelu

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sellaisen EU:n ulkopuolisen maan luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden määräysvallassa ⁽⁴⁾ olevien oikeushenkilöiden osalta, joiden osuus Euroopan unioniin tulevasta öljyn, sähkön tai maakaasun tuonnista on yli 5 prosenttia. Ei sitoumuksia sivuliikkeiden suoran perustamisen osalta (yhtiöittäminen vaaditaan).

FI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita höyryn ja lämpimän veden tuotannon, siirron ja jakelun osalta.

1. Yrityspalvelut

Ammatilliset palvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita julkisia tehtäviä hoitavien oikeusalan ammattilaisten (kuten notaarit, "huissiers de justice" ja muut "officiers publics et ministériels") tarjoamien oikeudellisten neuvontapalvelujen ja oikeudellisten asiakirja- ja todistuspalvelujen osalta eikä hallituksen virallisella säädöksellä nimitettyjen haastemiesten tarjoamien palvelujen osalta.

⁽¹⁾ Oikeushenkilö on yhden tai useamman toisen luonnollisen henkilöiden tai oikeushenkilön määräysvallassa, jos viimeksi mainitu(i)lla on valta nimittää enemmistö sen johtajista tai muutoin laillisesti ohjata sen toimintaa. Määräysvallaksi on erityisesti katsottava yli 50 prosentin omistusosuus oikeushenkilön pääomasta.

⁽²⁾ Oikeushenkilö on yhden tai useamman toisen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön määräysvallassa, jos viimeksi mainitu(i)lla on valta nimittää enemmistö sen johtajista tai muutoin laillisesti ohjata sen toimintaa. Määräysvallaksi on erityisesti katsottava yli 50 prosentin omistusosuus oikeushenkilön pääomasta.

⁽³⁾ Yleishyödyllisiä palveluja koskevaa horisontaalista rajoitusta sovelletaan.

⁽⁴⁾ Oikeushenkilö on yhden tai useamman toisen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön määräysvallassa, jos viimeksi mainitu(i)lla on valta nimittää enemmistö sen johtajista tai muutoin laillisesti ohjata sen toimintaa. Määräysvallaksi on erityisesti katsottava yli 50 prosentin omistusosuus oikeushenkilön omasta pääomasta.

EU: Kansallisen (EU ja jäsenvaltio) oikeuden harjoittamiseen vaadittava asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää kansalaisuusvaatimuksen ja/tai asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä.

AT: Lakiasianpalveluiden osalta kansalaisuusvaatimusta sovelletaan kaupallisen läsnäolon kautta tarjottaviin lakiasianpalveluihin. Ulkomaisten asianajajien (joilla on oltava täysi pätevyys kotimaassaan) pääomaosakkuus ja osuus minkä tahansa lakiasiantoiniston liike tuloksesta saa olla enintään 25 prosenttia. Heillä ei saa olla ratkaisevaa vaikutusvaltaa päätöksenteossa. Ulkomaisten vähemmistösjoihtajien tai niiden ammattitaitoisen henkilöstön osalta sallittua on ainoastaan sellaisten lakiasianpalvelujen tarjoaminen, jotka koskevat kansainvälistä julkisoikeutta ja sellaisen lainkäyttöalueen oikeutta, jolla ne ovat oikeutettuja toimimaan asianajajina; sellaisten lakiasianpalvelujen tarjoaminen, jotka koskevat kotimaista (EU:n ja jäsenvaltion) lainsäädäntöä, kuten edustaminen tuomioistuimissa, edellyttää asianajajaliiton täysjäsenyyttä, johon sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.

AT: Laskentatoimeen, kirjanpitoon, tilintarkastukseen ja verotukseen liittyvien neuvontapalvelujen osalta ulkomaisen lainsäädännön mukaan ammatinharjoittamiseen oikeutettujen henkilöiden pääomaosakkuus ja äänivalta saa olla enintään 25 prosenttia.

AT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sairaanhoitopalvelujen osalta (lukuun ottamatta psykologien ja psykoterapeuttien palveluja).

AT, BG ja HR: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita lakiasianpalveluiden kulloinkin sovellettavaan sisäiseen (EU:n ja jäsenvaltioiden) lainsäädäntöön liittyvien lakiasianpalveluiden osalta.

AT, CY, EE, MT ja SI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita eläinlääkintäpalvelujen osalta.

BE: Lakiasianpalvelujen osalta Belgiassa sovelletaan kiintiöitä "*Cour de cassation*" -oikeusistuimessa edustamiseen muissa kuin rikosoikeudellisissa tapauksissa.

BG: Ulkomaiset asianajajat voivat tarjota oikeudellista edustusta koskevia palveluja ainoastaan oman maansa kansalaisten osalta, ja edellytyksenä on vastavuoroisuus ja yhteistyö bulgarialaisen asianajajan kanssa. Oikeudellista sovittelua koskevien palvelujen tarjoaminen edellyttää pysyvää asuinpaikkaa.

BG: Lakiasianpalvelujen osalta jotkut oikeudelliset muodot ("*advokatsko sadrujue*" ja "*advokatsko drujestvo*") on varattu asianajajille, jotka ovat Bulgarian asianajajaliiton täysjäseniä.

BG: Ulkomainen tilintarkastusyksikkö (muusta kuin EU- tai ETA-maasta) voi tarjota tilintarkastuspalveluja ainoastaan, jos se täyttää vastavuoroisuutta koskevan vaatimuksen ja kolme neljäsosaa hallinnoivista elimistä ja tilintarkastusyksikön puolesta tarkastuksen suorittavista rekisteröidyistä tilintarkastajista täyttää samat vaatimukset kuin mitkä on asetettu bulgarialaisille tilintarkastajille.

BG: Oikeudellista sovittelua koskevien palvelujen tarjoaminen edellyttää vakinaista asuinpaikkaa. Verotukseen liittyvien palvelujen tarjoamiseen sovelletaan EU-kansalaisuusvaatimusta.

BG: Arkkitehtipalvelujen sekä yhdyskunta- ja maisemasuunnittelupalvelujen, teknisten palvelujen ja teknisten kokonaispalvelujen osalta ulkomaiset luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, joilla on kansallisen lainsäädäntönsä mukainen tunnustettu suunnittelijan pätevyys ja toimilupa, voivat tehdä selvityksiä ja suunnitella töitä itsenäisesti Bulgariassa ainoastaan voitettuaan tarjouskilpailumenettelyn ja tultuaan valituiksi toimeksisaajaksi julkisia hankintoja koskevassa laissa vahvistettujen ehtojen ja menettelyn mukaisesti.

BG: Arkkitehtipalvelujen sekä kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelujen, teknisten palvelujen ja teknisten kokonaispalvelujen osalta sekä kansallisesti tai alueellisesti merkittävässä hankkeissa armenialaisten sijoittajien on toimittava paikallisten sijoittajien yhtiökumppaneina tai alihankkijoina. Arkkitehtipalvelujen sekä kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelujen osalta ulkomaisilla asiantuntijoilla on oltava vähintään kahden vuoden kokemus rakennusalalta. Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalveluihin sovelletaan kansalaisuutta koskevaa vaatimusta.

BG: Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalveluihin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.

BG, CY, MT ja SI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita kättilöpalvelujen ja sairaanhoitaja- ja fysioterapeuttipalvelujen tai avustavan hoitohenkilöstön palvelujen osalta.

CY: Kansalaisuusvaatimus arkkitehtipalvelujen sekä kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelujen, teknisten palvelujen ja teknisten kokonaispalvelujen osalta.

CY: Lakiasiainpalvelujen osalta, kuten edustaminen tuomioistuimissa, sovelletaan ETA-maan tai Sveitsin kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimusta. Ainoastaan asianajajaliiton jäseneksi merkityt asianajajat voivat olla asianajotoimiston osakkaita, osakkeenomistajia tai hallituksen jäseniä Kyproksessa. Sovelletaan syrjimättömyyden periaatetta lakiasiainpalveluihin. Asianajajaliiton täysjäsenyyteen sovelletaan kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimusta.

CZ: Sisäiseen (EU:n ja jäsenvaltion) lainsäädäntöön liittyvien lakiasiainpalvelujen osalta, kuten edustaminen tuomioistuimissa, edellytetään ETA-maan tai Sveitsin kansalaisuutta ja asuinpaikkaa Tšekissä. Sovelletaan syrjimättömyyden periaatetta lakiasiainpalveluihin.

CZ, HU ja SK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita kättilöpalvelujen osalta;

CY: Ulkomaisilla tilintarkastajilla on oltava lupa, johon sovelletaan tiettyjä ehtoja.

BG, CY, CZ, EE ja MT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sairaanhoitopalvelujen (myös psykologien palvelujen) ja hammashoitopalvelujen osalta.

CZ ja SK: Varataan oikeus edellyttää, että vähintään 60 prosenttia osakepääomasta ja äänioikeuksista varataan maan kansalaisille tilintarkastuspalvelujen osalta (CPC 86211 ja CPC 86212, muut kuin tilintarkastuspalvelut).

CZ: Sairaanhoitopalvelujen (mukaan luettuna psykologit) ja hammashoitopalvelujen, kättilö- ja sairaanhoitajapalvelujen, fysioterapeuttien ja avustavan hoitohenkilöstön osalta pääsy rajoitetaan luonnollisiin henkilöihin. Ulkomaiset luonnolliset henkilöt tarvitsevat toimivaltaisen viranomaisen luvan.

CZ: Eläinlääkintäpalvelujen osalta sallitaan pääsy vain luonnollisille henkilöille. Eläinlääkintähallinnon lupa vaaditaan.

DK: Tanskan oikeudenkäymislain (*Retsplejeloven*) mukaan asianajotoimiston yksinomainen tarkoitus on harjoittaa lakimiehen ammattia. Lakimiehen ammattia asianajotoimistossa harjoittavat lakimiehet tai muut osakkeita omistavat työntekijät ovat henkilökohtaisesti yhteisvastuussa yrityksen kanssa mahdollisista kanteista, jotka johtuvat asiakkaalle annettusta avusta. Lisäksi 90 prosenttia tanskalaisten asianajotoimistojen osakkeista on oltava sellaisten tanskalaisten asianajajien omistuksessa, joilla on Tanskassa myönnetty elinkeinolupa, Tanskassa rekisteröityjen EU:n asianajajien tai Tanskassa rekisteröityjen asianajotoimistojen omistuksessa.

DK: Tilintarkastuspalvelujen tarjoaminen edellyttää hyväksymistä tilintarkastajana Tanskassa. Hyväksyntä edellyttää asuinpaikkaa EU:n tai ETA:n jäsenvaltiossa. Hyväksytyjen tilintarkastusyriyten tai tilintarkastajien osalta ja muiden kuin hyväksytyjen tilintarkastusyriyten osalta äänioikeus ei saa ylittää 10 prosenttia äänioikeudesta lakisäateistä tilintarkastusta koskevan kahdeksannen direktiivin täytäntöönpanosta annetun asetuksen mukaisesti.

DK: Ulkomaisten kirjanpitäjien on saatava Tanskan kauppa- ja teollisuusvirastolta (*Dansk Erhvervs- og Selskabsstyrelsen*) lupa henkilöyhtiön muodostamiseen tanskalaisten valtuutettujen kirjanpitäjien kanssa.

DK: Eläinlääkintäpalvelujen osalta sallitaan pääsy vain luonnollisille henkilöille.

EL: Tilintarkastajan toimiluvan saamiseen sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.

EL: Hammasteknikoihin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.

ES: EU:n ja EU:n jäsenvaltion lainsäädäntöä koskevien lakiasianpalvelujen tarjoamisen osalta saatetaan edellyttää, että kaupallinen läsnäolo toteutetaan syrjimättömästi jossakin kansallisen lainsäädännön sallimassa oikeudellisessa muodossa. Tietyt oikeudelliset muodot voidaan varata yksinomaan asianajajaliittoon kuuluville asianajajille niin ikään syrjimättömästi.

FI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita tuomioistuimissa edustamisen osalta, paitsi patenttiasiamiesten ja nimikkeen "asianajaja" käytön osalta.

FI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita julkisesti tai yksityisesti rahoitettavien terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen osalta (ts. sairaanhoitopalvelut, ml. psykologit, ja hammashoitopalvelut; kätilöpalvelut; fysioterapeutin ja avustavan hoitohenkilöstön palvelut).

FI: Tilintarkastuspalvelujen osalta suomalaisen osakeyhtiön tilintarkastajista vähintään yhtä koskee asuinpaikkavaatimus.

FI, HU ja NL: Patenttiasiamiesten palveluihin sovelletaan asuinpaikkavaatimusta (CPC 861 osittain).

FR: Lakiasianpalvelujen osalta jotkut oikeudelliset muodot ("*association d'avocats*" ja "*société en participation d'avocat*") on varattu asianajajille, jotka ovat Ranskan asianajajaliiton täysjäseniä. Asianajotoimistossa, joka tarjoaa Ranskan tai EU:n oikeuteen liittyviä palveluja, vähintään 75 prosentin niistä osakkaista, joiden hallussa on 75 prosenttia osakepääomasta, on oltava Ranskan asianajajaliiton täysjäseniä.

FR: Arkkitehtipalvelujen, sairaanhoitopalvelujen (mukaan luettuina psykologit) ja hammashoitopalvelujen, kätilö- ja sairaanhoitajapalvelujen, fysioterapeuttien ja avustavan hoitohenkilöstön osalta ulkomaiset sijoittajat voivat toimia ainoastaan seuraavissa yhtiömuodoissa: "*société d'exercice libéral*" ("*sociétés anonymes*", "*sociétés à responsabilité limitée*" tai "*sociétés en commandite par actions*") ja "*société civile professionnelle*".

FR: Sairaanhoitopalvelujen (mukaan luettuna psykologit) ja hammashoitopalvelujen, kätilö- ja sairaanhoitajapalvelujen, fysioterapeuttien ja avustavan hoitohenkilöstön osalta edellytetään Ranskan kansalaisuutta. Kätilö- ja sairaanhoitajapalvelujen, fysioterapeuttien ja avustavan hoitohenkilöstön ammatteihin pääsy on kuitenkin mahdollista ulkomaisille henkilöille vuotuisten kiintiöiden puitteissa.

FR: Eläinlääkintäpalveluihin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta ja vastavuoroisuutta.

HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta kotimaan lainsäädäntöä, ulkomaista lainsäädäntöä ja kansainvälistä oikeutta koskevaa oikeudellista neuvontaa. Tuomioistuimissa osapuolia voivat edustaa ainoastaan Kroatian asianajajaneuvoston jäsenet ("*odvjetnici*"). Asianajajaneuvoston jäsenyyteen sovelletaan kansalaisuusvaatimusta. Kansainvälisiä kysymyksiä sisältävissä menettelyissä osapuolia voivat edustaa välimiestuomioistuimissa ja väliaikaisissa tuomioistuimissa asianajajat, jotka ovat muiden maiden asianajajaliittojen jäseniä.

HR: Tilintarkastuspalvelujen tarjoamiseen tarvitaan lupa.

HR: Luonnolliset ja oikeushenkilöt voivat tarjota arkkitehtipalveluja Kroatian arkkitehtikamarin suostumuksella ja teknisiä palveluja Kroatian insinöörien kamarin suostumuksella.

HR: Kaikilta henkilöiltä, jotka tarjoavat palveluja suoraan potilaille / hoitavat potilaita, edellytetään ammattikamarin myöntämää toimilupaa.

EL: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita hammasteknikoiden osalta. Tilintarkastajan toimiluvan saamiseen ja eläinlääkintäpalvelujen tarjoamiseen sovelletaan EU:n kansalaisuusvaatimusta.

ES: Lakisääteisiin tilintarkastajiin ja teollis- ja tekijänoikeusasiamiehiin sovelletaan EU:n kansalaisuusvaatimusta.

HU: Sijoittautumisen muotona on oltava avoin yhtiö unkarilaisen asianajajan ("*ügyvéd*") tai asianajotoimiston ("*ügyvédi iroda*") kanssa tai edustustoimisto.

HU: Eläinlääkintäpalvelujen osalta muita kuin ETA-valtion kansalaisia koskee asuinpaikkavaatimus.

LV: Valantehneitä asianajajia, joille edustaminen rikosoikeudenkäynneissä on varattu, koskee kansalaisuusvaatimus.

LV: Valantehneiden tilintarkastajien kaupallisessa yrityksessä äänioikeutetuista osakkeista yli 50 prosentin on oltava valantehneiden tilintarkastajien tai EU:n taikka ETA:n valantehneiden tilintarkastajien kaupallisten yritysten omistamia. Ulkomaiden asianajajat voivat toimia asianajajina tuomioistuimessa ainoastaan oikeusapua koskevien kahdenvälisten sopimusten mukaisesti.

LT: Patenttiasiamiehiin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.

LT: Tilintarkastuspalvelujen osalta tilintarkastuskertomus on laadittava yhdessä sellaisen tilintarkastajan kanssa, joka on auktorisoitu Liettuassa. Tilintarkastuspalvelujen osalta vähintään kolmen neljäsosan tilintarkastusyrietyksen osakkeista on kuuluttava EU:n tai ETA:n tilintarkastajille tai tilintarkastusyrietyksille. Sijoittautuminen ei ole sallittua julkisen osakeyhtiön (AB) muodossa.

LT: Ulkomaiden asianajajat voivat toimia asianajajina tuomioistuimessa ainoastaan oikeusapua koskevien kahdenvälisten sopimusten mukaisesti.

LT: Sairaanhoidon palvelujen (mukaan luettuina psykologit) ja hammashoiton palvelujen osalta palvelujen tarjoamiseen vaaditaan lupa, jonka perusteena on tarpeisiin perustuva terveydenhuollon palvelusuunnitelma ja jossa otetaan huomioon väestö ja jo olemassa olevat lääkäri- ja hammashoiton palvelut.

PL: EU:n asianajajille sallitaan muitakin oikeudellisia toimintamuotoja, mutta ulkomaiset asianajajat voivat toimia ainoastaan kaupparekisteriin merkityn avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön muodossa.

PL: Eläinlääkintäpalvelujen tarjoamiseen sovelletaan EU:n kansalaisuusvaatimusta. Ulkomaalaiset voivat anoa toimilupaa.

PL: Tilintarkastuspalvelujen tarjoamiseen sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.

PT: Lakiasianpalvelujen alalla sovelletaan kansalaisuusvaatimusta nimikkeellä "solicitadores" toimivan henkilön sekä teollis- ja tekijänoikeusasiamiehen ammattiin pääsyyn.

SK: Arkkitehtipalvelujen, teknisten palvelujen ja eläinlääkintäpalvelujen tarjoamiseen edellytyksenä on ammattikamarin myöntämä rekisteröinti, johon sovelletaan asuinpaikkavaatimusta. Eläinlääkintäpalvelujen tarjoaminen rajoitetaan luonnollisiin henkilöihin.

SK: Sisäiseen lainsäädäntöön liittyvien lakiasianpalvelujen osalta, kuten edustaminen tuomioistuimissa, sovelletaan ETA-maan tai Sveitsin kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimusta.

SE: Lakiasianpalveluiden osalta asianajajaliiton jäsenyys, joka on edellytys ruotsalaisen nimikkeen "advokat" käytölle, edellyttää asuinpaikkaa EU:ssa, ETA-maassa tai Sveitsissä. Ruotsin asianajajaliiton hallitus voi myöntää poikkeuksia. Asianajajaliiton jäsenyys ei ole edellytys kotimaan oikeuden harjoittamiselle. Ruotsin asianajajaliiton jäsenen voi palkata vain asianajajaliiton jäsen tai yritys, joka harjoittaa asianajajaliiton jäsenen liiketoimintaa. Ulkomainen yritys voi kuitenkin ottaa palvelukseensa Ruotsin asianajajaliiton jäsenen. Toimivaltainen viranomaisena voi myöntää poikkeuksia tästä vaatimuksesta. Taloussuunnitelman todentajan nimeämiseen liittyy ETA-vaatimuksia.

SE: Vain Ruotsissa hyväksytyt tai valtuutetut tilintarkastajat ja Ruotsissa rekisteröidyt tilintarkastusyrietykset voivat tarjota tiettyjen oikeushenkilöiden lakisääteisiä tilintarkastuspalveluja, mukaan lukien kaikki osakeyhtiöt ja luonnolliset henkilöt. Vain Ruotsissa hyväksytyt tilintarkastajat ja rekisteröidyt julkiset tilintarkastusyrietykset voivat olla osakkeenomistajia tai muodostaa henkilöyhtiön, joka toimii laillisesti hyväksyttynä tilintarkastusyrietyksenä (virallisissa tarkoituksissa). Hyväksyminen tai valtuuttaminen edellyttää asumista ETA-maassa tai Sveitsissä. Nimikkeitä "hyväksytty tilintarkastaja" ja "valtuutettu tilintarkastaja" saavat käyttää ainoastaan tilintarkastajat, joille on annettu hyväksyntä tai valtuutus Ruotsissa. Sellaisten taloudellisten yhteenliittymien ja tiettyjen muiden yritysten tilintarkastajilla, jotka eivät ole hyväksytyjä tai valtuutettuja kirjanpitäjiä, on oltava toimipaikka ETA-alueella. Toimivaltainen viranomaisena voi myöntää poikkeuksia tästä vaatimuksesta. (CPC 86211, CPC 86212 muut kuin tilintarkastuspalvelut.)

SI: Asiakkaiden edustaminen tuomioistuimessa maksua vastaan edellyttää kaupallista läsnäoloa Slovenian tasavallassa. Ulkomainen asianajaja, jolla on oikeus harjoittaa lakimiehen ammattia ulkomailla, voi harjoittaa lakiasianpalveluja tai lakimiehen ammattia asianajajista annetun lain 34a artiklan mukaisesti, kunhan tosiasiallisen vastavuoroisuuden ehto täyttyy. Oikeusministeriö vahvistaa vastavuoroisuusedellytyksen täyttymisen. Slovenian asianajajaliiton hyväksymien asianajajien kaupallinen läsnäolo voidaan toteuttaa ainoastaan yksityisenä elinkeinonharjoittajana taikka lakialan rajavastuuyhtiönä (henkilöyhtiö) tai rajattoman vastuun yhtiönä (henkilöyhtiö). Asianajotoimiston toiminta on rajoitettu asianajajan ammatin harjoittamiseen. Vain asianajat voivat olla asianajotoimiston osakkaita.

SI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita laskentatoimeen, kirjanpitoon ja tilintarkastukseen liittyvien palvelujen osalta. Vaatimuksena on kaupallinen läsnäolo. Kolmannen maan tilintarkastusyksikkö voi olla osakkeenomistaja tai muodostaa henkilöyhtiön, jos sen kolmannen maan lainsäädännön mukaan, jossa tilintarkastusyksikkö on perustettu, slovenialaiset tilintarkastusyrietykset voivat olla osakkeenomistajia tai muodostaa henkilöyhtiön tilintarkastusyksikössä. Sloveniassa perustetun tilintarkastusyrietyksen johtokunnan jäsenistä vähintään yhden on asuttava vakinaisesti Sloveniassa.

SI: Lääkäreiltä, hammaslääkäreiltä, kättilöiltä, sairaanhoitajilta ja farmaseuteilta edellytetään ammattikamarin myöntämää toimilupaa. Muilta terveydenhoitoalan ammattilaisilta edellytetään rekisteröintiä.

SI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sosiaalilääketieteen palvelujen, puhtaanapitopalvelujen, epidemiologisten sekä lääketieteellis-ekologisten palvelujen; veritoimitusten, verivalmisteiden ja verensiirtojen; eikä ruumiinavausten osalta.

Farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti ⁽¹⁾ (CPC 63211)

AT: Farmaseuttisten tuotteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyynti yleisölle on varattu apteekkeille. Apteekkitoiminnan harjoittaminen edellyttää ETA-maan tai Sveitsin kansalaisuutta. Vuokraoikeuden haltijoilta ja apteekin toiminnasta vastaavilta henkilöiltä edellytetään ETA-maan tai Sveitsin kansalaisuutta.

BG: Farmaseutteihin sovelletaan pysyvää asuinpaikkaa koskevaa vaatimusta.

CY: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyyntiin, farmaseuttisten tuotteiden tarjoamisen ja muiden farmaseuttien tarjoamien palveluiden osalta (CPC 63211).

DE: Ainoastaan luonnolliset henkilöt saavat tarjota yleisölle lääkkeiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyyntipalveluja. Farmaseutin toimiluvan saaminen ja/tai apteekin perustaminen lääkkeiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden yleisölle tapahtuvaa vähittäismyyntiä varten edellyttää asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä. Henkilöt, jotka eivät ole suorittaneet farmasia-alan tutkintoa Saksassa, voivat saada luvan ainoastaan sellaisen apteekin ostamiseen, joka on jo ollut toiminnassa edellisten kolmen vuoden aikana. Tätä ehtoa ei sovelleta hyväksytyihin hakijoihin, joiden pätevyys on jo tunnustettu muihin tarkoituksiin. Hakijalta edellytetään lisäksi ammattimaisena farmaseuttina toimimista Saksassa vähintään kolmen peräkkäisen vuoden ajan. Muut kuin ETA-maan kansalaiset eivät voi saada lupaa apteekin perustamiseen.

EE: Farmaseuttisten tuotteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyynti yleisölle on varattu apteekkeille. Lääkkeiden postimyynti ja internetin kautta tilattujen lääkkeiden toimittaminen postitse tai pikalähetyksenä on kielletty.

EL: Ainoastaan luonnolliset henkilöt, joilla on farmaseutin toimilupa, ja yritykset, joiden perustaja on toimiluvan saanut farmaseutti, saavat tarjota yleisölle lääkkeiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyyntipalveluja. Apteekkitoiminnan harjoittaminen edellyttää EU:n kansalaisuutta.

ES: Ainoastaan luonnolliset henkilöt saavat tarjota yleisölle lääkkeiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyyntipalveluja. Kukin apteekkari voi saada ainoastaan yhden toimiluvan. Perustamislupa edellyttää taloudellista tarveharkintaa. Pääasiallinen arviointiperuste: esiintymistiheys alueella.

⁽¹⁾ Farmaseuttisten tuotteiden tarjoaminen yleisesti on muun palvelutarjoamisen tavoin luvanvaraista ja siihen sovelletaan Euroopan unionin jäsenvaltioissa sovellettavia hyväksymisvaatimuksia ja -menettelyjä. Yleisenä sääntönä on, että tämä toiminta on varattu farmaseuteille. Joissakin jäsenvaltioissa ainoastaan reseptilääkkeiden toimittaminen on varattu farmaseuteille.

FI ja SE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun veloitteita farmaseuttisten tuotteiden vähittäismyynnin ja farmaseuttisten tuotteiden yleisölle tapahtuvan tarjoamisen osalta (CPC 63211).

FR: Apteekkitoiminnan harjoittaminen edellyttää ETA-maan tai Sveitsin kansalaisuutta. Ulkomaalaisille apteekkareille voidaan myöntää sijoittautumislupa vuotuisten kiintiöiden puitteissa.

HU: Apteekkitoiminnan harjoittaminen edellyttää ETA-maan tai Sveitsin kansalaisuutta.

IT: Farmaseutin toimiluvan saaminen ja/tai apteekin perustaminen lääkkeiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden yleisölle tapahtuvaa vähittäismyyntiä varten edellyttää asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä.

LT: Lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyynti yleisölle on varattu apteekkeille. Reseptilääkkeiden verkkokauppa on kiellettyä.

LV: Voidakseen alkaa harjoittaa itsenäisesti apteekkitoimintaa ulkomaisen farmaseutin tai farmaseutin avustajan, joka on saanut koulutuksen muussa kuin EU:n jäsenvaltiossa tai ETA-maassa, on työskenneltävä vähintään yksi vuosi apteekissa farmaseutin valvonnassa.

SI: Sloveniassa kunnat järjestävät perustason apteekkipalvelut. Farmaseuttisten palvelujen verkosto koostuu julkisesta kuntien omistamasta farmaseuttisten palvelujen verkostosta sekä yksityisistä luvanvaraisista apteekeista (joissa enemmistöomistajan on oltava ammatiltaan farmaseutti). Lääkemääräystä edellyttävien farmaseuttisten tuotteiden postimyynti on kiellettyä.

SK: Asuinpaikkavaatimus.

Tutkimus- ja kehittämisspalvelut

EU: Julkisin varoin rahoitettavien ja valtiontukea muodossa tai toisessa saavien sellaisten tutkimus- ja kehittämisspalvelujen osalta, joiden ei katsota saavan yksityistä rahoitusta, varataan oikeus pitää voimassa tai ottaa käyttöön toimenpiteitä, joiden mukaan yksinoikeuksia ja/tai lupia voidaan myöntää ainoastaan EU:n jäsenvaltioiden kansalaisille ja sellaisille EU:n oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on EU:ssa (CPC 851, CPC 852, CPC 853).

Kiinteistöpalvelut

CY: Kansalaisuusvaatimus.

DK: Tanskan alueella olevan fyysisen henkilön tarjoamien kiinteistöpalvelujen osalta ainoastaan valtuutetut kiinteistönvälittäjät, jotka ovat luonnollisia henkilöitä ja jotka on hyväksytty kiinteistönvälittäjärekisteriin, voivat käyttää nimeä "kiinteistönvälittäjä" kiinteistöjen myynnistä annetun lain 6 jakson 1 kohdassa esitettyjen rekisteriin hyväksymistä koskevien vaatimusten, kuten asuinpaikka EU:n tai ETA:n jäsenvaltiossa tai Sveitsissä, mukaisesti. Kiinteistöjen myynnistä annettua lakia sovelletaan vain tarjottaessa kiinteistöpalveluja kuluttajille, eikä sitä sovelleta kiinteistöjen vuokraamiseen.

PT: Luonnollisilta henkilöiltä edellytetään asuinpaikkaa ETA-maassa. Oikeushenkilöiltä edellytetään yhtiöittämistä ETA-maassa.

Leasing tai vuokraus ilman käyttäjää tai kuljettajaa

A. Aluksiin liittyvät

AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun veloitteita, kun on kyseessä rekisteröidyn yhtiön sijoittautuminen sijoittautumisvaltion lipun alla purjehtivan laivaston liikennöimiseksi.

CY: EU:n ulkopuoliset tahot voivat omistaa laivoista enintään 49 prosenttia.

LT: Alusten omistajien on oltava liettualaisia luonnollisia henkilöitä tai Liettuaan perustettuja yrityksiä.

SE: Jos alukseen liittyy armenialaisomistukseen kytkeytyviä etuja, purjehtiminen Ruotsin lipun alla edellyttää, että määräävä ruotsalaisvaikutus toiminnassa osoitetaan.

B. Ilma-aluksiin liittyvät

EU: EU:n lentoliikenteen harjoittajan käyttämän ilma-aluksen on oltava rekisteröity siinä EU:n jäsenvaltiossa, joka on antanut lentoliikenteen harjoittajalle toimiluvan, tai toimiluvan antaneen EU:n jäsenvaltion hyväksyessä muualla EU:ssa. Rekisteröitävän ilma-aluksen voidaan edellyttää olevan joko tietyt kansalaisuusvaatimukset täyttävien luonnollisten henkilöiden tai osakkuutta ja määräysvaltaa koskevat tietyt vaatimukset täyttävien yritysten omistuksessa.

C. Muihin kulkuneuvoihin liittyvät

SE: Sovelletaan ETA:n asuinpaikkavaatimusta (CPC 83101).

D. Muu

BE ja FR: Varataan oikeus ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka liittyvät videoiden vuokraus- ja leasingpalveluiden tarjoamiseen (CPC 83202).

Toimiala: Muut yrityspalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita maatalouteen, metsästyksen ja metsätalouteen liittyvien palvelujen osalta (CPC 881), kalastuksen (CPC 882) ja teollisuuden liittyvien palveluiden (CPC 884 ja CPC 885) osalta, lukuun ottamatta neuvonta- ja konsultointipalveluita.

BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, HR, IE, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI ja SE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita johtohenkilöiden hakupalvelujen tarjoamisen osalta (CPC 87201).

AT, BE, BG, CY, CZ, EE, ES, FI, HR, LV, LT, MT, PL, PL, PT, RO, SI ja SK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita työnvälityspalvelujen osalta (CPC 87202).

AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, FR, HR, IT, IE, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SK ja SI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita tilapäisen toimistohenkilöstön hankintapalvelujen osalta (CPC 87203).

EU, paitsi HU ja SE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita kotiapuhenkilöstön, myynti- tai teollisuustyöntekijöiden, sairaanhoitohenkilöstön ja muun henkilöstön hankintapalvelujen osalta. Edellytetään asuinpaikkaa tai kaupallista läsnäoloa, myös kansalaisvaatimusta voidaan soveltaa.

EU, paitsi BE, DK, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LU, NL, SE ja UK: Henkilöstönhankintapalvelujen tarjoamiseen sovelletaan kansalaisuusvaatimusta ja asuinpaikkavaatimusta.

EU, paitsi AT ja SE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita etsiväpalvelujen osalta. Edellytetään asuinpaikkaa tai kaupallista läsnäoloa, myös kansalaisvaatimusta voidaan soveltaa.

AT: Työnvälityspalvelujen, työvoimaa vuokraavien yritysten ja henkilöstönhankintapalvelujen osalta (CPC 8720) lupa voidaan myöntää vain oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on ETA:n alueella, ja johtokunnan jäsenten tai pääosakkaiden ja/tai osakkaiden, joilla on oikeus edustaa oikeushenkilöä, on oltava ETA-valtion kansalaisia tai heillä on oltava kotipaikka ETA-valtiossa.

BG, CY, CZ, DK, EE, FI, HR, LT, LV, MT, PL, RO, SL ja SK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita turvallisuuspalvelujen osalta (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304, CPC 87305 ja CPC 87309).

BG, SK, HR ja HU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita virallisen kääntämisen ja tulkkauksen tarjoamisen osalta (CPC 87905 osittain).

BE: Turvallisuuspalvelujen alalla johtajilta edellytetään EU-kansalaisuutta ja asuinpaikkaa EU:ssa. Luottotietopalvelujen alalla varataan oikeus soveltaa kansalaisuusvaatimusta kulutusluottotietopankkien osalta (CPC 87901 osittain). Perintätoimistojen palveluihin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.

BG: Maankuoren liikkeitä koskevan tutkimuksen yhteydessä ilmavalokuvaus-, maanmittaus-, kiinteistörekisteri- ja kartografiatoimintaan sovelletaan sijoittautumis- ja kansalaisuusvaatimusta. Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita etsiväpalvelujen osalta; teknisten testaus- ja analysointipalvelujen ja sopimusperusteisten öljy- ja kaasukenttien laitteiden korjaus- ja purkupalvelujen osalta. Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita virallisen kääntämisen ja tulkkauksen osalta.

CY: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita ohjelmien teknisen testauksen ja analyysipalvelujen tai geologisten, geofyysisten, maanmittaus- ja karttojen laatimispalvelujen osalta.

CZ: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita perintäpalvelujen osalta.

DE: Valantehneitä tulkkeja koskee kansalaisuusvaatimus.

DE: Työnvälityspalveluihin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta ja asuinpaikkavaatimusta.

DK: Turvallisuuspalvelujen tarjoamiseen tarvittavaa lupaa hakeviin yksityishenkilöihin sekä lupaa hakevien oikeushenkilöiden johtokunnan jäsenten ja johtajien enemmistöön sovelletaan asuinpaikkavaatimusta. Asuinpaikkavaatimusta ei kuitenkaan edellytetä siltä osin kuin noudatetaan kansainvälisten sopimusten tai oikeusministeriön antamia määräyksiä. Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita lentokenttäturvallisuuspalvelujen osalta.

EE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita turvallisuuspalvelujen osalta. Valantehneitä kielenkääntäjiä koskee EU-kansalaisuusvaatimus.

ES: Turvallisuuspalvelujen alalla sovelletaan luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden sekä yksityisen turvallisuushenkilöstön osalta ETA-maan kansalaisuusvaatimusta.

FI: Virallisten kielenkääntäjien on asuttava ETA:n alueella.

FR: Ulkomaiset sijoittajat tarvitsevat erityisluvan malminetsintä- ja koekaivauspalveluihin tieteellisten ja teknisten konsultointipalvelujen osalta.

HR: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita etsivä- ja turvallisuuspalvelujen osalta. Paino- ja julkaisupalvelujen alalla kustantajaan ja toimituskuntaan sovelletaan asuinpaikkavaatimusta.

HU: Välimies- ja sovittelupalvelujen tarjoamiseen (CPC 86602) sovelletaan hyväksyntä- ja asuinpaikkavaatimusta.

IT: Tarvittavan luvan saaminen turvallisuusvartiointipalvelujen tarjoamiseksi edellyttää Italian tai EU-valtion kansalaisuutta koskevan vaatimuksen ja asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä. Julkaisu- tai painoyrityksen omistajien ja kustantajien on oltava jonkin EU:n jäsenvaltion kansalaisia. Yritysten päätoimipaikan on oltava jossakin EU:n jäsenvaltiossa. Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita perintätoimistojen palvelujen ja luottotietopalvelujen osalta.

LV: Etsiväpalvelujen alalla luvan saamiseen oikeutettuja ovat ainoastaan etsiväyritykset, joiden päällikkö ja jokainen henkilö, jolla on toimisto sen hallinnollisissa tiloissa, on EU:n tai ETA-alueen kansalainen. Turvallisuuspalvelujen osalta luvan saaminen edellyttää, että vähintään puolet osakepääomasta on EU:n tai ETA:n luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden omistuksessa. Julkaisualan sijoittautumisoikeus annetaan ainoastaan kansallisesti yhtiöitetuille oikeushenkilöille (ei sivuliikkeitä).

LT: Turvallisuuspalvelutoimintaa voivat ryhtyä harjoittamaan vain henkilöt, joilla on Euroopan talousalueen tai NATO-maan kansalaisuus. Julkaisualan sijoittautumisoikeus annetaan ainoastaan kansallisesti yhtiötetyille oikeushenkilöille (ei sivuliikkeitä).

LT: Paino- ja julkaisualan palveluiden osalta varataan oikeus rajoittaa kaupallinen läsnäolo yhtiötetyille oikeushenkilöille (CPC 88442).

EU, paitsi NL: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita leimaamispalvelujen osalta (CPC 893 osittain).

NL: Leimaamispalvelujen tarjoaminen edellyttää kaupallista läsnäoloa Alankomaissa. Jalometallituotteiden leimaamisen yksinoikeudet on tällä hetkellä myönnetty kahdelle hollantilaiselle julkiselle monopolille (CPC 893 osittain).

PL: Etsiväpalvelujen osalta ammatillinen toimilupa voidaan myöntää henkilölle, jolla on Puolan, toisen jäsenvaltion, ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuus. Etsiväpalvelujen osalta ammatillinen toimilupa voidaan myöntää henkilölle, jolla on Puolan, toisen EU:n jäsenvaltion, ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuus. Valantehneitä kielenkääntäjiä koskee EU-kansalaisuusvaatimus. Ilmavalokuvauspalvelujen tarjoajilla ja sanomalehtien ja aikakauslehtien päätoimittajilla on oltava Puolan kansalaisuus.

PT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita etsiväpalvelujen osalta. Perintätoimistojen palvelujen ja luottotietopalvelujen tarjoamiseksi sijoittajilta edellytetään EU:n kansalaisuutta. Turvallisuuspalvelujen erikoistunutta henkilöstöä koskee kansalaisuusvaatimus.

RO: Rakennusten puhtaanapito- ja siivoustopalveluiden alalla sovelletaan asiantuntijoiden osalta kansalaisuusvaatimusta.

SE: Luonnollisten henkilöiden, jotka omistavat Ruotsissa painettavia ja julkaistavia aikakausjulkaisuja, on asuttava Ruotsissa tai oltava ETA-maan kansalaisia. Jos tällaisten aikakauslehtien omistajat ovat oikeushenkilöitä, niiden on oltava sijoittautuneita ETA-alueelle. Ruotsissa painettavilla ja julkaistavilla aikakauslehdillä sekä teknisillä tallenteilla on oltava vastaava päätoimittaja, jolla on oltava kotipaikka Ruotsissa.

SK: Etsiväpalvelujen ja turvallisuuspalvelujen osalta toimilupa voidaan myöntää ainoastaan, ellei asiaan liity turvallisuusriskiä ja jos kaikki johtajat ovat EU:n, ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisia.

2. Viestintäpalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita ohjelmien lähetyksien osalta, lukuun ottamatta satelliittilähetyksien osalta. "Yleisradiolähetykset" määritellään yleisön vastaanotettavaksi tarkoitetuksi, vapaasti eteneviä radioaaltoja hyväksi käyttäväksi televisio- tai radio-ohjelmaa sisältäväksi lähetykseksi, mutta siihen eivät kuulu operaattoreiden väliset yhteydet.

BE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita satelliittilähetyksien osalta.

3. Rakentaminen ja siihen liittyvät tekniset palvelut

CY: Kolmansien maiden kansalaisten sijoittautumiseen sovelletaan erityisiä edellytyksiä ja vaaditaan lupa.

4. Jakelupalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden ja muiden sotatarvikkeiden, kemiallisten tuotteiden jakelun osalta tai jalometallien (ja jalokivien) osalta.

EU: Joissakin maissa apteekkien ja tupakkakauppiain toimintaan sovelletaan kansalaisuusvaatimusta ja asuinpaikkavaatimusta.

HR: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita tupakan tai tupakkatuotteiden jakelun osalta.

FR: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksinoikeuksien myöntämisessä tupakan vähittäiskaupan alalla.

FI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita alkoholin jakelun (CPC 62112 osittain, CPC 62226, CPC 63107, CPC 8929) ja lääkkeiden jakelun (CPC 62251, CPC 62117, CPC 8929) osalta.

AT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita farmaseuttisten tuotteiden jakelun osalta, paitsi farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynnin osalta (CPC 63211). Tupakan vähittäismyynnin osalta (CPC 63108) vain luonnolliset henkilöt voivat hakea lupaa tupakkakauppiaana toimimiseen (etusijalla ovat ETA-maiden kansalaiset).

BG: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita alkoholijuomien, kemiallisten tuotteiden, tupakan ja tupakkatuotteiden, lääkkeiden, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden, aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden, öljyn tai öljytuotteiden, kaasun, jalometallien, jalokivien jakelun osalta.

DE: Ainoastaan luonnolliset henkilöt saavat tarjota yleisölle lääkkeiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyyntipalveluja. Farmaseutin toimiluvan saaminen ja/tai apteekin perustaminen lääkkeiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden yleisölle tapahtuvaa vähittäismyyntiä varten edellyttää asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä. Muiden maiden kansalaiset tai henkilöt, jotka eivät ole suorittaneet farmasia-alan tutkintoa Saksassa, voivat saada luvan ainoastaan sellaisen apteekin ostamiseen, joka on jo ollut toiminnassa edellisten kolmen vuoden aikana. Tätä ehtoa ei sovelleta hyväksytyihin hakijoihin, joiden pätevyys on jo tunnustettu muihin tarkoituksiin. Hakijalta edellytetään lisäksi ammattimaisena farmaseuttina toimimista Saksassa vähintään kolmen peräkkäisen vuoden ajan. Muut kuin ETA-maan kansalaiset eivät voi saada lupaa apteekin perustamiseen.

ES: Tupakan vähittäiskauppaa koskee valtion monopoli. Liikkeen perustaminen edellyttää EU:n jäsenvaltion kansalaisuutta.

IT: Tupakan jakelun osalta (CPC 6222 osittain, CPC 6310 osittain) tukku- ja vähittäismyyjien väliportaana toimivilta välittäjiltä sekä liikkeiden (*"magazzini"*) omistajilta edellytetään EU:n kansalaisuutta.

SE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita alkoholijuomien vähittäismyynnin osalta.

6. Ympäristöön liittyvät palvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita siltä osin kuin on kyse veden keruusta, puhdistuksesta ja jakelusta kotitalouksille, teollisuudelle ja kaupallisille tai muille käyttäjille, mukaan luettuna juomaveden toimitus ja vesihuolto.

SK: Käytettyjen paristojen ja akkujen, jäteöljyjen, vanhojen autojen ja sähkö- ja elektroniikkalaiteromun käsittely ja kierrätys edellyttävät yhtiöittämistä EU:n jäsenvaltiossa tai ETA-maassa (asuinpaikkavaatimus) (CPC 9402 osittain).

7. Rahoituspalvelut ⁽¹⁾

EU: Ainoastaan yritykset, joiden sääntömääräinen kotipaikka on Euroopan unionissa, voivat toimia sijoitusrahastojen säilytysyhteisöinä. Sijoitusrahastojen ja sijoitusyhtiöiden hoitamista varten on perustettava erikoistunut rahastoyhtiö, jonka päätoimipaikan ja sääntömääräisen kotipaikan on oltava samassa jäsenvaltiossa.

AT: Lupa ulkomaisen vakuutusenantajan sivuliikettä varten on evättävä, jos ulkomaisella vakuutusenantajalla ei ole oikeudellista muotoa, joka vastaa osakeyhtiötä tai keskinäistä vakuutusyhtiötä tai on niihin verrattavissa. Sivuliikkeen johdossa on oltava kaksi luonnollista henkilöä, joiden on asuttava Itävallassa.

⁽¹⁾ Sivuliikkeiden ja tytäryhtiöiden erilaista kohtelua koskevaa horisontaalista rajoitusta sovelletaan. Ulkomaiset sivuliikkeet voivat saada luvan toimia jäsenvaltion alueella ainoastaan kyseisen jäsenvaltion asianomaisessa lainsäädännössä säädettyjen edellytysten mukaisesti, ja sen vuoksi niiden voidaan edellyttää täyttävän useita toiminnan vakauden valvontaa koskevia vaatimuksia.

BG: Eläkevakuutustoimintaa varten vaaditaan osakkuus yhtiötetyissä eläkevakuutusyrityksissä (ei sivuliikkeitä). Hallinto-neuvoston puheenjohtajalla ja johtokunnan puheenjohtajalla on oltava vakinainen asuinpaikka Bulgariassa. Ennen ulkomaisen vakuutuksenantajan sivuliikkeen tai asiamiehen sijoittautumista tietynlaisten vakuutusten tarjoamista varten vakuutuksenantajalla on täytynyt olla lupa tarjota samanlaisia vakuutuksia alkuperämaassaan. Vakuutusten välittäjien on perustettava yhtiö paikalla (ei sivuliikkeitä). (Jälleen)vakuutusyritysten hallinto- tai valvontaelinten jäseniä ja kaikkia sellaisia henkilöitä, joilla on oikeus johtaa ja edustaa (jälleen)vakuutusyritystä, koskee asuinpaikkavaatimus.

CY: Ainoastaan Kyproksen pörssin jäsenet (meklarit) voivat harjoittaa arvopaperivälitykseen liittyvää liiketoimintaa Kyproksella. Meklariliike voi rekisteröityä Kyproksen pörssin jäseneksi vain, jos se on sijoittautunut ja rekisteröitynyt Kyproksen yhtiölain mukaisesti (ei sivuliikkeitä).

DE: Pakollisen lentovakuutuksen voi antaa ainoastaan EU:n alueelle sijoittautunut tytäryhtiö tai Saksaan sijoittautunut sivuliike. Jos ulkomainen vakuutusyhtiö on perustanut sivuliikkeen Saksaan, se voi tehdä Saksassa kansainvälisiin kuljetuksiin liittyviä vakuutus sopimuksia ainoastaan Saksaan sijoittautuneen sivuliikkeensä kautta.

DK: Vakuutuspalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen osalta varataan oikeus edellyttää, että muut henkilöt tai yritykset (mukaan luettuina vakuutusyhtiöt) kuin ne vakuutusyhtiöt, joilla on Tanskan lainsäädännön mukaisesti myönnetty tai Tanskan toimivaltaisten viranomaisten myöntämä toimilupa, eivät voi antaa Tanskassa ensivakuutuksia Tanskassa asuville henkilöille, tanskalaisille aluksille tai Tanskassa olevalle omaisuudelle liiketoiminnallisia tarkoituksia varten. Tanska varaa oikeuden edellyttää, että pakollisen lentokuljetusvakuutuksen voivat antaa ainoastaan unioniin sijoittautuneet yritykset.

EE: Ensivakuutusten osalta vakuutusosakeyhtiön, jossa on ulkomaista pääomaa, johtokuntaan voi kuulua muiden maiden kansalaisia ainoastaan suhteessa ulkomaisen pääoman osuuteen ja enintään puolet johtokunnan jäsenten määrästä. Tytäryhtiön tai itsenäisen yrityksen johtajan on oleskeltava Virossa pysyvästi. Talletusten vastaanottamisen osalta varataan oikeus edellyttää Viron rahoitustarkastuslaitoksen lupaa ja rekisteröitymistä Viron lainsäädännön mukaisesti osakeyhtiönä, tytäryhtiönä tai sivuliikkeenä.

EL: Vakuutuspalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen osalta sijoittautumisoikeuteen ei kuulu vakuutusyhtiöiden edustustojen tai muun pysyvän edustuksen perustaminen, elleivät kyseiset edustustot ole toimistoja, sivuliikkeitä tai päätoimipaikkoja.

ES: Ennen sivuliikkeen tai toimiston sijoittautumista tietynlaisten vakuutusten tarjoamista varten ulkomaisella vakuutuksenantajalla on täytynyt olla lupa tarjota samanlaisia vakuutuksia omassa maassaan vähintään viiden vuoden ajan. Aktuaarin ammatin harjoittajiin sovelletaan asuinpaikkavaatimusta tai heiltä edellytetään kolmen vuoden työkokemusta.

HR: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita maksu- ja selvityspalvelujen osalta, joissa keskussäilytysyhteisö on ainoa palveluntarjoaja Kroatiaassa; sellaisille henkilöille, jotka eivät asu kyseisellä alueella, myönnetään syrjimätön pääsy keskussäilytysyhteisön palveluihin.

HU: Vakuutusyhtiöt, jotka eivät ole sijoittautuneet EU:hun, voivat välittää ensivakuutuksia Unkarin alueella ainoastaan Unkariin rekisteröidyn sivuliikkeen kautta. Pankkipalvelujen ja muiden rahoituspalvelujen osalta (lukuun ottamatta vakuutuksia) ulkomaisten yritysten sivuliikkeet eivät saa tarjota omaisuudenhoitopalveluja yksityisille eläkerahastoille eivätkä pääomasijoitusten hallinnointipalveluja. Rahoituslaitoksen johtokuntaan on kuuluttava ainakin kaksi jäsentä, jotka ovat Unkarin kansalaisia, asuvat maassa asiaa koskevien valtuutakauppasäännösten mukaisesti ja joiden vakinaisena asuinpaikkana on vähintään vuoden ajan ollut Unkari.

IE: Sijoitusrahastojen ja vaihtuvapääomaisten yhtiöiden (muut kuin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset) muodossa olevien yhteissijoitusten osalta toimitsijamiehen/omaisuudenhoitajan ja rahastoyhtiön on oltava yhtiötetty Irlannissa tai muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa (ei sivuliikkeitä). Kommandiittisijoitusyhtiön osalta vähintään yhden osakkaan on oltava yhtiötetty Irlannissa. Pääsy Irlannin pörssin jäseneksi edellyttää, että yritykselle on myönnetty lupa joko a) Irlannissa, mikä edellyttää, että yrityksen on oltava yhtiötetty tai osakeyhtiö, jonka päätoimipaikka/rekisteröity kotipaikka on Irlannissa, tai b) muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa Euroopan unionin sijoituspalveludirektiivin mukaisesti.

PT: Pankkipalvelujen ja muiden rahoituspalvelujen osalta (lukuun ottamatta vakuutusyhtiöitä) eläkerahastojen hoitoa voivat tarjota ainoastaan Portugalissa tätä tarkoitusta varten yhtiöitytetyt erikoistuneet yritykset, Portugaliin sijoittautuneet ja toimiluvan henkivakuutusyhtiöiden myyntiin saaneet vakuutusyhtiöt tai muissa EU:n jäsenvaltioissa toimiluvan eläkerahastojen hoitoon saaneet yhteisöt. Vakuutuspalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen osalta voidakseen perustaa sivuliikkeen Portugaliin ulkomaisten vakuutusyhtiöiden on osoitettava, että niillä on kokemusta toiminnan harjoittamisesta vähintään viideltä edeltävältä vuodelta. Sivuliikkeiden perustaminen suoraan ei ole vakuutusyhtiöiden välittämistä varten sallittua, sillä se on varattu Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisesti muodostetuille yhtiöille. Ainoastaan Euroopan unioniin sijoittautuneet yhtiöt voivat antaa lento- ja merikuljetusvakuutuksia, jotka kattavat tavarat, lentokoneen, laivan ja vastuuvollisuuden.

FI: Lakisääteisiä eläkevakuutuksia tarjoavien vakuutusyhtiöiden osalta vähintään puolella perustajista sekä johtokunnan ja hallintoneuvoston jäsenistä on oltava vakinaainen asuinpaikka EU:ssa, jolleivät toimivaltaiset viranomaiset ole myöntäneet poikkeusta. Muiden kuin lakisääteisiä eläkevakuutuksia tarjoavien vakuutusyhtiöiden osalta vähintään yhtä johtokunnan ja hallintoneuvoston jäsenistä ja toimitusjohtajaa koskee asuinpaikkavaatimus. Armenian vakuutusyhtiön pääasiamiehen asuinpaikan on oltava Suomessa, ellei yhtiön päätoimipaikka sijaitse EU:ssa. Ulkomaiset vakuutusyhtiöiden antajat eivät voi saada lupaa perustaa Suomeen sivuliikettä lakisääteisten eläkevakuutusyhtiöiden tarjoamista varten. Ensivakuutuspalveluja (ml. rinnakkaisvakuutus) voivat tarjota ainoastaan vakuutusyhtiöiden antajat, joiden päätoimipaikka on EU:ssa tai joilla on sivuliike Suomessa. Vakuutusvälittäjän palvelujen tarjoaminen edellyttää pysyvää toimipaikkaa EU:ssa. Johtokunnan jäseniin voidaan soveltaa asuinpaikkavaatimuksia. Pankkipalvelujen osalta vähintään yhtä perustajista, yhtä johtokunnan ja hallintoneuvoston jäsenistä ja toimitusjohtajaa sekä henkilöä, jolla on allekirjoitusoikeus rahoituslaitoksen nimissä, koskee asuinpaikkavaatimus.

IT: Varataan oikeus ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka liittyvät nimikkeellä "*consulenti finanziari*" harjoitettavaan toimintaan (rahoitusneuvojat). Jotta yritys voi saada luvan arvopapereiden selvitysjärjestelmien hoitoon Italiassa sijaitsevan yrityksen kanssa, sen on oltava yhtiöitytetty Italiassa (ei sivuliikkeitä). Jotta yritys voi saada luvan arvopaperikeskuksen talletuspalvelujen hoitoon Italiassa sijaitsevan yrityksen kanssa, sen on oltava yhtiöitytetty Italiassa (ei sivuliikkeitä). Muiden yhteissijoitusjärjestelyjen kuin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavien yritysten (UCITS) osalta toimitsijamiehen/omaisuudenhoitajan on oltava yhtiöitytetty Italiassa tai muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa ja sijoittautunut Italiaan sivuliikkeen kautta. Arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavien yritysten rahastoyhtiöiden, joita ei ole yhdenmukaistettu Euroopan unionin lainsäädännöllä, on myös oltava yhtiöitytettyjä Italiassa (ei sivuliikkeitä). Ainoastaan sellaiset pankit, vakuutusyhtiöt, sijoitusyhtiöt ja Euroopan unionin lainsäädännöllä yhdenmukaistettua arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavien yritysten rahastoyhtiöt, joiden sääntömääräinen päätoimipaikka on Euroopan unionissa, sekä Italiassa yhtiöitytetyt yhteissijoitusyritykset voivat hoitaa eläkerahastojen varoja. Ovelta ovelle -myynnissä välittäjien on käytettävä Italian rekisteriin merkittyjä luvan saaneita rahoituspalvelujen tarjoajia. Ulkomaisten välittäjien edustustot eivät voi harjoittaa sijoituspalvelujen tarjoamiseen tähtäävää toimintaa.

LT: Varainhoitoa varten on perustettava erikoistunut rahastoyhtiö (ei sivuliikkeitä). Ainoastaan yritykset, joiden sääntömääräinen kotipaikka tai sivuliike on Liettuassa, voivat toimia eläkerahastojen säilytysyhteisinä. Ainoastaan pankit, joiden sääntömääräinen kotipaikka tai sivuliike on Liettuassa ja joilla on lupa tarjota sijoituspalveluja Euroopan unionissa tai ETA-maassa, voivat toimia eläkerahastojen säilytysyhteisinä. Pankin johtajista vähintään yhden on puhuttava liettuan kieltä ja asuttava vakinaisesti Liettuassa.

PL: Vakuutusyhtiöiden välittäjien on perustettava yhtiö paikalla (ei sivuliikkeitä). Varataan oikeus edellyttää, että rahoitustietojen tarjontaa ja siirtoa ja rahoitustiedon tietojenkäsittelyä ja siinä tarvittavia ohjelmistoja koskee vaatimus käyttää julkista televerkkoa tai muun luvan saaneen operaattorin verkkoa. Ulkomaiset vakuutusyhtiöt voivat ryhtyä harjoittamaan vakuutusyhtiöitä Puolan tasavallassa vain pääasiallisten sivuliikkeidensä kautta.

RO: Pankkipalvelujen ja muiden rahoituspalvelujen osalta (lukuun ottamatta vakuutuspalveluja) markkinatoimijat ovat romanialaisia oikeushenkilöitä, jotka on muodostettu osakeyhtiöinä yhtiölain säännösten mukaisesti. Vaihtoehtoisia kaupankäyntijärjestelmiä voi hallinnoida edellä esitettyjen ehtojen mukaisesti muodostettu järjestelmäoperaattori tai CNVM:n hyväksymä sijoitusyhtiö.

SK: Ulkomaisten kansalaisten voivat perustaa vakuutusyhtiön osakeyhtiön muodossa tai harjoittaa vakuutusyhtiöitä tytäryhtiöidensä kautta, joilla on Slovakiassa sääntömääräinen kotipaikka (ei sivuliikkeitä). Sijoituspalveluja voivat Slovakiassa tarjota pankit, sijoitusyhtiöt, sijoitusrahastot ja arvopaperikauppiat, jotka ovat oikeudellisesti muodoltaan osakeyhtiöitä ja joilla on lainmukainen pääoma (ei sivuliikkeitä).

SE: Ensivakuutusten tarjonta sallitaan ainoastaan Ruotsissa toimiluvan saaneen vakuutuspalvelujen tarjoajan kautta edellyttäen, että ulkomainen palvelujen tarjoaja ja ruotsalainen vakuutusyhtiö kuuluvat samaan yritysryhmään tai ne ovat tehneet sopimuksen keskinäisestä yhteistyöstä. Sellaiset vakuutuksia välittävät yritykset, joita ei ole yhtiötetty Ruotsissa, voivat sijoittautua ainoastaan sivuliikkeen kautta. Säästöpankin perustajan on oltava luonnollinen henkilö ja hänen on asuttava ETA-maassa.

SI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita vakuutuspalvelujen ja niihin liittyvien välityspalvelujen osalta, paitsi (i) merenkulkuun ja kaupalliseen lentoliikenteeseen sekä avaruuslusten laukaisuun ja kuljetukseen liittyvien riskien vakuuttaminen (mukaan lukien satelliitit), joissa vakuutus kokonaan tai osittain kattaa kuljetettavan tavaran, kulkuvälineen sekä siitä mahdollisesti syntyvät vastuut; sekä ii) kansainvälisen kauttakuluttavan. Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita pankki- ja muiden rahoituspalvelujen osalta, lukuun ottamatta kaikenkertymistä luotonantoa, kotimaisten oikeussubjektien ja yksityisten elinkeinonharjoittajien takausten ja sitoumusten hankintaa ulkomaisilta luottolaitoksilta, muiden rahoituspalvelujen tarjoajien tarjoamaa rahoitustietojen siirtoa sekä rahoitustietojen ja niihin liittyvien ohjelmistojen käsittelyä, neuvontaa ja muita liitännäisrahoituspalveluja, ml. luottotiedot ja luottoarviot, sijoituksiin ja salkunhoitoon liittyvää tutkimusta ja neuvontaa sekä omaisuuteen ja yhtiöiden rakenneuudistuksiin ja strategiaan liittyvää neuvontaa. Vaatimuksena on kaupallinen läsnäolo. Ei sitoumuksia yksityistämisen kohteena olevien pankkien omistuksen tai yksityisten (ei-lakisäateisten) eläkerahastojen osalta.

8. Terveystenhoito-, sosiaali- ja koulutuspalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sellaisten julkisin varoin rahoitettavien ja valtiontukea muodossa tai toisessa saavien terveydenhuolto-, sosiaali- ja koulutuspalvelujen osalta, joiden ei katsota saavan yksityistä rahoitusta.

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksityisesti rahoitettavien terveydenhuoltopalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen, muiden kuin yksityisin varoin rahoitettavien sairaaloiden, ambulanssipalvelujen ja muiden hoitolaitosten kuin sairaaloiden palvelujen osalta (CPC 9311, CPC 93192 ja CPC 93193).

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yleiseen eläkejärjestelmään tai lakisääteiseen sosiaaliturvajärjestelmään kuuluvan toiminnan tai palvelujen osalta.

EU: Yksityisesti rahoitettavien koulutuspalvelujen osalta johtokunnan jäsenten enemmistöön voidaan soveltaa kansalaisuusvaatimuksia.

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksityisin varoin rahoitettavien muiden koulutuspalvelujen (muut kuin alemman perusasteen, ylemmän perusasteen, keskiasteen ja korkea-asteen koulutukseksi ja aikuiskoulutukseksi luokitellut koulutuspalvelut) tarjoamisen osalta.

BG, CY, FI, MT, RO ja SE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita julkisesti rahoitettavien ylemmän perusasteen ja keskiasteen koulutuspalvelujen osalta (CPC 921, CPC 922).

AT, SI ja PL: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksityisin varoin rahoitettavien sairaankuljetuspalvelujen osalta (CPC 93192).

BG: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sairaalapalvelujen, sairaankuljetuspalvelujen tai muiden hoitolaitosten kuin sairaaloiden palvelujen osalta (CPC 9311, CPC 93192, CPC 93193).

DE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita Saksan sosiaaliturvajärjestelmän osalta, jossa palveluja voivat tarjota eri yritykset tai yksiköt ja johon voi sisältyä kilpailuelementtejä ja jotka eivät ole ”yksinomaan kansallisen viranomaisen harjoittamia palveluja”.

DE: Varataan oikeus myöntää terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen osalta suotuisampi kohtelu kahdenvälisen kauppasopimusten puitteissa (CPC 93).

CY, CZ, FI, HR, HU, MT, NL, PL, RO, SE, SI ja SK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksityisin varoin rahoitettavien sosiaalipalvelujen osalta (CPC 933).

BE, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT, PT ja UK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksityisin varoin rahoitettavien muiden sosiaalipalvelujen kuin toipilas- ja lepokoteihin ja vanhainkoteihin liittyvien palvelujen tarjoamisen osalta.

CY, CZ, MT, SE ja SK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksityisin varoin rahoitettavien sairaalapalvelujen, sairaankuljetuspalvelujen tai muiden hoitolaitosten kuin sairaaloiden palvelujen osalta (CPC 9311, CPC 93192, CPC 93193).

DE: Varataan oikeus säilyttää yksityisesti rahoitetut Saksan puolustusvoimien sairaalat kansallisessa omistuksessa. Saksa varaa itselleen oikeuden kansallistaa muita keskeisiä yksityisesti rahoitettuja sairaaloita.

FR: Terveystieteiden- ja sosiaalipalvelujen osalta Euroopan unionin sijoittajille sallitaan muitakin oikeudellisia muotoja, mutta ulkomaiset sijoittajat voivat toimia ainoastaan seuraavissa oikeudellisissa muodoissa: "société d'exercice libérale" ja "société civile professionnelle". Johtotehtäviin tarvitaan lupa. Lupamenettelyssä otetaan huomioon paikallisten johtajien saatavuus.

FR: Alemman perusasteen, ylemmän perusasteen ja keskiasteen sekä korkea-asteen koulutuspalvelujen osalta (CPC 921, CPC 922, CPC 923) Kansalaisuusvaatimusta sovelletaan opettamiseen yksityisin varoin rahoitetussa oppilaitoksessa. Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin myöntää muiden maiden kansalaisille opetuslupan. Muiden maiden kansalaisille voidaan myös myöntää lupa perustaa oppilaitoksia ja johtaa niitä. Tällaiset luvat myönnetään harkinnanvaraisesti.

FI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksityisin varoin rahoitettavien terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen osalta.

BG: Ulkomaiset korkea-asteen koulut eivät voi avata osastoja Bulgarian alueelle. Ulkomaiset korkea-asteen koulut voivat avata tiedekuntia, laitoksia, instituutteja ja oppilaitoksia Bulgariaan ainoastaan bulgarialaisten korkea-asteen koulujen organisaation yhteyteen ja yhteistyössä niiden kanssa.

EL: Korkea-asteen koulutuspalveluihin ei sovelleta kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sellaisten oppilaitosten perustamisen osalta, jotka myöntävät tunnustettuja valtiollisia tutkintotodistuksia. Yliopistotason koulutusta saavat tarjota ainoastaan laitokset, jotka ovat täysin itsehallinnollisia julkisoikeudellisia oikeushenkilöitä. Laissa sallitaan kuitenkin, että EU:n toimijat (luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt) voivat perustaa yksityisiä korkea-asteen oppilaitoksia, joiden myöntämiä todistuksia ei tunnusteta yliopistotutkintotodistuksia vastaaviksi todistuksiksi. Yksityisin varoin rahoitettavien perusasteen ja keskiasteen koulujen omistajia, johtokunnan jäsenten enemmistöä ja opettajia koskee EU-kansalaisuusvaatimus.

ES: Tunnustettuja tutkintotodistuksia tai oppiarvoja tarjoavan yksityisesti rahoitetun yliopiston toiminnan aloittaminen edellyttää lupaa; menettelyyn kuuluu parlamentin lausunto. Sovelletaan taloudellista tarveharkintaa, jolloin pääasialliset arviointiperusteet ovat väestön koko ja olemassa olevien oppilaitosten tiheys.

HR ja SI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita alemman perusasteen koulutuspalvelujen osalta (CPC 921).

AT, BG, CY, FI, MT, RO ja SE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksityisin varoin rahoitettavien korkea-asteen koulutuspalvelujen osalta (CPC 923).

CZ: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita korkea-asteen koulutuspalvelujen tarjoamisen osalta, lukuun ottamatta keskiasteen koulutuksen jälkeisiä teknillisiä ja ammatillisia koulutuspalveluja (CPC 92310).

CY, FI, MT, RO ja SE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita aikaiskoulutuspalvelujen tarjoamisen osalta (CPC 924).

AT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita radio- tai televisiolähetysinä toteutettavien aikuiskoulutuspalvelujen osalta (CPC 924).

SK: Varataan oikeus soveltaa ETA:n asuinpaikkavaatimusta koulutuspalvelujen tarjoajien osalta, lukuun ottamatta keskiasteen koulutuksen jälkeisiä teknillisiä ja ammatillisia koulutuspalveluja (CPC 92310). Varataan oikeus edellyttää, että koulutuspalveluja tarjoavan yrityksen johtokunnan enemmistön on oltava Slovakian kansalaisia (CPC 921, CPC 922, CPC 923, CPC 924).

SE: Varataan oikeus ottaa käyttöön ja pitää voimassa toimenpiteitä sellaisten koulutuspalvelujen tarjoajien osalta, joille viranomaiset ovat antaneet luvan koulutuksen tarjoamiseen. Tätä varauksia sovelletaan julkisiin varoin rahoitettavien ja yksityisin varoin rahoitettavien koulutuspalvelujen tarjoajiin, jotka saavat valtion tukea jossakin muodossa, muun muassa valtion tunnustamien koulutuspalvelujen tarjoajiin, valtion valvonnassa oleviin koulutuspalvelujen tarjoajiin sekä sellaiseen koulutukseen, joka oikeuttaa opintotukeen.

BE ja UK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yksityisin varoin rahoitettavien sairaankuljetuspalvelujen tai yksityisin varoin rahoitettavien muiden hoitolaistosten kuin sairaaloiden palvelujen osalta.

9. Matkailu ja matkailupalvelut

BG, CY, EL, ES ja FR: Matkaoppaita koskee kansalaisuusvaatimus.

BG: Matkailun ja siihen liittyvien palvelujen osalta ulkomaisia johtajia ei saa olla enemmän kuin Bulgarian kansalaisuutta olevia johtajia, jos julkisen (valtiollisen ja/tai kunnallisen) pääoman osuus bulgarialaisessa yrityksessä on yli 50 prosenttia.

BG: Hotelli- ja ravintolapalvelujen sekä ateriapalvelujen (pl. ilmaliikenteen ateriapalvelut) tarjoaminen edellyttää yhtiöitymistä (ei sivuliikkeitä).

CY: Matkailualan yrityksen ja matkatoimiston perustamista ja toimintaa koskeva toimilupa myönnetään vain EU:n luonnollisille henkilöille ja oikeushenkilöille; sama koskee olemassa olevan yrityksen toimiluvan uusimista. Ulkomaisilla palveluntarjoajilla on oltava edustajana Kyproksessa sijaitseva matkatoimisto.

IT: EU:n ulkopuolisista maista tulevat matkaoppaat tarvitsevat erityisluvan.

HR: Sijoittautumiselle historiallisesti tai taiteellisilta arvoiltaan erityisen merkittävillä suojelluilla alueilla tai kansallis- ja luonnonpuistoihin vaaditaan Kroatian tasavallan hallituksen hyväksyntä.

LT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sellaisten ulkomaisten matkaoppaiden tarjoamien matkaopaspalvelujen osalta, joita voidaan tarjota ainoastaan kahdenvälisen sopimusten mukaisesti noudattaen vastavuoroisuusperiaatetta.

10. Virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut (muut kuin audiovisuaalialan palvelut)

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sellaisten virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelujen osalta, jotka eivät sisälly liitteen VIII-B (luettelo rajat ylittäviä palveluja koskevista sitoumuksista) rajat ylittäviä palveluja koskevaan sitoumusluetteloon.

Viihdepalvelut (ml. teatteripalvelut, musiikkiyhtye-, sirkus- ja diskopalvelut)

CY, CZ, FI, HR, MT, PL, RO, SI ja SK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita viihdepalvelujen osalta (mukaan lukien teatteripalvelut, musiikkiyhtye-, sirkus- ja diskopalvelut).

BG: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita, lukuun ottamatta teatterituottajien, lauluryhmien, yhtyeiden ja orkesterien viihdepalveluja (CPC 96191), kirjailijoiden, säveltäjien, kuvanveistäjien, viihdetaitelijoiden ja muiden yksittäisten taitelijoiden tarjoamia palveluja (CPC 96192) sekä teatteripalveluihin liittyviä palveluja (CPC 96193).

EE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita muiden viihdepalvelujen osalta (CPC 96199), lukuun ottamatta elokuvateatteripalveluja.

LV ja LT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita, lukuun ottamatta elokuvateattereiden käyttöpalveluja (CPC 96199 osittain).

Uutis- ja uutistoimistopalvelut

BG, CY, CZ, EE, HU, LT, MT, RO, PL, SI ja SK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita uutis- ja uutistoimistopalvelujen osalta (CPC 962).

FR: Ulkomainen omistusosuus olemassa olevissa ranskankielisiä julkaisuja julkaisevissa kustantamoissa voi olla enintään 20 prosenttia pääomasta tai äänivallasta. Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita uutistoimistojen osalta.

Urheilu- ja muut virkistyspalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita rahapeli- ja vedonlyöntipalvelujen osalta.

AT ja SI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita hiihtokoulupalvelujen ja vuoristo-oppaiden palvelujen osalta.

BG, CY, CZ, EE, HR, LV, MT, PL, RO ja SK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita urheilupalvelujen osalta (CPC 9641).

Kirjasto-, arkisto-, museo- ja muut kulttuuripalvelut

EU (paitsi AT): Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita kirjasto-, arkisto-, museo- ja muiden kulttuuripalvelujen osalta (CPC 963).

11. Liikennepalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita avaruusliikennepalvelujen, avaruusalusten vuokraamisen (CPC 733, CPC 734 osittain) ja avaruusliikenteen oheispalvelujen osalta.

EU, paitsi FI: Yhdistettyä kuljetusta koskevien palvelujen toimittamisen osalta vain jäsenvaltioon perustetut kuljetusyritykset, jotka täyttävät ammattiin ja jäsenvaltioiden välisille tavarankuljetusmarkkinoille pääsyn edellytykset, voivat jäsenvaltioiden välisen yhdistetyn kuljetuksen yhteydessä toteuttaa maantiekuljetuksen alku- ja/tai loppuosuudet, jotka muodostavat erottamattoman osan yhdistettyä kuljetusta ja joihin saattaa sisältyä rajan ylittäminen. Sovelletaan kaikkiin kuljetusmuotoihin vaikuttavia rajoituksia. Voidaan toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että yhdistettyihin kuljetuksiin käytettävien maantieajoneuvojen ajoneuvoveroja alennetaan tai että ne palautetaan.

AT, BG, CY, CZ, EE, HR, HU, LT, LV, MT, PL, RO, SE, SI ja SK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita yhdistettyä kuljetusta koskevien palvelujen toimittamisen osalta.

Liikenteen liitännäispalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita luotsaus- ja kiinnityspalvelujen tarjoamisen osalta (meri- ja sisävesiliikenteen oheispalvelut).

EU: Varataan oikeus edellyttää, että vain EU:n jäsenvaltion lipun alla purjehtivat alukset voivat tarjota hinaus- ja työntöpalveluja (meri- ja sisävesiliikenteen oheispalvelut).

SI: Varataan oikeus edellyttää, että ainoastaan oikeushenkilöt, jotka ovat sijoittautuneet Sloveniaan (ei sivuliikkeitä), voivat tarjota tulliselvityspalveluja meri-, sisävesi-, rautatie- ja maantieliikenteen osalta.

Meriliikenne ja siihen liittyvät oheispalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita, kun on kyseessä rekisteröidyn yhtiön sijoittautuminen sijoittautumisvaltion lipun alla purjehtivan laivaston liikennöimiseksi.

EU: Ei kansallisen kohtelun, suosituimmuuskohtelun eikä miehistön kansalaisuusvelvoitetta kansallisen kabotaasiliikenteen osalta.

BG: Oikeus tarjota alusten käyttöä edellyttäviä meriliikenteen oheispalveluja voidaan myöntää ainoastaan Bulgarian lipun alla purjehtiville aluksille. Ei sivuliikkeiden suoraa perustamista (meriliikenteen oheispalvelujen osalta edellytetään yhtiöittämistä).

CY: Kyproslaisiin aluksiin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta:

- a) luonnollisten henkilöiden osalta yli 50 prosenttia laivojen osakkeista on oltava EU:n tai ETA:n kansalaisten omistuksessa.
- b) oikeushenkilöiden osalta osakkeiden on oltava kokonaan joko EU:n tai ETA:n alueelle sijoittautuneiden yhtiöiden omistuksessa tai EU:n tai ETA:n alueen ulkopuolelle sijoittautuneiden yhtiöiden omistuksessa mutta EU:n tai ETA:n kansalaisten määräysvallassa. 'Määräysvallalla' tarkoitetaan, että joko yli 50 prosenttia yhtiöiden osakkeista on EU:n tai ETA:n kansalaisten omistuksessa tai enemmistö yhtiön johdosta on EU:n tai ETA:n kansalaisia. Kahdessa jälkimmäisessä tapauksessa yhtiöllä on joko oltava nimetty tai valtuutettu edustaja Kyproksessa tai aluksen johdon on oltava uskottu täysin kyproslaiselle tai yhteisön laivanvarustamolle Kyproksessa.

DK: EU:n ulkopuolella asuvat luonnolliset henkilöt eivät voi omistaa Tanskan lipun alla purjehtivia aluksia. EU:n ja ETA:n alueen ulkopuoliset yritykset ja yhteisomistuksessa olivat laivanvarustamot (*"partrederi"*) voivat omistaa ainoastaan Tanskan lipun alla purjehtivia kaupallisia aluksia, jos aluksia hallinnoidaan, johdetaan ja ylläpidetään tehokkaasti joko tanskalaisen omistajan pääasiallisesta tai toissijaisesta sijoittautumispaikasta, joka voi olla tytäryhtiö, sivuliike tai toimisto, jossa työskentelevillä henkilöillä on pysyvä valtuutus omistajan edustajana toimimiseen. Luotsauspalvelujen tarjoajat voivat tarjota luotsauspalveluja Tanskassa vain, jos niiden kotipaikka on EU- tai ETA-maassa ja ne ovat tanskalaisten viranomaisten rekisteröimiä ja hyväksymiä Tanskan luotsaamisesta annetun lain mukaisesti.

ES: Aluksen merkitseminen erityiseen saarten rekisteriin edellyttää, että sen omistajayritys on sijoittautunut Kanariansaarille.

HR: Meriliikenteen liitännäispalvelujen osalta ulkomaisten oikeushenkilöiden edellytetään perustavan Kroatiaan yhtiön, jolle satamaviranomaisen on myönnettävä toimilupa julkisen tarjouskilpailumenettelyn perusteella. Palveluntarjoajien määrää voidaan rajoittaa satamakapasiteetin rajoitusten mukaisesti.

HR: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita seuraavien osalta: c) tulliselvityspalvelut, d) konttiasema- ja varastointipalvelut, e) varustamon edustajan palvelut ja f) meriliikenteen huolintapalvelut.

a) Meriliikenteen lastinkäsittelypalvelujen, b) varastointipalvelujen, j) muiden tuki- ja liitännäispalvelujen (ml. ateriapalvelut), h) työntö- ja hinauspalvelujen ja i) meriliikenteen tukipalvelujen osalta ulkomaisten oikeushenkilöiden on perustettava yhtiö Kroatiaassa ja saatava sille satamaviranomaisen toimilupa julkisen kilpailumenettelyn kautta. Palveluntarjoajien määrää voidaan rajoittaa satamakapasiteetin rajoitusten mukaisesti.

FI: Palveluja voivat tarjota ainoastaan Suomen lipun alla purjehtivat alukset.

Sisävesiliikenne ⁽¹⁾ ja siihen liittyvät oheispalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun, suosituimmuuskohtelun eikä miehistön kansalaisuusvelvoitteita kansallisen kabotaasiliikenteen osalta. Toimenpiteillä, jotka perustuvat joko nykyisiin tai tuleviin sisävesiliikenteeseen pääsyä koskeviin sopimuksiin (mm. Rein-, Main- ja Tonavajoen yhdistämistä toisiinsa koskevat sopimukset), varataan eräät liikenneoikeudet asianomaisiin maihin sijoittautuneille ja kansalaisuusperusteet omistajuuden osalta täyttävälle liikenteenharjoittajille. Reinin vesiliikenteestä tehdyn yleissopimuksen (Mannheimin yleissopimus) täytäntöönpanomääräyksiä sovelletaan.

HR: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sisävesiliikenteen palvelujen osalta.

EU, paitsi LV ja MT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita, kun on kyseessä rekisteröidyn yhtiön sijoittautuminen sijoittautumisvaltion lipun alla purjehtivan laivaston liikennöimiseksi.

⁽¹⁾ Sisältää sisävesiliikenteen liitännäispalvelut.

AT: Sisävesiliikenteen ja siihen liittyvien oheispalveluiden osalta (alusten vuokraus miehistöineen, hinaus- ja työntöpalvelut, luotsaus- ja kiinnityspalvelut, navigoinnin apupalvelut, satama- ja sisävesiliikennepalvelut) toimilupa myönnetään ainoastaan ETA-alueen oikeushenkilöille, ja yli 50 prosentin osuus osakepääomasta, äänivalta sekä johtokunnan enemmistö on varattu ETA-valtioiden kansalaisille.

HU: Sijoittautumisen edellytyksenä saattaa olla valtion osallistuminen.

Lentoliikenne ja siihen liittyvät oheispalvelut

Vastavuoroista markkinoillepääsyä koskevista edellytyksistä lentoliikenteen alalla sovitaan yhteisen ilmailualueen perustamista koskevassa Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välisessä sopimuksessa.

EU: EU:n lentoliikenteen harjoittajan käyttämän ilma-aluksen on oltava rekisteröity siinä EU:n jäsenvaltiossa, joka on antanut lentoliikenteen harjoittajalle toimiluvan, tai toimiluvan antaneen EU:n jäsenvaltion hyväksyessä muualla EU:ssa. Rekisteröitävän ilma-aluksen voidaan edellyttää olevan joko tietyt kansalaisuusvaatimukset täyttävien luonnollisten henkilöiden tai osakkuutta ja määräysvaltaa koskevat tietyt vaatimukset täyttävien yritysten omistuksessa. Poikkeuksena armenialainen lentoliikenteen harjoittaja voi tietyissä olosuhteissa vuokrata EU:n lentoliikenteen harjoittajalle Armeniassa rekisteröidyn ilma-aluksen tämän poikkeuksellista tarvetta tai kausiluonteista kapasiteettitarvetta varten tai toiminnallisten ongelmien ratkaisemiseksi, jos tarvetta ei pystytä kohtuudella tyydyttämään EU:ssa rekisteröidyn ilma-aluksen vuokrauksella edellyttäen, että tähän on saatu lupa rajoitetuksi ajaksi EU:n lentoliikenteen harjoittajalle toimiluvan antaneelta EU:n jäsenvaltiolta. Ilma-aluksen ja siihen kuuluvan miehistön vuokrauksen osalta ilma-aluksen on oltava joko erityiset kansalaisuusvaatimukset täyttävien luonnollisten henkilöiden tai osakkuutta ja määräysvaltaa koskevat erityiset vaatimukset täyttävien oikeushenkilöiden omistuksessa. Ilma-alusta käyttävien lentoliikenteen harjoittajien on oltava joko erityiset kansalaisuusvaatimukset täyttävien luonnollisten henkilöiden tai osakkuutta ja määräysvaltaa koskevat erityiset vaatimukset täyttävien oikeushenkilöiden omistuksessa.

EU: Maahuolintapalvelujen osalta voidaan edellyttää sijoittautumista EU:n alueelle. Maahuolintapalvelujen avoimuuden taso riippuu lentoaseman koosta. Lentoasemilla toimivien palveluntarjoajien määrää voidaan rajoittaa. "Isoilla lentoasemilla" määrää ei saa rajoittaa vähempään kuin kahteen tarjoajaan. Selvyyden vuoksi todetaan, että tämä ei vaikuta Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Armenian välisestä lentoliikennesopimuksesta johtuviin EU:n oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

EU: Tietokonepohjaisten paikanvarausjärjestelmien (TPJ) osalta, jos Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajille ei myönnetä vastaavaa kohtelua⁽¹⁾ kuin Euroopan unionissa myönnetään Euroopan unionin ulkopuolella toimiville TPJ-palvelujen tarjoajille tai jos Euroopan unionin TPJ-palvelujen tarjoajille ei myönnetä vastaavaa kohtelua kuin EU:n ulkopuoliset lentoliikenteen harjoittajat myöntävät Euroopan unionissa, voidaan toteuttaa toimenpiteitä, jotta Euroopan unionissa toimivat TPJ-palvelujen tarjoajat myöntäisivät EU:n ulkopuolisille lentoliikenteen harjoittajille ja Euroopan unionissa toimivat lentoliikenteen harjoittajat EU:n ulkopuolisille TPJ-palvelujen tarjoajille vastaavan kohtelun.

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita lentoasemapalvelujen osalta.

BG: Ei sivuliikkeiden suoraa perustamista lentoliikenteen oheispalvelujen osalta (edellytetään yhtiöittämistä). Tavaraliikenteen välityspalvelujen osalta ulkomaiset henkilöt voivat tarjota palveluja ainoastaan omistamalla bulgarialaisyrityksen pääomasta enintään 49 prosenttia sekä sivuliikkeiden välityksellä.

HR: Varataan oikeus ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka liittyvät maahuolintapalveluihin (ml. ateriapalvelut).

CY, CZ, HU, MT, PL, RO ja SK: Varataan oikeus ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka liittyvät rahdin kuljetusvälityspalveluihin (CPC 748 osittain).

⁽¹⁾ Vastaava kohtelu merkitsee Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien ja Euroopan unionin TPJ-palvelujen tarjoajien syrjimätöntä kohtelua.

Rautatieliikenne ja siihen liittyvät oheispalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita henkilö- ja tavaraliikennepalvelujen osalta (CPC 7111 ja CPC 7112).

BG: Ei sivuliikkeiden suoraa perustamista rautatieliikenteen oheispalvelujen osalta (edellytetään yhtiöittämistä). Omistusosuus bulgarialaisyrityksestä rajoitetaan 49 prosenttiin.

CZ: Ei sivuliikkeiden suoraa perustamista rautatieliikenteen oheispalvelujen osalta (edellytetään yhtiöittämistä).

HR: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita henkilö- ja tavaraliikenteen, rahdin kuljetusvälityspalvelujen (CPC 748 osittain) ja hinaus- ja työntöpalvelujen (CPC 7113) osalta.

Maantieliikenne ja siihen liittyvät oheispalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita maantieliikenteen kabotaasiliikennepalvelujen osalta, mukaan lukien jäsenvaltion sisäinen liikenne, jota liikennöi toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut liikenteenharjoittaja (CPC 7121 ja CPC 7122), paitsi muiden kuin säännöllisesti liikennöivien linja-autojen vuokraus kuljettajineen, sekä maantieliikenteen rahtipalvelut (CPC 7123), paitsi posti- ja kuriirilähetysten kuljetus omaan lukuun. Liikenteestä vastaavaa henkilöä koskee asuinpaikkavaatimus.

AT: Henkilö- ja tavaraliikenteen osalta sekä kaupalliseen käyttöön tarkoitettujen maantieajoneuvojen, joissa on käyttäjä tai kuljettaja, vuokrauspalvelujen osalta yksinoikeuksia ja lupia voidaan myöntää ainoastaan sellaisille Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisille ja sellaisille Euroopan unionin oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on Euroopan unionissa.

BG: Henkilö- ja tavaraliikenteen osalta yksinoikeuksia ja lupia voidaan myöntää ainoastaan sellaisille Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisille ja Euroopan unionin oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on Euroopan unionissa. Yhtiöittämistä edellytetään. Luonnollisia henkilöitä koskee EU-kansalaisuusvaatimus. Ei sivuliikkeiden suoraa perustamista (luokkien CPC 7121, CPC 7122 ja CPC 7123 osalta edellytetään yhtiöittämistä, lukuun ottamatta posti- ja kuriirilähetysten kuljetusta omaan lukuun). Rautatieliikenteen oheispalvelujen osalta ei sivuliikkeiden suoraa perustamista (edellytetään yhtiöittämistä). Omistusosuus bulgarialaisyrityksestä rajoitetaan 49 prosenttiin.

CZ: Ei sivuliikkeiden suoraa perustamista (luokkien CPC 7121, CPC 7122 ja CPC 7123 osalta edellytetään yhtiöittämistä, lukuun ottamatta posti- ja kuriirilähetysten kuljetusta omaan lukuun).

EL: Tieliikenteen tavarakuljetusten tarjoaminen edellyttää kreikkalaista toimilupaa. Toimiluvat myönnetään syrjimättömin ehdoin. Kreikkaan sijoittautuneet tieliikenteen tavarakuljetusten tarjoajat voivat käyttää ainoastaan Kreikassa rekisteröityjä ajoneuvoja.

ES: Henkilöliikenteen ja kaukoliikenteen linja-autopalvelujen osalta sovelletaan tarveharkintaa.

FI: Tieliikennepalvelujen tarjoamiseen vaaditaan lupa, jota ei myönnetä ulkomailla rekisteröidyille ajoneuvoille.

FR: Ulkomaiset sijoittajat eivät saa tarjota kaukoliikenteen linja-autopalveluja.

LV: Henkilö- ja tavaraliikennepalvelujen tarjoamiseen vaaditaan lupa, jota ei myönnetä ulkomailla rekisteröidyille ajoneuvoille. Sijoittautuneiden yritysten on käytettävä kansallisesti rekisteröityjä ajoneuvoja.

RO: Maanteiden tavara- ja henkilöliikenteen tarjoaminen edellyttää toimilupaa. Liikenteenharjoittajien, joilla on toimilupa, on käytettävä ainoastaan ajoneuvoja, jotka on rekisteröity Romaniassa ja jotka omistetaan ja joita käytetään hallituksen asetuksen säännösten mukaisesti.

SE: Tieliikenteen harjoittaminen edellyttää ruotsalaista toimilupaa. Taksiluvan saaminen edellyttää, että yritys on nimennyt luonnollisen henkilön toimimaan liikenteestä vastaavana henkilönä (käytännössä asuinpaikkavaatimus – ks. Ruotsin sijoittautumismuotoja koskeva varauma). Maahan sijoittautuneiden liikenteenharjoittajien on käytettävä kyseiseen maahan rekisteröityjä ajoneuvoja.

Muun tieliikenteen harjoittamiseksi saatavaan lupaan vaaditaan, että yritys on sijoittautunut EU:hun, että sillä on yksikkö Ruotsissa ja että se on nimennyt liikenteestä vastaavaksi henkilöksi luonnollisen henkilön, joka asuu EU:ssa.

Luvat myönnetään syrjimättömin ehdoin, mutta yleisenä sääntönä on, että tieliikenteen ja maanteiden henkilöliikenteen harjoittajien on käytettävä ajoneuvoja, jotka on rekisteröity kansalliseen tieliikennerekisteriin. Jos ajoneuvo on rekisteröity ulkomailla, jos sen omistaa luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka asuu pääsääntöisesti ulkomailla, ja jos se tuodaan Ruotsiin tilapäistä käyttöä varten, sitä voidaan käyttää Ruotsissa tilapäisesti. Ruotsin liikennevirasto määrittelee tilapäisen käytön yleensä enintään vuoden pituiseksi käytöksi.

Muiden tuotteiden kuin polttoaineiden putkijohtokuljetus ja siihen liittyvät oheispalvelut

AT: Luokan CPC 7139 osalta varataan oikeus myöntää yksinoikeuksia sellaisille EU:n jäsenvaltioiden kansalaisille ja EU:n oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on EU:ssa.

14. Energiapalvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita sellaisen maan luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden määräysvallassa ⁽¹⁾ olevien Armenian oikeushenkilöiden osalta, jonka osuus EU:hun tulevasta öljyn ja maakaasun tuonnista ⁽²⁾ on yli 5 prosenttia, ellei EU tarjoa kyseisen maan luonnollisille henkilöille ja oikeushenkilöille kattavaa pääsyä tälle sektorille kyseisen maan kanssa tehdyn taloudellista yhdentymistä koskevan sopimuksen yhteydessä.

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita ydinpolttoaineen ja -aineiden tuotannon, käsittelyn tai kuljettamisen tai ydinvoimaan perustuvan sähköntuotannon ja sähkönjakelun osalta.

EU: Kolmannesta maasta tai kolmansista maista olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön tai -henkilöiden määräysvallassa olevan siirtoverkonhaltijan sertifiointi voidaan evätä sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/72/EY 11 artiklan ja maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY 11 artiklan mukaisesti, ellei siirtoverkonhaltija ole osoittanut, että sertifiointin myöntäminen ei vaaranna energian toimitusvarmuutta jossakin jäsenvaltiossa tai EU:ssa.

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita moottoripolttoaineiden, sähkön, (pullottamattoman) kaasun, höyryn ja lämpimän veden vähittäis- ja tukkumyyntipalvelujen osalta.

AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita polttoaineiden putkijohtokuljetusten osalta, konsultointipalveluja lukuun ottamatta.

BE ja LV: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita maakaasun putkijohtokuljetusten osalta, konsultointipalveluja lukuun ottamatta.

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita energian jakeluun liittyvien palvelujen osalta, konsultointipalveluja lukuun ottamatta.

SI: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita energian jakeluun liittyvien palvelujen osalta, maakaasun jakeluun liittyviä palveluja lukuun ottamatta.

⁽¹⁾ Oikeushenkilö on toisen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön määräysvallassa, jos viimeksi mainitu(i)lla on valta nimittää enemmistö sen johtajista tai muutoin laillisesti ohjata sen toimintaa. Määräysvallaksi on erityisesti katsottava yli 50 prosentin omistusosuus oikeushenkilön pääomasta.

⁽²⁾ Energiasta vastaavan pääosaston viimeisimmässä energia-alaa koskevassa Statistical Pocketbook -julkaisussa ilmoitettujen lukujen perusteella: raakaöljyn tuonti ilmaistuna painona, kaasuntuonti lämpöarvona.

PL: Putkijohtoja pitkin kuljetettujen polttoaineiden varastointipalvelujen osalta (CPC 742 osittain) varataan oikeus edellyttää, että energiantuottajamaiden sijoittajia voidaan estää saamasta toimintaa koskeva määräysvalta. Varataan oikeus edellyttää yhtiöittämistä (ei sivuliikkeitä).

CY: Varataan oikeus kieltäytyä myöntämästä toimilupaa kolmansien maiden kansalaisille tai kolmansien maiden kansalaisten määräysvallassa oleville yksiköille hiilivetyjen etsinnän, hyödyntämisen ja jalostuksen alalla. Yksiköt, joille on myönnetty toimilupa hiilivetyjen etsinnän, hyödyntämisen ja jalostuksen alalla, eivät saa toimia suoraan tai epäsuorasti kolmannen maan tai kolmansien maiden kansalaisten alaisuudessa ilman etukäteislupaa.

15. Muut muualle luokittelemattomat palvelut

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita uusien palvelujen tarjoamisen osalta, muut kuin palvelut, jotka sisältyvät Yhdistyneiden kansakuntien yhteiseen tavaraluokitukseen (CPC), 1991.

EU: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita jäsenjärjestöjen palvelujen (CPC 95), hautaus-, tuhkaus- ja hautaustoimistopalvelujen (CPC 9703) osalta.

LT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita "gov.lt"-päätteisten internetosoitteiden myöntämisen ja elektronisiin kassoihin liittyvien lupien osalta.

CY: Kampaamopalvelujen tarjoaminen edellyttää kansalaisuusvaatimuksen ja asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä.

PT: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita laitteiden myynnin eikä patentin myöntämisen osalta.

SE: Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita hautaus-, tuhkaus- ja hautaustoimistopalvelujen osalta.

LIITE VIII-B

RAJAT YLITTÄVIÄ PALVELUJA KOSKEVAT EUROOPAN UNIONIN SITOUKUKSET

1. Jäljempänä esitettävässä sitoumusluettelossa ilmoitetaan Euroopan unionin tämän sopimuksen 151 artiklan mukaisesti vapauttatut palvelualat sekä Armenian tasavallan palveluihin ja palveluntarjoajiin kyseisillä aloilla varaumien muodossa sovellettavat markkinoille pääsyä ja kansallista kohtelua koskevat rajoitukset. Luettelossa on seuraavat osat:
 - a) ensimmäisessä sarakkeessa ilmoitetaan toimiala tai osa-ala, jota koskevan sitoumuksen osapuoli tekee, sekä se, kuinka laajasti vapautettuihin aloihin sovelletaan varaumia; ja
 - b) toisessa sarakkeessa esitetään sovellettavat varaumat.

Jos b kohdassa tarkoitettussa sarakkeessa on ainoastaan jäsenvaltiokohtaisia varaumia, siinä mainitsemattomat jäsenvaltiot tekevät kyseistä alaa koskevat sitoumukset ilman varaumia.

Vaikka tietyllä alalla ei ole jäsenvaltiokohtaisia varaumia, siihen voidaan kuitenkin soveltaa horisontaalisia varaumia tai alakohtaisia EU:n laajuisia varaumia.

Sitoumuksia ei sovelleta toimialoilla ja osa-aloilla, joita ei mainita jäljempänä olevassa luettelossa.

2. Jäljempänä olevaan luetteloon ei sisälly toimenpiteitä, jotka koskevat pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä, teknisiä standardeja tai lupavaatimuksia ja -menettelyjä, elleivät ne ole tämän sopimuksen 149 ja 150 artiklassa tarkoitettuja markkinoille pääsyn tai kansallisen kohtelun rajoituksia. Kyseisiä toimenpiteitä (esim. toimiluvan saamista koskeva edellytys, yleispalveluvelvoitteet, tutkintotodistusten tunnustuksen saamista säännellyillä aloilla koskeva edellytys, tiettyjen tutkintojen, ml. kielitutkinnot, läpäisemistä koskeva edellytys sekä syrjimätön vaatimus, jonka mukaan tiettyä toimintaa ei saa harjoittaa suojelluilla luonnonalueilla eikä historiallisesti tai taiteellisilta arvoiltaan erityisen merkittävillä alueilla) sovelletaan joka tapauksessa toisen osapuolen sijoittajiin, vaikka toimenpiteitä ei mainita luettelossa.
3. Jäljempänä oleva luettelo ei rajoita muodon 1 soveltamista tietyillä palvelualoilla ja osa-aloilla eikä sijoittautumissitoumuksia koskevan luettelon mukaisten julkisten monopoliin ja yksinoikeuksien olemassaoloa.
4. Tämän sopimuksen 141 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäljempänä oleva luettelo ei sisällä toimenpiteitä, jotka koskevat osapuolten myöntämiä tukia.
5. Sitoumusluettelosta syntyvät oikeudet ja velvoitteet eivät ole sovellettavissa sellaisenaan välittömästi eivätkä ne näin ollen luo välittömästi oikeuksia yksittäisille luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille.
6. Selvyyden vuoksi todetaan, että Euroopan unionin osalta kansallisen kohtelun myöntämisvelvoite ei tarkoita, että toisen osapuolen kansalaisille tai oikeushenkilöille olisi myönnettävä samanlainen kohtelu jäsenvaltiossa kuin mikä myönnetään toisen jäsenvaltion kansalaisille tai oikeushenkilöille Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen nojalla tai minkä tahansa sen johdosta hyväksytyyn toimenpiteen nojalla, mukaan lukien niiden täytäntöönpano jäsenvaltioissa. Tällainen kansallinen kohtelu myönnetään vain toisen osapuolen oikeushenkilöille, jotka ovat sijoittautuneet jonkin muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja joiden kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on kyseisessä jäsenvaltiossa, mukaan lukien Euroopan unioniin sijoittautuneet oikeushenkilöt, jotka ovat toisen osapuolen kansalaisten omistuksessa tai määräysvallassa.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
1. YRITYSPALVELUT	
Kaikki toimialat	
A. Ammatilliset palvelut	
<p>a) Lakiasiainpalvelut (CPC 861) ⁽¹⁾ (pl. julkisia tehtäviä hoitavien oikeusalan ammattilaisten (kuten notaarit, "huissiers de justice" ja muut "officiers publics et ministériel") tarjoamat oikeudelliset neuvontapalvelut sekä oikeudelliset asiakirja- ja todistuspalvelut)</p>	<p>Muotojen 1 ja 2 osalta</p> <p>AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, PT, PL, SK ja UK: Kansallisen (EU ja jäsenvaltio) oikeuden harjoittamiseen vaadittava asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä.</p> <p>CY: Lakiasiainpalvelujen tarjoamiseen sovelletaan EU:n kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimusta. Asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää kansalaisuusvaatimuksen ja asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä. Ainoastaan asianajajaliiton jäseneksi merkityt asianajat voivat olla asianajotoimiston osakkaita, osakkeenomistajia tai hallituksen jäseniä Kyproksessa.</p> <p>CY ja HU: Ulkomaisten lakimiesten harjoittama lakiasiantointiminta on rajattu oikeudellisen neuvonnan tarjoamiseen.</p> <p>FI: Oikeudellista edustusta koskeviin palveluihin vaadittava asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää kansalaisuusvaatimuksen ja asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä (mukaan lukien suomalaisen nimikkeen "asianajaja" käyttö).</p> <p>BE: "Cour de cassation" -oikeusistuimessa esiintymiseen muissa kuin rikosoikeudellisissa tapauksissa sovelletaan kiintiöitä.</p> <p>BG: Ulkomaiset asianajat voivat tarjota oikeudellista edustusta koskevia palveluja ainoastaan oman maansa kansalaisten osalta, ja edellytyksenä on vastavuoroisuus ja yhteistyö bulgarialaisen asianajajan kanssa. Oikeudellista sovittelua koskevien palvelujen tarjoaminen edellyttää vakinaista asuinpaikkaa.</p> <p>ES: Teollis- ja tekijänoikeusasiamiehiä koskee EU:n jäsenvaltion kansalaisuusvaatimus.</p> <p>FR: Asianajat voivat harjoittaa "avocat auprès de la Cour de Cassation"- ja "avocat auprès du Conseil d'Etat" -ammatteja kiintiöiden rajoissa ja kansalaisuusvaatimuksen täytyessä.</p>

⁽¹⁾ Sisältää oikeudellisen neuvonnan, oikeudellisen edustuksen, välimiesmenettelyn ja sovittelun sekä oikeudellisen asiakirja- ja todistuspalvelun. Lakiasiainpalvelujen tarjonta on sallittua ainoastaan kansainväliseen julkisoikeuteen, EU:n oikeuteen ja sellaisen lainkäyttöalueen oikeuteen, jolla sijoittaja tai sen henkilöstö on oikeutettu toimimaan lakimiehenä, kuuluvissa asioissa, ja siihen sovelletaan, samoin kuin muiden palvelujen yhteydessä, Euroopan unionin jäsenvaltioissa sovellettavia lupavaatimuksia ja -menettelyjä. Kansainväliseen julkisoikeuteen ja ulkomaiseen oikeuteen liittyviä lakiasiainpalveluja tarjoavilla asianajajilla ne voivat tarkoittaa paikallisten eettisten sääntöjen noudattamista, kotimaan ammattinimikkeen käyttämistä (jollei isäntämaan ammattinimikkeen käytölle ole saatu hyväksyntää), vakuutusta koskevien vaatimusten täyttämistä, yksinkertaista rekisteröitymistä isäntämaan asianajajaliittoon tai yksinkertaistettua hyväksymistä isäntämaan asianajajaliiton jäseneksi soveltuvuuskokeen kautta ja lainmukaisen kotipaikan tai toimipaikan sijaitsemista isäntämaassa. EU:n oikeuteen liittyviä lakiasiainpalveluja voi pääsääntöisesti tarjota EU:ssa asianajajaliittoon hyväksytty täysin pätevä asianajaja henkilökohtaisesti, tai kyseisiä palveluja voidaan tarjota hänen kauttaan, ja EU:n jäsenvaltion oikeuteen liittyviä lakiasiainpalveluja voi pääsääntöisesti tarjota kyseisen jäsenvaltion asianajajaliittoon hyväksytty täysin pätevä asianajaja henkilökohtaisesti, tai kyseisiä palveluja voidaan tarjota hänen kauttaan. Näin ollen edustaminen EU:n tuomioistuimissa ja muissa toimivaltaisissa viranomaisissa saattaa edellyttää täysjäsenyyttä kyseisen EU:n jäsenvaltion asianajajaliitossa, koska tällöin on kyse EU:n ja kansallisen prosessioikeuden harjoittamisesta. Joissakin jäsenvaltioissa ulkomaiset asianajat, joita ei ole hyväksytty asianajajaliiton täysjäseniksi, voivat kuitenkin edustaa siviilioikeudellisissa menettelyissä osapuolta, joka on sellaisen valtion kansalainen tai kuuluu sellaiselle valtiolle, jossa asianajajalla on lupa harjoittaa ammattiaan.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
	<p>LV: Valantehneitä asianajajia, joille edustaminen rikosoikeudenkäynneissä on varattu, koskee kansalaisuusvaatimus.</p> <p>DK: Oikeuden harjoittaminen, mukaan lukien edustaminen tuomioistuimissa, edellyttää asianajajaliiton täysjäsenyyttä. Henkilö voidaan hyväksyä asianajajaliiton jäseneksi, jos hän täyttää Tanskan oikeudenkäymislain (<i>Retsplejeloven</i>) määritetyt edellytykset. Tanskan oikeudenkäymislain (<i>Retsplejeloven</i>) mukaisesti nimike ”advokat” on suojattu. Muut kuin Tanskassa luvan saaneet asianajajat voivat harjoittaa lakiasianpalveluja Tanskan oikeudenkäymislain (<i>Retsplejeloven</i>) mukaisesti mutta eivät voi käyttää nimeä ”Advokat”.</p> <p>EE: Patenttiasiamiehiä ja valantehneitä kielenkääntäjiä koskee EU-kansalaisuusvaatimus (CPC 861 osittain).</p> <p>NL, FI ja HU: Patenttiasiamiesten palveluihin sovelletaan asuinpaikkavaatimusta (CPC 861 osittain).</p> <p>LT: Patenttiasiamiehiin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.</p> <p>PT: Kansalaisuusvaatimusta sovelletaan nimikkeellä ”solicitadores” toimivan henkilön sekä teollis- ja tekijänoikeusasiamiehen ammattiin pääsyyn.</p>
<p>b) 1. Laskentatoimen palvelut ja kirjanpito- ja tilintarkastuspalvelut (CPC 86212, muut kuin ”tilintarkastuspalvelut” CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)</p>	<p>Muodon 1 osalta</p> <p>FR, HU, IT, MT, RO ja SI: Ei sitoumuksia.</p> <p>AT: Edustaminen toimivaltaisissa viranomaisissa edellyttää kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä.</p> <p>CY: Markkinoille pääsy edellyttää taloudellista tarveharkintaa. Pääasiallinen arviointiperuste: osa-alan työllisyystilanne.</p> <p>Muodon 2 osalta</p> <p>Kaikki jäsenvaltiot: Ei mitään.</p>
<p>b) 2. Tilintarkastuspalvelut (CPC 86211 ja CPC 86212, muut kuin laskentatoimen palvelut)</p>	<p>Muodon 1 osalta</p> <p>BE, BG, CY, DE, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SI ja UK: Ei sitoumuksia.</p> <p>AT: Edustaminen toimivaltaisissa viranomaisissa ja Itävallan erityislainsäädännössä (esim. osakeyhtiölaki, pörssilaki, pankkilaki jne.) säädettyjen tilintarkastusten suorittaminen edellyttävät kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä.</p> <p>SE: Vain Ruotsissa hyväksytyt tai valtuutetut tilintarkastajat ja Ruotsissa rekisteröidyt tilintarkastusyrietykset voivat tarjota tiettyjen oikeushenkilöiden lakisääteisiä tilintarkastuspalveluja, mukaan lukien kaikki osakeyhtiöt ja luonnolliset henkilöt. Vain Ruotsissa hyväksytyt tilintarkastajat ja rekisteröidyt julkiset tilintarkastusyrietykset voivat olla osakkeenomistajia tai muodostaa henkilöyhtiön, joka toimii laillisesti hyväksyttynä tilintarkastusyrietyksenä (virallisissa tarkoituksissa). Hyväksyminen edellyttää asumista ETA-maassa tai Sveitsissä. Nimikkeitä ”hyväksytty tilintarkastaja” ja ”valtuutettu tilintarkastaja” saavat käyttää ainoastaan tilintarkastajat, joille on annettu hyväksyntä tai valtuutus Ruotsissa. Sellaisten taloudellisten yhteenliittymien ja tiettyjen muiden yritysten tilintarkastajilla, jotka eivät ole hyväksytyjä tai valtuutettuja kirjanpitäjiä, on oltava toimipaikka ETA-alueella. Toimivaltainen viranomaislainen voi myöntää poikkeuksia tästä vaatimuksesta.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
	<p>HR: Ulkomaiset tilintarkastusyrietykset voivat tarjota tilintarkastuspalveluja Kroatian alueella, jos ne ovat perustaneet sivuliikkeen Kroatiassa yhtiölain säännösten mukaisesti.</p> <p>LT: Tilintarkastuskertomus on laadittava yhdessä sellaisen tilintarkastajan kanssa, joka on auktorisoitu Liettuassa.</p> <p>DK: edellytetään kansalaisuutta.</p> <p>Muodon 2 osalta</p> <p>Ei mitään.</p>
<p>c) Verotukseen liittyvät neuvontapalvelut (CPC 863)⁽¹⁾</p>	<p>Muodon 1 osalta</p> <p>AT: Edustaminen toimivaltaisissa viranomaisissa edellyttää kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä.</p> <p>CY: Markkinoille pääsy edellyttää taloudellista tarveharkintaa. Pääasiallinen arviointiperuste: osa-alan työllisyystilanne.</p> <p>CZ: Pääsy on sallittu vain luonnollisille henkilöille.</p> <p>BG, MT, RO ja SI: Ei sitoumuksia.</p> <p>Muodon 2 osalta</p> <p>Ei mitään.</p>
<p>d) Arkkitehtipalvelut sekä g) Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut (CPC 8671 ja CPC 8674)</p>	<p>Muodon 1 osalta</p> <p>AT: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta pelkkiä suunnittelupalveluja.</p> <p>BE, BG, CY, EL, IT, MT, PL, PT ja SI: Ei sitoumuksia.</p> <p>DE: Kansallisia sääntöjä sovelletaan kaikista ulkomailta toimitettavista palveluista maksettaviin korvauksiin ja palkkioihin.</p> <p>FR: Toimittajina voivat olla ainoastaan SEL- ja SCP-yhtiöt.</p> <p>HU ja RO: Ei sitoumuksia maisemasuunnittelupalvelujen osalta.</p> <p>HR: Luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat tarjota näitä palveluja Kroatian arkkitehtikamarin suostumuksella. Valtuutetun luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on tunnustettava (validoitava) Kroatiassa kaikki ulkomailla laaditut suunnitelmat tai hankkeet sen tarkastamiseksi, että ne ovat Kroatian lainsäädännön mukaisia. Ei sitoumuksia kaupunkisuunnittelun osalta.</p> <p>SK: Rekisteröityminen ammattikamarissa edellyttää ETA-maassa asumista, mikä on välttämätöntä arkkitehtipalvelujen harjoittamisen kannalta.</p> <p>Muodon 2 osalta</p> <p>Ei mitään.</p>

⁽¹⁾ Ei sisällä verokysymyksiin liittyviä lainopillisia neuvonta- ja edustuspalveluja, jotka sisältyvät kohtaan 1.A.a. Lakiasiainpalvelut.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
<p>e) Tekniset palvelut sekä f) Tekniset kokonaispalvelut (CPC 8672 ja CPC 8673)</p>	<p>Muodon 1 osalta</p> <p>AT ja SI: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta pelkkiä suunnittelupalveluja.</p> <p>BG, CZ, CY, EL, IT, MT ja PT: Ei sitoumuksia.</p> <p>HR: Luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat tarjota näitä palveluja Kroatian insinöörien kamarin suostumuksella. Valtuutetun luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on tunnustettava (validoitava) Kroatiassa kaikki ulkomailla laaditut suunnitelmat tai hankkeet sen tarkastamiseksi, että ne ovat Kroatian lainsäädännön mukaisia.</p> <p>SK: Rekisteröityminen ammattikamarissa edellyttää ETA-maassa asumista, mikä on välttämätöntä teknisten palvelujen harjoittamisen kannalta.</p> <p>Muodon 2 osalta: Ei mitään.</p>
<p>h) Lääkäripalvelut (ml. psykologit) ja hammashoitopalvelut (CPC 9312 ja CPC 85201 osittain)</p>	<p>Muodon 1 osalta</p> <p>AT, BE, BG, CY, DE, DK, EE, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SK ja UK: Ei sitoumuksia.</p> <p>LT: Palvelujen tarjoamiseen vaaditaan lupa, jonka perusteena on tarpeisiin perustuva terveydenhuollon palvelusuunnitelma ja jossa otetaan huomioon väestö ja jo olemassa olevat lääkäri- ja hammashoitopalvelut.</p> <p>SI: Ei sitoumuksia sosiaalilääketieteen palvelujen, hygieniapalvelujen, epidemiologisten sekä lääketieteellis-ekologisten palvelujen, veritoimitusten, verivalmisteiden ja verensiirtojen eikä ruumiinavausten osalta.</p> <p>HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta etälääketiedettä.</p> <p>CZ: Pääsy on sallittu vain luonnollisille henkilöille. Ulkomaisilta luonnollisilta henkilöiltä vaaditaan terveysministeriön lupa.</p> <p>Muodon 2 osalta: Ei mitään.</p>
<p>i) Eläinlääkintäpalvelut (CPC 932)</p>	<p>Muodon 1 osalta</p> <p>AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, MT, NL, PT, RO, SI ja SK: Ei sitoumuksia.</p> <p>UK: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta eläinlääketieteellistä laboratoriaa ja eläinlääkäreille tarjottavia teknisiä palveluja, yleistä neuvontaa, opastusta ja tiedottamista (esim. ravitsemuksesta, käyttäytymisestä ja lemmikkieläinten hoidosta).</p> <p>Muodon 2 osalta: Ei mitään.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
<p>j) 1. Kätilöpalvelut (CPC 93191 osittain)</p> <p>j) 2. Sairaanhoidaja-, fysioterapeutti- sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut (CPC 93191 osittain)</p> <p>FI: Ainoastaan yksityisesti rahoitetut palvelut.</p>	<p>Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, SK ja UK: Ei sitoumuksia. FI ja PL: Ei sitoumuksia, paitsi sairaanhoidajien osalta. HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta etälääketiedettä. SE: Ei mitään.</p> <p>Muodon 2 osalta Ei mitään.</p>
<p>k) Farmaseuttisten tuotteiden sekä lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti (CPC 63211) sekä muut farmaseuttien tarjoamat palvelut ⁽¹⁾</p>	<p>Muodon 1 osalta LT: Lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyynti yleisölle on varattu apteekkeille. Reseptilääkkeiden verkkokauppa on kiellettyä. LV: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta postimyyntiä. HU: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta koodia CPC 63211.</p> <p>Muotojen 1 ja 2 osalta: EU, paitsi EE: Ei sitoumuksia farmaseuttisten tuotteiden sekä lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynnin osalta (CPC 63211). CZ, SE ja UK: Ei sitoumuksia muiden farmaseuttien tarjoamien palvelujen osalta. CY: Farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti ja muut farmaseuttien tarjoamat palvelut AT, ES ja IE: Farmaseuttisten tuotteiden postimyynti on kiellettyä. SI: Lääkemääräystä edellyttävien farmaseuttisten tuotteiden postimyynti on kiellettyä. IT ja SK: Farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti (CPC 63211): farmaseutin toimiluvan saaminen ja/tai apteekin perustaminen lääkkeiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden yleisölle tapahtuvaa vähittäismyyntiä varten edellyttää asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä. EE: Farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti (CPC 63211): farmaseuttisten tuotteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyynti yleisölle on varattu apteekkeille. Lääkkeiden postimyynti ja internetin kautta tilattujen lääkkeiden toimittaminen postitse tai pikälähetystenä on kielletty. BG: Farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti (CPC 63211): farmaseutteihin sovelletaan pysyvää asuinpaikkaa koskevaa vaatimusta. Farmaseuttisten tuotteiden postimyynti on kiellettyä.</p>

⁽¹⁾ Farmaseuttisten tuotteiden tarjoaminen yleisesti on muun palvelutarjoamisen tavoin luvanvaraista ja siihen sovelletaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden lupa- ja pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä. Yleisenä sääntönä on, että tämä toiminta on varattu farmaseuteille. Joissakin jäsenvaltioissa ainoastaan reseptilääkkeiden tarjoaminen on varattu farmaseuteille.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
	Muodon 2 osalta: FI: Ei sitoumuksia terveys- ja sosiaalialan ammattilaisten tarjoamien julkisesti rahoitettavien palvelujen osalta (ml. lääkkeiden vähittäismyynti).
B. Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut (CPC 84)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
C. Tutkimus- ja kehittämisspalvelut	
a) Yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden tutkimus- ja kehittämisspalvelut (CPC 852 pl. psykologien palvelut) ⁽¹⁾ b) Luonnontieteiden tutkimus- ja kehittämisspalvelut (CPC 851) ja c) Tieteidenväliset tutkimus- ja kehittämisspalvelut (CPC 853)	Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Sellaisten julkisin varoin rahoitettavien ja valtiontukea muodossa tai toisessa saavien tutkimus- ja kehittämisspalvelujen osalta, joiden ei katsota saavan yksityistä rahoitusta, yksinoikeuksia ja/tai lupia voidaan myöntää ainoastaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisille ja sellaisille Euroopan unionin oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on Euroopan unionissa.
D. Kiinteistöpalvelut ⁽²⁾	
a) Omaan tai kolmannen osapuolen lukuun suoritettavat kiinteistöpalvelut (CPC 821) b) Palkkio- tai sopimusperusteiset (CPC 822)	Muodon 1 osalta BG, CY, CZ, EE, HR, HU, IE, LV, LT, MT, PL, RO, SK ja SI: Ei sitoumuksia. PT: Oikeushenkilöiltä edellytetään yhtiötä ETA-maassa. Muodon 2 osalta: Ei mitään.
E. Vuokraus- tai leasingpalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa	
a) Aluksiin liittyvät (CPC 83103)	Muodon 1 osalta BG, CY, DE, HU, MT ja RO: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
b) Ilma-aluksiin liittyvät (CPC 83104)	Muotojen 1 ja 2 osalta BG, CY, CZ, HU, LV, MT, PL, RO ja SK: Ei sitoumuksia. EU: Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien käyttämien ilma-alusten on oltava rekisteröityjä kyseiselle lentoliikenteen harjoittajalle luvan antaneessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai muualla Euroopan unionissa ja niillä on oltava etukäteishyväksyntä sovellettavan EU:n tai kansallisen lentoturvallisuuslain mukaisesti. Dry lease -sopimuksella, jonka osapuolena EU:n lentoliikenteen harjoittaja on, on oltava etukäteishyväksyntä sovellettavan EU:n tai kansallisen lentoturvallisuuslain mukaisesti.

⁽¹⁾ CPC 85201 osittain; sisältyy kohtaan 1.A.h. Lääkäri- ja hammaslääkäripalvelut.

⁽²⁾ Tässä tarkoitettut palvelut liittyvät kiinteistöpalveluiden ammattiin, eivätkä ne vaikuta kiinteistöjä ostavien luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksiin ja/tai heitä koskeviin rajoituksiin.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
c) Muihin kulkuneuvoihin liittyvät (CPC 83101, CPC 83102 ja CPC 83105)	Muodon 1 osalta BG, CY, HU, LV, MT, PL, RO ja SI: Ei sitoumuksia. SE: CPC 83101: Asuinpaikkavaatimus. Muodon 2 osalta: Ei mitään.
d) Muihin koneisiin ja laitteisiin liittyvät (CPC 83106, CPC 83107, CPC 83108 ja CPC 83109)	Muodon 1 osalta BG, CY, CZ, HU, MT, PL, RO ja SK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
e) Henkilökohtaisiin ja kotitaloustarvikkeisiin liittyvät (CPC 832)	Muotojen 1 ja 2 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK ja UK: Ei sitoumuksia. EE: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta kodin viihdelaitteissa käytettävien nauhoitettujen videokasettien vuokraus- ja leasingpalveluja.
f) Televiestintälaitteiden vuokraus (CPC 7541)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
F. Muut yrityspalvelut	
a) Mainonta (CPC 871)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
b) Markkina- ja mielipidetutkimuspalvelut (CPC 864)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
c) Liikkeenjohdon konsultointipalvelut (CPC 865)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
d) Liikkeenjohdon konsultointiin liittyvät palvelut (CPC 866)	Muotojen 1 ja 2 osalta HU: Ei sitoumuksia välimies- ja sovittelupalvelujen (CPC 86602) osalta.
e) Tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676)	Muodon 1 osalta IT: Ei sitoumuksia biologin tai kemistin ammattien osalta. BG, CY, CZ, MT, PL, RO, SK ja SE: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta BG, CY, CZ, MT, PL, RO, SK ja SE: Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
f) Maatalouteen, metsästyksen ja metsätalouteen liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut (CPC 881 osittain)	Muodon 1 osalta IT: Ei sitoumuksia agronomeille ja maatalousneuvojille (<i>periti agrari</i>) varattujen toimien osalta. Agronomeihin ja <i>periti agrari</i> -nimikkeellä toimiviin sovelletaan asuinpaikkavaatimusta ja edellytetään kirjautumista ammattirekisteriin. Kolmannen maan kansalaiset voivat ilmoittautua rekisteriin vastavuoroisuuden perusteella. EE, MT, RO ja SI: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
g) Kalastukseen liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut (CPC 882 osittain)	Muodon 1 osalta LV, MT, RO ja SI: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
i) Teollisuuteen liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut (CPC 884 osittain ja CPC 885 osittain)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
k) Työnvälitys- ja henkilöstönhankintapalvelut	
k) 1. Johtohenkilöiden hakupalvelut (CPC 87201)	Muotojen 1 ja 2 osalta AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, IE, HR, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI ja SE: Ei sitoumuksia.
k) 2. Työnvälityspalvelut (CPC 87202)	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, EL, FI, FR, IE, IT, LU, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK ja UK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, EE, FI, HR, LV, LT, MT, PL, RO, SI ja SK: Ei sitoumuksia.
k) 3. Tilapäisen toimistohenkilöstön hankintapalvelut (CPC 87203)	Muotojen 1 ja 2 osalta AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, FR, HR, IT, IE, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SK ja SI: Ei sitoumuksia.
k) 4. Kotiapuhenkilöstön, myynti- tai teollisuustyöntekijöiden, sairaanhoitohenkilöstön ja muun henkilöstön hankintapalvelut (CPC 87204, CPC 87205, CPC 87206, CPC 87209)	Muotojen 1 ja 2 osalta Kaikki jäsenvaltiot lukuun ottamatta Unkaria: Ei sitoumuksia. HU: Ei mitään.
l) 1. Etsiväpalvelut (CPC 87301)	Muotojen 1 ja 2 osalta BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI ja UK: Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
<p>l) 2. Turvallisuuspalvelut (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 ja CPC 87305)</p>	<p>Muodon 1 osalta BE, BG, CY, CZ, DK, ES, EE, FI, FR, HR, IT, LV, LT, MT, PT, PL, RO, SI ja SK: Ei sitoumuksia. HU: Ei sitoumuksia koodien CPC 87304 ja CPC 87305 osalta. IT: (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 ja CPC 87305): Turvallisuusvartiointipalveluja ja arvoesineiden kuljettamista varten tarvittavan luvan saaminen edellyttää asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä. Muodon 2 osalta: HU: Ei sitoumuksia koodien CPC 87304 ja CPC 87305 osalta. BG, CY, CZ, EE, HR, LV, LT, MT, PL, RO, SI ja SK: Ei sitoumuksia.</p>
<p>m) Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut (CPC 8675)</p>	<p>Muodon 1 osalta BE, BG, CY, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI ja UK: Ei sitoumuksia etsintäpalvelujen osalta. BG: Ei sitoumuksia ilmapalokuvauksen-, maanmittaus-, kiinteistörekisteri- ja kartografiatoiminnan osalta maankuoren liikkeitä koskevan tutkimuksen yhteydessä. HR: Ei ole, paitsi että geologisia, geodeettisia ja kaivostoimintaa koskevia perustutkimuksia sekä niihin liittyviä ympäristönsuojelua koskevia tutkimuspalveluja voivat Kroatian alueella toteuttaa vain kroatialaiset oikeushenkilöt tai tällaisia tutkimuksia voidaan toteuttaa vain yhdessä kroatialaisten oikeushenkilöiden kanssa. Muodon 2 osalta: Ei mitään.</p>
<p>n) 1. Alusten huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)</p>	<p>Muodon 1 osalta Meriliikennealusten osalta: BE, BG, CY, DE, DK, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI ja UK: Ei sitoumuksia. Sisävesiliikennealusten osalta: EU paitsi EE, HU ja LV: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään. Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Varataan oikeus edellyttää, että vain EU:n valtuuttamat organisaatiot saavat suorittaa laivojen lakisääteisiä katsastuksia ja varmuksia jäsenvaltioiden puolesta. Vaatimuksena voi olla sijoittautuminen.</p>
<p>n) 2. Rautatiekaluston huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)</p>	<p>Muodon 1 osalta AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK ja UK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
n) 3. Moottoriajoneuvojen, moottoripyörien, moottorikelkkojen ja maantiekaluston huolto ja korjaus (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osittain ja CPC 8868 osittain)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
n) 4. Ilma-alusten ja niiden osien huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	Muodon 1 osalta BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
n) 5. Metallituotteiden, koneiden (ei toimisto-), laitteiden (ei kuljetus- ja toimisto-) sekä henkilökohtaisten ja kotitaloustarvikkeiden huolto ja korjauspalvelut ⁽¹⁾ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
o) Rakennusten puhtaanapitopalvelut (CPC 874)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
p) Valokuvauspalvelut (CPC 875)	Muodon 1 osalta BG, EE, MT ja PL: Ei sitoumuksia ilmalokuvauspalvelujen osalta. HR ja LV: Ei sitoumuksia erikoisvalokuvauspalvelujen (CPC 87504) osalta. BG: Ilmalokuvaukseen sovelletaan perustamis- ja kansalaisuusvaatimusta. Muodon 2 osalta: Ei mitään.
q) Pakkauspalvelut (CPC 876)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.

⁽¹⁾ Kuljetusvälineiden (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 ja CPC 8868) huolto- ja korjauspalvelut sisältyvät kohtiin I.F.I.1– I.F.I.4.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
r) Julkaisu- ja painopalvelut (CPC 88442)	Muodon 1 osalta SE: Luonnollisten henkilöiden, jotka omistavat Ruotsissa painettavia ja julkaistavia aikakausjulkaisuja, on asuttava Ruotsissa tai oltava ETA-maan kansalaisia. Jos tällaisten aikakauslehtien omistajat ovat oikeushenkilöitä, niiden on oltava sijoittautuneita ETA-alueelle. Ruotsissa painettavilla ja julkaistavilla aikakauslehdillä sekä teknisillä tallenteilla on oltava vastaava päätoimittaja, jolla on oltava kotipaikka Ruotsissa. Muodon 2 osalta: Ei mitään.
s) Kokouspalvelut (CPC 87909 osittain)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
t) Muu	
t) 1. Käännös- ja tulkkauspalvelut (CPC 87905)	Muodon 1 osalta PL: Ei sitoumuksia valantehneiden kääntäjien ja tulkkien palvelujen osalta. BG, HR, HU ja SK: Ei sitoumuksia virallisen kääntämisen ja tulkkauksen osalta. FI: Auktorisoituihin kääntäjiin sovelletaan asuinpaikkavaatimusta (CPC 87905 osittain). Muodon 2 osalta: Ei mitään.
t) 2. Sisustussuunnittelu- ja muut muotoilu- ja suunnittelupalvelut (CPC 87907)	Muodon 1 osalta DE: Kansallisia sääntöjä sovelletaan kaikista ulkomailta toimitettavista palveluista maksettaviin korvauksiin ja palkkioihin. HR: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
t) 3. Perintätoimistojen palvelut (CPC 87902)	Muotojen 1 ja 2 osalta BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei sitoumuksia.
t) 4. Luottotietopalvelut (CPC 87901)	Muotojen 1 ja 2 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
t) 5. Kopiointipalvelut (CPC 87904) ⁽¹⁾	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK ja UK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
t) 6. Televiestinnän konsultointipalvelut (CPC 7544)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
t) 7. Puhelinvastauspalvelut (CPC 87903)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.

2. VIESTINTÄPALVELUT

A. Posti- ja kuriiripalvelut (Postilähetysten ⁽²⁾ käsittelyyn ⁽³⁾ liittyvät palvelut seuraavan osa-aloja koskevan luettelon mukaisesti sekä koti- että ulkomaan lähetyksissä: i) osoitteellisten, mille tahansa fyysiselle välineelle ⁽⁴⁾ kirjoitettujen kirjallisten viestien käsittely, ml. yhdistelmäpostipalvelu ja suoramainonta, ii) osoitteellisten pakettien käsittely ⁽⁵⁾ , iii) osoitteellisten painotuotteiden käsittely ⁽⁶⁾ , iv) edellä i–iii kohdassa tarkoitettujen tuotteiden käsittely kirjattuna tai vakuutettuna postina	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään ⁽⁷⁾ .
---	--

⁽¹⁾ Ei sisällä tulostuspalveluja, jotka kuuluvat koodiin CPC 88442 ja jotka sisältyvät kohtaan 1.F p.

⁽²⁾ "Postilähetyksellä" tarkoitetaan minkä tahansa julkisen tai yksityisen kaupallisen toimijan käsittelemiä lähetyksiä.

⁽³⁾ Postin "käsittelyn" katsotaan sisältävän postilähetysten keräilyn, lajittelun, kuljetuksen ja jakelun.

⁽⁴⁾ Esim. kirjeet ja postikortit.

⁽⁵⁾ Esim. kirjat ja kuvastot.

⁽⁶⁾ Aikakausjulkaisut ja sanomalehdet.

⁽⁷⁾ Osa-aloilla i–iv saatetaan vaatia yksittäisiä lupia, joissa edellytetään erityisiä yleispalveluvelvoitteita ja/tai osallistumista korvausrahaan rahoitukseen.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
<p>v) edellä i–iii kohdassa tarkoitettujen tuotteiden pikalähetyspalvelut ⁽¹⁾,</p> <p>vi) osoitteettomien tuotteiden käsittely ja</p> <p>vii) asiakirjojen vaihto ⁽²⁾</p> <p>(CPC 751 osittain, CPC 71235 ⁽³⁾ osittain ja CPC 73210 ⁽⁴⁾ osittain)</p> <p>Postilaatikkojen asettamista yleisille alueille, postimerkkien liikkeeseen laskemista ja oikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä käytettäviä kirjattuja lähetyksiä koskevia palveluja voidaan rajoittaa kansallisen lainsäädännön mukaisesti.</p> <p>Toimilupajärjestelmiä voidaan perustaa sellaisia palveluja varten, joihin sovelletaan tavanomaista yleispalveluvelvoitetta. Tällaisiin toimilupiin voidaan soveltaa erityisiä yleispalveluvelvoitteita tai niihin voi sisältyä velvollisuus osallistua korvausrahaan rahoitukseen.</p>	
<p>B. Televiestintäpalvelut</p> <p>(Nämä palvelut eivät kata taloudellista toimintaa, joka koostuu sisällön tarjonnasta, jonka välittäminen edellyttää televiestintäpalveluita)</p>	
<p>a) Kaikki palvelut, jotka koostuvat sähkömagneettisten signaalien lähettämisestä ⁽⁵⁾ ja vastaanottamisesta lukuun ottamatta yleisradiotoimintaa ⁽⁶⁾</p>	<p>Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.</p>

⁽¹⁾ Pikalähetyspalvelut voivat sisältää nopean ja luotettavan toimituksen lisäksi lisäarvoa tuovia palveluja, kuten lähetysten nouto lähettäjältä, henkilökohtainen toimitus vastaanottajalle, seuranta ja paikantaminen, mahdollisuus muuttaa määränpäättä ja vastaanottajaa kuljetuksen aikana sekä vastaanottovahvistus.

⁽²⁾ Sellaisten välineiden, myös väliaikaisten tilojen sekä kolmannen osapuolen hoitaman kuljetuksen, tarjoaminen, joiden ansiosta on mahdollista omatoiminen postilähetysten toimittaminen vaihtamalla niitä tämän palvelun tilaajien kesken. "Postilähetysellä" tarkoitetaan minkä tahansa julkisen tai yksityisen kaupallisen toimijan käsittelemiä lähetyksiä.

⁽³⁾ Postin kuljetus omaan lukuun maitse millä tahansa välineellä.

⁽⁴⁾ Postin kuljetus omaan lukuun ilmateitse.

⁽⁵⁾ Näihin palveluihin ei kuulu suorakäyttöinen tietojen ja/tai datan käsittely (ml. tapahtumakäsittely), joka on osa koodia CPC 843 ja sisältyy kohtaan 1.B. Tietokonepalvelut.

⁽⁶⁾ "Yleisradiolähetys" määritellään yleisön vastaanotettavaksi tarkoitetuksi, vapaasti eteneviä radioaaltoja hyväksi käytettäväksi televisio-tai radio-ohjelmaa sisältäväksi lähetukseksi, mutta siihen eivät kuulu operaattoreiden väliset yhteydet.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
b) Satelliittilähetysten välityspalvelut ⁽¹⁾	Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Ei mitään lukuun ottamatta sitä, että alan palveluntarjoajiin voidaan soveltaa sähköistä viestintää koskevan EU:n sääntelyjärjestelmän mukaista velvoitetta turvata yleisen edun mukaiset tavoitteet, jotka liittyvät sisällön siirtoon palveluntarjoajien verkossa. BE: Ei sitoumuksia.

3. RAKENNUSPALVELUT JA NIIHIN LIITTYVÄT TEKNISET PALVELUT

Rakentaminen ja siihen liittyvät tekniset palvelut (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 ja CPC 518)	Muodon 1 osalta LT: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
--	---

4. JAKELUPALVELUT

(pl. aseiden, ammusten, räjähdysaineiden ja muiden sotatarvikkeiden jakelu)

A. Komissionääripalvelut	Muotojen 1 ja 2 osalta
a) Moottoriajoneuvoja, moottoripyöriä, moottorikelkkoja ja niiden osia ja tarvikkeita koskevat komissionääripalvelut (CPC 61111 osittain, CPC 6113 osittain ja CPC 6121 osittain)	EU: Ei sitoumuksia kemiallisten tuotteiden ja jalometallien (ja jalokivien) jakelun osalta.
b) Muut komissionääripalvelut (CPC 621)	AT: Ei sitoumuksia pyroteknisten tuotteiden, helposti syttyvien tuotteiden, räjäytysvälineiden ja myrkyllisten aineiden jakelun osalta. AT ja BG: Ei sitoumuksia lääkinnälliseen käyttöön tarkoitettujen tuotteiden kuten lääkinnällisten ja kirurgisten laitteiden, lääkeainesten ja lääkinnälliseen käyttöön tarkoitettujen tavaroiden osalta. BG: Ei sitoumuksia tupakan ja tupakkatuotteiden osalta eikä hyödykkeiden välittäjien palvelujen osalta. CZ: Ei sitoumuksia huutokauppapalvelujen osalta. FI: Ei sitoumuksia alkoholijuomien ja farmaseuttisten tuotteiden jakelun osalta.

⁽¹⁾ Nämä palvelut kattavat televiestintäpalvelut, jotka koostuvat radio- ja televisiolähetysten lähettämisestä ja vastaanottamisesta satelliittiteitse (satelliitin välityksellä tapahtuva ohjelmasignaalin keskeytymätön siirtoketju, jota tarvitaan television ja radion ohjelmasignaalin välittämiseksi suurelle yleisölle). Toiminta kattaa satelliittipalvelujen käytön myynnin mutta ei television ohjelmapakettien myyntiä kotitalouksille.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
B. Tukkukaupan palvelut	
a) Moottoriajoneuvojen, moottoripyörien, moottorikelkkojen ja niiden osien ja tarvikkeiden tukkukaupan palvelut (CPC 61111 osittain, CPC 6113 osittain ja CPC 6121 osittain)	HU: Komissionääripalvelut (CPC 621): Ulkomaalaiset yritykset voivat tarjota hyödykkeiden välityspalveluja vain sivuliikkeen tai Unkariin sijoittautuneen yksikön kautta. Tähän tarvitaan Unkarin rahoitustarkastuslaitoksen lupa. LT: Pyroteknisten aineiden jakelu: Pyroteknisten aineiden jakelu edellyttää lupaa. Luvan voivat saada ainoastaan EU:hun sijoittautuneet oikeushenkilöt.
b) Radio- ja telepäätelaitteiden tukkukaupan palvelut (CPC 7542 osittain)	IT: Tupakan jakelu (CPC 6222 osittain ja CPC 6310 osittain): Tukku- ja vähittäismyyjiä välittäjänä toimivilta välittäjiltä sekä liikkeiden ("magazzini") omistajilta edellytetään EU-maan kansalaisuutta. HR: Ei sitoumuksia tupakkatuotteiden jakelun osalta.
c) Muut tukkukaupan palvelut (CPC 622 pl. energiatuotteiden ⁽¹⁾ tukkukaupan palvelut)	Muodon 1 osalta AT, BG, HR, FR, PL ja RO: Ei sitoumuksia tupakan ja tupakkatuotteiden jakelun osalta.
C. Vähittäiskaupan palvelut ⁽²⁾	IT: Tukkukauppapalvelujen osalta valtion tupakkamonopoli.
a) Moottoriajoneuvoja, moottoripyöriä, moottorikelkkoja ja niiden osia ja tarvikkeita koskevat komissionääripalvelut (CPC 61112, CPC 6113 osittain ja CPC 6121 osittain)	BG, PL, RO ja SE: Ei sitoumuksia alkoholijuomien vähittäiskaupan osalta. AT, BG, CY, CZ, IE, RO, SK ja SI: Ei sitoumuksia farmaseuttisten tuotteiden jakelun, paitsi farmaseuttisten tuotteiden, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynnin osalta (CPC 63211).
Radio- ja telepäätelaitteiden vähittäiskaupan palvelut (CPC 7542 osittain)	ES: etämyynti, postimyynti ja vastaavat tupakan vähittäismyynnin menettelyt on kielletty.
Elintarvikkeiden vähittäiskaupan palvelut (CPC 631)	BG, HU ja PL: Ei sitoumuksia hyödykkeiden välittäjien palvelujen osalta. FR: Komissionääripalvelujen osalta ei sitoumuksia niiden kauppiaiden ja välittäjien palvelujen osalta, jotka toimivat 17:llä kansallista etua koskevalla tuoreiden elintarvikkeiden markkina-alalla. Ei sitoumuksia farmaseuttisten tuotteiden tukkumyynnin osalta.
Muiden tuotteiden (ei energia-) vähittäiskaupan palvelut, pl. farmaseuttiset, lääkinnälliset ja ortopediset tuotteet ⁽³⁾ (CPC 632, pl. CPC 63211 ja 63297)	MT: Ei sitoumuksia komissionääripalvelujen osalta. BE, BG, CY, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK ja UK: Ei sitoumuksia vähittäiskauppapalvelujen osalta lukuun ottamatta postimyyntiä.
D. Franchising-toiminta (CPC 8929)	

⁽¹⁾ Nämä palvelut, jotka käsittävät luokan CPC 62271, sisältyvät ENERGIAPALVELUJEN kohtaan 18.D.

⁽²⁾ Ei sisällä huolto- ja korjauspalveluja, jotka sisältyvät YRITYSPALVELUJEN kohtiin 1.B ja 1.F.I.

⁽³⁾ Farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti sisältyy AMMATILLISTEN PALVELUJEN kohtaan 1.A.k.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
<p>5. KOULUTUSPALVELUT</p> <p>(Ainoastaan yksityisesti rahoitetut palvelut. Selvyyden vuoksi todetaan, että julkisin varoin rahoitettavien ja valtiontukea muodossa tai toisessa saavien palvelujen ei katsota saavan yksityistä rahoitusta.)</p>	
<p>A. Ala-asteen opetus (CPC 921)</p>	<p>Muodon 1 osalta BG, CY, FI, FR, HR, IT, MT, RO, SE ja SI: Ei sitoumuksia.</p> <p>IT: Jotta palveluntarjoajat voisivat myöntää valtion tunnustamia tutkintotodistuksia, niiden on täytettävä kansalaisuusvaatimus.</p> <p>Muodon 2 osalta CY, FI, HR, MT, RO, SE ja SI: Ei sitoumuksia.</p> <p>Muotojen 1 ja 2 osalta FR: Kansalaisuusvaatimusta sovelletaan opettamiseen yksityisin varoin rahoitetussa koulutuslaitoksessa. Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin myöntää muiden maiden kansalaisille opetusluvan. Muiden maiden kansalaisille voidaan myös myöntää lupa perustaa oppilaitoksia ja johtaa niitä. Tällaiset luvat myönnetään harkinnanvaraisesti. (CPC 921)</p>
<p>B. Yläasteen opetus ja lukio-opetus (CPC 922)</p>	<p>Muodon 1 osalta BG, CY, FI, FR, HR, IT, MT, RO ja SE: Ei sitoumuksia.</p> <p>IT: Jotta palveluntarjoajat voisivat myöntää valtion tunnustamia tutkintotodistuksia, niiden on täytettävä kansalaisuusvaatimus.</p> <p>Muodon 2 osalta CY, FI, MT, RO ja SE: Ei sitoumuksia.</p> <p>Muotojen 1 ja 2 osalta FR: Kansalaisuusvaatimusta sovelletaan opettamiseen yksityisin varoin rahoitetussa koulutuslaitoksessa. Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin myöntää muiden maiden kansalaisille opetusluvan. Muiden maiden kansalaisille voidaan myös myöntää lupa perustaa oppilaitoksia ja johtaa niitä. Tällaiset luvat myönnetään harkinnanvaraisesti. (CPC 922)</p> <p>LV: Ei sitoumuksia sellaisten koulutuspalvelujen osalta, jotka liittyvät vammaisille opiskelijoille tarkoitettuihin keskiasteen ammatillisten koulujen kaltaisiin koulutuspalveluihin (CPC 9224).</p>
<p>C. Korkea-asteen koulutuspalvelut (CPC 923)</p>	<p>Muodon 1 osalta AT, BG, CY, FI, MT, RO ja SE: Ei sitoumuksia.</p> <p>IT: Jotta palveluntarjoajat voisivat myöntää valtion tunnustamia tutkintotodistuksia, niiden on täytettävä kansalaisuusvaatimus.</p> <p>ES ja IT: Taloudellista tarveharkintaa sovelletaan sellaisten yksityisten yliopistojen perustamiseen, joilla on lupa myöntää tunnustettuja tutkintotodistuksia. Asianomaiseen menettelyyn kuuluu parlamentin lausunto. Pääasiallinen arviointiperuste: väestö ja olemassa olevien oppilaitosten tiheys.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
	<p>Muodon 2 osalta</p> <p>AT, BG, CY, FI, MT, RO ja SE: Ei sitoumuksia.</p> <p>Muotojen 1 ja 2 osalta</p> <p>CZ ja SK: Ei sitoumuksia korkea-asteen koulutuspalvelujen osalta, lukuun ottamatta keskiasteen jälkeisiä ammatillisia koulutuspalveluja (CPC 92310).</p> <p>FR: Kansalaisuusvaatimusta sovelletaan opettamiseen yksityisin varoin rahoitetussa oppilaitoksessa. Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin myöntää muiden maiden kansalaisille opetusluvan. Muiden maiden kansalaisille voidaan myös myöntää lupa perustaa oppilaitoksia ja johtaa niitä. Tällaiset luvat myönnetään harkinnanvaraisesti. (CPC 923)</p>
D. Aikuiskoulutuspalvelut (CPC 924)	<p>Muotojen 1 ja 2 osalta</p> <p>CY, FI, MT, RO ja SE: Ei sitoumuksia.</p> <p>AT: Ei sitoumuksia radio- tai televisiolähetysinä toteutettavien aikuiskoulutuspalvelujen osalta.</p>
E. Muut koulutuspalvelut (CPC 929)	<p>Muotojen 1 ja 2 osalta</p> <p>EU: Ei sitoumuksia.</p>

6. YMPÄRISTÖPALVELUT

A. Jätevesipalvelut (CPC 9401) ⁽¹⁾	Muodon 1 osalta
B. Kiinteiden tai vaarallisten jätteiden käsittely pl. vaarallisten jätteiden kuljetus rajojen yli	EU: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta konsulttipalveluita.
a) Jätehuoltopalvelut (CPC 9402)	Muodon 2 osalta
b) Puhtaanapito ja vastaavat palvelut (CPC 9403)	Ei mitään.
C. Ilman laadun ja ilmaston suojeleminen (CPC 9404) ⁽²⁾	
D. Maaperän ja vesistön kunnostaminen ja puhdistaminen	
a) Saastuneen tai pilaantuneen maaperän ja veden käsittely ja kunnostaminen (CPC 94060 osittain) ⁽³⁾	
E. Melun ja värinän torjunta (CPC 9405)	
F. Biologisen monimuotoisuuden ja maiseman suojeleminen	
a) Luonnon- ja maisemasuojelua koskevat palvelut (CPC 9406 osittain)	
G. Muut ympäristönsuojelupalvelut (CPC 94090)	

⁽¹⁾ Vastaa viemärintipalveluja.⁽²⁾ Vastaa poistokaasujen puhdistuspalveluja.⁽³⁾ Vastaa osittain luonnon- ja maisemasuojelupalveluja.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
7. RAHOITUSPALVELUT	
A. Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut	<p data-bbox="719 450 954 479">Muotojen 1 ja 2 osalta</p> <p data-bbox="719 535 1412 618">AT, BE, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI ja UK: Ei sitoumuksia ensivakuutuspalvelujen osalta, lukuun ottamatta vakuutuksia seuraaviin liittyvien riskien varalta:</p> <p data-bbox="719 674 1412 786">i) merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (mukaan lukien satelliitit), joissa vakuutus kokonaan tai osittain kattaa kuljetettavan tavarain, kulkuvälineen sekä siitä mahdollisesti syntyvät vastuut; sekä</p> <p data-bbox="719 842 1091 871">ii) kansainvälinen kauttakuluttavara.</p> <p data-bbox="719 927 1412 1095">AT: Myynninedistämistä- ja välitystoimet unioniin sijoittautumattoman tytäryhtiön tai Itävaltaan sijoittautumattoman sivuliikkeen (lukuun ottamatta jälleen- ja edelleenvakuutusta) puolesta ovat kiellettyjä. Pakollisen lentovakuutuksen, lukuun ottamatta kansainvälisen kaupallisen lentoliikenteen vakuutuksia, voi antaa ainoastaan unioniin sijoittautunut tytäryhtiö tai Itävaltaan sijoittautunut sivuliike.</p> <p data-bbox="719 1151 1412 1346">DK: Pakollisen lentokuljetusvakuutuksen voivat antaa ainoastaan unioniin sijoittautuneet yritykset. Ainoastaan sellaiset henkilöt tai yritykset (mukaan luettuina vakuutusyhtiöt), joilla on Tanskan lainsäädännön mukaisesti myönnetty tai Tanskan toimivaltaisten viranomaisten myöntämä toimilupa, voivat olla mukana liiketoiminnassa myönnettäessä ensivakuutuksia Tanskassa oleskeleville henkilöille, tanskalaisille aluksille tai Tanskassa olevalle omaisuudelle.</p> <p data-bbox="719 1402 1412 1543">DE: Pakollisen lentovakuutuksen voi antaa ainoastaan unioniin sijoittautunut tytäryhtiö tai Saksaan sijoittautunut sivuliike. Jos ulkomainen vakuutusyhtiö on perustanut sivuliikkeen Saksaan, se voi tehdä Saksassa kansainvälisiin kuljetuksiin liittyviä vakuutus-sopimuksia ainoastaan Saksaan sijoittautuneen sivuliikkeensä kautta.</p> <p data-bbox="719 1599 1412 1655">FR: Maakuljetuksiin liittyviä riskejä voivat vakuuttaa ainoastaan unioniin sijoittautuneet vakuutusyhtiöt.</p> <p data-bbox="719 1711 1412 1906">IT: Ainoastaan unioniin sijoittautuneet vakuutusyhtiöt voivat antaa tavaroiden kuljetusta ja ajoneuvoja koskevan vakuutuksen sekä vastuuvakuutuksen Italiaan sijoittuvien riskien varalta. Kyseistä varuamaa ei sovelleta kansainvälisiin kuljetuksiin, joihin liittyy tuontia Italiaan. PL: Ei sitoumuksia jälleenvakuutuksen ja edelleenvakuutuksen osalta lukuun ottamatta kansainvälisessä kaupassa oleviin tavaroihin liittyviä riskejä.</p> <p data-bbox="719 1962 1412 2103">PT: Ainoastaan EU:hun sijoittautuneet yhtiöt voivat antaa lento- ja merikuljetusvakuutuksia, jotka kattavat tavarat, ilma-aluksen, aluksen ja vastuuvollisuuden. Ainoastaan EU:hun sijoittautuneet henkilöt tai yritykset voivat toimia edellä mainitun kaltaisen vakuutus-toiminnan asiamiehinä Portugalissa.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
	<p>RO: Jälleenvakuutus kansainvälisillä markkinoilla on sallittua vain, jos riskiä ei voida jälleenvakuuttaa kotimaisilla markkinoilla.</p> <p>Muodon 1 osalta</p> <p>AT, BE, BG, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, NL, PT, RO, SK, SE, SI ja UK: Ei sitoumuksia ensivakuutuksia koskevien välityspalvelujen osalta lukuun ottamatta vakuutuksia seuraaviin liittyvien riskien varalta:</p> <p>i) merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (mukaan lukien satelliitit), joissa vakuutus kokonaan tai osittain kattaa kuljetettavan tavaran, kulkuvälineen sekä siitä mahdollisesti syntyvät vastuut; sekä</p> <p>ii) kansainvälinen kauttakuljutavara.</p> <p>PL: Ei sitoumuksia uudelleenvakuuttamisen, edelleenvakuuttamisen ja riskien vakuuttamisen osalta, lukuun ottamatta seuraaviin liittyvää uudelleenvakuuttamista, edelleenvakuuttamista ja riskien vakuuttamista:</p> <p>a) merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruuteen laukaisu ja avaruuskuuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kokonaan tai osittain kattaa kuljetettavan tavaran, kulkuvälineen sekä siitä mahdollisesti syntyvät vastuut; sekä</p> <p>b) kansainvälinen kauttakuljutavara.</p> <p>BG: Ei ensivakuutuksia koskevia sitoumuksia, paitsi sellaisten palvelujen osalta, joita ulkomaiset palveluntarjoajat tarjoavat ulkomaalaisille henkilöille Bulgarian tasavallan alueella. Ei sitoumuksia talletusvakuutusten ja niiden kaltaisten korvausjärjestelmien eikä pakollisten vakuutusjärjestelmien osalta. Ulkomaiset vakuutusyhtiöt eivät voi suoraan antaa tavaroiden kuljetusta ja ajoneuvoja koskevaa vakuutusta tai vastuuvakuutusta Bulgarian tasavaltaan sijoittuvien riskien varalta. Ulkomainen vakuutusyhtiö voi tehdä vakuutus-sopimuksia vain sivuliikkeen kautta.</p> <p>CY, LV ja MT: Ei sitoumuksia ensivakuutuspalvelujen osalta, lukuun ottamatta vakuutuksia seuraaviin liittyvien riskien varalta:</p> <p>i) merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (mukaan lukien satelliitit), joissa vakuutus kokonaan tai osittain kattaa kuljetettavan tavaran, kuljetusvälineen sekä niistä mahdollisesti syntyvät vastuut; sekä</p> <p>ii) kansainvälinen kauttakuljutavara.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
	<p>LT: Ei sitoumuksia ensivakuutuspalvelujen osalta, lukuun ottamatta vakuutuksia seuraaviin liittyvien riskien varalta:</p> <p>i) merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (mukaan lukien satelliitit), joissa vakuutus kokonaan tai osittain kattaa kuljetettavan tavarantoiminnan, kulkuvälineen sekä siitä mahdollisesti syntyvät vastuut; sekä</p> <p>ii) kansainvälinen kauttakuljetus lukuun ottamatta maakuljetuksia, joiden riskit liittyvät Liettuaan.</p> <p>BG, LV ja LT: Ei sitoumuksia vakuutusvälityksen osalta.</p> <p>PL: Ei sitoumuksia uudelleenvakuuttamisen, edelleenvakuuttamisen ja vakuutusten välittäjien osalta.</p> <p>FI: Ensivakuutuspalveluja (ml. rinnakkaisvakuutus) voivat tarjota ainoastaan vakuutusyhtiöt, joiden päätoimipaikka on EU:ssa tai joilla on sivuliike Suomessa. Vakuutusvälittäjän palvelujen tarjoaminen edellyttää pysyvää toimipaikkaa EU:ssa.</p> <p>HU: Vakuutusyhtiöt, jotka eivät ole sijoittautuneet EU:hun, voivat välittää ensivakuutuksia Unkarin alueella ainoastaan Unkariin rekisteröidyn sivuliikkeen kautta.</p> <p>IT: Ei sitoumuksia aktuaarien ammattikunnan osalta.</p> <p>SE: Ensivakuutusten tarjonta sallitaan ainoastaan Ruotsissa toimiluvan saaneen vakuutuspalvelujen tarjoajan kautta edellyttäen, että ulkomainen palvelujen tarjoaja ja ruotsalainen vakuutusyhtiö kuuluvat samaan yritysryhmään tai ne ovat tehneet sopimuksen keskinäisestä yhteistyöstä.</p> <p>ES: Aktuaaripalveluja koskee asuinpaikkavaatimus, ja lisäksi edellytetään kolmen vuoden kokemusta alalta.</p> <p>Muodon 2 osalta</p> <p>AT, BE, BG, CZ, CY, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI ja UK: Ei sitoumuksia välitystoiminnan osalta.</p> <p>BG: Bulgarian luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt sekä ulkomaalaiset henkilöt, jotka harjoittavat liiketoimintaa Bulgarian tasavallan alueella, voivat tehdä ensivakuutussopimuksia Bulgariassa harjoittamansa toiminnan osalta vain sellaisten palveluntarjoajien kanssa, joilla on lupa harjoittaa vakuutustoimintaa Bulgariassa. Näistä sopimuksista johtuvat vakuutuskorvaukset on maksettava Bulgariassa. Ei sitoumuksia talletusvakuutusten ja niiden kaltaisten korvausjärjestelmien eikä pakollisten vakuutusjärjestelmien osalta.</p> <p>IT: Ainoastaan unioniin sijoittautuneet vakuutusyhtiöt voivat antaa tavaroiden kuljetusta ja ajoneuvoja koskevan vakuutuksen sekä vastuuvakuutuksen Italiaan sijoittuvien riskien varalta. Kyseistä varaumaa ei sovelleta kansainvälisiin kuljetuksiin, joihin liittyy tuontia Italiaan.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
	<p>PL: Ei sitoumuksia uudelleenvakuuttamisen, edelleenvakuuttamisen ja riskien vakuuttamisen osalta, paitsi kansainvälisen kaupan kohteena olevien tavaroiden uudelleenvakuuttamisen, edelleenvakuuttamisen ja riskien vakuuttamisen osalta.</p>
<p>B. Pankkitoiminta ja muut rahoituspalvelut (lukuun ottamatta vakuutuksia)</p>	<p>Muotojen 1 ja 2 osalta</p> <p>LT: Varataan oikeus edellyttää kaupallista läsnäoloa eläkerahastojen hoidon osalta ja että vähintään yhden pankin johtajista on asuttava vakinaisesti Liettuassa ja puhuttava liettuan kieltä.</p> <p>IT: Ei sitoumuksia rahoituspalvelujen tarjoajien ”<i>consulenti finanziari</i>” osalta.</p> <p>EE: Talletusten vastaanottamiseen tarvitaan Viron rahoitustarkastuslaitoksen lupa ja rekisteröityminen Viron lainsäädännön mukaisesti osakeyhtiönä, tytäryhtiönä tai sivuliikkeenä.</p> <p>IE: Varataan oikeus edellyttää seuraavaa: Sijoitusrahastojen ja vaihtuvapääomaisten yhtiöiden (muut kuin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset) muodossa olevien yhteissijoitusten osalta toimitsijamiehen/omaisuudenhoitajan ja rahastoyhtiön on oltava yhtiötetty Irlannissa tai muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa (ei sivuliikkeitä). Kommandiittisijoitusyhtiön osalta vähintään yhden osakkaan on oltava yhtiötetty Irlannissa. Pääsy Irlannin pörssin jäseneksi edellyttää, että yritykselle on myönnetty lupa joko a) Irlannissa, mikä edellyttää, että yrityksen on oltava yhtiötetty tai osakeyhtiö, jonka päätoimipaikka/rekisteröity kotipaikka on Irlannissa, tai b) muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa EU:n sijoituspalveludirektiivin mukaisesti.</p> <p>PL: Rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvien ohjelmistojen toimittaminen: käytettävä julkista televerkkoa tai muun luvan saaneen toimijan verkkoa.</p> <p>Muodon 1 osalta</p> <p>AT, BE, BG, CZ, CY, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SK, SE ja UK: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta rahoitustietojen ja rahoitukseen liittyvän tietojenkäsittelyn sekä neuvonta- ja muiden liitännäispalvelujen tarjoamista, lukuun ottamatta välitystoimintaa.</p> <p>BE: Belgiaan sijoittautuminen on edellytyksenä sijoitusneuvontapalvelujen tarjoamiselle.</p> <p>BG: Televerkon käyttöön saatetaan soveltaa rajoituksia ja ehtoja.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
	<p>CY: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta siirtokelpoisten arvopaperien kauppaa, rahoitustietojen ja rahoitukseen liittyvän tietojenkäsittelyn sekä neuvonta- ja muiden liitännäispalvelujen tarjoamista, lukuun ottamatta välitystoimintaa.</p> <p>EE: Sijoitusrahastojen hallinta edellyttää erikoistuneen rahastoyhtiön perustamista, ja sijoitusrahastojen säilytysyhteisöinä voivat toimia ainoastaan yritykset, joiden sääntömääräinen kotipaikka on unionissa.</p> <p>LT: Sijoitusrahastojen hallinta edellyttää erikoistuneen rahastoyhtiön perustamista, ja sijoitusrahastojen säilytysyhteisöinä voivat toimia ainoastaan yritykset, joiden sääntömääräinen kotipaikka on Liettuassa tai joilla on sivuliike Liettuassa.</p> <p>IE: Sijoituspalvelujen tai sijoitusneuvonnan tarjoaminen edellyttää joko (I) Irlannissa saatua lupaa, jonka edellytyksenä yleensä on, että yritys on yhtiötetty, avoin yhtiö tai itsenäinen elinkeinonharjoittaja ja kussakin tapauksessa päätoimipaikan/sääntömääräisen kotipaikan on oltava Irlannissa (toimilupaa ei vaadita tietyissä tapauksissa, esim. jos kolmannen maan palveluntarjoajalla ei ole liiketoimintaa Irlannissa ja palveluja ei tarjota yksityishenkilöille), tai (II) muussa jäsenvaltiossa saatua lupaa EU:n sijoituspalveludirektiivin mukaisesti.</p> <p>LV: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta rahoitustietojen sekä neuvonta- ja muiden liitännäispalvelujen tarjoamista, välitystoimintaa lukuun ottamatta.</p> <p>MT: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta talletusten hankintaa, kaiken-tyyppistä luotonantoa sekä rahoitustietojen ja rahoitustiedon tietojenkäsittelyn sekä neuvonta- ja muiden liitännäispalvelujen tarjoamista, lukuun ottamatta välitystoimintaa.</p> <p>PL: Rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvien ohjelmistojen toimittaminen: käytettävä julkista televerkkoa tai muun luvan saaneen toimijan verkkoa.</p> <p>RO: Ei sitoumuksia rahoitusleasingin osalta, rahamarkkinavälineiden, ulkomaanvaluutan, johdannaistuotteiden, valuuttakurssien ja korkovälineiden, siirtokelpoisten arvopapereiden sekä muiden markkinakelpoisten välineiden ja rahoitusvarojen kaupan, kaiken-tyyppisten arvopapereiden liikkeeseenlaskuun osallistumisen, omaisuuden hoidon sekä rahoitusomaisuuden maksu- ja clearingpalvelujen osalta. Maksu- ja rahansiirtopalveluja saa tarjota ainoastaan maahan sijoittautuneen pankin kautta.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
	<p>SI: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta kaikenlaisia luotonantoa, kotimaisten oikeussubjektien ja yksityisten elinkeinonharjoittajien takausten ja sitoumusten hankintaa ulkomaisilta luottolaitoksilta, muiden rahoituspalvelujen tarjoajien tarjoamaa rahoitustietojen siirtoa sekä rahoitustietojen ja niihin liittyvien ohjelmistojen käsittelyä, neuvontaa ja muita liitännäisrahoituspalveluja, ml. luottotiedot ja luottoarviot, sijoituksiin ja salkunhoitoon liittyvää tutkimusta ja neuvontaa sekä omaisuuteen ja yhtiöiden rakenneuudistuksiin ja strategiaan liittyvää neuvontaa. Vaatimuksena on kaupallinen läsnäolo.</p> <p>SI: Eläkejärjestelmän voi tarjota keskinäinen eläkerahasto (joka ei ole oikeudellinen yksikkö ja jota siksi hallinnoi vakuutusyhtiö, pankki tai eläkeyhtiö), eläkeyhtiö tai vakuutusyhtiö. Eläkejärjestelmiä voivat lisäksi tarjota eläkkeiden tarjoajat, jotka on muodostettu EU:n jäsenvaltioissa sovellettavien määräysten mukaisesti.</p> <p>HU: Muut kuin ETA-maan yritykset voivat tarjota rahoituspalveluja tai harjoittaa rahoituspalveluihin liittyvää toimintaa ainoastaan Unkarissa sijaitsevien sivuliikkeidensä kautta.</p> <p>Muodon 2 osalta</p> <p>BG: Televerkon käyttöön saatetaan soveltaa rajoituksia ja ehtoja.</p>

8. TERVEYDENHUOLTO- JA SOSIAALIPALVELUT

(Ainoastaan yksityisesti rahoitetut palvelut. Selvyyden vuoksi todetaan, että julkisin varoin rahoitettavien ja valtiontukea muodossa tai toisessa saavien palvelujen ei katsota saavan yksityistä rahoitusta.)

<p>A. Sairaalapalvelut (CPC 9311)</p> <p>B. Sairaankuljetuspalvelut (CPC 93192)</p> <p>C. Hoitolaitosten palvelut, muut kuin sairaalapalvelut (CPC 93193)</p>	<p>Muotojen 1 ja 2 osalta</p> <p>FR: Ei sitoumuksia laboratoriotestaus- ja -analysointipalvelujen osalta (CPC 9311 osittain).</p> <p>Muodon 1 osalta</p> <p>AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LT, MT, LU, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK ja UK: Ei sitoumuksia.</p> <p>HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta etälääketiedettä.</p> <p>Muodon 2 osalta</p> <p>Ei mitään.</p>
<p>D. Sosiaalipalvelut</p> <p>— Kaikki jäsenvaltiot paitsi AT, EE, LT ja LV: Ainoastaan toipilaskodit ja lepokodit, vanhainkodit.</p> <p>— AT, EE ja LV: kaikki CPC 933.</p>	<p>Muodon 1 osalta</p> <p>EU: Ei sitoumuksia.</p> <p>Muodon 2 osalta</p> <p>CZ, FI, HU, LT, MT, PL, SE, SI ja SK: Ei sitoumuksia.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
9. MATKAILU JA SIIHEN LIITTYVÄT PALVELUT	
<p>A. Hotelli- ja ravintolapalvelut sekä ateriapalvelut (CPC 641, CPC 642 ja CPC 643), pl. ilmaliikenteen ateriapalvelut ⁽¹⁾</p>	<p>Muodon 1 osalta</p> <p>AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei sitoumuksia.</p> <p>HR: Ei sitoumuksia.</p> <p>Muodon 2 osalta</p> <p>Ei mitään.</p>
<p>B. Matkatoimistopalvelut ja matkanjärjestäjien palvelut (myös matkaoppaiden palvelut) (CPC 7471)</p>	<p>Muodon 1 osalta</p> <p>BG, CY ja HU: Ei sitoumuksia.</p> <p>CY: Kansalaisuusvaatimus. Ulkomaisilla palveluntarjoajilla on oltava edustajana Kyproksessa sijaitseva matkatoimisto.</p> <p>LT: Matkanjärjestäjän palvelujen tarjoaminen edellyttää sijoittautumista Liettuaan ja Liettuan matkailuviraston myöntämää lupaa.</p> <p>Muodon 2 osalta</p> <p>Ei mitään.</p>
<p>C. Matkailijoiden opastuspalvelut (CPC 7472)</p>	<p>Muodon 1 osalta</p> <p>BG, CY, CZ, HU, IT, LT, MT, PL, SK ja SI: Ei sitoumuksia.</p> <p>IT: EU:n ulkopuolisista maista tulevien matkaoppaiden on saatava alueelta erityislupa ammattimaisena matkaoppaana toimimiseen.</p> <p>BG, CY, EL ja ES: Matkaoppaan palveluja koskee EU:n kansalaisuusvaatimus.</p> <p>Muodon 2 osalta</p> <p>Ei mitään.</p>

⁽¹⁾ Ilmaliikenteen ateriapalvelut sisältyvät LIIKENTEEN LIITÄNNÄISPALVELUJEN kohtaan 12.D.a, Maahuolintapalvelut.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
<p>10. VIRKISTYS-, KULTTUURI- JA URHEILUPALVELUT (muut kuin audiovisuaalipalvelut)</p>	
<p>A. Viihdepalvelut (ml. teatteripalvelut, musiikkiyhtye-, sirkus- ja diskopalvelut) (CPC 9619)</p>	<p>Muodon 1 osalta BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI ja UK: Ei sitoumuksia.</p> <p>Muodon 2 osalta CY, CZ, FI, HR, MT, PL, RO, SK ja SI: Ei sitoumuksia.</p> <p>BG: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta teatterituottajien, kuorojen, yhtyeiden ja orkesterien ja viihdepalveluja (CPC 96191); kirjailijoiden, säveltäjien, kuvanveistäjien, viihdetaitelijoiden ja muiden itsenäisten taiteilijoiden palveluja (CPC 96192); sekä teatteripalveluihin liittyviä palveluja (CPC 96193).</p> <p>EE: Ei sitoumuksia viihdepalvelujen (CPC 96199) osalta lukuun ottamatta elokuvateatteripalveluja.</p> <p>LT, LV: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta elokuvateattereiden käyttöpalveluja (CPC 96199 osittain)</p>
<p>B. Uutis- ja uutistoimistopalvelut (CPC 962)</p>	<p>Muodon 1 osalta BG, CY, CZ, EE, HU, LT, MT, RO, PL, SI ja SK: Ei sitoumuksia.</p> <p>Muodon 2 osalta BG, CY, CZ, HU, LT, MT, PL, RO, SI ja SK: Ei sitoumuksia.</p>
<p>C. Kirjasto-, arkisto-, museo- ja muut kulttuuripalvelut (CPC 963)</p>	<p>Muotojen 1 ja 2 osalta BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei sitoumuksia.</p>
<p>D. Urheilupalvelut (CPC 9641)</p>	<p>Muotojen 1 ja 2 osalta AT: Ei hiihtokoulupalveluja eikä vuoristo-oppaiden palveluja koskevia sitoumuksia.</p> <p>BG, CZ, LV, MT, PL, RO ja SK: Ei sitoumuksia.</p> <p>Muodon 1 osalta CY, EE ja HR: Ei sitoumuksia.</p>
<p>E. Virkistyspuistojen ja uimarantojen palvelut (CPC 96491)</p>	<p>Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
11. LIIKENNEPALVELUT	
<p>A. Meriliikenne</p> <p>a) Kansainvälinen henkilöliikenne (CPC 7211 ilman kansallista kabotaasiliikennettä⁽¹⁾).</p> <p>b) Kansainvälinen tavaraliikenne (CPC 7212 ilman kansallista kabotaasiliikennettä⁽²⁾).</p>	<p>Muotojen 1 ja 2 osalta</p> <p>EU: Ei sitoumuksia kansallisen meriliikenteen kabotaasin osalta.</p> <p>BG, CY, DE, EE, ES, FR, FI, EL, IT, LT, MT, PT, RO, SI ja SE: Syöttöliikenteen palvelut ovat luvanvaraisia.</p>
<p>B. Sisävesiliikenne</p> <p>a) Henkilöliikenne (CPC 7221 ilman kansallista kabotaasiliikennettä⁽²⁾)</p> <p>b) Tavaraliikenne (CPC 7222 ilman kansallista kabotaasiliikennettä⁽²⁾)</p>	<p>Muotojen 1 ja 2 osalta</p> <p>EU: Ei sitoumuksia kansallisen sisävesiliikenteen kabotaasin osalta. Toimenpiteillä, jotka perustuvat joko nykyisiin tai tuleviin sisävesiliikenteeseen pääsyä koskeviin sopimuksiin (mm. Rein-, Main- ja Tonavajoen yhdistämistä toisiinsa koskevat sopimukset), varataan eräät liikenneoikeudet asianomaisiin maihin sijoittautuneille ja kansalaisuusperusteet omistajuuden osalta täyttävälle liikenteenharjoittajille. Reinin vesiliikenteestä tehdyn yleissopimuksen (Mannheimin yleissopimus) täytäntöönpanomääräyksiä sovelletaan.</p> <p>EU: Sisävesiväylien tavara- ja henkilöliikenteen palveluja voivat tarjota ainoastaan toiminnan harjoittajat, jotka täyttävät seuraavat edellytykset:</p> <p>a) toiminnan harjoittaja on sijoittautunut jäsenvaltioon;</p> <p>b) toiminnan harjoittaja on siellä oikeutettu harjoittamaan (kansainvälistä) tavara- ja henkilöliikennettä sisävesiväylillä; sekä</p> <p>c) toiminnan harjoittaja käyttää jäsenvaltiossa rekisteröityjä aluksia tai pystyy esittämään todistuksen siitä, että alus kuuluu jäsenvaltion laivastoon.</p> <p>Lisäksi alusten omistajien on oltava luonnollisia henkilöitä, joiden asuinpaikka on jäsenvaltiossa ja jotka ovat jäsenvaltion kansalaisia, tai oikeushenkilöitä, jotka on rekisteröity jäsenvaltiossa. Enemmistöomistuksen vaatimuksesta voidaan myöntää joskus poikkeuksia. Espanjassa, Ruotsissa ja Suomessa meriväylillä ja sisävesiväylillä ei ole oikeudellista eroa. Meriliikennettä koskevaa asetusta sovelletaan myös sisävesiväyliin.</p> <p>AT: Vaatimuksena on rekisteröity yhtiö tai pysyvä toimipaikka Itävallassa.</p> <p>BG, CY, CZ, EE, FI, HU, HR, LT, MT, RO, SE, SI ja SK: Ei sitoumuksia.</p>

⁽¹⁾ Tähän luetteloon ei sisälly kansallinen kabotaasiliikenne, jonka katsotaan käsittävän matkustajien tai tavaroiden kuljettamisen Euroopan unionin jonkin jäsenvaltion sataman tai paikan ja saman jäsenvaltion toisen sataman tai paikan välillä, mukaan luettuna mannerjalusta YK:n merioikeusyleissopimuksen mukaisesti, sekä jostakin Euroopan unionin jäsenvaltion satamasta tai paikasta lähtevän ja samaan satamaan tai paikkaan päättyvän liikenteen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sitä, mitä asiaa koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti voidaan pitää kabotaasina.

⁽²⁾ Sisältää syöttöliikenteen sekä kansainvälisten meriliikennepalvelujen toimittajien suorittaman välineiden siirtämisen satamasta toiseen samassa valtiossa, jos siihen ei liity tuloja.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
C. Rautatieliikenne a) Henkilöliikenne (CPC 7111) b) Tavaraliikenne (CPC 7112)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
D. Tieliikenne a) Henkilöliikenne (CPC 7121 ja CPC 7122) b) Tavaraliikenne (CPC 7123, pl. postin kuljetus omaan lukuun ⁽¹⁾)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia (paitsi posti- ja kuriirilähetysten kuljetus omaan lukuun). Muodon 2 osalta Ei mitään.
E. Muiden tuotteiden kuin polttoaineiden putkijoh- tokuljetus ⁽²⁾ (CPC 7139)	Muodon 1 osalta: EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei sitoumuksia.

12. LIIKENTEEN OHEISPALVELUT ⁽³⁾

A. Meriliikenteen liitännäispalvelut a) Meriliikenteen lastinkäsittelypalvelut b) Varastointipalvelut (CPC 742 osittain) c) Tulliselvityspalvelut d) Konttiasema- ja varastointipalvelut e) Varustamon edustajan palvelut f) Meriliikenteen huolintapalvelut g) Alusten vuokrauspalvelut miehistöineen (CPC 7213) h) Työntö- ja hinauspalvelut (CPC 7214) i) Meriliikenteen tukipalvelut (CPC 745 osittain) j) Muut tuki- ja liitännäispalvelut (CPC 749 osittain)	Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Ei sitoumuksia tulliselvityspalvelujen, työntö- ja hinauspalvelujen eikä luotsaus- ja kiinnityspalvelujen osalta. Muodon 1 osalta: EU: Ei sitoumuksia merirahdin käsittelypalvelujen eikä konttiasema- ja varastointipalvelujen osalta. AT, BG, CY, CZ, DE, EE, HU, LT, MT, PL, RO, SK, SI ja SE: Ei sitoumuksia alusten, joissa on miehistö, vuokrauspalvelujen osalta. BG: Ei sitoumuksia. AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei sitoumuksia varastointipalvelujen osalta. HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta tavaraliikenteen välityspalveluja. FI: Meriliikenteen liitännäispalveluja voivat tarjota ainoastaan Suomen lipun alla purjehtivat alukset. Muodon 2 osalta Ei mitään.
---	--

⁽¹⁾ Koodi CPC 71235 osittain; sisältyy VIESTINTÄPALVELUJEN kohtaan 2.A. Posti- ja kuriiripalvelut.⁽²⁾ Polttoaineiden putkijohdotkuljetus sisältyy ENERGIAPALVELUJEN kohtaan 13.B.⁽³⁾ Ei sisällä liikennevälineiden huolto- ja korjauspalveluja, jotka sisältyvät LIIKE-ELÄMÄN PALVELUJEN kohtiin 1.F.1.1–1.F.1.4.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
<p>B. Sisävesiliikenteen oheispalvelut</p> <p>a) Lastinkäsittelypalvelut (CPC 741 osittain)</p> <p>b) Varastointipalvelut (CPC 742 osittain)</p> <p>c) Rahdin kuljetusvälityspalvelut (CPC 748 osittain)</p> <p>d) Alusten vuokrauspalvelut miehistöineen (CPC 7223)</p> <p>e) Hinaus- ja työntöpalvelut (CPC 7224)</p> <p>f) Sisävesiliikenteen tukipalvelut (CPC 745 osittain)</p> <p>g) Muut tuki- ja liitännäispalvelut (CPC 749 osittain)</p>	<p>Muotojen 1 ja 2 osalta</p> <p>EU: Toimenpiteillä, jotka perustuvat joko nykyisiin tai tuleviin sisävesiliikenteeseen pääsyä koskeviin sopimuksiin (mm. Rein-, Main- ja Tonavajoen yhdistämistä toisiinsa koskevat sopimukset), varataan eräät liikenneoikeudet asianomaisiin maihin sijoittautuneille ja kansalaisuusperusteet omistajuuden osalta täyttävälle liikenteenharjoittajille. Reinin vesiliikenteestä tehdyn yleissopimuksen (Mannheimin yleissopimus) täytäntöönpanomääräyksiä sovelletaan.</p> <p>EU: Ei sitoumuksia tulliselvityspalvelujen, työntö- ja hinauspalvelujen eikä luotsaus- ja kiinnityspalvelujen osalta.</p> <p>HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta rahdin kuljetusvälityspalveluita.</p> <p>Muodon 1 osalta</p> <p>AT: Ei sitoumuksia seuraavien osalta: alusten vuokraus miehistöineen, hinaus- ja työntöpalvelut, luotsaus- ja kiinnityspalvelut, navigoinnin apupalvelut, satama- ja sisävesiliikennepalvelut.</p> <p>BG, CY, CZ, DE, EE, FI, HU, LV, LT, MT, RO, SK, SI ja SE: Ei sitoumuksia alusten, joissa on miehistö, vuokrauspalvelujen osalta.</p> <p>BG: Ei sivuliikkeiden suoraa perustamista (vesiliikenteen oheispalvelujen osalta edellytetään yhtiöittämistä). Omistusosuus bulgarialaisyryksestä rajoitetaan 49 prosenttiin.</p>
<p>C. Rautatieliikenteen liitännäispalvelut</p> <p>a) Lastinkäsittelypalvelut (CPC 741 osittain)</p> <p>b) Varastointipalvelut (CPC 742 osittain)</p> <p>c) Rahdin kuljetusvälityspalvelut (CPC 748 osittain)</p> <p>d) Hinaus- ja työntöpalvelut (CPC 7113)</p> <p>e) Rautatiekuljetuspalveluiden tukipalvelut (CPC 743)</p> <p>f) Muut tuki- ja liitännäispalvelut (CPC 749 osittain)</p>	<p>Muotojen 1 ja 2 osalta</p> <p>EU: Ei sitoumuksia tulliselvityspalvelujen eikä hinaus- ja työntöpalvelujen osalta.</p> <p>HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta rahdin kuljetusvälityspalveluita.</p> <p>Muodon 1 osalta</p> <p>BG ja CZ: Ei sivuliikkeiden suoraa perustamista (rautatieliikenteen oheispalvelujen osalta edellytetään yhtiöittämistä). Omistusosuus bulgarialaisyryksestä rajoitetaan 49 prosenttiin.</p> <p>Muodon 2 osalta</p> <p>Ei mitään.</p>
<p>D. Tieliikenteen liitännäispalvelut</p> <p>a) Lastinkäsittelypalvelut (CPC 741 osittain)</p> <p>b) Varastointipalvelut (CPC 742 osittain)</p> <p>c) Rahdin kuljetusvälityspalvelut (CPC 748 osittain)</p> <p>d) Kaupalliseen käyttöön tarkoitettujen maantieajoneuvojen, joissa on käyttäjä tai kuljettaja, vuokrauspalvelut (CPC 7124)</p> <p>e) Tieliikenteen tukipalvelut (CPC 744)</p> <p>f) Muut tuki- ja liitännäispalvelut (CPC 749 osittain)</p>	<p>Muodon 1 osalta</p> <p>AT, BG, CY, CZ, DK, EE, HU, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI ja SE: Ei sitoumuksia kaupalliseen käyttöön tarkoitettujen maantieajoneuvojen, joissa on käyttäjä tai kuljettaja, vuokrauspalvelujen osalta.</p> <p>HR: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta välityspalveluja ja sellaisia tieliikenteen tavaraliikenteen tukipalveluja, joihin tarvitaan lupa.</p> <p>SE: Maahan sijoittautuneiden liikenteenharjoittajien on käytettävä kyseiseen maahan rekisteröityjä ajoneuvoja.</p> <p>Muodon 2 osalta</p> <p>Ei mitään.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
D. Ilmaliikennepalvelujen liitännäispalvelut a) Maahuolintapalvelut (ml. ateriapalvelut)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. BG: Ei sivuliikkeiden suoraa perustamista lentoliikenteen oheispalvelujen osalta (edellytetään yhtiöittämistä). Muodon 2 osalta BG, CY, CZ, HR, HU, MT, PL, RO, SK ja SI: Ei sitoumuksia.
b) Varastointipalvelut (CPC 742 osittain)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään. Muodon 1 osalta BG: Ei sivuliikkeiden suoraa perustamista lentoliikenteen oheispalvelujen osalta (edellytetään yhtiöittämistä).
c) Tavaraliikenteen välityspalvelut (CPC 748 osittain)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään. Muodon 1 osalta BG: Ulkomaiset henkilöt voivat tarjota palveluja ainoastaan omistamalla bulgarialaisyrityksen pääomasta enintään 49 prosenttia sekä sivuliikkeiden välityksellä.
d) Ilma-alusten vuokraus miehistöineen (CPC 734)	Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Unionin lentoliikenteen harjoittajien käyttämien ilma-alusten on oltava rekisteröityjä kyseiselle lentoliikenteen harjoittajalle luvan antaneessa jäsenvaltiossa tai muualla unionissa. Rekisteröitävän ilma-aluksen voidaan edellyttää olevan joko erityiset kansalaisuusvaatimukset täyttävien luonnollisten henkilöiden tai osakkuutta ja määräysvaltaa koskevat erityiset vaatimukset täyttävien oikeushenkilöiden omistuksessa. Poikkeuksena ulkomainen lentoliikenteen harjoittaja voi erityisissä olosuhteissa vuokrata Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajalle EU:n ulkopuolella rekisteröidyn ilma-aluksen tämän poikkeuksellista tarvetta tai kausiluonteista kapasiteettitarvetta varten tai toiminnallisten ongelmien ratkaisemiseksi, jos tarvetta ei pystytä kohtuudella tyydyttämään Euroopan unionissa rekisteröidyn ilma-aluksen vuokrauksella, edellyttäen että tähän on saatu lupa rajoitetuksi ajaksi Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajalle toimiluvan antaneelta EU:n jäsenvaltiolta.
e) Myynti ja markkinointi f) Tietokonepohjainen paikanvarausjärjestelmä	Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Jos Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajille ei myönnetä vastaavaa kohtelua ⁽¹⁾ kuin Euroopan unionissa myönnetään EU:n ulkopuolella toimiville TPJ-palvelujen tarjoajille tai jos Euroopan unionin TPJ-palvelujen tarjoajille ei myönnetä vastaavaa kohtelua kuin EU:n ulkopuolella toimivat lentoliikenteen harjoittajat myöntävät Euroopan unionissa, voidaan toteuttaa toimenpiteitä, jotta Euroopan unionissa toimivat TPJ-palvelujen tarjoajat myöntäisivät EU:n ulkopuolisille lentoliikenteen harjoittajille ja Euroopan unionissa toimivat lentoliikenteen harjoittajat EU:n ulkopuolisille TPJ-palvelujen tarjoajille vastaavan kohtelun.

⁽¹⁾ "Vastaava kohtelu" tarkoittaa Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien ja Euroopan unionin TPJ-palvelujen tarjoajien syrjimätöntä kohtelua.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
g) Lentokenttäpalvelut	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
E. Muiden tuotteiden kuin polttoaineiden ⁽¹⁾ putkijohtokuljetusten oheispalvelut a) Putkijohtoja pitkin kuljetettujen muiden tuotteiden kuin polttoaineiden varastointipalvelut (CPC 742 osittain)	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.

13. MUUT LIIKENNEPALVELUT

Yhdistettyjen kuljetuspalvelujen tarjoaminen	Muoto 1 EU, paitsi FI: Vain jäsenvaltioon perustetut kuljetusyritykset, jotka täyttävät ammattiin ja jäsenvaltioiden välisille tavarankuljetusmarkkinoille pääsyn edellytykset, voivat jäsenvaltioiden välisen yhdistetyn kuljetuksen yhteydessä toteuttaa maantiekuljetuksen alku- ja/tai loppuosuudet, jotka muodostavat erottamattoman osan yhdistettyä kuljetusta ja joihin saattaa sisältyä rajan ylittäminen. Sovelletaan kaikkiin kuljetusmuotoihin vaikuttavia rajoituksia. Voidaan toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että yhdistettyihin kuljetuksiin käytettävien maantieajoneuvojen ajoneuvoveroja alennetaan tai että ne palautetaan. Muoto 2 BE, DE, DK, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LU, NL, PT ja UK: Ei mitään, sanotun kuitenkaan rajoittamatta minkään tietyn liikennemuodon osalta tässä sitoumusluettelossa määrättyjen rajoitusten soveltamista. AT, BG, CY, CZ, EE, HU, HR, LT, LV, MT, PL, RO, SE, SI ja SK: Ei sitoumuksia.
--	---

14. ENERGIAPALVELUT

A. Kaivostoimintaan liittyvät palvelut (CPC 883) ⁽²⁾	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.
B. Polttoaineiden putkijohtokuljetukset (CPC 7131)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei sitoumuksia.

⁽¹⁾ Polttoaineiden putkijohtokuljetusten liitännäispalvelut sisältyvät ENERGIAPALVELUJEN kohtaan 13.C.

⁽²⁾ Sisältää seuraavat palkkio- tai sopimusperusteiset palvelut: kaivostoimintaan liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut, porauspaikan valmistelu, porauslaitteen asennus, poraus, poranterien huoltopalvelut, suojaputkituspalvelut, porausliejun valmistus ja toimitus, kiinteän aineen hallinta, porausreiässä suoritettavat erikoistoimenpiteet, kairausalueen geologia ja porauksen hallinta, kairasydännäytteen otto, reiän koestus, vajjeripalvelut, viimeistelyneusten (suolaliuosten) toimitus ja käyttö, viimeistelylaitteiden toimitus ja asentaminen, sementointi (painepumppaus), aktiivointipalvelut (rakoiluttaminen, hapottaminen ja painepumppaus), porausreiän korjauspalvelut, porausreiän tulppaaminen ja hylkääminen.

Toimiala tai osa-ala	Varamien kuvaus
C. Putkijohtoja pitkin kuljetettujen polttoaineiden varastointipalvelut (CPC 742 osittain)	Muodon 1 osalta AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE ja UK: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
D. Kiinteiden, nestemäisten ja kaasumaisten polttoaineiden sekä niihin liittyvien tuotteiden tukkukaupan palvelut (CPC 62271) sekä sähkön, höyryn ja lämpimän veden tukkukaupan palvelut	Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Ei sitoumuksia moottoripolttoaineiden, sähkön, höyryn ja lämpimän veden tukkumyyntipalvelujen osalta.
E. Moottoripolttoaineiden vähittäiskaupan palvelut (CPC 613)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
F. Polttoöljyn, pullotetun kaasun, hiilen ja puun vähittäismyynti (CPC 63297) sekä sähkön, (pullottamattoman) kaasun, höyryn ja lämpimän veden vähittäismyyntipalvelut	Muotojen 1 ja 2 osalta EU: Ei sitoumuksia moottoripolttoaineiden, sähkön, (pullottamattoman) kaasun, höyryn ja lämpimän veden vähittäismyyntipalvelujen osalta. Muodon 1 osalta BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK ja UK: Ei sitoumuksia polttoöljyn, pullotetun kaasun, hiilen ja puun vähittäismyyntiin osalta, lukuun ottamatta postimyyntiä. Muodon 2 osalta Ei mitään.
G. Energian jakeluun liittyvät palvelut (CPC 887)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta konsultointipalveluja. Muodon 2 osalta Ei mitään.
15. MUUT MUUALLE LUOKITTELEMATTOMAT PALVELUT	
a) Pesu-, puhdistus- ja värjäyspalvelut (CPC 9701)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
b) Kampaamopalvelut (CPC 97021)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
c) Kosmetologin käsittely-, käsi- ja jalkahoitopalvelut (CPC 97022)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
d) Muut kauneudenhoitopalvelut, muualle luokittelemattomat (CPC 97029)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
e) Kylpyläpalvelut ja muut kuin terapeuttiset hieronnat, joita tarjotaan rentouttavina ja fyysistä hyvinvointia edistävinä palveluina eikä lääkinnällisiin tai kuntoutustarkoituksiin ⁽¹⁾ (CPC ver. 1.0 97230)	Muodon 1 osalta EU: Ei sitoumuksia. Muodon 2 osalta Ei mitään.
g) Televiestintäyhteyspalvelut (CPC 7543)	Muotojen 1 ja 2 osalta Ei mitään.

⁽¹⁾ Terapeuttiset hieronnat ja kylpylähoitopalvelut sisältyvät kohtiin Sairaanhoitopalvelut (1.A.h), Sairaanhoitaja- ja fysioterapeuttipalvelut sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut (1.A.j.2) ja Terveyspalvelut (8.A ja 8.C).

LIITE VIII-C

AVAINHENKILÖSTÖÄ, KORKEAKOULUTUTKINNON SUORITTANEITA HARJOITTELIJOITA JA YRITYSMYYJIÄ KOSKEVAT EUROOPAN UNIONIN VARAUMAT

1. Jäljempänä esitettävässä varaumaluettelossa ilmoitetaan tämän sopimuksen 151 artiklan mukaisesti vapautettu taloudellinen toiminta, johon sovelletaan avainhenkilöstöä ja korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita koskevia rajoituksia tämän sopimuksen 154 artiklan mukaisesti ja yritysmyyjiä koskevia rajoituksia tämän sopimuksen 155 artiklan mukaisesti, sekä eritellään kyseiset rajoitukset. Luettelossa on seuraavat osat:

- a) ensimmäisessä sarakkeessa ilmoitetaan toimiala tai osa-ala, jolla rajoituksia sovelletaan; ja
- b) toisessa sarakkeessa esitetään sovellettavat varaumat.

Jos b alakohdassa tarkoitettussa sarakkeessa on ainoastaan jäsenvaltiokohtaisia varaumia, siinä mainitsemattomat jäsenvaltiot tekevät kyseistä alaa koskevat sitoumukset ilman varaumia (vaikka tietyllä alalla ei ole jäsenvaltiokohtaisia varaumia, siihen voidaan kuitenkin soveltaa horisontaalisia varaumia tai alakohtaisia EU:n laajuisia varaumia).

Euroopan unioni ei tee avainhenkilöstöä ja korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita ja yritysmyyjiä koskevia sitoumuksia sellaisen taloudellisen toiminnan osalta, jota ei vapauteta (pysyy ilman sitoumuksia) tämän sopimuksen 144 artiklan mukaisesti.

- 2. Avainhenkilöstöä, korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittelijoita, yrityspalvelujen myyjiä ja tavaroiden myyjiä koskevia sitoumuksia ei sovelleta, jos heidän tilapäisen läsnäolonsa tarkoituksena tai vaikutuksena on osallistuminen tai muunlainen vaikuttaminen työntekijöiden ja johdon välisen riidan tai neuvottelujen tulokseen.
- 3. Jäljempänä olevaan luetteloon ei sisälly toimenpiteitä, jotka koskevat pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä, teknisiä standardeja tai lupavaatimuksia ja -menettelyjä, elleivät ne ole tämän sopimuksen 154 ja 155 artiklassa tarkoitettuja rajoituksia. Kyseisiä toimenpiteitä (esim. toimiluvan saamista koskeva edellytys, tutkintotodistusten tunnustuksen saamista säännellyillä aloilla koskeva edellytys, tiettyjen tutkintojen, ml. kielitutkinnot, läpäisemistä koskeva edellytys ja lainmukaisen kotipaikan sijaitsemista alueella, jolla taloudellista toimintaa harjoitetaan, koskeva edellytys) sovelletaan joka tapauksessa Armenian tasavallan avainhenkilöstöön, korkeakoulututkinnon suorittaneisiin harjoittelijoihin ja yritysmyyjiin, vaikka toimenpiteitä ei mainita jäljempänä olevassa luettelossa.
- 4. Kaikkia muita maahantuloa, oleskelua, työskentelyä ja sosiaaliturvaa koskevia Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden lakeja ja määräyksiä, mukaan luettuina oleskelun kestoa, vähimmäispalkkoja ja työehtosopimuksia koskevat määräykset, on sovellettava edelleen.
- 5. Tämän sopimuksen 141 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäljempänä oleva luettelo ei sisällä toimenpiteitä, jotka koskevat osapuolen myöntämiä tukia.
- 6. Jäljempänä oleva luettelo ei rajoita sijoittautumissitoumuksia koskevan luettelon mukaisten julkisten monopoliin ja yksinoikeuksien olemassaoloa.
- 7. Toimialoilla, joilla sovelletaan taloudellista tarveharkintaa, sen pääasiallisena arviointiperusteena on alan markkina-tilanteen arviointi siinä Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai sillä alueella, jossa tai jolla palvelua on tarkoitus tarjota, mukaan luettuina olemassa olevien palvelutarjoajien määrä ja niihin kohdistuvat vaikutukset.
- 8. Luetteloon perustuvat oikeudet ja velvoitteet eivät ole sellaisenaan välittömästi sovellettavissa, eivätkä ne näin ollen luo välittömästi oikeuksia luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille.
- 9. Selvyyden vuoksi todetaan, että Euroopan unionin osalta kansallisen kohtelun myöntämisvelvoite ei tarkoita, että toisen osapuolen kansalaisille tai oikeushenkilöille olisi myönnettävä samanlainen kohtelu jäsenvaltiossa kuin mikä myönnetään toisen jäsenvaltion kansalaisille tai oikeushenkilöille Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen nojalla tai minkä tahansa sen johdosta hyväksytyyn toimenpiteen nojalla, mukaan lukien niiden täytäntöönpano jäsenvaltioissa. Tällainen kansallinen kohtelu myönnetään vain toisen osapuolen oikeushenkilöille, jotka ovat sijoittautuneet jonkin muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja joiden kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on kyseisessä jäsenvaltiossa, mukaan lukien EU:hun sijoittautuneet oikeushenkilöt, jotka ovat toisen osapuolen kansalaisten omistuksessa tai määräysvallassa.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
KAIKKI TOIMIALAT	<p>Sisäisen siirron saaneet työntekijät</p> <p>BG: Sisäisen siirron saaneiden työntekijöiden määrä ei saa olla yli 10 prosenttia kyseessä olevan bulgarialaisen oikeushenkilön vuosittain työllistämien EU:n kansalaisten määrästä. Jos työllistettyjä on vähemmän kuin 100, yrityksen sisällä toiseen maahan lähetettyjen määrä voi olla yli 10 prosenttia työllistettyjen koko määrästä, jos siihen saadaan lupa.</p> <p>HU: Ei sitoumuksia sellaisten luonnollisten henkilöiden osalta, jotka ovat olleet osakkaina jossakin Armenian oikeushenkilössä.</p>
KAIKKI TOIMIALAT	<p>Korkeakoulututkinnon suorittaneet harjoittelijat</p> <p>AT, CZ, DE, ES, FR, HU ja LT: Harjoittelun on liityttävä suoritettuun korkeakoulututkintoon.</p>
KAIKKI TOIMIALAT	<p>Toimitusjohtajat ja tilintarkastajat</p> <p>AT: Oikeushenkilöiden sivuliikkeiden toimitusjohtajien on asuttava vakinaisesti Itävallassa. Oikeushenkilön tai sivuliikkeen palveluksessa olevien luonnollisten henkilöiden, jotka vastaavat Itävallan kauppain (Austrian Trade Act) noudattamisesta, on asuttava vakinaisesti Itävallassa.</p> <p>FI: Ulkomaalainen, joka harjoittaa kauppaa yksityisyrityksenä, tarvitsee elinkeinoluvan, ja hänen on asuttava vakinaisesti ETA-valtiossa. Kaikilla toimialoilla toimitusjohtajia koskee ETA-asuinpaikkavaatimus; vaatimuksista voidaan kuitenkin myöntää vapautus tietyille yrityksille.</p> <p>FR: Teollisen, kaupallisen tai käsiteollisen yrityksen toimitusjohtajalla on oltava erityisvaltuutus, jollei hänellä ole oleskelulupaa.</p> <p>RO: Kaupallisten yhtiöiden tilintarkastajien ja varatilintarkastajien enemmistön on oltava Romanian kansalaisia.</p> <p>SE: Oikeushenkilön tai sivuliikkeen toimitusjohtajan on asuttava Ruotsissa.</p> <p>SE: Rekisteröityjen oikeuksien (patentit, tavaramerkit, mallisuoja ja kasvinjalostajanoikeus) haltijalla/hakijalla, joka ei asu Ruotsissa, on oltava Ruotsissa asuva asiamies, joka hoitaa pääasiallisesti menettelyyn ja ilmoituksiin liittyviä palveluita.</p> <p>SI: Rekisteröityjen oikeuksien (patentit, tavaramerkit, mallisuoja) haltijalla/hakijalla, joka ei asu Sloveniassa, on oltava Sloveniassa rekisteröity patenttiasiamies tai tavaramerkki- ja malliasiamies, jonka päätarkoituksena on hoitaa esimerkiksi menettelyihin ja ilmoituksiin liittyviä palveluja.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
KAIKKI TOIMIALAT	Tunnustaminen EU: Tutkintotodistusten vastavuoroisesta tunnustamisesta annettuja EU:n direktiivejä sovelletaan ainoastaan EU:n kansalaisiin. Oikeus harjoittaa säänneltyä ammattia yhdessä EU:n jäsenvaltiossa ei merkitse oikeutta harjoittaa kyseistä ammattia toisessa jäsenvaltiossa ⁽¹⁾ .
4. VALMISTUSTEOLLISUUS ⁽²⁾	
H. Julkaiseminen, painaminen ja tallenteiden jäljentäminen (ISIC rev 3.1: 22), pl. palkkio- ja sopimusperusteinen julkaiseminen ja painaminen ⁽³⁾	IT: Kustantajia koskee kansalaisuusvaatimus. HR: Kustantajia koskee asuinpaikkavaatimus. PL: Sanoma- ja aikakauslehtien päätoimittajia koskee kansalaisuusvaatimus. SE: Kustantajia ja julkaisu- tai painoyrityksen omistajia koskee asuinpaikkavaatimus.
6. YRITYSPALVELUT	
A. Ammatilliset palvelut	
a) Lakiasianpalvelut (CPC 861) ⁽⁴⁾ pl. julkisia tehtäviä hoitavien oikeusalan ammattilaisten kuten notaarit, "huissiers de justice" ja muut "officiers publics et ministériel", tarjoamat oikeudelliset neuvontapalvelut sekä oikeudelliset asiakirja- ja todistuspalvelut.	AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, PL, PT, RO, SK ja UK: Kansallisen (EU ja jäsenvaltio) oikeuden harjoittaminen ja edustaminen tuomioistuimissa edellyttää asianajajaliiton täysjäsenyyttä, johon sovelletaan kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä. Espanjassa toimivaltaiset viranomaiset voivat myöntää tähän poikkeuksia. BE, FI ja LU: Oikeudellista edustusta koskeviin palveluihin vaadittava asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää kansalaisuusvaatimuksen ja asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä. Belgiassa sovelletaan kiintiöitä "Cour de cassation" -oikeusistuimessa edustamiseen muissa kuin rikosoikeudellisissa tapauksissa. BG: Armenianlaiset asianajajat voivat tarjota oikeudellista edustusta koskevia palveluja ainoastaan Armenian kansalaisten osalta, ja edellytyksenä on vastavuoroisuus ja yhteistyö bulgarialaisen asianajajan kanssa. Oikeudellista sovittelua koskevien palvelujen tarjoaminen edellyttää vakinaista asuinpaikkaa.

⁽¹⁾ Jotta EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisten tutkinnot voidaan tunnustaa koko EU:ssa, on neuvoteltava tämän sopimuksen 161 artiklan mukainen vastavuoroista tunnustamista koskeva sopimus.

⁽²⁾ Tämä toimiala ei sisällä teollisuuden neuvontapalveluja.

⁽³⁾ Palkkio- ja sopimusperusteinen julkaiseminen ja painaminen sisältyvät YRITYSPALVELUJEN kohtaan 6.F.p.

⁽⁴⁾ Sisältää oikeudelliset neuvonta- ja edustuspalvelut, välimies- ja sovittelupalvelut sekä oikeudelliset asiakirja- ja todistuspalvelut. Lakiasianpalvelujen tarjonta on sallittua ainoastaan kansainväliseen oikeuteen, EU:n oikeuteen ja sellaisen lainkäyttöalueen oikeuteen, jolla palveluntarjoaja tai sen henkilöstö on oikeutettu toimimaan asianajajana, kuuluvissa asioissa, ja siihen sovelletaan, kuten muidenkin palvelujen tarjontaan, EU:n jäsenvaltioissa sovellettavia lupavaatimuksia ja -menettelyjä. Kansainväliseen oikeuteen ja ulkomaiseen oikeuteen liittyviä lakiasianpalveluja tarjoavilla asianajajilla kyseiset lupavaatimukset ja -menettelyt voivat tarkoittaa paikallisten eettisten sääntöjen noudattamista, kotimaan ammattinimikkeen käyttämistä (jollei isäntämaan ammattinimikkeen käytölle ole saatu hyväksyntää), vakuutusta koskevien vaatimusten täyttämistä, yksinkertaista rekisteröitymistä isäntämaan asianajajaliittoon tai yksinkertaistettua hyväksymistä isäntämaan asianajajaliiton jäseneksi soveltuvuuskokeen kautta ja lainmukaisen kotipaikan tai toimipaikan sijaitsemista isäntämaassa. EU:n oikeuteen liittyviä lakiasianpalveluja voi pääsääntöisesti tarjota EU:n jonkin jäsenvaltion asianajajaliittoon hyväksytty täysin pätevä asianajaja henkilökohtaisesti, tai niitä voidaan tarjota hänen kauttaan, ja EU:n jäsenvaltioiden oikeuteen liittyviä lakiasianpalveluja voi pääsääntöisesti tarjota kyseisen jäsenvaltion asianajajaliittoon hyväksytty täysin pätevä asianajaja henkilökohtaisesti, tai niitä voidaan tarjota hänen kauttaan. Näin ollen edustaminen unionin tuomioistuimissa ja muissa toimivaltaisissa viranomaisissa saattaa edellyttää täysjäsenyyttä kyseisen EU:n jäsenvaltion asianajajaliitossa, koska tällöin on kyse EU:n ja kansallisen prosessioikeuden harjoittamisesta. Joissakin jäsenvaltioissa ulkomaiset asianajajat, joita ei ole hyväksytty asianajajaliiton täysjäseniksi, voivat kuitenkin edustaa siviilioikeudellisissa menettelyissä osapuolta, joka on sellaisen valtion kansalainen tai kuuluu sellaiselle valtiolle, jossa asianajajalla on lupa harjoittaa ammattiaan.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
	<p>CY: Lakiasianpalvelujen tarjoamiseen sovelletaan kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimusta. Asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää kansalaisuusvaatimuksen ja asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä. Ainoastaan asianajajaliiton jäseneksi merkityt asianajajat voivat olla asianajotoimiston osakkaita, osakkeenomistajia tai hallituksen jäseniä Kyproksessa.</p> <p>FR: Asianajajat voivat harjoittaa "avocat auprès de la Cour de Cassation"- ja "avocat auprès du Conseil d'Etat" -ammatteja kiintiöiden rajoissa ja kansalaisuusvaatimuksen täytyessä.</p> <p>HR: Asianajajaliiton täysjäsenyys, joka vaaditaan oikeudellista edustusta koskeviin palveluihin, edellyttää kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä (Kroatian kansalaisuus ja EU:n liittymisen jälkeen jonkin EU-jäsenvaltion kansalaisuus).</p> <p>HU: Asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää kansalaisuusvaatimuksen ja asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä. Ulkomaisten asianajajien harjoittamat lakiasianpalvelut on rajattu oikeudellisen neuvonnan tarjoamiseen, jonka on tapahduttava unkarilaisen asianajajan tai lakiasiantoimiston kanssa tehdyn yhteistyösopimuksen perusteella.</p> <p>LV: Valantehneitä asianajajia, joille edustaminen rikosoikeudenkäynneissä on varattu, koskee kansalaisuusvaatimus.</p> <p>DK: Oikeudellisten neuvontapalvelujen markkinointi on rajattu asianajajille, joilla on Tanskassa myönnetty elinkeinolupa. Tanskalaisen toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on Tanskassa suoritettu lainopillinen tutkinto.</p> <p>LU: Luxemburgin ja EU:n oikeuteen liittyvien lakiasianpalvelujen tarjoaminen edellyttää kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä.</p> <p>SE: Asianajajaliiton jäsenyys, joka on tarpeen ainoastaan käytettäessä ruotsalaista advokat-ammattinimikettä, edellyttää asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä.</p> <p>ES ja PT: Kansalaisuusvaatimusta sovelletaan nimikkeellä "solicitadores" toimivan henkilön sekä teollis- ja tekijänoikeusasiamiehen ammattiin pääsyyn.</p> <p>LT: Patenttiasiamiehiin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.</p> <p>SI: Asiakkaiden edustaminen tuomioistuimessa maksua vastaan edellyttää kaupallista läsnäoloa Slovenian tasavallassa. Ulkomainen asianajaja, jolla on oikeus harjoittaa lakimiehen ammattia ulkomailla, voi harjoittaa lakiasianpalveluja tai lakimiehen ammattia asianajajista annetun lain 34a artiklan mukaisesti, kunhan tosiasiallisen vastavuoroisuuden ehto täyttyy. Oikeusministeriö vahvistaa vastavuoroisuus-edellytyksen täyttymisen. Slovenian asianajajaliiton hyväksymien asianajajien kaupallinen läsnäolo voidaan toteuttaa ainoastaan yksityisenä elinkeinonharjoittajana taikka lakialan rajavastuuyhtiönä (henkilöyhtiö) tai rajattoman vastuun yhtiönä (henkilöyhtiö). Asianajotoimiston toiminta on rajoitettu asianajajan ammatin harjoittamiseen. Vain asianajajat voivat olla asianajotoimiston osakkaita.</p>
<p>b) 1. Laskentatoimen palvelut ja kirjanpito- ja tilintarkastuspalvelut (CPC 86212, muut kuin "tilintarkastuspalvelut", CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)</p>	<p>FR: Laskentatoimen palvelujen ja kirjanpito- ja tilintarkastuspalvelujen tarjoaminen edellyttää talous-, finanssi- ja teollisuusministerin päätöstä ulkoministerin suostumuksella. Asuinpaikkavaatimus ei voi olla yli viisi vuotta.</p> <p>IT: Asuinpaikkavaatimus.</p> <p>CY: Kansalaisuusvaatimus.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varaumiin kuvaus
<p>b) 2. Tilintarkastuspalvelut (CPC 86211 ja CPC 86212, muut kuin laskenta-toimen palvelut)</p>	<p>BG: Ulkomaiset tilintarkastajat voivat tarjota tilintarkastuspalveluja ainoastaan, jos ne täyttävät samat vaatimukset kuin mitkä on asetettu bulgarialaisille tilintarkastajille, jos ne ovat suorittaneet tätä koskevat tutkinnot hyväksytysti ja täyttävät vastavuoroisuutta koskevan vaatimuksen.</p> <p>CY: Kansalaisuusvaatimus.</p> <p>DK: Asuinpaikkavaatimus.</p> <p>ES: Tilintarkastajien ja sellaisten yhtiöiden, joita yhtiöoikeudesta annettu kahdeksas ETY:n direktiivi ei kata, hallintoehkijöistä, johtajia ja yhteistyökumppaneita koskee kansalaisuusvaatimus.</p> <p>HR: Ainoastaan viralliset tilintarkastajat, joilla on Kroatian tilintarkastajien kamarin virallisesti tunnustama lupa, voivat tarjota tilintarkastuspalveluja.</p> <p>FI: Suomalaisen osakeyhtiön tilintarkastajista vähintään yhtä koskee asuinpaikkavaatimus.</p> <p>IT: Yksittäisiä tilintarkastajia koskee asuinpaikkavaatimus.</p> <p>SE: Vain Ruotsissa hyväksytyt tai valtuutetut tilintarkastajat ja Ruotsissa rekisteröidyt tilintarkastusyrietykset voivat tarjota tiettyjen oikeushenkilöiden lakisääteisiä tilintarkastuspalveluja, mukaan lukien kaikki osakeyhtiöt ja luonnolliset henkilöt. Vain Ruotsissa hyväksytyt tilintarkastajat ja rekisteröidyt julkiset tilintarkastusyrietykset voivat olla osakkeenomistajia tai muodostaa henkilöyhtiön, joka toimii laillisesti hyväksyttynä tilintarkastusyrietyksenä (virallisissa tarkoituksissa). Hyväksyminen tai valtuuttaminen edellyttää asumista ETA-maassa tai Sveitsissä. Nimikkeitä "hyväksytyt tilintarkastajat" ja "valtuutettu tilintarkastaja" saavat käyttää ainoastaan tilintarkastajat, joille on annettu hyväksyntä tai valtuutus Ruotsissa. Sellaisten taloudellisten yhteenliittymien ja tiettyjen muiden yritysten tilintarkastajilla, jotka eivät ole hyväksytyjä tai valtuutettuja kirjanpitäjiä, on oltava toimipaikka ETA-alueella. Toimivaltainen viranomainen voi myöntää poikkeuksia tästä vaatimuksesta.</p> <p>SI: Sloveniassa perustetun tilintarkastusyrietyksen johtokunnan jäsenistä vähintään yhden on asuttava vakinaisesti Sloveniassa.</p>
<p>c) Verotukseen liittyvät neuvontapalvelut (CPC 863) ⁽¹⁾</p>	<p>CY: Kansalaisuusvaatimus.</p> <p>HR, HU ja IT: Asuinpaikkavaatimus.</p>
<p>d) Arkkitehtipalvelut sekä e) Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut (CPC 8671 ja CPC 8674)</p>	<p>EE: Vähintään yhden vastuullisista henkilöistä (hankkeen johtaja tai konsultti) on asuttava Virossa.</p> <p>BG: Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelujen osalta sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.</p> <p>CY: Kansalaisuusvaatimus.</p> <p>HR, HU ja IT: Asuinpaikkavaatimus.</p> <p>SK: Asianomaisen kamarin jäsenyys on pakollinen; asianomaisen ulkomaisen instituution jäsenyys voidaan tunnustaa. Asuinpaikkavaatimus, johon voidaan kuitenkin myöntää poikkeuksia.</p>

⁽¹⁾ Ei sisällä verokysymyksiin liittyviä oikeudellisia neuvonta- ja edustuspalveluja, jotka sisältyvät kohtaan 6.A.a. Lakiasianpalvelut.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
<p>f) Tekniset palvelut sekä g) Tekniset kokonaispalvelut (CPC 8672 ja CPC 8673)</p>	<p>EE: Vähintään yhden vastuullisista henkilöistä (hankkeen johtaja tai konsultti) on asuttava Virossa. CY: Kansalaisuusvaatimus. CZ, HR, IT ja SK: Asuinpaikkavaatimus. HU: Asuinpaikkavaatimus (koodin CPC 8673 osalta asuinpaikkavaatimusta sovelletaan ainoastaan korkeakoulututkinnon suorittaneisiin harjoittelijoihin).</p>
<p>h) Lääkäripalvelut (ml. psykologien palvelut) ja hammaslääkäripalvelut (CPC 9312 ja CPC 85201 osittain)</p>	<p>CZ, LT, IT ja SK: Asuinpaikkavaatimus. CZ, RO ja SK: Ulkomaiset luonnolliset henkilöt tarvitsevat toimivaltaisten viranomaisten luvan. BE ja LU: Korkeakoulututkinnon suorittaneet harjoittelijat tarvitsevat toimivaltaisten viranomaisten ulkomaisille luonnollisille henkilöille myöntämän luvan. BG, CY ja MT: Kansalaisuusvaatimus. DK: Lupa jonkin erityistehtävän suorittamiseen voidaan antaa tietyin rajoituksin enintään 18 kuukaudeksi, ja se edellyttää maassa asumista. FR: Kansalaisuusvaatimus. Pääsy on kuitenkin mahdollista vuosittain vahvistettavien kiintiöiden rajoissa. HR: Kaikilta henkilöiltä, jotka tarjoavat palveluja suoraan potilaille / hoitavat potilaita, edellytetään ammattikamarin myöntämää toimilupaa. LV: Ulkomaalaiset tarvitsevat lääkärinä toimiakseen luvan paikallisilta terveysviranomaisilta; lupa perustuu lääkäreitä ja hammaslääkäreitä koskevaan alueelliseen tarveharkintaan. PL: Ulkomaalaiset tarvitsevat lääkärinä toimimiseen luvan. Ulkomaisilla lääkäreillä on rajoitettu äänioikeus ammattikamareissa. PT: Psykologeja koskee asuinpaikkavaatimus. SI: Lääkäreiltä, hammaslääkäreiltä, kättilöiltä, sairaanhoitajilta ja farmaseuteilta edellytetään ammattikamarin myöntämää toimilupaa. Muilta terveydenhoitoalan ammattilaisilta edellytetään rekisteröintiä.</p>
<p>i) Eläinlääkintäpalvelut (CPC 932)</p>	<p>BG, CY, DE, EL, HR, FR ja HU: Kansalaisuusvaatimus. CZ ja SK: Kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimus. IT: Asuinpaikkavaatimus. PL: Kansalaisuusvaatimus. Ulkomaalaiset voivat anoa toimilupaa.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
<p>j) 1. Kätilöpalvelut (CPC 93191 osittain)</p>	<p>BG: Kansalaisuusvaatimus.</p> <p>BE ja LU: Korkeakoulututkinnon suorittaneet harjoittelijat tarvitsevat toimivaltaisten viranomaisten ulkomaisille luonnollisille henkilöille myöntämän luvan.</p> <p>CZ, CY, LT, EE, RO ja SK: Ulkomaiset luonnolliset henkilöt tarvitsevat toimivaltaisten viranomaisten luvan.</p> <p>DK: Lupa jonkin erityistehtävän suorittamiseen voidaan antaa tietyin rajoituksin enintään 18 kuukaudeksi, ja se edellyttää maassa asumista.</p> <p>FR: Kansalaisuusvaatimus. Pääsy on kuitenkin mahdollista vuosittain vahvistettavien kiintiöiden rajoissa.</p> <p>IT: Asuinpaikkavaatimus.</p> <p>LV: Taloudellinen tarve määrittellään sen mukaan, mikä on kyseisellä alueella toimivien kätilöiden kokonaismäärä, ja luvan myöntävät paikalliset terveysviranomaiset.</p> <p>PL: Kansalaisuusvaatimus. Ulkomaalaiset voivat anoa toimilupaa.</p> <p>CY ja HU: Ei sitoumuksia.</p> <p>HR: Kaikilta henkilöiltä, jotka tarjoavat palveluja suoraan potilaille / hoitavat potilaita, edellytetään ammattikamarin myöntämää toimilupaa.</p> <p>SI: Kätilöiltä edellytetään ammattikamarin myöntämää toimilupaa.</p>
<p>j) 2. Sairaanhoidaja-, fysioterapeutti- sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut (CPC 93191 osittain)</p>	<p>AT: Ulkomaiset palveluntarjoajat voivat toimia ainoastaan seuraavissa tehtävissä: sairaanhoitajat, fysioterapeutit, työterapeutit, puheterapeutit ja ravitsemusterapeutit.</p> <p>BE, FR ja LU: Korkeakoulututkinnon suorittaneet harjoittelijat tarvitsevat toimivaltaisten viranomaisten ulkomaisille luonnollisille henkilöille myöntämän luvan.</p> <p>HR: Kaikilta henkilöiltä, jotka tarjoavat palveluja suoraan potilaille / hoitavat potilaita, edellytetään ammattikamarin myöntämää toimilupaa.</p> <p>CY, CZ, EE, RO, SK ja LT: Ulkomaiset luonnolliset henkilöt tarvitsevat toimivaltaisten viranomaisten luvan.</p> <p>BG, CY ja HU: Kansalaisuusvaatimus.</p> <p>DK: Lupa jonkin erityistehtävän suorittamiseen voidaan antaa tietyin rajoituksin enintään 18 kuukaudeksi, ja se edellyttää maassa asumista.</p> <p>CY, CZ, EL ja IT: Lupa edellyttää taloudellista tarveharkintaa: päätös tehdään asianomaisen alueen avoimien virkojen ja tarpeiden perusteella.</p> <p>LV: Taloudellinen tarve määrittellään sen mukaan, mikä on kyseisellä alueella toimivien sairaanhoitajien kokonaismäärä, ja luvan myöntävät paikalliset terveysviranomaiset.</p> <p>SI: Sairaanhoidajilta edellytetään ammattikamarin myöntämää toimilupaa. Muilta terveydenhoitoalan avustavissa tehtävissä työskenteleviltä edellytetään rekisteröintiä.</p>

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
k) Farmaseuttisten tuotteiden sekä lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti (CPC 63211) sekä muut farmaseuttien tarjoamat palvelut ⁽¹⁾	FR: Kansalaisuusvaatimus. Armenian kansalaisilla on kuitenkin pääsy markkinoille vahvistettujen kiintiöiden rajoissa edellyttäen, että palveluntarjoaja on suorittanut farmasia-alan tutkinnon Ranskassa. CY, DE, EL ja SK: Kansalaisuusvaatimus. HU: Kansalaisuusvaatimus lukuun ottamatta farmaseuttisten tuotteiden sekä lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyyntiä (CPC 63211). IT ja PT: Asuinpaikkavaatimus.
D. Kiinteistöpalvelut ⁽²⁾	
a) Omaan tai kolmannen osapuolen lukuun suoritettavat kiinteistöpalvelut (CPC 821)	FR, HU, IT ja PT: Asuinpaikkavaatimus. CY, LV, MT ja SI: Kansalaisuusvaatimus.
b) Palkkio- tai sopimusperusteiset palvelut (CPC 822)	DK: Asuinpaikkavaatimus, jollei Tanskan liiketoimintavirasto (Danish Business Authority) ole myöntänyt poikkeusta. FR, HU, IT ja PT: Asuinpaikkavaatimus. CY, LV, MT ja SI: Kansalaisuusvaatimus.
E. Vuokraus- tai leasingpalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa	
c) Muihin kulkuneuvoihin liittyvät (CPC 83101, CPC 83102 ja CPC 83105)	SE: Sovelletaan ETA:n asuinpaikkavaatimusta (CPC 83101).
e) Henkilökohtaisiin ja kotitaloustarvikkeisiin liittyvät (CPC 832)	EU: Asiantuntijoita ja korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittajia koskee kansalaisuusvaatimus.
f) Televiestintälaitteiden vuokraus (CPC 7541)	EU: Asiantuntijoita ja korkeakoulututkinnon suorittaneita harjoittajia koskee kansalaisuusvaatimus.
F. Muut yrityspalvelut	
e) Tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676)	IT ja PT: Biologeja ja kemistejä koskee asuinpaikkavaatimus. CY: Biologeja ja kemistejä koskee kansalaisuusvaatimus.

⁽¹⁾ Farmaseuttisten tuotteiden tarjoaminen yleisesti on muun palveluntarjoamisen tavoin luvanvaraista ja siihen sovelletaan EU:n jäsenvaltioissa sovellettavia hyväksymisvaatimuksia ja -menettelyjä. Yleisenä sääntönä on, että tämä toiminta on varattu farmaseuteille. Joissakin jäsenvaltioissa ainoastaan reseptilääkkeiden tarjoaminen on varattu farmaseuteille.

⁽²⁾ Tässä tarkoitettut palvelut liittyvät kiinteistönvälittäjien ammattiin, eivätkä ne vaikuta kiinteistöjä ostavien luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksiin ja/tai heitä koskeviin rajoituksiin.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
f) Maatalouteen, metsästyksen ja metsätalouteen liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut (CPC 881 osittain)	IT: Agronomeja ja maatalousneuvoja (<i>"periti agrari"</i>) koskee asuinpaikkavaatimus.
j) 2. Turvallisuuspalvelut (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 ja CPC 87305)	BE, BG, CY, CZ, EE, LV, LT, MT, PL, RO, SI ja SK: Kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimus. DK: Johtajiin ja lentokenttäturvallisuuspalveluihin sovelletaan kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimusta. ES ja PT: Erikoistunutta henkilöstöä koskee kansalaisuusvaatimus. FR: Toimitusjohtajia ja johtajia koskee kansalaisuusvaatimus. IT: Turvallisuusvartiointipalveluja ja arvoesineiden kuljettamista varten tarvittavan luvan saaminen edellyttää EU-kansalaisuutta tai Italian kansalaisuutta koskevan vaatimuksen ja asuinpaikkavaatimuksen täyttymistä.
k) Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut (CPC 8675)	DE: Julkisesti tehtävänsä nimitettyjä maanmittausinsinöörejä koskee kansalaisuusvaatimus. FR: Omistusoikeuksien määrittämiseen ja maa- ja metsätalouteen liittyvien maanmittaustoimien osalta sovelletaan kansalaisuusvaatimusta. CY: Omistajiin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta geologisten, geofyysisten, maanmittaus- ja karttojen laatimispalvelujen osalta IT ja PT: Asuinpaikkavaatimus.
l) 1. Alusten huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	MT: Kansalaisuusvaatimus.
l) 2. Rautatiekaluston huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	LV: Kansalaisuusvaatimus.
l) 3. Moottoriajoneuvojen, moottoripyörien, moottorikelkkojen ja maantiekaluston huolto ja korjaus (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osittain ja CPC 8868 osittain)	EU: Moottoriajoneuvojen, moottoripyörien ja moottorikelkkojen huollon ja korjauksen osalta sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
<p>l) 5. Metallituotteiden, koneiden (ei toimisto-), laitteiden (ei kuljetus- ja toimisto-) sekä henkilökohtaisten ja kotitaloustarvikkeiden huolto ja korjauspalvelut ⁽¹⁾</p> <p>(CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)</p>	<p>EU: Kansalaisuusvaatimus, lukuun ottamatta seuraavia: BE, DE, DK, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE ja UK: CPC 633, CPC 8861 ja CPC 8866; Henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjauspalvelujen osalta (pl. korut): CPC 63301, CPC 63302, CPC 63303 osittain, CPC 63304, CPC 63309; AT: CPC 633, CPC 8861–CPC 8866; EE, FI, LV ja LT: CPC 633, CPC 8861–CPC 8866; CZ ja SK: CPC 633, CPC 8861–CPC 8865; sekä SI: CPC 633, CPC 8861, CPC 8866.</p>
<p>m) Rakennusten puhtaanapito- ja huoltopalvelut (CPC 874)</p>	<p>CY, EE, HR, MT, PL, RO ja SI: Kansalaisuusvaatimus.</p>
<p>n) Valokuvauspalvelut (CPC 875)</p>	<p>HR ja LV: Kansalaisuusvaatimus. BG ja PL: Ilmavalokuvauspalvelujen tarjoamiseen sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.</p>
<p>p) Julkaisu- ja painopalvelut (CPC 88442)</p>	<p>HR: Kustantajaa ja toimituskuntaa koskee asuinpaikkavaatimus. SE: Kustantajaa ja julkaisu- tai painoyrityksen omistajaa koskee asuinpaikkavaatimus. IT: Julkaisu- tai painoyrityksen omistajien ja kustantajien on oltava jonkin EU:n jäsenvaltion kansalaisia.</p>
<p>q) Kokouspalvelut (CPC 87909 osittain)</p>	<p>SI: Kansalaisuusvaatimus.</p>
<p>r) 1. Käännös- ja tulkkauspalvelut (CPC 87905)</p>	<p>FI: Virallisia kielenkääntäjiä koskee asuinpaikkavaatimus.</p>
<p>r) 3. Perintätoimistojen palvelut (CPC 87902)</p>	<p>BE ja EL: Kansalaisuusvaatimus. IT: Ei sitoumuksia.</p>
<p>r) 4. Luottotietopalvelut (CPC 87901)</p>	<p>BE ja EL: Kansalaisuusvaatimus. IT: Ei sitoumuksia.</p>
<p>r) 5. Kopiointipalvelut (CPC 87904) ⁽²⁾</p>	<p>EU: Kansalaisuusvaatimus.</p>

⁽¹⁾ Kuljetusvälineiden huolto- ja korjauspalvelut (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 ja CPC 8868) sisältyvät kohtiin 6.F.1.1–6.F.1.4. Toimistokoneiden ja -laitteiden, ml. tietokoneet, huolto- ja korjauspalvelut (CPC 845) sisältyvät kohtaan 6.B. Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut.

⁽²⁾ Ei sisällä koodiin CPC 88442 luettavia tulostuspalveluja, jotka sisältyvät kohtaan 6.F.p.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
8. RAKENNUSPALVELUT JA NIIHIN LIITTYVÄT TEKNISET PALVELUT (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 ja CPC 518)	BG: Ulkomaisilla asiantuntijoilla on oltava vähintään kahden vuoden kokemus rakennusalalta. CY: Sovelletaan erityisehtoja ja edellytetään toimivaltaisten viranomaisten ulkomaisille luonnollisille henkilöille myöntämä lupa.
9. JAKELUPALVELUT (pl. aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden jakelu)	
C. Vähittäiskaupan palvelut ⁽¹⁾	
c) Elintarvikkeiden vähittäiskaupan palvelut (CPC 631)	FR: Tupakkakauppiaita (<i>buraliste</i>) koskee kansalaisuusvaatimus. ES: tupakkatuotteiden vähittäismyynnin osalta. Sijoittautuminen edellyttää EU:n jäsenvaltion kansalaisuutta.
10. KOULUTUSPALVELUT (ainoastaan yksityisesti rahoitetut palvelut)	
A. Ala-asteen opetus (CPC 921)	FR: Kansalaisuusvaatimus. Armenian kansalaiset voivat kuitenkin saada toimivaltaisilta viranomaisilta luvan oppilaitoksen perustamiseen ja johtamiseen sekä opettamiseen. IT: Palveluntarjoajia, joilla on lupa myöntää valtion tunnustamia tutkintotodistuksia, koskee kansalaisuusvaatimus. EL: Opettajia koskee kansalaisuusvaatimus.
B. Yläasteen opetus ja lukio-opetus (CPC 922)	FR: Kansalaisuusvaatimus. Armenian kansalaiset voivat kuitenkin saada toimivaltaisilta viranomaisilta luvan oppilaitoksen perustamiseen ja johtamiseen sekä opettamiseen. IT: Palveluntarjoajia, joilla on lupa myöntää valtion tunnustamia tutkintotodistuksia, koskee kansalaisuusvaatimus. EL: Opettajia koskee kansalaisuusvaatimus. LV: Vammaisille opiskelijoille tarkoitettuihin keskiasteen ammatillisten koulujen kaltaisiin koulutuspalveluihin (CPC 9224) sovelletaankansalaisuusvaatimusta.
C. Korkea-asteen koulutuspalvelut (CPC 923)	FR: Kansalaisuusvaatimus. Armenian kansalaiset voivat kuitenkin saada toimivaltaisilta viranomaisilta luvan oppilaitoksen perustamiseen ja johtamiseen sekä opettamiseen. CZ ja SK: Korkea-asteen koulutuspalveluihin, lukuun ottamatta keskiasteen jälkeisiä ammatillisia koulutuspalveluja (CPC 92310), sovelletaankansalaisuusvaatimusta. IT: Palveluntarjoajia, joilla on lupa myöntää valtion tunnustamia tutkintotodistuksia, koskee kansalaisuusvaatimus.

⁽¹⁾ Ei sisällä huolto- ja korjauspalveluja, jotka sisältyvät YRITYSPALVELUJEN kohtiin 6.B ja 6.F.I.
Ei sisällä energiatuotteiden vähittäismyyntipalveluja, jotka sisältyvät ENERGIAPALVELUJEN kohtiin 19.E ja 19.F.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
E. Muut koulutuspalvelut (CPC 929)	CZ ja SK: Johtokunnan jäsenistä enemmistöä koskee kansalaisuusvaatimus.
12. RAHOITUSPALVELUT	
A. Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut	<p>AT: Sivuliikkeen johdossa on oltava kaksi Itävallassa asuvaa luonnollista henkilöä.</p> <p>EE: Ensivakuutusten osalta vakuutusosakeyhtiön, jossa on armenialaista pääomaa, johtokuntaan voi kuulua Armenian kansalaisia ainoastaan suhteessa armenialaisten pääoman osuuteen ja enintään puolet johtokunnan jäsenten määrästä. Tytäryhtiön tai itsenäisen yrityksen johtajan on oleskeltava Virossa pysyvästi.</p> <p>ES: Aktuaarin ammatin osalta asuinpaikkavaatimus (tai vaihtoehtoisesti kahden vuoden kokemus).</p> <p>HR: Asuinpaikkavaatimus.</p> <p>IT: Aktuaarin ammattia koskee asuinpaikkavaatimus.</p> <p>PL: Vakuutusten välittäjiin sovelletaan asuinpaikkavaatimusta.</p> <p>FI: Vakuutusyhtiön toimitusjohtajien ja vähintään yhden tilintarkastajan asuinpaikan on oltava EU:ssa, elleivät toimivaltaiset viranomaiset ole myöntäneet poikkeusta. Armenian vakuutusyhtiön pääasiamiehen asuinpaikan on oltava Suomessa, jollei yhtiön päätoimipaikka sijaitse EU:ssa.</p>
B. Pankkitoiminta ja muut rahoituspalvelut (lukuun ottamatta vakuutuksia)	<p>BG: Toimitusjohtajien ja liikkeenjohdon edustajan pysyvän asuinpaikan on oltava Bulgariassa.</p> <p>FI: Luottolaitosten toimitusjohtajan ja vähintään yhden tilintarkastajan asuinpaikan on oltava ETA-maassa, jollei Finanssivalvonta ole myöntänyt poikkeusta. Johdannaispörssin välittäjän (yksityishenkilö) asuinpaikan on oltava EU:ssa.</p> <p>IT: Nimikettä "<i>consulenti finanziari</i>" (rahoitusneuvojat) käyttävien henkilöiden on asuttava EU:n jonkin jäsenvaltion alueella.</p> <p>HR: Asuinpaikkavaatimus. Hallintoneuvoston on johdettava luottolaitoksen toimintaa Kroatian alueelta. Ainakin yhden johtokunnan jäsenen on osattava kroaattia sujuvasti.</p> <p>LT: Vähintään yhden pankin johtajista on asuttava vakinaisesti Liettuassa ja puhuttava liettuan kieltä.</p> <p>PL: Pankin hallituksen jäsenistä vähintään yhtä koskee kansalaisuusvaatimus.</p> <p>SE: Säästöpankin perustajan on oltava luonnollinen henkilö ja hänen on asuttava ETA-maassa.</p>
13. TERVEYDENHUOLTO- JA SOSIAALIPALVELUT (ainoastaan yksityisesti rahoitetut palvelut)	

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
A. Sairaalapalvelut (CPC 9311) B. Sairaankuljetuspalvelut (CPC 93192) C. Hoitolaitokset, muut kuin sairaalapalvelut (CPC 93193) E. Sosiaalipalvelut (CPC 933)	FR: Johtotehtäviin tarvitaan lupa. Lupaa myönnettäessä otetaan huomioon se, onko paikallisia johtajia käytettävissä. LV: Lääkäreihin, hammaslääkäreihin, kättilöihin, sairaanhoitajiin, fysioterapeutteihin ja avustavaan hoitohenkilöstöön sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. PL: Ulkomaalaiset voivat harjoittaa lääkärin ammattia luvanvaraisesti. Ulkomaisilla lääkäreillä on rajoitettu äänioikeus ammattikamareissa. HR: Kaikilta henkilöiltä, jotka tarjoavat palveluja suoraan potilaille tai hoitavat potilaita, edellytetään ammattikamarin myöntämää toimilupaa.
14. MATKAILU JA SIIHEN LIITTYVÄT PALVELUT	
A. Hotelli- ja ravintolapalvelut sekä ateriapalvelut (CPC 641, CPC 642 ja CPC 643), pl. ilmaliikenteen ateriapalvelut ⁽¹⁾	BG: Ulkomaisia johtajia ei saa olla enemmän kuin Bulgarian kansalaisuutta olevia johtajia, jos julkisen (valtiollisen ja/tai kunnallisen) pääoman osuus bulgarialaisessa yrityksessä on yli 50 prosenttia. HR: Kotitalouksissa ja pieniloilla tarjottaviin majoitus- ja ateriapalveluihin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.
B. Matkatoimistopalvelut ja matkanjärjestäjien palvelut (myös matkaoppaiden palvelut) (CPC 7471)	BG: Ulkomaisia johtajia ei saa olla enemmän kuin Bulgarian kansalaisuutta olevia johtajia, jos julkisen (valtiollisen ja/tai kunnallisen) pääoman osuus bulgarialaisessa yrityksessä on yli 50 prosenttia. CY: Kansalaisuusvaatimus. HR: Toimiston johtajan asema edellyttää matkailuministeriön hyväksyntää.
C. Matkailijoiden opastuspalvelut (CPC 7472)	BG, CY, ES, FR, EL, HR, HU, LT, MT, PL, PT ja SK: Kansalaisuusvaatimus. IT: EU:n ulkopuolisista maista tulevat matkaoppaat tarvitsevat erityisluvan.
15. VIRKISTYS-, KULTTUURI- JA URHEILUPALVELUT (muut kuin audiovisuaalipalvelut)	
A. Viihdepalvelut (ml. teatteripalvelut, musiikkiyhtye-, sirkus- ja diskopalvelut) (CPC 9619)	FR: Johtotehtäviin tarvitaan lupa. Luvan osalta sovelletaan kansalaisuusvaatimusta, jos tarvitaan yli kaksi vuotta voimassa oleva lupa.

⁽¹⁾ Lentoliikenteen ateriapalvelut sisältyvät LIIKENTEEN LIITÄNNÄISPALVELUJEN kohtaan 17.E.a. Maahuolintapalvelut.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
16. LIIKENNEPALVELUT	
A. Meriliikenne	EU: Laivojen miehistöä koskee kansalaisuusvaatimus.
a) Kansainvälinen henkilöliikenne (CPC 7211 ilman kansallista kabotaasiliikennettä)	AT: Toimitusjohtajien enemmistöä koskee kansalaisuusvaatimus. SE: Kauppa-aluksen tai perinteisen aluksen päällikön on oltava Ruotsin kansalainen.
b) Kansainvälinen tavaraliikenne (CPC 7212 ilman kansallista kabotaasiliikennettä)	
D. Tieliikenne	
a) Henkilöliikenne (CPC 7121 ja CPC 7122)	AT: Niitä henkilöitä ja osakkaita, joilla on oikeus edustaa oikeushenkilöä tai avointa yhtiötä, koskee kansalaisuusvaatimus. DK ja HR: Johtajia koskee kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimus. BG ja MT: Kansalaisuusvaatimus.
b) Tavaraliikenne (CPC 7123, pl. posti- ja kuriirilähetysten kuljetus omaan lukuun ⁽¹⁾).	AT: Niitä henkilöitä ja osakkaita, joilla on oikeus edustaa oikeushenkilöä tai avointa yhtiötä, koskee kansalaisuusvaatimus. BG ja MT: Kansalaisuusvaatimus. HR: Johtajia koskee kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimus.
E. Muiden tuotteiden kuin polttoaineiden putkijohdotkuljetus ⁽²⁾ (CPC 7139)	AT: Toimitusjohtajia koskee kansalaisuusvaatimus.
17. LIIKENTEEN OHEISPALVELUT ⁽³⁾	
A. Meriliikenteen liitännäispalvelut	AT: Toimitusjohtajien enemmistöä koskee kansalaisuusvaatimus.
a) Meriliikenteen lastinkäsittelypalvelut	BG ja MT: Kansalaisuusvaatimus.
b) Varastointipalvelut (CPC 742 osittain)	DK ja NL: Tulliselvityspalveluihin sovelletaan asuinpaikkavaatimusta. EL: Tulliselvityspalveluihin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.
c) Tulliselvityspalvelut	
d) Konttiasema- ja varastointipalvelut	
e) Varustamon edustajan palvelut	
f) Meriliikenteen huolintapalvelut	

⁽¹⁾ CPC 71235 osittain; sisältyy VIESTINTÄPALVELUJEN kohtaan 7.A. Posti- ja kuriiripalvelut.

⁽²⁾ Polttoaineiden putkijohdotkuljetus sisältyy ENERGIAPALVELUJEN kohtaan 19.B.

⁽³⁾ Ei sisällä liikennevälineiden huolto- ja korjauspalveluja, jotka sisältyvät YRITYSPALVELUJEN kohtiin 6.F.1.1–6.F.1.4.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
g) Alusten vuokrauspalvelut miehistöineen (CPC 7213)	
h) Työntö- ja hinauspalvelut (CPC 7214)	
i) Meriliikenteen tukipalvelut (CPC 745 osittain)	
j) Muut tuki- ja liitännäispalvelut (pl. ateriapalvelut) (CPC 749 osittain)	
D. Tieliikenteen liitännäispalvelut	
d) Kaupalliseen käyttöön tarkoitettujen maantiejajoneuvojen, joissa on käyttäjä tai kuljettaja, vuokrauspalvelut (CPC 7124)	AT: Niitä henkilöitä ja osakkaita, joilla on oikeus edustaa oikeushenkilöä tai avointa yhtiötä, koskee kansalaisuusvaatimus. BG ja MT: Kansalaisuusvaatimus.
F. Muiden tuotteiden kuin polttoaineiden ⁽¹⁾ putkijohtokuljetusten oheispalvelut	AT: Toimitusjohtajia koskee kansalaisuusvaatimus.
a) Putkijohtoja pitkin kuljetettujen muiden tuotteiden kuin polttoaineiden varastointipalvelut (CPC 742 osittain)	
19. ENERGIAPALVELUT	
A. Kaivostoimintaan liittyvät palvelut (CPC 883) ⁽²⁾	CY: Kansalaisuusvaatimus. SK: Asuinpaikkavaatimus.
20. MUUT MUUALLE LUOKITTELEMATTOMAT PALVELUT	
a) Pesu-, puhdistus- ja värjäyspalvelut (CPC 9701)	EU: Kansalaisuusvaatimus.
b) Kampaamopalvelut (CPC 97021)	EU: Kansalaisuusvaatimus. CY: Sovelletaan kansalaisuusvaatimusta ja asuinpaikkavaatimusta.

⁽¹⁾ Polttoaineiden putkijohtokuljetusten liitännäispalvelut sisältyvät ENERGIAPALVELUJEN kohtaan 19.C.

⁽²⁾ Sisältää seuraavat palkkio- tai sopimusperusteiset palvelut: kaivostoimintaan liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut, porauspaikan valmistelu, porauslaitteen asennus, poraus, poranterien huoltopalvelut, suojaputkituspalvelut, porausliejun valmistus ja toimitus, kiinteän aineen hallinta, porausreiässä suoritettavat erikoistoimenpiteet, kairausalueen geologia ja porauksen hallinta, kairasydännäytteen otto, reiän koestus, vaijeripalvelut, viimeistelyneusteiden (suolaliuosten) toimitus ja käyttö, viimeistelylaitteiden toimitus ja asentaminen, sementointi (painepumppaus), aktivointipalvelut (rakoiluttaminen, hapottaminen ja painepumppaus), porausreiän korjauspalvelut, porausreiän tulppaaminen ja hylkääminen.

Ei sisällä suoraa pääsyä luonnonvaroihin tai niiden hyödyntämistä.

Ei sisällä maaperän rakentamista muita luonnonvaroja kuin öljyä ja kaasua koskevaa kaivostoimintaa varten (CPC 5115), joka sisältyy kohtaan 8. RAKENNUSPALVELUT JA NIIHIN LIITTYVÄT TEKNISET PALVELUT

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
c) Kosmetologin käsittely-, käsi- ja jalkahoitopalvelut (CPC 97022)	EU: Kansalaisuusvaatimus.
d) Muut kauneudenhoitopalvelut, muualle luokittelemattomat (CPC 97029)	EU: Kansalaisuusvaatimus.
e) Kylpyläpalvelut ja muut kuin terapeuttiset hieronnat, joita tarjotaan rentouttavina ja fyysistä hyvinvointia edistävinä palveluina eikä lääkinnällisiin tai kuntoutustarkoituksiin ⁽¹⁾ (CPC ver. 1.0 97230)	EU: Kansalaisuusvaatimus.

⁽¹⁾ Terapeuttiset hieronta- ja kylpylähoitopalvelut sisältyvät kohtiin 6.A.h). Lääkäripalvelut ja hammashoitopalvelut, 6.A.j.2. Sairaanhoidaja- ja fysioterapeuttipalvelut ja avustavan hoitohenkilöstön palvelut sekä Terveystuotopalvelut (13.A ja 13.C).

LIITE VIII-D

SOPIMUSPERUSTEISIA PALVELUNTARJOAJIA JA ITSENÄISIÄ AMMATINHARJOITTAJIA KOSKEVAT EUROOPAN UNIONIN VARAUMAT

1. Euroopan unioni sallii alueelleen tapahtuvan toisen osapuolen sopimusperusteisten palveluntarjoajien ja itsenäisten ammatinharjoittajien palveluntarjonnan luonnollisten henkilöiden läsnäolon kautta tämän sopimuksen 156 ja 157 artiklan nojalla jäljempänä luetelluilla taloudellisen toiminnan aloilla niihin sovellettavien rajoitusten mukaisesti.

2. Luettelossa on seuraavat osat:

a) ensimmäisessä sarakkeessa ilmoitetaan toimiala tai osa-ala, jolla rajoituksia sovelletaan; ja

b) toisessa sarakkeessa esitetään sovellettavat varaukset.

Jos b kohdassa tarkoitettussa sarakkeessa on ainoastaan jäsenvaltiokohtaisia varauksia, siinä mainitsemattomat jäsenvaltiot tekevät kyseistä alaa koskevat sitoumukset ilman varauksia. Vaikka tietyllä alalla ei ole jäsenvaltiokohtaisia varauksia, siihen voidaan kuitenkin soveltaa horisontaalisia varauksia tai alakohtaisia EU:n laajuisia varauksia.

EU-osapuoli ei tee sopimusperusteisia palveluntarjoajia ja itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevia sitoumuksia muiden kuin jäljempänä erikseen lueteltujen toimialojen osalta.

3. Sopimusperusteisia palveluntarjoajia ja itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevia sitoumuksia ei sovelleta, jos heidän tilapäisen läsnäolonsa tarkoituksena tai vaikutuksena on osallistuminen tai muunlainen vaikuttaminen työntekijöiden ja johdon välisen riidan tai neuvottelujen tulokseen.

4. Jäljempänä olevaan luetteloon ei sisälly toimenpiteitä, jotka koskevat pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä, teknisiä standardeja tai lupavaatimuksia ja -menettelyjä, elleivät ne ole tämän sopimuksen 156 ja 157 artiklassa tarkoitettuja rajoituksia. Kyseisiä toimenpiteitä (esim. toimiluvan saamista koskeva edellytys, tutkintotodistusten tunnustuksen saamista säännellyillä aloilla koskeva edellytys, tiettyjen tutkintojen, ml. kielitutkinnot, läpäisemistä koskeva edellytys ja lainmukaisen kotipaikan sijaitsemista alueella, jolla taloudellista toimintaa harjoitetaan, koskeva edellytys) sovelletaan joka tapauksessa Armenian tasavallan sopimusperusteisiin palveluntarjoajiin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin, vaikka toimenpiteitä ei mainita jäljempänä olevassa luettelossa.

5. Kaikkia muita maahantuloa, oleskelua, työskentelyä ja sosiaaliturvaa koskevia Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden lakeja ja määräyksiä, mukaan luettuna oleskelun kestoa, vähimmäispalkkoja ja työehtosopimuksia koskevat määräykset, on sovellettava edelleen.

6. Jäljempänä olevaan luetteloon ei sisälly toimenpiteitä, jotka koskevat osapuolen myöntämiä tukia.

7. Jäljempänä oleva luettelo ei rajoita Euroopan unionin liitteissä VIII-A ja VIII-B vahvistamien julkisten monopolien ja yksinoikeuksien olemassaoloa asianomaisilla toimialoilla.

8. Toimialoilla, joilla sovelletaan taloudellista tarveharkintaa, pääasiallisena arviointiperusteena on alan markkinatilanteen arviointi siinä Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai sillä alueella, jossa tai jolla palvelua on tarkoitus tarjota, mukaan luettuina olemassa olevien palveluntarjoajien määrä ja niihin kohdistuvat vaikutukset.

9. Luetteloon perustuvat oikeudet ja veloitteet eivät ole sellaisenaan välittömästi sovellettavissa, eivätkä ne näin ollen luo välittömästi oikeuksia luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille.

10. Osapuolet sallivat niiden alueelle tapahtuvan toisen osapuolen sopimusperusteisten palveluntarjoajien palveluntarjonnan luonnollisten henkilöiden läsnäolon kautta tämän sopimuksen 156 artiklassa vahvistettujen ehtojen mukaisesti seuraavilla toimialoilla:

a) kansainvälistä julkisoikeutta ja ulkomaista lainsäädäntöä (eli muuta kuin EU-oikeutta) koskevat lakiasianpalvelut;

b) laskentatoimen palvelut ja kirjanpito- ja kirjanpidon palvelut;

c) verotukseen liittyvät neuvontapalvelut;

- d) arkkitehtipalvelut sekä kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut;
- e) tekniset palvelut ja tekniset kokonaispalvelut;
- f) tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut;
- g) tutkimus- ja kehittämispalvelut;
- h) mainonta;
- i) johdon konsultointipalvelut;
- j) johdon konsultointipalveluihin liittyvät palvelut;
- k) tekniset testaus- ja analysointipalvelut;
- l) asiaan liittyvät tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut;
- m) laitteiden huolto- ja korjauspalvelut myynnin tai vuokrauksen jälkeisiä palveluja koskevan sopimuksen yhteydessä;
- n) käännöspalvelut;
- o) rakennusalueen tutkimustyöt;
- p) ympäristöpalvelut;
- q) matkatoimistopalvelut ja matkanjärjestäjien palvelut; sekä
- r) viihdepalvelut.

11. Osapuolet sallivat niiden alueelle tapahtuvan toisen osapuolen itsenäisten ammatinharjoittajien palveluntarjonnan luonnollisten henkilöiden läsnäolon kautta tämän sopimuksen 157 artiklassa vahvistettujen ehtojen mukaisesti seuraavilla toimialoilla:

- a) kansainvälistä julkisoikeutta ja ulkomaista lainsäädäntöä (eli muuta kuin EU-oikeutta) koskevat lakiasianpalvelut;
- b) arkkitehtipalvelut sekä kaupunkisuunnittelu ja maisemasuunnittelu;
- c) tekniset palvelut ja tekniset kokonaispalvelut;
- d) tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut;
- e) liikkeenjohdon konsultointipalvelut ja niihin liittyvät palvelut; ja
- f) käännöspalvelut.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
KAIKKI TOIMIALAT	<p>Tunnustaminen</p> <p>EU: EU:n direktiivejä tutkintotodistusten vastavuoroisesta tunnustamisesta sovelletaan ainoastaan EU:n jäsenvaltioiden kansalaisiin. Oikeus harjoittaa säänneltyä ammattia yhdessä jäsenvaltiossa ei merkitse oikeutta harjoittaa kyseistä ammattia toisessa jäsenvaltiossa ⁽¹⁾.</p>

⁽¹⁾ Jotta kolmansien maiden kansalaisten tutkinnot voidaan tunnustaa koko EU:ssa, on neuvoteltava tämän sopimuksen 18 artiklan mukainen vastavuoroista tunnustamista koskeva sopimus.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
<p>Kansainvälistä julkisoikeutta ja ulkomaista lainsäädäntöä (eli muuta kuin EU-oikeutta) koskevat oikeudelliset neuvontapalvelut (CPC 861 osittain) ⁽¹⁾</p>	<p>AT, CY, DE, EE, IE, LU, NL, PL, PT, SE ja UK: Ei mitään.</p> <p>BE, ES, HR, IT ja EL: Riippumattomiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa.</p> <p>LV: Sopimusperusteisiin palveluntarjoajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa.</p> <p>BG, CZ, DK, FI, HU, LT, MT, RO, SI ja SK: Taloudellinen tarveharkinta.</p> <p>DK: Oikeudellisten neuvontapalvelujen markkinointi on rajattu asianajajille, joilla on Tanskassa myönnetty elinkeinolupa. Tanskalaisen toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on Tanskassa suoritettu lainopillinen tutkinto.</p> <p>FR: Edellytyksenä on täysimääräinen (yksinkertaistettu) pääsy asianajajaliittoon soveltuvuuskokeen perusteella. Asianajat voivat harjoittaa "avocat auprès de la Cour de Cassation" ja "avocat auprès du Conseil d'Etat" -ammattitehtäviä kiintiöiden rajoissa ja kansalaisuusvaatimuksen täyttyessä.</p> <p>HR: Oikeudellista edustusta koskeviin palveluihin vaadittava asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä.</p> <p>SI: Asiakkaiden edustaminen tuomioistuimissa maksua vastaan edellyttää kaupallista läsnäoloa Slovenian tasavallassa. Ulkomainen asianajaja, jolla on oikeus harjoittaa lakimiehen ammattia ulkomailla, voi harjoittaa lakiasianpalveluja tai lakimiehen ammattia asianajajista annetun lain 34a artiklan mukaisesti, kunhan tosiasiallisen vastavuoroisuuden ehto täyttyy. Oikeusministeriö vahvistaa vastavuoroisuus-edellytyksen täyttymisen. Slovenian asianajajaliiton hyväksymien asianajajien kaupallinen läsnäolo voidaan toteuttaa ainoastaan yksityisenä elinkeinonharjoittajana taikka lakialan rajavastuuyhtiönä (henkilöyhtiö) tai rajattoman vastuun yhtiönä (henkilöyhtiö). Asianajotoimiston toiminta on rajoitettu asianajajan ammatin harjoittamiseen. Vain asianajat voivat olla asianajotoimiston osakkaita.</p>
<p>Laskentatoimen palvelut ja kirjanpitoapalvelut (CPC 86212, muut kuin "tilintarkastuspalvelut" CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)</p>	<p>BE, CY, DE, EE, ES, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE ja UK: Ei mitään.</p> <p>AT: Työnantajan on oltava kotimaansa asianomaisen ammatillisen toimielimen jäsen, jos tällainen toimielin on perustettu.</p> <p>FR: Lupavaatimus. Laskentatoimen palvelujen ja kirjanpitoapalvelujen tarjoaminen edellyttää talous-, finanssi- ja teollisuusministerin päätöstä ulkoministerin suostumuksella.</p> <p>BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta.</p> <p>HR: Asuinpaikkavaatimus.</p>

⁽¹⁾ Oikeudellisten palvelujen tarjoaminen edellyttää muun palveluntarjoamisen tavoin Euroopan unionin jäsenvaltioissa sovellettavien lupavaatimusten ja -menettelyjen täyttymistä. Kansainväliseen oikeuteen ja ulkomaiseen oikeuteen liittyviä lakiasianpalveluja tarjoavilla asianajajilla ne voivat tarkoittaa paikallisten eettisten sääntöjen noudattamista, kotimaan ammattinimikkeen käyttämistä (jollei isäntämaan ammattinimikkeen käytölle ole saatu hyväksyntää), vakuutusta koskevien vaatimusten täyttämistä, yksinkertaista rekisteröitymistä isäntämaan asianajajaliittoon tai yksinkertaistettua hyväksymistä isäntämaan asianajajaliiton jäseneksi soveltuvuuskokeen kautta ja lainmukaisen kotipaikan tai toimipaikan sijaitsemista isäntämaassa.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Verotukseen liittyvät neuvontapalvelut (CPC 863) ⁽¹⁾	BE, DE, EE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE ja UK: Ei mitään. AT: Työnantajan on oltava kotimaansa asianomaisen ammatillisen toimielimen jäsen, jos tällainen toimielin on perustettu. Edustaminen toimivaltaisissa viranomaisissa edellyttää kansalaisuusvaatimuksen täyttymistä. BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta. CY: Ei sitoumuksia veroilmoitusten esittämisen osalta. PT: Ei sitoumuksia. HR ja HU: Asuinpaikkavaatimus.
Arkkitehtipalvelut sekä kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut (CPC 8671 ja CPC 8674)	EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE ja UK: Ei mitään. BE, ES, HR ja IT: Riippumattomiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. LV: Sopimusperusteisiin palveluntarjoajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. FI: Luonnollisen henkilön on osoitettava, että hänellä on tarjottavaan palveluun liittyvää erityisosaamista. BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta. AT: Ainoastaan suunnittelupalvelut, joissa: Taloudellinen tarveharkinta. HR, HU ja SK: Asuinpaikkavaatimus.
Tekniset palvelut sekä tekniset kokonaispalvelut (CPC 8672 ja CPC 8673)	EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE ja UK: Ei mitään. BE, ES, HR ja IT: Riippumattomiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. LV: Sopimusperusteisiin palveluntarjoajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. FI: Luonnollisen henkilön on osoitettava, että hänellä on tarjottavaan palveluun liittyvää erityisosaamista. BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta. AT: Ainoastaan suunnittelupalvelut, joissa: Taloudellinen tarveharkinta. HR ja HU: Asuinpaikkavaatimus.

⁽¹⁾ Ei sisällä verokysymyksiin liittyviä oikeudellisia neuvonta- ja edustuspalveluja, jotka kuuluvat kohtaan Kansainvälistä julkisoikeutta ja ulkomaista lainsäädäntöä koskevat oikeudelliset neuvontapalvelut.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut (CPC 84)	EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI ja SE: Ei mitään. ES ja IT: Riippumattomiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. LV: Sopimusperusteisiin palveluntarjoajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. BE: Riippumattomiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. AT, DE, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, RO, SK ja UK: Taloudellinen tarveharkinta. HR: Sopimusperusteisia palveluntarjoajia koskee asuinpaikkavaatimus. Ei sitoumuksia riippumattomien ammatinharjoittajien osalta.
Tutkimus- ja kehittämisspalvelut (CPC 851, CPC 852, pl. psykologien palvelut ⁽¹⁾ , CPC 853)	EU, paitsi BE: Vaatimuksena on vastaanottosopimus hyväksytyt tutkimuslaitoksen kanssa ⁽²⁾ . CZ, DK ja SK: Taloudellinen tarveharkinta. BE ja UK: Ei sitoumuksia. HR: Asuinpaikkavaatimus.
Mainonta (CPC 871)	BE, CY, DE, EE, ES, FR, IE, HR, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE ja UK: Ei mitään. AT, BG, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta.
Liikkeenjohdon konsultointipalvelut (CPC 865)	DE, EE, EL, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE ja UK: Ei mitään. ES ja IT: Riippumattomiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. BE ja HR: Riippumattomiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. AT, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta.
Liikkeenjohdon konsultointiin liittyvät palvelut (CPC 866)	DE, EE, EL, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE ja UK: Ei mitään. BE, ES, HR ja IT: Riippumattomiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. AT, BG, CY, CZ, DK, FI, LT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta. HU: Taloudellinen tarveharkinta lukuun ottamatta välimies- ja sovittelupalveluja (CPC 86602), joissa: Ei sitoumuksia.
Tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676)	BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE ja UK: Ei mitään. AT, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta.

⁽¹⁾ CPC 85201 osittain; sisältyy kohtaan sairaanhoito- ja hammashoitopalvelut.

⁽²⁾ Kaikissa jäsenvaltioissa Tanskaa lukuun ottamatta tutkimusorganisaation hyväksynnän ja vastaanottosopimuksen on oltava EU:n direktiivin 2005/71/EY nojalla vahvistettujen edellytysten mukaiset.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut (CPC 8675)	BE, EE, EL, ES, IE, IT, HR, LU, NL, PL, SI, SE ja UK: Ei mitään. AT, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta. DE: Ei sitoumuksia julkisesti tehtäväänsä nimitettyjen rakennusmittaajien osalta. FR: Ei sitoumuksia maaperätutkimuksen osalta, joka liittyy omistusoikeuksien perustamiseen ja maa- ja metsätalouteen. BG: Ei sitoumuksia.
Alusten huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI ja SE: Ei mitään. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta. UK: Ei sitoumuksia.
Rautatiekaluston huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI ja SE: Ei mitään. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta. UK: Ei sitoumuksia.
Moottoriajoneuvojen, moottoripyörien, moottorikelkköiden ja maantiekaluston huolto ja korjaus (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osittain ja CPC 8868 osittain)	BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI ja SE: Ei mitään. AT, BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta. UK: Ei sitoumuksia.
Ilma-alusten ja niiden osien huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI ja SE: Ei mitään. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta. UK: Ei sitoumuksia.
Metallituotteiden, (muiden kuin toimisto) koneiden ja (muiden kuin kuljetus- ja toimisto) laitteiden sekä henkilökohtaisten esineiden ja kotitaloustavaroiden huolto ja korjaus ⁽¹⁾ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)	BE, EE, EL, ES, FR, IT, HR, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE ja UK: Ei mitään. AT, BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta.

⁽¹⁾ Toimistokoneiden ja -laitteiden, ml. tietokoneet, huolto- ja korjauspalvelut (CPC 845) sisältyvät kohtaan Tietokonepalvelut.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
<p>Kääntäminen (CPC 87905, pl. virallinen tai varmennettu toiminta)</p>	<p>DE, EE, FR, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE ja UK: Ei mitään.</p> <p>BE, ES, IT ja EL: Riippumattomiin ammatinharjoittajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa.</p> <p>CY ja LV: Sopimusperusteisiin palveluntarjoajiin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa.</p> <p>AT, BG, CZ, DK, FI, HU, IE, LT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta.</p> <p>HR: Ei sitoumuksia riippumattomien ammatinharjoittajien osalta.</p>
<p>Rakennusalueen tutkimustyöt (CPC 5111)</p>	<p>BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE ja UK: Ei mitään.</p> <p>AT, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta.</p>
<p>Ympäristöön liittyvät palvelut (CPC 9401 ⁽¹⁾, CPC 9402, CPC 9403, CPC 9404 ⁽²⁾, CPC 94060 osittain ⁽³⁾, CPC 9405, CPC 9406 osittain ja CPC 9409)</p>	<p>BE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE ja UK: Ei mitään.</p> <p>AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EL, FI, HU, LT, LV, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta.</p>
<p>Matkatoimistopalvelut ja matkanjärjestäjien palvelut (matkaoppaiden palvelut ⁽⁴⁾ mukaan luettuina) (CPC 7471)</p>	<p>AT, CZ, DE, EE, ES, FR, IT, LU, NL, PL, SI ja SE: Ei mitään.</p> <p>BG, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO ja SK: Taloudellinen tarveharkinta.</p> <p>BE, CY, DK, FI ja IE: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta matkaoppaita (henkilöt, joiden tehtävänä on saattaa vähintään 10 hengen matkailijaryhmiä, ilman että he toimivat oppaina erityiskohteissa)</p> <p>HR: Asuinpaikkavaatimus.</p> <p>UK: Ei sitoumuksia.</p>

⁽¹⁾ Vastaa viemärintipalveluja.

⁽²⁾ Vastaa poistokaasujen puhdistuspalveluja.

⁽³⁾ Vastaa osittain luonnon- ja maisemasuojelupalveluja.

⁽⁴⁾ Palveluntarjoajat, joiden tehtävänä on saattaa vähintään 10 hengen matkailijaryhmiä, ilman että he toimivat oppaina erityiskohteissa.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
<p>Viihdepalvelut audiovisuaalisia palveluja lukuun ottamatta (ml. teatteripalvelut, musiikkiyhtye-, sirkus- ja diskopalvelut)</p> <p>(CPC 9619)</p>	<p>BG, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK ja SE: Voidaan edellyttää ammatillista erikoispätevyyttä ⁽¹⁾. Taloudellinen tarveharkinta</p> <p>AT: Erikoispätevyysvaatimus ja taloudellinen tarveharkinta lukuun ottamatta henkilöitä, joiden pääasiallinen ammattitaito liittyy taidealaan ja jotka saavat pääasiallisen elantonsa kyseisestä toiminnasta sillä edellytyksellä, että kyseinen henkilö ei harjoita muuta kaupallista toimintaa Itävallassa, jolloin: Ei mitään.</p> <p>CY: Taloudellinen tarveharkinta musiikkiyhtye- ja diskopalvelujen osalta.</p> <p>FR: Ei sitoumuksia sopimusperusteisten palveluntarjoajien osalta, paitsi seuraavat:</p> <p>a) työlupa annetaan enintään yhdeksäksi kuukaudeksi ja voidaan uusia kolmeksi kuukaudeksi;</p> <p>b) edellytetään taloudellista tarveharkintaa; ja</p> <p>c) asianomaisen viihdealan yrityksen on suoritettava maksu <i>Office Français de l'Immigration et de l'Intégration</i> -virastolle.</p> <p>Ei sitoumuksia riippumattomien ammatinharjoittajien osalta.</p> <p>SI: Oleskelun kesto rajattu seitsemään päivään tapahtumaa kohti. Sirkus- ja huvipuistopalvelujen osalta oleskelun kesto on rajattu enintään 30 päivään kalenterivuotta kohti.</p> <p>BE ja UK: Ei sitoumuksia.</p>

⁽¹⁾ Jos pätevyys on hankittu muualla kuin EU:ssa ja sen jäsenvaltioissa, kyseinen jäsenvaltio voi arvioida, vastaako pätevyys sen alueella vaadittavaa pätevyyttä.

LIITE VIII-E

SJOITTAUTUMISTA KOSKEVAT ARMENIAN TASAVALLAN VARAUMAT

1. Jäljempänä esitettävässä luettelossa ilmoitetaan taloudellisen toiminnan alat, joilla Armenian tasavalta soveltaa tämän sopimuksen 144 artiklan 2 kohdan nojalla kansallista kohtelua tai suosituimmuuskohtelua koskevia varaumia Euroopan unionin sijoittautumisiin ja sijoittajiin.

Luettelossa on seuraavat osat:

- a) luettelo horisontaalisista varaumista, joita sovelletaan kaikkiin toimialoihin tai osa-aloihin; ja
- b) toimiala- tai osa-alakohtaisia varaumia koskeva luettelo, jossa ilmoitetaan asianomainen toimiala tai osa-ala sekä sovellettava varauma (sovellettavat varaumat).

Varauma, joka koskee toimintaa, jota ei vapauteta (ei sitoumuksia), ilmaistaan seuraavasti: "Ei kansallisen kohtelun eikä suosituimmuuskohtelun velvoitteita".

2. Tämän sopimuksen 141 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäljempänä oleva luettelo ei sisällä toimenpiteitä, jotka koskevat osapuolten myöntämiä tukia.
3. Luetteloon perustuvat oikeudet ja velvoitteet eivät ole sellaisenaan välittömästi sovellettavissa, eivätkä ne näin ollen luo välittömästi oikeuksia luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille.
4. Tämän sopimuksen 144 artiklan mukaisesti syrjimättömät vaatimukset, kuten oikeudellista muotoa tai velvollisuutta hankkia lisenssi tai lupa koskevat vaatimukset, joita sovelletaan kaikkiin alueella toimiviin palveluntarjoajiin kansallisuudesta, asuinpaikasta tai muusta vastaavasta perusteesta riippumatta, eivät sisälly tähän liitteeseen, koska tämä sopimus ei vaikuta niihin.

Horisontaaliset varaumat

Suosituimmuuskohtelu

Armenia varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla myönnetään erilliskohtelu voimassa olevien tai ennen tämän sopimuksen voimaantuloa allekirjoitettujen kansainvälisten investointisopimusten tai muiden kauppasopimusten nojalla.

Armenia varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla myönnetään jollekin maalle erilliskohtelu sellaisen voimassa olevan tai tulevan kahden- tai monenvälisen kansainvälisen sopimuksen nojalla,

- a) jolla luodaan sisämarkkinat palveluja ja sijoituksia varten;
- b) jolla myönnetään sijoittautumisoikeus; tai
- c) jossa edellytetään lainsäädännön lähentämistä yhdellä tai useammalla talouden alalla.

Tässä poikkeuksessa

- a) "palvelujen ja sijoitusten sisämarkkinoilla" tarkoitetaan aluetta, jolla palvelut, pääoma ja henkilöt voivat liikkua vapaasti;
- b) "sijoittautumisoikeudella" tarkoitetaan velvollisuutta poistaa kaikki olennaiset sijoittautumisen esteet alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolten väliltä kyseisen sopimuksen voimaantuloon mennessä, ja siihen sisältyy alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolten kansalaisten oikeus perustaa ja johtaa yrityksiä samoin edellytyksin kuin sijoittautumismaan kansalaiset voivat kyseisen maan sisäisen lainsäädännön mukaisesti; ja

c) ”lainsäädännön lähentämisellä” tarkoitetaan

- i) alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen yhden tai useamman osapuolen lainsäädännön yhdenmukaistamista kyseisen sopimuksen yhden tai useamman toisen osapuolen lainsäädännön kanssa; tai
- ii) yhteisen lainsäädännön sisällyttämistä alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolten sisäisiin lainsäädäntöihin.

Edellä tarkoitettu lainsäädännön yhdenmukaistaminen tai sisällyttäminen on voimassa ja katsotaan voimassa olevaksi vasta siitä ajankohdasta alkaen, jona lainsäädäntö on vahvistettu alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolen tai osapuolten sisäisessä lainsäädännössä.

Yleishyödylliset palvelut

Yleishyödyllisiksi palveluiksi katsottava taloudellinen toiminta voidaan varata julkisille monopoleille tai yksinoikeudet saaneille yksityisille palvelujen tarjoajille.

Kiinteistöt

Ulkomaiset luonnolliset henkilöt eivät voi omistaa maata Armeniassa, jollei laissa toisin määrätä.

Alakohtaiset varaukset

1. Yrityspalvelut

Ammatilliset palvelut

Oikeudellisten asiakirja- ja todistuspalvelujen osalta notaaripalvelut varataan Armenian valtiolle.

Tilintarkastuspalvelujen osalta osakeyhtiöksi tai rajoitetun vastuun yhtiöksi rekisteröidylle oikeushenkilölle, joka täyttää tilintarkastustoiminnasta annetun Armenian tasavallan lain vaatimukset, voidaan myöntää toimilupa tilintarkastuspalvelujen toteuttamiseen.

Muut yrityspalvelut

Teknisten testaus- ja analysointipalvelujen tarjoajien tulisi olla oikeushenkilöitä, jotka on muodostettu Armenian lainsäädännön mukaisesti.

2. Liikennepalvelut

Kaikkien liikennemuotojen oheispalvelut

Rahdin kuljetusvälityspalvelujen ja rahdintarkastuspalvelujen osalta tulliselvityksen suorittajan on oltava luvan saanut Armeniaan sijoittautunut tulliasioitsija.

LIITE VIII-F

RAJAT YLITTÄVIÄ PALVELUJA KOSKEVAT ARMENIAN TASAVALLAN SITOUMUKSET

1. Jäljempänä esitettävässä sitoumusluettelossa ilmoitetaan Armenian tasavallan tämän sopimuksen 151 artiklan mukaisesti vapauttamattomat palvelualat sekä Euroopan unionin palveluihin ja palveluntarjoajiin kyseisillä aloilla varaumien muodossa sovellettavat markkinoille pääsyä ja kansallista kohtelua koskevat rajoitukset. Luettelossa on seuraavat osat:

a) ensimmäisessä sarakkeessa ilmoitetaan toimiala tai osa-ala, jota koskevan sitoumuksen osapuoli tekee, sekä se, kuinka laajasti vapautettuihin aloihin sovelletaan varaumia; ja

b) toisessa sarakkeessa esitetään sovellettavat varaumat.

Sitoumuksia ei sovelleta toimialoilla ja osa-aloilla, joita ei mainita jäljempänä olevassa luettelossa.

2. Jäljempänä olevaan luetteloon ei sisälly toimenpiteitä, jotka koskevat pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä, teknisiä standardeja tai lupavaatimuksia ja -menettelyjä, elleivät ne ole tämän sopimuksen 149 ja 150 artiklassa tarkoitettuja markkinoille pääsyn tai kansallisen kohtelun rajoituksia. Kyseisiä toimenpiteitä (esim. toimiluvan saamista koskeva edellytys, yleispalveluvelvoitteet, tutkintotodistusten tunnustuksen saamista säännellyillä aloilla koskeva edellytys, tiettyjen tutkintojen, ml. kielitutkinnot, läpäisemistä koskeva edellytys sekä syrjimätön vaatimus, jonka mukaan tiettyä toimintaa ei saa harjoittaa suojelluilla luonnonalueilla eikä historiallisesti tai taiteellisilta arvoiltaan erityisen merkittävillä alueilla) sovelletaan joka tapauksessa toisen osapuolen palveluntarjoajiin ja sijoittajiin, vaikka toimenpiteitä ei mainita luettelossa.

3. Jäljempänä oleva luettelo ei rajoita muodon 1 soveltamista tietyillä palvelualoilla ja osa-aloilla eikä sijoittautumissitoumuksia koskevan luettelon mukaisten julkisten monopolien ja yksinoikeuksien olemassaoloa.

4. Tämän sopimuksen 141 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäljempänä oleva luettelo ei sisällä toimenpiteitä, jotka koskevat osapuolten myöntämiä tukia.

5. Sitoumusluettelosta syntyvät oikeudet ja velvoitteet eivät ole sovellettavissa sellaisenaan välittömästi eivätkä ne näin ollen luo välittömästi oikeuksia yksittäisille luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille.

Toimiala tai osa-ala ⁽¹⁾	Varaumiin kuvaus
Horisontaaliset asiat	Ei mitään
1. Yrityspalvelut	
A. Ammatilliset palvelut	
Lakiasianpalvelut (CPC 861)	Muoto 1: Ei mitään, lukuun ottamatta oikeudellisten asiakirjojen valmistelua. Muoto 2: Ei mitään.

⁽¹⁾ Palvelualaluokitusluettelo pohjautuu MTN.GNS/W/120-luetteloon.

Toimiala tai osa-ala ⁽¹⁾	Varausten kuvaus
Kirjanpito- ja tilintarkastuspalvelut ⁽²⁾ Kirjanpito- ja tilintarkastuspalvelut (CPC 862)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Verotukseen liittyvät palvelut (CPC 863)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Arkkitehtipalvelut Tekniset palvelut Tekniset kokonaispalvelut Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut (CPC 8671, CPC 8672, CPC 8673, CPC 8674)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Lääkäripalvelut ja hammashoitopalvelut (CPC 9312)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Eläinlääkintäpalvelut (CPC 932)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
B. Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut	
Tietokone- ja laitteistojen asennukseen liittyvät konsultointipalvelut Ohjelmistojen asennuspalvelut Tietojenkäsittelypalvelut Tietokantapalvelut Toimistokoneiden ja -laitteiden sekä tietokoneiden huolto- ja korjauspalvelut Muut tietokonepalvelut, mukaan lukien tiedonvalmistuspalvelut (CPC 841, CPC 842, CPC 843, CPC 844, CPC 845, CPC 849)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.

⁽¹⁾ Palvelualaluokitusluettelo pohjautuu MTN.GNS/W/120-luetteloon.

⁽²⁾ Osakeyhtiöksi tai rajoitetun vastuun yhtiöksi rekisteröidylle oikeushenkilölle, joka täyttää tilintarkastustoiminnasta annetun Armenian tasavallan lain vaatimukset, voidaan myöntää toimilupa tilintarkastuspalvelujen toteuttamiseen.

Toimiala tai osa-ala ⁽¹⁾	Varausten kuvaus
C. Tutkimus- ja kehittämisspalvelut	
Tutkimus- ja kehittämisspalvelut (CPC 851–CPC 853)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
D. Kiinteistöpalvelut	
Omaan tai kolmannen osapuolen lukuun suoritettavat kiinteistöpalvelut Palkkio- tai sopimusperusteiset palvelut (CPC 821 ja CPC 822)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
E. Vuokraus- tai leasingpalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa	
Henkilöautoihin liittyvät Tavarankuljetusajoneuvoihin liittyvät Aluksiin liittyvät Ilma-aluksiin liittyvät Muihin maakulkuneuvoihin liittyvät Muihin koneisiin ja laitteisiin liittyvät (CPC 83101, CPC 83102, CPC 83103, CPC 83104, CPC 83105, CPC 83106–CPC 83109)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
F. Toimiala: Muut yrityspalvelut	
Mainontapalvelut (CPC 871)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Markkina- ja mielipidetutkimuspalvelut Liikkeenjohdon konsultointipalvelut Liikkeenjohdon konsultointipalveluihin liittyvät palvelut (CPC 864, CPC 865, CPC 866)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.

⁽¹⁾ Palvelualaluokitusluettelo pohjautuu MTN.GNS/W/120-luetteloon.

Toimiala tai osa-ala ⁽¹⁾	Varaumien kuvaus
Tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676)	Muoto 1: Teknisten testaus- ja analysointipalvelujen tarjoajien tulisi olla oikeushenkilöitä, jotka on muodostettu Armenian lainsäädännön mukaisesti. Muoto 2: Ei mitään.
Maatalouteen, metsästyksen ja metsätalouteen liittyvät konsultointipalvelut (CPC 881 ^{**})	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Kaivostoimintaan liittyvät konsultointipalvelut (CPC 883 ^{**})	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Teollisuuteen liittyvät konsultointipalvelut (CPC 884 ^{**} ja CPC 885 ^{**})	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Energian jakeluun liittyvät konsultointipalvelut (CPC 887 ^{**})	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut (CPC 8675)	Muoto 1: Ei sitoumuksia. Muoto 2: Ei mitään.
Koneiden ja laitteiden huolto ja korjaus (pl. merialukset, ilma-alukset ja muut kulkuneuvot) (CPC 633 + CPC 8861–8866)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Valokuvauspalvelut (CPC 875)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Pakkauspalvelut (CPC 876)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Julkaisu- ja painopalvelut (CPC 88442)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Kokouspalvelut Käännös- ja tulkkauspalvelut (CPC 87909 ja CPC 87905)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.

⁽¹⁾ Palvelualaluokitusluettelo pohjautuu MTN.GNS/W/120-luetteloon.

Toimiala tai osa-ala ⁽¹⁾	Varausten kuvaus
2. Viestintäpalvelut	
A. Posti- ja kuriiripalvelut (CPC 7511 + CPC 7512)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
B. Televiestintäpalvelut ⁽²⁾	
Puhelinpalvelut Omiin laitteisiin perustuvat paketti- ja piirikytkentäiset tiedonsiirtopalvelut sekä omiin laitteisiin perustuvat faksipalvelut jälleenmyyntiin perustuvat paketti- ja piirikytkentäiset tiedonsiirtopalvelut; jälleenmyyntiin perustuvat faksipalvelut Teleksi- ja sähköpalvelut, omiin laitteisiin ja jälleenmyyntiin perustuvat Yksityisiä vuokrajohtoja koskevat palvelut (CPC 7521, CPC 7522, CPC 7523)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Julkiset matkaviestinpalvelut, mukaan lukien analogiset tai digitaaliset matkapuhelinpalvelut, henkilökohtaiset viestintäpalvelut, erityismatkaviestimet, GSM-järjestelmä, satelliittivälitteiset matkaviestinpalvelut Henkilöhakupalvelut, matkaviestindatapalvelut, omiin laitteisiin ja jälleenmyyntiin perustuvat (CPC 75213 + CPC 75291)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Kansainväliset omiin laitteisiin perustuvat telealan lisäarvopalvelut, johtimiin tai radioviestintään perustuvat, kuten sähköposti; puheposti; sähköinen tieto- ja tietokantahaku;	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.

⁽¹⁾ Palvelualaluokitusluettelo pohjautuu MTN.GNS/W/120-luetteloon.

⁽²⁾ Armenian tekemät sitoumukset pohjautuvat kirjaamisen periaatteisiin, jotka esitetään WTO:n asiakirjoissa "Notes for Scheduling Basic Telecom Services Commitments" (S/GBT/W/2/Rev.1) ja "Market Access Limitations on Spectrum Availability" (S/GBT/W/3). Lisäksi Armenia täyttää velvoitteet, jotka esitetään sääntelyperiaatteita koskevassa viiteasiakirjassa.

Toimiala tai osa-ala ⁽¹⁾	Varaumien kuvaus
<p>sähköinen tiedonsiirto; parannetut tai lisäarvofaksipalvelut, ml. etappivälitys (store and forward, store and retrieve); koodin ja protokollan muuntaminen; sähköinen tietojen ja/tai datan käsittely (tapahtumakäsittely mukaan luettuna) (CPC 7523 + CPC 843)</p>	
<p>Kansainväliset jälleenmyyntiin perustuvat telealan lisäarvopalvelut, omiin laitteisiin ja jälleenmyyntiin perustuvat, johtimiin tai radioviestintään perustuvat kotimaiset telealan lisäarvopalvelut, kuten</p> <p>sähköposti; puheposti; sähköinen tieto- ja tietokantahaku; sähköinen tiedonsiirto; parannetut tai lisäarvofaksipalvelut, ml. etappivälitys (store and forward, store and retrieve); koodin ja protokollan muuntaminen; sähköinen tietojen ja/tai datan käsittely (tapahtumakäsittely mukaan luettuna) (CPC 7523 + CPC 843)</p>	<p>Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.</p>
<p>Televiestintään liittyvät palvelut (CPC 754)</p>	<p>Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.</p>
<p>C. Audiovisuaalialan palvelut</p>	
<p>Elokuvien ja videoiden tuotanto- ja jakelupalvelut Elokuvien esityspalvelut Radio- ja televisiopalvelut (pl. lähetykspalvelut) Äänityspalvelut studioissa (CPC 9611, CPC 9612, CPC 9613)</p>	<p>Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.</p>

⁽¹⁾ Palvelualaluokitusluettelo pohjautuu MTN.GNS/W/120-luetteloon.

Toimiala tai osa-ala ⁽¹⁾	Varausten kuvaus
3. Rakentaminen ja siihen liittyvät tekniset palvelut	
A. Yleiset talonrakennustyöt B. Yleiset maa- ja vesirakennustyöt C. Asennus- ja kokoonpanotyöt D. Rakentamisen viimeistelytyöt (CPC 512, CPC 513, CPC 514 + CPC 516, CPC 517)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
4. Jakelupalvelut	
A. Komissionääripalvelut B. Tukkukaupan palvelut (CPC 61111, CPC 6113**, CPC 6121**, CPC 621, CPC 622)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
C. Vähittäiskaupan palvelut (CPC 61112, CPC 6113**, CPC 6121**, CPC 631, CPC 632)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
D. Franchising-toiminta (CPC 8929)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
5. Koulutuspalvelut	
A. Korkea-asteen koulutus (CPC 923) B. Aikuiskoulutus (CPC 924)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.

⁽¹⁾ Palvelualaluokitusluettelo pohjautuu MTN.GNS/W/120-luetteloon.

Toimiala tai osa-ala ⁽¹⁾	Varaumiin kuvaus
6. Ympäristöön liittyvät palvelut	
<p>A. Jätevesipalvelut (viemärointipalvelut)</p> <p>B. Kiinteiden tai vaarallisten jätteiden käsittely pl. vaarallisten jätteiden kuljetus rajojen yli</p> <p> a) Jätehuoltopalvelut</p> <p> b) Puhtaanapito ja vastaavat palvelut</p> <p>C. Ilman laadun ja ilmaston suojele (poistokaasujen puhdistuspalvelut)</p> <p>D. Melun ja värinän torjunta</p> <p>E. Maaperän ja vesistön kunnostaminen ja puhdistaminen</p> <p> — Saastuneen tai pilaantuneen maaperän ja veden käsittely ja kunnostaminen (luonnon- ja maisemansuojelua koskevat palvelut)</p> <p>F. Biologisen monimuotoisuuden ja maiseman suojele</p> <p> — Luonnon- ja maisemansuojelua koskevat palvelut</p> <p>G. Muut ympäristöpalvelut ja niihin liittyvät palvelut</p> <p>(CPC 9401, CPC 9402, CPC 9403, CPC 9404, CPC 9405, CPC 9406, CPC 9409)</p>	<p>Muoto 1: Ei sitoumuksia lukuun ottamatta konsulttipalveluita.</p> <p>Muoto 2: Ei mitään.</p>
7. Rahoituspalvelut	
A. Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut	<p>Muoto 1: Ei sitoumuksia seuraavilla aloilla:</p> <p>a) Ensivakuutuspalvelut, lukuun ottamatta vakuutuksia seuraaviin liittyvien riskien varalta:</p> <p> i) merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (mukaan lukien satelliitit), joissa vakuutus kokonaan tai osittain kattaa kuljetettavan tavarantoiminnan, kulkuvälineen sekä siitä mahdollisesti syntyvät vastuut; sekä</p> <p> ii) kansainvälinen kauttakuluttavara.</p> <p>b) Vakuutusten välityspalvelut, lukuun ottamatta seuraaviin liittyvää uudelleenvakuuttamista, edelleenvakuuttamista ja riskien vakuuttamista:</p> <p> i) merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (mukaan lukien satelliitit), joissa vakuutus kokonaan tai osittain kattaa kuljetettavan tavarantoiminnan, kulkuvälineen sekä siitä mahdollisesti syntyvät vastuut; sekä</p> <p> ii) kansainvälinen kauttakuluttavara.</p> <p>Muoto 2: Ei mitään.</p>

⁽¹⁾ Palvelualaluokitusluettelo pohjautuu MTN.GNS/W/120-luetteloon.

Toimiala tai osa-ala ⁽¹⁾	Varaumien kuvaus
B. Pankki- ja muut rahoituspalvelut	<p>Muoto 1: Ei sitoumuksia seuraavilla aloilla:</p> <p>a) Kaupankäynti omaan tai asiakkaiden lukuun pörssissä, OTC-markkinoilla tai muuten seuraavilla välineillä:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) rahamarkkinavälineet (mukaan lukien sekitt, vekselit ja talletustodistukset); ii) ulkomaanvaluutta; iii) johdannaistuotteet, muun muassa futuurit ja optiot; iv) valuuttakursseihin ja korkoihin liittyvät välineet, mukaan luettuina sellaiset tuotteet kuin swap-sopimukset ja korkotermit; v) siirtokelpoiset arvopaperit; sekä vi) muut siirtokelpoiset välineet ja rahoitusvarat, mukaan luettuina jalometalliharkot. <p>b) Osallistuminen kaikenlaisten arvopapereiden anteihin, mukaan lukien merkintätakuut ja sijoitukset asiamiehenä ja näihin anteihin liittyvien palvelujen tarjonta.</p> <p>c) Välytystoiminta rahamarkkinoilla.</p> <p>d) Varainhoito, kuten käteisvarojen tai arvopaperisalkun hoito, kaikenlaiset yhteissijoitusten hoito, eläkerahastojen hoito, arvopapereiden talletus- ja notariaattipalvelut.</p> <p>e) Rahoitusomaisuuden, kuten arvopapereiden, johdannaismarkkinavälineiden ja muiden siirtokelpoisten välineiden maksu- ja clearingpalvelut.</p> <p>Muoto 2: Ei mitään.</p>
8. Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut	
<p>A. Sairaalapalvelut (suora omistus ja palkkioperusteinen johtaminen)</p> <p>B. Muut terveydenhuoltopalvelut (suora omistus ja palkkioperusteinen johtaminen)</p> <p>(CPC 9311 ja CPC 9319)</p>	<p>Muoto 1: Ei teknisesti mahdollista.</p> <p>Muoto 2: Ei mitään.</p>
9. Matkailu ja siihen liittyvät palvelut	
A. Hotelli- ja ravintolapalvelut (CPC 641–CPC 643)	<p>Muoto 1: Ei teknisesti mahdollista.</p> <p>Muoto 2: Ei mitään.</p>
<p>B. Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien palvelut</p> <p>C. Matkailijoiden opastuspalvelut</p> <p>(CPC 7471 ja CPC 7472)</p>	<p>Muoto 1: Ei mitään.</p> <p>Muoto 2: Ei mitään.</p>

⁽¹⁾ Palvelualaluokitusluettelo pohjautuu MTN.GNS/W/120-luetteloon.

Toimiala tai osa-ala ⁽¹⁾	Varausten kuvaus
10. Virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut	
A. Viihdepalvelut (muut kuin audiovisuaalipalvelut)	Muoto 1: Ei mitään.
B. Uutistoimistopalvelut	Muoto 2: Ei mitään.
C. Urheilu- ja virkistyspalvelut (CPC 9619, CPC 962, CPC 964)	
11. Liikennepalvelut	
A. Meriliikennepalvelut	
Henkilöliikenne	Muoto 1: Ei mitään.
Tavaraliikenne	Muoto 2: Ei mitään.
Alusten vuokrauspalvelut kuljettajineen (CPC 7211, CPC 7212, CPC 7213)	
Konttiasema- ja varastointipalvelut	Muoto 1: Ei mitään.
Varustamon edustajan palvelut	Muoto 2: Ei mitään.
Meriliikenteen huolintapalvelut	
Vesiliikenteen tukipalvelut (CPC 745)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
B. Lentoliikennepalvelut	
Ilma-alusten huolto ja korjaus (CPC 8868 ^{**})	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Lentoliikennepalvelujen myynti ja markkinointi, mukaan lukien tietokonepohjaisiin paikanvarausjärjestelmiin liittyvät palvelut (CPC 748 + CPC 749)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Maahuolintapalvelut	Muoto 1: Ei sitoumuksia. Muoto 2: Ei mitään.
Lentoasemien hallinta	Muoto 1: Ei sitoumuksia. Muoto 2: Ei mitään.
C. Rautatieliikennepalvelut	
Henkilöliikenne	Muoto 1: Ei sitoumuksia.
Tavaraliikenne (CPC 7111 ja CPC 7112)	Muoto 2: Ei mitään.

⁽¹⁾ Palvelualaluokitusluettelo pohjautuu MTN.GNS/W/120-luetteloon.

Toimiala tai osa-ala ⁽¹⁾	Varausten kuvaus
Rautatiekaluston huolto ja korjaus (CPC 8868 ^{**})	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Rautatieliikenteen tukipalvelut (CPC 743)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
D. Tieliikennepalvelut	
Henkilöliikenne Tavaraliikenne Kaupallisten tavarankuljetusajoneuvojen vuokraus- palvelut kuljettajineen (CPC 7121, CPC 7122, CPC 7123, CPC 7124)	Muoto 1: Julkisen teiden käyttöön ja säilyttämiseen liittyviä veroja ja maksuja sekä käyttöluoppien myöntämistä koskeva erilliskohtelu. Muoto 2: Ei mitään.
Tieliikennekaluston huolto ja korjaus (CPC 6112)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Tieliikenteen tukipalvelut (CPC 744)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
12. Kaikkien liikennemuotojen oheispalvelut	
Lastinkäsittelypalvelut (CPC 741) Varastointipalvelut (CPC 742)	Muoto 1: Ei mitään. Muoto 2: Ei mitään.
Tavaraliikenteen välityspalvelut Muut liikenteen tuki- ja liitännäispalvelut (CPC 748 ja CPC 749)	Muoto 1: Tulliselvitykset on uskottava Armeniaan sijoittautuneiden valtuutettujen tulliasiamiesten hoidettavaksi. Muoto 2: Ei mitään.
13. Energiapalvelut	
Polttoaineiden putkijohtokuljetus (CPC 7131)	Muoto 1: Ei sitoumuksia seuraavilla aloilla: a) maakaasun putkijohtokuljetus, paitsi konsultointipalvelut. Muoto 2: Ei sitoumuksia seuraavilla aloilla: a) maakaasun putkijohtokuljetus, paitsi konsultointipalvelut.

⁽¹⁾ Palvelualaluokitusluettelo pohjautuu MTN.GNS/W/120-luetteloon.

LIITE VIII-G

SOPIMUSPERUSTEISIA PALVELUNTARJOAJIA JA ITSENÄISIÄ AMMATINHARJOITTAJIA KOSKEVAT ARMENIAN
TASAVALLAN VARAUMAT

1. Armenian tasavalta sallii alueelleen tapahtuvan Euroopan unionin sopimusperusteisten palveluntarjoajien ja itsenäisten ammattinharjoittajien palveluntarjonnan luonnollisten henkilöiden läsnäolon kautta tämän sopimuksen 156 ja 157 artiklan nojalla jäljempänä luetelluilla taloudellisen toiminnan aloilla niihin sovellettavien rajoitusten mukaisesti.
2. Luettelossa on seuraavat osat:
 - a) ensimmäisessä sarakkeessa ilmoitetaan toimiala tai osa-ala, jolla rajoituksia sovelletaan; ja
 - b) toisessa sarakkeessa esitetään sovellettavat varaumat.

Armenian tasavalta ei tee sopimusperusteisia palveluntarjoajia ja itsenäisiä ammattinharjoittajia koskevia sitoumuksia muiden kuin jäljempänä erikseen lueteltujen toimialojen osalta.
3. Sopimusperusteisia palveluntarjoajia ja itsenäisiä ammattinharjoittajia koskevia sitoumuksia ei sovelleta, jos heidän tilapäisen läsnäolonsa tarkoituksena tai vaikutuksena on osallistuminen tai muunlainen vaikuttaminen työntekijöiden ja johdon välisen riidan tai neuvottelujen tulokseen.
4. Jäljempänä olevaan luetteloon ei sisälly toimenpiteitä, jotka koskevat pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä, teknisiä standardeja tai lupavaatimuksia ja -menettelyjä, elleivät ne ole tämän sopimuksen 156 ja 157 artiklassa tarkoitettuja rajoituksia. Kyseisiä toimenpiteitä (esim. toimiluvan saamista koskeva edellytys, tutkintotodistusten tunnustuksen saamista säännellyillä aloilla koskeva edellytys, tiettyjen tutkintojen, ml. kielitutkinnot, läpäisemistä koskeva edellytys ja lainmukaisen kotipaikan sijaitsemista alueella, jolla taloudellista toimintaa harjoitetaan, koskeva edellytys) sovelletaan joka tapauksessa Euroopan unionin sopimusperusteisiin palveluntarjoajiin ja itsenäisiin ammattinharjoittajiin, vaikka toimenpiteitä ei mainita jäljempänä olevassa luettelossa.
5. Kaikkia muita maahantuloa, oleskelua, työskentelyä ja sosiaaliturvaa koskevia Armenian tasavallan lakeja ja määräyksiä, mukaan luettuina oleskelun kestoa, vähimmäispalkkoja ja työehtosopimuksia koskevat määräykset, on sovellettava edelleen.
6. Jäljempänä olevaan luetteloon ei sisälly toimenpiteitä, jotka koskevat osapuolen myöntämiä tukia.
7. Jäljempänä oleva luettelo ei rajoita Armenian tasavallan liitteissä VIII-E ja VIII-F vahvistamien julkisten monopoliin ja yksinoikeuksien olemassaoloa asianomaisilla toimialoilla.
8. Toimialoilla, joilla sovelletaan taloudellista tarveharkintaa, sen pääasiallisena perusteena on alan markkinatilanteen arviointi Armeniassa tai sillä alueella, jossa tai jolla palvelua on tarkoitus tarjota, mukaan luettuina olemassa olevien palveluntarjoajien määrä ja niihin kohdistuvat vaikutukset.
9. Luetteloon perustuvat oikeudet ja velvoitteet eivät ole sellaisenaan välittömästi sovellettavissa, eivätkä ne näin ollen luo välittömästi oikeuksia luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille.
10. Armenian tasavalta sallii alueelleen tapahtuvan Euroopan unionin sopimusperusteisten palveluntarjoajien ja itsenäisten ammattinharjoittajien palveluntarjonnan luonnollisten henkilöiden läsnäolon kautta tämän sopimuksen 156 ja 157 artiklassa vahvistettujen ehtojen mukaisesti seuraavilla yrityspalvelujen osa-aloilla:
 - a) lakiasianpalvelut (CPC 861);
 - b) laskentatoimen ja kirjanpidon palvelut (CPC 862);
 - c) verotukseen liittyvät palvelut (CPC 863);
 - d) arkkitehtipalvelut (CPC 8671);
 - e) tekniset palvelut (CPC 8672);
 - f) tekniset kokonaispalvelut (CPC 8673);

- g) kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut (CPC 8674);
- h) lääkäripalvelut ja hammashoitopalvelut (CPC 9312);
- i) eläinlääkintäpalvelut (CPC 932);
- j) tietokonelaitteistojen asennukseen liittyvät konsultointipalvelut (CPC 841);
- k) ohjelmistojen asennuspalvelut (CPC 842);
- l) tietojenkäsittelypalvelut (CPC 843);
- m) tietokantapalvelut (CPC 844);
- n) toimistokoneiden ja -laitteiden sekä tietokoneiden huolto- ja korjauspalvelut (CPC 845);
- o) muut tietokonepalvelut, mukaan lukien tiedonvalmistelupalvelut (CPC 849);
- p) tutkimus- ja kehittämispalvelut (CPC 851–CPC 853);
- q) kiinteistöpalvelut: omaan tai kolmannen osapuolen lukuun suoritettavat kiinteistöpalvelut (CPC 821);
- r) kiinteistöpalvelut: palkkio- tai sopimusperusteiset palvelut (CPC 822);
- s) vuokraus- tai leasingpalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa: ilma-aluksiin liittyvät (CPC 83104);
- t) vuokraus- tai leasingpalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa: muihin kulkuneuvoihin liittyvät (CPC 83101, CPC 83102);
- u) vuokraus- tai leasingpalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa: muihin koneisiin ja laitteisiin liittyvät (CPC 83106–CPC 83109);
- v) mainontapalvelut (CPC 871);
- w) markkina- ja mielipidetutkimuspalvelut (CPC 864);
- x) liikkeenjohdon konsultointipalvelut (CPC 865);
- y) liikkeenjohdon konsultointiin liittyvät palvelut (CPC 866);
- z) tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676);
- aa) teollisuuteen liittyvät konsultointipalvelut (CPC 884 ja CPC 885)
- bb) koneiden ja laitteiden huolto ja korjaus (pl. merialukset, ilma-alukset ja muut kulkuneuvot) (CPC 633, CPC 8861–8866)
- cc) julkaisu- ja painopalvelut (CPC 88442)
- dd) kokouspalvelut (CPC 87909) sekä
- ee) käännös- ja tulkkauspalvelut (CPC 87905)

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Horisontaaliset asiat	Kiinteistöt Ulkomaiset luonnolliset henkilöt eivät voi omistaa maata Armaniassa, jollei laissa toisin määrätä.
Yrityspalvelut	Itsenäiset ammatinharjoittajat Myönnetään pääsy enintään kolmeksi vuodeksi.

LIITE IX

OSAPUOLTEN LAINSÄÄDÄNTÖ JA MAANTIETEELLISTEN MERKINTÖJEN REKISTERÖINTIIN, VALVONTAAN JA SUOJELUUN LIITTYVÄT TEKIJÄT

A osa

Osapuolten lainsäädäntö

I Euroopan unionin lainsäädäntö

- 1) Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä 21 päivänä marraskuuta 2012 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1151/2012 ja sen täytäntöönpanosäännöt.
- 2) Tislattujen alkoholijuomien määritelmistä, kuvauksesta, esittelystä, merkinnöistä ja maantieteellisten merkintöjen suojaamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1576/89 kumoamisesta 15 päivänä tammikuuta 2008 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 110/2008 ja sen täytäntöönpanosäännöt.
- 3) Maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta 17 päivänä joulukuuta 2013 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1308/2013 ja sen täytäntöönpanosäännöt.
- 4) Maustettujen viinituotteiden määritelmästä, kuvauksesta, esittelystä, merkinnöistä ja maantieteellisten merkintöjen suojasta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1601/91 kumoamisesta 26 päivänä helmikuuta 2014 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 251/2014.

II Armenian tasavallan lainsäädäntö

- 1) Armenian tasavallan laki maantieteellisistä merkinnöistä, HO-60-N, joka on annettu 29 päivänä huhtikuuta 2010 ja tullut voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2010.
- 2) Armenian tasavallan siviililaki, 1179–1183 pykälä.
- 3) Maantieteellisiä merkintöjä, alkuperänimityksiä ja aitoja perinteisiä tuotteita koskevien hakemusten täyttämistä, kirjaamista ja käsittelyä koskevat säännöt, jotka on vahvistettu 10 päivänä maaliskuuta 2011 Armenian tasavallan hallituksen päätöksellä N:o 310–N.

B osa

Maantieteellisten merkintöjen rekisteröintiin, valvontaan ja suojeluun liittyvät tekijät

Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen maantieteellisten merkintöjen rekisteröinti-, valvonta- ja suojelujärjestelmä sisältää seuraavat:

- 1) rekisteri, jossa luetellaan sen alueella suojatut maantieteelliset merkinnät;
- 2) hallinnollinen menettely, jolla varmennetaan, että maantieteellisillä merkinnöillä määritetään tavaran olevan peräisin tietyltä yhden osapuolen alueelta, seudulta tai paikkakunnalta, jos kyseisen tavaran laatu, maine tai muu ominaisuus liittyy olennaisella tavalla sen maantieteelliseen alkuperään;
- 3) vaatimus, että rekisteröidyn nimen on vastattava tiettyä tuotetta tai tiettyjä tuotteita, jolle tai joille on vahvistettu tuote-eritelmä, jota voidaan muuttaa vain asianmukaisella hallinnollisella menettelyllä;
- 4) valvontamääräykset, joita sovelletaan tuotantoon;
- 5) viranomaiset valvovat rekisteröityjen maantieteellisten merkintöjen suojan täytäntöönpanoa asianmukaisilla toimilla;

- 6) säännökset, joiden mukaan
 - a) rekisteröityä maantieteellistä merkintää voivat käyttää kaikki sitä vastaavan eritelmän mukaisia maataloustuotteita tai elintarvikkeita kaupan pitävät toimijat; ja
 - b) rekisteröity maantieteellinen merkintä suojataan
 - i) rekisteröidyn maantieteellisen merkinnän suoralta tai välilliseltä kaupalliselta käytöltä sellaisten tuotteiden osalta, joita rekisteröinti ei kata, siinä määrin kuin kyseiset tuotteet ovat verrattavissa rekisteröidyllä maantieteellisellä merkinnällä suojattuihin tuotteisiin tai siinä määrin kuin maantieteellisen merkinnän käytöllä hyödynnetään suojatun maantieteellisen merkinnän mainetta;
 - ii) väärinkäytöltä, jäljittelyltä tai miellelyhtymiltä, vaikka tuotteen oikea alkuperä on merkitty tai jos suojattu maantieteellinen merkintä on käännetty tai siihen on liitetty esimerkiksi ilmaisu ”tapa”, ”tyyppi”, ”menetelmä”, ”tuotettu kuten”, ”jäljitelmä” tai muu samankaltainen ilmaisu;
 - iii) muilta tuotteen lähtöpaikkaan, alkuperään, luonteeseen tai olennaisiin ominaisuuksiin liittyviltä vääriä tai harhaanjohtavilta merkinnöiltä, jotka on merkitty sisä- tai ulkopakkaukseen, mainoksiin tai asianomaista tuotetta koskeviin asiakirjoihin sekä tuotteen pakkaamiseen tavalla, joka on omiaan antamaan väärän kuvan sen alkuperästä; ja
 - iv) muilta käytännöiltä, jotka saattaisivat johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen todellisen alkuperän suhteen;
 - 7) sääntö, jonka mukaan suojatuista nimistä ei saa tulla yleisnimiä;
 - 8) rekisteröintiä koskevat määräykset, joihin voi kuulua sellaisten ilmausten rekisteröinnin epääminen, jotka ovat kokonaan tai osittain samannimisiä rekisteröityjen ilmausten kanssa, jotka ovat yleiskielessä kyseisistä tavaroista tavanomaisesti käytettäviä yleisnimityksiä tai jotka koostuvat kasvilajikkeiden tai eläinrotujen nimistä tai sisältävät niitä. Tällaisissa määräyksissä otetaan huomioon kaikkien asianomaisten henkilöiden oikeutetut edut;
 - 9) maantieteellisten merkintöjen ja tavaramerkkien välistä suhdetta koskevat säännöt, joissa säädetään rajoitetusta poikkeuksesta tavaramerkkilainsäädännöllä myönnettyihin oikeuksiin siten, että aiemman tavaramerkin olemassaolo ei estä nimen rekisteröintiä ja käyttöä rekisteröitynä maantieteellisenä merkintänä lukuun ottamatta tapauksia, joissa maantieteellisen merkinnän rekisteröinti ja käyttö tavaramerkin piiriin kuulumattoman tuotteen osalta saattaisi johtaa kuluttajaa harhaan tavaramerkin tunnettavuuden ja käytössäoloajan pituuden vuoksi;
 - 10) jokaisen maantieteelliselle alueelle sijoittautuneen ja asianomaisen valvonnan piiriin kuuluvan tuottajan oikeus tuottaa suojatulla nimellä varustettua tuotetta edellyttäen, että hän noudattaa tuote-eritelmiä; ja
 - 11) vastaväitemenettely, jonka avulla nimien aiempien käyttäjien oikeutetut edut voidaan ottaa huomioon, olivatpa kyseiset nimet teollis- ja tekijänoikeuksilla suojattuja tai eivät.
-

LIITE X

LUETTELO SUOJATUISTA MAANTIETEELLISISTÄ MERKINNÖISTÄ

A osa

Sopimuksen 231 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen Euroopan unionin tuotteiden maantieteelliset merkinnät

1. Maustetut viinit

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
HR	Samoborski bermet	Սամորսկի բերմետ
FR	Vermouth de Chambéry	Վերմուօ դը Շամբերի
DE	Nürnberger Glühwein	Նյուրնբերգեր Գլյուվայն
DE	Thüringer Glühwein	Թյուրինգեր Գլյուվայն
IT	Vermouth di Torino	Վերմուօ դի Տորինո

2. Maataloustuotteet ja elintarvikkeet, jotka ovat muita kuin viinejä, väkeviä alkoholijuomia ja maustettuja viinejä

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
AT	Gailtaler Almkäse	SAN	Juustot	Գայլթալեր Ալմքեզե
AT	Gailtaler Speck	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Գայլթալեր Շպեկ
AT	Marchfeldspargel	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մարխֆելդշպարգել
AT	Mostviertler Birnmost	SMM	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Մոստվիրթլեր Բիրնմոսթ
AT	Pöllauer Hirschbirne	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Փյոլաուեր Հիրշբիրնե
AT	Steirischer Kren	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Շտայրըշեր Բրեն
AT	Steirisches Kürbiskernöl	SMM	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Շտայրըշես Բյուրբըսկերնյուլ
AT	Tiroler Almkäse / Tiroler Alpkäse	SAN	Juustot	Թիրոլեր Ալմքեզե / Թիրոլեր Ալփքեզե
AT	Tiroler Bergkäse	SAN	Juustot	Թիրոլեր Բերգքեզե

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
AT	Tiroler Graukäse	SAN	Juustot	Թիրոլեր Գրաուքեզե
AT	Tiroler Speck	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Թիրոլեր Շպեկ
AT	Vorarlberger Alpkäse	SAN	Juustot	Ֆորարլբերգեր Ալփքեզե
AT	Vorarlberger Bergkäse	SAN	Juustot	Ֆորարլբերգեր Բերգքեզե
AT	Wachauer Marille	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Վախաուեր Մարիլե
AT	Waldviertler Graumohn	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Վալդֆիրտլեր Գրաումոն
BE	Beurre d'Ardenne	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Բերր դ'Արդեն
BE	Brussels grondwitloof	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Բրուսսելս Գրոնդվիլոֆ
BE	Fromage de Herve	SAN	Juustot	Ֆրոմաժ դը Էրվ
BE	Gentse azalea	SMM	Kukat ja koristekasvit	Խենթսե Ազալեա
BE	Geraardsbergse mattentaart	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Խերաարդսբերխրե Մատրնթաարթ
BE	Jambon d'Ardenne	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Ճամբոն դ'Արդեն
BE	Liers vlaaike	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Լիրս Ֆլաիկը
BE	Pâté gaumais	SMM	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Պաթե Գումե
BE	Plate de Florenville	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Փլատ դը Ֆլորանվիլլ
BE	Poperingse Hopscheuten / Poperingse Hoppescheuten	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պոպրինգսը Հոփսխուլթըն
BE	Potjesvlees uit de Westhoek	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պոտյեսվիլես այտ դը Վեստհուք
BE	Vlaams-Brabantse tafeldruif	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆլամս-Բրաբանթսե Տաֆրլդրայֆ

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
BE	Vlaamse laurier	SMM	Kukat ja koristekasvit	Ֆլամսե Լաուրիեր
BG	Българско розово масло	SMM	Haihtuvat öljyt	Բրլգառսկո ռոզովո մասլո
BG	Горнооряховски суджук	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Գոռնօրյախովսկի սոլոժուկ
HR	Baranjski kulen	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Բարանյսկի կուլեն
HR	Dalmatinski pršut	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Դալմատինսկի պրշուտ
HR	Drniški pršut	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Դռնիշկի պրշուտ
HR	Ekstra djevičansko maslinovo ulje Cres	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Էկստրա դյեվիչանսկո մասլինովո ուլյե Յրես
HR	Istarski pršut / Istrski pršut	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Իստառսկի պրշուտ/Իստոսկի պրշուտ
HR	Krčki pršut	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Կռչկի պրշուտ
HR	Lički krumpir	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Լիչկի կոուսպիր
HR	Neretvanska mandarina	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ներետվանսկա մանդարինա
HR	Ogulinski kiseli kupus / Ogulinsko kiselo zelje	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Օգուլինսկի կիսելի կուպուս/Օգուլինսկո կիսելո զելյե
CY	Κουφέτα Αμυγδάλου Γεροσκήπου	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditortiatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Կուֆետա Ամիրդալու Գերոսկիպու
CY	Λουκούμι Γεροσκήπου	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditortiatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Լուկումի Գերոսկիպու
CY	Παφίτικο Λουκάνικο	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պաֆիտիկո Լուկանիկո
CZ	Březnický ležák	SMM	Oluet	Բրժեզնիցկի լեժակ
CZ	Brněnské pivo / Starobrněnské pivo	SMM	Oluet	Բռնյենսկե պիվո/Ստառոբրենյենսկե պիվո
CZ	Budějovické pivo	SMM	Oluet	Բուդյեյովիցկե պիվո

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
CZ	Budějovický měšťanský var	SMM	Oluet	Բուդեյովիցկի մյեշտյանսկի վար
CZ	Černá Hora	SMM	Oluet	Չերնա Հորա
CZ	České pivo	SMM	Oluet	Չեսկե պիվո
CZ	Českobudějovické pivo	SMM	Oluet	Չեսկոբուդեյովիցկե պիվո
CZ	Český kmín	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Չեսկի կմին
CZ	Chamomilla bohemica	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Շամոմիլա բոհեմիկա
CZ	Chelčicko — Lhenické ovoce	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Խելչիցկո-Լենիցկե օվոցե
CZ	Chodské pivo	SMM	Oluet	Խոդսկե պիվո
CZ	Hořické trubičky	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditortiatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Հորժիցկե տոուբիչկի
CZ	Jihočeská Niva	SMM	Juustot	Յիհոչեսկա Նիվա
CZ	Jihočeská Zlatá Niva	SMM	Juustot	Յիհոչեսկա Ջլատա Նիվա
CZ	Karlovarské oplatky	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditortiatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Կարլովանսկե օպլատկի
CZ	Karlovarské trojhránky	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditortiatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Կարլովանսկե տոյիռանկի
CZ	Karlovarský suchar	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditortiatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Կարլովանսկի սուխար
CZ	Lomnické suchary	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditortiatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Լոմնիցկե սուխարի
CZ	Mariánskolázeňské oplatky	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditortiatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Մարիանսկոլազենյսկե օպլատկի
CZ	Nošovické kysané zelí	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Նոշովիցկե կիսանե զելի
CZ	Olomoucké tvarůžky	SMM	Juustot	Օլոմուցկե տվարուժկի
CZ	Pardubický perník	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditortiatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Պարդուբիցկի պերնիկ

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
CZ	Pohořelický kapr	SAN	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Պոհորժելիցկի կապր
CZ	Štramberké uši	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Շտրամբենսկե ուշի
CZ	Třeboňský kapr	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Տրեբոնյսկի կապր
CZ	Valašský frgál	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Վալաշսկի ֆրգալ
CZ	Všestarská cibule	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Վշեստարսկա ցիբուլե
CZ	Žatecký chmel	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Շատեցկի խմել
CZ	Znojenské pivo	SMM	Oluet	Զնոյենսկե պիվո
DK	Danablu	SMM	Juustot	Դանաբլու
DK	Esrom	SMM	Juustot	Էսրոմ
DK	Lammefjordsgulerod	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Լամմեֆյորսգուլըրոդ
DK	Lammefjordskartofler	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Լամմեֆյորսքարթոֆլեր
DK	Vadehavslam	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վեդըհասլամ
DK	Vadehavsstude	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վեդըհասստուդը
FI	Kainuun rönttönen	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Կայնուն ռյոնտյոնեն
FI	Kitkan viisas	SAN	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Կիտկան վիիսաս
FI	Lapin Poron kuivaliha	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Լապին Պորոն կուիվալիհա
FI	Lapin Poron kylmäsavuliha	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Լապին Պորոն կյուլմասավուլիհա
FI	Lapin Poron liha	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Լապին Պորոն լիհա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
FI	Lapin Puikula	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Լապին Պուիկուլա
FI	Puruveden muikku	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Պուրուվեդեն սուիկկու
FR	Abondance	SAN	Juustot	Աբոնդանս
FR	Abricots rouges du Roussillon	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Աբրիկոս րուժ դյու Բուսսիյոն
FR	Agneau de lait des Pyrénées	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Անյո դը Լե դե Փիրենե
FR	Agneau de l'Aveyron	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Անյո դը Լ'Ավերոն
FR	Agneau de Lozère	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Անյո դը Լոզեր
FR	Agneau de Pauillac	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Անյո դը Պոյակ
FR	Agneau de Sisteron	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Անյո դը Սիստերոն
FR	Agneau du Bourbonnais	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Անյո դյու Բուրբոնե
FR	Agneau du Limousin	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Անյո դյու Լիմուզան
FR	Agneau du Périgord	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Անյո դյու Պերիգոր
FR	Agneau du Poitou-Charentes	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Անյո դյու Փուաթյու-Շարանթ
FR	Agneau du Quercy	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Անյո դյու Քերսի
FR	Ail blanc de Lomagne	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Այ բլոն դը Լոմանյ
FR	Ail de la Drôme	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Այ դը Լա Դրոմ
FR	Ail fumé d'Arleux	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Այ ֆյումե դ'Արլո
FR	Ail rose de Lautrec	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Այ րոզ դը Լոտրեկ
FR	Anchois de Collioure	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Անչուա դը Կոլյուր
FR	Artichaut du Roussillon	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Արտիշո դը Բուսսիյոն

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
FR	Asperge des sables des Landes	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ասպերժ դե սաբլը դե Լանդ
FR	Asperges du Blayais	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ասպերժ դյու Բլայե
FR	Banon	SAN	Juustot	Բանոն
FR	Barèges-Gavarnie	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Բարեժ-Գավարնի
FR	Béa du Roussillon	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Բեա դյու Րուսսիյոն
FR	Beaufort	SAN	Juustot	Բուֆոր
FR	Bergamote(s) de Nancy	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, kondi-toriatuotteet, keksit ja muut lei-pomotuotteet	Բերգամոտ դը Նոնսի
FR	Beurre Charentes-Poitou; Beurre des Charentes; Beurre des Deux-Sèvres	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Բյոր Շարանթ-Պուաթու, Բյոր դե Շարանթ, Բյոր դե Դու-Սեվրը
FR	Beurre de Bresse	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Բյոր դը Բրես
FR	Beurre d'Isigny	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Բյոր դ'Իզինյի
FR	Bleu d'Auvergne	SAN	Juustot	Բլյո դ'Օվերն
FR	Bleu de Gex Haut-Jura; Bleu de Septmoncel	SAN	Juustot	Բլյո դը Ժեքս Օ-ժուրա, Բլյո դը Սեմոնսել
FR	Bleu des Causses	SAN	Juustot	Բլյո դե Կոսս
FR	Bleu du Vercors-Sassenage	SAN	Juustot	Բլյո դյու Վերկոր-Սեսանաժ
FR	Bœuf charolais du Bourbonnais	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Բյոֆ շարոլե դյու Բուրբոնե
FR	Bœuf de Bazas	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Բյոֆ դը Բազաս
FR	Bœuf de Chalosse	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Բյոֆ դը Շալոսս
FR	Bœuf de Charolles	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Բյոֆ դը Շարոլ
FR	Boeuf de Vendée	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Բյոֆ դը Վոնդե

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
FR	Bœuf du Maine	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Բյոֆ դյու Մեն
FR	Boudin blanc de Rethel	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Բուդան բլոն դը Րետել
FR	Brie de Meaux	SAN	Juustot	Բրի դը Մո
FR	Brie de Melun	SAN	Juustot	Բրի դը Մոլան
FR	Brioche vendéenne	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, kondi-toriatuotteet, keksit ja muut lei-pomotuotteet	Բրիոշ վոնդեեն
FR	Brocciu Corse / Brocciu	SAN	Juustot	Բրոչյու կորս/Բրոչյու
FR	Camembert de Normandie	SAN	Juustot	Կեմոնբեր դը Նորմանդի
FR	Canard à foie gras du Sud-Ouest (Chalosse, Gascogne, Gers, Lan-des, Périgord, Quercy)	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Կանար ա ֆուառ գրա դյու Սյուդ-Ուեստ (Շալոսս, Գասկոնյ, ժերս, Լանդ, Պերիգոր, Կերսի)
FR	Cantal; Fourme de Cantal; Cantal-let	SAN	Juustot	Կանտալ; Ֆուրմը դը Կանտալ; Կանտալե
FR	Chabichou du Poitou	SAN	Juustot	Շաբիշյու դյու Փուաթյու
FR	Chaource	SAN	Juustot	Շաուրս
FR	Charolais	SAN	Juustot	Շարոլե
FR	Chasselas de Moissac	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Շասլա դը Մուսսակ
FR	Châtaigne d'Ardèche	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Շատենյ դ'Արդեշ
FR	Chevrotin	SAN	Juustot	Շըվրոտան
FR	Cidre de Bretagne; Cidre Breton	SMM	Muut liitteeseen I kuuluvat tuot-teet (mausteet jne.)	Սիդրը դը Բրետանյ, Սիդրը Բրետոն
FR	Cidre de Normandie; Cidre Nor-mand	SMM	Muut liitteeseen I kuuluvat tuot-teet (mausteet jne.)	Սիդրը դը Նորմանդի, Սիդրը Նորման
FR	Citron de Menton	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Սիտրոն դը Մանտոն

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
FR	Clémentine de Corse	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Քլեմանտին դը Կորս
FR	Coco de Paimpol	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կոկո դը Պամպոլ
FR	Comté	SAN	Juustot	Կոմտե
FR	Coppa de Corse / Coppa de Corse – Coppa di Corsica	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Կոպպա դը Կորս/Կոպպա դե Կորսե – Կոպպա դի Կորսիկա
FR	Coquille Saint-Jacques des Côtes d’Armor	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Կոկլի Սան-ժակ դե Կոտ դ’Արմոր
FR	Cornouaille	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Կորնուայ
FR	Crème de Bresse	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Կրեմ դը Բրես
FR	Crème d’Isigny	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Կրեմ դ’Իզինի
FR	Crème fraîche fluide d’Alsace	SMM	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Կրեմ ֆրեշ ֆլուիդ դ’Ալզաս
FR	Crottin de Chavignol / Chavignol	SAN	Juustot	Կրոտտոն դը Շավինյոլ/ Շավինյոլ
FR	Dinde de Bresse	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Դանդ դը Բրես
FR	Domfront	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Դոմֆրոն
FR	Echalote d’Anjou	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Էշալոտ դ’Անժու
FR	Emmental de Savoie	SMM	Juustot	Էմնտալ դը Սավուա
FR	Emmental français est-central	SMM	Juustot	Էմնտալ ֆրանսե է-սոնթրալ
FR	Époisses	SAN	Juustot	Էփուաս
FR	Farine de blé noir de Bretagne/ Farine de blé noir de Bretagne — Gwinizh du Breizh	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆարին դը բլե նուար դը Բրետայն/Ֆարին դը բլե նուար դը Բրետայն – Գուինիզ դյու Բրեիզ

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
FR	Farine de châtaigne corse/Farina castagnina corsa	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆարին դը շատանյ կորս/ Ֆարինա կաստանինա կորսա
FR	Farine de Petit Epeautre de Haute Provence	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆարին դը Պտիտ Էպոտրը դը Ուտ Փրովանս
FR	Figue de Solliès	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆիգ դը Սոլյես
FR	Fin Gras/ Fin Gras du Mézenc	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Ֆան գրա/ֆան գրա դյու Մեզին
FR	Foin de Crau	SAN	Heinä	Ֆուան դը Կրո
FR	Fourme d'Ambert	SAN	Juustot	Ֆուրմը դ'Ամբեր
FR	Fourme de Montbrison	SAN	Juustot	Ֆուրմը դը Մոնբրիզոն
FR	Fraise du Périgord	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆրեզ դյու Պերիգոր
FR	Fraises de Nîmes	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆրեզ դը Նիմը
FR	Gâche vendéenne	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Գյաշ Վանդեեն
FR	Génisse Fleur d'Aubrac	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Ժենիսա ֆլյոր դ'Օբրակ
FR	Gruyère	SMM	Juustot	Գրուիեր
FR	Haricot tarbais	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Արիկո տարբե
FR	Huile d'olive d'Aix-en-Provence	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ուվիլ դ'օլիվ դ'Էքս-ոն-Պրովանս
FR	Huile d'olive de Corse; Huile d'olive de Corse-Oliu di Corsica	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ուվիլ դ'օլիվ դե Կորս, Ուվիլ դ'օլիվ դե Կորս-Օլիու դի Կորսիկա
FR	Huile d'olive de Haute-Provence	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ուվիլ դ'օլիվ դը Օդը-Պրովանս
FR	Huile d'olive de la Vallée des Baux-de-Provence	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ուվիլ դ'օլիվ դյու լա Վալե դե Բո-դե-Պրովանս
FR	Huile d'olive de Nice	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ուվիլ դ'օլիվ դը Նիս

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
FR	Huile d'olive de Nîmes	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ուվիլ դ'օլիվ դը Նիմ
FR	Huile d'olive de Nyons	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ուվիլ դ'օլիվ դը Նյոն
FR	Huile essentielle de lavande de Haute-Provence / Essence de lavande de Haute-Provence	SAN	Haihtuvat öljyt	Ուվիլ էսանսիել դը լավանդ դ Ո-Փրովանս/ էսանս դը լավանդ դ Ո-Փրովանս
FR	Huitres Marennes Oléron	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Ուիթրը մարան Օլերոն
FR	Jambon d'Auvergne	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Ճամբոն դ'Օվերնյ
FR	Jambon de Bayonne	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Ճամբոն դը Բայոն
FR	Jambon de Lacaune	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Ճամբոն դը Լակոն
FR	Jambon de l'Ardèche	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Ճամբոն դը լ'Արդեշ
FR	Jambon de Vendée	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Ճամբոն դե Վանդե
FR	Jambon sec de Corse / Jambon sec de Corse – Prisuttu	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Ճամբոն սեկ դը Կորս/ Ճամբոն սեկ դը Կորս – Փրիսուտու
FR	Jambon sec et noix de jambon sec des Ardennes	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Ճամբոն սեկ է նուա դը Ճամբոն սեկ դեզ Արդեն
FR	Kiwi de l'Adour	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կիուի դը լ'Ադուր
FR	Laguiole	SAN	Juustot	Լագյոլ
FR	Langres	SAN	Juustot	Լանգր
FR	Lentille verte du Puy	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Լանտի վերս դյու Փուի
FR	Lentilles vertes du Berry	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Լանտի վերս դյու Բերի

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
FR	Lingot du Nord	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Լանգոն դու Նոր
FR	Livarot	SAN	Juustot	Լիվարոտ
FR	Lonzo de Corse / Lonzo de Corse – Lonzu	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Լոնզոն դը Կորս/Լոնզոն դե Կորս-Լոնզու
FR	Mâche nantaise	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մաշ նանտեզ
FR	Mâconnais	SAN	Juustot	Մակոնե
FR	Maine – Anjou	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Մեն-Անժու
FR	Maroilles / Marolles	SAN	Juustot	Մարուայ/Մարոլ
FR	Melon de Guadeloupe	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մելոն դը Գուադելուպ
FR	Melon du Haut-Poitou	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մելոն դու Օ-Փուաթյու
FR	Melon du Quercy	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մելոն դու Կերսի
FR	Miel d'Alsace	SMM	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Մյել դ'Ալզաս
FR	Miel de Corse; Mele di Corsica	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Մյել դը Կորս, Մելե դի Կորսիկա
FR	Miel de Provence	SMM	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Մյել դը Պրովանս
FR	Miel de sapin des Vosges	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Մյել դը սապան դը Վոժ
FR	Miel des Cévennes	SMM	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Մյել դը Սեվեն
FR	Mirabelles de Lorraine	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Միրաբել դը Լորեն

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
FR	Mogette de Vendée	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մոճէտ դը Վանդէ
FR	Mont d'Or; Vacherin du Haut-Doubs	SAN	Juustot	Մոն դ'Օր, Վաշըրոն դյու Օ-Դու
FR	Morbier	SAN	Juustot	Մորբիէ
FR	Moules de Bouchot de la Baie du Mont-Saint-Michel	SAN	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Մուլ դը Բուշո դը Լա Բե դյու Մոն-Սան-Միշել
FR	Moutarde de Bourgogne	SMM	Sinappitahna	Մուտարդը դը Բուրգոնյ
FR	Munster; Munster-Géromé	SAN	Juustot	Մանստեր, Մանստեր-Շերոմէ
FR	Muscat du Ventoux	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մյուսկա դյու Վոնտու
FR	Neufchâtel	SAN	Juustot	Նեշատել
FR	Noisette de Cervione – Nuciola di Cervioni	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Նուազետո դը Սարվիոն-Նուչիոլա դի Չերվիոնի
FR	Noix de Grenoble	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Նուա դը Գրենոբլ
FR	Noix du Périgord	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Նուա դյու Պերիգոր
FR	Œufs de Loué	SMM	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Օ դը Լուէ
FR	Oie d'Anjou	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Ուա դ'Անժու
FR	Oignon de Roscoff	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Օնիոն դը Բոսքոֆ
FR	Oignon doux des Cévennes	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Օնյոն դու դե Սեվեն
FR	Olive de Nice	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Օլիվ դը Նիս
FR	Olive de Nîmes	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Օլիվ դը Նիմ

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
FR	Olives cassées de la Vallée des Baux de Provence	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Օլիվ քասե դը լա Վալե դե Բո դը Պրովանս
FR	Olives noires de la Vallée des Baux de Provence	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Օլիվ նուար դը լա Վալե դը Բո դը Պրովանս
FR	Olives noires de Nyons	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Օլիվ նուար դը Նյոնս
FR	Ossau-Iraty	SAN	Juustot	Օսս-Իրատի
FR	Pâté de Campagne Breton	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պատե դը Կամպանյ Բրոտոն
FR	Pâtes d'Alsace	SMM	Pastavalmisteet	Պատ դ'Ալզաս
FR	Pays d'Auge; Pays d'Auge-Cambrer	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Պեյ դ'Օժ, Պեյ դ'Օժ-Կամբրեմեր
FR	Pélardon	SAN	Juustot	Պելարդոն
FR	Petit Épeautre de Haute Provence	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պետիտ Էպոտր դը Ուտ Պրովանս
FR	Picodon	SAN	Juustot	Պիկոդոն
FR	Piment d'Espelette; Piment d'Espelette – Ezpeletako Biperra	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Պիմոն դ'Էսպելետ, Պիմոն դ'Էսպելետ-Էզպելետակո Բիպերա
FR	Pintadeau de la Drôme	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Պանտադո դը լա Դրոմ
FR	Poireaux de Créances	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Փուարո դը Կրեանս
FR	Pomelo de Corse	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պոմելո դը Կորս
FR	Pomme de terre de l'île de Ré	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պոմմ դը տեր դը լ'Իլ դը Բե
FR	Pomme du Limousin	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պոմ դյու Լիմուզան
FR	Pommes de terre de Merville	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պոմմ դը տեր դը Մերվիլլ

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
FR	Pommes des Alpes de Haute Durance	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պոմ դեզ Ալպ դը Օտ Դյորանս
FR	Pommes et poires de Savoie	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պոմ և փուսար դը Սավուա
FR	Pont-l'Évêque	SAN	Juustot	Պոն-լ'Էվեկ
FR	Porc d'Auvergne	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Պոր դ'Օվերնյ
FR	Porc de Franche-Comté	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Պոր դը Ֆրանշ-Կոնտե
FR	Porc de la Sarthe	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Պոր դը լա Սարտ
FR	Porc de Normandie	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Պոր դը Նորմանդի
FR	Porc de Vendée	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Պոր դը Վանդե
FR	Porc du Limousin	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Պոր դյու Լիմուզան
FR	Porc du Sud-Ouest	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Պոր դյու Սյուդ-Ուեստ
FR	Poulet des Cévennes / Chapon des Cévennes	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Պուլե դե Սեվեն/Շապոն դե Սեվեն
FR	Poulligny-Saint-Pierre	SAN	Juustot	Պուլինյի-Սան-Փիեր
FR	Prés-salés de la baie de Somme	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Պրե-սալե դե լա բե դը Սոմ
FR	Prés-salés du Mont-Saint-Michel	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Պրե-սալե դյու Մոն-Սան-Միշել
FR	Pruneaux d'Agen; Pruneaux d'Agen mi-cuits	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Փրյուն դ'Աժան, Փրյուն դ'Աժան մի-քյուի
FR	Raviole du Dauphiné	SMM	Pastavalmisteet	Բավյոլ դյու Դոֆինի
FR	Reblochon; Reblochon de Savoie	SAN	Juustot	Րեբլոշոն, Րեբլոշոն դը Սավուա
FR	Rigotte de Condrieu	SAN	Juustot	Րիգոտ դը Կոնդրիյո
FR	Rillettes de Tours	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Րիլետ դո Թուր
FR	Riz de Camargue	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Րի դը Կամարգ

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
FR	Rocamadour	SAN	Juustot	Ռոկամադուր
FR	Roquefort	SAN	Juustot	Ռոկֆոր
FR	Sainte-Maure de Touraine	SAN	Juustot	Սանտ-Մոր դը Տուրեն
FR	Saint-Marcellin	SMM	Juustot	Սան-Մարսելյան
FR	Saint-Nectaire	SAN	Juustot	Սան-Նեկտեր
FR	Salers	SAN	Juustot	Սալեր
FR	Saucisse de Montbéliard	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սոսիս դը Մոնբելիար
FR	Saucisse de Morteau / Jésus de Morteau	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սոսիս դը Մարթու/Ժեզուս դը Մարթու
FR	Saucisson de Lacaune / Saucisse de Lacaune	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սոսիսոն դը Լաքոն/ Սոսիս դը Լաքոն
FR	Saucisson de l'Ardèche	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սոսիսոն դը լ'Արդեշ
FR	Sel de Guérande / Fleur de sel de Guérande	SMM	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Սել դը Գերանդ/Ֆլյոր դը սել դը Գերանդ
FR	Selles-sur-Cher	SAN	Juustot	Սել-սյոր-Շեր
FR	Taureau de Camargue	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Տուրու դը Կամարգ
FR	Tome des Bauges	SAN	Juustot	Տոմ դե Բուժ
FR	Tomme de Savoie	SMM	Juustot	Տոմ դը Սավուա
FR	Tomme des Pyrénées	SMM	Juustot	Տոմ դը Փիրենե
FR	Valençay	SAN	Juustot	Վալանսե
FR	Veau d'Aveyron et du Ségala	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վո դ'Ավերոն և դյու Սեգալա
FR	Veau du Limousin	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վո դյու Լիմուզան
FR	Volaille de Bresse/Poulet de Bresse/Poularde de Bresse/Chapon de Bresse	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դը Բրես/Պուլե դը Բրես/Պուլարդ դը Բրես/Շապոն դը Բրես
FR	Volailles d'Alsace	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դ'Ալզաս

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/ SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
FR	Volailles d'Ancenis	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դ'Անսենի
FR	Volailles d'Auvergne	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դ'Օվերնյ
FR	Volailles de Bourgogne	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դը Բուրգոնյ
FR	Volailles de Bretagne	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դը Բրետանյ
FR	Volailles de Challans	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դը Շալոն
FR	Volailles de Cholet	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դը Շոլե
FR	Volailles de Gascogne	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դը Գասքոնյ
FR	Volailles de Houdan	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դը Ուդոն
FR	Volailles de Janzé	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դը ժոնզե
FR	Volailles de la Champagne	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դը լա Շամպանյ
FR	Volailles de la Drôme	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դը լա Դրոմ
FR	Volailles de l'Ain	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դը լ'Ան
FR	Volailles de Licques	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դը Լիկլ
FR	Volailles de l'Orléanais	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դը լ'Օրլեանե
FR	Volailles de Loué	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դը Լուե
FR	Volailles de Normandie	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դը Նորմանդի
FR	Volailles de Vendée	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դը Վանդե
FR	Volailles des Landes	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դե Լանդ
FR	Volailles du Béarn	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դյու Բեարն
FR	Volailles du Berry	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դյու Բերի
FR	Volailles du Charolais	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դյու Շարոլե
FR	Volailles du Forez	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դյու Ֆորե
FR	Volailles du Gatinais	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դյու Գաթինե
FR	Volailles du Gers	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դյու ժերս

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
FR	Volailles du Languedoc	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դյու Լանդեզոկ
FR	Volailles du Lauragais	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դյու Լուրագե
FR	Volailles du Maine	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դյու Մեն
FR	Volailles du plateau de Langres	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դյու պլատո դը Լանգր
FR	Volailles du Val de Sèvres	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դյու Վալ դե Սեվր
FR	Volailles du Velay	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վոլայ դյու Վելե
DE	Aachener Printen	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Աախներ Փրինտըն
DE	Aachener Weihnachts-Leberwurst / Oecher Weihnachtsleberwurst	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Աախներ Վայնախտս-Լեբերվուրստ/Օեխեր Վայնախտսլեբերվուրստ
DE	Abensberger Spargel/Abensberger Qualitätsspargel	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Աբենսբերգեր Շպարգըլ/Աբենսբերգեր Քֆայլիթեստսչպարգըլ
DE	Aischgründer Karpfen	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Աիշգրունդեր Քարպֆըն
DE	Allgäuer Bergkäse	SAN	Juustot	Ալգոյեր Բեազբեզե
DE	Allgäuer Emmentaler	SAN	Juustot	Ալգոյերր Էմընթալեր
DE	Altenburger Ziegenkäse	SAN	Juustot	Ալթենբուրգեր Ցիգենքեզե
DE	Ammerländer Dielenrauschinken; Ammerländer Katenschinken	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Ամալենդը Դիենրաուխշինըն, Ամալենդը Քաթընշինըն
DE	Ammerländer Schinken; Ammerländer Knochenschinken	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Ամալենդեր շինըն, Ամալենդեր Քոխշինըն
DE	Bamberger Hörnla / Bamberger Hörnle / Bamberger Hörnchen	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Բամբերգեր Հյորնլա / Բամբերգեր Հյորնլե / Բամբերգեր Հյորնլաչեն
DE	Bayerische Breze / Bayerische Brezn / Bayerische Brez'n / Bayerische Brezel	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Բայերիշը Բրեցը / Բայերիշը Բրեցն / Բայերիշը Բրեցն / Բայերիշը Բրեցե
DE	Bayerischer Meerrettich; Bayerischer Kren	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Բայերիշեր Մերերթիխ, Բայերիշեր Քրեն

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
DE	Bayerisches Bier	SMM	Oluet	Բայերիշես Բիր
DE	Bayerisches Rindfleisch / Rindfleisch aus Bayern	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Բայերիշես Դինդֆլայշ/ Դինդֆլայշ սուս Բայերն
DE	Bornheimer Spargel / Spargel aus dem Anbaugebiet Borneim	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Բորնհայմեր Շպարգըլ/ Շպարգըլ սուս դեմ Անբաուգեբիտ Բորնհայմ
DE	Bremer Bier	SMM	Oluet	Բրեմեր Բիր
DE	Bremer Klaben	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Բրեմեր Քլաբըն
DE	Diepholzer Moorschnucke	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Դիփհոլցեր Մոշնոքը
DE	Dithmarscher Kohl	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Դիտմարշեր Քոլ
DE	Dortmunder Bier	SMM	Oluet	Դորտմունդեր Բիր
DE	Dresdner Christstollen / Dresdner Stollen/ Dresdner Weihnachtstollen	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Դրեզդներ Քրիստշտոլեն/ Դրեզդներ Շտոլեն/ Դրեզդներ Վայնախտշտոլեն
DE	Düsseldorfer Mostert/Düsseldorfer Senf Mostert/Düsseldorfer Urtyp Mostert/Aechter Düsseldorfer Mostert	SMM	Sinappitahna	Դյուսելդորֆեր Մոստաթ/ Դյուսելդորֆեր Ջենֆ Մոստաթ/ Դյուսելդորֆեր Ուրթյուփ Մոստաթ/ Էխտեր Դյուսելդորֆեր Մոստերթ
DE	Eichsfelder Feldgieker / Eichsfelder Feldkieker	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Այխսֆելդեր Ֆելդգիքեր/ Այխսֆելդեր Ֆելդկիքեր
DE	Elbe-Saale Hopfen	SMM	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Էլբը-Չալը Հոպֆըն
DE	Feldsalat von der Insel Reichenau	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆելդսալատ ֆոն դեր Ինզել Րայխենաու
DE	Filderkraut / Filderspitzkraut	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆիլդերքրաութ/ Ֆիլդերշպիցքրաութ
DE	Frankfurter Grüne Soße / Frankfurter Grie Soß	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆրանֆուրթեր Գրյունը Չոսը/ Ֆրանֆուրթեր Գրի Չոս
DE	Fränkischer Grünkern	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆրենկիշեր Գրյունքեն

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
DE	Fränkischer Karpfen / Frankenkarpfen / Karpfen aus Franken	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Ֆրենկիշեր Քարպֆըն / Ֆրանկընքարպֆըն / Քարպֆըն առև Ֆրանկըն
DE	Glückstädter Matjes	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Գլյուկշտեդեր Մատյես
DE	Göttinger Feldkieker	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Գյոթինգեր Ֆելդքիեքեր
DE	Göttinger Stracke	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Գյոթինգեր Շտրաքը
DE	Greußener Salami	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Գրոյսեներ Ջալամի
DE	Gurken von der Insel Reichenau	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Գուրկըն ֆոն դեր Ինզել Բայխենաու
DE	Halberstädter Würstchen	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Հալբերշտեդեր Վյուրստիեն
DE	Hessischer Apfelwein	SMM	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Հեսիշեր Ապֆելվայն
DE	Hessischer Handkäse / Hessischer Handkäs	SMM	Juustot	Հեսիշեր Հանդքեզե / Հեսիշեր Հանդքիզ
DE	Hofer Bier	SMM	Oluet	Հոֆեր Բիր
DE	Hofer Rindfleischwurst	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Հոֆեր Բինֆլայշվուրսթ
DE	Holsteiner Karpfen	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Հոլշտեներ Քարպֆըն
DE	Holsteiner Katenschinken / Holsteiner Schinken/ Holsteiner Katenrauschschinken/ Holsteiner Knochenschinken	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Հոլշտեներ Քարնշինըն / Հոլշտայներ Շինըն / Հոլշտեներ Քատենրաուրշինըն / Հոլշտենըն Քոնխընշինըն
DE	Holsteiner Tilsiter	SMM	Juustot	Հոլշտեներ Թիլզիթը
DE	Hopfen aus der Hallertau	SMM	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Հոֆիֆըն առև դե Հալարթաու
DE	Höri Bülle	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Հուրի Բյուլը

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
DE	Kölsch	SMM	Oluet	Քոլշ
DE	Kulmbacher Bier	SMM	Oluet	Քուլմբախեր Բիր
DE	Lausitzer Leinöl	SMM	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Լաուզիցեր Լայնիլ
DE	Lübecker Marzipan	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Լյուբեքեր Մացիփան
DE	Lüneburger Heidekartoffeln	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Լյունեբորգեր Հայդեքարթոֆելն
DE	Lüneburger Heidschnucke	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Լյունեբորգեր Հայդշնոքլե
DE	Mainfranken Bier	SMM	Oluet	Մայնֆրանկըն Բիր
DE	Meißner Fummel	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Մայսներ Ֆումմել
DE	Münchener Bier	SMM	Oluet	Մյունխներ Բիր
DE	Nieheimer Käse	SMM	Juustot	Նիհեմեր Քիզլ
DE	Nürnberger Bratwürste; Nürnberger Rostbratwürste	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Նյունբերգեր Բրատվորստը, Նյունբերգեր Բոստբրատվորստը
DE	Nürnberger Lebkuchen	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Նյունբերգեր Լեբքուխն
DE	Obazda / Obatzter	SMM	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Օբազդա/Օբացթեր
DE	Oberlausitzer Biokarpfen	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Օբերլաուզիցեր Բիոքարպֆն
DE	Oberpfälzer Karpfen	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Օբերպֆելցեր Քարպֆն
DE	Odenwälder Frühstückskäse	SAN	Juustot	Օդենվալդեր Ֆրյուստյուքսքեզ
DE	Reuther Bier	SMM	Oluet	Րոյթեր Բիր
DE	Rheinisches Apfelkraut	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Րայնիշլըս Ապֆելքրաուտ

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
DE	Rheinisches Zuckerrübenkraut / Rheinischer Zuckerrübensirup / Rheinisches Rübenkraut	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Բայնիշըս Ցուկրուբենքրաուրթ/ Բայնիշըս Ցուկրուբենգիրով/ Բայնիշըս Բուրենքրաուրթ
DE	Salate von der Insel Reichenau	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ջալաթե ֆոն դեր Ինգել Բայխենաու
DE	Salzwedeler Baumkuchen	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, kondi-toriatuotteet, keksit ja muut lei-pomotuotteet	Ջալցվեդելեր Բաումքուխըն
DE	Schrobenhausener Spargel/Spargel aus dem Schrobenhausener Land/Spargel aus dem Anbaugesbiet Schrobenhausen	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Շրոբրնհաուզընեյր Շպարգըլ/ Շպարգըլ աուս դեմ Շրոբրնհաուզընեյր Լանդ/ Շպարգըլ աուս դեմ Անբաուգեբիթ Շրոբրնհաուզըն
DE	Schwäbische Maultaschen/ Schwäbische Suppenmaultaschen	SMM	Pastavalmisteet	Շվիբիշը Մաուլթաշըն/ Շվիբիշը Ջոպընմաուլթաշըն
DE	Schwäbische Spätzle / Schwäbische Knöpfle	SMM	Pastavalmisteet	Շվեբիշը Սպեցլը/ Շվեբիշը Քնոպֆլը
DE	Schwäbisch-Hällisches Quali-tätsschweinefleisch	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Շվեբիշ-Հելլիշես Քվալիթիթսշվայնֆլայշ
DE	Schwarzwälder Schinken	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Շվացվելդեր Շինքըն
DE	Schwarzwaldforelle	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäi-set sekä niistä valmistetut tuotteet	Շվարցվալդֆորելը
DE	Spalt Spalter	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuot-teet (mausteet jne.)	Շպալթ Շպալթեր
DE	Spargel aus Franken/Fränkischer Spargel/Franken-Spargel	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Շպարգըլ աուս Ֆրանկըն / Ֆրենքիշեր Շպարգըլ/ Ֆրանկըն-Շպարգըլ
DE	Spreewälder Gurken	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Շպրեվելդեր Գուրկըն
DE	Spreewälder Meerrettich	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Շպրեվելդեր Մերրեթիխ
DE	Stromberger Pflaume	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Շտրոմբերգեր Փֆլաումը

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
DE	Tettninger Hopfen	SMM	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Թետնանգեր Հոպֆըն
DE	Thüringer Leberwurst	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Թյուրիներ Լիբրվոսթ
DE	Thüringer Rostbratwurst	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Թյուրիներ Րոստբրատվորսթ
DE	Thüringer Rotwurst	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Թյուրիներ Րոտվորսթ
DE	Tomaten von der Insel Reichenau	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Թոմատըն ֆոն դեր Ինզել Րայխենաու
DE	Walbecker Spargel	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Վալբեքեր Շպարգըլ
DE	Weideochse vom Limpurger Rind	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վայդըոքսը ֆոմ Լիմպուրգեր Բինդ
DE	Weißlacker / Allgäuer Weißlacker	SAN	Juustot	Վայսլաքեր / Ալգոյեր Վայսլաքեր
DE	Westfälischer Knochenschinken	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Վեսթֆելիշեր Քնոխընշինկըն
DE	Westfälischer Pumpernickel	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Վեսթֆելիշեր Փոմպերնիկըլ
GR	Άγιος Ματθαίος Κέρκυρας	SMM	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Այյոս Մատթեոս Կերկիրաս
GR	Αγουρέλαιο Χαλκιδικής	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ադուրելիո Խալկիդիկիս
GR	Ακτινίδιο Πιερίας	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ակտինիդիո Պիերիաս
GR	Ακτινίδιο Σπερχειού	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ակտինիդիո Սպերխիու
GR	Ανεβάτο	SAN	Juustot	Անեվատո
GR	Αποκορώνας Χανίων Κρήτης	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ապոկորոնաս Խանինոս Կրիտիս

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
GR	Αρνάκι Ελασσόνας	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Առնակի Էլասոնաս
GR	Αρχάνες Ηρακλείου Κρήτης	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Արխանես Իրակլիու Կրիտիս
GR	Αυγοτάραχο Μεσολογγίου	SAN	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Ավղոտարախո Մեսολոնգիու
GR	Βιάννος Ηρακλείου Κρήτης	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Վիանոս Իրակլիու Կրիտիս
GR	Βόρειος Μυλοπόταμος Ρεθύμνης Κρήτης	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Վորիոս Միլոպոտամոս Բեթիմնիս Կրիտիս
GR	Γαλανό Μεταγγιτσίου Χαλκιδικής	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Դալանո Մետանգիցիու Խալկիդիկիս
GR	Γαλοτύρι	SAN	Juustot	Դալոտիրի
GR	Γραβιέρα Αγράφων	SAN	Juustot	Դրավյերա Աղրաֆոն
GR	Γραβιέρα Κρήτης	SAN	Juustot	Դրավյերա Կրիտիս
GR	Γραβιέρα Νάξου	SAN	Juustot	Դրավյերա Նաքսու
GR	Ελιά Καλαμάτας	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Էլյա Կալամատաս
GR	Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο "Τροιζηνία"	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Էքսերետիկո պարթենո էլեոլադո "Տրոյզինիա"
GR	Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο Θρακικό	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Էքսերետիկո պարթենո էլեոլադո Թրակիկո
GR	Εξαιρετικό Παρθένο Ελαιόλαδο Σέλινο Κρήτης	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Էքսերետիկո Պարթենո Էլեոլադո Սելինո Կրիտիս
GR	Ζάκυνθος	SMM	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Չակինթոս
GR	Θάσος	SMM	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Թասոս
GR	Θρούμπα Αμπαδιάς Ρεθύμνης Κρήτης	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Թրոմբա Ամպադյաս Բեթիմնիս Կրիտիս
GR	Θρούμπα Θάσου	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Թրոմբա Թասու

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
GR	Θρούμπα Χίου	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Թրումբա Խիու
GR	Καλαθάκι Λήμνου	SAN	Juustot	Կալաթակի Լիմնու
GR	Καλαμάτα	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Կալամատա
GR	Κασέρι	SAN	Juustot	Կասերի
GR	Κατίκι Δομοκού	SAN	Juustot	Կատիկի Դոմոկու
GR	Κατσικάκι Ελασσόνας	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կացիկակի Էլասոնաս
GR	Κελυφωτό φυστίκι Φθιώτιδας	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կելիֆոտո Ֆիստիկի Ֆθιωτιդաս
GR	Κεράσια τραγανά Ροδοχωρίου	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կերասյա տրաղանա Բողηխորիու
GR	Κεφαλογραβιέρα	SAN	Juustot	Կեֆալողրավյերա
GR	Κεφαλονιά	SMM	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Կեֆալոնյա
GR	Κολυμβάρι Χανίων Κρήτης	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Կոլիմվարի Խանինոն Կրիտիս
GR	Κονσερβολιά Αμφίσης	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կոնսերվոլյա Ամֆիսիս
GR	Κονσερβολιά Άρτας	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կոնսերվոլյա Արտաս
GR	Κονσερβολιά Αταλάντης	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կոնսերվոլյա Ատալանտիս
GR	Κονσερβολιά Πηλίου Βόλου	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կոնսերվոլյա Պիլու Վոլու
GR	Κονσερβολιά Ροβίων	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կոնսերվոլյա Բովիոն
GR	Κονσερβολιά Στυλίδας	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կոնսերվոլյա Ստիլիդաս
GR	Κοπανιστή	SAN	Juustot	Կոպանիստի

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
GR	Κορινθιακή Σταφίδα Βοστίτσα	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կորինթիակի Ստաֆիդա Վոստիցա
GR	Κουμ Κουάτ Κέρκυρας	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կում Կուատ Կերկիրաս
GR	Κρανίδι Αργολίδας	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Կրանիդի Աργολիդաս
GR	Κρητικό παξιμάδι	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Կրիտիկո Պαքսիմադի
GR	Κροκέες Λακωνίας	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Կրոկես Լակոնիաս
GR	Κρόκος Κοζάνης	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Կրոկոս Կոζանիս
GR	Λαδοτύρι Μυτιλήνης	SAN	Juustot	Լադոտիրի Միտիլինիս
GR	Λακωνία	SMM	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Լակոնիս
GR	Λέσβος; Μυτιλήνη	SMM	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Լեսվոս, Միտիլինի
GR	Λυγουριό Ασκληπείου	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Լիդուրյո Ասկլիպիո
GR	Μανούρι	SAN	Juustot	Մանուրի
GR	Μανταρίνι Χίου	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մանդարինի Խիո
GR	Μαστίχα Χίου	SAN	Luonnonkumit ja kumihartsit	Մաստիխա Խիո
GR	Μαστιχέλαιο Χίου	SAN	Haihtuvat öljyt	Մաստիխելեո Խիո
GR	Μέλι Ελάτης Μαινάλου Βανίλια	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Մելի Էլատիս Մենալո Վանիլյա
GR	Μεσσαρά	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Մեսարա
GR	Μετσοβόνη	SAN	Juustot	Մեցովոնե
GR	Μήλα Ζαγοράς Πηλίου	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Միլա Զադորաս Պիլիո

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
GR	Μήλα Ντελίσιους Πιλαφά Τριπόλεως	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Միլա Տելիսիուս Պիլաֆա Տրիպոլեոս
GR	Μήλο Καστοριάς	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Միլո Կաստորյաս
GR	Μπάτζος	SAN	Juustot	Բաձոս
GR	Ξερά σύκα Κύμης	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Քսերա սիկա Կիմիս
GR	Ξηρά Σύκα Ταξιάρχη	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Քսիրա Սիկա Տաքսիարխի
GR	Ξύγαλο Σητείας / Ξίγαλο Σητείας	SAN	Juustot	Քսիդալո Սիտիաս/ Քսիդալո Սիտիաս
GR	Ξυνομυζήθρα Κρήτης	SAN	Juustot	Քսինոմիզիթրա Կրիտիսիս
GR	Օλυμπία	SMM	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Օլիմբիա
GR	Πατάτα Κάτω Νευροκοπίου	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պատատա Կատո Նեվրոկոպիոս
GR	Πατάτα Νάξου	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պատատա Նաքոս
GR	Πεζά Ηρακλείου Κρήτης	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Պեզա Իրակլիլիոս Կրիտիսիս
GR	Πέτρινα Λακωνίας	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Պետրինա Լակոնիաս
GR	Πηχτόγαλο Χανίων	SAN	Juustot	Պիխտոդալո Խանիոն
GR	Πορτοκάλια Μάλεμε Χανίων Κρήτης	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պորտոկալյա Մալեմե Խանիոն Կրիտիսիս
GR	Πράσινες Ελιές Χαλκιδικής	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պրասինես Էլյես Խալկիդիկիսիս
GR	Πρέβεζα	SMM	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Պրեվեզա
GR	Ροδάκινα Νάουσας	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Րոդակինա Նաուսաս

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
GR	Ρόδος	SMM	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ռոդոս
GR	Σάμος	SMM	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Սամոս
GR	Σαν Μιχάλη	SAN	Juustot	Սան Միխալի
GR	Σητεία Λασιθίου Κρήτης	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Սիտիա Λασιθիոյ Կրիտի
GR	Σταφίδα Ζακύνθου	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ստաֆիդա Զակինթոս
GR	Σταφίδα Ηλείας	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ստաֆիդա Իլիաս
GR	Σταφίδα Σουλτανίνα Κρήτης	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ստաֆիդա Սուլտանինա Կրիտի
GR	Σύκα Βραβρόνας Μαρκοπούλου Μεσογείων	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Սիկա Վրավրոնաս Մարկոպուլոս Մεσογիոն
GR	Σφέλα	SAN	Juustot	Սֆելա
GR	Τοματάκι Σαντορίνης	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Տոմատակի Տանտորինի
GR	Τσακόνικη μελιτζάνα Λεωνιδίου	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Չակոնիկի Մելիձանա Լեոնիդիոս
GR	Τοίχλα Χίου	SAN	Luonnonkumit ja kumihartsit	Յիլիա Խիոս
GR	Φάβα Σαντορίνης	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆավա Սանտորինի
GR	Φασόλια (Γίγαντες Ελέφαντες) Πρεσπών Φλώρινας	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆասոլյա (Յիրանդես Էլեֆանտես) Պրեսպոն Ֆլորինաս
GR	Φασόλια (πλακέ μεγαλόσπερμα) Πρεσπών Φλώρινας	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆասոլյա (պլակե մեղալոսպերմա) Պրեսպոն Ֆլորինաս
GR	Φασόλια Βανίλιες Φενεού	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆասոլյա Վանիլյես Ֆենեոս

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
GR	ΦΑΣΟΛΙΑ ΓΙΓΑΝΤΕΣ — ΕΛΕΦΑΝΤΕΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	ՖԱՍՈՆԼԻՅԱ ՅԻՂԱՆԴԵՍ – ԷԼԵՖԱՆԴԵՍ ԿԱՍՏՈՐՅԱՍ
GR	Φασόλια γίγαντες ελέφαντες Κάτω Νευροκοπίου	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆասոլյա յիղանդէս Էլեֆանդէս Կատո Նեվրոկոպիու
GR	Φασόλια κοινά μεσόσπερμα Κάτω Νευροκοπίου	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆասոլյա կինա մետոսպերմա Կատո Նեվրոկոպիու
GR	Φέτα	SAN	Juustot	Ֆետա
GR	Φιρίκι Πηλίου	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆիրիկի Պիլիու
GR	Φοινικί Λακωνίας	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ֆինիկի Լակոնիաս
GR	Φορμαέλλα Αράχωβας Παρνασσού	SAN	Juustot	Ֆորմաէլա Արախովաս Պարնասու
GR	Φυστίκι Αίγινας	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆիստիկի Էգինաս
GR	Φυστίκι Μεγάρων	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆիստիկի Մեղարոն
GR	Χανιά Κρήτης	SMM	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Խանյա Կրիտիս
HU	Alföldi kamillavirágzat	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Ալֆյոլդի կամիլլավիրագզատ
HU	Budapesti téliszalámi	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Բուդապեշտի տիլիսալամի
HU	Csabai kolbász/Csabai vastagkolbász	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Չաբաի կոլբաս/ Չաբաի վաստագկոլբաս
HU	Gönci kajszibarack	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Գյունցի կայսիբարացկ
HU	Gyulai kolbász / Gyulai pároskolbász	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Գյուլաի կոլբաս/ Գյուլաի պարոշկոլբաս
HU	Hajdúsági torma	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Հայդուշագի տորմա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
HU	Kalocsai fűszerpaprika őrlemény	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Կալոչսահի ֆյուսերպապրիկա օրլեմէնյ
HU	Magyar szürkemarha hús	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Մազյար սուրկեմարհա հուշ
HU	Makói vöröshagyma; Makói hagyma	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մակոի վորոշհագյմա, Մակոի հագյմա
HU	Szegedi fűszerpaprika-őrlemény/Szegedi paprika	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Սեգեդի ֆյուսերպապրիկա – օրլեմէնյ / Սեգեդի պապրիկա
HU	Szegedi szalámi; Szegedi téliszalámi	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սեգեդի սալամի, Սեգեդի տէլիսալամի
HU	Szentesi paprika	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Սենտեշի պապրիկա
HU	Szőregi rózsatő	SMM	Kukat ja koristekasvit	Սյորեգի ռոժատո
IE	Clare Island Salmon	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Քլեր Այլնդ Սալմոն
IE	Connemara Hill lamb; Uain Sléibhe Chonamara	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Քոնեմարա Հիլ լեմ, Ուեն Շլեյվե խոնմարա
IE	Imokilly Regato	SAN	Juustot	Այմոկիլի Բեգատո
IE	Timoleague Brown Pudding	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Թիմոլիգ Բրաուն Փուդինգ
IE	Waterford Blaa / Blaa	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, kondi-toriatuotteet, keksit ja muut lei-pomotuotteet	Ուաթերֆորդ Բլաա/ Բլաա
IT	Abbacchio Romano	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Աբաքքիո Ռոմանո
IT	Acciughe sotto sale del Mar Ligure	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Աչուգե ստոն սալե դել Մար Լիգուրե
IT	Aceto Balsamico di Modena	SMM	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Աչետո Բալսամիկո դի Մոդենա
IT	Aceto balsamico tradizionale di Modena	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Աչետո բալսամիկո տրադիցիոնալե դի Մոդենա
IT	Aceto balsamico tradizionale di Reggio Emilia	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Աչետո բալսամիկո տրադիցիոնալե դի Ռեջիո Էմիլիա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
IT	Aglio Bianco Polesano	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ալյո Բյանկո Պոլեզանո
IT	Aglio di Voghiera	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ալյո դի Վոգիերա
IT	Agnello del Centro Italia	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Անյելլո դել Ճենտրո Իտալիա
IT	Agnello di Sardegna	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Անյելլո դի Սարդենյա
IT	Alto Crotonese	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ալտո Կրոտոնեզե
IT	Amarene Brusche di Modena	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ամարենե Բրուսկե դի Մոդենա
IT	Aprutino Pescarese	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ապրուտինո Պեսկարեզե
IT	Arancia del Gargano	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Արանչիա դել Գարգանո
IT	Arancia di Ribera	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Արանչյա դի Ռիբերա
IT	Arancia Rossa di Sicilia	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Արանչյա Ռոսսա դի Սիչիլիա
IT	Asiago	SAN	Juustot	Ազիագո
IT	Asparago Bianco di Bassano	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ասպարագո Բյանկո դի Բասսանո
IT	Asparago bianco di Cimadolmo	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ասպարագո բյանկո դի Չիմադոլմո
IT	Asparago di Badoere	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ասպարագո դի Բադոերե
IT	Asparago di Cantello	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ասպարագո դի Կանտելլո
IT	Asparago verde di Altedo	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ասպարագո վերդե դի Ալտեդո
IT	Basilico Genovese	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Բազիլիկո Ջենովեզե

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
IT	Bergamotto di Reggio Calabria – Olio essenziale	SAN	Haihtuvat öljyt	Բեռգամոտտո դի Ռեջջիո Օլիո էսենցիալե
IT	Bitto	SAN	Juustot	Բիտտո
IT	Bra	SAN	Juustot	Բռա
IT	Bresaola della Valtellina	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Բրեզաոլա դելլա Վալտելինա
IT	Brisighella	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Բրիզիգելլա
IT	Brovada	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Բրովադա
IT	Bruzio	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Բրուզիո
IT	Caciocavallo Silano	SAN	Juustot	Վաչիոկավալլո Սիլանո
IT	Canestrato di Moliterno	SMM	Juustot	Վանիստրատո դի Մոլիտերնո
IT	Canestrato Pugliese	SAN	Juustot	Վանիստրատո Պուլյեզե
IT	Canino	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Վանինո
IT	Cantuccini Toscani/Cantucci Toscani	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Վանտուչինի Տոսկանի/Վանտուչի Տոսկանի
IT	Capocollo di Calabria	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Վեպոկոլլո դի Վալաբրիա
IT	Cappellacci di zucca ferraresi	SMM	Pastavalmisteet	Վապպելաչչի դի ցուկկա ֆերառեզի
IT	Cappero di Pantelleria	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Վապպեռո դի Պանտելլերիա
IT	Carciofo Brindisino	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Վարչոֆո Բրինդիզինո
IT	Carciofo di Paestum	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Վարչոֆո դի Պեստում

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
IT	Carciofo Romanesco del Lazio	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կարչոֆո Ռոմանեսկո դել Լացիո
IT	Carciofo Spinoso di Sardegna	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կարչոֆո Սպինոզո դի Սարդինյա
IT	Carota dell'Altopiano del Fucino	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կարոտե դել Ալտոպիանո դել Ֆուչինո
IT	Carota Novella di Ispica	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կարոտա Նովելլա դի Իսպիկա
IT	Cartoceto	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Կարտոչետո
IT	Casatella Trevigiana	SAN	Juustot	Կազատելլա Տրեվիջիանա
IT	Casciotta d'Urbino	SAN	Juustot	Կաշոտտա դ'Ուրբինո
IT	Castagna Cuneo	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կաստանյա Կունեո
IT	Castagna del Monte Amiata	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կաստանյա դել Մոնտե Ամիատա
IT	Castagna di Montella	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կաստանյա դի Մոնտելլա
IT	Castagna di Vallerano	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կաստանյա դի Վալլերանո
IT	Castelmagno	SAN	Juustot	Կաստելմանյո
IT	Chianti Classico	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Կիանտի Կլասիկո
IT	Ciauscolo	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Չիաուսկոլո
IT	Cilento	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Չիլենտո
IT	Ciliegia dell'Etna	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Չիլիեջա դել Էտնա
IT	Ciliegia di Marostica	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Չիլիեջա դի Մարոստիկա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
IT	Ciliegia di Vignola	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Չիլիեջա դի Վինյոլա
IT	Cinta Senese	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Չինտա Սենեզե
IT	Cipolla bianca di Margherita	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Չիպոլլա բյանկա դի Մարգերիտա
IT	Cipolla Rossa di Tropea Calabria	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Չիպոլլա Ռոսսա դի Տրոպեա Կալաբրիա
IT	Cipollotto Nocerino	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Չիպոլլոտտո Նոչերինո
IT	Clementine del Golfo di Taranto	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կլեմենտինե դել Գոլֆո դի Տարանտո
IT	Clementine di Calabria	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կլեմենտինե դի Կալաբրիա
IT	Collina di Brindisi	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Կոլլինա դի Բրինդիզի
IT	Colline Pontine	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Կոլլինե Պոնտինե
IT	Colline di Romagna	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Կոլլինե դի Ռոմանյա
IT	Colline Salernitane	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Կոլլինե Սալեռնիտանե
IT	Colline Teatine	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Կոլլինե Տեատինե
IT	Coppa di Parma	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Կոպպա դի Պարմա
IT	Coppa Piacentina	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Կոպպա Պիասենտինա
IT	Coppia Ferrarese	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Կոպպիա Ֆերարեզե
IT	Cotechino Modena	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Կոտեկինո Մոդենա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
IT	Cozza di Scardovari	SAN	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Կոցցա դի Սկառովարի
IT	Crudo di Cuneo	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Կրուդո դի Կունեո
IT	Culatello di Zibello	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Կուլատելլո դի Չիբելլո
IT	Dauno	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Դաունո
IT	Fagioli Bianchi di Rotonda	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆաջոլի Բիանկի դի Ռոտոնդա
IT	Fagiolo Cannellino di Atina	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆաջոլո Կաննելլինո դի Ատինա
IT	Fagiolo Cuneo	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆաջոլո Կունեո
IT	Fagiolo di Lamon della Vallata Bellunese	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆաջոլո դի Լամոն դելլա Վալլատա Բելլունեզե
IT	Fagiolo di Sarconi	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆաջոլո դի Սարկոնի
IT	Fagiolo di Sorana	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆաջոլո դի Սորանա
IT	Farina di castagne della Lunigiana	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆարինա դի կաստանյե դելլա Լունիջիանա
IT	Farina di Neccio della Garfagnana	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆարինա դի Նեչչիո դելլա Գարֆաչանա
IT	Farro della Garfagnana	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆարո դելլա Գարֆաչանա
IT	Farro di Monteleone di Spoleto	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆարո դի Մոնտելեոնե դի Սպոլետո
IT	Fichi di Cosenza	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆիկի դի Կոզենցա
IT	Fico Bianco del Cilento	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆիկո Բյանկո դել Չիլենտո

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
IT	Ficodindia dell'Etna	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆիկոդինդիա դել Էտնա
IT	Ficodindia di San Cono	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆիկոդինդիա դի Սան Կոնո
IT	Finocchiona	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Ֆինոկկիոնա
IT	Fiore Sardo	SAN	Juustot	Ֆիորե Սարդո
IT	Focaccia di Recco col formaggio	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, kondi-toriatuotteet, keksit ja muut lei-pomotuotteet	Ֆոկաչչա դի Ռեկո կոլ Ֆոռմաջոն
IT	Fontina	SAN	Juustot	Ֆոնտինա
IT	Formaggella del Luinese	SAN	Juustot	Ֆորմաջելլա դել Լուինեզե
IT	Formaggio di Fossa di Sogliano	SAN	Juustot	Ֆորմաջոն դի Ֆոսսա դի Սոլյանո
IT	Formai de Mut dell'Alta Valle Brembana	SAN	Juustot	Ֆորմաի դե Մուտ դել Ալտա Վալլե Բրեմբանա
IT	Fungo di Borgotaro	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆունգո դի Բորգոտարո
IT	Garda	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Գարդա
IT	Gorgonzola	SAN	Juustot	Գորգոնզոլա
IT	Grana Padano	SAN	Juustot	Գրանա Պադանո
IT	Insalata di Lusia	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ինսալատա դի Լուզիա
IT	Irpinia – Colline dell'Ufita	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Իրպինիա – Կոլլինե դել Ուֆիտա
IT	Kiwi Latina	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կիուի Լատինա
IT	La Bella della Daunia	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Լա Բելլա Դելլա Դաունիա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
IT	Laghi Lombardi	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Լագի Լոմբարդի
IT	Lametia	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Լամեթիա
IT	Lardo di Colonnata	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Լարդո դի Կոլոննատա
IT	Lenticchia di Castelluccio di Norcia	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Լենտիլքիա դի Կաստելլուչչո դի Նորչա
IT	Limone Costa d'Amalfi	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Լիմոնե Կոստա դ'Ամալֆի
IT	Limone di Rocca Imperiale	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Լիմոնե դի Ռոկկա Իմպերիալե
IT	Limone di Siracusa	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Լիմոնե դի Սիրակուզա
IT	Limone di Sorrento	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Լիմոնե դի Սորրենտո
IT	Limone Femminello del Gargano	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Լիմոնե Ֆեմինելլո դել Գարգանո
IT	Limone Interdonato Messina	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Լիմոնե Ինտերոնատո Մեսսինա
IT	Liquirizia di Calabria	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Լիկուիրիզիա դի Կալաբրիա
IT	Lucca	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Լուկկա
IT	Maccheroncini di Campofilone	SMM	Pastavalmisteet	Մակկերոնչինի դի Կամպոֆիլոնե
IT	Marrone del Mugello	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մարոնե դել Մուջելլո
IT	Marrone della Valle di Susa	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մարոնե դելլա Վալե դի Սուզա
IT	Marrone di Caprese Michelangelo	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մարոնե դի Կապրեզե Միկելանջելո

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
IT	Marrone di Castel del Rio	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մառռոնէ դի Կաստել դել Ռիո
IT	Marrone di Combai	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մառռոնէ դի Բոմբայ
IT	Marrone di Roccadaspide	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մառռոնէ դի Ռոկկադասպիդէ
IT	Marrone di San Zeno	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մառռոնէ դի Սան Զենո
IT	Marroni del Monfenera	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մառռոնի դել Մոնֆեներա
IT	Mela Alto Adige; Südtiroler Apfel	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մելա Ալտո Ադիջէ, Սուդտիրոլեր Աաֆել
IT	Mela di Valtellina	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մելա դի Վալտելլինա
IT	Mela Rossa Cuneo	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մելա Ռոսա Կունեո
IT	Mela Val di Non	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մելա Վալ դի Նոն
IT	Melannurca Campana	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մելաննուրկա Կամպանա
IT	Melanzana Rossa di Rotonda	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մելանցանա Ռոսա դի Ռոտոնդա
IT	Melone Mantovano	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մելոնէ Մմանտովանո
IT	Miele della Lunigiana	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Միելէ դելլա Լունիջանա
IT	Miele delle Dolomiti Bellunesi	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Միելէ դելլէ Դոլոմիտի Բելլունէզի
IT	Miele Varesino	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Միելէ Վարեզինո

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
IT	Molise	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Մոլիզե
IT	Montasio	SAN	Juustot	Մոնտասիո
IT	Monte Etna	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Մոնտե Էտնա
IT	Monte Veronese	SAN	Juustot	Մոնտե Վերոնեզե
IT	Monti Iblei	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Մոնտի Իբլեի
IT	Mortadella Bologna	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Մոռտադելլա Բոլոնյա
IT	Mortadella di Prato	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Մոռտադելլա դի Պրատո
IT	Mozzarella di Bufala Campana	SAN	Juustot	Մոցարելլա դի Բուֆալա Կամպանա
IT	Murazzano	SAN	Juustot	Մուրազանո
IT	Nocciola del Piemonte; Nocciola Piemonte	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Նոչյոլա դել Պիեմոնտե, Նոչյոլա Պիեմոնտե
IT	Nocciola di Giffoni	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Նոչյոլա դի Զիֆոնի
IT	Nocciola Romana	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Նոչյոլա Ռոմանա
IT	Nocellara del Belice	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Նոչելլարա դել Բելիչե
IT	Nostrano Valtrompia	SAN	Juustot	Նոստրանո Վալտրոմպիա
IT	Oliva Ascolana del Piceno	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Օլիվա Ասկոլանա դել Պիչենո
IT	Pagnotta del Dittaino	SAN	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Պանյոտա դել Դիտտայնո
IT	Pampapato di Ferrara/Pampepato di Ferrara	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Պամպապատո դի Ֆերրարա/ Պամպիպատո դի Ֆերրարա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
IT	Pancetta di Calabria	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պանչետտա դի Կալաբրիա
IT	Pancetta Piacentina	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պանչետտա Պիաչենտինա
IT	Pane casareccio di Genzano	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Պանե կասարեչչո դի Ջենջանո
IT	Pane di Altamura	SAN	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Պանե դի Ալտամուրա
IT	Pane di Matera	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Պանե դի Մատերա
IT	Pane Toscano	SAN	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Պանե Տոսկանո
IT	Panforte di Siena	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Պանֆորտե դի Սիենա
IT	Parmigiano Reggiano	SAN	Juustot	Պարմիջանո Ռիջջանո
IT	Pasta di Gragnano	SMM	Pastavalmisteet	Պաստա դի Գրանյանո
IT	Patata dell'Alto Viterbese	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պատակա դել'Ալտո Վիտերբեզե
IT	Patata della Sila	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պատատա դելլա Սիլա
IT	Patata di Bologna	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պատատա դի Բոլոնյա
IT	Patata novella di Galatina	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պատատա նովելլա դի Գալանտինա
IT	Patata Rossa di Colfiorito	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պատատա Ռոսսա դի Կոլֆիորիտո
IT	Pecorino Crotonese	SAN	Juustot	Պեկորինո Կրոտոնեզե
IT	Pecorino delle Balze Volterrane	SAN	Juustot	Պեկորինո դելլե Բալզե Վոլտերանե
IT	Pecorino di Filiano	SAN	Juustot	Պեկորինո դի Ֆիլիանո

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
IT	Pecorino di Picinisco	SAN	Juustot	Պեկորինո դի Պիչինիսկո
IT	Pecorino Romano	SAN	Juustot	Պեկորինո Ռոմանո
IT	Pecorino Sardo	SAN	Juustot	Պեկորինո Սարդո
IT	Pecorino Siciliano	SAN	Juustot	Պեկորինո Սիչիլիանո
IT	Pecorino Toscano	SAN	Juustot	Պեկորինո Տոսկանո
IT	Penisola Sorrentina	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Պենիզոլա Սորրենտինա
IT	Peperone di Pontecorvo	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պեպերոնե դի Պոնտեկորվո
IT	Peperone di Senise	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պեպերոնե դի Սենիզե
IT	Pera dell'Emilia Romagna	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պերա դել'Էմիլիա Ռոմանյա
IT	Pera mantovana	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պերա մանտովանա
IT	Pesca di Leonforte	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պեսկա դի Լեոնֆորտե
IT	Pesca di Verona	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պեսկա դի Վերոնա
IT	Pesca e Nettarina di Romagna	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պեսկա և Նետտարինա դի Ռոմանյա
IT	Pescabivona	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պեսկաբիվոնա
IT	Piacentinu Ennese	SAN	Juustot	Պիաչենտինու Էննեզե
IT	Piadina Romagnola / Piada Romagnola	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Պիադինա Ռոմանյոլա / Պիադա Ռոմանյոլա
IT	Piave	SAN	Juustot	Պիավե
IT	Pistacchio verde di Bronte	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պիստաքքիո վերդե դի Բրոնտե

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
IT	Pomodoro del Piennolo del Vesuvio	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պոմոդորինը դեղ Պիեննոլո դեղ Վեզուվիո
IT	Pomodoro di Pachino	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պոմոդորո դի Պակինո
IT	Pomodoro S. Marzano dell'Agro Sarnese-Nocerino	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պոմոդորո Ս. Մարզանո դեղ Ագրո Սարնեզե Նոչերինո
IT	Porchetta di Ariccia	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պորկետտա դի Արիչչա
IT	Pretuziano delle Colline Teramane	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Պրետուզիանո դեղլե Կոլլինե Տերամանե
IT	Prosciutto Amatriciano	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պրոշիտտո Ամատրիչանո
IT	Prosciutto di Carpegna	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պրոշիտտո դի Կարպենյա
IT	Prosciutto di Modena	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պրոշիտտո դի Մոդենա
IT	Prosciutto di Norcia	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պրոշիտտո դի Նորչա
IT	Prosciutto di Parma	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պրոշիտտո դի Պարմա
IT	Prosciutto di S. Daniele	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պրոշիտտո դի Ս. Դանիելե
IT	Prosciutto di Sauris	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պրոշիտտո դի Սաուրիս
IT	Prosciutto Toscano	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պրոշիտտո Տոսկանո
IT	Prosciutto Veneto Berico-Euganeo	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պրոշիտտո Վենիտո Բերիկո-Էուգանեո
IT	Provolone del Monaco	SAN	Juustot	Պրովոլոնե դեղ Մոնակո
IT	Provolone Valpadana	SAN	Juustot	Պրովոլոնե Վալպադանա
IT	Puzzone di Moena / Spretz Tzaorì	SAN	Juustot	Պուզոնե դի Մոենա/ Սպրեց Ծաորի

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
IT	Quartirolo Lombardo	SAN	Juustot	Կուարտիրոլո Լոմբարդո
IT	Radicchio di Chioggia	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ռադիկկիո դի Կիոջա
IT	Radicchio di Verona	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ռադիկկիո դի Վերոնա
IT	Radicchio Rosso di Treviso	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ռադիկկիո Ռոսո դի Տրեվիզո
IT	Radicchio Variegato di Castelfranco	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ռադիկկիո Վարեգատո դի Կաստալֆրանկո
IT	Ragusano	SAN	Juustot	Ռագուզանո
IT	Raschera	SAN	Juustot	Ռասկերա
IT	Ricciarelli di Siena	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Ռիչչարելլի դի Սիենա
IT	Ricotta di Bufala Campana	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Ռիկոտտա դի Բուֆալա Կամպանա
IT	Ricotta Romana	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Ռիկոտտա Ռոմանա
IT	Riso del Delta del Po	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ռիզո դել Դալտա դել Պո
IT	Riso di Baraggia Biellese e Vercellese	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ռիզո դի Բարաջա Բիելլեզե և Վերչելլեզե
IT	Riso Nano Vialone Veronese	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ռիզո Նանո Վիալոնե Վերոնեզե
IT	Riviera Ligure	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ռիվիերա Լիգուրե
IT	Robiola di Roccaverano	SAN	Juustot	Ռոբիոլա դի Ռոկկավերանո
IT	Sabina	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Սաբինա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
IT	Salama da sugo	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սալամա դա սուգո
IT	Salame Brianza	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սալամե Բրիանցա
IT	Salame Cremona	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սալամե Կրեմոնա
IT	Salame di Varzi	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սալամե դի Վարցի
IT	Salame d'oca di Mortara	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սալամե դ'օքա դի Մորտարա
IT	Salame Felino	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սալամե Ֆելինո
IT	Salame Piacentino	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սալամե Պիաչենտինո
IT	Salame Piemonte	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սալամե Պիեմոնտե
IT	Salame S. Angelo	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սալամե Սան Անջելո
IT	Salamini italiani alla cacciatora	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սալամինի իտալիանի ալլա կաչատորա
IT	Sale Marino di Trapani	SMM	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Սալե Մարինո դի Տրապանի
IT	Salmerino del Trentino	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Սալմերինո դել Տրենտինո
IT	Salsiccia di Calabria	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սալսիչչա դի Կալաբրիա
IT	Salva Cremasco	SAN	Juustot	Սալվա Կրեմասկո
IT	Sardegna	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Սարդենյա
IT	Scalogni di Romagna	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Սկալոնյո դի Ռոմանյա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
IT	Sedano Bianco di Sperlunga	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Սեդանո Բիանկո դի Սպերլոնգա
IT	Seggiano	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Սեջջանո
IT	Silter	SAN	Juustot	Սիլտեր
IT	Soppressata di Calabria	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սոպրեսատա դի Կալաբրիա
IT	Sopressa Vicentina	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սոպրեսա Վիչենտինա
IT	Speck Alto Adige / Südtiroler Markenspeck / Südtiroler Speck	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սպեկ Ալտո Ադիջե/ Սուդտիրոլեր Մարկենսպեկ/ Սուդտիրոլեր Սպեկ
IT	Spresa delle Giudicarie	SAN	Juustot	Սպրեսա դելլե Ջուդիկարիե
IT	Squacquerone di Romagna	SAN	Juustot	Սքուակրոներոնե դի Ռոմանյա
IT	Stelvio; Stilfser	SAN	Juustot	Ստելվիո, Ստիլֆսեր
IT	Strachitunt	SAN	Juustot	Ստրաչիտունտ
IT	Susina di Dro	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Սուզինա դի Դրո
IT	Taleggio	SAN	Juustot	Տալեջջո
IT	Tergeste	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Տերջեստե
IT	Terra di Bari	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Տենա դի Բարի
IT	Terra d'Otranto	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Տենա դ'Օտրանտո
IT	Terre Aurunche	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Տենե Աուրունկե
IT	Terre di Siena	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Տենե դի Սյենա
IT	Terre Tarentine	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Տենե Տարենտինե

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
IT	Tinca Gobba Dorata del Pianalto di Poirino	SAN	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Տինկա Գոբբա Դորատա դել Պիրանալտո դի Պորիրինո
IT	Toma Piemontese	SAN	Juustot	Տոմա Պիեմոնտեզե
IT	Torrone di Bagnara	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Տորոնե դի Բանյարա
IT	Toscana	SMM	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Տոսկանա
IT	Trote del Trentino	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Տրոտե դել Տրենտինո
IT	Tuscia	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Տուսչա
IT	Umbria	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ումբրիա
IT	Uva da tavola di Canicattì	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ուվա դա տավոլա դի Կանիկատտի
IT	Uva da tavola di Mazzarrone	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ուվա դա տավոլա դի Մաձարոնե
IT	Uva di Puglia	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ուվա դի Պուլիա
IT	Val di Mazara	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Վալ դի Մազարա
IT	Valdemone	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Վալդեմոնե
IT	Valle d'Aosta Lard d'Arnad/Vallée d'Aoste Lard d'Arnad	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Վալլե դ'Աոստա Լարդ դ'Առնադ/Վալլե դ'Աոստե Լարդ դ'Առնադ
IT	Valle d'Aosta Fromadzo	SAN	Juustot	Վալլե դ'Աոստա Ֆրոմաձո
IT	Valle d'Aosta Jambon de Bosses	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Վալլե դ'Աոստա Յամբոն դե Բոսսիս
IT	Valle del Belice	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Վելլե Բելիչե

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
IT	Valli Trapanesi	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Վալլի Տոապանեզի
IT	Valtellina Casera	SAN	Juustot	Վալտելլինա Կազերա
IT	Vastedda della valle del Belice	SAN	Juustot	Վաստեդդա դելլա վալլե դել Բելիչե
IT	Veneto Valpolicella, Veneto Euganei e Berici, Veneto del Grappa	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Վենետո Վալպոլիչելլա, Վենետո Էուգանեների Է Բերիչի, Վենետո դել Գրապպա
IT	Vitellone bianco dell'Appennino centrale	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վիտելլոնո Բյանկո դել Ապպենինո շենտրալե
IT	Vulture	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Վուլտուրե
IT	Zafferano dell'Aquila	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Չաֆֆերանո դել Աքուիլա
IT	Zafferano di San Gimignano	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Չաֆֆերանո դի Սան Ջիմինյանո
IT	Zafferano di Sardegna	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Չաֆֆերանո դի Սարդենյա
IT	Zampone Modena	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Չամպոնե Մոդենա
LV	Carnikavas nēģi	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Ցանիկավաս նեգի
LV	Latvijas lielie pelēkie zirņi	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Լատվիաս լիելիե պելեկիե զիրնյի
LT	Daujėnų naminė duona	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Դաույենի նամինե դուոնա
LT	Lietuviškas varškės sūris	SMM	Juustot	Լիետուվիշկաս վարշկես սուրիս
LT	Liliputas	SMM	Juustot	Լիլիպուտաս
LT	Seinų / Lazdijų krašto medus / Miód z Sejneńszczyny / Łódzkiejszczyzny	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Սեյնու/Լազդիյու կոաշտո մեդուս/ Միոդ զ սեյնենյասչինի/ Լոզձիեյշչինի

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
LT	Stakliškės	SMM	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Ստակլիշկէս
LU	Beurre rose – Marque Nationale du Grand-Duché de Luxembourg	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Բէր րոզ – Մարք Նասիոնալ դյու Գրոն Դյուշ դը Լյուքսամբուր
LU	Miel – Marque nationale du Grand-Duché de Luxembourg	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Միէլ – Մարքը նասիոնալ դյու Գրոն-Դյուշէ դը Լյուքսամբուր
LU	Salaisons fumées, marque nationale grand-duché de Luxembourg	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սալէզոն ֆյումէ, մարքը նասիոնալ գրոն-դյուշ դը Լյուքսեմբուր
LU	Viande de porc, marque nationale grand-duché de Luxembourg	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վիյանդ դե պոր, մարք նասիոնալ գրոն-դյուշէ դը Լյուքսեմբուր
NL	Boeren-Leidse met sleutels	SAN	Juustot	Բորեն-Լայդշը մեթ շլեուֆելս
NL	Brabantse Wal asperges	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Բռաբանցե Վալ ասպեռնէս
NL	De Meerlander	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Դե Մէերլանդեր
NL	Edam Holland	SMM	Juustot	Էդամ Հոլանդ
NL	Gouda Holland	SMM	Juustot	Խաուդա Հոլանդ
NL	Hollandse geitenkaas	SMM	Juustot	Հոլանդալ խայտենկաս
NL	Kanterkaas; Kanternagelkaas; Kanterkomijnekaas	SAN	Juustot	Կանտերկաս, Կանտերնախելկաս, Կանտերկոմայնեկաս
NL	Noord-Hollandse Edammer	SAN	Juustot	Նորդ-Հոլանդսե Էդամեր
NL	Noord-Hollandse Gouda	SAN	Juustot	Նորդ-Հոլանդսե Խաուդա
NL	Opperdoezer Ronde	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Օպերդուզեր Բոնդե
NL	Westlandse druif	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Վեստլանդսե դրաֆ

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
PL	Andruty kaliskie	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Անդրուտի կալիսկիե
PL	Bryndza Podhalańska	SAN	Juustot	Բրինձա Պոդհալայնյսկա
PL	Cebularz lubelski	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Սեբուլաշ լուբելսկի
PL	Chleb prądnicki	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Խլեբ պրոդնիցկի
PL	Fasola korczyńska	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆասուլա կորչինյսկա
PL	Fasola Piękny Jaś z Doliny Dunajca / Fasola z Doliny Dunajca	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆասուլա Փյենկնի Յաշ գ Դոլինի Դունայցա/ Ֆասուլա գ Դոլինի Դունայցա
PL	Fasola Wrzawska	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆասուլա Վժավսկա
PL	Jabłka grójeckie	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Յաբուկա գրոյեցկյե
PL	Jabłka łuckie	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Յաբուկա լուկցկյե
PL	Jagnięcina podhalańska	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Յագնյենցինա պոդհալանյսկա
PL	Karp zatorski	SAN	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Կարպ զատորսկի
PL	Kiełbasa lisecka	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Կիեւոբասա լիշչեցկա
PL	Kołocz śląski/kołacz śląski	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Կոլոչ շլոնսկի/կոլոաչ շլոնսկի
PL	Miód drahimski	SMM	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Մյուդ դրահիմսկի
PL	Miód kurpiowski	SMM	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Մյուդ կուրպիովսկի

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
PL	Miód wrzosowy z Borów Dolnośląskich	SMM	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Մյուդ վժռուովի Գ Բորուվ Դոլնոշլոնսկիիս
PL	Obwarzanek krakowski	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Օբվաժանեկ կրակովսկի
PL	Oscypek	SAN	Juustot	Օսցիպեկ
PL	Podkarpacki miód spadziowy	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Պոդկարպասկի մյուդ սպաջովի
PL	Redykołka	SAN	Juustot	Ռեդիկոլկա
PL	Rogal świętomarciński	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Ռոգալ շվեյննոմարչինսկի
PL	Ser koryciński swojski	SMM	Juustot	Սեր կորչինսկի սվոյսկի
PL	Śliwka sztydłowska	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Շլիվկա շիդոլովսկա
PL	Suska sechłońska	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Սուսկա սեխլոնսկա
PL	Truskawka kaszubska lub Kaszëbskô malëna	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Տրուսկավկա կաշուբսկա լուբ Կաշեբսկո մալենա
PL	Wielkopolski ser smażony	SMM	Juustot	Վյեյկոպոլսկի սեր սմաժոնի
PL	Wiśnia nadwiślanka	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Վիշնյա նավիշլանսկա
PT	Alheira de Barroso-Montalegre	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Ալեյրա Բարոզո Մոնտալեգրե
PT	Alheira de Mirandela	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Ալեյրա դե Միրանդելա
PT	Alheira de Vinhais	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Ալեյրա դե Վինյաիս
PT	Ameixa d'Elvas	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ամեյշա դ'Էլվաս

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
PT	Amêndoa Douro	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ամենդոա Դոուրո
PT	Ananás dos Açores/São Miguel	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Անանաս դոս Ասորես/Սաո միգել
PT	Anona da Madeira	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Անոնա դա Մադեյրա
PT	Arroz Carolino das Lezírias Ribatejanas	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Առոզ Կարոլինո դազ Լեզիրիաս Ռիբատեժանաս
PT	Arroz Carolino do Baixo Mondego	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Առոզ Կարոլինո դո Բալշո Մոնդեգո
PT	Azeite de Moura	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ազեյտե դե Մուրա
PT	Azeite de Trás-os-Montes	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ազեյտե դե Տրաս-ոս-Մոնտես
PT	Azeite do Alentejo Interior	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ազեյտե դո Ալենտեժո Ինտերիոր
PT	Azeites da Beira Interior (Azeite da Beira Alta, Azeite da Beira Baixa)	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ազեյտե դա Բեյրա Ինտերիոր (Ազեյտե դա Բեյրա Ալտա, Ազեյտե դա Բեյրա Բալշա)
PT	Azeites do Norte Alentejano	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ազեյտե դո Նորտե Ալենտեժանո
PT	Azeites do Ribatejo	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ազեյտե դո Ռիբատեժո
PT	Azeitona de conserva Negrinha de Freixo	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ազեյտոնա դե կոնսերվա Նեգրինյա դե Ֆրեյշո
PT	Azeitonas de Conserva de Elvas e Campo Maior	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ազեյտոնաս դե կոնսերվա դե Էլվաս և Կամպո Մայոր
PT	Batata de Trás-os-Montes	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Բատատա դե Տրաս-ոս-Մոնտես
PT	Batata doce de Aljezur	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Բատատա դոսի դե Ալժեզուր
PT	Borrego da Beira	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Բորեգո դա Բեյրա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
PT	Borrego de Montemor-o-Novo	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Բորեգո դե Մոնտեմոր-օ-Նովո
PT	Borrego do Baixo Alentejo	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Բորեգո դո Բայշո Ալենտեժո
PT	Borrego do Nordeste Alentejano	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Բորեգո դո Նորդեստե Ալենտեժանո
PT	Borrego Serra da Estrela	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Բորեգո Սերա դա Էստրելա
PT	Borrego Terrincho	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Բորեգո Տերինչո
PT	Butelo de Vinhais; Bucho de Vinhais; Chouriço de Ossos de Vinhais	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Բուտելո դե Վինյայս, Բուշո դե Վինյայս, Շուրիսո դե Օսոս դե Վինյայս
PT	Cabrito da Beira	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կաբրիտո դա Բեյրա
PT	Cabrito da Gralheira	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կաբրիտո դա Գրալեյրա
PT	Cabrito das Terras Altas do Minho	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կաբրիտո դաս Տերաս Ալտաս դո Մինյո
PT	Cabrito de Barroso	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կաբրիտո դե Բարոզո
PT	Cabrito do Alentejo	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կաբրիտո դո Ալենտեժո
PT	Cabrito Transmontano	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կաբրիտո Տրանսմոնտանո
PT	Cacholeira Branca de Portalegre	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Կաշոլեյրա Բրանկա դե Պորտալեգրե
PT	Capão de Freamunde	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կապաո դե Ֆրեամունդե
PT	Carnalentejana	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կառնալենտեժենա
PT	Carne Arouquesa	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կարնե Առուկեզա
PT	Carne Barrosã	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կարնի Բարոզա
PT	Carne Cachena da Peneda	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կարնե Կաշենա դա Պենեդա
PT	Carne da Charneca	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կարնե դա Շարնեկա
PT	Carne de Bísaro Transmontano; Carne de Porco Transmontano	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կարնե դե Բիզարո Տրանսմոնտանո, Կարնե դե Պորկո Տրանսմոնտանո

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
PT	Carne de Bovino Cruzado dos Lameiros do Barroso	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կարնե ջ Բովինո Կրուզադո դոս Լամեյրոս դո Բարոզո
PT	Carne de Bravo do Ribatejo	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կարնե դե Բրավո դո Րիբատեժո
PT	Carne de Porco Alentejano	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կարնե դե Պոռոկո Ալենտեժանո
PT	Carne dos Açores	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կարնե դոզ Ասորես
PT	Carne Marinhoa	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կարնե Մարինյոա
PT	Carne Maronesa	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կարնե Մարոնեսա
PT	Carne Mertolenga	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կարնե Մերտոլենգա
PT	Carne Mirandesa	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կարնե Միրանդեսա
PT	Castanha da Padrela	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կաստենյա դա Պադրելա
PT	Castanha da Terra Fria	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կաստենյա դա Տերա Ֆրիա
PT	Castanha dos Soutos da Lapa	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կաստենյա դոս Սոտոս դա Լապա
PT	Castanha Marvão-Portalegre	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կաստենյո Մարվաո-Պորտալեգրե
PT	Cereja da Cova da Beira	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Սերեժա դա Կովա դա Բեյրա
PT	Cereja de São Julião-Portalegre	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Սերեժա դե Սոն Ջուլիաո-Պորտալեգրե
PT	Chouriça de Carne de Barroso-Montalegre	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Շուրիսա դե Կարնի դե Բարոզո-Մունտալեգրի
PT	Chouriça de Carne de Melgaço	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Շուրիսա դե Կարնի ջե Մելգասո
PT	Chouriça de Carne de Vinhais; Linguiça de Vinhais	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Շուրիսա դե Կարնի ջե Վինյայս, Լինգուիսը դո Վինյայս

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
PT	Chouriça de sangue de Melgaço	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Շուրիսա ջե սենգե ջե Մելգասո
PT	Chouriça Doce de Vinhais	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Շուրիսա Դուսե դե Վինյայս
PT	Chouriço Azedo de Vinhais; Azedo de Vinhais; Chouriço de Pão de Vinhais	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Շուրիսո Ազեդո դե Վինյայս, Ազեդո դե Վինյայս, Շուրիսո ջե Պաո ջե Վինյայս
PT	Chouriço de Abóbora de Barroso-Montalegre	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Շուրիսա դե Աբաբորա դե Բարոզու-Մունտալեգրի
PT	Chouriço de Carne de Estremoz e Borba	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Շուրիսո դե կարնե ջե Էստրեմոզ և Բորբա
PT	Chouriço de Portalegre	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Շուրիսո դե Պորտալեգրե
PT	Chouriço grosso de Estremoz e Borba	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Շուրիսո գրոսո ջե Էստրեմոզ և Բորբա
PT	Chouriço Mouro de Portalegre	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Շուրիսո մուրո դե Պորտալեգրե
PT	Citrinos do Algarve	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Միտրինոս դո Ալգարվե
PT	Cordeiro Mirandês / Canhono Mirandês	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կորդեյրո Միրանդես/ Կանոնո Միրանդես
PT	Cordeiro Bragançano	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կորդեյրո Բրագանսանո
PT	Cordeiro de Barroso; Anho de Barroso; Cordeiro de leite de Barroso	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կորդեյրո դե Բարոզո, Անո դե Բարոզո, Կորդեյրո դե լեյտե դե Բարոզո
PT	Farinheira de Estremoz e Borba	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Ֆարինեյրա դե Էստրեմոզ և Բորբա
PT	Farinheira de Portalegre	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Ֆարինեյրա դե Պորտալեգրե
PT	Linguiça de Portalegre	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Լինգուիսա դե Պորտալեգրե

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
PT	Linguiça do Baixo Alentejo; Chouriço de carne do Baixo Alentejo	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Լինգուիսա դո Բայշո Ալենտեժո, Շուրիսո դե կարնե դո Բայշո Ալենտեժո
PT	Lombo Branco de Portalegre	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Լոմբո Բրենկո դե Պորտալեգրե
PT	Lombo Enguitado de Portalegre	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Լոմբո Էնգիտադո դե Պորտալեգրե
PT	Maçã Bravo de Esmolfe	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մասա Բռավո դե Էսմոլֆե
PT	Maçã da Beira Alta	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մասա դե Բեյրա Ալտա
PT	Maçã da Cova da Beira	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մասա դա Կովա դե Բեյրա
PT	Maçã de Alcobaça	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մասա դե Ալկոբասա
PT	Maçã de Portalegre	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մասա դե Պորտալեգրե
PT	Maçã Riscadinha de Palmela	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մասա Ռիսկադինյա դե Պալմելա
PT	Maracujá dos Açores/S. Miguel	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մառակուժա դոզ Ասորիս/Ս. Միգել
PT	Mel da Serra da Lousã	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Մել դա Սեռա դա Լուզա
PT	Mel da Serra de Monchique	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Մել դա Տեռա դե Մոնշիկե
PT	Mel da Terra Quente	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Մել դա Տեռա Կենտե
PT	Mel das Terras Altas do Minho	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Մել դաս Տեռաս Ալտաս դո Մինյո

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
PT	Mel de Barroso	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Մել դե Բարոզո
PT	Mel do Alentejo	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Մել դո Ալենտեժո
PT	Mel do Parque de Montezinho	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Մել դո Պառկե դե Մոնտեզինյո
PT	Mel do Ribatejo Norte (Serra d'Aire, Albufeira de Castelo de Bode, Bairro, Alto Nabão)	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Մել դո Ռիբադեժու Նորչե (Սերա դ Ադեր, Աբուֆեյրա դե Կասսեյրո դե Բոդե, Բայրո, Աուտո Նաբաո)
PT	Mel dos Açores	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Մել դուզ Ասորես
PT	Meloa de Santa Maria — Açores	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մելոա դե Սանտա Մարիա – Ասորես
PT	Morcela de Assar de Portalegre	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Մորսելա դե Ասար դե Պորտալեգրե
PT	Morcela de Cozer de Portalegre	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Մորսելա դե Կոսեր դե Պորտալեգրե
PT	Morcela de Estremoz e Borba	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Մորսելա դե Էստրեմոզ Է Բորբա
PT	Ovos Moles de Aveiro	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Օվոս Մոլես դե Ավեյրո
PT	Paia de Estremoz e Borba	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պայա դե Էստրեմոզ Է Բորբա
PT	Paia de Lombo de Estremoz e Borba	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պայա դե Լոմբո դե Էստրեմոզ Է Բորբա
PT	Paia de Toucinho de Estremoz e Borba	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պայա դե Տուսինյո դե Էստրեմոզ Է Բորբա
PT	Painho de Portalegre	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պաինյո դե Պորտալեգրե

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
PT	Paio de Beja	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պայո դե Բեժա
PT	Pastel de Chaves	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, kondi-toriatuotteet, keksit ja muut lei-pomotuotteet	Պաստել դե Շավես
PT	Pastel deTentúgal	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, kondi-toriatuotteet, keksit ja muut lei-pomotuotteet	Պաստել դե Տենտուգալ
PT	Pêra Rocha do Oeste	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պերա Ռաշա դո Օեստե
PT	Pêssego da Cova da Beira	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պեսեգո դա Կովա դա Բեյրա
PT	Presunto de Barrancos	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պրեզունտո դե Բարանկոս
PT	Presunto de Barroso	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պրեզունտո դե Բարոզո
PT	Presunto de Camp Maior e Elvas; Paleta de Campo Maior e Elvas	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պրեզունտո դե Կամպ Մայոր և Էլվաս, Պալետա դե Կամպո Մայոր և Էլվաս
PT	Presunto de Melgaço	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պրեզունտո դե Մելգասո
PT	Presunto de Santana da Serra; Paleta de Santana da Serra	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պրեզունտո դե Սանտանա դա Սերա, Պալետա դե Սանտանա դա Սերա,
PT	Presunto de Vinhais / Presunto Bísaro de Vinhais	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պրեզունտո դե Վինյայս/ Պրեզունտո Բիզարո դե Վինյայս
PT	Presunto do Alentejo; Paleta do Alentejo	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պրեզունտո դո Ալենտեժո, Պալետա դո Ալենտեժո
PT	Queijo de Azeitão	SAN	Juustot	Կեյժո դե Ազեյտաու
PT	Queijo de Cabra Transmontano/ Queijo de Cabra Transmontano Velho	SAN	Juustot	Կեյժո դե Կաբրա Տրանսմոնտանո/ Կեյժո դե Կաբրա Տրանսմոնտանո Վելյու
PT	Queijo de Évora	SAN	Juustot	Կեյժո դե Էվորա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
PT	Queijo de Nisa	SAN	Juustot	Կեյժո դե Նիզա
PT	Queijo do Pico	SAN	Juustot	Կեյժո դո Պիկո
PT	Queijo mestiço de Tolosa	SMM	Juustot	Կեյժո Մեստիսո դե Տոլոզա
PT	Queijo Rabaçal	SAN	Juustot	Կեյժո Ռաբասալ
PT	Queijo S. Jorge	SAN	Juustot	Կեյժո Ս. Շորժե
PT	Queijo Serpa	SAN	Juustot	Կեյժո Սերպա
PT	Queijo Serra da Estrela	SAN	Juustot	Կեյժո Սեռա դա Էստրելա
PT	Queijo Terrincho	SAN	Juustot	Կեյժո Տերինչո
PT	Queijos da Beira Baixa (Queijo de Castelo Branco, Queijo Amarelo da Beira Baixa, Queijo Picante da Beira Baixa)	SAN	Juustot	Կեյժոս դա Բեյրա Բայշա (Կեյժո դե Կաստելու Բրանկու, Կեյժո Ամարելու դա Բեյրա Բայշա, Կեյժո Պիկանտե դա Բեյրա Բայշա)
PT	Requeijão da Beira Baixa	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Ռեկեյժաո դա Բեյրա Բայշա
PT	Requeijão Serra da Estrela	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Ռեկեյժաո Սեռա դա Էստրելա
PT	Sal de Tavira / Flor de Sal de Tavira	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Սալ դե Տավիրա/ Ֆլոր դե Սալ դե Տավիրա
PT	Salpicão de Barroso-Montalegre	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սալպիքաո դե Բարոզո-Մոնտալեգրե
PT	Salpicão de Melgaço	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սալպիքաո դե Մելգասո
PT	Salpicão de Vinhais	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սալպիքաո դե Վինյայս
PT	Sangureira de Barroso-Montalegre	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սանգրեյրա դե Բարոզո-Մոնտալեգրե
PT	Travia da Beira Baixa	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Տրավիա դա Բեյրա Բայշա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
PT	Vitela de Lafões	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Վիտելա դե Լաֆոնես
RO	Magiun de prune Topoloveni	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մաջուն դե պրունե Տոպոլովենի
RO	Salam de Sibiu	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սալամ դե Սիբիու
RO	Telemea de Ibănești	SAN	Juustot	Տելեմեա դե Իբանեստի
SK	Klenovecký syrec	SMM	Juustot	Կլենովեցկի Սիռեց
SK	Oravský korbáčik	SMM	Juustot	Օրավսկի կորբաչիկ
SK	Paprika Žitava/Žitavská paprika	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Պապրիկա Ժիտավա/Ժիտավսկա պապրիկա
SK	Skalický trdelník	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Սկալիցկի տոդելնիկ
SK	Slovenská bryndza	SMM	Juustot	Սլովենսկա բրինձա
SK	Slovenská parenica	SMM	Juustot	Սլովենսկա պարենիցա
SK	Slovenský oštiepok	SMM	Juustot	Սլովենսկի օշտիպոկ
SK	Tekovský salámový syr	SMM	Juustot	Տյեկովսկի սալամովի սիր
SK	Zázrivské vojky	SMM	Juustot	Ջազրիվսկե վոյկի
SK	Zázrivský korbáčik	SMM	Juustot	Ջազրիվսկի կորբաչիկ
SI	Bovški sir	SAN	Juustot	Բովշկի սիր
SI	Ekstra deviško oljčno olje Slovenske Istre	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Էկստրա դեվիշկո օլյչնո օլյե սլովենսկե իստրե
SI	Kočevski gozdni med	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Կոչեվսկի գոզդնի մեդ
SI	Kranjska klobasa	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Կրանյսկա կլոբասա
SI	Kraška panceta	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Կրաշկա պանցետա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
SI	Kraški med	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Կրաշկի մեղ
SI	Kraški pršut	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Կրաշկի պրշուտ
SI	Kraški zašink	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Կրաշկի զաշինկ
SI	Mohant	SAN	Juustot	Մոխանտ
SI	Nanoški sir	SAN	Juustot	Նանոշկի սիր
SI	Piranska sol	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Պիրանսկա սոլ
SI	Prekmurska Šunka	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պրեկմուրսկա Շունկա
SI	Prleška tünka	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Պրլեշկա տյունկա
SI	Ptujski lük	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պտույսկի լյուկ
SI	Šebreljski želodec	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Շեբրելյսկի ժելոդեց
SI	Slovenski med	SMM	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Սլովենսկի մեղ
SI	Štajersko prekmursko bučno olje	SMM	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Շտայերսկո պրեկմուրսկո բուչնո օլյե
SI	Tolminc	SAN	Juustot	Տոլմինց
SI	Zgornjesavinjski želodec	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Զգորնյեսավինյսկի ժելոդեց
ES	Aceite Campo de Calatrava	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ասեյտե Կամպո դե Կալատրավա
ES	Aceite Campo de Montiel	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ասեյտե Կամպո դե Մոնտիել

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
ES	Aceite de La Alcarria	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ասեյտե դե լա Ալկարիա
ES	Aceite de la Comunitat Valenciana	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ասեյտե դե լա կոմունիտատ Վալենսիանա
ES	Aceite de la Rioja	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ասեյտե դե լա Ռիոխա
ES	Aceite de Lucena	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ասեյտե դե Լուսենա
ES	Aceite de Mallorca; Aceite mallorquín; Oli de Mallorca; Oli mallorquí	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ասեյտե դե Մալորկա, Ասեյտե Մալորկին, Օլի դե Մալորկա, Օլի մալորկին
ES	Aceite de Navarra	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ասեյտե դե Նավարա
ES	Aceite de Terra Alta; Oli de Terra Alta	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ասեյտե դե Տերա Ալտա, Օլի դե Տերա Ալտա
ES	Aceite del Baix Ebre-Montsià; Oli del Baix Ebre-Montsià	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ասեյտե դե Բայշ Էբրե-Մոնցիա, Օլի դել Բայշ Էբրե-Մոնցիա
ES	Aceite del Bajo Aragón	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ասեյտե դել Վախո Արաղոն
ES	Aceite Monterrubio	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ասեյտե Մոնտերուբիո
ES	Aceite Sierra del Moncayo	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Ասեյտե Սիերա դել Մոնկայո
ES	Aceituna Aloreña de Málaga	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ասեյտունա Ալորենյա դե Մալաղա
ES	Aceituna de Mallorca / Aceituna Mallorquina / Oliva de Mallorca / Oliva Mallorquina	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ասեյտունե դե Մալորկա/ Ասեյտունա Մալորկինա/ Օլիվա դե Մալորկա/ Օլիվա Մալորկինա
ES	Afuega'l Pitu	SAN	Juustot	Աֆուեղա՛լ Պիտու

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
ES	Ajo Morado de Las Pedroñeras	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Այո Մորադո դե Լաս Պեդրոնյերաս
ES	Alcachofa de Benicarló; Carxofa de Benicarló	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ալկաչոֆա դե Բենիկարլո, Կարոչոֆա դե Բենիկարլո
ES	Alcachofa de Tudela	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ալկաչոֆա դե Տուդելա
ES	Alfajor de Medina Sidonia	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Ալֆախորո դե Մեդինա Սիդոնիա
ES	Almendra de Mallorca / Almendra Mallorquina / Ametlla de Mallorca / Ametlla Mallorquina	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ալմենդրա դե Մալորկա / Ալմենդրա Մալորկինա / Ամետլա դե Մալորկա / Ամետլա Մալորկինա
ES	Alubia de La Bãeza-León	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ալուբիա դե Լա Բանյեսա-Լեոն
ES	Antequera	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Անտեկերա
ES	Arroz de Valencia; Arròs de València	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Առոզ դե Վալենսիա, Առոս դե Վալենսիա
ES	Arroz del Delta del Ebro / Arròs del Delta de l'Ebre	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Առոզ դել Դելտա դել Էբրո / Առոս դել Դելտա դե Լ Էբրե
ES	Arzúa-Ulloa	SAN	Juustot	Արսուա-Ուլոա
ES	Avellana de Reus	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ավելյանա դե Ռեուս
ES	Azafrán de la Mancha	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Ասաֆրասան դե Լա Մանչա
ES	Baena	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Բանենա
ES	Berenjena de Almagro	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Բերենյենա դե Ալմադրո
ES	Botillo del Bierzo	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Բոտիլո դել Բյերսո
ES	Caballa de Andalucía	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Կաբալյա դե Անդալուսիա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
ES	Cabrales	SAN	Juustot	Կաբրալես
ES	Calasparra	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կալասպարա
ES	Calçot de Valls	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կալսոտ դե Վալս
ES	Carne de Ávila	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կարոնե դե Ավիլա
ES	Carne de Cantabria	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կարոնե դե Կանտաբրիա
ES	Carne de la Sierra de Guadarrama	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կարոնե դե լա Սիերա դե Գուադարամա
ES	Carne de Morucha de Salamanca	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կարոնե դե Մորուչա դե Սալամանկա
ES	Carne de Vacuno del País Vasco/ Euskal Okela	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կարոնե դե Վակունո դել Պաիս Վասկո/Էուսկալ Օկելա
ES	Castaña de Galicia	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կաստանյա դե Գալիսիա
ES	Cebolla Fuentes de Ebro	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Սեբոյա Ֆուենտես դե Էբրո
ES	Cebreiro	SAN	Juustot	Սեբրեյրո
ES	Cecina de León	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սեսինա դե Լեոն
ES	Cereza del Jerte	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Սերեսա դել Խերտես
ES	Cerezas de la Montaña de Alicante	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Սերեսաս դե լա Մոնտանյա դե Ալիկանտես
ES	Chirimoya de la Costa tropical de Granada-Malaga	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Չիրիմոյա դե լա Կոստա Տրոպիկալ դե Գրանադա-Մալագա
ES	Chorizo de Cantimpalos	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Չորիսո դե Կանտիմպալոս

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
ES	Chorizo Riojano	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Չորիսո Ռիոխանո
ES	Chosco de Tineo	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Չոսկո դե Տինեո
ES	Chufa de Valencia	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Չուֆա դե Վալենսիա
ES	Cítricos Valencianos / Cítrics Valencians	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Սիտրիկոս Վալենսիանոս/ Սիտրիկոս Վալենսիանոս
ES	Clementinas de las Tierras del Ebro; Clementines de les Terres de l'Ebre	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կլեմենտինաս դե լաս Տերաս դել Էբրո, Կլեմենտինես դե լես Տերես դե Լ Էբրե
ES	Cochinilla de Canarias	SAN	Kokenilli (jalostamaton eläinperäinen tuote)	Կոչինիլյա դե Կանարիաս
ES	Coliflor de Calahorra	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կոլիֆլոր դե Կալաորաս
ES	Cordero de Extremadura	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կորդերո դե Էքստրեմադուրա
ES	Cordero de Navarra; Nafarroako Arkumea	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կորդերո դե Նավարաս, Նաֆարոակո Արկումեա
ES	Cordero Manchego	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կորդերո Մանչեգո
ES	Cordero Segureño	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Կորդերո Սեղուրենյո
ES	Dehesa de Extremadura	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Դեեսա դե Էքստրեմադուրա
ES	Ensaimada de Mallorca; Ensaimada mallorquina	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditortiatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Էնսաիմադա դե Մալորկա, Էնսաիմադա Մալորկինա
ES	Espárrago de Huétor-Tájar	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Էսպարադո դե Ուետոր-Տախար
ES	Espárrago de Navarra	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Էսպարադո դե Նավարաս
ES	Estepa	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Էստեպա
ES	Faba Asturiana	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆաբա Աստուրիանա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
ES	Faba de Lourenzà	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆաբա դե Լոուրենսա
ES	Fesols de Santa Pau	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆեսոս դե Սանտա Պաու
ES	Gamoneu; Gamonedo	SAN	Juustot	Գամոնու, Գամոնեդո
ES	Garbanzo de Escacena	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Գառբանսո դե Էսկասենա
ES	Garbanzo de Fuentesauco	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Գառբանսո դե Ֆուենտեսաուկո
ES	Gata-Hurdes	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Գատա-Ուրդես
ES	Gofio Canario	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Գոֆիո Կանարիո
ES	Granada Mollar de Elche/Granada de Elche	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Գրանադա Մոլլար դե Էլչե/ Գրանադա դե Էլչե
ES	Grellos de Galicia	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Գրելլոս դե Գալիսիա
ES	Guijuelo	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Գիխուելո
ES	Idiazábal	SAN	Juustot	Իդիասաբալ
ES	Jamón de Huelva	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Խամոն դե Ուելվա
ES	Jamón de Serón	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Խամոն դե Սերոն
ES	Jamón de Teruel/Paleta de Teruel	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Խամոն դե Տերուել/ Պալետա դե Տերուել
ES	Jamón de Trevélez	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Խամոն դե Տրեվելես
ES	Jijona	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Խիխոնա
ES	Judías de El Barco de Ávila	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Խուդիաս դ Էլ Վարկո դե Ավիլա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
ES	Kaki Ribera del Xúquer	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Կակի Ռիբերա դել Շուկեր
ES	Lacón Gallego	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Լակոն Գալեգո
ES	Lechazo de Castilla y León	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Լեչասո դե Կաստիլյա ի Լեոն
ES	Lenteja de La Armuña	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Լենտեխա դե լա Արմունյա
ES	Lenteja de Tierra de Campos	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Լենտեխա դե Տիերա դե Կամպոս
ES	Les Garrigues	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Լես Գարիգես
ES	Los Pedroches	SAN	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Լոս Պեդրոչես
ES	Mahón-Menorca	SAN	Juustot	Մաոն-Մենորկա
ES	Mantecadas de Astorga	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, kondi-toriatuotteet, keksit ja muut lei-pomotuotteet	Մանտեկադաս դե Աստորգա
ES	Mantecados de Estepa	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, kondi-toriatuotteet, keksit ja muut lei-pomotuotteet	Մանտեկադոս դե Էստեպա
ES	Mantequilla de l'Alt Urgell y la Cerdanya; Mantega de l'Alt Urgell i la Cerdanya	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Մանտեկիյա դե լ'Ալտ Ուրժել ի լա Սերդանյա, Մանտեգա դե լ'Ալտ Ուրժել ի լա Սերդանյա
ES	Mantequilla de Soria	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Մանտեկիյա դե Սորիա
ES	Manzana de Girona; Poma de Girona	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մանցանա դե Խիրոնա, Պոմա դե Խիրոնա
ES	Manzana Reineta del Bierzo	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մանսանա Ռեյնետա դել Բյերսո
ES	Mazapán de Toledo	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, kondi-toriatuotteet, keksit ja muut lei-pomotuotteet	Մասապան դե Տոլեդո
ES	Mejillón de Galicia; Mexillón de Galicia	SAN	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäi-set sekä niistä valmistetut tuotteet	Մեխիլյոն դե Գալիսիա, Մեքիլյոն դե Գալիսիա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
ES	Melocotón de Calanda	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մելոկոտոն դե Կալանդա
ES	Melón de la Mancha	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մելոն դե լա Մանչա
ES	Melón de Torre Pacheco-Murcia	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մելոն դե Տորե Պաչեկո Մուրսիա
ES	Melva de Andalucia	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Մելվա դե Անդալուսիա
ES	Miel de Galicia; Mel de Galicia	SMM	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Միել դե Գալիսիա, Մել դե Գալիսիա
ES	Miel de Granada	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Մյել դե Գրանադա
ES	Miel de La Alcarria	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Մյել դե լա Ալկարիա
ES	Miel de Tenerife	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Մյել դե Տեներիֆե
ES	Mojama de Barbate	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Մոխամա դե Բարբատե
ES	Mojama de Isla Cristina	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Մոխամա դե Իսլա Կրիստինա
ES	Mongeta del Ganxet	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Մոնժետա դե Գանչետ
ES	Montes de Granada	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Մոնտես դե Գրանադա
ES	Montes de Toledo	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Մոնտես դե Տոլեդո
ES	Montoro-Adamuz	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Մոնտորո-Ադամուս
ES	Nísperos Callosa d'En Sarriá	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Նիսպերոս կայոսա դ'էն Սարիա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
ES	Oli de l'Empordà/Aceite de L'Empordà	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Օլի դե Լ'Էմպորդա/ Ասեյտե դե Լ'Էմպորդա
ES	Pa de Pagès Català	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Պա դե Պաժես Կատալա
ES	Pan de Alfacar	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Պան դե Ալֆակար
ES	Pan de Cea	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Պան դե Սեա
ES	Pan de Cruz de Ciudad Real	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Պան դե Կրուս դե Սիդադ Ռեալ
ES	Papas Antiguas de Canarias	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պապաս Անտիգուաս դե Կանարիաս
ES	Pasas de Málaga	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պասաս դե Մալագա
ES	Pataca de Galicia / Patata de Galicia	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պատակա դե Գալիսիա/ Պատատա դե Գալիսիա
ES	Patatas de Prades; Patates de Prades	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պատատաս դե Պրադես, Պատատես դե Պրադես
ES	Pemento da Arnoia	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պեմենտո դ Առնոյա
ES	Pemento de Herbón	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պեմենտո դե Էրբոն
ES	Pemento de Mougán	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պեմենտո դե Մուգան
ES	Pemento de Oímbra	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պեմենտո դե Օիմբրա
ES	Pemento do Couto	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պեմենտո դո Կոտո
ES	Pera de Jumilla	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պերա դե Խումիլյա
ES	Pera de Lleida	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պերա դե Լեիդա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
ES	Peras de Rincón de Soto	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պեռաս դե Ռինկոն դե Սոտո
ES	Picón Bejes-Tresviso	SAN	Juustot	Պիկոն Բեխես-Տրեսվիսո
ES	Pimentón de la Vera	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Պիմենտոն դե լա Վերա
ES	Pimentón de Murcia	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Պիմենտոն դե Մուրսիա
ES	Pimiento Asado del Bierzo	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պիմիենտո Ասադո դել Բյերսո
ES	Pimiento de Fresno-Benavente	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պիմիենտո դե Ֆրեսո-Բենավենտե
ES	Pimiento de Gernika or Gernikako Piperra	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պիմիենտո դե Գեռնիկա օր Գեռնիկակո Պիպերրա
ES	Pimiento Riojano	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պիմիենտո Ռիոխան
ES	Pimientos del Piquillo de Lodosa	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պիմիենտոս դել Պիկիլո դե Լոդոսա
ES	Plátano de Canarias	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Պլատանո դե Կանարիաս
ES	Pollo y Capón del Prat	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Պոլո ի Կապոն դել Պրատ
ES	Polvorones de Estepa	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Պոլվորոնես դե Էստեպա
ES	Poniente de Granada	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Պոնիենտե դե Գրանադա
ES	Priego de Córdoba	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Պրիեգո դե Կորդոբա
ES	Queso Camerano	SAN	Juustot	Կեսո Կամերանո
ES	Queso Casín	SAN	Juustot	Կեսո Կասին
ES	Queso de Flor de Guía / Queso de Media Flor de Guía / Queso de Guía	SAN	Juustot	Կեսո դե Ֆլոր դե Գիա/ Կեսո դե Մեդիա Ֆլոր դե Գիա/ Կեսո դե Գիա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
ES	Queso de La Serena	SAN	Juustot	Կեսո դե լա Սերենա
ES	Queso de l'Alt Urgell y la Cerdanya	SAN	Juustot	Կեսո դե լ'Ալտ Ուրժել Ի լա Սերդանյա
ES	Queso de Murcia	SAN	Juustot	Կեսո դե Մուրսիա
ES	Queso de Murcia al vino	SAN	Juustot	Կեսո դե Մուրսիա ալ Վին
ES	Queso de Valdeón	SMM	Juustot	Կեսո դե Վալդեոն
ES	Queso Ibores	SAN	Juustot	Կեսո Իբորես
ES	Queso Los Beyos	SMM	Juustot	Կեսո Լոս Բեյոս
ES	Queso Majorero	SAN	Juustot	Կեսո Մախորերո
ES	Queso Manchego	SAN	Juustot	Կեսո Մանչեգո
ES	Queso Nata de Cantabria	SAN	Juustot	Կեսո նատա դե Կանտաբրիա
ES	Queso Palmero; Queso de la Palma	SAN	Juustot	Կեսո Պալմերո, Կեսո դե լա Պալմա
ES	Queso Tetilla	SAN	Juustot	Կեսո Տետիլյա
ES	Queso Zamorano	SAN	Juustot	Կեսո Սամորանո
ES	Quesucos de Liébana	SAN	Juustot	Կեսուկոս դե Լիեբանա
ES	Roncal	SAN	Juustot	Ռոնկալ
ES	Salchichón de Vic; Llonganissa de Vic	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սալչիչոն դե Վիկ, Լյոնգանիսա դե Վիկ
ES	San Simón da Costa	SAN	Juustot	Սան սիմոն դա Կոստա
ES	Sidra de Asturias; Sidra d'Asturies	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Սիդրա դե Աստուրիաս, Սիդրա դ'Աստուրիես
ES	Sierra de Cádiz	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Սիենա դե Կադիս
ES	Sierra de Cazorla	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Սիենա դե Կաառոլա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
ES	Sierra de Segura	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Սիէռա դէ Սեգուրա
ES	Sierra Mágina	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Սիէռա Մախինա
ES	Siurana	SAN	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Սիուրանա
ES	Sobao Pasiago	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, kondi-toriatuotteet, keksit ja muut lei-pomotuotteet	Սովաո Պասայեգո
ES	Sobrasada de Mallorca	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Սոբրասադա դէ Մալորկա
ES	Tarta de Santiago	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, kondi-toriatuotteet, keksit ja muut lei-pomotuotteet	Տարտա դէ Սանտիագո
ES	Ternasco de Aragón	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Տերնասկո դէ Արագոն
ES	Tenera Asturiana	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Տերներա Աստուրիանա
ES	Tenera de Aliste	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Տերներա դէ Ալիստե
ES	Tenera de Extremadura	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Տերներա դէ Էքստրեմադուրա
ES	Tenera de Navarra; Nafarroako Aratxea	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Տերներա դէ Նավարա, Նաֆարոասկո Արաթեա
ES	Tenera Gallega	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Տերներա Գալլեգա
ES	Tomate La Cañada	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Տոմատե դէ Կանյադա
ES	Torta del Casar	SAN	Juustot	Տորտա դել Կասար
ES	Turrón de Agramunt; Torró d'Agramunt	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, kondi-toriatuotteet, keksit ja muut lei-pomotuotteet	Տուրոն դէ Ագրամունտ, Տորո դ'Ագրամունտ
ES	Turrón de Alicante	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, kondi-toriatuotteet, keksit ja muut lei-pomotuotteet	Տուրոն դի Ալիկանտե
ES	Uva de mesa embolsada "Vinalopó"	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ուվա դէ մեսա էմբոլսադա "Վինալոպո"
ES	Vinagre de Jerez	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuot-teet (mausteet jne.)	Վինագրե դէ Խերես

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
ES	Vinagre de Montilla-Moriles	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Վինագրե դե Մոնտիլյա-Մորիլես
ES	Vinagre del Condado de Huelva	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Վինագրե դել Կոնդադո դե Ուելվա
SE	Bruna bönor från Öland	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Բրունա բոնոր ֆրոն Էլանդ
SE	Kalix Ljörom	SAN	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Քոլիքս Լյոյրոմ
SE	Skånsk spettekaka	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Սկոնսկ սպետտքաքա
SE	Svecia	SMM	Juustot	Սվեցիա
SE	Upplandskubb	SAN	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Ուփլանդսքոբ
GB	Anglesey Sea Salt / Halen Môn	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Էնգրլսի Սի Սոլթ/Հելլըն Մոն
GB	Arbroath Smokies	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Արբրոթ Սմոկիզ
GB	Armagh Bramley Apples	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Արմա Բրեմլի Էփլզ
GB	Beacon Fell traditional Lancashire cheese	SAN	Juustot	Բիքոն Ֆել թրադիշնլ Լենքըշը շիփզ
GB	Bonchester cheese	SAN	Juustot	Բոնչեստըր շիփզ
GB	Buxton blue	SAN	Juustot	Բաքստըն բլու
GB	Cornish Clotted Cream	SAN	Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi, jne.)	Քորնիշ Քլոթեդ Քրիմ
GB	Cornish Pasty	SMM	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	Քորնիշ Փեյսթի
GB	Cornish Sardines	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Քորնիշ Սարդինս

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
GB	Dorset Blue Cheese	SMM	Juustot	Դորսեթ Բլու Չիիզ
GB	Dovedale cheese	SAN	Juustot	Դավդեյլ շիիզ
GB	East Kent Goldings	SAN	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Իսթ Բենթ Գոլդինգզ
GB	Exmoor Blue Cheese	SMM	Juustot	Էքսմուր Բլու Չիիզ
GB	Fal Oyster	SAN	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Ֆալ Օյսթեր
GB	Fenland Celery	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ֆենլենդ Սելըրի
GB	Gloucestershire cider/perry	SMM	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Գլաստերշիր սայդեր/փերի
GB	Herefordshire cider/perry	SMM	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Հերեֆորդշայր սայդեր/փերի
GB	Isle of Man Manx Loaghtan Lamb	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Այլ օֆ Մեն Մենքս Լոաթան Լեմ
GB	Isle of Man Queenies	SAN	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Այլ օֆ Մեն Քուինիզ
GB	Jersey Royal potatoes	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Ջերզի Բոյլ փրթեյթոզ
GB	Kentish ale and Kentish strong ale	SMM	Oluet	Քենիշ էյլ ընդ Քենիշ սթրոնգ էյլ
GB	Lakeland Herdwick	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Լեյքլենդ Հերդուիք
GB	Lough Neagh Eel	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Լոխ Նեյ Իլ
GB	Melton Mowbray Pork Pie	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Մելթոն Մոուբրեյ Փորք Փայ
GB	Native Shetland Wool	SAN	Villa	Նեյթիվ Շեթլենդ Վուլ
GB	New Season Comber Potatoes / Comber Earlies	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Նյու Սիզոն Բոմբր Փրթեյթոզ/ Բոմբր Ըրլիզ
GB	Newmarket Sausage	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Նյումարքիթ Սոուիջ

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
GB	Orkney beef	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Օրքնի բիֆ
GB	Orkney lamb	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Օրքնի լեմ
GB	Orkney Scottish Island Cheddar	SMM	Juustot	Օրքնի Մքոթիշ Այլընդ Չեդար
GB	Pembrokeshire Earlies / Pembrokeshire Early Potatoes	SMM	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Փեմբրոքշըր Ըրլիզ/ Փեմբրոքշըր Ըրլի Փթեյթոզ
GB	Rutland Bitter	SMM	Oluet	Րաթլենդ Բիթեր
GB	Scotch Beef	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Սքոթչ Բիֆ
GB	Scotch Lamb	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Սքոթչ Լեմ
GB	Scottish Farmed Salmon	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Սքոթիշ Ֆարմդ Սեմըն
GB	Scottish Wild Salmon	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Սքոթիշ Ուայլդ Սեմըն
GB	Shetland Lamb	SAN	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Շեթլենդ Լեմ
GB	Single Gloucester	SAN	Juustot	Սինգլ Գլուսթեր
GB	Staffordshire Cheese	SAN	Juustot	Ստեֆրդշըր Չիիզ
GB	Stornoway Black Pudding	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Ստորնուեյ Բլեք Փուդինգ
GB	Swaledale cheese	SAN	Juustot	Սուելլդեյլ չիիզ
GB	Swaledale ewes' cheese	SAN	Juustot	Սուելլդեյլ հյուզ չիիզ
GB	Teviotdale Cheese	SMM	Juustot	Թեվիոթդեյլ Չիիզ
GB	Traditional Ayrshire Dunlop	SMM	Juustot	Թրըդիշնըլ Էյրշայր Դանլոփ
GB	Traditional Cumberland Sausage	SMM	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	Թրըդիշնըլ Քամբրլենդ Սոուիջ
GB	Traditional Grimsby Smoked Fish	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Թրըդիշնըլ Գրիմսբի Սմոկեդ Ֆիշ
GB	Welsh Beef	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Ուելշ Բիֆ

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tyyppi (SAN/SMM)	Tuotetyyppi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
GB	Welsh lamb	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Ուելշ լեմ
GB	West Country Beef	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Ուեսթ Բանթրի Բիիֆ
GB	West Country farmhouse Cheddar cheese	SAN	Juustot	Ուեսթ Բանթրի ֆարմհաուզ Չեդար չիզ
GB	West Country Lamb	SMM	Tuore liha (ja muut eläimenosat)	Ուեսթ Բանթրի Լեմ
GB	White Stilton cheese; Blue Stilton cheese	SAN	Juustot	Ուայթ Ստիլտոն չիզ, Բլու Ստիլտոն չիզ
GB	Whitstable oysters	SMM	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet	Ուիթստեյբլ օյստրըս
GB	Worcestershire cider/perry	SMM	Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Ուստերշիր սայդր/փերի
GB	Yorkshire Forced Rhubarb	SAN	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Յորքշըր Ֆորսդ Բուբարբ
GB	Yorkshire Wensleydale	SMM	Juustot	Յորքշըր Ուենսլիդեյլ

3. Tislatut alkoholijuomat

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
AT	Inländerrum	Ինլենդերում
AT	Jägertee/Jagertee/Jagatee	Յեգերտե/Յագերտե/Յագատե
AT	Mariazeller Magenlikör	Մարիացելեր Մագենլիկյոր
AT	Steinfelder Magenbitter	Շտայնֆելդեր Մագենբիտեր
AT	Wachauer Marillenbrand	Վախաուեր Մարիլենբրանդ
AT	Wachauer Marillenlikör	Վախաուեր Մարիլենլիկյոր
AT	Wachauer Weinbrand	Վախաուեր Վայնբրանդ
BE (Balegem)	Balegemse jenever	Բալեգեմսե Յենեվեր
BE (Hasselt, Zonhoven, Diepenbeek)	Hasseltse jenever/Hasselt	Հասելտսե Յենեվեր/Հասելտ
BE (Oost-Vlaanderen)	O' de Flander-Oost-Vlaamse Graanjenever	Օ' դե ֆլանդեր-Օստ-Վլամսե Գրանյենեվեր
BE (Région wallonne)	Peket-Pekêt/Pèket-Pèkèt de Wallonie	Պեկետ-Պեկետ/Պեկե-Պեկե դե Վալոնի

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
BG	Бургаска Мускатова ракия/Мускатова ракия от Бургас/Bourgaska Muscatova rakya/Muscatova rakya from Bourgas	Բուրգասկա Մուսկատովա ռակիյա/ Մուսկատովա ռակիյա օտ Բուրգաս
BG	Карловска гроздова ракия / Гроздова Ракия от Карлово / Karlovska grozdova rakya / Grozdova Rakya from Karlovo	Կարովսկա գրոզդովա ռակիյա/ Գրոզդովա Ռակիյա օտ Կարովո
BG	Ловешка сливова ракия / Сливова ракия от Ловеч / Loveshka slivova rakya / Slivova rakya from Lovech	Լովեշկա սլիվովա ռակիյա/ Սլիվովա ռակիյա օտ Լովեչ
BG	Поморийска гроздова ракия / Гроздова ракия от Поморие / Pomoriyska grozdova rakya / Grozdova rakya from Pomorie	Պոմորիյսկա գրոզդովա ռակիյա/ Գրոզդովա ռակիյա օտ Պոմորիյե
BG	Сливенска перла (Сливенска гроздова ракия / Гроздова ракия от Сливен) / Slivenska perla (Slivenska grozdova rakya / Grozdova rakya from Sliven)	Սլիվենսկա պերլա (Սլիվենսկա գրոզդովա ռակիյա / Գրոզդովա ռակիյա օտ Սլիվեն)
BG	Стралджанска Мускатова ракия / Мускатова ракия от Стралджа / Straldjanska Muscatova rakya / Muscatova rakya from Straldja	Ստրալժանսկա Մուսկատովա ռակիյա/ Մուսկատովա ռակիյա օտ Ստրալժա
BG	Сунгурларска гроздова ракия / Гроздова ракия от Сунгурларе / Sungurlarska grozdova rakya / Grozdova rakya from Sungurlare	Սոնգուրլասկա գրոզդովա ռակիյա/ Գրոզդովա ռակիյա օտ Սոնգուրլառե
BG	Сухиндолска гроздова ракия / Гроздова ракия от Сухиндол / Suhindolska grozdova rakya / Grozdova rakya from Suhindol	Սուխինդոլսկա գրոզդովա ռակիյա/ Գրոզդովա ռակիյա օտ Սուխինդոլ
BG	Троянска сливова ракия / Сливова ракия от Троян / Troyanska slivova rakya/Slivova rakya from Troyan	Տրոյանսկա սլիվովա ռակիյա/ Սլիվովա ռակիյա օտ Տրոյան
HR	Hrvatska loza	Հրվատսկա լոզա
HR	Hrvatska stara šljivovica	Հրվատսկա ստարա շլիվովիցա
HR	Hrvatska travarica	Հրվատսկա տրավարիցա
HR	Hrvatski pelinkovac	Հրվատսկի պելինկովաց
HR	Slavonska šljivovica	Սլավոնսկա շլիվովիցա
HR	Zadarski maraschino	Ջադարսկի մարասկինո
CY	Ζιβανία/Τζιβανία/Ζιβάνα/Zivania	Զիվանիյա / Զիվանիա / Զիվանա / Զիվանիա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
CZ	Karlovarská Hořká	Կարլովառուկա Հորժկա
EE	Estonian vodka	Էստոնիան վոդկա
FI	Suomalainen Marjalikööri / Suomalainen Hedelmälilikööri / Finsk Bärlikör / Finsk Fruktlikör / Finnish berry liqueur / Finnish fruit liqueur	Սուոմալայնեն Մարյալիկյորի / Սուոմալայնեն Հեդելմալիկյորի / Ֆինսկ Բերլիկյոր / Ֆինսկ Ֆրուկտլիկյոր / Ֆինիշ Բերի լիկյոր / Ֆինիսշ ֆրուստ լիկյոր
FI	Suomalainen Vodka / Finsk Vodka/ Vodka of Finland	Սուոմալայնեն Վոդկա / Ֆինսկ Վոդկա / Վոդկա օֆ Ֆինլանդ
FR	Armagnac	Արմանյակ
FR	Calvados	Կալվադոս
FR	Calvados Domfrontais	Կալվադոս Դոմֆրոնտե
FR	Calvados Pays d'Auge	Կալվադոս Պեյ դ'Օժ
FR	Cassis de Bourgogne	Կասիս դը Բուրգոնյ
FR	Cassis de Dijon	Կասիս դը Դիժոն
FR	Cassis de Saintonge	Կասիս դը Սենտոնժ
FR	Cognac	Կոնյակ
FR	Eau-de-vie de cidre de Bretagne	Օ-դը-վի դը սիդրը դը Բրետանյ
FR	Eau-de-vie de cidre de Normandie	Օ-դը-վի դը սիդրը դը Նորմանդի
FR	Eau-de-vie de cidre du Maine	Օ-դը-վի դը սիդրը դյու Մեն
FR	Eau-de-vie de Cognac	Օ-դը-վի դը Կոնյակ
FR	Eau-de-vie de Faugères/Faugères	Օ-դը-վի դը Ֆոժեր/Ֆոժեր
FR	Marc de Bourgogne/Eau-de-vie de marc de Bourgogne	Մար դը Բուրգոնյ/ Ըյո-դը-վի դը մար դը Բուրգոնյ
FR	Marc de Champagne/Eau-de-vie de marc de Champagne	Մար դը Շամպանյ/ Օ-դը-վի դը մար դը Շամպանյ
FR	Marc des Côtes-du-Rhône/Eau-de-vie de marc des Côtes du Rhône	Մար դե Կոտ-դյու-Ռոն/ Օ-դը-վի դը մար դե Կոտ դյու Ռոն
FR	Marc du Bugey/Eau-de-vie de marc originaire de Bugey	Մար դյու Բյուժե/ Օ-դը-վի դը մար օրիժիներ դը Բյուժե

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
FR	Marc de Provence/Eau-de-vie de marc originaire de Provence	Մար դը Պրովանս/ Օ-դը-վի դը մար օրիժիներ դը Պրովանս
FR	Marc de Savoie/Eau-de-vie de marc originaire de Savoie	Մար դը Սավուա/ Օ-դը-վի դը մար օրիժիներ դը Սավուա
FR	Marc du Languedoc/Eau-de-vie de marc originaire du Languedoc	Մար դյու Լանգուեդոկ/ Օ-դը-վի դը մար օրիժիներ դյու Լանգուեդոկ
FR	Eau-de-vie de poiré de Normandie	Օ-դը-վի դը պուարե դը Նորմանդի
FR	Eau-de-vie de vin de la Marne	Օ-դը-վի դը վեն դը լա Մարն
FR	Eau-de-vie de vin des Côtes-du-Rhône	Օ-դը-վի դը վեն դե Կոտ-դյու-Ռոն
FR	Eau-de-vie de vin originaire du Bugey	Օ-դը-վի դը վեն օրիժիներ դյու Բյուժե
FR	Eau-de-vie de vin originaire du Languedoc	Օ-դը-վի դը վեն օրիժիներ դյու Լանգուեդոկ
FR	Eau-de-vie des Charentes	Օ-դը-վի դե Շարանտ
FR	Fine Bordeaux	Ֆին Բորդո
FR	Fine de Bourgogne	Ֆին դը Բուրգոնյ
FR	Framboise d'Alsace	Ֆրամբուազ դ'Ալզաս
FR (Nordin (59) ja Pas-de-Calais'n (62) departementit)	Genièvre Flandres Artois	Ժենյեվր Ֆլանդրը Արտուա
FR	Kirsch d'Alsace	Կիրշ դ'Ալզաս
FR	Kirsch de Fougerolles	Կիրշ դը Ֆուժրոլ
FR	Marc d'Alsace Gewürztraminer	Մարկ դ'Ալզաս Գեյուրցտրամիներ
FR	Marc d'Auvergne	Մարկ դ'Օվերնյ
FR	Marc du Jura	Մարկ դյու Յուրա
FR	Mirabelle d'Alsace	Միրաբել դ'Ալզաս
FR	Mirabelle de Lorraine	Միրաբել դը Լորեն
FR	Pommeau de Bretagne	Պոմո դը Բրետանյ
FR	Pommeau de Normandie	Պոմո դե Նորմանդի
FR	Pommeau du Maine	Մոն դյու Մեն

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin
FR	Quetsch d'Alsace	Քետցր դ'Ալզաս
FR	Ratafia de Champagne	Ռատաֆիա դը Շամպանյ
FR	Rhum de la Guadeloupe	Ռյում դը լա Գուադելուպ
FR	Rhum de la Guyane	Ռյում դը լա Գիյան
FR	Rhum de la Martinique	Ռյում դը լա Մարտինիկ
FR	Rhum de la Réunion	Ռյում դը լա Ռեունյոն
FR	Rhum de sucrerie de la Baie du Galion	Ռյում դը սուկրերի դը լա Բե դյու Գալյոն
FR	Rhum des Antilles françaises	Ռյում դեզ Անտիլ ֆրանսեզ
FR	Rhum des départements français d'outre-mer	Ռյում դե դեպարտման ֆրանսե դ'ուտրը մեր
FR	Whisky alsacien/Whisky d'Alsace	Վիսկի ալզասիան/ Վիսկի դ'Ալզաս
FR	Whisky breton/Whisky de Bretagne	Վիսկի բրետոն/ Վիսկի դը բրետանյ
DE	Bärwurz	Բերվուրց
DE	Bayerischer Gebirgsenzian	Բայերիշեր Գեբիրգզենցիան
DE	Bayerischer Kräuterlikör	Բայերիշեր Քրաութերլիքյոր
DE	Benediktbeurer Klosterlikör	Բենեդիկտբուրեր Կլոսթերլիքյոր
DE	Berliner Kümmel	Բերլիներ Բյումմել
DE	Blutwurz	Բլուտվուրց
DE	Chiemseer Klosterlikör	Քիմզեր Կլոսթերլիքյոր
DE	Deutscher Weinbrand	Դոյչեր Վայնբրանդ
DE	Emsländer Korn/Kornbrand	Էմսլենդեր Քորն/Քորնբրանդ
DE	Ettaler Klosterlikör	Էթալեր Կլոսթերլիքյոր
DE	Fränkischer Obstler	Ֆրենքիշեր Օբսթլեր
DE	Fränkisches Kirschwasser	Ֆրենքիշես Քիրշվասսեր
DE	Fränkisches Zwetschgenwasser	Ֆրենքիշես Յվեշգենվասսեր

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin
DE	Hamburger Kümmel	Համբուրգեր Քյումմել
DE	Haselünner Korn/Kornbrand	Հազելյուններ Քորն/Քորնբրանդ
DE	Hasetaler Korn/Kornbrand	Հազելթալեռ Քորն/Քորնբրանդ
DE	Hüttentee	Հյութթենթե
DE	Königsberger Bärenfang	Քյոնիգսբերգեր Բերենֆանգ
DE	Münchener Kümmel	Մյունխեններ Քյումմել
DE	Münsterländer Korn/Kornbrand	Մյունշտերլենդեր Քորն/Քորնբրանդ
DE	Ostfriesischer Korngenever	Օսթֆրիզիշեր Քորնգենեվեր
DE	Ostpreußischer Bärenfang	Օսթփրոյզիշեր Բերենֆանգ
DE	Pfälzer Weinbrand	Փֆելցեր Վայնբրանդ
DE	Rheinberger Kräuter	Րայնբերգեր Քրոյթեր
DE	Schwarzwälder Himbeergeist	Շվարցվալդեր Հիմբերգայսթ
DE	Schwarzwälder Kirschwasser	Շվարցվալդեր Քիրշվասսեր
DE	Schwarzwälder Mirabellenwasser	Շվարցվալդեր Միրաբելլենվասսեր
DE	Schwarzwälder Williamsbirne	Շվարցվալդեր Վիլիամսբիրնե
DE	Schwarzwälder Zwetschgenwasser	Շվարցվալդեր Ցվեթշգենվասսեր
DE	Sendenhorster Korn/Kornbrand	Ջենդենհորստեր Քորն/Քորնբրանդ
DE	Steinhäger	Շթայնհեգեր
GR	Κίτρο Νάξου/Kitro of Naxos	Կիտրո Նաքսոս
GR	Κουμκουάτ Κέρκυρας/Koum Kouat of Corfu	Կումկուատ Կերկիրաս / Կում Կուատ օֆ Կորֆու
GR	Μαστίχα Χίου/Masticha of Chios	Մաստիխա Խիոս / Մասթիխա օֆ Խիոս
GR	Ούζο Θράκης/Ouzo of Thrace	Ուզո Թրակիս / Ուզո օֆ Թրեյս
GR	Ούζο Καλαμάτας/Ouzo of Kalamata	Ուզո Կալամատաս / Ուզո օֆ Կալամատաս
GR	Ούζο Μακεδονίας/Ouzo of Macedonia	Ուզո Մակեդոնիաս / Ուզո օֆ Մասեդոնիա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
GR	Ούζο Μυτιλήνης/Ouzo of Mitilene	Ուզո Միտիլինիս / Ուզո օֆ Միտիլենե
GR	Ούζο Πλωμαρίου/Ouzo of Plomari	Ուզո Պլոմարիու / Ուզո օֆ Պլոմարի
GR	Τεντούρα/Tentoura	Տենտուրա
GR	Τσικουδιά Κρήτης/Tsikoudia of Crete	Յիկուդյա Կրիտիս / Յիկուդիա օֆ Կրետե
GR	Τσικουδιά/Tsikoudia	Յիկուդյա / Յիկուդիա
GR	Τσίπουρο Θεσσαλίας/Tsipouro of Thessaly	Յիպուրո Թեսալիաս / Յիպուրո օֆ Թեսալի
GR	Τσίπουρο Μακεδονίας/Tsipouro of Macedonia	Յիպուրո Մակեդոնիաս / Յիպուրո օֆ Մասեդոնիա
GR	Τσίπουρο Τυρνάβου/Tsipouro of Tyrnavos	Յիպուրո Տիրնավու / Յիպուրո օֆ Տիրնավու
GR	Τσίπουρο/Tsipouro	Յիպուրո / Յիպուրո
HU	Békési Szilvapálinka	Բեկեշի Սիլվապալինկա
HU	Gönci Barackpálinka	Գյոնժի Բառածկապալինկա
HU	Kecskeméti Barackpálinka	Կեչկեմետի Բառածկապալինկա
HU	Szabolcsi Almapálinka	Սաբոլշի Ալմապալինկա
HU	Szatmári Szilvapálinka	Սատմարի Սիլվապալինկա
HU	Törkölypálinka	Տյորկոլյապալինկա
HU	Újfehértói meggypálinka	Ույֆեհերտոի մեձձապալինկա
IE	Irish Cream	Այրիշ Քրիմ
IE	Irish Poteen/Irish Poitín	Այրիշ Պոտին
IE	Irish Whiskey/Uisce Beatha Eireannach/Irish Whisky	Այրիշ Վիսկի / Իշկյը Բյաիը Էրյընյըլիս
IT	Aprikot trentino/Aprikot del Trentino	Ապրիկոտ տրենտինո / Ապրիկոտ դել Տրենտինո
IT	Brandy italiano	Բրենդի իտալիանո
IT	Distillato di mele trentino/Distillato di mele del Trentino	Դիստիլատո դի մելե տրենտինո / Դիստիլատո դի մելե դել Տրենտինո

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
IT	Genepì del Piemonte	Ջենեպի դել Պիեմոնտե
IT	Genepì della Valle d'Aosta	Գենեպի դելա Վալե դ'Աոստա
IT	Genziana trentina/Genziana del Trentino	Ջենցիանա տրենտինա/ Ջենցիանա դել Տրենտինո
IT	Grappa	Գռապա
IT	Grappa di Barolo	Գռապա դի Բարոլո
IT	Grappa di Marsala	Գռապա դի Մարսալա
IT	Grappa friulana/Grappa del Friuli	Գռապա ֆրիուլանա/ Գռապա դել Ֆրիուլի
IT	Grappa lombarda/Grappa di Lombardia	Գռապա լոմբարդա/ Գռապա դի Լոմբարդիա
IT	Grappa piemontese/Grappa del Piemonte	Գռապա պիեմոնտեզե/ Գռապա դել Պիեմոնտե
IT	Grappa siciliana/Grappa di Sicilia	Գռապա սիչիլիանա/ Գռապա դի Սիչիլիա
IT	Grappa trentina/Grappa del Trentino	Գռապա տրենտինա/ Գռապա դել Տրենտինո
IT	Grappa veneta/Grappa del Veneto	Գռապա վենետա/ Գռապա դել Վենետո
IT	Kirsch Friulano/Kirschwasser Friulano	Կիրշ Ֆրիուլանո/ Կիրշվասեր Ֆրիուլանո
IT	Kirsch Trentino/Kirschwasser Trentino	Կիրշ Տրենտինո/ Կիրշվասեր Տրենտինո
IT	Kirsch Veneto/Kirschwasser Veneto	Կիրշ Վենետո/ Կիրշվասեր Վենետո
IT	Liquore di limone della Costa d'Amalfi	Լիկուորե դի լիմոնե դելա Կոստա դ'Ամալֆի
IT	Liquore di limone di Sorrento	Լիկուորե դի լիմոնե դի Սորենտո
IT	Mirto di Sardegna	Միրտո դի Սարդենյա
IT	Nocino di Modena	Նոչինո դի Մոդենա
IT	Sliwovitz del Friuli-Venezia Giulia	Սլիվովից դել Ֆրիուլի-Վենեցիա Ջուլիա
IT	Sliwovitz del Veneto	Սլիվովից դել Վենետո

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
IT	Sliwovitz trentino/Sliwovitz del Trentino	Սլիվովից տրենտինո/ Սլիվովից դել Տրենտինո
IT	Südtiroler Enzian/Genziana dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Էնցիան/ Ջենցիանա դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Golden Delicious/Golden Delicious dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Գոլդեն Դելիշիուս/ Գոլդեն Դելիշիուս դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Grappa/Grappa dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Գռապա/ Գռապա դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Gravensteiner/Gravensteiner dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Գռավենշտայներ/ Գռավենշտայներ դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Kirsch/Kirsch dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Կիրշ/ Կիրշ դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Marille/Marille dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Մարիլլե/ Մարիլլե դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Obstler/Obstler dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Օբստլեր/ Օբստլեր դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Williams/Williams dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Ուիլիամս/ Ուիլիամս դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Zwetschgeler/Zwetschgeler dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Ջվեցշգելեր/ Ջվեցշգելեր դել Ալտո Ադիջե
IT	Williams friulano/Williams del Friuli	Վիլիամս ֆրիուլանո/ Վիլիամս դել Ֆրիուլի
IT	Williams trentino/Williams del Trentino	Վիլիամս տրենտինո/ Վիլիամս դել Տրենտինո
LT	Originali lietuviška degtinė/Original Lithuanian vodka	Օրիգինալի լյետուվիշկա դեգտինե / Օրիգինալ Լիթուանյան վոդկա
LT	Samanė	Սամանե
LT	Trauktinė	Տռաուկտինե
LT	Trauktinė Dainava	Տռաուկտինե Դաինավա
LT	Trauktinė Palanga	Տռաուկտինե Պալանգա
LT	Trejos devynerios	Տրեժու դեվիներյոս

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
LT	Vilniaus Džinas/Vilnius Gin	Վիլնյաուս Ջինաս / Վիլնիուս Ջին
FR, IT	Génépi des Alpes/Genepi degli Alpi	Ջենեպի դեզ Ալպ/ Ջենեպի դելի Ալպի
BE, NL, FR (Nordin (59) ja Pas-de-Calais'n (62) departementit), DE (Saksan osavaltiot (Bundesländer) Nordrhein-Westfalen ja Niedersachsen)	Genièvre aux fruits/Vruchtenjenever/Jenever met vruchten/Fruchtgenever	Ժենիվրը օ ֆրուի/ Վրուխտենյենեվեր/ Ժենեվեր մետ ֆրուխտեն/ Ֆրուխտգենեվեր
BE, NL, FR (Nordin (59) ja Pas-de-Calais'n (62) departementit)	Genièvre de grains/Graanjenever/Graange-never	Ջենիվրը դը գրեն/ Ջենիվրը դ գրեն/ Գրանժենեվեր/ Գրանջենեվեր
BE, NL, FR (Nordin (59) ja Pas-de-Calais'n (62) departementit), DE (Saksan osavaltiot (Bundesländer) Nordrhein-Westfalen ja Niedersachsen)	Genièvre/Jenever/Genever	Ժենիվրը/ ժենեվեր/ ժենեվեր
BE, NL	Jonge jenever/jonge genever	Յոնգե յենեվեր/ Յոնգե ժենեվեր
DE, AT, BE (saksankielinen yhteisö)	Korn/Kornbrand	Կորն/ Կորնբրանդ
BE, NL	Oude jenever/oude genever	Աուդե յենեվեր/ Աուդե խենեվեր
CY, GR	Ouzo/Ouzo	Ուզո
HU, AT (yksinomaan Niederösterreichin, Burgenlandin, Steiermarkin ja Wienin osavaltioissa aprikoosista valmistetut alkoholijuomat)	Pálinka	Պալինկա
PL	Herbal vodka from the North Podlasie Lowland aromatised with an extract of bison grass/Wódka ziołowa z Niziny Północno-podlaskiej aromatyzowana ekstraktem z trawy żubrowej	Հերբալ վոդկա ֆրոմ դը Նորդ Պոդլասիե լոուլանդ արոմատայզդ ուիթ ըն էքստրակտ օֆ բիզոն գրասս / Վոդկա գյուլովա գ Նիզինի Պոլնոժնոպոդլասկյեյ արոմատիզովանա էկստրակտ գ տրավի ժուբրովեյ
PL	Polish Cherry	Պոլիշ Չերի
PL	Polska Wódka/Polish Vodka	Պոլսկա Վոդկա / Պոլիշ Վոդկա
PT	Aguardente Bagaceira Alentejo	Ագուարդենտե Բագասեյիա Ալենտեժո
PT	Aguardente Bagaceira Bairrada	Ագուարդենտե Բագասեյիա Բայռադա
PT	Aguardente Bagaceira da Região dos Vinhos Verdes	Ագուարդենտե Բագասեյիա դա Ռեժաո դոս Վինյոս Վերդես

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
PT	Aguardente de Vinho da Região dos Vinhos Verdes	Ագուարդենտե դե Վինյո դա Ռեժաո դոս Վինոս Վերդես
PT	Aguardente de Vinho Alentejo	Ագուարդենտե դե Վինյո Ալենտեժո
PT	Aguardente de Vinho Douro	Ագուարդենտե դե Վինյո Դուրո
PT	Aguardente de Vinho Lourinhã	Ագուարդենտե դե Վինյո Լուրինյա
PT	Aguardente de Vinho Ribatejo	Ագուարդենտե դե Վինյո Ռիբատեժո
PT	Medronho do Algarve	Մեդրոնյո դո Ալգրավե
PT	Poncha da Madeira	Պոնչա դա Մադեյրա
PT	Rum da Madeira	Ռում դա Մադեյրա
RO	Horincă de Cămârzana	Հորինկա դե Կամարզանա
RO	Pălincă	Պալինկա
RO	Țuică de Argeș	Շուիկա դե Արջեշ
RO	Țuică Zetea de Medieșu Aurit	Շուիկա Չետեա դե Մեդիեշու Աուրիտ
RO	Vinars Murfatlar	Վինարս Մուրֆատլար
RO	Vinars Segarcea	Վինարս Սեգարչեա
RO	Vinars Târnave	Վինարս Տիրնավե
RO	Vinars Vaslui	Վինարս Վասլուի
RO	Vinars Vrancea	Վինարս Վրանչեա
SK	Spišská borovička	Սպիշսկա բորովիչկա
SI	Brinjevec	Բրինյեվեց
SI	Dolenjski sadjevec	Դոլենյսկի սադյեվեց
SI	Domači rum	Դոմաչի ռում
SI	Janeževc	Իանեժեվեց
SI	Orehovec	Օրեհովեց
SI	Pelinkovec	Պելինկովեց
SI	Slovenska travarica	Սլովենսկա տրավարիցա

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Nimitys armenialaisin kirjaimin
ES	Aguardiente de hierbas de Galicia	Ագուարդիենտե դե իերբաս դե Գալիկա
ES	Aguardiente de sidra de Asturias	Ագուարդիենտե դե սիդրա դե Աստուրիաս
ES	Anís Paloma Monforte del Cid	Անիս Պալոմա Մոնֆորտե դել Սիդ
ES	Aperitivo Café de Alcoy	Ապերիտիվո Կաֆե դե Ալկոյ
ES	Brandy de Jerez	Բրենդի դե Խերես
ES	Brandy del Penedés	Բրենդի դել Բենեդես
ES	Cantueso Alicante	Կանտուեսո Ալիկանտինո
ES	Chinchón	Չինչոն
ES	Gin de Mahón	Ջին դե Մահոն
ES	Herbero de la Sierra de Mariola	Էրբերո դե լա Սիերա դե Մարիոլա
ES	Hierbas de Mallorca	Իերբաս դե Մայորկա
ES	Hierbas Ibicencas	Իերբաս Իբիսենկաս
ES	Licor café de Galicia	Լիկոր կաֆե դե Գալիսիա
ES	Licor de hierbas de Galicia	Լիկոր դե իերբաս դե Գալիսիա
ES	Orujo de Galicia	Օրուխո դե Գալիսիա
ES	Pacharán navarro	Պաչարան նավարո
ES	Palo de Mallorca	Պալո դե Մայորկա
ES	Ratafia catalana	Ռատիֆիա կատալանյա
ES	Ronmiel de Canarias	Ռոնմիել դե Կանարիաս
SE	Svensk Aquavit/Svensk Akvavit/Swedish Aquavit	Սվենսկ Ակուավիտ/Սվենսկ Ակվավիտ/ Սուիդիշ Ակվավիտ
SE	Svensk Punsch/Swedish Punch	Սվենսկ Պունչ/ Սուիդիշ Փանչ
SE	Svensk Vodka/Swedish Vodka	Սվենսկ Վոդկա/ Սուիդիշ Վոդկա
GB	Scotch Whisky	Սկոչ Վիսկի
GB	Somerset Cider Brandy	Սոմերսեթ Սայդեր Բրենդի

4. Viinit

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
AT	Bergland		Բերգլանդ	SMM
AT	Burgenland		Բուրգենլանդ	SAN
AT	Carnuntum		Կարնուտում	SAN
AT	Eisenberg		Այգենբերգ	SAN
AT	Kamptal		Կամպթալ	SAN
AT	Kärnten		Կարնտեն	SAN
AT	Kremstal		Կրեմստալ	SAN
AT	Leithaberg		Լայտհաբերգ	SAN
AT	Mittelburgenland		Միտելբուրգենլանդ	SAN
AT	Neusiedlersee		Նոյսիդլերզե	SAN
AT	Neusiedlersee-Hügelland		Նոյսիդլերզե-Հյուգելլանդ	SAN
AT	Niederösterreich		Նիդերոյստեռայիս	SAN
AT	Oberösterreich		Օբերոյստեռայիս	SAN
AT	Salzburg		Ջալցբուրգ	SAN
AT	Steiermark		Ստայերմարկ	SAN
AT	Steirerland		Շտայերլանդ	SMM
AT	Südburgenland		Սուդբուրգենլանդ	SAN
AT	Süd-Oststeiermark		Սուդ-Օսթսթայերմարկ	SAN
AT	Südsteiermark		Սուդսթայերմարկ	SAN
AT	Thermenregion		Թերմենրեգիոն	SAN
AT	Tirol		Տիրոլ	SAN
AT	Traisental		Թրայգենթալ	SAN
AT	Vorarlberg		Վորարլբերգ	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
AT	Wachau		Վախաու	SAN
AT	Wagram		Վագրամ	SAN
AT	Weinland		Վայնլանդ	SMM
AT	Weinviertel		Վայնֆիրթել	SAN
AT	Weststeiermark		Վեսթսթայեռմարկ	SAN
AT	Wien		Վին	SAN
BE	Côtes de Sambre et Meuse		Կոտ դե Սամբր Է Մյոզ	SAN
BE	Crémant de Wallonie		Կրեման դե Վալոնի	SAN
BE	Hagelandse wijn		Հագելանդսե վեյն	SAN
BE	Haspengouwse wijn		Հասպենգաուսե վեյն	SAN
BE	Heuvelandse wijn		Հյովելանդսե վեյն	SAN
BE	Vin de pays des jardins de Wallonie		Վեն դը պեյ դե ժարդեն դը Վալոնի	SMM
BE	Vin mousseux de qualité de Wallonie		Վեն մուսյո դը կալիտե դե Վալոնի	SAN
BE	Vlaamse landwijn		Վլամսե լանդվեյն	SMM
BE	Vlaamse mousserende kwaliteitswijn		Վլամսե մուսեռենդե կվալիտեյտսվեյն	SAN
BG	Сакар	Sakar	Սակար	SAN
BG	Асеновград	Asenovgrad	Ասենովգրադ	SAN
BG	Болярово	Bolyarovo	Բոլյարովո	SAN
BG	Брестник	Brestnik	Բրեստնիկ	SAN
BG	Варна	Varna	Վարնա	SAN
BG	Велики Преслав	Veliki Preslav	Վելիկի Պրեսլավ	SAN
BG	Видин	Vidin	Վիդին	SAN
BG	Враца	Vratsa	Վրացա	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
BG	Върбица	Varbitsa	Վարբիցա	SAN
BG	Долината на Струма	Struma valley	Դոլինաստա նա Ստրումա	SAN
BG	Драгоєво	Dragoevo	Դրագոեվո	SAN
BG	Дунавска равнина	Danube Plain	Դունավսկա ռավնինա	SMM
BG	Евксиноград	Evksinograd	Էվկսինոգրադ	SAN
BG	Ивайловград	Ivaylovgrad	Իվայլովգրադ	SAN
BG	Карлово	Karlovo	Կարլովո	SAN
BG	Карнобат	Karnobat	Կարնոբատ	SAN
BG	Ловеч	Lovech	Լովեչ	SAN
BG	Лозица	Lozitsa	Լոզիցա	SAN
BG	Лом	Lom	Լոմ	SAN
BG	Любимец	Lyubimets	Լյուբիմեց	SAN
BG	Лясковец	Lyaskovets	Լյասկովեց	SAN
BG	Мелник	Melnik	Մելնիկ	SAN
BG	Монтана	Montana	Մոնտանա	SAN
BG	Нова Загора	Nova Zagora	Նովա Զագորա	SAN
BG	Нови Пазар	Novi Pazar	Նովի Պազար	SAN
BG	Ново село	Novo Selo	Նովո սելո	SAN
BG	Оряховица	Oryahovitsa	Օրյախովիցա	SAN
BG	Павликени	Pavlikeni	Պավլիկենի	SAN
BG	Пазарджик	Pazardjik	Պազարջիկ	SAN
BG	Перушица	Perushtitsa	Պերուշտիցա	SAN
BG	Плевен	Pleven	Պլեվեն	SAN
BG	Пловдив	Plovdiv	Պլովդիվ	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
BG	Поморие	Pomorie	Պոմորիե	SAN
BG	Русе	Ruse	Ռուսե	SAN
BG	Сандански	Sandanski	Սանդանսկի	SAN
BG	Свищов	Svishtov	Սվիշտով	SAN
BG	Септември	Septemvri	Սեպտեմվրի	SAN
BG	Славянци	Slavyantsi	Սլավյանցի	SAN
BG	Сливен	Sliven	Սլիվեն	SAN
BG	Стамболово	Stambolovo	Ստամբոլովո	SAN
BG	Стара Загора	Stara Zagora	Ստարա զագորա	SAN
BG	Сунгурларе	Sungurlare	Սունգուրլառե	SAN
BG	Сухиндол	Suhindol	Սուխինդոլ	SAN
BG	Тракийска низина	Thracian Lowlands	Տրակիյսկա նիզինա	SMM
BG	Търговище	Targovishte	Տըրգովիշե	SAN
BG	Хан Крум	Khan Krum	Խան Կռում	SAN
BG	Хасково	Haskovo	Խասկովո	SAN
BG	Хисаря	Hisarya	Խիսարյա	SAN
BG	Хърсово	Harsovo	Խըրսովո	SAN
BG	Черноморски район	Northern Black Sea	Չեռնոմորսկի ռայոն	SAN
BG	Шивачево	Shivachevo	Շիվաչեվո	SAN
BG	Шумен	Shumen	Շումեն	SAN
BG	Южно Черноморие	Southern Black Sea Coast	Յուժնո Չեռնոմորիե	SAN
BG	Ямбол	Yambol	Յամբոլ	SAN
HR	Dalmatinska zagora		Դալմատինսկա զագորա	SAN
HR	Dingač		Դինգաչ	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
HR	Hrvatska Istra		Հովատսկա իստռա	SAN
HR	Hrvatsko Podunavlje		Հովատսկո Պոդունավլյե	SAN
HR	Hrvatsko primorje		Հովատսկո պրիմորիյե	SAN
HR	Istočna kontinentalna Hrvatska		Իտոռնա կոնտինենտալնա Հովատսկա	SAN
HR	Moslavina		Մոսլավինա	SAN
HR	Plešivica		Պլեշիվիցա	SAN
HR	Pokuplje		Պոկուպլյե	SAN
HR	Prigorje-Bilogora		Պրիգորյե-Բիլգորոա	SAN
HR	Primorska Hrvatska		Պրիմոռսկա Հովատսկա	SAN
HR	Sjeverna Dalmacija		Սյևեռնա Դալմացիյա	SAN
HR	Slavonija		Սլավոնիյա	SAN
HR	Srednja i Južna Dalmacija		Սռեդնյա ի յուժնա Դալմացիյա	SAN
HR	Zagorje – Međimurje		Ջագորյե-Մեդյիմուրյե	SAN
HR	Zapadna kontinentalna Hrvatska		Ջաբադնա կոնտինենտալնա Հովատսկա	SAN
CY	Βουί Παναγιάς – Αμπελίτης	Vouni Panayia – Ambe- litis	Վունի Պանայաս – Ամբելիտիս	SAN
CY	Κουμανδάρια	Commandaria	Կումանդարիա	SAN
CY	Κρασοχώρια Λεμεσού	Krasohoria Lemesou	Կրասոխորյա Լեմեսու	SAN
CY	Κρασοχώρια Λεμεσού – Αφάμης	Krasohoria Lemesou – Afames	Կրասոխորյա Լեմեսու – Աֆամիս	SAN
CY	Κρασοχώρια Λεμεσού – Λαόνα	Krasohoria Lemesou – Laona	Կրասոխորյա Լեմեսու – Լաոնա	SAN
CY	Λαόνα Ακάμα	Laona Akama	Լաոնա Ակամա	SAN
CY	Λάρνακα	Larnaka	Լաոնակա	SMM

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
CY	Λεμεσός	Lemesos	Լեմեսոս	SMM
CY	Λευκωσία	Lefkosia	Լեֆկոսիա	SMM
CY	Πάφος	Pafos	Պաֆոս	SMM
CY	Πιτσιλιά	Pitsilia	Պիցիլյա	SAN
CZ	Čechy		Չեխի	SAN
CZ	české		Չեսկե	SMM
CZ	Litoměřická		Լիտոմյերժիսկա	SAN
CZ	Mělnická		Մյելնիժկա	SAN
CZ	Mikulovská		Միկուլովսկա	SAN
CZ	Morava		Մորավա	SAN
CZ	moravské		Մորավսկե	SMM
CZ	Novosedelské Slámové víno		Նովոսեդելսկե Սլամովե վին	SAN
CZ	Slovácká		Սլովածկա	SAN
CZ	Šobes		Շոբես	SAN
CZ	Šobeské víno		Շոբեսկե վին	SAN
CZ	Velkopavlovická		Վելկոպավլովիժկա	SAN
CZ	Znojemská		Ջնոյեմսկա	SAN
CZ	Znojmo		Ջնոյմո	SAN
DK	Bornholm		Բորնհոլմ	SMM
DK	Fyn		Վին	SMM
DK	Jylland		Ժիլանդ	SMM
DK	Sjælland		Սժաեյլանդ	SMM
FR	Agenais		Աժենե	SMM
FR	Ain		Էն	SMM

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
FR	Ajaccio		Այաչո / Այաչոն	SAN
FR	Allobrogie		Ալոբրոնժի	SMM
FR	Aloxe-Corton		Ալոքս-կորտոն	SAN
FR	Alpes-de-Haute-Provence		Ալպ-դը-Օտ-Պոնվանս	SMM
FR	Alpes-Maritimes		Ալպ-Մարիտիմ	SMM
FR	Alpilles		Ալպիլյ	SMM
FR	Alsace		Ալզաս	SAN
FR	Alsace grand cru Altenberg de Bergbieten		Ալզաս գոան կրյու Ալտանբեր դը Բերգբիետան	SAN
FR	Alsace grand cru Altenberg de Bergheim		Ալզաս գոան կրյու Ալտանբեր դը Բերգայմ	SAN
FR	Alsace grand cru Altenberg de Wolxheim		Ալզաս գոան կրյու Ալտանբեր դը Վոլքսայմ	SAN
FR	Alsace grand cru Brand		Ալզաս գոան կրյու Բրան	SAN
FR	Alsace grand cru Bruderthal		Ալզաս գոան կրյու Բրուդերթալ	SAN
FR	Alsace grand cru Eichberg		Ալզաս գոան կրյու Այշբեր	SAN
FR	Alsace grand cru Engelberg		Ալզաս գոան կրյու Անժեյբեր	SAN
FR	Alsace grand cru Florimont		Ալզաս գոան կրյու Ֆլորիմոն	SAN
FR	Alsace grand cru Frankstein		Ալզաս գոան կրյու Ֆրանկշտայն	SAN
FR	Alsace grand cru Froehn		Ալզաս գոան կրյու Ֆրոն	SAN
FR	Alsace grand cru Furstentum		Ալզաս գոան կրյու Ֆուրստանտում	SAN
FR	Alsace grand cru Geisberg		Ալզաս գոան կրյու Գայսբեր	SAN
FR	Alsace grand cru Gloeckelberg		Ալզաս գոան կրյու Գլոկելբեր	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
FR	Alsace grand cru Goldert		Ալզաս գոան կրյու Գոլդերտ	SAN
FR	Alsace grand cru Hatschbourg		Ալզաս գոան կրյու Ատշբուր	SAN
FR	Alsace grand cru Hengst		Ալզաս գոան կրյու Անգստ	SAN
FR	Alsace grand cru Kaefferkopf		Ալզաս գոան կրյու Կաֆերկոպֆ	SAN
FR	Alsace grand cru Kanzlerberg		Ալզաս գոան կրյու Կանցլերբեր	SAN
FR	Alsace grand cru Kastelberg		Ալզաս գոան կրյու Կաստելբեր	SAN
FR	Alsace grand cru Kessler		Ալզաս գոան կրյու Կեսլեր	SAN
FR	Alsace grand cru Kirchberg de Barr		Ալզաս գոան կրյու Կիրշբեր դը Բար	SAN
FR	Alsace grand cru Birchberg de Ribeauvillé		Ալզաս գոան կրյու Կիրշբեր դը Րիբովիլյ	SAN
FR	Alsace grand cru Kitterlé		Ալզաս գոան կրյու Կիթերլե	SAN
FR	Alsace grand cru Mambourg		Ալզաս գոան կրյու Մամբուր	SAN
FR	Alsace grand cru Mandelberg		Ալզաս գոան կրյու Մանդելբեր	SAN
FR	Alsace grand cru Marckrain		Ալզաս գոան կրյու Մարկրեն	SAN
FR	Alsace grand cru Moenchberg		Ալզաս գոան կրյու Մոենշբեր	SAN
FR	Alsace grand cru Muenchberg		Ալզաս գոան կրյու Մյոանշբեր	SAN
FR	Alsace grand cru Ollwiller		Ալզաս գոան կրյու Օլվիլեր	SAN
FR	Alsace grand cru Osterberg		Ալզաս գոան կրյու Օստերբեր	SAN
FR	Alsace grand cru Pfersigberg		Ալզաս գոան կրյու Պֆերսիգբեր	SAN
FR	Alsace grand cru Pflingstberg		Ալզաս գոան կրյու Պֆենգստբեր	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
FR	Alsace grand cru Praelatenberg		Ալզաս գոան կրյու Պրաէլատանբեր	SAN
FR	Alsace grand cru Rangen		Ալզաս գոան կրյու Բանժան	SAN
FR	Alsace grand cru Rosacker		Ալզաս գոան կրյու Բոսակեր	SAN
FR	Alsace grand cru Saering		Ալզաս գոան կրյու Սեռենգ	SAN
FR	Alsace grand cru Schlossberg		Ալզաս գոան կրյու Շլոսբերգ	SAN
FR	Alsace grand cru Schoenenbourg		Ալզաս գոան կրյու Շոենանբուր	SAN
FR	Alsace grand cru Sommerberg		Ալզաս գոան կրյու Սոմերբերգ	SAN
FR	Alsace grand cru Sonnenglanz		Ալզաս գոան կրյու Սոնենգլանց	SAN
FR	Alsace grand cru Spiegel		Ալզաս գոան կրյու Սպիգել	SAN
FR	Alsace grand cru Sporen		Ալզաս գոան կրյու Սպորեն	SAN
FR	Alsace grand cru Steinert		Ալզաս գոան կրյու Շտեյներ	SAN
FR	Alsace grand cru Steingrubler		Ալզաս գոան կրյու Ստեյնգրուբլեր	SAN
FR	Alsace grand cru Steinklotz		Ալզաս գոան կրյու Ստեյնքլոց	SAN
FR	Alsace grand cru Vorbourg		Ալզաս գոան կրյու Վորբուրգ	SAN
FR	Alsace grand cru Wiebelsberg		Ալզաս գոան կրյու Վիբելսբերգ	SAN
FR	Alsace grand cru Wineck-Schlossberg		Ալզաս գոան կրյու Վինեք-Շլոսբերգ	SAN
FR	Alsace grand cru Winzenberg		Ալզաս գոան կրյու Վինցենբերգ	SAN
FR	Alsace grand cru Zinnkoepflé		Ալզաս գոան կրյու Ցինկոպֆլե	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
FR	Alsace grand cru Zotzenberg		Ալզաս գրան կրյու Յոցենբերգ	SAN
FR	Anjou		Անժու	SAN
FR	Anjou Villages		Անժու Վիլլաժ	SAN
FR	Anjou Villages Brissac		Անժու Վիլլաժ Բրիսակ	SAN
FR	Anjou-Coteaux de la Loire		Անժու-Կոտո դը լա Լուար	SAN
FR	Arbois		Արբուա	SAN
FR	Ardèche		Արդեշ	SMM
FR	Ariège		Արիեժ	SMM
FR	Atlantique		Ատլանտիկ	SMM
FR	Aude		Օդ	SMM
FR	Auxey-Duresses		Օքսե-Դյուրես	SAN
FR	Aveyron		Ավերոն	SMM
FR	Bandol		Բանդոլ	SAN
FR	Banyuls		Բանիուլս	SAN
FR	Banyuls grand cru		Բանիուլս գրան կրյու	SAN
FR	Barsac		Բարսակ	SAN
FR	Bâtard-Montrachet		Բատար-Մոնտրաշե	SAN
FR	Béarn		Բեարն	SAN
FR	Beaujolais		Բոժոլե	SAN
FR	Beaumes de Venise		Բոմ դե Վենիզ	SAN
FR	Beaune		Բոն	SAN
FR	Bellet		Բելե	SAN
FR	Bergerac		Բերժերակ	SAN
FR	Bienvenues-Bâtard-Montrachet		Բիենվենյու-Բատար-Մոնտրաշե	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
FR	Blagny		Բլանյի	SAN
FR	Blanc Fumé de Pouilly		Բլան Ֆյումե դը Պուլյի	SAN
FR	Blaye		Բլայե	SAN
FR	Bonnes-Mares		Բոն-Մար	SAN
FR	Bonnezeaux		Բոնեզո	SAN
FR	Bordeaux		Բորդո	SAN
FR	Bordeaux supérieur		Բորդո սուպերիյոր	SAN
FR	Bouches-du-Rhône		Բուշ դյու Ռոն	SMM
FR	Bourg		Բուր	SAN
FR	Bourgeois		Բուրժե	SAN
FR	Bourgogne		Բուրգոյն	SAN
FR	Bourgogne aligoté		Բուրգոյն ալիգոտե	SAN
FR	Bourgogne grand ordinaire		Բուրգոյն գրան օրդիներ	SAN
FR	Bourgogne mousseux		Բուրգոյն մուսյո	SAN
FR	Bourgogne ordinaire		Բուրգոյն օրդիներ	SAN
FR	Bourgogne Passe-tout-grains		Բուրգոյն Պասս-տու-գրեն	SAN
FR	Bourgueil		Բուրգեյ	SAN
FR	Bouzeron		Բուզերոն	SAN
FR	Brouilly		Բրուլյի	SAN
FR	Brulhois		Բրուլուա	SAN
FR	Bugey		Բյուժե	SAN
FR	Buzet		Բյուզե	SAN
FR	Cabardès		Կաբարդես	SAN
FR	Cabernet d'Anjou		Կաբարդե դ'Անժու	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
FR	Cabernet de Saumur		Կաբերնե դը Սոմյուր	SAN
FR	Cadillac		կադիլակ	SAN
FR	Cahors		Կաոր	SAN
FR	Calvados		Կալվադոս	SMM
FR	Canon Fronsac		Կանոն Ֆրոնսակ	SAN
FR	Cassis		Կասի / Կասիս	SAN
FR	Cathare		Կատար	SMM
FR	Cérons		Սերոն	SAN
FR	Cévennes		Սեվան	SMM
FR	Chablis		Շաբլի	SAN
FR	Chablis grand cru		Շաբլի գրան կրյու	SAN
FR	Chambertin		Շամբերտեն	SAN
FR	Chambertin-Clos de Bèze		Շամբերտեն-Կլո դը Բեզ	SAN
FR	Chambolle-Musigny		Շամբոլ-Մյուզինյի	SAN
FR	Champagne		Շամպայն	SAN
FR	Chapelle-Chambertin		Շաբել-Շամբերտեն	SAN
FR	Charentais		Շարանտե	SMM
FR	Charlemagne		Շարլեմայն	SAN
FR	Charmes-Chambertin		Շարմ-Շամբերտեն	SAN
FR	Chassagne-Montrachet		Շասայն-Մոնտրաշե	SAN
FR	Château-Chalon		Շատո-Շալոն	SAN
FR	Château-Grillet		Շատո-Գրիլե	SAN
FR	Châteaumeillant		շատոմեյան	SAN
FR	Châteauneuf-du-Pape		Շատոդյունոֆ-դյու-Պապ	SAN
FR	Châtillon-en-Diois		Շատիյոն-ան-Դիուս	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
FR	Chénas		Շենաս	SAN
FR	Chevalier-Montrachet		Շեվալյե-Մոնտրաշե	SAN
FR	Cheverny		Շեվերնի	SAN
FR	Chinon		Շինոն	SAN
FR	Chiroubles		Շիրուբլ	SAN
FR	Chorey-lès-Beaune		Շորեյ-լե-Բոն	SAN
FR	Cité de Carcassonne		Սիտե դը Կարկասոն	SMM
FR	Clairette de Bellegarde		Կլերետ դը Բելգարդ	SAN
FR	Clairette de Die		Կլերետ դը Դի	SAN
FR	Clairette du Languedoc		Կլերետ դյու Լանգոդոկ	SAN
FR	Clos de la Roche		Կլո դը լա Ռոշ	SAN
FR	Clos de Tart		Կլո դը Տար	SAN
FR	Clos de Vougeot		Կլո դը Վուժեո	SAN
FR	Clos des Lambrays		Կլո դե Լամբրեյ	SAN
FR	Clos Saint-Denis		Կլո Սեն-Դենի	SAN
FR	Clos Vougeot		Կլո Վուժեո	SAN
FR	Collines Rhodaniennes		Կոլին Ռոդանիան	SMM
FR	Collioure		Կոլիուր	SAN
FR	Comté Tolosan		Կոմտե Տոլոզան	SMM
FR	Comtés Rhodaniens		Կոմտե Ռոդենիան	SMM
FR	Condrieu		Կոնդրիյո	SAN
FR	Corbières		Կորբիեր	SAN
FR	Corbières-Boutenac		Կորբիեր-Բուտենակ	SAN
FR	Cornas		Կորնակ	SAN
FR	Corrèze		Կորեզ	SMM

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
FR	Corse		Կորզ	SAN
FR	Corton		Կորտոն	SAN
FR	Corton-Charlemagne		Կորտոն-Շարլմայն	SAN
FR	Costières de Nîmes		Կոստիեր դը Նիմ	SAN
FR	Côte de Beaune		Կոտ դը Բոն	SAN
FR	Côte de Beaune-Villages		Կոտ դը Բոն-Վիլաժ	SAN
FR	Côte de Brouilly		Կոտ դը Բրույլի	SAN
FR	Côte de Nuits-Villages		Կոտ դը Նյուի-Վիլաժ	SAN
FR	Côte Roannaise		Կոտ Ռոնե	SAN
FR	Côte Rôtie		Կոտ Բոտի	SAN
FR	Côte Vermeille		Կոտ Վերմեյ	SMM
FR	Coteaux Bourguignons		Կոտո Բուրգինյոն	SAN
FR	Coteaux champenois		Կոտո շամպենուա	SAN
FR	Coteaux Charitois		Կոտո Շարիտուա	SMM
FR	Coteaux d'Ensérune		Կոտո դ'Անսերյուն	SMM
FR	Coteaux d'Aix-en-Provence		Կոտո դ'Էս-ան-Պրովանս	SAN
FR	Coteaux d'Ancenis		Կոտո դ'Անսենի	SAN
FR	Coteaux de Coiffy		Կոտո դը Կուաֆի	SMM
FR	Coteaux de Die		Կոտո դը Դի	SAN
FR	Coteaux de Glanes		Կոտո դը Գլան	SMM
FR	Coteaux de l'Auxois		Կոտո դը լ'Օուա	SMM
FR	Coteaux de l'Aubance		Կոտո դը լ'Օբանս	SAN
FR	Coteaux de Narbonne		Կոտո դը Նարբոն	SMM
FR	Coteaux de Peyriac		Կոտո դը Պերիակ	SMM
FR	Coteaux de Saumur		Կոտո դը Սոմյուր	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
FR	Coteaux de Tannay		Կոտո դը Տանե	SMM
FR	Coteaux des Baronnie		Կոտո դը Բարոնի	SMM
FR	Coteaux du Cher et de l'Arnon		Կոտո դը Շեր Է դը լ'Արնոն	SMM
FR	Coteaux du Giennois		Կոտո դը Ժիանուա	SAN
FR	Coteaux du Languedoc		Կոտո դյու Լանգեդոկ	SAN
FR	Coteaux du Layon		Կոտո դյու Լեյոն	SAN
FR	Coteaux du Libron		Կոտո դյու Լիբրոն	SMM
FR	Coteaux du Loir		Կոտո դյու Լուար	SAN
FR	Coteaux du Lyonnais		Կոտո դյու Լիոնե	SAN
FR	Coteaux du Pont du Gard		Կոտո դյու պոն դյու Գար	SMM
FR	Coteaux du Quercy		Կոտո դյու Կերսի	SAN
FR	Coteaux du Vendômois		Կոտո դյու դյու Վանդոմուա	SAN
FR	Coteaux Varois en Provence		Կոտո վարուա ան պրովանս	SAN
FR	Côtes Catalanes		Կոտ Կատալան	SMM
FR	Côtes d'Auvergne		Կոտ դ'Օվերյն	SAN
FR	Côtes de Bergerac		Կոտ դը Բերժերակ	SAN
FR	Côtes de Blaye		Կոտ դը Բլայ	SAN
FR	Côtes de Bordeaux		Կոտ դը Բորդո	SAN
FR	Côtes de Bordeaux-Saint-Macaire		Կոտ դը Բորդո-Սեն-Մակեր	SAN
FR	Côtes de Bourg		Կոտ դը Բուր	SAN
FR	Côtes de Duras		Կոտ դը Դյուրաս	SAN
FR	Côtes de Gascogne		Կոտ դը Գասկոնյն	SMM
FR	Côtes de Meuse		Կոտ դը Մյոզ	SMM
FR	Côtes de Millau		Կոտ դը Միլո	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
FR	Côtes de Montravel		Կոտ դը Մոնտրավել	SAN
FR	Côtes de Provence		Կոտ դը Պրովանս	SAN
FR	Côtes de Thau		Կոտ դը Տո	SMM
FR	Côtes de Thongue		Կոտ դը Տոնգ	SMM
FR	Côtes de Toul		Կոտ դը Տուլ	SAN
FR	Côtes du Forez		Կոտ դյու Ֆորեզ	SAN
FR	Côtes du Jura		Կոտ դյու ժուրա	SAN
FR	Côtes du Marmandais		Կոտ դյու Մարմանդե	SAN
FR	Côtes du Rhône		Կոտ դյու Ռոն	SAN
FR	Côtes du Rhône Villages		Կոտ դյու Ռոն Վիլաժ	SAN
FR	Côtes du Roussillon		Կոտ դյու Ռուսիյոն	SAN
FR	Côtes du Roussillon Villages		Կոտ դյու Ռուսիյոն Վիլաժ	SAN
FR	Côtes du Tarn		Կոտ դյու Տարն	SMM
FR	Côtes du Vivarais		Կոտ դյու Վիվարե	SAN
FR	Cour-Cheverny		Կուր-Շեվերնի	SAN
FR	Crémant d'Alsace		Կրեման դ'Ալզաս	SAN
FR	Crémant de Bordeaux		Կրեման դը Բորդո	SAN
FR	Crémant de Bourgogne		Կրեման դը Բուրգոյն	SAN
FR	Crémant de Die		Կրեման դը Դի	SAN
FR	Crémant de Limoux		Կրեման դը Լիմու	SAN
FR	Crémant de Loire		Կրեման դը Լուար	SAN
FR	Crémant du Jura		Կրեման դյու ժուրա	SAN
FR	Criots-Bâtard-Montrachet		Կրիո-Բատար-Մոնտրաշե	SAN
FR	Crozes-Ermitage		Կրոզ-Էրմիտաժ	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
FR	Crozes-Hermitage		Կրոզ-Երմիտաժ	SAN
FR	Drôme		Դրոմ	SMM
FR	Duché d'Uzès		Դուշե դ'Ուզես	SMM
FR	Echezeaux		Էշեզյո	SAN
FR	Entraygues – Le Fel		Անտրայգ – Լյո Ֆել	SAN
FR	Entre-deux-Mers		Անտրը-դյո-Մեր	SAN
FR	Ermitage		Էրմիտաժ	SAN
FR	Estaing		Էստենգ	SAN
FR	Faugères		Ֆոժեր	SAN
FR	Fiefs Vendéens		Ֆյեֆ Վանդեն	SAN
FR	Fitou		Ֆիտու	SAN
FR	Fixin		Ֆիքսին	SAN
FR	Fleurie		Ֆլյորի	SAN
FR	Floc de Gascogne		Ֆլո դե Գասկոնյո	SAN
FR	Franche-Comté		Ֆրանշ-Կոնտե	SMM
FR	Fronsac		Ֆրոնզակ	SAN
FR	Frontignan		Ֆրոնտինյան	SAN
FR	Fronton		Ֆրոնտոն	SAN
FR	Gaillac		Գեյակ	SAN
FR	Gaillac premières côtes		Գեյակ պրեմիեր կոտե	SAN
FR	Gard		Գար	SMM
FR	Gers		Ժեր	SMM
FR	Gevrey-Chambertin		Ժեվրեյ-Շամբերտեն	SAN
FR	Gigondas		Ժիգոնդաս	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
FR	Givry		Ժիվրի	SAN
FR	Grand Roussillon		Գրան Ռուսիյոն	SAN
FR	Grands-Echezeaux		Գրան-էշեզո	SAN
FR	Graves		Գրավ	SAN
FR	Graves de Vayres		Գրավ դը Վեր	SAN
FR	Graves supérieures		Գրավ սուպերիյոր	SAN
FR	Grignan-les-Adhémar		Գրիգնան-լեզ-Ադեմար	SAN
FR	Griotte-Chambertin		Գրիոտ-Շամբերտեն	SAN
FR	Gros Plant du Pays nantais		Գրո Պլան դյու Պեյ նանտե	SAN
FR	Haute Vallée de l'Aude		Օտ Վալե դը լ'Ոդ	SMM
FR	Haute Vallée de l'Orb		Օտ Վալե դը լ'Օրբ	SMM
FR	Haute-Marne		Օտ-Մարն	SMM
FR	Hautes-Alpes		Օտ-Ալպ	SMM
FR	Haute-Vienne		Օտ-Վիեն	SMM
FR	Haut-Médoc		Օտ-Մեդոկ	SAN
FR	Haut-Montravel		Օտ-Մոնտրավել	SAN
FR	Haut-Poitou		Օտ-Պուատու	SAN
FR	Hermitage		Էրմիտաժ	SAN
FR	Île de Beauté		Իյ դե Բոտե	SMM
FR	Irancy		Իրանսի	SAN
FR	Irouléguy		Իրուլեգի	SAN
FR	Isère		Իսեր	SMM
FR	Jasnières		Ճասնիեր	SAN
FR	Juliéna		Ճուլիենան	SAN
FR	Jurançon		Ճուրանոն	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
FR	La Grande Rue		Լյո Գրան Ռյու	SAN
FR	La Romanée		Լա Ռոմանե	SAN
FR	La Tâche		Լա Տաշ	SAN
FR	Ladoix		Լադուա	SAN
FR	Lalande-de-Pomerol		Լալանդ-դը-Պոմերոլ	SAN
FR	Landes		Լանդ	SMM
FR	Languedoc		Լանգեդոկ	SAN
FR	Latricières-Chambertin		Լատրիսիեր-Շամբերտեն	SAN
FR	Lavilledieu		Լավիլյոյո	SMM
FR	L'Ermitage		Լ'Էրմիտաժ	SAN
FR	Les Baux de Provence		Լե Բո դը Պրովանս	SAN
FR	L'Etoile		Լ'Էտուալ	SAN
FR	L'Hermitage		Լ'Էրմիտաժ	SAN
FR	Limoux		Լիմու	SAN
FR	Lirac		Լիրակ	SAN
FR	Listrac-Médoc		Լիստրակ-Մեդոկ	SAN
FR	Lot		Լո	SMM
FR	Loupiac		Լուպիակ	SAN
FR	Luberon		Լյուբերոն	SAN
FR	Lussac Saint-Emilion		Լյուսակ Սենտ-Էմիլյոն	SAN
FR	Mâcon		Մակոն	SAN
FR	Macvin du Jura		Մակվեն դյու Յուրա	SAN
FR	Madiran		Մադիրան	SAN
FR	Malepère		Մալեպեր	SAN
FR	Maranges		Մարայնժ	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
FR	Marcillac		Մարկիլյակ	SAN
FR	Margaux		Մարգո	SAN
FR	Marsannay		Մարսանի	SAN
FR	Maures		Մոր	SMM
FR	Maury		Մորի	SAN
FR	Mazis-Chambertin		Մազի-Շամբերտեն	SAN
FR	Mazoyères-Chambertin		Մազոյեր –Շամբերտեն	SAN
FR	Méditerranée		Մեդիտերանե	SMM
FR	Médoc		Մեդոկ	SAN
FR	Menetou-Salon		Մենետու-Սալոն	SAN
FR	Mercurey		Մերկյուրեյ	SAN
FR	Meursault		Մյուրսոլ	SAN
FR	Minervois		Միներվուա	SAN
FR	Minervois-la-Livinière		Միներվուա-լա-Լիվինիեր	SAN
FR	Monbazillac		Մոնբազիլյակ	SAN
FR	Mont Caume		Մոն կոմ	SMM
FR	Montagne-Saint-Emilion		Մոնտայն-Սենտ-Էմիլյոն	SAN
FR	Montagny		Մոնտայնի	SAN
FR	Monthélie		Մոնտելի	SAN
FR	Montlouis-sur-Loire		Մոնլուի-սյուր-Լուար	SAN
FR	Montrachet		Մոնտրաշե	SAN
FR	Montravel		Մոնտրավել	SAN
FR	Morey-Saint-Denis		Մորեյ-Սեն-Դենի	SAN
FR	Morgon		Մորգոն	SAN
FR	Moselle		Մոսել	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
FR	Moulin-à-Vent		Մուլեն-ա-Վան	SAN
FR	Moulis		Մուլի	SAN
FR	Moulis-en-Médoc		Մուլի-ան-Մեդոկ	SAN
FR	Muscadet		Մուսկադե	SAN
FR	Muscadet Coteaux de la Loire		Մուսկադե Կոտո դե լա Լուար	SAN
FR	Muscadet Côtes de Grandlieu		Մուսկադե Կոտե դե Գրանլյո	SAN
FR	Muscadet Sèvre et Maine		Մուսկադե Սեվրե և Մեյն	SAN
FR	Muscat de Beaumes-de-Venise		Մուսակ դը Բոմ-դե Վենիզ	SAN
FR	Muscat de Frontignan		Մուսկա դը Ֆրոնտինյան	SAN
FR	Muscat de Lunel		Մուսկա դը Լունել	SAN
FR	Muscat de Mireval		Մուսկա դը Միրեվալ	SAN
FR	Muscat de Rivesaltes		Մուսակ դը Ռիվսալտ	SAN
FR	Muscat de Saint-Jean-de-Minervois		Մուսակ դը Սեն-ժան-դը- Միներվուա	SAN
FR	Muscat du Cap Corse		Մուսակ դյու Կապ Կորս	SAN
FR	Musigny		Մուսինյի	SAN
FR	Nuits-Saint-Georges		Նյուի-Սեն-ժորժ	SAN
FR	Orléans		Օրլեան	SAN
FR	Orléans-Cléry		Օրլեան-Կլերի	SAN
FR	Pacherenc du Vic-Bilh		Պաշերանկ դյու Վիկ-Բիլ	SAN
FR	Palette		Պալետ	SAN
FR	Patrimonio		Պատրիմոնյո	SAN
FR	Pauillac		Պոյիյակ	SAN
FR	Pays d'Hérault		Պեյ դ'Էրոլ	SMM
FR	Pays d'Oc		Պայ դ'Օք	SMM

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
FR	Pécharmant		Պեշարման	SAN
FR	Périgord		Պերիգոր	SMM
FR	Pernand-Vergelesse		Պերնան-Վերժլեսե	SAN
FR	Pessac-Léognan		Պեսակ-Լեոնյան	SAN
FR	Petit Chablis		Պրտի Շաբլի	SAN
FR	Pierrevert		Պիյերվեր	SAN
FR	Pineau des Charentes		Պինո դե Շարան	SAN
FR	Pomerol		Պոմերոլ	SAN
FR	Pommard		Պոմար	SAN
FR	Pouilly-Fuissé		Պույի-Ֆուիսս	SAN
FR	Pouilly-Fumé		Պույի-Ֆյումե	SAN
FR	Pouilly-Loché		Պույի-Լոշե	SAN
FR	Pouilly-sur-Loire		Պույի-սյուր-Լուար	SAN
FR	Pouilly-Vinzelles		Պույի-Վենզել	SAN
FR	Premières Côtes de Bordeaux		Պրեմիեր Կոտ դը Բորդո	SAN
FR	Puisseguin Saint-Emilion		Պյուիսգեն Սեն-Էմիլյոն	SAN
FR	Puligny-Montrachet		Պյուիլնի-Մոնտրաշե	SAN
FR	Puy-de-Dôme		Պույ-դը-Դոմ	SMM
FR	Quarts de Chaume		Կար դը Շոմ	SAN
FR	Quincy		Քուինսի	SAN
FR	Rasteau		Բաստո	SAN
FR	Régnié		Րեժնիե	SAN
FR	Reuilly		Րեուիլի	SAN
FR	Richebourg		Րիշբուր	SAN
FR	Rivesaltes		Րիվսալտ	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
FR	Romanée-Conti		Րոմանեն-Կոնտի	SAN
FR	Romanée-Saint-Vivant		Րոմանեն-Սեն-Վիվան	SAN
FR	Rosé d'Anjou		Ռոզե դ'Անժու	SAN
FR	Rosé de Loire		Ռոզե դը Լուար	SAN
FR	Rosé des Riceys		Ռոզե դե Րիսեյ	SAN
FR	Rosette		Ռոզետ	SAN
FR	Roussette de Savoie		Ռուսետ դե Սավուա	SAN
FR	Roussette du Bugey		Ռուսետ դյու Բուժե	SAN
FR	Ruchottes-Chambertin		Ռուշոտ-Շամբերտեն	SAN
FR	Rully		Րյուլի	SAN
FR	Sables du Golfe du Lion		Սաբլես դյու Գոլֆե դյու Լիոն	SMM
FR	Saint-Amour		Սենտ-Ամուր	SAN
FR	Saint-Aubin		Սենտ-Օբեն	SAN
FR	Saint-Bris		Սեն-Բրի	SAN
FR	Saint-Chinian		Սեն-Շինիան	SAN
FR	Sainte-Croix-du-Mont		Սենտ-Կրուա-դյու-Մոն	SAN
FR	Sainte-Foy-Bordeaux		Սենտ-ֆոյ-Բորդո	SAN
FR	Sainte-Marie-la-Blanche		Սենտ-Մերի-լա-Բլանշ	SMM
FR	Saint-Emilion		Սենտ-Էմիլիոն	SAN
FR	Saint-Emilion Grand Cru		Սենտ-Էմիլիոն Գրան Կրյու	SAN
FR	Saint-Estèphe		Սենտ—Էստեֆ	SAN
FR	Saint-Georges-Saint-Emilion		Սեն-ժորժ-Սենտ-Էմիլիոն	SAN
FR	Saint-Guilhem-le-Désert		Սեն-Գիլամ-լը-Դեզեր	SMM
FR	Saint-Joseph		Սեն-ժոզեֆ	SAN
FR	Saint-Julien		Սեն-ժուլիեն	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
FR	Saint-Mont		Սեն-Մոն	SAN
FR	Saint-Nicolas-de-Bourgueil		Սեն-Նիկոլա-դը-Բուրգեյ	SAN
FR	Saint-Péray		Սեն-Պերեյ	SAN
FR	Saint-Pourçain		Սեն-Պուսեյն	SAN
FR	Saint-Romain		Սեն-Ռոմեյն	SAN
FR	Saint-Sardos		Սեն-Սարդոս	SAN
FR	Saint-Véran		Սեն-Վերան	SAN
FR	Sancerre		Սանսեր	SAN
FR	Santenay		Սանտենեյ	SAN
FR	Saône-et-Loire		Սաոն-ե-Լուար	SMM
FR	Saumur		Սումյուր	SAN
FR	Saumur-Champigny		Սումյուր-Շամպինյի	SAN
FR	Saussignac		Սոսինյակ	SAN
FR	Sauternes		Սոտերն	SAN
FR	Savennières		Սավանիյեր	SAN
FR	Savennières Coulée de Serrant		Սավանիյեր Կուլե դը Սերան	SAN
FR	Savennières Roche aux Moines		Սավանիյեր Ռոշ օ Մուեն	SAN
FR	Savigny-lès-Beaune		Սավինյի-լե-Բոն	SAN
FR	Savoie		Սավուա	SAN
FR	Seyssel		Սեյսել	SAN
FR	Tavel		Տավել	SAN
FR	Thézac-Perricard		Տեզակ-Պերիկար	SMM
FR	Torgan		Տորգան	SMM
FR	Touraine		Տուրեն	SAN
FR	Touraine Noble Joué		Տուրեն Նոբլը Ժուե	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
FR	Tursan		Տյուրսան	SAN
FR	Urfé		Ուրֆե	SMM
FR	Vacqueyras		Վակեյրաս	SAN
FR	Val de Loire		Վալ դը Լուար	SMM
FR	Valençay		Վալենսեյ	SAN
FR	Vallée du Paradis		Վալե դյու Պարադի	SMM
FR	Var		Վար	SMM
FR	Vaucluse		Վոքլյուզ	SMM
FR	Ventoux		Վանտու	SAN
FR	Vicomté d'Aumelas		Վիկոնտե դ'Օմելաս	SMM
FR	Vin d'Alsace		Վեն դ'Ալզաս	SAN
FR	Vin de Bellet		Վեն դը Բելե	SAN
FR	Vin de Corse		Վեն դը Կորս	SAN
FR	Vin de Frontignan		Վեն դը Ֆրոնտինյան	SAN
FR	Vin de Savoie		Վեն դը Սավուա	SAN
FR	Vins fins de la Côte de Nuits		Վեն ֆեն դը Լա Կոտ դը Նյուի	SAN
FR	Vinsobres		Վենսոբրը	SAN
FR	Viré-Clessé		Վիրե-Վլեսե	SAN
FR	Volnay		Վոլնե	SAN
FR	Vosne-Romanée		Վոսն-Ռոմանե	SAN
FR	Vougeot		Վուժո	SAN
FR	Vouvray		Վուրեյ	SAN
FR	Yonne		Յոն	SMM
DE	Ahr		Ահր	SAN
DE	Ahrtaler Landwein		Ահրթալեր Լանդվայն	SMM

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
DE	Baden		Բադեն	SAN
DE	Badischer Landwein		Բադիշեր Լանդվայն	SMM
DE	Bayerischer Bodensee-Landwein		Բայերիշ Բոդանսե-Լանդվայն	SMM
DE	Brandenburger Landwein		Բրանդենբուրգեն Լանդվայն	SMM
DE	Franken		Ֆրանկեն	SAN
DE	Hessische Bergstraße		Հեսիշե Բերգշտասե	SAN
DE	Landwein der Mosel		Լանդվայն դեր Մոսել	SMM
DE	Landwein der Ruwer		Լանդվայն դեր Ռյուվեր	SMM
DE	Landwein der Saar		Լանդվայն դեր Սաար	SMM
DE	Landwein Main		Լանդվայ Մեյն	SMM
DE	Landwein Neckar		Լանդվայն Նեկտար	SMM
DE	Landwein Oberrhein		Լանդվայն Օբերռայն	SMM
DE	Landwein Rhein		Լանդվայն Ռայն	SMM
DE	Landwein Rhein-Neckar		Լանդվայն Ռայն-Նեկտար	SMM
DE	Mecklenburger Landwein		Մեկլենբուրգեր Լանդվայն	SMM
DE	Mitteldeutscher Landwein		Միտելդյոտշեր Լանդվայն	SMM
DE	Mittelrhein		Միտելրայն	SAN
DE	Mosel		Մոզել	SAN
DE	Nahe		Նահե	SAN
DE	Nahegauer Landwein		Նահեգաուեր Լանդվայն	SMM
DE	Pfalz		Պֆալց	SAN
DE	Pfälzer Landwein		Պֆալզեր Լանդվայն	SMM
DE	Regensburger Landwein		Ռեգենսբուրգեր Լանդվայն	SMM
DE	Rheinburgen-Landwein		Ռեգենսբուրգեր-Լանդվայն	SMM
DE	Rheingau		Ռայնգաու	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
DE	Rheingauer Landwein		Ռայնգաուեր Լանդվայն	SMM
DE	Rheinhessen		Ռայնհեսեն	SAN
DE	Rheinischer Landwein		Ռայնշեր Լանդվայն	SMM
DE	Saale-Unstrut		Սաալե-Ունստրուտ	SAN
DE	Saarländischer Landwein		Սաարլենդիշեր Լանդվայն	SMM
DE	Sachsen		Ջաքսեն	SAN
DE	Sächsischer Landwein		Ջեքսիշեր Լանդվայն	SMM
DE	Schleswig-Holsteinischer Landwein		Շլեշվիգ-Հոլշտայնիշեր Լանդվայն	SMM
DE	Schwäbischer Landwein		Շվեբիշեր Լանդվայն	SMM
DE	Starkenburger Landwein		Շտարկենբուրգեր Լանդվայն	SMM
DE	Taubertäler Landwein		Տաուբերտելեր Լանդվայն	SMM
DE	Württemberg		Վյուրտեմբերգ	SAN
GR	Κως	Kos	Կոս	SMM
GR	Malvasia Πάρος	Malvasia Paros	Մալվասիա Պարոս	SAN
GR	Malvasia Σητείας	Malvasia Sitia	Մալվասիա Սիտիա	SAN
GR	Malvasia Χάνδακας-Candia	Malvasia Χάνδακας-Candia	Մալվասիա Խանդակաս – կանդիա	SAN
GR	Άβδηρα	Avdira	Ավդիրա	SMM
GR	Άγιο Όρος	Mount Athos/ Holly Mount Athos/Holly Mountain Athos/Mont Athos/Άγιο Όρος Άθως	Այիո Օրոս / Մաունթ Աթոս / Հոլի Մաունթ Աթոս / Հոլի Մաունթին Աթոս / Մոնթ Աթոս	SMM
GR	Αγορά	Agora	Ագորա	SMM
GR	Αγχιάλος	Anchialos	Անխիալոս	SAN
GR	Αιγαίο Πέλαγος	Aegean Sea/Aigaio Pelagos	Էգիան Սի/Էյեո Պելաղոս	SMM
GR	Αμύνταιο	Amyndeon	Ամինդեոն / Ամինդեոն	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
GR	Ανάβυσσος	Anavyssos	Անավիսսոս	SMM
GR	Αργολίδα	Argolida	Արղολիդա	SMM
GR	Αρκαδία	Arkadia	Առկադիա	SMM
GR	Αρχάνες	Archanes	Արխանես	SAN
GR	Αττική	Attiki	Ատիկի	SMM
GR	Αχαΐα	Achaia	Ախաիա	SMM
GR	Βελβεντό	Velvento	Վելվենտո	SMM
GR	Βερντέα Ζακύνθου	Verdea Onomasia kata paradosi Zakynthou/ Verdea Zakynthos/Vern- tea Zakynthos	Վերդեա Օնոմասիա կատա պարադոսի Ջակինթոս/վերդեա Ջակինթոս/ վերնետեա Ջակինթոս	SMM
GR	Γεράνεια	Gerania	Գերանիա	SMM
GR	Γουμένισσα	Goumenissa	Դումենիսսա	SAN
GR	Γρεβενά	Grevena	Դրեվենա	SMM
GR	Δαφνές	Dafnes	Դաֆնես	SAN
GR	Δράμα	Drama	Դրամա	SMM
GR	Δωδεκάνησος	Dodekanese	Դոդեկանիսոս	SMM
GR	Έβρος	Evros	Էվրոս	SMM
GR	Ελασσόνα	Elassona	Էլասոնա	SMM
GR	Επανομή	Epanomi	Էպանոմի	SMM
GR	Εύβοια	Evia	Էվիա	SMM
GR	Ζάκυνθος	Zakynthos	Ջակինթոս	SMM
GR	Ζίτσα	Zitsa	Ջիտսա	SAN
GR	Ηλεία	Ilia	Իլիա	SMM
GR	Ημαθία	Imathia	Իմանթիա	SMM
GR	Ήπειρος	Epirus	Էպիրոս	SMM
GR	Ηράκλειο	Iraklio	Իրակլիո	SMM

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
GR	Θάσος	Thasos	Թասոս	SMM
GR	Θαψανά	Thapsana	Թափսանա	SMM
GR	Θεσσαλία	Thessalia	Թեսալիա	SMM
GR	Θεσσαλονίκη	Thessaloniki	Թեսալոնիկի	SMM
GR	Θήβα	Thiva	Թիվա	SMM
GR	Θράκη	Thrace	Թրակի	SMM
GR	Ικαρία	Ikaria	Իկարիա	SMM
GR	Ίλιον	Ilion	Իլիոն	SMM
GR	Ίσμαρος	Ismaros	Իսմարոս	SMM
GR	Ιωάννινα	Ioannina	Իոանինա	SMM
GR	Καβάλα	Kavala	Կավալա	SMM
GR	Καρδίτσα	Karditsa	Կարդիցա	SMM
GR	Κάρυστος	Karystos	Կարիսոս	SMM
GR	Καστοριά	Kastoria	Կաստորյա	SMM
GR	Κέρκυρα	Corfu	Կերկիրա / Կոռֆու	SMM
GR	Κίσαμος	Kissamos	Կիսամոս	SMM
GR	Κλημέντι	Klimenti	Կլիմենտի	SMM
GR	Κοζάνη	Kozani	Կոզանի	SMM
GR	Κοιλάδα Αταλάντης	Atalanti Valley	Կիլադա Արալանտիս / Ատալանտի վալեյ	SMM
GR	Κόρινθος	Κορινθία /Korinthos/Ko- rinthia	Կորինթոս/Կորինթիա	SMM
GR	Κρανιά	Krania	Կրանյա	SMM
GR	Κραννώνα	Krannona	Կրանոնա	SMM
GR	Κρήτη	Crete	Կրիտի	SMM
GR	Κυκλάδες	Cyclades	Կիկլադես	SMM

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
GR	Λακωνία	Lakonia	Լակոնիա	SMM
GR	Λασιθί	Lasithi	Լասիթի	SMM
GR	Λέσβος	Lesvos	Լեսվոս	SMM
GR	Λετρίνοι	Letrini	Լետրինի	SMM
GR	Λευκάδα	Lefkada	Լեֆկադա	SMM
GR	Ληλάντιο Πεδίο	Lilantio Pedio/Lilantio Field	Լիլանտիո Պեդիո/ Լիլանտիո Ֆիլդ	SMM
GR	Λήμνος	Limnos	Լիմնոս	SAN
GR	Μαγνησία	Magnisia	Մաղնիսիա	SMM
GR	Μακεδονία	Macedonia	Մասեդոնիա / Մասեդոնիա	SMM
GR	Μαντζαβινάτα	Mantzavinata	Մանցավինատա	SMM
GR	Μαντινεία	Mantinia	Մանտինիա	SAN
GR	Μαρκόπουλο	Markopoulo	Մարկոպուլո	SMM
GR	Μαρτίνο	Martino	Մարտինո	SMM
GR	Μαυροδάφνη Κεφαλληνίας	Mavrodaphne of Kefalo- nia/ Mavrodafne of Cep- halonia	Մավրոդաֆնի Կեֆալինիաս / Մավրոդաֆնի օֆ Կեֆալոնիա/ Մավրոդաֆնի օֆ Սեֆալոնիա	SAN
GR	Μαυροδάφνη Πατρών	Mavrodafni of Patra/ Mavrodaphne of Patra	Մավրոդաֆնի Պատրոն / Մավրոդաֆնի օֆ պատրա	SAN
GR	Μεσενικόλα	Mesenikola	Մեսենիկոլա	SAN
GR	Μεσσηνία	Messinia	Մեսինիա	SMM
GR	Μεταξάτων	Metaxata	Մետաքսատոն / Մետաքսատա	SMM
GR	Μετέωρα	Meteora	Մետեորա	SMM
GR	Μέτσοβο	Metsovo	Մեցովո	SMM

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
GR	Μονεμβασία- Malvasia	Monemvasia-Malvasia	Մոնեմվասիա-Մալվասիա	SAN
GR	Μοσχάτο Πατρών	Muscat of Patra	Մոսխատո Պատրոն / Մուսկատ օֆ պատրա	SAN
GR	Μοσχάτος Κεφαλληνίας	Muscat of Kefalonia/ Muscat de Cephalonie / Muscat of Cephalonia	Մոսխատոս Կեֆալինիա / Մուսկատ օֆ Կեֆալոնիա/ Մուսկատ դը Սեֆալոնի/ Մուսկատ օֆ Սեֆալոնիա	SAN
GR	Μοσχάτος Λήμνου	Muscat of Limnos	Մոսխատոս Լիմնոս / Մուսկատ օֆ Լիմնոս	SAN
GR	Μοσχάτος Ρίου Πάτρας	Μοσχάτος Ρίου Πάτρας/ Muscat of Rio Patra	Մոսխատոս Ռիո Պատրաս / Մուսկատ օֆ Ռիո Պատրա	SAN
GR	Μοσχάτος Ρόδου	Muscat of Rodos	Մոսխատոս Ռոդոս / Մուսկատ օֆ Ռոդոս	SAN
GR	Νάουσα	Naoussa	Նաուսա	SAN
GR	Νέα Μεσημβρία	Nea Mesimvria	Նեա Մեսիմվրիա	SMM
GR	Νεμέα	Nemea	Նեմեա	SAN
GR	Οπούντια Λοκρίδας	Opountia Locris	Օպունտիա Լոկրիդաս / Օպունտիա Լոկրիա	SMM
GR	Παγγαίο	Paggeo /Pangeon	Պագեո/Պանգեոն	SMM
GR	Παλλήνη	Pallini	Պալինի	SMM
GR	Փարνασσός	Parnassos	Պարնասոս	SMM
GR	Փáros	Paros	Պարոս	SAN
GR	Փάτρα	Patra	Պատրա	SAN
GR	Փεζά	Peza	Պեզա	SAN
GR	Փέλλα	Pella	Պելա	SMM
GR	Փελοπόννησος	Peloponnese	Պելոպոննիսոս / Պելեպոնիզ	SMM
GR	Փιερία	Pieria	Պիերիա	SMM
GR	Փισάτις	Pisatis	Պիսատիս	SMM
GR	Փλαγιές Αιγιαλείας	Slopes of Aigialia	Պլայես Էյալիաս / Սլոուպս օֆ Էգիալիա	SMM

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
GR	Πλαγιές Αίνου	Slopes of Ainos	Պլայէս Էնու / Սլոուպս օֆ Էնու	SMM
GR	Πλαγιές Αμπέλου	Slopes of ampelos	Պլայէս Ամպելու / Սլոուպս օֆ Ամպելու	SMM
GR	Πλαγιές Βερτίσκου	Slopes of Vertiskos	Պլայէս Վերտիսկու / Սլոուպս օֆ Վերտիսկու	SMM
GR	Πλαγιές Κιθαιρώνα	Slopes of Kithaironas	Պլայէս Կիթերոնա / Սլոուպս օֆ Կիթերոնաս	SMM
GR	Πλαγιές Κνημίδας	Slopes of Knimida	Պլայէս Կնիմիդաս / Սլոուպս օֆ Կնիմիդաս	SMM
GR	Πλαγιές Μελίτωνα	Slopes of Meliton	Պլայէս Մելիտոնա / Սլոուպս օֆ Մելիտոն	SAN
GR	Πλαγιές Πάικου	Slopes of Paiko	Պլայէս Պայկու / Սլոուպս օֆ Պայկո	SMM
GR	Πλαγιές Πάρνηθας	Slopes of Parnitha	Պլայէս Պարնիթաս / Սլոուպս օֆ Պարնիթաս	SMM
GR	Πλαγιές Πεντελικού	Slopes of Pendeliko/ Πλαγιές Πεντελικού	Պլայէս Պենդելիկու / Սլոուպս օֆ Պենդելիկո	SMM
GR	Πυλία	Pyliá	Պիլիա	SMM
GR	Ραψάνη	Rapsani	Րապսանի	SAN
GR	Ρέθυμνο	Rethimno	Րեթիմնո	SMM
GR	Ρετσίνα Αττικής	Retsina of Attiki	Րեցինա Ատիկի / Րեցինա օֆ Ատիկի	SMM
GR	Ρετσίνα Βοιωτίας	Retsina of Viotia	Րեցինա Վիոտիաս / Րեցինա օֆ Վիոտիաս	SMM
GR	Ρετσίνα Γιάλτρων	Retsina of Gialtra	Րեցինա Զալտրոն / Րեցինա օֆ Գիալտրոն	SMM
GR	Ρετσίνα Εύβοιας	Retsina of Evoia	Րեցինա Էվիաս / Րեցինա օֆ Էվիաս	SMM
GR	Ρετσίνα Θηβών (Βοιωτίας)	Retsina of Thebes (Voiotias)	Րեցինա Թիվոն (Վիոտիաս) / Րեցինա օֆ Թեբե (Վիոտիաս)	SMM

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisin kirjaimin	Nimitys armenialaisin kirjaimin	Type (PDO/PGI)
GR	Ρετσίνα Καρύστου	Retsina of Karystos	Ռեցինա Կարիստու / Ռեցինա օֆ Կարիստոս	SMM
GR	Ρετσίνα Κορωπίου	Ρετσίνα Κορωπίου Αττικής/Retsina of Koropi/ Retsina of Koropi Attiki	Ռեցինա Կորոպիո / Ռեցինա օֆ Կորոպի / ռեցինա օֆ Կորոպի Ատիկի	SMM
GR	Ρετσίνα Κρωπίας	Ρετσίνα Κορωπίου Αττικής/Retsina of Koropi/ Retsina of Koropi Attiki	Ռեցինա Կրոպիաս / Ռեցինա օֆ Կորոպի / ռեցինա օֆ Կորոպի ատիկի	SMM
GR	Ρετσίνα Λιοπεσίου	Ρετσίνα Παιανίας Αττικής/ Retsina of Paiania/Retsina of Paiania Attiki	Ռեցինա Լյոպեսիո / Ռեցինա Պեանիաս Ատիկի / Ռեցինա օֆ Պայանիա / Ռեցինա օֆ Սաիանիա Ատիկի	SMM
GR	Ρετσίνα Μαρκόπουλου (Αττικής)	Retsina of Markopoulo (Attiki)	Ռեցինա Մարկոպուլո (Ատիկի) / Ռեցինա օֆ Մարկոպուլո (Ատիկի)	SMM
GR	Ρετσίνα Μεγάρων	Ρετσίνα Μεγάρων Αττικής/ Retsina of Megara (Attiki)/ Retsina of Megara Attiki	Ռեցինա Մեղարոն / Ռեցինա օֆ Մեգարա (Ատիկի) / Ռեցինա օֆ Մեգարա Ատիկի	SMM
GR	Ρετσίνα Μεσογείων (Αττικής)	Retsina of Mesogia (At- tiki)	Ռեցինա Մեսոյիոն / Ռեցինա օֆ Մեսոգիա (Ատիկի)	SMM
GR	Ρετσίνα Παιανίας	Ρετσίνα Παιανίας Αττικής/ Retsina of Paiania/Retsina of Paiania Attiki	Ռեցինա Պեանիաս / Ռեցինա օֆ Պաիանիա / Ռեցինա օֆ Պաիանիա Ատիկի	SMM
GR	Ρετσίνα Παλλήνης	Ρετσίνα Παλλήνης Αττικής/Retsina of Pallini/ Retsina of Pallini Attiki	Ռեցինա Պալինիս / Ռեցինա օֆ Պալինի / Ռեցինա օֆ Պալինի Ատիկի	SMM
GR	Ρετσίνα Πικερμίου	Ρετσίνα Πικερμίου Αττικής/Retsina of Pikermi Attiki/Retsina of Pikermi	Ռեցինա Պիկերմիո / Ռեցինա օֆ Պիկերմի Ատիկի / Ռեցինա օֆ Պիկերմի	SMM
GR	Ρετσίνα Σπάτων	Ρετσίνα Σπάτων Αττικής/ Retsina of Spata/Retsina of Spata Attiki	Ռեցինա Սպատոն / Ռեցինա օֆ Սպատա / Ռեցինա օֆ Սպատա Ատիկի	SMM

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
GR	Ρετσίνα Χαλκίδας (Ευβοίας)	Retsina of Halkida (Evoia)	Սպաստոն Խալկիդաս / Ռեցինա օֆ Խալկիդա (Էվոյա)	SMM
GR	Ριτσώνα	Ritsona	Ռիցոնա	SMM
GR	Ρόδος	Rodos/Rhodes	Ռոդոս/Ռոդէս / Ռոռուդ	SAN
GR	Ρομπόλα Κεφαλληνίας	Robola of Kefalonia	Ռոբոլա Կեֆալինիաս / Ռոբոլա օֆ Կեֆալոնիա	SAN
GR	Σάμος	Samos	Սամոս	SAN
GR	Σαντορίνη	Santorini	Սանտորինի	SAN
GR	Σέρρες	Serres	Սերես	SMM
GR	Σητεία	Sitia	Սիտիա	SAN
GR	Σιάτιστα	Siatista	Սյատիստա	SMM
GR	Σιθωνία	Sithonia	Սիթոնիա	SMM
GR	Σπάτα	Spata	Սպատա	SMM
GR	Στερεά Ελλάδα	Stereia Ellada	Ստերեա Էլլադա	SMM
GR	Τεγέα	Tegea	Տեգեա	SMM
GR	Τριφυλία	Trifilia	Տրիֆիլիա	SMM
GR	Τύρναβος	Tyrnavos	Տիրնավոս	SMM
GR	Φθιώτιδα	Fthiotida/Phthiotis	Ֆթիոտիդա/Ֆթիոտիս	SMM
GR	Φλώρινα	Florina	Ֆլորինա	SMM
GR	Χαλκίδα	Halikouna	Խալկունա	SMM
GR	Χαλκιδική	Halkidiki	Խալկիդիկի	SMM
GR	Χάνδακας – Candia	Candia	Խանդակաս – Կանդիա	SAN
GR	Χανιά	Chania	Խանյա	SMM
GR	Χίος		Խիոս	SMM
HU	Badacsony		Բադաչոնյ	SAN
HU	Badacsonyi		Բադաչոնյի	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
HU	Balaton		Բալատոն	SAN
HU	Balatonboglár		Բալատոնբոգլար	SAN
HU	Balatonboglári		Բալատոնբոգլարի	SAN
HU	Balaton-felvidék		Բալատոն-ֆելվիդեկ	SAN
HU	Balaton-felvidéki		Բալատոն-ֆելվիդեկի	SAN
HU	Balatonfüred-Csopak		Բալատոնֆյուրեդ-Չոպակ	SAN
HU	Balatonfüred-Csopaki		Բալատոնֆյուրեդ-Չոպակի	SAN
HU	Baltoni		Բալատոնի	SAN
HU	Balatonmelléki		Բալատոնմելեկի	SMM
HU	Bükk		Բյուկկ	SAN
HU	Bükki		Բյուկկի	SAN
HU	Csongrád		Չոնգրադ	SAN
HU	Csongrádi		Չոնգրադի	SAN
HU	Debrői Hárslevelű		Դեբրոյ Հառշլեվելու	SAN
HU	Duna		Դունա	SAN
HU	Dunai		Դունաի	SAN
HU	Dunántúl		Դունաստուլ	SMM
HU	Dunántúli		Դունաստուլի	SMM
HU	Duna-Tisza-közi		Դունա-Տիսա-կյոզի	SMM
HU	Eger		Էգեր	SAN
HU	Egri		Էգրի	SAN
HU	Etyek-Buda		Էտյեկ-Բուդա	SAN
HU	Etyek-Budai		Էտյեկ-Բուդաի	SAN
HU	Felső-Magyarország		Ֆելշյո-Մաձարոռուսագ	SMM
HU	Felső-Magyarországi		Ֆելշյո-Մաձարոռուսագի	SMM

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
HU	Hajós-Baja		Հայոջ-Բայա	SAN
HU	Izsáki Arany Sárfehér		Իժսկի Առանյ Շառֆեհեր	SAN
HU	Káli		Կալի	SAN
HU	Kunság		Կունշագ	SAN
HU	Kunsági		Կունշագի	SAN
HU	Mátra		Մատռա	SAN
HU	Mátrai		Մատռաի	SAN
HU	Mór		Մոռ	SAN
HU	Móri		Մոռի	SAN
HU	Nagy-Somló		Նաձ-Շոմլո	SAN
HU	Nagy-Somlói		Նաձ-Շոմլոի	SAN
HU	Neszmély		Նեսմելյ	SAN
HU	Neszmélyi		Նեսմելյի	SAN
HU	Pannon		Պաննոն	SAN
HU	Pannonhalma		Պաննոնհալմա	SAN
HU	Pannonhalmi		Պաննոնհալմի	SAN
HU	Pécs		Պեչ	SAN
HU	Somló		Շոմլո	SAN
HU	Somlói		Շոմլոի	SAN
HU	Sopron		Շոպրոն	SAN
HU	Soproni		Շոպրոնի	SAN
HU	Szekszárd		Սեկսառդ	SAN
HU	Szekszárdi		Սեկսառդի	SAN
HU	Tihany		Տիհանյ	SAN
HU	Tihanyi		Տիհանյի	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
HU	Tokaj		Տոկայ	SAN
HU	Tokaji		Տոկայի	SAN
HU	Tolna		Տոլնա	SAN
HU	Tolnai		Տոլնաի	SAN
HU	Villány		Վիլանյ	SAN
HU	Villányi		Վիլանյի	SAN
HU	Zala		Զալա	SAN
HU	Zalai		Զալաի	SAN
HU	Zemplén		Զեմպլեն	SMM
HU	Zempléni		Զեմպլենի	SMM
IT	Abruzzo		Աբրուզո	SAN
IT	Acqui		Ակուի	SAN
IT	Affile		Ֆիլե	SAN
IT	Aglianico del Taburno		Ալյանիկո դել Տաբուրնո	SAN
IT	Aglianico del Vulture		Ալյանիկո դել Վուլտուրե	SAN
IT	Aglianico del Vulture Superiore		Ալյանիկո դել Վուլտուրե Սուպերիորե	SAN
IT	Alba		Ալբա	SAN
IT	Albugnano		Ալբունյանո	SAN
IT	Alcamo		Ալկամո	SAN
IT	Aleatico di Gradoli		Ալեատիկո դի Գրադոլի	SAN
IT	Aleatico di Puglia		Ալեատիկո դի Պուլիա	SAN
IT	Aleatico Passito dell'Elba		Ալեատիկո Պասիտո դել Էլբա	SAN
IT	Alezio		Ալեջիո	SAN
IT	Alghero		Ալգերո	SAN
IT	Allerona		Ալերոնա	SMM

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Alta Langa		Ալտա լանգա	SAN
IT	Alta Valle della Greve		Ալտա Վալե դելա Գռեվե	SMM
IT	Alto Adige		Ալտո Ադիջե	SAN
IT	Alto Livenza		Ալտո Լիվենցա	SMM
IT	Alto Mincio		Ալտո Մինիչիո	SMM
IT	Amarone della Valpolicella		Ամարոնե դելա Վալպոլիչելա	SAN
IT	Amelia		Ամելիա	SAN
IT	Anagni		Անանյի	SMM
IT	Ansonica Costa dell'Argentario		Անասոնիկա Կոստա դել Առջենտարիո	SAN
IT	Aprilia		Ապրիլիա	SAN
IT	Arborea		Արբորեա	SAN
IT	Arcole		Արկոլե	SAN
IT	Arghillà		Արգիլիա	SMM
IT	Asolo – Prosecco		Ազոլո-Պրոսեկո	SAN
IT	Assisi		Ասիզի	SAN
IT	Asti		Աստի	SAN
IT	Atina		Ատինա	SAN
IT	Aversa		Ավեռսա	SAN
IT	Avola		Ավոլա	SMM
IT	Bagnoli		Բանյոլի	SAN
IT	Bagnoli di Sopra		Բանյոլի դի Սոպրա	SAN
IT	Bagnoli Friularo		Բանյոլի Ֆրիուլարո	SAN
IT	Barbagia		Բարբաջիա	SMM
IT	Barbaresco		Բարբառեսկո	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Barbera d'Alba		Բարբերա դ'Ալբա	SAN
IT	Barbera d'Asti		Բարբերա դ'Աստի	SAN
IT	Barbera del Monferrato		Բարբերա դել Մոնֆերատո	SAN
IT	Barbera del Monferrato Superiore		Բարբերա դել Մոնֆերատո Սուպերիորե	SAN
IT	Barco Reale di Carmignano		Բարկո ռեալե դի Կարմինյանո	SAN
IT	Bardolino		Բարդոլինո	SAN
IT	Bardolino Superiore		Բարդոլինո Սուպերիորե	SAN
IT	Barletta		Բարլետա	SAN
IT	Barolo		Բարոլո	SAN
IT	Basilicata		Բազիլիկատա	SMM
IT	Benaco Bresciano		Բենակո Բռեշանո	SMM
IT	Beneventano		Բենեվենատանո	SMM
IT	Benevento		Բենեվենտո	SMM
IT	Bergamasca		Բերգամասկա	SMM
IT	Bettona		Բետոնա	SMM
IT	Bianchetto del Metauro		Բիանկելո դել Մետաուրո	SAN
IT	Bianco Capena		Բիանկո Կապենա	SAN
IT	Bianco del Sillaro		Բիանկո դել Սիլարո	SMM
IT	Bianco dell'Empolese		Բիանկո դել Էմպոլեզե	SAN
IT	Bianco di Castelfranco Emilia		Բիանկո դի Կաստելֆրանկո Էմիլիա	SMM
IT	Bianco di Custoza		Բիանկո դի Կուստոցա	SAN
IT	Bianco di Pitigliano		Բիանկո դի Պիտիլիանո	SAN
IT	Biferno		Բիֆերնո	SAN
IT	Bivongi		Բիվոնջի	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Boca		Բոկա	SAN
IT	Bolgheri		Բոլգերի	SAN
IT	Bolgheri Sassicaia		Բոլգերի Սասիկայա	SAN
IT	Bonarda dell'Oltrepò Pavese		Բոնարդա դել'Օլտրեպո Պավեզե	SAN
IT	Bosco Eliceo		Բոսկո Էլիչեո	SAN
IT	Botticino		Բոտիչինո	SAN
IT	Brachetto d'Acqui		Բրակետո դ'Ակուի	SAN
IT	Bramaterra		Բրամատերա	SAN
IT	Breganze		Բրեգանցե	SAN
IT	Brindisi		Բրինդիզի	SAN
IT	Brunello di Montalcino		Բրունելլո դի Մոնտալչինո	SAN
IT	Buttafuoco		Բուտաֆուոկո	SAN
IT	Buttafuoco dell'Oltrepò Pavese		Բուտաֆուոկո դել'Օլտրեպո Պավեզե	SAN
IT	Cacc'e mmitte di Lucera		Կաչ'ե միտե դի Լուչերա	SAN
IT	Cagliari		Կալիարի	SAN
IT	Calabria		Կալաբրիա	SMM
IT	Caldaro		Կալդարո	SAN
IT	Calosso		Կալոսո	SAN
IT	Caluso		Կալուսո	SAN
IT	Camarro		Կամարո	SMM
IT	Campania		Կամպանիա	SMM
IT	Campi Flegrei		Կամպի Ֆլեգրեի	SAN
IT	Campidano di Terralba		Կամպիդանո դի Տերալբա	SAN
IT	Canavese		Կանավեզե	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Candia dei Colli Apuani		Կանդիա դեի Կոլի Ապուանի	SAN
IT	Cannara		Կանարա	SMM
IT	Cannellino di Frascati		Կանելինո դի Ֆրասկատի	SAN
IT	Cannonau di Sardegna		Կանոնաու դի Սարդենյա	SAN
IT	Capalbio		Կապալբիո	SAN
IT	Capri		Կապրի	SAN
IT	Capriano del Colle		Կապրիանո դել Կոլե	SAN
IT	Carema		Կարեմա	SAN
IT	Carignano del Sulcis		Կարինյանո դել Սուլչիս	SAN
IT	Carmignano		Կարմինյանո	SAN
IT	Carso		Կարսո	SAN
IT	Carso – Kras		Կարսո – Կրաս	SAN
IT	Casavecchia di Pontelatone		Կազավեկյա դի Պոնտելատոնե	SAN
IT	Casorzo		Կազորզո	SAN
IT	Casteggio		Կաստեջիո	SAN
IT	Castel del Monte		Կաստել դել Մոնտե	SAN
IT	Castel del Monte Bombino Nero		Կաստել դել Մոնտե Բոմբինո Նեռո	SAN
IT	Castel del Monte Nero di Troia Riserva		Կաստել դել Մոնտե Նեռո դի Տրոյա Ռիզերվա	SAN
IT	Castel del Monte Rosso Riserva		Կաստել դել Մոնտե ռոսո Ռիզերվա	SAN
IT	Castel San Lorenzo		Կաստել Սան Լորենցո	SAN
IT	Casteller		Կաստելեր	SAN
IT	Castelli di Jesi Verdicchio Riserva		Կաստելի դի Յեզի Վերդիչիո Ռիզերվա	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Castelli Romani		Կաստելի Ռոմանի	SAN
IT	Catalanesca del Monte Somma		Կատալանեսկա դել Մոնտե Սոմմա	SMM
IT	Cellatica		Չելլատիկա	SAN
IT	Cerasuolo d'Abruzzo		Չեռազուոլո դ'Աբրուցո	SAN
IT	Cerasuolo di Vittoria		Չեռազուոլո դի Վիտորիա	SAN
IT	Cerveteri		Չերվետերի	SAN
IT	Cesanese del Piglio		Չեզանեզե դել Պիլիո	SAN
IT	Cesanese di Affile		Չեզանեզե դի Աֆիլե	SAN
IT	Cesanese di Olevano Romano		Չեզանեզե դի Օլեվանո Ռոմանո	SAN
IT	Chianti		Վյանտի	SAN
IT	Chianti Classico		Վյանտի Կլասիկո	SAN
IT	Cilento		Չիլենտո	SAN
IT	Cinque Terre		Չինկուե Տեռե	SAN
IT	Cinque Terre Sciacchetrà		Չինկուե Տեռե Շակչետրա	SAN
IT	Circeo		Չիբեկո	SAN
IT	Cirò		Չիրո	SAN
IT	Cisterna d'Asti		Չիստեռնա դ'Աստի	SAN
IT	Civitella d'Agliano		Չիվիտելլա դ'Ալիանո	SMM
IT	Colleoni		Կոլեոնի	SAN
IT	Colli Albani		Կոլի Ալբանի	SAN
IT	Colli Altotiberini		Կոլի Ալտոտիբերինի	SAN
IT	Colli Aprutini		Կոլի Ապրունտինի	SMM
IT	Colli Asolani – Prosecco		Կոլի Ասոլանի-Պրոսեկո	SAN
IT	Colli Berici		Կոլի Բերիչի	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Colli Bolognesi		Կոլի Բոլոնյեզի	SAN
IT	Colli Bolognesi Classico Pignoletto		Կոլի Բոլոնյեզի Վլասիկո Պինյոլետո	SAN
IT	Colli Cimini		Կոլի Չիմինի	SMM
IT	Colli del Limbara		Կոլի դի Լիմբարա	SMM
IT	Colli del Sangro		Կոլի դել Սանգրո	SMM
IT	Colli del Trasimeno		Կոլի դել Տրասիմենո	SAN
IT	Colli della Sabina		Կոլի դելա Սաբինա	SAN
IT	Colli della Toscana centrale		Կոլի դելա Տոսկանա չենտռալե	SMM
IT	Colli dell'Etruria Centrale		Կոլի դել Էտրուրիա Չենտռալե	SAN
IT	Colli di Conegliano		Կոլի դի Կոնեղիանո	SAN
IT	Colli di Faenza		Կոլի դի Ֆաենզա	SAN
IT	Colli di Luni		Կոլի դի Լունի	SAN
IT	Colli di Parma		Կոլի դի Պարմա	SAN
IT	Colli di Rimini		Կոլի դի Ռիմինի	SAN
IT	Colli di Salerno		Կոլի դի Սալերնո	SMM
IT	Colli di Scandiano e di Canossa		Կոլի դի Սկանդիանո և դի Կանոսա	SAN
IT	Colli d'Imola		Կոլի դ'Իմոլա	SAN
IT	Colli Etruschi Viterbesi		Կոլի Էտրուսկի Վիտերբեզի	SAN
IT	Colli Euganei		Կոլի Էուգանեի	SAN
IT	Colli Euganei Fior d'Arancio		Կոլի Էուգանեի Ֆիոր դ'Առանջիո	SAN
IT	Colli Lanuvini		Կոլի Լանուվինի	SAN
IT	Colli Maceratesi		Կոլի Մաչերատեզի	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Colli Martani		Կոլի Մարտանի	SAN
IT	Colli Orientali del Friuli Picolit		Կոլի Օրիենտալի դել Ֆրիուլի Պիկոլիտ	SAN
IT	Colli Perugini		Կոլի Պերուջինի	SAN
IT	Colli Pesaresi		Կոլի Պեզարեզի	SAN
IT	Colli Piacentini		Կոլի Պյաչենտինի	SAN
IT	Colli Romagna centrale		Կոլի Ռոմանյա շենտրալե	SAN
IT	Colli Tortonesi		Կոլի Տորտոնեզի	SAN
IT	Colli Trevigiani		Կոլի Տրեվիջիանի	SMM
IT	Collina del Milanese		Կոլինա դել Միլանեզե	SMM
IT	Collina Torinese		Կոլինա Տորինեզե	SAN
IT	Colline del Genovesato		Կոլինե դել Ջենովեզատո	SMM
IT	Colline di Levanto		Կոլինե դի Լեվանտո	SAN
IT	Colline Frentane		Կոլինե Ֆրենտանե	SMM
IT	Colline Joniche Tarantine		Կոլինե Յոնիկե Տարանտինե	SAN
IT	Colline Lucchesi		Կոլինե Լուկեզի	SAN
IT	Colline Novaresi		Կոլինե Նովարեզի	SAN
IT	Colline Pescaresi		Կոլինե Պեսկարեզի	SMM
IT	Colline Saluzzesi		Կոլինե Սալուցեզի	SAN
IT	Colline Savonesi		Կոլինե Սավոնեզի	SMM
IT	Colline Teatine		Կոլինե Տեատինե	SMM
IT	Collio		Կոլիո	SAN
IT	Collio Goriziano		Կոլիո Գորիջիանո	SAN
IT	Colonna		Կոլոնա	SAN
IT	Conegliano – Prosecco		Կոնեյյանո – Պրոսեկո	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Conegliano Valdobbiadene – Prosecco		Կոնեյլյան Վալդոբիանդենե – Պրոսեկո	SAN
IT	Cònero		Կոնեռո	SAN
IT	Conselvano		Կոնսելվանո	SMM
IT	Contea di Sclafani		Կոնտեա դի Սկլաֆանի	SAN
IT	Contessa Entellina		Կոնտեսա Էնտելինա	SAN
IT	Controguerra		Կոնտրոգուերա	SAN
IT	Copertino		Կոպերտինո	SAN
IT	Cori		Կորի	SAN
IT	Cortese dell'Alto Monferrato		Կոռտեզե դել Ալտո Մոնֆերատո	SAN
IT	Cortese di Gavi		Կոռտեզե դի Գավի	SAN
IT	Corti Benedettine del Padovano		Կոռտի Բենեդետինե դել Պադովանո	SAN
IT	Cortona		Կոռտոնա	SAN
IT	Costa d'Amalfi		Կոստա դ'Ամալֆի	SAN
IT	Costa Etrusco Romana		Կոստա Էտրուսկո Ռոմանա	SMM
IT	Costa Toscana		Կոստա Տոսկանա	SMM
IT	Costa Viola		Կոստա Վիոլա	SMM
IT	Coste della Sesia		Կոստե դելա Սեզիա	SAN
IT	Curtefranca		Կուռտեֆրանկա	SAN
IT	Custoza		Կուստոցա	SAN
IT	Daunia		Դաունիա	SMM
IT	del Frusinate		դել Ֆրուզինատե	SMM
IT	del Molise		դել Մոլիզե	SAN
IT	del Vastese		դել Վաստեզե	SMM

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Delia Nivolelli		Դելիա Նիվոլելլի	SAN
IT	dell'Alto Adige		դել'Ալտո Ադիջե	SAN
IT	delle Venezie		դելլե Վենեցիե	SMM
IT	dell'Emilia		դել'Էմիլիա	SMM
IT	di Modena		Դի Մոդենա	SAN
IT	Diano d'Alba		Դիանո դ'Ալբա	SAN
IT	Dogliani		Դոլիանի	SAN
IT	Dolceacqua		Դոլչեակուա	SAN
IT	Dolcetto d'Acqui		Դոլչետո դ'Ակի	SAN
IT	Dolcetto d'Alba		Դոլչետո դ'Ալբա	SAN
IT	Dolcetto d'Asti		Դոլչետո դ'Աստի	SAN
IT	Dolcetto di Diano d'Alba		Դոլչետո դի Դիանո դ'Ալբա	SAN
IT	Dolcetto di Ovada		Դոլչետո դի Օվադա	SAN
IT	Dolcetto di Ovada Superiore		Դոլչետո դի Օվադա սուպերիորե	SAN
IT	Dugenta		Դուջենտա	SMM
IT	Durello Lessini		Դուռելո Լեսինի	SAN
IT	Elba		Էլբա	SAN
IT	Elba Aleatico Passito		Էլբա Ալեատիցո Պասիտո	SAN
IT	Elo		Էլորո	SAN
IT	Emilia		Էմիլիա	SMM
IT	Epomeo		Էպոմեո	SMM
IT	Erbaluce di Caluso		Էրբալուչե դի Կալուզո	SAN
IT	Erice		Էրիչե	SAN
IT	Esino		Էզինո	SAN
IT	Est! Est!! Est!!! di Montefiascone		Էստ! Էստ! Էստ! Դի Մոնտեֆիասկոնե	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Etna		Էտնա	SAN
IT	Etschtaler		Էտշտալեր	SAN
IT	Falaghina del Sannio		Ֆալանգինա դել Սանյո	SAN
IT	Falerio		Ֆալերիո	SAN
IT	Falerno del Massico		Ֆալերոնո դել Մասիկո	SAN
IT	Fara		Ֆարա	SAN
IT	Faro		Ֆարո	SAN
IT	Fiano di Avellino		Ֆիանո դի Ավելինո	SAN
IT	Fior d'Arancio Colli Euganei		Ֆիոր դ'Առանջի կոլի Էուգանեի	SAN
IT	Fontanarossa di Cerda		Ֆոնտանարոսա դի Չերդա	SMM
IT	Forlì		Ֆորլի	SMM
IT	Fortana del Taro		Ֆոնտանա դել Տարո	SMM
IT	Franciacorta		Ֆրանչիակորտա	SAN
IT	Frascati		Ֆրասկատի	SAN
IT	Frascati Superiore		Ֆրասկատի Սուպերիորե	SAN
IT	Freisa d'Asti		Ֆրեիզա դ'Աստի	SAN
IT	Freisa di Chieri		Ֆրեիզա դի Վիերի	SAN
IT	Friularo di Bagnoli		Ֆրիուլարո դի Բանյոլի	SAN
IT	Friuli Annia		Ֆրիուլի Անիա	SAN
IT	Friuli Aquileia		Ֆրիուլի Ակուիլեյա	SAN
IT	Friuli Colli Orientali		Ֆրիուլի Կոլի Օրիենտալի	SAN
IT	Friuli Grave		Ֆրիուլի Գրավե	SAN
IT	Friuli Isonzo		Ֆրիուլի Իզոնցո	SAN
IT	Friuli Latisana		Ֆրիուլի Լատիզանա	SAN
IT	Frusinate		Ֆրուզինանտե	SMM

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Gabiano		Գաբիանո	SAN
IT	Galatina		Գալատինա	SAN
IT	Galluccio		Գալուչիո	SAN
IT	Gambellara		Գամբելարա	SAN
IT	Garda		Գարդա	SAN
IT	Garda Bresciano		Գարդա Բրեշիանո	SAN
IT	Garda Colli Mantovani		Գարդա Կոլի Մանտովանի	SAN
IT	Gattinara		Գատինարա	SAN
IT	Gavi		Գավի	SAN
IT	Genazzano		Ջենազանո	SAN
IT	Ghemme		Գեմե	SAN
IT	Gioia del Colle		Ջիոյա դել Կոլե	SAN
IT	Girò di Cagliari		Ջիրո դի Կալիարի	SAN
IT	Golfo del Tigullio – Portofino		Գոլֆո դել Տիգուլիոն Պորտոֆինո	SAN
IT	Grance Senesi		Գրանչե Սենեզի	SAN
IT	Gravina		Գրավինա	SAN
IT	Greco di Bianco		Գրեկո դի Բիանկո	SAN
IT	Greco di Tufo		Գրեկո դի Տուֆո	SAN
IT	Grignolino d’Asti		Գրինյոլինո դ’Աստի	SAN
IT	Grignolino del Monferrato Casalese		Գրինյոլինո դել Մոնֆերատո Կասալեզե	SAN
IT	Grottino di Roccanova		Գրոտինո դի Ռոկանովա	SAN
IT	Gutturnio		Գուտտուրինո	SAN
IT	Histonium		Իստոնիում	SMM
IT	I Terreni di Sanseverino		Ի տերենի դի Սանսեվերինո	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Irpinia		Իրպինիա	SAN
IT	Ischia		Իշիյա	SAN
IT	Isola dei Nuraghi		Իզոլա դեյ Նուրագի	SMM
IT	Isonzo del Friuli		Իզոնցո դել Ֆրիուլի	SAN
IT	Kalterer		Կալտերեռ	SAN
IT	Kalterersee		Կալտերեռսես	SAN
IT	Lacrima di Morro		Լակրիմա դի Մորո	SAN
IT	Lacrima di Morro d'Alba		Լակրիմա դի Մորո դ'Ալբա	SAN
IT	Lago di Caldaro		Լագո դի Կալդարո	SAN
IT	Lago di Corbara		Լագո դի Կորբարա	SAN
IT	Lambrusco di Sorbara		Լամբրուսկո դի Սեոբարա	SAN
IT	Lambrusco Grasparossa di Castelvetro		Լամբրուսկո Գրասպարոսա դի Կաստելվետրո	SAN
IT	Lambrusco Mantovano		Լամբրուսկո Մանտովանո	SAN
IT	Lambrusco Salamino di Santa Croce		Լամբրուսկո Սալամանինո դի Սանտա Կռոչե	SAN
IT	Lamezia		Լամեցիա	SAN
IT	Langhe		Լանգե	SAN
IT	Lazio		Լացիո	SMM
IT	Lessini Durello		Լեսինի Դուրելլո	SAN
IT	Lessona		Լեսոնա	SAN
IT	Leverano		Լեվերանո	SAN
IT	Liguria di Levante		Լիգուրիա դի Լեվանտե	SMM
IT	Lipuda		Լիպուդա	SMM
IT	Lison		Լիզոն	SAN
IT	Lison-Pramaggiore		Լիզոն-Պրամաջիորե	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Lizzano		Լիցիանո	SAN
IT	Loazzolo		Լոազոլո	SAN
IT	Locorotondo		Լոկոռոտոնդո	SAN
IT	Locride		Լոկրիդե	SMM
IT	Lugana		Լուգանա	SAN
IT	Malanotte del Piave		Մալանոտտե դել Պիավե	SAN
IT	Malvasia delle Lipari		Մալվազիա դել Լիպարի	SAN
IT	Malvasia di Bosa		Մալվազիա դի Բոզա	SAN
IT	Malvasia di Casorzo		Մալվազիա դի Կասորցո	SAN
IT	Malvasia di Casorzo d’Asti		Մալվազիա դի Կասորցո դ’Աստի	SAN
IT	Malvasia di Castelnuovo Don Bosco		Մալվազիա դի Կաստելնուովո Դոն Բոսկո	SAN
IT	Mamertino		Մամերտինո	SAN
IT	Mamertino di Milazzo		Մամերտինո դի Միլազո	SAN
IT	Mandrolisai		Մանդրոլիզայ	SAN
IT	Marca Trevigiana		Մարկա Տրեվիջինա	SMM
IT	Marche		Մարկե	SMM
IT	Maremma toscana		Մարեմա տոսկանա	SAN
IT	Marino		Մարինո	SAN
IT	Marmilla		Մարմիլա	SMM
IT	Marsala		Մարսալա	SAN
IT	Martina		Մարտինա	SAN
IT	Martina Franca		Մարտինա Ֆրանկա	SAN
IT	Matera		Մատերա	SAN
IT	Matino		Մատինո	SAN
IT	Melissa		Մելիսա	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Menfi		Մենֆի	SAN
IT	Merlara		Մերլարա	SAN
IT	Mitterberg		Միտերբերգ	SMM
IT	Modena		Մոդենա	SAN
IT	Molise		Մոլիզե	SAN
IT	Monferrato		Մոնֆեռատո	SAN
IT	Monica di Sardegna		Մոնիկա դի Սարդենյա	SAN
IT	Monreale		Մոնրեալե	SAN
IT	Montecarlo		Մոնտեկարլո	SAN
IT	Montecastelli		Մոնտեկաստելի	SMM
IT	Montecompati		Մոնտեկոմպատրի	SAN
IT	Montecompati Colonna		Մենտեկոմպատրի Կոլոնա	SAN
IT	Montecucco		Մոնտեկուոկո	SAN
IT	Montecucco Sangiovese		Մոնտեկուոկո Սանջիովեզե	SAN
IT	Montefalco		Մոնտեֆալկո	SAN
IT	Montefalco Sagrantino		Մոնտեֆալկո Սագրանտինո	SAN
IT	Montello		Մոնտելլո	SAN
IT	Montello – Colli Asolani		Մոնտելլո – Կոլի Ազոլանի	SAN
IT	Montello Rosso		Մոնտելլո Ռոսո	SAN
IT	Montenetto di Brescia		Մոնտենետո դի Բրեշիա	SMM
IT	Montepulciano d'Abruzzo		Մոնտեպուլչիանո դ'Աբրուցո	SAN
IT	Montepulciano d'Abruzzo Col-line Teramane		Մոնտեպուլչիանո դ'Աբրուցո Կոլինե Տերամանե	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Monteregio di Massa Marittima		Մոնտեռեջիո դի Մասսա Մարիտիմա	SAN
IT	Montescudaio		Մոնտեսկուդայո	SAN
IT	Monti Lessini		Մոնտի Լեսինի	SAN
IT	Morellino di Scansano		Մորելինո դի Սկանսանո	SAN
IT	Moscadello di Montalcino		Մոսկադելո դի Մոնտալչինո	SAN
IT	Moscato di Pantelleria		Մոսկատո դի Պանտելերիա	SAN
IT	Moscato di Sardegna		Մոսկատո դի Սարդենյա	SAN
IT	Moscato di Scanzo		Մոսկատո դի Սկանցո	SAN
IT	Moscato di Sennori		Մոսկատո դի Սենորի	SAN
IT	Moscato di Sorso		Մոսկատո դի Սորսո	SAN
IT	Moscato di Sorso – Sennori		Մոսկատո դի Սորսո- սենորի	SAN
IT	Moscato di Terracina		Մոսկատո դի Տերացինա	SAN
IT	Moscato di Trani		Մոսկատո դի Տրանի	SAN
IT	Murgia		Մուրջիա	SMM
IT	Nardò		Նարդո	SAN
IT	Narni		Նարնի	SMM
IT	Nasco di Cagliari		Նասկո դի Կալիարի	SAN
IT	Nebbiolo d'Alba		Մեբիոլո դ'Ալբա	SAN
IT	Negroamaro di Terra d'Otranto		Նեգրոամարո դի Տերա դ'Օտրանտո	SAN
IT	Nettuno		Նետունո	SAN
IT	Noto		Նոտո	SAN
IT	Nuragus di Cagliari		Նուրգաուս դի Կալիարի	SAN
IT	Nurra		Նուրա	SMM

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Offida		Օֆիդա	SAN
IT	Ogliastro		Օլյաստրա	SMM
IT	Olevano Romano		Օլեվանո Ռոմանո	SAN
IT	Oltrepò Pavese		Օլտրեպո Պավեզե	SAN
IT	Oltrepò Pavese metodo classico		Օլտրեպո Պավեզե մետոդո կլասիկո	SAN
IT	Oltrepò Pavese Pinot grigio		Օլտրեպո Պավեզե Պինո գրիջո	SAN
IT	Orcia		Օրչա	SAN
IT	Ormeasco di Pornassio		Օրմանեսկո դի Պոռնասիո	SAN
IT	Orta Nova		Օրտա Նովա	SAN
IT	Ortona		Օրտոնա	SAN
IT	Ortrugo		Օրտրուգո	SAN
IT	Orvietano Rosso		Օրվիետանո Ռոսո	SAN
IT	Orvieto		Օրվիետո	SAN
IT	Oscò		Օսկո	SMM
IT	Ostuni		Օստունի	SAN
IT	Ovada		Օվադա	SAN
IT	Paestum		Պաեստում	SMM
IT	Palizzi		Պալիջի	SMM
IT	Pantelleria		Պանտելերիա	SAN
IT	Parrina		Պարինա	SAN
IT	Parteolla		Պարտեոլա	SMM
IT	Passito di Pantelleria		Պասիտո դի Պանտելերիա	SAN
IT	Pellaro		Պելարո	SMM
IT	Penisola Sorrentina		Պենիզոլա Սորենտինա	SAN
IT	Pentro		Պենտո	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Pentro di Isernia		Պենտոռո դի Իզերնիա	SAN
IT	Pergola		Պերգոլա	SAN
IT	Piave		Պիավե	SAN
IT	Piave Malanotte		Պիավե Մալանոտե	SAN
IT	Piceno		Պիչենո	SAN
IT	Piemonte		Պիեմոնտե	SAN
IT	Piglio		Պիլիո	SAN
IT	Pinerolese		Պինեռոլեզե	SAN
IT	Pinot nero dell'Oltrepò Pavese		Պինո նեռո դել Օլտրեպո Պավեզե	SAN
IT	Planargia		Պլանարջիա	SMM
IT	Pomino		Պոմինո	SAN
IT	Pompeiano		Պոմպեյանո	SMM
IT	Pornassio		Պոռնասիո	SAN
IT	Portofino		Պոռտոֆինո	SAN
IT	Primitivo di Manduria		Պրիմիտիվո դի Մանդուրիա	SAN
IT	Primitivo di Manduria Dolce Naturale		Պրիմիտիվո դի Մանդուրիա Դոլչե Նատուրալե	SAN
IT	Prosecco		Պրոսեկկո	SAN
IT	Provincia di Mantova		Պրովինչա դի Մանտովա	SMM
IT	Provincia di Nuoro		Պրովինչա դի Նուորո	SMM
IT	Provincia di Pavia		Պրովինչա դի Պավիա	SMM
IT	Provincia di Verona		Պրովինչա դի Վերոնա	SMM
IT	Puglia		Պուլիա	SMM
IT	Quistello		Կուիստելլո	SMM
IT	Ramandolo		Րամանդոլո	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Ravenna		Ռավեննա	SMM
IT	Recioto della Valpolicella		Ռեչոտո դելա Վալպոլիչելա	SAN
IT	Recioto di Gambellara		Ռեչոտո դի Գամբելլարա	SAN
IT	Recioto di Soave		Ռեչոտո դի Սոավե	SAN
IT	Reggiano		Ռեջջանո	SAN
IT	Reno		Ռենո	SAN
IT	Riesi		Ռիեզի	SAN
IT	Riviera del Brenta		Ռիվիեռա դել Բոենտա	SAN
IT	Riviera del Garda Bresciano		Ռիվիեռա դել Գարդա Բոեչիանո	SAN
IT	Riviera ligure di Ponente		Ռիվիեռա լիգուրե դի Պոնենտե	SAN
IT	Roccamonfina		Ռոկամոնֆինա	SMM
IT	Roero		Ռոերո	SAN
IT	Roma		Ռոմա	SAN
IT	Romagna		Ռոմանյա	SAN
IT	Romagna Albana		Ռոմանյա Ալբանա	SAN
IT	Romangia		Ռոմանիյա	SMM
IT	Ronchi di Brescia		Ռոնկի դի Բոչիա	SMM
IT	Ronchi Varesini		Ռոնկի Վառեզինի	SMM
IT	Rosazzo		Ռոզացո	SAN
IT	Rossese di Dolceacqua		Ռոսեզե դի Դոլչեակուա	SAN
IT	Rosso Cònero		Ռոսո Կոնեռո	SAN
IT	Rosso della Val di Cornia		Ռոսո դելլա Վալ դի Կորնիա	SAN
IT	Rosso di Cerignola		Ռոսո դի Չերինյոլա	SAN
IT	Rosso di Montalcino		Ռոսո դի Մոնտալչինո	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Rosso di Montepulciano		Ռոսո դի Մոնտեպուլչանո	SAN
IT	Rosso di Valtellina		Ռոսո դի Վալտելլինա	SAN
IT	Rosso Orvietano		Ռոսո Օրվիետանո	SAN
IT	Rosso Piceno		Ռոսո Պիչենո	SAN
IT	Rotae		Ռոտաե	SMM
IT	Rubicone		Ռուբիկոնե	SMM
IT	Rubino di Cantavenna		Ռուբինո դի Կանտավեննա	SAN
IT	Ruchè di Castagnole Monfer- rato		Ռուկե դի Կաստանյուլե Մոնֆերատո	SAN
IT	S. Anna di Isola Capo Rizzuto		Ս.Աննա դի Իզոլա Կապո Ռիզուտո	SAN
IT	Sabbioneta		Սաբիոնետա	SMM
IT	Salaparuta		Սալապարուտա	SAN
IT	Salemi		Սալեմի	SMM
IT	Salento		Սալենտո	SMM
IT	Salice Salentino		Սալիչե Սալենտինո	SAN
IT	Salina		Սալինա	SMM
IT	Sambuca di Sicilia		Սամբուկա դի Սիչիլիա	SAN
IT	San Colombano		Սան Կոլոմբանո	SAN
IT	San Colombano al Lambro		Սան Կոլոմբանո ալ Լամբրո	SAN
IT	San Gimignano		Սան Ջիմինյանո	SAN
IT	San Ginesio		Սան Ջինեզիո	SAN
IT	San Martino della Battaglia		Սան Մարտինո դելլա Բատալյա	SAN
IT	San Severo		Սան Սեվերո	SAN
IT	San Torpè		Սան Տրոպե	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Sangue di Giuda		Սանգուե դի Ջիուդա	SAN
IT	Sangue di Giuda dell'Oltrepò Pavese		Սանգուե դի Ջիուդա դել Օլտրեպո Պավեզե	SAN
IT	Sannio		Սաննիո	SAN
IT	Santa Margherita di Belice		Սանտա Մառգերիտա դի Բելիչչե	SAN
IT	Sant'Antimo		Սանտ'Անտիմո	SAN
IT	Sardegna Semidano		Սառդենյա Սեմիդանո	SAN
IT	Savuto		Սավուտո	SAN
IT	Scanzo		Սկանցո	SAN
IT	Scavigna		Սկավինյա	SAN
IT	Sciacca		Շիակկա	SAN
IT	Scilla		Շիլլա	SMM
IT	Sebino		Սեբինո	SMM
IT	Serenissima		Սերենիսիմա	SAN
IT	Serrapetrona		Սերապետրոնա	SAN
IT	Sforzato di Valtellina		Սֆորցատո դի Վալտելլինա	SAN
IT	Sfursat di Valtellina		Սֆուրսատ դի Վալտելլինա	SAN
IT	Sibiola		Սիբիոլա	SMM
IT	Sicilia		Սիչիլիա	SAN
IT	Sillaro		Սիլլարո	SMM
IT	Siracusa		Սիրակուզա	SAN
IT	Sizzano		Սիցիանո	SAN
IT	Soave		Սոավե	SAN
IT	Soave Superiore		Սոավե Սուպերիորե	SAN
IT	Sovana		Սովանա	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Spello		Սպելլո	SMM
IT	Spoletto		Սպոլետո	SAN
IT	Squinzano		Սկուինցանո	SAN
IT	Strevi		Ստրեվի	SAN
IT	Südtirol		Մուդտիռոլ	SAN
IT	Südtiroler		Մուդտիռոլեր	SAN
IT	Suvereto		Սուվետո	SAN
IT	Taranto		Տարանտինո	SMM
IT	Tarquinia		Տարկինիա	SAN
IT	Taurasi		Տաուրասի	SAN
IT	Tavoliere		Տավոլիերե	SAN
IT	Tavoliere delle Puglie		Տավոլիերե դելե Պուլիե	SAN
IT	Teroldego Rotaliano		Տոռելդեգո Ռոտալիանո	SAN
IT	Terra d'Otranto		Տերա դ'Օտրանտո	SAN
IT	Terracina		Տերաչինա	SAN
IT	Terradeiforti		Տերռադեիֆորտի	SAN
IT	Terralba		Տերալբա	SAN
IT	Terratico di Bibbona		Տերատիկո դի Բիբոնա	SAN
IT	Terrazze dell'Imperiese		Տերազե դել'Իմպերիեզե	SMM
IT	Terrazze Retiche di Sondrio		Տերազե Ռետիկե դի Սոնդրիո	SMM
IT	Terre Alfieri		Տերե Ալֆիերի	SAN
IT	Terre Aquilane		Տերե Ակուիլանե	SMM
IT	Terre de L'Aquila		Տերե դե լ'Ակուիլա	SMM
IT	Terre degli Osci		Տերե դելի Օշի	SMM
IT	Terre del Colleoni		Տերե դել Կոլեոնի	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Terre del Volturno		Տենե դել Վոլտուրնո	SMM
IT	Terre dell'Alta Val d'Agri		Տենե դել Ալտա Վալ դ'Ագրի	SAN
IT	Terre di Casole		Տենե դի Կասոլե	SAN
IT	Terre di Chieti		Տենե դի Կիետի	SMM
IT	Terre di Cosenza		Տենե դի Կոզենցա	SAN
IT	Terre di Offida		Տենե դի Օֆիդա	SAN
IT	Terre di Pisa		Տենե դի Պիզա	SAN
IT	Terre di Veleja		Տենե դի Վելեխա	SMM
IT	Terre Lariane		Տենե Լարիանե	SMM
IT	Terre Siciliane		Տենե Սիչիլիանե	SMM
IT	Terre Tollesi		Տենե Տոլլեզի	SAN
IT	Tharros		Տարոս	SMM
IT	Tintilia del Molise		Տինտիլա դել Մոլիզե	SAN
IT	Todi		Տոսի	SAN
IT	Torgiano		Տորջիանո	SAN
IT	Torgiano Rosso Riserva		Տորջիանո Ռոսո Ռիզերվա	SAN
IT	Toscana		Տոսկանա	SMM
IT	Toscano		Տոսկանո	SMM
IT	Trasimeno		Տրասիմենո	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Trebbiano d'Abruzzo		Տրեբբիանո դ'Աբրուջո	SAN
IT	Trentino		Տրենտինո	SAN
IT	Trento		Տրենտո	SAN
IT	Trexenta		Տրեքսենտա	SMM
IT	Tullum		Տուլում	SAN
IT	Tuscia		Տուշիա	SAN
IT	Umbria		Ումբրիա	SMM
IT	Val d'Arbia		Վալ դ'Արբիա	SAN
IT	Val d'Arno di Sopra		Վալ դ'Առնո դի Սոպրա	SAN
IT	Val di Cornia		Վալ դի Կորնիա	SAN
IT	Val di Cornia Rosso		Վալ դի Կորնիա Ռոսո	SAN
IT	Val di Magra		Վալ դի Մագրա	SMM
IT	Val di Neto		Վալ դի Նետո	SMM
IT	Val Polcèvera		Վալ Պոլչեվերա	SAN
IT	Val Tidone		Վալ Տիդոնե	SMM
IT	Valcalepio		Վալկալեպիո	SAN
IT	Valcamonica		Վալկամոնիկա	SMM
IT	Valdadige		Վալդադիջե	SAN
IT	Valdadige Terradeiforti		Վալդադիջե Տերաֆեիֆորտի	SAN
IT	Valdamato		Վալդամատո	SMM
IT	Valdarno di Sopra		Վալդարնո դի Սոպրա	SAN
IT	Valdichiana toscana		Վալդիչիանա տոսկանա	SAN
IT	Valdinievole		Վալդինիեվոլե	SAN
IT	Valdobbiadene – Prosecco		Վալդոբբիադենե – Պրոսեկո	SAN
IT	Vallagarina		Վալագարինա	SMM

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Valle Belice		Վալե Բելիչե	SMM
IT	Valle d'Aosta		Վալե դ'Աոստա	SAN
IT	Valle del Tirso		Վալե դել Տիրսո	SMM
IT	Valle d'Itria		Վալե դ'Իտրիա	SMM
IT	Vallée d'Aoste		Վալե դ'Աոստե	SAN
IT	Valli di Porto Pino		Վալի դի Պորտո Պինո	SMM
IT	Valli Ossolane		Վալի Օսոլանե	SAN
IT	Valpolicella		Վալպոլիչելա	SAN
IT	Valpolicella Ripasso		Վալպոլիչելա Ռիպասո	SAN
IT	Valsusa		Վալսուզա	SAN
IT	Valtellina rosso		Վալտելինա ռոսո	SAN
IT	Valtellina Superiore		Վալտելինա Սուպերիորե	SAN
IT	Valtènesi		Վալտենեզի	SAN
IT	Velletri		Վելետրի	SAN
IT	Veneto		Վենետո	SMM
IT	Veneto Orientale		Վենետո Օրիենտալե	SMM
IT	Venezia		Վենեցիա	SAN
IT	Venezia Giulia		Վենեցիա Զիուլիա	SMM
IT	Verdicchio dei Castelli di Jesi		Վեռդիչիո դեի Կաստելի դի Ջեզի	SAN
IT	Verdicchio di Matelica		Վեռդիչիո դի Մատելիկա	SAN
IT	Verdicchio di Matelica Riserva		Վեռդիչիո դի Մատելիկա Ռիզերվա	SAN
IT	Verduno		Վեռդունո	SAN
IT	Verduno Pelaverga		Վեռդունո Պելավերգա	SAN
IT	Vermentino di Gallura		Վեռմենտինո դի Գալլուրա	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
IT	Vermentino di Sardegna		Վերմենտինո դի Սարդենյա	SAN
IT	Vernaccia di Oristano		Վերնաչչա դի Օրիստանո	SAN
IT	Vernaccia di San Gimignano		Վերնաչչա դի Սան Զիմինյանո	SAN
IT	Vernaccia di Serrapetrona		Վերնաչչա դի Սերապետրոնա	SAN
IT	Verona		Վերոնա	SMM
IT	Veronese		Վերոնեզե	SMM
IT	Vesuvio		Վեզուվիո	SAN
IT	Vicenza		Վիչենցա	SAN
IT	Vignanello		Վինյանելո	SAN
IT	Vigneti della Serenissima		Վինյետի դելա Սերենիսիմա	SAN
IT	Vigneti delle Dolomiti		Վինյետի դելե Դոլոմիտի	SMM
IT	Villamagna		Վիլամանյա	SAN
IT	Vin Santo del Chianti		Վին սանտո դել Կիանտի	SAN
IT	Vin Santo del Chianti Classico		Վին սանտո դել Կիանտի Կլասիկո	SAN
IT	Vin Santo di Carmignano		Վին Սանտո դի Կարմինյանո	SAN
IT	Vin Santo di Montepulciano		Վին սանտո դի Մոնտեպուլչիանո	SAN
IT	Vino Nobile di Montepulciano		Վինո Նոբիլե դի Մոնտեպուլչիանո	SAN
IT	Vittoria		Վիտորիա	SAN
IT	Weinberg Dolomiten		Բանբերգ Դոլոմիտեն	SMM
IT	Zagarolo		Չագարոլո	SAN
LU	Moselle Luxembourgeoise		Մոզել Լյուքսեմբուրգուազ	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
MT	Għawdex		Գնավղերքս	SAN
MT	Gozo		Գոցո	SAN
MT	Malta		Մալտա	SAN
MT	Maltese Islands		Մալտեզ Այլանդ	SMM
NL	Drenthe		Դրենտե	SMM
NL	Flevoland		Ֆլեվոլանդ	SMM
NL	Friesland		Ֆրիսլանդ	SMM
NL	Gelderland		Գելդերլանդ	SMM
NL	Groningen		Գրոնինգեն	SMM
NL	Limburg		Լիմբուրգ	SMM
NL	Noord-Brabant		Նորդ-Բրաբանտ	SMM
NL	Noord-Holland		Նորդ-Հոլանդ	SMM
NL	Overijssel		Օվերիյսել	SMM
NL	Utrecht		Ուտրեխտ	SMM
NL	Zeeland		Ջեելանդ	SMM
NL	Zuid-Holland		Ջուիդ-Հոլանդ	SMM
PT	Açores		Ասորես	SMM
PT	Alenquer		Ալենկեր	SAN
PT	Alentejano		Ալենտեժանո	SMM
PT	Alentejo		Ալենտեժո	SAN
PT	Algarve		Ալգարվե	SMM
PT	Arruda		Առուդա	SAN
PT	Bairrada		Բայրադա	SAN
PT	Beira Interior		Բեյրա ինտերիոր	SAN
PT	Biscoitos		Բիսկոիտոս	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
PT	Bucelas		Բուսելաս	SAN
PT	Carcavelos		Կարավալելոս	SAN
PT	Colares		Կոլարես	SAN
PT	Dão		Դաո	SAN
PT	DoTejo		Դո Տեժո	SAN
PT	Douro		Դոուրո	SAN
PT	Duriense		Դուրիենզե	SMM
PT	Encostas d'Aire		Էնկոստաս դ'Աիրե	SAN
PT	Graciosa		Գրասիոզա	SAN
PT	Lafões		Լաֆոնես	SAN
PT	Lagoa		Լագոա	SAN
PT	Lagos		Լագոս	SAN
PT	Lisboa		Լիսբոա	SMM
PT	Madeira		Մադեյրա	SAN
PT	Madeira Wein		Մադեյրա Վեյն	SAN
PT	Madeira Wijn		Մադեյրա Վիյն	SAN
PT	Madeira Wine		Մադեյրա Վայն	SAN
PT	Madeirense		Մադեյրենսե	SAN
PT	Madera		Մադերա	SAN
PT	Madère		Մադերո	SAN
PT	Minho		Մինիո	SMM
PT	Óbidos		Օբիդոս	SAN
PT	Oporto		Օպորտո	SAN
PT	Palmela		Պալմելա	SAN
PT	Península de Setúbal		Պոնինսուլա դե Սետուբալ	SMM

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
PT	Pico		Պիկո	SAN
PT	Port		Պորտ	SAN
PT	Port Wine		Պորտ Վայն	SAN
PT	Portimão		Պորտիմաո	SAN
PT	Porto		Պորտո	SAN
PT	Portvin		Պորտվեն	SAN
PT	Portwein		Պորտվայն	SAN
PT	Portwijn		Պորտվիյն	SAN
PT	Setúbal		Սետուբալ	SAN
PT	Tavira		Տավիրա	SAN
PT	Távora-Varosa		Տավորա-Վարոսա	SAN
PT	Tejo		Տեյո	SMM
PT	Terras Madeirenses		Տերաս Մադեյրենսես	SMM
PT	Torres Vedras		Տորես Վեդրաս	SAN
PT	Transmontano		Տրանսմոնտանո	SMM
PT	Trás-os-Montes		Տրաս-ոս-Մոնտես	SAN
PT	Vin de Madère		Վեն դե Մադերե	SAN
PT	vin de Porto		Վեն դե Պորտո	SAN
PT	Vinho da Madeira		Վինհո դա Մադեյրա	SAN
PT	vinho do Porto		Վինհո դո Պորտո	SAN
PT	Vinho Verde		Վինհո Վերդե	SAN
PT	Vino di Madera		Վինո դի Մադերա	SAN
RO	Aiud		Աիուդ	SAN
RO	Alba Iulia		Ալբա Զուլիա	SAN
RO	Babadag		Բաբադագ	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
RO	Banat		Բանատ	SAN
RO	Banu Mărăciine		Բանու Մառաչինե	SAN
RO	Bohotin		Բոհոտին	SAN
RO	Colinele Dobrogei		Կոլինե Դոբրոջեյ	SMM
RO	Cotești		Կոտեսի	SAN
RO	Cotnari		Կոնարի	SAN
RO	Crișana		Կրիշանա	SAN
RO	Dealu Bujorului		Դեալու Բուժորուլույ	SAN
RO	Dealu Mare		Դեալու մարե	SAN
RO	Dealurile Crișanei		Դեալուրիլե Կրիշանեյ	SMM
RO	Dealurile Moldovei		Դեալուրիլե Մոլդովեյ	SMM
RO	Dealurile Munteniei		Դեալուրիլե Մունտենիեյ	SMM
RO	Dealurile Olteniei		Դեալուրիլե Օլտենիեյ	SMM
RO	Dealurile Sătmăruului		Դեալուրիլե Սատմարուլույ	SMM
RO	Dealurile Transilvaniei		Դեալուրիլե Տրանսիլվանիեյ	SMM
RO	Dealurile Vrancei		Դեալուրիլե Վոանսեյ	SMM
RO	Dealurile Zarandului		Դեալուրիլե Զարանդուլույ	SMM
RO	Drăgășani		Դոագաշանի	SAN
RO	Huși		Հուշի	SAN
RO	Iana		Իանա	SAN
RO	Iași		Իաշի	SAN
RO	Lechința		Լեկինձա	SAN
RO	Mehedinți		Մեհեդինձի	SAN
RO	Miniș		Մինիշ	SAN
RO	Murfatlar		Մուրֆատլար	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
RO	Nicorești		Նիկորեշտի	SAN
RO	Odobesti		Օդոբեշտի	SAN
RO	Oltina		Օլտինա	SAN
RO	Panciu		Պանչու	SAN
RO	Panciu		Պանչու	SAN
RO	Pietroasa		Պյետրոասա	SAN
RO	Recaș		Րեչաշ	SAN
RO	Sâmburești		Սամբուրեշտի	SAN
RO	Sarica Niculițel		Սարիկա Նիկուլիծել	SAN
RO	Sebeș-Apold		Սեբեշ-Ապոլդ	SAN
RO	Segarcea		Սեգարչեա	SAN
RO	Ștefănești		Շտեֆանեշտի	SAN
RO	Târnave		Տիռնավե	SAN
RO	Teresele Dunării		Տերասելե Դունարիի	SMM
RO	Viile Carașului		Վիիլե Կարաշուլույ	SMM
RO	Viile Timișului		Վիիլե Տիմիշուլույ	SMM
SK	Južnoslovenská		Յուզնոսլովենսկա	SAN
SK	Južnoslovenské		Յուզնոսլովենսկե	SAN
SK	Južnoslovenský		Յուզնոսլովենսկի	SAN
SK	Karpatská perla		Կարպատսկա պեռլա	SAN
SK	Malokarpatská		Մալոկարպատսկա	SAN
SK	Malokarpatské		Մալոկարպատսկե	SAN
SK	Malokarpatský		Մալոկարպատսկի	SAN
SK	Nitrianska		Նիտրինասկա	SAN
SK	Nitrianske		Նիտրինասկե	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
SK	Nitriansky		Նիտրինասկի	SAN
SK	Slovenská		Սլովենսկա	SMM
SK	Slovenské		Սլովենսկե	SMM
SK	Slovenský		Սլովենսկի	SMM
SK	Stredoslovenská		Ստոնդոսլովենսկա	SAN
SK	Stredoslovenské		Ստոնդոսլովենսկե	SAN
SK	Stredoslovenský		Ստոնդոսլովենսկի	SAN
SK	Vinohradnícka oblasť Tokaj		Վինոխադնիկա օբլաստ Տոկայ	SAN
SK	Východoslovenská		Վիխոդոսլովենսկա	SAN
SK	Východoslovenské		Վիխոդոսլովենսկե	SAN
SK	Východoslovenský		Վիխոդոսլովենսկի	SAN
SI	Bela krajina		Բելա կրայինա	SAN
SI	Belokranjec		Բելոկրանյեց	SAN
SI	Bizelčan		Բիզելչան	SAN
SI	Bizeljsko Sremič		Բիզելյսկո Սոեմիչ	SAN
SI	Cviček		Շվչեկ	SAN
SI	Dolenjska		Դոլենյսկա	SAN
SI	Goriška Brda		Գորիշկա Բրդա	SAN
SI	Kras		Կրասս	SAN
SI	Metliška črnina		Մետլիշկա չոնինա	SAN
SI	Podravje		Պոդրավյե	SMM
SI	Posavje		Պոսավյե	SMM
SI	Prekmurje		Պոեկմուրիյե	SAN
SI	Primorska		Պրիմորսկա	SMM
SI	Slovenska Istra		Սլովենսկա Իստոսա	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
SI	Štajerska Slovenija		Շտայեռսկա Սլեվենիյա	SAN
SI	Teran		Տերան	SAN
SI	Vipavska dolina		Վիպավսկա դոլինա	SAN
ES	3 Riberas		3 ռիբեռաս	SMM
ES	Abona		Աբոնա	SAN
ES	Alella		Ալեյա	SAN
ES	Alicante		Ալիկանտե	SAN
ES	Almansa		Ալմանսա	SAN
ES	Altiplano de Sierra Nevada		Ալտիպլանո դե Սիեռա Նեվադա	SMM
ES	Arabako Txakolina		Առբակո Տչակոլինա	SAN
ES	Arlanza		Առլանսա	SAN
ES	Arribes		Արիբես	SAN
ES	Aylés		Այլես	SAN
ES	Bailén		Բայլեն	SMM
ES	Bajo Aragón		Բախո Առագոն	SMM
ES	Barbanza e Iria		Բառբանցա է Իրիա	SMM
ES	Betanzos		Բետանսոս	SMM
ES	Bierzo		Բիերսո	SAN
ES	Binissalem		Բինիսալեմ	SAN
ES	Bizkaiko Txakolina		Բիսկայկո Տչակոլինա	SAN
ES	Bullas		Բուլաս	SAN
ES	Cádiz		Կադիս	SMM
ES	Calatayud		Կալատայուդ	SAN
ES	Calzadilla		Կալսադիլյա	SAN
ES	Campo de Borja		Կամպո դե Բորխա	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
ES	Campo de Cartagena		Կամպո դե Կարտախենա	SMM
ES	Campo de La Guardia		Կամպո դե լա Գուարդիա	SAN
ES	Cangas		Կանգաս	SAN
ES	Cariñena		Կարինյենա	SAN
ES	Casa del Blanco		Կասա դել Բլանկո	SAN
ES	Castelló		Կաստեյո	SMM
ES	Castilla		Կաստիլյա	SMM
ES	Castilla y León		Կաստիլյա ի Լեոն	SMM
ES	Cataluña		Կատալունյա	SAN
ES	Cava		Կավա	SAN
ES	Chacolí de Álava		Չակոլի դե Ալավա	SAN
ES	Chacolí de Bizkaia		Չակոլի դե Բիսկայա	SAN
ES	Chacolí de Getaria		Չակոլի դե Խետարիա	SAN
ES	Cigales		Սիգալես	SAN
ES	Conca de Barberà		Կոնկա դե Բարբերա	SAN
ES	Condado de Huelva		Կոնդադո դե Ուելվա	SAN
ES	Córdoba		Կորդոբա	SMM
ES	Costa de Cantabria		Կոստա դե Կանտաբրիա	SMM
ES	Costers del Segre		Կոստերս դել Սեխրե	SAN
ES	Cumbres del Guadalefo		Կումբրես	SMM
ES	Dehesa del Carrizal		Դեհեսա սել Կարիսալ	SAN
ES	Desierto de Almería		Դեսիերտո դե Ալմերիա	SMM
ES	Dominio de Valdepusa		Դոմինիո դե Վալդեպուսա	SAN
ES	Eivissa		Էյվիսա	SMM
ES	El Hierro		Էլ իերո	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
ES	El Terrerazo		Էլ Տերրասո	SAN
ES	Empordà		Էմպորդա	SAN
ES	Extremadura		Էստոնեմադուրա	SMM
ES	Finca Élez		Ֆինկա Էլեզ	SAN
ES	Formentera		Ֆորմենտերա	SMM
ES	Getariako Txakolina		Խետարիակո Տչակոլինա	SAN
ES	Gran Canaria		Գրան Կանարիա	SAN
ES	Granada		Գրանադա	SAN
ES	Guijoso		Գույխոսո	SAN
ES	Ibiza		Իբիզա	SMM
ES	Illa de Menorca		Իլյա դե Մենորկա	SMM
ES	Illes Balears		Իլյես Բալեարս	SMM
ES	Isla de Menorca		Իսլա դե Մենոռկա	SMM
ES	Islas Canarias		Իսլաս Կանարիաս	SAN
ES	Jerez		Խերես	SAN
ES	Jerez-Xérès-Sherry		Խերես-Շերես-Շերի	SAN
ES	Jumilla		Խումիլյա	SAN
ES	La Gomera		Լա Գոմերա	SAN
ES	La Mancha		Լա Մանչա	SAN
ES	La Palma		Լա Պալմա	SAN
ES	Laderas del Genil		Լադերաս դել Խենիլ	SMM
ES	Lanzarote		Լանցարոտե	SAN
ES	Laujar-Alpujarra		Լաուխար-Ալպուխարա	SMM
ES	Lebrija		Լեբրիխա	SAN
ES	Liébana		Լիեբանա	SMM

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
ES	Los Balagueses		Լոս Բալագուեսես	SAN
ES	Los Palacios		Լոս Պալասիոս	SMM
ES	Málaga		Մալագա	SAN
ES	Mallorca		Մալորկա	SMM
ES	Manchuela		Մանչուելա	SAN
ES	Manzanilla		Մանսանիլյա	SAN
ES	Manzanilla-Sanlúcar de Barrameda		Մանսանիլյա -Սանլուկար դե Բարամեդա	SAN
ES	Méntrida		Մենտրիդա	SAN
ES	Mondéjar		Մոնդեխար	SAN
ES	Monterrei		Մոնտեռեյ	SAN
ES	Montilla-Moriles		Մոնտիլյա-Մորիլես	SAN
ES	Montsant		Մոնտսանտ	SAN
ES	Murcia		Մուրսիա	SMM
ES	Navarra		Նավարա	SAN
ES	Norte de Almería		Նորտե դե Ալմերիա	SMM
ES	Pago de Arínzano		Պագո դե Արինզանո	SAN
ES	Pago de Otazu		Պագո դե Օտասու	SAN
ES	Pago Florentino		Պագո Ֆլորենտինո	SAN
ES	Penedès		Պենեդես	SAN
ES	Pla de Bages		Պլա դե Բախես	SAN
ES	Pla i Llevant		Պլա ի Յեվանտ	SAN
ES	Prado de Irache		Պրադո դե Իռաչե	SAN
ES	Priorat		Պրիորատ	SAN
ES	Rías Baixas		Ռիաս Բախաս	SAN
ES	Ribeira Sacra		Ռիբեյրա Սակրա	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
ES	Ribeiro		Ռիբեյրո	SAN
ES	Ribera del Andarax		Ռիբերա դել Անդառաքս	SMM
ES	Ribera del Duero		Ռիբերա դել Դուերո	SAN
ES	Ribera del Gállego – Cinco Villas		Ռիբերա դել Գալեգո – Մինկո Վիլաս	SMM
ES	Ribera del Guadiana		Ռիբերա դել Գուադիանա	SAN
ES	Ribera del Jiloca		Ռիբերա դել Խիլոկա	SMM
ES	Ribera del Júcar		Ռիբերա դել Խուկար	SAN
ES	Ribera del Queiles		Ռիբերա դել Կեյլես	SMM
ES	Rioja		Ռիոխա	SAN
ES	Rueda		Ռուեդա	SAN
ES	Serra de Tramuntana-Costa Nord		Սերա դե Տրամունտանա-Կոստա Նորդ	SMM
ES	Sherry		Շերի	SAN
ES	Sierra de Salamanca		Սյերա դե Սալամանկա	SAN
ES	Sierra Norte de Sevilla		Սյերա Նորտե դե Սևիլյա	SMM
ES	Sierra Sur de Jaén		Սիերա Սուր դե Խանեն	SMM
ES	Sierras de Las Estancias y Los Filabres		Սյերաս դե լաս Էստանսիաս և Լոս Ֆիլաբրես	SMM
ES	Sierras de Málaga		Սյերաս դե Մալագա	SAN
ES	Somontano		Սոմոնտանո	SAN
ES	Tacoronte-Acentejo		Տակորոնտե-Ասենտեյո	SAN
ES	Tarragona		Տարագոնա	SAN
ES	Terra Alta		Տերա Ալտա	SAN
ES	Tierra de León		Տյերա դե Լեոն	SAN
ES	Tierra del Vino de Zamora		Տյերա դել Վինո դե Սամորա	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisiin kirjaimiin	Nimitys armenialaisiin kirjaimiin	Type (PDO/PGI)
ES	Toro		Տորո	SAN
ES	Torreperogil		Տորեպերոգիլ	SMM
ES	Txakolí de Álava		Չակոլի դե Ալավա	SAN
ES	Txakolí de Bizkaia		Չակոլի դե Բիսկայա	SAN
ES	Txakolí de Getaria		Չակոլի դե Խետարիա	SAN
ES	Uclés		Ուկլես	SAN
ES	Utiel-Requena		Ուիել- Ռեքուենա	SAN
ES	Val do Miño-Ourense		Վալ դո Մինյո-Օուրենսե	SMM
ES	Valdejalón		Վալդեխալոն	SMM
ES	Valdeorras		Վալդեորաս	SAN
ES	Valdepeñas		Վալդեպենյաս	SAN
ES	Valencia		Վալենսիա	SAN
ES	Valle de Güímar		Վալե դե Խույմար	SAN
ES	Valle de la Orotava		Վալե դե լա Օրոտավա	SAN
ES	Valle del Cinca		Վալե դել Սինկա	SMM
ES	Valle del Miño-Ourense		Վալե դել Մինյո-Օուրենսե	SMM
ES	Valles de Benavente		Վալես դե Բենավենտե	SAN
ES	Valles de Sadacia		Վալես դե Սադասիա	SMM
ES	Valtiendas		Վալտիենդաս	SAN
ES	Villaviciosa de Córdoba		Վիլավիսիոզա դե Վորդոբա	SMM
ES	Vinos de Madrid		Վինոս դե Մադրիդ	SAN
ES	Xérès		Խերես	SAN
ES	Ycoden-Daute-Isora		Իկոդեն-Դաուտե-Իսորա	SAN
ES	Yecla		Յեկլա	SAN
GB	English		Ինգլիշ	SAN

Jäsen-valtio	Suojattava nimi	Vastaava nimitys / nimitys latinalaisin kirjaimin	Nimitys armenialaisin kirjaimin	Type (PDO/PGI)
GB	English Regional		Բնգլիշ Բիջընըրլ	SMM
GB	Welsh		Ուեյլշ	SAN
GB	Welsh Regional		Ուեյլշ Բիջընըրլ	SMM

Osa B

Sopimuksen 231 artiklan 4 kohdassa tarkoitettut Armenian tasavallan tuotteiden maantieteelliset merkinnät

Nimi	Nimi latinalaisin kirjaimin	Tuotetyyppi
ՄԵՎԱՆԻ ԻՇԽԱՆ ⁽¹⁾	Sevani Ishkhan	Kala ja äyriäiset

(¹) Sillä edellytyksellä, että sopimuksen 231 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu vastaväitemenettely saadaan myönteiseen päätökseen.

LIITE XI

SOVELTAMISALAAN LISÄTYT JULKISET HANKINNAT

A. Euroopan unioni:

Käyttöoikeussopimusten tekemisestä 26 päivänä helmikuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/23/EU, sellaisena kuin se on muutettuna, soveltamisalaan kuuluvat urakoita koskevat käyttöoikeussopimukset, kun ne myöntää julkisia hankintoja koskevan WTO:n sopimuksen lisäyksessä I olevissa Euroopan unionia koskevissa liitteissä 1 ja 2 olevassa luettelossa mainittu yhteisö kyseisen direktiivin mukaisen järjestelyn mukaisesti. Tämä järjestelmä on julkisia hankintoja koskevan WTO:n sopimuksen I, II, IV, VI, VII (lukuun ottamatta 2 kohdan e ja l alakohtaa), XVI (lukuun ottamatta 3 ja 4 kohtaa) ja XVIII artiklan mukainen.

B. Armenian tasavalta:

Julkisia hankintoja koskevan lain mukaisen järjestelmän soveltamisalaan kuuluvat käyttöoikeussopimukset, kun ne myöntää julkisia hankintoja koskevan WTO:n sopimuksen lisäyksessä I olevissa Armenian tasavaltaa koskevissa liitteissä 1 ja 2 olevassa luettelossa mainittu yhteisö.

LIITE XII

LIITE VII OSASTON (RAHOITUSTUKEA, PETOSTEN TORJUNTAA JA VALVONTAA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET)
2 LUKUUN (PETOSTENTORJUNTAA JA VALVONTAA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET)

Armenian tasavalta sitoutuu määrätyn aikataulun mukaisesti lähentämään asteittain lainsäädäntöään seuraaviin Euroopan unionin säädöksiin ja kansainvälisiin oikeusvälineisiin:

Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1995 tehty yleissopimus

Yleissopimuksen seuraavia määräyksiä sovelletaan:

- 1 artikla – Yleiset määräykset, määritelmät
- 2 artiklan 1 kohta toteuttamalla tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 1 artiklassa tarkoitetuista teoista sekä avunannosta 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin tekoihin, niihin yllyttämisestä tai niiden yrityksestä tehdään tehokkain, suhteellisin ja vakuuttavin rikosseuraamuksin rangaistavia

Aikataulu: nämä yleissopimuksen määräykset on pantava täytäntöön tämän sopimuksen tullessa voimaan.

- 3 artikla – Yritysjohtajien rikosoikeudellinen vastuu

Aikataulu: nämä yleissopimuksen määräykset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevaan yleissopimukseen liittyvä pöytäkirja

Pöytäkirjan seuraavia määräyksiä sovelletaan:

- 1 artiklan 1 kohdan c alakohta ja 1 artiklan 2 kohta – Asiaankuuluvat määritelmät
- 2 artikla – Lahjuksen ottaminen
- 3 artikla – Lahjuksen antaminen
- 5 artiklan 1 kohta toteuttamalla tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 2 ja 3 artiklassa tarkoitetuista teoista sekä näihin tekoihin liittyvästä avunannosta ja yllyttämisestä tehdään tehokkain, suhteellisin ja vakuuttavin rikosseuraamuksin rangaistavia
- 7 artikla siltä osin kuin siinä viitataan yleissopimuksen 3 artiklaan

Aikataulu: nämä pöytäkirjan määräykset on pantava täytäntöön tämän sopimuksen tullessa voimaan.

Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevaan yleissopimukseen liittyvä toinen pöytäkirja

Pöytäkirjan seuraavia määräyksiä sovelletaan:

- 1 artikla – Määritelmät
- 2 artikla – Rahanpesu
- 3 artikla – Oikeushenkilöiden vastuu
- 4 artikla – Oikeushenkilöihin kohdistuvat seuraamukset
- 12 artikla siltä osin kuin siinä viitataan yleissopimuksen 3 artiklaan

Aikataulu: nämä pöytäkirjan määräykset on pantava täytäntöön tämän sopimuksen tullessa voimaan.

Rahan väärentämisen torjunta

Neuvoston asetus (EY) N:o 1338/2001, annettu 28 päivänä kesäkuuta 2001, euron väärentämisen torjunnan edellyttämistä toimenpiteistä

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/62/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, euron ja muiden valuuttojen suojaamisesta rahanväärennykseltä rikosoikeuden keinoin ja neuvoston puitepäätöksen 2000/383/YOS korvaamisesta

Aikataulu: asetuksen (EY) N:o 1338/2001 ja direktiivin 2014/62/EU säännökset on pantava täytäntöön kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

Kansainvälinen yleissopimus väärän rahan valmistamisen vastustamiseksi (Geneve, 1929)

Aikataulu: Yleissopimus on allekirjoitettava ja ratifioitava tämän sopimuksen tullessa voimaan.

PÖYTÄKIRJA I VII OSASTON

(RAHOITUSTUKEA, PETOSTEN TORJUNTAA JA VALVONTAA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET)

2 LUKUUN (PETOSTEN TORJUNTAA JA VALVONTAA

KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET)

Määritelmiä koskeva pöytäkirja

1. "Väärinkäytöksellä" tarkoitetaan kaikenlaista EU:n oikeuden säännöksen tai tämän sopimuksen tai niiden perusteella laadittujen sopimusten määräyksen rikkomista, joka johtuu taloudellisen toimijan teosta tai laiminlyönnistä ja jonka tuloksena on tai voisi olla vahinko Euroopan unionin yleiselle talousarviolle tai Euroopan unionin hoidossa oleville talousarvioille, joko suoraan Euroopan unionin puolesta kannettujen omien varojen vähenemisen tai menettämisen taikka perusteettoman menon takia.
2. "Petoksella" tarkoitetaan
 - a) menojen osalta tahallista tekoa tai laiminlyöntiä, joka koskee
 - väärin, virheellisten tai puutteellisten ilmoitusten tai asiakirjojen käyttämistä tai esittämistä, josta seuraa, että Euroopan unionin yleiseen talousarvioon tai Euroopan unionin hoidossa oleviin tai sen puolesta hoidettuihin talousarvioihin sisältyviä varoja nostetaan tai pidätetään oikeudettomasti,
 - erityistä velvoitetta rikkoen tapahtuvaa tietojen ilmoittamatta jättämistä, jolla on tämän kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa kuvattu seuraus,
 - tämän kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettujen varojen väärinkäyttöä muihin tarkoituksiin kuin mihin ne on alun perin myönnetty;
 - b) tulojen osalta tahallista tekoa tai laiminlyöntiä, joka koskee
 - väärin, virheellisten tai puutteellisten ilmoitusten tai asiakirjojen käyttämistä tai esittämistä, josta seuraa, että Euroopan unionin yleiseen talousarvioon tai Euroopan unionin hoidossa oleviin tai sen puolesta hoidettuihin talousarvioihin sisältyvät varat vähenevät oikeudettomasti,
 - erityistä velvoitetta rikkoen tapahtuvaa tietojen ilmoittamatta jättämistä, jolla on sama seuraus,
 - laillisesti saadun edun väärinkäyttämistä, jolla on sama seuraus.
3. "Lahjuksen antamisella" tarkoitetaan tahallista tekoa, jolla luvataan tai annetaan suoraan taikka kolmannen välityksellä virkamiehelle itselleen tai kolmannelle minkä tahansa laatuinen etu siitä, että hän toimii tai pidättyy toimimasta virkavelvollisuuksiensa mukaisesti tai tehtäviään hoitaessaan virkavelvollisuuksiensa vastaisesti tavalla, joka vahingoittaa tai todennäköisesti vahingoittaa Euroopan unionin taloudellisia etuja.
4. "Lahjuksen ottamisella" tarkoitetaan virkamiehen tahallista tekoa, jolla hän pyytää tai ottaa vastaan suoraan tai kolmannen välityksellä mitä tahansa etuja itselleen tai kolmannelle tai hyväksyy lupauksen sellaisista eduista korvaukseksi siitä, että hän toimii tai pidättyy toimimasta virkavelvollisuuksiensa mukaisesti tai tehtäviään hoitaessaan virkavelvollisuuksiensa vastaisesti tavalla, joka vahingoittaa tai todennäköisesti vahingoittaa Euroopan unionin taloudellisia etuja.
5. "Eturistiriidalla" tarkoitetaan kaikkia sellaisia tilanteita, jotka saattaisivat kyseenalaistaa henkilöstön kyvyn toimia puolueettomasti unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 kumoamisesta 25 päivänä lokakuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 57 artiklassa määritellyistä syistä.
6. "Aiheettömästi maksetuilla" määrillä tarkoitetaan määriä, jotka on maksettu EU:n varoihin sovellettavien sääntöjen vastaisesti.

7. "Euroopan petostentorjuntavirastolla" (OLAF) tarkoitetaan petostentorjuntaan erikoistunutta Euroopan komission yksikköä. OLAF on operatiivisesti itsenäinen yksikkö, joka vastaa hallinnollisten tutkimusten suorittamisesta petosten, lahjonnan ja Euroopan unionin taloudellisia etuja vahingoittavan muun laittoman toiminnan torjumiseksi, kuten säädetään Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/1999 ja neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 1074/1999 kumoamisesta 11 päivänä syyskuuta 2013 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU, Euratom) N:o 883/2013 ja komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi 11 päivänä marraskuuta 1996 annetussa neuvoston asetuksessa (Euratom, EY) N:o 2185/96.

PÖYTÄKIRJA II

KESKINÄISESTÄ HALLINNOLLISESTA AVUNANNOSTA TULLIASIOISSA

1 artikla

Määritelmät

Tässä pöytäkirjassa tarkoitetaan

- a) "tullilainsäädännöllä" osapuolten alueilla sovellettavia säännöksiä tai määräyksiä, jotka koskevat tavaroiden tuontia, vientiä, passitusta ja asettamista mihin tahansa muuhun tullimenettelyyn, mukaan lukien kielto-, rajoitus- ja valvontatoimenpiteet;
- b) "pyynnön esittäväällä viranomaisella" toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt tätä tarkoitusta varten ja joka esittää avunantopyynnön tämän pöytäkirjan nojalla;
- c) "pyynnön vastaanottavalla viranomaisella" toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt tätä tarkoitusta varten ja joka vastaanottaa avunantopyynnön tämän pöytäkirjan nojalla;
- d) "henkilötiedoilla" kaikkia tietoja, jotka liittyvät tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan henkilöön; ja
- e) "tullilainsäädännön vastaisella toimella" mitä tahansa tullilainsäädännön rikkomista tai yritystä rikkoa kyseistä lainsäädäntöä.

2 artikla

Soveltamisala

1. Osapuolet antavat toisilleen apua toimivaltaansa kuuluvilla aloilla tässä pöytäkirjassa määrättyllä tavalla ja siinä määrättyin edellytyksin varmistaakseen tullilainsäädännön moitteettoman soveltamisen, ja tämä on tehtävä erityisesti ehkäisemällä, tutkimalla ja torjumalla tullilainsäädännön vastaisia toimia.
2. Tämän pöytäkirjan mukainen avunanto tulliasioissa koskee sitä osapuolen hallintoviranomaista, jolla on toimivalta soveltaa tätä pöytäkirjaa. Avunanto ei rajoita rikosasioissa annettavaa keskinäistä avunantoa koskevien sääntöjen soveltamista, eivätkä sen piiriin kuulu sellaiset tiedot, jotka on saatu oikeusviranomaisen pyynnöstä käytettyjen valtuuksien perusteella, elleivät nämä viranomaiset ole ennakolta hyväksyneet kyseisten tietojen luovuttamista.
3. Tämän pöytäkirjan soveltamisalaan ei kuulu tullien, verojen tai sakkojen perimisessä annettava apu.

3 artikla

Pyynnöstä annettava apu

1. Pynnön vastaanottavan viranomaisen on annettava pyynnön esittäväälle viranomaiselle tämän pyynnöstä kaikki asiaankuuluvat tiedot, jotka voivat auttaa pyynnön esittävää viranomaista varmistamaan, että tullilainsäädäntöä sovelletaan oikein, mukaan lukien tiedot havaituista tai suunnitelluista toimista, jotka ovat tai voivat olla tullilainsäädännön vastaisia.
2. Pynnön vastaanottavan viranomaisen on ilmoitettava pyynnön esittäväälle viranomaiselle tämän pyynnöstä,
 - a) ovatko osapuolen alueelta viedyt tavarat tuotu sääntöjen mukaisesti toisen osapuolen alueelle, ja yksilöitävä tarvittaessa, mitä tullimenettelyä tavaroihin on sovellettu; tai
 - b) ovatko osapuolen alueelle tuodut tavarat viety sääntöjen mukaisesti toisen osapuolen alueelta, ja yksilöitävä tarvittaessa, mitä tullimenettelyä tavaroihin on sovellettu.

3. Pyynnön vastaanottavan viranomaisen on toteutettava pyynnön esittävän viranomaisen pyynnöstä omien säännöksiensä tai määräystensä mukaisesti tarvittavat toimet sen varmistamiseksi, että valvonta kohdistetaan erityisesti seuraaviin:

- a) luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, joiden voidaan perustellusti uskoa olevan tai olleen osallisina tullilainsäädännön vastaisissa toimissa;
- b) paikat, joihin tavaroita on koottu tai voidaan koota varastoitaviksi siten, että on perusteltua uskoa, että tavarat on tarkoitettu käytettäväksi tullilainsäädännön vastaisissa toimissa;
- c) tavarat, jotka kuljetetaan tai voidaan kuljettaa siten, että on perusteltua uskoa, että ne on tarkoitettu käytettäväksi tullilainsäädännön vastaisissa toimissa; ja
- d) kuljetusvälineet, joita käytetään tai voidaan käyttää siten, että on perusteltua uskoa, että ne on tarkoitettu käytettäväksi tullilainsäädännön vastaisissa toimissa.

4 artikla

Oma-aloitteinen avunanto

Osapuolet antavat omasta aloitteestaan toisilleen apua omien säännöksiensä tai määräystensä mukaisesti, jos ne pitävät sitä tullilainsäädännön oikean soveltamisen kannalta tarpeellisena, erityisesti antamalla hankkimiaan seuraavia seikkoja koskevia tietoja:

- a) toimet, jotka ovat tai näyttävät olevan tullilainsäädännön vastaisia ja joilla saattaa olla merkitystä toiselle osapuolelle;
- b) tullilainsäädännön vastaisissa toimissa käytettävät uudet keinot tai menetelmät;
- c) tavarat, joiden tiedetään olevan tullilainsäädännön vastaisten toimien kohteena;
- d) luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, joiden voidaan perustellusti uskoa olevan tai olleen osallisina tullilainsäädännön vastaisissa toimissa; ja
- e) kulkuneuvot, joita voidaan perustellusti uskoa käytetyn, käytettävän tai voitavan käyttää tullilainsäädännön vastaisiin toimiin.

5 artikla

Toimittaminen ja ilmoittaminen

1. Pyynnön vastaanottavan viranomaisen on toteutettava pyynnön esittävän viranomaisen pyynnöstä sovellettavien säännöksiensä tai määräysten mukaisesti kaikki tarvittavat toimenpiteet sellaisten asiakirjojen toimittamiseksi tai sellaisista pyynnön esittävän viranomaisen päätöksistä ilmoittamiseksi, jotka kuuluvat tämän pöytäkirjan soveltamisalaan, pyynnön vastaanottavan viranomaisen alueella asuvalle tai sinne sijoittautuneelle vastaanottajalle.

2. Asiakirjojen toimittamista tai päätösten ilmoittamista koskevat pyynnöt on tehtävä kirjallisesti pyynnön vastaanottavan viranomaisen virallisella kielellä tai jollakin sen hyväksymällä kielellä.

6 artikla

Avunantopyyntöjen muoto ja sisältö

1. Tämän pöytäkirjan mukaisesti esitetyt pyynnöt on tehtävä kirjallisesti. Pyyntöön on liitettävä asiakirjat, jotka katsotaan tarpeellisiksi sen täyttämiseksi. Pynnön vastaanottava viranomainen voi kiireellisessä tapauksessa hyväksyä myös suullisia pyyntöjä, mutta pyynnön esittävän viranomaisen on vahvistettava tällaiset suulliset pyynnöt viipymättä kirjallisesti.

2. Edellä 1 kohdan mukaisesti esitetyissä pyynnöissä on oltava seuraavat tiedot:

- a) pyynnön esittävä viranomainen;
- b) pyydetty apu;
- c) pyynnön tarkoitus ja syy;

- d) asiaan liittyvät säännökset tai määräykset sekä muut oikeudelliset näkökohdat;
- e) mahdollisimman tarkat ja laajat tiedot tutkimusten kohteena olevista luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä; sekä
- f) yhteenveto asiaankuuluvista seikoista ja jo suoritetuista tutkimuksista.
3. Pyyntö on toimitettava pyynnön vastaanottavan viranomaisen virallisella kielellä tai jollakin sen hyväksyttävissä olevalla kielellä. Tämä vaatimus ei koske 1 kohdassa tarkoitettuun pyyntöön liitettyjä asiakirjoja.
4. Jos pyyntö ei täytä tässä 1–3 kohdassa määrättyjä muotovaatimuksia, pyynnön vastaanottava viranomainen voi vaatia pyynnön korjaamista tai täydentämistä. Sillä välin kummankin osapuolen viranomaiset voivat määrätä varotoimenpiteitä.

7 artikla

Pyyntöjen täyttäminen

1. Pynnön vastaanottava viranomainen toimii toimivaltansa ja käytettävissä olevien voimavarojensa mukaisesti avunantopyynnön täyttämiseksi samalla tavoin kuin se toimisi omaan lukuunsa tai saman osapuolen muiden viranomaisten pyynnöstä antamalla jo käytössään olevat tiedot ja tekemällä tai teettämällä asianmukaisia tutkimuksia. Tämä määräys koskee myös kaikkia muita viranomaisia, joille pyynnön vastaanottava viranomainen on välittänyt pyyntönsä, kun se ei voi toimia itse.
2. Avunantopyynnot on täytettävä pyynnön vastaanottavan osapuolen säännöksiä tai määräyksiä noudattaen.
3. Osapuolen asianmukaisesti valtuutetut virkamiehet voivat toisen osapuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin saada pyynnön vastaanottavalta viranomaiselta tai 1 kohdassa tarkoiteltulta muulta asiaankuuluvalla viranomaiselta näiden toimipaikassa tietoja, jotka koskevat tullilainsäädäntöä tosiasiallisesti tai mahdollisesti rikkovia toimia ja joita pyynnön esittävä viranomainen tarvitsee tämän pöytäkirjan soveltamiseksi.
4. Osapuolen asianmukaisesti valtuutetut viranomaiset voivat toisen osapuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin olla läsnä tämän alueella suoritettavissa tutkimuksissa.

8 artikla

Ilmoitettavien tietojen muoto

1. Pynnön vastaanottava viranomainen ilmoittaa tutkimusten tulokset pyynnön esittäväälle viranomaiselle kirjallisesti ja liittää mukaan asiaankuuluvat asiakirjat, oikeaksi todistetut jäljennökset tai muun aineiston.
2. Nämä tiedot voidaan toimittaa sähköisessä muodossa.
3. Pynnön esittävä viranomainen voi pyytää asiakirjojen alkuperäiskappaleita ainoastaan tapauksissa, joissa oikeiksi todistetut jäljennökset eivät riitä. Alkuperäiset asiakirjat on palautettava mahdollisimman pian.

9 artikla

Poikkeukset avunantovelvollisuudesta

1. Avunannosta voidaan kieltäytyä tai sen antamiselle voidaan asettaa tiettyjä edellytyksiä tai vaatimuksia, jos osapuoli katsoo, että tämän pöytäkirjan mukainen avunanto
- a) todennäköisesti vaarantaisi Armenian tasavallan tai sellaisen jäsenvaltion täysivaltaisuuden, jolta on tämän pöytäkirjan mukaisesti pyydetty apua;

b) todennäköisesti uhkaksi yleistä järjestystä, turvallisuutta, valtiosalaisuutta tai muita keskeisiä etuja erityisesti 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa; tai

c) loukkaisi elinkeino-, liike- tai ammattisalaisuuksia.

2. Pyynnön vastaanottava viranomainen voi lykätä avun antamista, jos se katsoo avunannon häiritsevän vireillä olevia tutkimuksia, syytetoimia tai oikeuskäsittelyjä. Tällaisessa tapauksessa pyynnön vastaanottavan viranomaisen on neuvoteltava pyynnön esittävän viranomaisen kanssa määrittääkseen, voidaanko apua antaa pyynnön vastaanottavan viranomaisen mahdollisesti vaatimia ehtoja tai edellytyksiä noudattaen.

3. Jos pyynnön esittävä viranomainen pyytää apua, jota se ei itse voisi pyydettyä antaa, sen on ilmoitettava tästä seikasta pyynnössään. Pynnön vastaanottava viranomainen päättää tämän jälkeen, miten se vastaa tällaiseen pyyntöön.

4. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa pyynnön vastaanottavan viranomaisen on ilmoitettava päätöksestään ja sen perusteluista pyynnön esittäville viranomaiselle viipymättä.

10 artikla

Tietojenvaihto ja luottamuksellisuus

1. Tämän pöytäkirjan mukaisesti missä tahansa muodossa annetut tiedot ovat luottamuksellisia tai rajoitettuun käyttöön tarkoitettuja kummankin osapuolen osalta sovellettavien lakien ja asetusten mukaisesti. Tiedot kuuluvat virka-asioita koskevan salassapitovelvollisuuden piiriin, ja niille taataan suoja, joka tarjotaan samankaltaisille tiedoille tiedot vastaanottavan osapuolen asiaankuuluvissa laeissa ja asetuksissa.

2. Henkilötietoja saa vaihtaa ainoastaan, jos tiedot vastaanottava osapuoli sitoutuu suojaamaan ne tavalla, jota toinen osapuoli pitää riittävänä.

3. Tämän pöytäkirjan mukaisesti saatujen tietojen käytön tullilainsäädännön vastaisia toimia koskevissa oikeudenkäynti- tai hallintomenettelyissä katsotaan olevan tämän pöytäkirjan mukaista. Tästä syystä osapuolet voivat käyttää tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti saatuja tietoja ja tutkittuja asiakirjoja näyttönä todistusasiakirjoissa, kertomuksissa ja lausunnoissa sekä oikeudelle esitettyjen kanteiden ja syytteiden yhteydessä. Pynnön vastaanottava viranomainen voi asettaa tietojen toimittamisen tai asiakirjoihin tutustumisen ehdoksi, että sille ilmoitetaan tällaisesta tietojen käytöstä.

4. Saatuja tietoja saa käyttää ainoastaan tässä pöytäkirjassa määrättyihin tarkoituksiin. Jos toinen osapuoli haluaa käyttää kyseisiä tietoja muihin tarkoituksiin, sen on hankittava tiedot antaneelta viranomaiselta kirjallinen ennakkosuostumus. Tietojen käytössä on noudatettava tämän viranomaisen asettamia rajoituksia.

11 artikla

Asiantuntijat ja todistajat

Pyynnön vastaanottava viranomainen voi valtuuttaa toisen osapuolen virkamiehen – myönnettyssä valtuutuksessa olevin rajoituksin – esiintymään asiantuntijana tai todistajana oikeudenkäynti- tai hallintomenettelyissä, jotka koskevat tässä pöytäkirjassa tarkoitettuja asioita, sekä esittämään esineitä taikka asiakirjoja tai niiden virallisesti oikeaksi todistettuja jäljennöksiä, joita mahdollisesti tarvitaan näissä menettelyissä. Esiintymistä koskevassa pyynnössä on ilmoitettava nimenomaisesti, minkä hallinto- tai oikeusviranomaisen eteen virkamiehen on saavuttava ja missä asiassa ja missä ominaisuudessa (nimike tai pätevyys) virkamiestä kuullaan.

12 artikla

Avunantokustannukset

Osapuolet eivät vaadi toisiltaan korvausta tämän pöytäkirjan soveltamisesta aiheutuvista kustannuksista lukuun ottamatta tapauksen mukaan asiantuntijoiden ja todistajien sekä tulkkien ja kääntäjien kustannuksia silloin, kun nämä eivät ole julkishallinnon palveluksessa.

*13 artikla***Täytäntöönpano**

1. Tämän pöytäkirjan täytäntöönpano annetaan Armenian tasavallan tulliviranomaisten sekä Euroopan komission toimivaltaisten yksiköiden ja soveltuvin osin jäsenvaltioiden tulliviranomaisten tehtäväksi. Ne päättävät kaikista pöytäkirjan täytäntöönpanossa tarvittavista käytännön toimenpiteistä ja järjestelyistä ja ottavat huomioon erityisesti tietosuojaa koskevat sovellettavat lait ja asetukset.
2. Osapuolet neuvottelevat keskenään ja ilmoittavat sen jälkeen toisilleen täytäntöönpanotoimenpiteistä, jotka ne hyväksyvät tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti.
3. Euroopan unionissa tämän pöytäkirjan määräykset eivät vaikuta tämän pöytäkirjan perusteella saatujen tietojen toimittamiseen Euroopan komission toimivaltaisten yksikköjen ja jäsenvaltioiden tulliviranomaisten välillä. Armenian tasavallassa tämän pöytäkirjan määräykset eivät vaikuta tämän pöytäkirjan perusteella saatujen tietojen toimittamiseen Armenian tulliviranomaisten välillä.

*14 artikla***Muut sopimukset**

Tämän pöytäkirjan määräykset ovat ensisijaisia niiden kahdenvälisen keskinäistä avunantoa koskevien sopimusten määräyksiin nähden, joita yksittäiset jäsenvaltiot ja Armenian tasavalta ovat tehneet tai mahdollisesti tekevät, jos kahdenvälisen sopimuksen määräykset ovat ristiriidassa tämän pöytäkirjan määräysten kanssa.

*15 artikla***Neuvottelut**

Osapuolet pyrkivät ratkaisemaan tämän pöytäkirjan tulkintaa ja täytäntöönpanoa koskevat kysymykset tämän sopimuksen 126 artiklalla perustetussa tulliasioiden alakomiteassa käytävissä neuvotteluissa.

YHTEINEN JULISTUS KOSKIEN VII OSASTON (RAHOITUSTUKEA, PETOSTEN TORJUNTAA JA VALVONTAA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET) 2 LUKUA (PETOSTENTORJUNTAA JA VALVONTAA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET)

Asianmukaisiin toimiin väärinkäytösten, petoksen tai aktiivisten taikka passiivisten lahjontakäytänteiden korjaamiseksi ja eturistiriidan poissulkemiseksi missä tahansa VII osaston 2 luvussa tarkoitettujen EU:n varojen täytäntöönpanon vaiheessa ryhtymistä koskevan veloitteen ei katsota muodostavan Armenian tasavallalle taloudellista vastuuta sen lainkäyttövaltaan kuuluvien yhteisöjen ja henkilöiden velvollisuuksien osalta.

Euroopan unioni, joka käyttää valvontaoikeuttaan VII osaston 2 luvun mukaisesti, kunnioittaa pankkisalaisuutta koskevia kansallisia sääntöjä.

ISSN 1977-0812 (sähköinen julkaisu)
ISSN 1725-261X (painettu julkaisu)

Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

FI